

መጽሐፍ ታሪክ ወግሥ

ስዘጋጅ:-

መምህር ስፎወርቅ ተክሲ

የቅኔ መምህርና ሰባኤ ወንጌሲ

1997 ዓ.ም ሰዲስ ሰበባ

«አባቶች ሆይ ከመጀመሪያ የነበረውን አውቃችኋልና እጽፍላችኋለሁ፡፡

ጉሽዞች ሆይ ክፉውን አሸንፋችኋልና እጽፍላችኋለሁ፡፡

ልጆች ሆይ አብን አውቃችኋልና እጽፍላችኋለሁ፡፡» 1ዮሐ. 2፡12

© መብቱ በሕግ የተጠበቀ ነው።

የመጀመሪያ እትም 1997 ዓ.ም

የመጽሐፉ መታሰቢያነት

የዛሬ ማንነቴና የሕይወቴ ትርጉም ለሆነችኝ ምስጢርን አመለካጥሬ እንዳውቅና ትምህርተ ሃይማኖትን እንድረዳ የዕውቀት ፈር ቀዳጅ ለሆነችኝ ለኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያን የቆሉ ትምህርት ቤት እንዲሁም የጉባኤ መምህራንና ተማሪዎች ትሁንልኝ።

ምሥጋና

ይህን መጽሐፍ ከረቂቅ ጀምሮ ለሕትመት እስከበቃበት ዕለት ድረስ የተለያዩ መጻሕፍትን በማንበብና መረጃዎችን በማሰባሰብ እንዲሁም የኮምፒውተር ሥራው ከመጀመሪያ እስከ መጨረሻ በጥራት እንዲከናወን በማድረግና ደከመኝ ሰለቸኝ ሳይል ባለው በቂ ዕውቀትና ችሎታ ከጉኔ ሆኖ ላንባብያንና ለተማሪዎች በቂ ዕውቀት ሊሰጡ የሚችሉ ጠቃሚ ቃላቶች በመጽሐፉ ውስጥ እንዲካተቱ በማድረግ በአጠቃላይ ከረቂቅ እስከ ሕትመት ድረስ ጊዜውን ሰውቶ ጉልበቱን ዕውቀቱንና ምክሩን ለሀገሪኝ ለሊቀ ዲያቆናት ፍስሐ ሰንደቁ እጅግ በጣም ከፍተኛ ምስጋናዬን አቀርባለሁ።

ከዚህ በታች በሚከተለው ገጽ የተጻፉት የቃላት ማሳጠሪያ ቃላቶች በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኙ ናቸው።

ከቅዱስ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኙት እንዳሉ ሆነው የቀሩትን እንደሚከተለው እናሳያለን።

ስንክ	ማለት	ስንክሳር
መስ	»	መስከረም
ጥቅ	»	ጥቅምት

ወራቱን በዚህ ዓይነት ዝለቅ

ፍነ	ማለት	ፍትሐ ነገሥት
ፍት.መን	»	ፍትሐ መንፈሳዊ
መጽ.ምሥ	»	መጽሐፈ ምሥጢር
ሃይ.አበ.	»	ሃይማኖተ አበው
መዝ.ሃይ	»	መዝገበ ሃይማኖት
ድር.ማህ.	»	ድርሳነ ማህየዊ
ዲዲ.	»	ዲዲስቅልያ
ግን.	»	ግንዛቤ
ቀሌ	»	ቀሌምንጦስ
ቅዱ.አፈ	ማለት	ቅዱስ አፈወርቅ
ቅዱ. ማር	»	ቅዱስ ማርያም

ቅዳሴዎችን በዚህ ዓይነት ዝለቅ

አረጋ.	ማለት	አርጋኖን
ፊልክ.	»	ፊልክስዩስ
ፈላ.	»	ፈላስፋ
ገድ.ተክ.ሃይ.	»	ገድለ ተክለሃይማኖት
ገድ.ጊዮ.	»	ገድለ ጊዮርጊስ

ገድላትን በዚህ ዓይነት ዝለቅ

ክብረ.ነገ	ማለት	ክብረ ነገሥት
አረ.መን.	»	አረጋዊ መንፈሳዊ
ፈ.መ.	»	ፈውስ መንፈሳዊ

እንዲሁም የግሁን አወጣጥ በዚህ አይነት እናሳያለን።

ው	ማለት	ውስጠ ዘ.
መ	»	መስም ውስጠ ዘ
ግ	»	ግብር ቅጽል
ስ	»	ስርዋጽ
ባ	»	ባዕድ
ባ.መ.	»	ባዕድ ሙሻ ዘር
ባ.ክ.ም.	»	ባዕድ ከ ምዕላድ

ምዕ.	»	ምዕላድ
ሳ.	»	ሳቢ ዘር
ዘ.	»	ዘር
ጥ.	»	ጥሬ
ጉል.	»	ጉልት
መድ.	»	መድበል
በብ.	»	በብዙ
የብ.	»	የብዙ ብዙ
አሀ.	»	አሀዝ ቅጽል

ቃልንም ከቃል በየንባቡና በየስልቱ በየብልቱ ለይተው ነጥለው ዘርዝረው ደምረው አንድ ፈርጅ አድርገው የሚያሳዩ የቃል ምልክቶች አምስት (5) ናቸው። መልካቸውና ስማቸውም ይህ ነው።

መልካቸው	ስማቸው
•	ነጥብ፥ አው (ወይም) ነቀጥ፥ ማጥበቂያ።
:	ንዑስ ነጥብ፥አው ንጻል (ነጠላ)።
÷	ንዑስ ሠረዝ ፥ አው ንጻል።
	ዐቢይ ሠረዝ፥አው ክዑብ (ድረብ)።
::	ዐቢይ ነጥብ፥አው ክዑብ ናቸው።

ማሳሰቢያ፡- ለዚህ መጽሐፍ ከህ እስከ ፐ ድረስ ባለው ግሥ እየጠበቀና እየላሉ የሚነበቡ (የሚገሠሡ) ቀለማቶች መኖራቸው ይታወቃል። ሆኖም አንባቢያን በቀላሉ ሊረዱት እንደሚችሉ በማሰብ ጠብቀው የሚነበቡ (የሚገሠሡ) ቀለማቶችን በራሳቸው የነጥብ (ይዘት) ምልክት የተጠቀምኩ ስለሆነ ይህ ምልክት ያለበት ግሥ ሁሉ ጠብቆ የሚነበብ መሆኑን እንድታውቁት ስል በትሕትና አሳስባለሁ።

ምሳሌ፡- ቀጂስ፣ ሰብሐ፣ አሰዩ።

ግውጫ	ገጽ
መቅድም	1
መግቢያ	3
ትምህርት ቤት	5
ሥነ-ጽሑፍ	7
ትርጓሜ ፊደል	9
የግዕዝ ታሪክ	18
አጭር የለዋሰው ብሂል	22
ጸዋትም ቅኔ	25
ቅኔና ታሪካዊ አመጣጡ	26
ሥርዓተ ቅኔ	30
አርዕስተ ቅኔ	33
የቅኔ ዜማ ልክ	35
ፍኖተ ቅኔ (የቅኔ መንገድ)	41
ሥርዓተ ንባብ	56
የግሥ አርእስት	60
ትርጓሜ ግሥ	65
የሀ ግሥ	79
የለ ግሥ	91
የመ ግሥ	104
የሰ ግሥ	116
የቂ ግሥ	144
የበ ግሥ	150
የተ ግሥ	157
የነ ግሥ	166
የአ ግሥ	181
የከ ግሥ	192
የወ ግሥ	197

ማውጫ	ገጽ
የዘ ግሥ	205
የየ ግሥ	211
የደ ግሥ	222
የገ ግሥ	229
የጠ ግሥ	332
የጸ ግሥ	236
የጸ ግሥ	237
የፈ ግሥ	241
የፕ ግሥ	247
ግጥም	248
መቅደመ ክብረ በዓል	251
ልደታ ለማርያም	253
የቅዱስ ራጉኤልና የነቢዩ ኤልያስ	259
ቅዱስ ታዴዎስ	259
በአታ ለማርያም	262
ቅዱስ ፋኑኤል	270
ቅዱስ ዮሐንስ ወልደ ነጉድጓድ	270
አቡነ ገ/መንፈስ ቅዱስ	273
ቱስቋም	279
ኢየሱስ	280
ግዝረት	281
ሥሉስ ቅዱስ	281
ሥላሴ በቤተ አብርሃም	283
አቡነ ኪሮስ	286
ቅዱስ ቶማስ ዘመርዓስ	289
መስቀል	291
አያቄም ወሐና	293

ማውጫ	ገጽ
ቅዱስ ሚካኤል መቅደም	298
የህዳር ሚካኤል	299
ሰኔ »	300
ቅዱስ ሩፋኤል	304
ደብረ ታቦር	305
አቡነ አረጋዊ	308
ቅዱስ ቲርቆስና ኢየሱጣ	315
ኪዳነ ምህረት	322
ጸመ ፍልሰታ	323
ቅዱስ እስጢፋኖስ	324
አባ ኢዎስጣቲዎስ	327
ቅዱስ ገብርኤል	329
ሠላስቱ ደቂቅ	334
ሕገፀተ ቤ/ክርስቲያን	340
በዓለ ማርያም	342
ብዙኃን ማርያም	345
ታቦተ ጽዮን	348
አስተርእዮ	350
ደብረ ምጥማት	352
ቅዱሴ ቤታ ለእግዝእትነ ማርያም	353
ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ	354
ቅዱስ ደጅብዮስ	357
ቅዱስ ኡራኤል (ቡርያል)	358
ቅዱስ ጊዮርጊስ	359
አቡነ ተክለሃይማኖት	364
ቅዱስ መርቆሬዎስ	371
ቅዱስ ቶማስ	375
መድኃኔዓለም	378

ማውጪ	78
አማኑኤል	384
አብርሃም ይስሐቅ ወያኔቅብ	385
በዓለ ልደት	388
ዘጠኙ በእይትና ጽሑፍ በዓላት	391
ቅዱስ ማርቆስ	393
መጥምቀ መለኮት ቅዱስ ዮሐንስ	395
12ቱ ሐዋርያት	396
72ቱ አርድኢት	406
36ቱ ቅዱሳት አንበት	410
፱ቱ ቅዱሳን	414
፱ቱ ነገደ መላእክት	417
ቅዱስ መጽሐፍና አዋልድ	419
የቀድሞ የዘመናዊ ጸሎትና የመልክእ ድርሰት	423
ዐ/ሥሩ ማዕርጋት	426
ዓመተ ዓለም	427
መርሐ ጉልቶ ዘመን ዘኢትዮጵያ	429

በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አሐዱ አምላክ

መቅድም የግሥና የታሪክ ወንድም

መቅድም ማለት ከመጽሐፉ ፍሬ ነገር አስቀድሞ የሚገኝ ጽሑፍ የነገሩ መሪ ፊት አውራሪ ማለት ነው። መቅድም በነቢይ ይመሰላል። ነቢይ ያለፈውንና እስከ ዕለተ ምጽአት የሚደረገውን በመንፈስ አውቆ ለሕዝቡ እንዲያስተላልፍ መቅድምም ጸሐፊው ለምን እንደተነሳሳና በመጽሐፉ ውስጥም ከገበታ እስከ ገበታ ያለውን ፍሬ ሃሳብ ለአንባቢዎች ያስረዳል፤ ያሳውቃል። ይህንን መጽሐፍ ለመጽሐፍ ያነሳሳኝና ያሳስበኝ ዐቢይ ጉዳይ ያማርኛ እናት የቤተክርስቲያን መብራት የሆነው ግዕዝ እየጠፋ ሌላ ቋንቋ እየተስፋፋ በማየቴ ነው ። አባቴን አያውቅ አያቴን ይናፍቅ። አባትህንና ሊቃውንትን ጠይቅ /ዘዳ.32÷7/ የቋንቋ አባት የሆነውን ግእዝ ሁሉም እንዲያውቅ ያሳስባል። ያንገት መሠራት አዙሮ ለማየት እንደተባለው እግዚአብሔር ዓይኖችን ሲፈጥር አንዱን በፊት አንዱን በማጅራት አድርጎ መፍጠር ባልተሰወረውም ነበር። ነገር ግን በማጅራት በኩል በሚውለው ዓይን ፈንታ አዙሮ ማየትን አስተማረ (ፈጠረ) በፊትህ ሲመጣ የምታየውን ጣላትህን ባለህ አቅም ተከላክለህ ለመመለስ የማይቀር ነው። በኋላህ የሚመጣውን ግን ስለማታየው በብርቱ ሊያጠቃህ መቻሉን ተገንዝበህ የፊትህንና የኋላህን አስተውለህ ተመልከት። እንዲህ ያደረግህ እንደሆነ ባለታሪክ ያስኝህል ጥንታውያንና ብሔራውያንን ልማድ አኮስሰህ ዘመናዊውን አሞግሰህ መመልከት አይኑርብህ። የግዕዝ ቋንቋ በኢትዮጵያውያን ሕያው ቋንቋ ሆኖ ብዙ መጻሕፍት ተተርጉመውበት ብዙ ድርሰቶችም ተደርሰውበት የቆየ ቋንቋ ነው ከ12ኛው መቶ ዘመን ወዲህ ግን በርሱ ፈንታ አማርኛ ስለገባበት ግዕዝ የቤተክርስቲያን ቋንቋ ብቻ ሆኖ እስከአሁን ሳይጠፋ ሲሰራበት ይገኛል። በቤተክርስቲያንም ቢሆን በንባብና በዜማ ካህናት ብቻ ይጠቀሙበታል እንጂ ከንግግር አደባባይ ከወጣ ብዙ ጊዜው ነው። የቀረው ቀርቶ በካህናቱም ዘንድ የተነበበውን ምን ማለት እንደሆነ የሚያውቁት ጥቂቶች ናቸው ነገር ግን በአሁኑ ጊዜም ቢሆን አንዳንድ የሚያስደስት ነገር አለ። ርሱም ግዕዝ በዩንቨርስቲ ውስጥ ከፈተና ማለፊያ አንዱ በመሆኑ ወጣቶች እንዲማሩት ሆኖአል። ግእዝን ለማወቅ ማጥናትና ቅኔ መማር እንዲገባ በተለይ ነቢዩ

ዳዊት ራሱ ግጥም ገጥሞ ፈጣሪውን ከማመስገን በላይ ሌላው ሰው ቅኔ እንዲቀኝ ምሥጋና እንዲያቀርብ ሲያዝ «ተቀነዩ ለእግዚአብሔር በፍርሃት»/ መዝ.2÷11/ ሲል ዘምሯል።አንድ ሰው ቅኔን ለመማር ሲገባ ዕድሜው የበሰለ አእምሮው የተደላደለ መሆን አለበት። ከዚህም በላይ ግዕዝ ጠንቅቆ ያወቀ መሆን ይገባዋል። ምክንያቱም ተማሪው የንባብና የዳዊት ትምህርቱን ከጨረሰ በኋላ የግዕዝ ቋንቋ ሳያውቅና ከዜማም ሆነ ከመጽሐፍ ትምህርት ቤት ገብቼ አማራላሁ ማለት ይልቁን እንጀራ በውኃ እየፈተፈቱ እንደመመገብ የሚያስቆጥር ነው። ግዕዝ ቋንቋ በፊት እውቆ ሌላውን ትምህርት መቀበል ግን ነጭ እንጀራ በዶሮ መረቅ እየፈተፈቱ እንደመብላት ያህል ይቆጠራል። ለዚህም ጉዳይ ማስረጃ ቢያስፈልጉት የግዕዝን ቋንቋ ጣዕምና ጥቅም የቀመሱ ሁሉ ምስክሮች ናቸው። ይልቁንም ግዕዝ የአማርኛ ቋንቋችን እናት እንደመሆኑ መጠን መንፈሳዊ ሆነ ሥጋዊ ጭውውት (ንግግር) በምናደርግበት ጊዜ ወንድና ሴቱን አንድና ብዙውን ሩቅና ቅርቡን እያስለየ አማርኛችንን የሚያበለጽግ ግዕዝ የተባለው ትምህርት ነው። ይህ ግሥ ከነዘሩ ሰዋሰው ከነ ነባሩ ከቅዱስ መጽሐፍና ከሌሎችም መጻሕፍት እየተጠቀሰ መጻፉ ከሌሎች የግዕዝ መጻሕፍት ለየት ያደርገዋል። ስለዚህ በውስጡ የሚገኙትን ጥቅሶች ከቅዱስ መጽሐፍ ጋር እያመሳከሩ አንባቢያን እንዲጠቀሙበት እናሳስባለን።

2. የቅዱሳን ታሪክ

ቅዱሳን ከፈጣሪያቸው በተሰጣቸው ቃል ኪዳን ፀጋና ክብርን ለሰው ልጅ የሚያሰጡ መሆናቸውን ለማስረዳት ነው። አፍ ሥራ ሲፈታ ወዳጁን ያማልእንዲሉ የዘመኑ ትውልድ ቅዱሳንን አያማልዱም እያለ የቅዱሳንን ክብርና ጸጋ ሲያቃልል ይገኛል። ነገር ግን ቅዱሳን እንደሚያማልዱ ከ1-30 ባሉት ዕለታት ታሪካቸውን ከቅዱስ መጽሐፍ በመጥቀስ ከስንክሳርና ከገድል ከተአምርና ከድርሳን ስለተዘጋጀ የተጻፈውን መመልከት ይበቃል። ታሪክ ፀሐፊው ጳውሎስ ከአቤል እስከ ሳሙኤል ያሉትን አበው ታሪክ ዘርዘሮ ሲጽፍ ሌሎችንም ሥማቸውን

ሳይጠቅስ ሥራቸውን ብቻ ሲገልጽ ጊዜን ለመቆጠብ እንዳልተርክ ጊዜ ያጥርብኛልና ብሏል / ዕብ.11÷5-33/ ስለዚህ ይህ መጽሐፍ ለጉባኤ መምህራን ማስተማሪያ ለተማሪዎችም መማሪያ ግሡን አጥንተው የዕለቱን ታሪክ እውቀው ቅኔ እንዲቆጥሩ ሰባክያንም ለምእመናን የዕለቱን ታሪክ አንብበው እንዲያስተምሩበት ይረዳል በማለት ግዕዝ ከነገሱ ታሪክ ከነመልኩ ሳዘጋጅ ማንኛውም አንባቢ አንብቦ ፍሬ ነገሩን እንዲረዳና ዕውቀቱን እንዲያዳብር በማለብ ነው። ምክር ሰናይት ለኩሉ ዘይገብራ ወለዘ ያስተጋብዕ ማእረራ /መዝ.110÷10/ እንዲህ አስቀድሞ አርዕስቱን ሳያይ መቅድሙን ሳይሰማ ምክንያተ ጽሕፈቱን ሳይዝ መጽሐፍ የሚመለከት እርካብ ሳይረግጥ ወደ ኮር ድንክ ሳይረግጥ ወደ ዙፋን የሚወጣ ሰውን ይመስላል የመጽሐፉን ጠባይ የሚነግር አንቀጽ ምስጢሩን የሚከፍት በረኛው መቅድም ነውና። መቅድም የሌለው መጽሐፍ ግን ደጃፍ እንደሌለው ቤት ነው። አንባቢውም በትር የሌለው አንኳሳ መሪ የሌለው ጠገሳ ይሆናል።

መግቢያ

መግቢያ ማለት መሪ ምልክት ማለት ነው። አንዱን ሰው ወደማያውቀው አገር ልኮ የሚሰድ ሰው ቢያገኝ አንድ መሪ ጨምሮ ቢያጣ የመንገዱን አኳኋንና የአገሩን አቀማመጥ የሚደርስበትንም ቤት በቂ ምልክት አስጠንቶ ወይም የዚህን ካርታ ሰጥቶ ቢሰደው መልእክተኛው ያላችግር ካሠበው ቦታ ይደርሳል እንግዳ ድርሰት የሚጽፍ ሰውም ተመልካቾች ከመካከሉ ሲገቡ የመጽሐፉን አኳኋን ለማወቅ እንዳይቸገሩ መግቢያ በተባለው አርእስት ላይ የመጽሐፉን ጸባይ የአጻጻፉን ድርጅት ብቻ ዘርዘሮ ማሳየት ይገባል። እንደዚህ የሆነ እንደሆነ ተመልካቾች ያለ አንድ ችግር የመጽሐፉን ጸባይ በቀላሉ ሲረዱት ይችላሉ። የመጻሕፍት አጻጻፍ ሥርዓትም 5 ወገን ነው። 1ኛ አንቀጽ 2ኛ አንቀጽ እያለ በአንቀጽ ብቻ ወይም 1ኛ ምዕራፍ 2ኛ ምዕራፍ እያለ በምዕራፍ ብቻ ወይም 1ኛ ክፍል 2ኛ ክፍል እያለ በክፍል ብቻ ወይም 1ኛ 2ኛ እያለ በፋጥር ብቻ ወይም በእንተ እገሌ እያለ በበእንተ ብቻ ሊከፍለው ይችላል። ሆኖም አንቀጽ የሚባለው መክፈያ አንቀጽ በእንተ እገሌ ሲባል እገሌ ስለተባለው የሚዘረዝረው ነገር ሳይፈጸም ሌላ አያገባም ስለዚህም ጠቅላላው ዐቢይ አንቀጽ ነው። በርሱ ውስጥም ምዕራፍና ክፍል ፋጥር

5
ትምህርት ቤት
ይመሰላሉ በጥፈትና ባሕርይ የፊደል ጥንቃቄ ከሌለ ምንጩ ደፈረሰ ማለት ነው።

4
መግቢያ
ይውላሉ። እያንዳንዱ ራሱን ችሎ ከላይ እንዳለው መክፈያ ሲሆን ግን ዐቢይ አንቀጽ ንዑስ እየተባለ ርስ በርሱ የበላይና የውስጥ ይሆናል። የዚህ መጽሐፍ አጻጻፍም ይህን ሥርዓት የተከተለ ነው። ስለ አንቀጽ እናት ግሥና ዘር ሲጀምር ዐቢይአንቀጽ ነባር አንቀጽን ንዑስ አንቀጽ ስለ ታሪክ ከ1-30 ያሉ ዕለታትን ምዕራፍ 1 ምዕራፍ 2 በማለት ስለሚቆጥር የቅዱሳንን ዝርዝር አንድ ሁለት በማለት በእንተ እንሌ ስለሚለውም የዕለቱን ታሪክ ከልደት እስከ ሞት ይተርካል። ስለ ክፍል ከመግቢያ እስከ ግስ ድረስ ያሉትን ክፍል 1 ክፍል 2 በማለት ይጨርሳል።

ይህ መጽሐፍ የግእዝና የአማርኛ ንባብ መልመጃ የታላቁ ሰዋሰው በር መግቢያ፣ መግለጫ፣ መክፈቻ የግዕዝን ቋንቋ ሕጉንና ሥርዓቱን አመልካች በግዕዝ ቋንቋ በተጻፉት ጥንታዊያን የብራና መጻሕፍት ምግባርንና ሃይማኖትን ሥጋዊ ታሪክንና መንፈሳዊ ታሪክን በጠቅላላው እጆቿን ለምጽዋት ሃሳቧን ለጸሎት ወደ እግዚአብሔር የዘረጋች ቅድስት ሃገራችን ኢትዮጵያ ኢትዮጵያዊነቷ በጥንታዊ ቋንቋዋና በጥንታዊ ሃይማኖቷ መሆኑን ለማወቅ ለጀማሪዎች መንገድ ጠራጊና መሪ ስለሚሆን ነው። ጣፎችና አታሚዎች የፊደላትን ዘር በብራና ማሕፀናቸው በወረቀት ሰፋ ድላቸው። ከመምህራን እየተቀበሉ ፀንሰውና አምጠው በቀለም በብእር የሚወልዱት የጥፈትና የመጻሕፍት መልክ ድርሰቱ መድበሉ ከምሉ በከፊሉ ይህ ነው። ይህ የጣፍነው ሁሉ መልክ ታትሞ ተጠርዞ ታፍፎ ድጉሱና ማህደሩ ተከናውኖ ግዙፍና ምእዙን ሆኖ ሥራው ካለቀለት በኋላ መጽሐፉ በጸላት ማህደሩ በታበት ዙሪያው መስምንቱ ማዕዘን ይመሰላል። ከዚያውም ዘንድ ቀኝ የምሥራቅ ግራው የምዕራብ ራሱ የሰሜን እግሩ የደቡብ 4ቱ ቀርጾ በዚህ ውስጥ ያለው የንዑስ ማእዘን ምሳሌ ነው። ጥሩ መስታወት ከሌለ ፊትን በዓይን ማየት እድፋን ጉድፋን መከላት እንዳይቻል የትምህርት የጥፈትም ሥራ እንዲህ ነው። ጥሩ መምህር ጥሩ መጽሐፈ ግሥ ካልተገኘ ጥሩነት የለውም። መምህርና መጽሐፍ የተማሪቤት እነዚህ ሦስቱ በጥሩ ምንጭና በፈላሽ በወራጅ ተማሪና ጣፊም በውኃ ቀጥ

ትምህርት ቤት የሐዋ.19፡9 ዳጌ.1፡18/
ከአሁን ቀደም ንጉሥ ጳጳስ ስለ ሕዝብ በየወረዳው ያቆሙት ታላላቅ ጉባኤ ሰፋፊ የተማሪ ቤት ከሌለ ዘንድ ከአባትና ከእናት ቤት ኮብልሎ አገር ለአገር ዞሮ በልመና እንጀራ የሚማሩት ትምህርት እንደ ቅምሻና እንደ ጉርሻ የማያጠግብ ስለሆነ በሽመታና በቧገታ በራቻና በሽት ይመሰላል ከዚህ ምሳሌ የተነሳ ጥፈትና ትምህርት እየቅል ሆኖ ጥፈት አዋቂዎች ከሰዋሰው ትምህርት የራቁ መጽሐፍ አዋቂዎችም ጥፈት የማያውቁ ስለሆኑ በዚህ ምክንያት የግዕዝ አዝመራ የትምህርቱ ሰብል በመምህራን ማጭድ በበሊኅ አእምሮ ተለቅሞ ታጭዶ ነዶው ታስሮ ተሰብስቦ ተከምሮ በታላቅና በሠፊው በትምህርት አውድማ ተጥሎ ምርቱና ግርዱ ተንጣሎ ገና አልታፈሰም፤ አልተዛቀም ሥፍሩና ቊጥሩ ውጤቱ አልታወቀም ። አዝመራው በዝቶ ሠራተኛው አንሷል። ከብዙ በጥቂቱ የተሠራ ቢኖር ተፈጭቶ ያልተነፋ ዱቄት ተበራይቶ ያልተመረተ ምርት ይመሰላል የግሡና የፊደሉ እብቅ ቁንዱና ግርዱ የጥፈቱ ፍሬና ገለባ በትምህርት ነፋስ አልተለየም።

የጥንቱ የቆሎ ተማሪ

የቆሎ ተማሪ ማለት ጥሬ ቆርጥሞ ውኃ ጠጥቶ በችግር የተማረ ማለት ነው። አንድ ተማሪ ከዘመዶቹ ተለይቶ ዕውቀትን ለመማር ወደ ት/ቤት ሲሄድ ኮፌዳና ቅምጫና ይዞ ይጓዛል። የልብሱ ዓይነትም የበግ አጉዛ ወይም ደበሎ /ኤር.43፡12 ማቴ.7፡15/ የፍየል ሌጦ ዕብ.11፡37/ በርኖስ /2ጢሞ.4፡13/ እነዚህንና ሌሎችንም ውሳጣዊ ልብሶችን ለመግዛት ቀርከሃና ሠሌን እየነገደ ልፋፈጽድቅና ልሳነ ሰብዕ እየጻፈ ይጠቀማል። ልዩ ልዩ መድኃኒትነት ያላቸውንም ዕፀዋትና አሥራው እየቀመመ በሽተኞችን አከሞ ይፈውሳል። /ሕዝ.47፡12 ራዕ.22፡2/ በትምህርት የደከሙትን ባልንጀሮቹን ዘኢያገድፍ (ፍቱን የትምህርት አብነት) እየሰጠ ይረዳቸዋል። /ኩፋ.10፡6 ጥብብ 7፡17-21 1ኀ.4፡33/ የምግቦች ደረጃዎችም የልመና ጥሬ ውጥንቅጥ /ድብልቅ/ እንደ ሕዝቅኤል ይመገባል። /ሕዝ.4፡9-12/ እንዲሁም ቂራሽ እንጀራና ጭብጥ ገብስ

ትምህርት ቤት 6

/ሕዝ.13÷19/ እንደ ዳዊትና እንደ እስራኤል የተቆላ ጥሬ ይመገባል።
/ኢያ.5÷11 2ሳሙ.17÷28/ እንዲሁም ሳይቆላ ጥሬ-ጥሬውን እንደ ዳንኤል ይመገባል። /ዳን.1÷12/ መምህሩም እንደሳሙኤል እንደ ኤልሳዕ ያስተምራል 1ሳሙ.19÷19 2ነገ.6÷1 ዳን.12÷3 የተማሪውንም ስም በነቢያትና በሐዋርያት ስም ይሰይማል። /ዳን.1÷6 ማቴ.10÷1-4/ ግንብ ሠሪ ደንጊያና ደንጊያውን ለማያያዝ በመካከሉ ጭቃ እንዲያደርግ በግንብ ሠሪ ደቀመዝሙሩን በደንግያው ሰዋስውን በጭቃው አገባባትን በግንብ ቅኔውን ሊቃውንት መስለውታል።

ተማሪው በልመና ጊዜ ከውሻ ጋር ያለው ጦርነት

ተማሪና ውሻ ምነው አይስማሙ፤

እስከ ዕድሜ ልካቸው አሉ እንደተዳሙ።

ምን እነሱ ብቻ ፍጥረቱ በሙሉ፤

በዚቹ በእንጀራ አይደለም ያሉ።

እናቱ ባየሻ እህቱ ባየሻ፤

በቁራሽ እንጀራ ሲያባርረኝ ውሻ።

ከእህት ከወንድምም ከእናት ከእባት መርዶ፤

እጅግ ያሳዝናል ያኮፋዳ ባዶ።

እንዲህ መከራ አይቶ ለፍቶ የተማረ፤

ይኖራል በየትም እንደተከበረ።

የተማሪው ሠርግ

አንዲት ሴት በጉረቤቷ እንድ ተማሪ ሚስት ሲያገባ በሠርጉ ቀን ተጠርታ ሄዳ ስትዘፍን ከዚህ የሚከተለውን ገጠመች ይባላል።

የተማሪ ወዳጅ ቢቀር ምናባቱ ፤

ዱላ ሲያነሱበት ይላል ባዛኝቱ።

ከዚህ በኋላ አንዲት የቄስ ሚስት ከመካከል ተነሥታ የሚከተለውን መልስ ሰጠች ይባላል

እንኳን ባዛኝቱ ይበል በሥላሴ፤

እኔ እወደዋለሁ እስኪወጣ ነፍሴ።

ትምህርት ቤት 7

አንቺ ባለ ጠላ ሁልጊዜ ቅራሪ፤

እኔስ እሞታለሁ ለዚያ ለተማሪ።

ነጋዴ ቢያገቡት ቅመም ቅመም ይላል፤

ገበሬ ቢያገቡት አፈር አፈር ይላል፤

ወታደር ቢያገቡት ባሩድ ባሩድ ይላል፤

ከሁሉም ከሁሉም ተማሪ ይሻላል፤

ቀድሶ ሲወጣ ዕጣን ዕጣን ይላል።

ተማሪው ከተጋባ በኋላ የማይፋታ መሆኑን አጥብቆ ያሳስባል/ሚል.2÷16

1ቆር.7÷38/

መማር እንደዚህ ነው ፈተና ማለፍ፤

የኋላውን አውቆ ሚስቱን የማይነቅፍ።

በሲኦል ከመኖር በብዙ ሥቃይ፤

ይሻላል መታገስ የአንዲት ሴት ጠባይ።

ብዙ ሴቶች ማግባት ክልክል ነው በጠና፤

ላዳም ሔዋን ብቻ ተፈጥራለችና ።

በትዳር ዓለም ሲኖር ክህነትን ጠብቆ ይኖራል የሌላውን ሚስትም እንደ

ዮሴፍ የማይመኝ ነው። /ዘፍ.39÷7-20/ ቢሳሳት ግን ክህነቱ አይሠራም

ብርሌ ከነቃ አይሆንም ዕቃ እንዲሉ።

ሥነ ጽሑፍ

ጽሕፈትና የጽሕፈት መሣሪያዎች ከየት መጡ ለሚለው ራሱ እግዚአብሔር ለሰው ልጆች ጽፎ ያሳየው ነው። በዚሁም ሥርዓት ነቢያትና ሐዋርያት ከትውልድ ወደ ትውልድ አስተላልፈዋል። በመጀመሪያ በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ለሙሴ እንደጻፈ። /ዘፀ.31÷18፤34÷1 ዘዳ.9÷10/ በአዲስ ኪዳንም ለጸሐፍት ፈረሳውያን እንደጻፈ /ዮሐ.8÷6/ ነቢያትም ይህንን አብነት በማድረግ ጽፈዋል። ሙሴ

/ዘጉ.33÷2/ እያሱ / ኢያ.8÷32/ ሳሙኤል /1ሳሙ.10÷25/ ዳዊት /2ሳሙ.11÷14/ ኢሳይያስ / 2ዜና 26÷22/ ዕዝራ / ዕዝ.8÷34/ እንዲሁም በጸሐፊነት ሙያ የሰለጠኑ ሰዎች ነበሩ።/1ዜና.2÷55፤24÷6/ በአዲስ ኪዳንም /ሉቃ.1÷1 ሮሐ.21÷24/ ጳውሎስ /ገላ.6÷11/ ብዙውን ጊዜ ደራሲዎች በጸሐፊዎች ያጽፋ ነበር። ኤርምያስ በባሮክ /ኤር.36÷4/ ጳውሎስ በጠርጤዎስ /ሮሜ.16÷22/ ጽሕፈት እጅን ንባብ እፍን እንደሚፈታ /ሉቃ.1÷63/ ጽሑፍ በዓለት ላይ በሰሌዳ በጡብና በብራና በወረቀት ይጻፍ ነበር። /ኢዮ.19÷24 ኢሳ.30÷8 ሕዝ.4÷1 2ጢሞ.4÷13/ ለመጻፊያ በብዕርና በቀለም ይጠቀሙ ነበር። /ኤር.8÷8 3ዮሐ.13/ የቀለም ቀንድ /ሕዝ.9÷2/ የእግዚአብሔር ቃል በጽሑፍ ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ ስለሆነ አይሁድና ክርስቲያኖች ምንጊዜም ልጆቻቸው ንባብንና ጽሕፈትን እንዲማሩ ለማድረግ በብዙ ጥረዋል። /ዘዳ.6÷4-9፤4÷9 ሢራ.8÷8፤30÷1-6 መሳ.1÷8፤4÷10/ ከጥንት አባቶች ሲያያዝ የመጣው ሥርዓት አሁንም በቤተክርስቲያኒቱ ይገኛል። ይህም ተማሪው በጽሑፍ ራሱን ለመቻል የሚገለገልባቸው የጽሑፍ መሥሪያዎች ከዚህ የሚከተሉት ናቸው።

- ሀ. የሸክላና የብረት ምጣድ ጥላት ከሙጫና ከስንዴ ሕራር በቀንጠፋ አበባ በውኃ ተበጥብጦ የተሰራ ቀለም
- ለ. ከላም ወይም ከጉሽ ቀንድ የተሰራ የቀለም ቀንድ
- ሐ. ከሸንበቆና ከቀርከሃ የተቀረጸ ብዕር
- መ. ከፍየል ከበግ (ከፈረስ) ቆዳ የተሰራ ብራና
- ሠ. የብራናው መወጠሪያ የሚሆኑ 2 ጫፋቸው የተበሳና 2 የሾሉ 4 እንጨቶች
- ረ. በብራና ጫፍ እየገቡ ከመዋጥሩ ጋር የሚያያይዙ ቀጫጭን እንጨቶችና መገተሪያ ገመዶች
- ሰ. የብራና መራመሚያ ዓይናማ ድንጋይ
- ሸ. የብራናው ሰግላጥ (ሥጋ) መስቅለቂያ ቊልፍ ቢለዋ።

- ቀ. ብራናው ከደረቀ በኋላ ጠጉሩ የሚፋቅበት ትንሽ መጥረቢያና የመጽሐፉ ገበታ ተጠርቦ የሚስማማበት አንድ ምሳር
- በ. ብራናው በደረቀ ጊዜ መቅጠጫ መቀስ
- ተ. የብራናው ማሥመሪያ ከቀርከህ የተሠራ
- ቸ. ለመሥመሩ ምልክት መሥጫ ከብረት የተሠራ ወስፌ (መሳፍቾ)
- ካ. በሚጽፍበት ጊዜ የብራናው ማለስለሻ የሚሆን ከገል ወይም ዓይነ በጉ ከሆነ ድንጋይ የተሠራ መድመጽ
- ነ. የመጽሐፉ መጠረዣና የማሳደሩ መሰፊያ ጅማትና ሲር
- ኘ. መጽሐፉ ገበታ ከገባለት በኋላ ልዩ ልዩ ሐረግ ያለው መደገሻ ናቸው።

ታሪክ እና መቅድም ስለ ፊደል ተረክቦ እና ጥንት ስለ ትምህርቷም ለማያዊነት 1ኛ የእብራይስጥ ፊደል ክፍል አንድ.

ፊደልና ጥፈት ለአዳም ልጆች የተገለጡ እና የተሰጡ በአዳም ዕድሜ ነው። ከዚያም በሣብዓይ ምዕት በሣልሳይ ትውልድ በሄኖስ ዘመን-እንደሆነ ታውቋል ሄኖስን እንደ ሙሴ ስቦ በባለሟልነት አቅርቦ ረቂቁን ሕግና ትዕዛዝ አግዝፈው አጉልተው የሚያሳዩ የዓይነ ልቡና መነጽሮች ፊደላትን ሰጠው። 22 ቱን አሌፋት በ22ቱ ሥነ ፍጥረት አምሣል ኩፋ 3÷9 በጻፍፀፈ ሰማይ ጥፎ አሳይቶ ወዲያው በልቧ እየሳለ ሥነ-ፍጥረትን 10ቱ ቃላትን በቃል በፊደል ያስተምራቸው ዘንድ ያለፈውን ታሪክ እና ዜና ተረስቶ እና ተዘንግቶ እንዳይቀር ለቅም ሰብስቦ ይጥፍላቸው ዘንድ ሥራውን እና አሠራሩን ነድፎ አሳይቶታል ፊደላትም በሰማቸው እና በቁጥራቸው የፈጣሪ እና የፍጥረት ምሣሌ እንደሆኑ ምስጢራቸውን አስረድቶ የጥፈት እና የትምህርት አበጋዝ የአውራን ዓይን ያንካሳን ምርኩዝ የሰው ሁሉ መገሥጽ፤ መናዝዝ አድርጉታል መናዝዝነቱም የአዳም ተስፋ ዳግማይ አዳምን በአርአያ ፊደል ስሉ መስሉ ስሙንም አሌፍ፤ወታው ብሉ በማሳየት እና በመስበክ ነው። የኋላ ልጆች ነቢያት ይልቁንም ዳዊት ፤ኤርምያስ አቡቀለምሲስ ርሱን መስለውና ተከትለው ከባለቤቱም አፍ ተቀብለው ፊደላዊ ስሙን በፊደል እንደ ሰበኩ። የጽርእ ፊደል

ተርጓሚ ፊደል 10
በአልፋ ዝምሮ በምኒጋ ስለ ጨረሰ ቀድሞ ለሄኖስ እነ ወኔቱ አሌፍ ወታው ያለውን ጌላ ለዮሐንስ አልፋ ወያ ብሎ መድገሙ የራእያቸውን አንድነት ያሳያል። መዝ.118÷1 ሰቂ.2÷1-22 ራእ.1÷8፣ 22÷12 ተቀባዩና ሠራተኛው ሄኖስ ብቻ ሲኾን ይህን የሄኖስን ሥራ ገድለ አዳም ለአዳም ብቻ ፈላስፋው ቀሪጦን ለሴት ብቻ ሰጥቶ ይተርካል ባለቤትነት ግን ከሄኖስ አይወጣም።

ሄኖስ ማለት ፍጹም ሰው ነፍስና ሥጋ ነባቢ ለባዊ ሕያው ማለት ነውና ስሙ ከግብሩ የተሰማማ የደብር ቅዱስ ሰው ሄኖስም እንዲህ ከፈጣሪው ተሹሞና ቀሶ የሚያዝ የሚናዝዝ የታቦተ ሕጉ ዐቃቢና ገበዝ የመሲሐም ጸሐፊ ትዕዛዝ ስለ ኾነ አውታረ ልቡናው በድሕንፃ መንፈስ ተቃኝቶለት ፊደሉን ከቋንቋ ቋንቋውን ከፊደል አስማምቶ ቀኝ እጁን በነፍስ ግራ እጁን በሥጋ ዐሥር ጣቶቹን ባሠርቱ ቃላት መስሎ አነጻጽሮ ባንደበቱና በጣቱ እያነበበና እየጣፈ የፊደልን ሥራ ከሕግና ከትእዛዝ ጋር አምልቶ አስፍቶ አስተምሯል። ሕግ አታድርግ አታድርግ ትእዛዝ ግን አድርግ አድርግ የሚለው ቃል ነው የ2ቱም ራስና ቀንድ በፍጹም ልቡና እግዚአብሔርንና ባልንጀራን መውደድ ናቸው። በመሐላም ጊዜ የግዚአብሔርን ስም ብቻ እንዲጠሩ አጠራሩንም እንዲፈሩና እንዲያከብሩ እንደቀድሞአቸው ግን ደመ አቤል ያጥፋን እያሉ በሩቅ ብላሲ እንዳይምሉ አስጠንቅቋቸዋል። ወውእቱ ዘአንዝ ይጸወዕ ስመ እግዚአብሔር እንዳለ (ኩፋሌ) 5÷18 ልጁም ቃይናን እንደ ሰሉሞን ንጉሥና ነቢይ ወዲህም ፈላስፋ ነበረና ሕዝቡን እንዳባቱ በቀና መንገድ መርቷቸዋል። ክርሱም በጌላ እስከ ሳሜኽና እስከ ኖን ተያይዞና ተከታትሎ የሚመጣው ሹሉ ተገልጦለት ለነመላልኤል ለልጆቹና ለሕዝቡ በሰላድ ውስጥ እየጣፈ ከቤተ መዛግብት እንዳናረው የአይሁድ ኩፋሌ በዕብራይስጥ ቃል ይተርካል።

በዚህም በሄኖስና በቃይናን ሥራ ግራዝማች ዲያብሎስ ቀንቶ ተመቅኝቶ ጥሩውን ትምህርት ለማደፍረስ በስንዴውም ፊደል መካከል ክርዳድ ለመዝራት ለመነስነስ ፔንሙ የሚባል 4ኛውን ያጋንንት አለቃ ጸሐፊ ትእዛዝ አድርጎ በጠላትነት አስነሥቷል በሙሴ በአሮን

ተርጓሚ ፊደል 11
እነዚያዚህን እንዳስነሣ ፔንሙም ከእግዚአብሔር በተገኘው በቅዱሱ ፊደል ሌላ ርኩሰት ትምህርት ጥንቃቄና ጃርት ስመ አጋንንት እንዲጥፋና እንዲያነቡ ያስተምራቸው ዘንድ ጌታ ለሄኖስ እንዳሳየው ሹሉ ርሱም በምትሀቱ ቀለምና ክርታስ በእጁ ይዞ ርኩስ ትምህርቱን እየጣፈና እየጠለለመ መጽሐፍ አድርጎ አሳይቷቸዋል። በቃሉም ጩኸ እየሰበከ ሳይጮኸም ቀርቦ እንደ ባለቅኔ እያሾከሾከ ምስጢሩን ሹሉ በጥሯቸውና ባይናቸውም አጥግቧቸዋል። ይልቁንም ጽልሙታን ከዋክብት የተባሉ የደቂቀ ሴትን አለቆች እነስማዝያን ማሩን አምርሮ ወተቱን አጥቁሮ በመንገርና በማሳየት እንደናታቸው እንደ ሔዋን እያስገሙኸ ማርኳቸዋል። ሕዝቡንም ባለቆቹ ዐድሮ እየሳበ ጭፍራ አድርጓቸዋል። ዛሬም የርሱን አሠር ተከትለው በቅዱሱ መጽሐፍ በዳዊት በወንጌል በጉልቄ ፊደል የሚያሻርቱ ርሱንም እንደሐረግ በገዛ አስማቱ የሚሰቡ የሚገኙት ምስጢሩንም በጥራቸው ሰምተው እያዜሙ ለጠየቋቸው የሚያሰሙ ለዲያብሎስም መልክ ደርሰው ጠላታቸውን ለመጉዳት በዳዊት ፈንታ መልኩን የሚደግሙ የሰብአ ትካት ቁራጮች ብዙ ሰዎች አሉ። ጌታም በወንጌል ወሰበ ይነውሙ ሰብኤ መጽአ ጸላኢ ወዘርዐ ክርዳደ ማእከለ ሥርናይ ወንሰፈ ያለው ከአዳም ከሄኖስ እስከ ርሱ ድረስ ለነበረው መጽሐፍና ትምህርት ላለፈው ሹሉ ነው እንጂ ክርሱ በጌላ ወደ ፊት ለሚመጣው ብቻ አይደለም (ማቴ 13 ÷ 25-30)።

ከዚህም ቀጥለን ላለፈውና ለሚመጣው ከመጽሐፈ ሔኖክ እንጠቅሳለን (ሔኖ 19÷22-25) ወራብዕ ስሙ ፔንሙ ዝ ውኔቱ ዘአርአየ ለውሉደ ሰብእ መሪረ ወመዐርዒረ ወአርአየሙ ኩሉ ኅቡአተ ጥበበሙ (ለአጋንንት) ወአለበዎሙ ውኔቱ ለሰብእ መጽሐፈ በማየ ሕመት ወበክርታስ። ወበእንተ ዝ ብዙኃን ይሰሕቱ እምዓለም ወእስከ ለዓለም ወእስከ ዛቲ ዕለት እስመ ኢተወልደ ሰብእ ለዘክመ ዝ ግብር ከመ ያጽንዑ ሃይማኖቶሙ በቀለም ወበረቅ እስመ ኢተፈጥረ ሰብእ ዘእንበለ ከመ መላእክት ከመ ይኩኑ ጸድቃነ ወንጹሐነ። ወሞት ዘኩሉ ያማስን እምኢገሰሶሙ አላ በዝ አእምሮቶሙ ይትህጉሉ ወበእንተ ዝ ይበልዐረ ገይል እንዳለ።

ንጢአት የባሕርያችን ናት ለሚሉም አለመኾኗን ሲያጠይቅ መሐልኩ ለክሙ ኃጥአን ከመ ኢኮነ ደብር ንብረ ወኢይከውን ወኢወግር አመተ ለብእሲቶ

www.zeneta.com
 ትርጓሜ ፊደል 12
 ከማሁ ጋጢአትኒ ኢተፈነወት ዲበ ምድር አላ ሰብአ እምርአ ሰሙ
 ፈጠርዋ ወለመርገም ዐቢይ ይከውኑ እለ ገብርዋ ብሉባቸዋል።

ሐተታ

የአዳም ጋጢአት ካባት ወደ ልጅ መውረዱ አዳምን መስለው ተከትለው በሚሠሩት ብቻ ነው እንጂ በማይሠሩትና በሚነቅፋት እንደ ሄናክ በሚጸዩት በልጆቹ ሹሉ አይደለም ይኸውም ቡርክት አንቲ እምአንስት ወቡሩክ ፍሬ ከርሥኪ በተባሉት በናትና ልጅ ይታወቃል። ጽድቁም እንደ ጋጢአት ነው ከባሕርይ ተከፍሎ በመወለድ አይወረስም አባትን መስሎ በመሥራት ብቻ እንጂ (ሕዝ 18÷4ና 20) በዘርም እንዳይወርድ የአዳም ጋጢአት የነፍስ ነው እንጂ የሥጋ አይደለም ነፍስም እንደ አዳም ነፍስ ከፈጣሪ እፍታ በንጽሐ ጠባይፅ ተገኝታ ካባት ከናት በተከፈለው በዘርና በደም ታድራለች እንጂ ርሷ አትከፈልም (ኢላ 42÷5 ዘካ 12÷1)

ትርጓሜ ፊደል የሰዋሰው ቡቃያና ተክል

ክፍል 2

መቅድመ ሰዋሰው ወግስ ጸያሑ ንባብ መብእስ ወመርትዔ ነገር ሐንካስ ለዘውስተ ኃይል እምገይል የሐውር ወይገይሥ። ጸዋትወ ፊደል በበ ማዕረግ ወበበ ክፍል እስመ ለሊሃ ፊደል እመ መቅድመ ቃል ከዊነ ሰዋሰው ዘትክል ለዘእምታሕቱ የዐርግ ሃበ ላዕል

ፊደል ማለት የቋንቋና የቃል ያነጋገር ሹሉ ምልክት አምሳል ወይም መግለጫ ማስታወቂያ ማለት ነው የሰው ሹሉ መልክ በጥሩ ሥዕልና መስታወት ታይቶ ተለይቶ እንዲታወቅ የማይታየውም ሳብዕ ንባብ ረቂቅ ሐሳብ በቀለም ገዝፎ በክርታስ ተጥፎ በፊደሉ መልክ ታይቶ ተለይቶ ይታወቃልና ስለዚህ ምልክት አምሳል መግለጫ ማስታወቂያ አሉት። በግእዝም ፊደል ብሉ ጣፈ ቆጠረ ለየ መረጠ ይላልና ፊደለ ከዚህ ይወጣል ልዩ ምርጥ ማለት ነው። ቅንጣትነቱን የቃል ዘር መኾኑን ያሳያል። ዐረቦች ሐርፍ ዕብራውያን አት ይሉታል በተገናኘ ምልክት ማለት ነው።

www.zeneta.com
 ትርጓሜ ፊደል 13
 መላው የግእዝ ፊደል ከነ አበጋዙና ከነንዙ ከነአጋዙ

የግእዝ ፊደል 26 x 7 = 182

ተረፍ (ዲቃላዎች) 4 x 5 = 20

አማርኛ ፊደል 7 x 7 = 49

ከግእዝና ከአማርኛ የሚገኙ የራብዕ ዲቃሎች

ራብዎች ብቻ 21 ድምር 272

ስለ ሰባቱ ፊደላት

ክፍል 3

ይኸውም ሊቃውንት ከጥንት ከአበው በተገኘ ከውሉድም የተሰናኘ ትርጓሜ ፊደል የአባ ሰላማን ትጋትና ሥራ ሲተርክ ወአምጽአ ለነ ሰላማ ጳጳስ ፊደል እምሕርክትያናስ ወሚጦሙ በአህዱ ልሳን ወእሙንቱ ሰበዐቱ ፊደላት ብሎ ይመሰክራል። ሰባቱ ማለቱ ከግእዝ ጋር ነው። ከሰባቱ ደግሞ ስድስቱ ከነዚያውም 2 ፡2ቱ ግእዝና ሳድስ፣ካዕብና ሳብዕ ሃልስና ኃምስ ሱቱፋን ናቸው ይወራረሳሉ። ይኸውም በገቢር አንቀጽ ሞአ ፀረ ወጸላኤ ሐነጸ ቤቶ ወጽርሐ ያለውን በተገብሮ ተሞአ ፀር ወጸላኤ ተሐንጸ ቤቱ ወጽርሐ እያለ መኼዱን መናገር ነው። ራብዕ ግን ኃምስና ሳብዕ ሳይቀሩ ከሁሉም ተፈቃቃሪ ነው መልኩን ድርድሩን ሳይለውጥ ሁሉን ይክታል ይህም በልእ ሥጋ ወመና ተበልዐ ሥጋ ወመና ማለቱን ያሳያል ኃምስ ሳብዕ ደግሞ እንደ ራብዕ ናቸው ቀሠመ ጽጌ ወፍሬ ተቀሥመ ጽጌ ወፍሬ አጋዘ ዶርሆ ወእንቆቅሐ ተእገዘ ዶርሆ ወእንቆቅሐ እያሰኙ ገቢር ተገብሮ ይክታሉ። 6 ያልናቸው 3 መዋርስቶች ባይገና በገሮ ባፍንጫ ይመሰላሉ፤ራብዕ በእፍ ይመሰላል ባለቅኔዎች ግን ሰባቱን ሹሉ በሰባቱ ዕለታትና በሰባቱ ሀብታት በሰባቱ ምስጢራት ይመስሏቸዋል። ኪ.ወ.ክ.መ.ሲ.ወ ገጽ 29

ክፍል 4

መላው 26ቱ ፊደላት በ5 ጾታ ተከፍለው በ5ቱ ሕዋሳተ አፍ በጉሮሮና በትናጋ በምላስና በከንፈር በጥርስ ይነገራሉ ጾታቸውና ክፍላቸውም ይህ ነው። 1 በጉሮሮ የሚነገሩ 5 ናቸው። እነርሱም አ፡ሀ፡ሐ፡ገ፡ዐ ናቸው። እነዚህ 5ቱ ከመላላት በቀር መጥበቅ የላቸውም።

- 2 በትናጋ የሚነገሩ 4 ናቸው እነርሱም ገ:የ:ከ:ቀ ናቸው
- 3 በምላስ የሚነገሩ 5 ናቸው እነርሱም ደ:ጤ:ለ:ነ:ተ ናቸው::
- 4 በከንፈር የሚነገሩ 6 ናቸው እነርሱም በ:ወ:መ:ፈ:ጸ:T ናቸው
- 5 በጥርስ የሚነገሩ 6 ናቸው እነርሱም ዘ:ሠ:ጸ:ፀ:ረ:ስ ናቸው

አጋዝ ቅጽል
ክፍል 5

ጸዋትወ ቅጽል ወአጋዝ የሰዋሰው ባለቤትና ጓዝ አጋዝ ዘርና ነባር ስለ ሽነ በዘርነቱ ከዘር ቅጽሎች እንዲሰማማ በነባርነቱም ከነባር ቅጽሎች ከገደብ ከደቂቅ ይሰማማልና ቁጥሩ ከጊቱም ነው:: ዘርነቱም በዘርዘር ፊደል ሲጣፍ ነው:: አጋዝ ካንድ እስከ ምእልፊት ያለ የቁጥር ሹሉ ጠቅላይ ስም ነው አጋዝ ማለት መያዣ ዐረቦን ወይም ሹምርና ውጥን ማለት ነው:: መያዣው አንዳንድ ቅንጣት ፊደል (1:2:3-አ:በ:ግ) ውጥኑም ቃል ነው አንድ ሹለት ሦስት ማለት:: ከ7 እስከ 1000 ምንም በየክፍሉ ፍጹም ቢሆን ያንዱ ቤት ላሥር ያሥሩ ለመቶ የመቶው ለሺሕ የሺሐ ለእልፍ የእልፍ ለምእልፊት ውጥን ይባላል 10ሩ የርባታ መደብ ለ80ው መደብ ውጥን እንዲባል:: አጋዝ ሲባል ሹሉም ውስጠ ዘና ውስጠ ብዙ ስም ነው ስፍን ስፍናዊ ብሎ ለሚጠይቅ ወይም ለሚያስብ የብትኖችን ማነስና መብዛት ስንትነትና ስንተኛነት ዘርዘሮ ደምሮ ለማላየት ከባለቤት በፊት እየገባ ዐብሮ የሚነገር ባለቤትም ባይኖር ርሱ ራሱ በቂ ስለሆነ ቅጽል ይባላል:: ርስ በርሱም ይቀጸላል:: ካንድ እስከ ምእልፊት ያለ አጋዛዊ ቁጥር ባንድ ረዥም ገመድ ሲመሰል ቤቱና ክፍሉ 5:5 ይሾኑለታል ቤት 1:10:100:1000:10000:: ክፍል መዘርጋት መተርተር መክፈል ማጠፍ መጠቅለል ናቸው:: መዘርጋት ብዛትንና ስንትነትን እንደ ነዶና እንደ ችቦ አስሮ ሰብስቦ የሚያሳይ የጅምላ ቁጥር ነው:: ምሳሌ 1:2:10 እንዲሁ:: መተርተር ስንትነታቸው ከታወቀ ከብዙዎች ማሽል ስንተኛነትን ለይቶ የሚያሳይ የተራ ቁጥር ነው:: ምሳሌ 1ኛ 2ኛ 10ኛ እንዲሁ:: መክፈል

የክፍሎችን ስም እንደ ተራ ቁጥር እየለየ በየማዕረጉ የሚያሳይ ክፍላዊ ቁጥር ነው:: ምሳሌ መንፈቅ ሣልሲት ራብዲት ወከማሁ ማጠፍ ጅመላውን ቁጥር ዐጥፎ ደርቦ እያሳየ በመንታ መንገድ የሚወስድ የአጸፋ ቁጥር ነው:: አሐዳት አው ካዕበተ አሐዱ 1 ዕጽፍ::ክልኤታት አው ካዕበተ ክልኤቱ 2 ዕጽፍ 4 ነጠላ ወከማሁ:: መጠቅለል እንዳራቱ ክፍሎች አጋዝ ሳይኖረው በቅጽልነቱ ማነስና መብዛት ሕጻጽና ምልአት የሚያሳይ የአጋዝ ቅጽሎች ለብሳቢና ከታች የሚሾን መድበል ቁጥር ነው ያውም ንዳጥ ብዙኅ ኩሉ ይህን የመሰለ::

ሥራቸውንና ጫፋቸውን በገመድ ዘይቤ ስበን ጉትተን መዘርጋት መተርተር ያልናቸው ጅምላና ተራ አካሄዳቸው እንደ የዋህና እንደ መሠሪ ርባ ስለ ሽነ ስማቸው የዋህ ቁጥርና መሠሪ ቁጥር ይባላል የዋህ ጅምላ መሠሪው ተራ ነው የቀሩትም ሦስቱ መክፈልና ማጠፍ መጠቅለል ያልናቸው ከፋይና ዐጣፊ ጠቅላይ ይባላሉ:: ጅምላና ተራ ከአንድ እስከ ሽያ ወንድና ሌት እየለየ ከዚያ በላይ ግን ሳይለየ ዕሥራ ሠላሳ በማለት እያስተባበሩ ይኼዳሉ ይኸውም ምእላድ ሳይኖር ነው ምእላድ ሲኖር ግን ዕሥራ ሠላሳ ያለውን ዕሥራዊ፣ ዊት ሠላሳዊ፣ ዊት ያስኛልና ከመለየት በቀር ማስተባበር የለም:: የጅምላ ቁጥር አጣጣፍና አፈታት 2 ዓይነት ነው አጣጣፍ በአጋዝ በፊደል አፈታት እንደ ንባቡ አንድ አንዱ ሹለት ሹለቱ እያለ በላድስ በካዕብ መጨረስ ነው:: የሴቶችም ቁጥር ከአንድ እስከ ሽያ ከፊደል እንጂ ከአጋዝ ጋር አይሰማማም ዱባና ቅል ነው:: ስለዚህ አሐተ: አሐቲ ክልኤ: ክልኤቲ ሠላስ: አርባዕ: ኅምስ: እያለ በፊደል ብቻ ይጣፋል:: አጋዝ ቅጽል ዘርና ነባር ስለ ሽነ ርባታውና ዘርዘሩ እስከ 10 መደብ ነው:: የወንዶች ጅምላና የሴቶች ጅምላ ቁጥር

፩	አሐድ ዱ	አንድ ዱ	አሐ(ድ) ት:ቲ
፪	ክልኤ: ት: ቱ	ሹለት: ቱ	ክልኤ:ቲ
፫	ሠለስት: ቱ	ሦስት: ቱ	ሠላስ
፬	አርባዕት: ቱ	አራት: ቱ	አርባዕ
፭	ኅምስት: ቱ	ዐምስት ቱ	ኅምስ
፮	ስድስት: ቱ		ስሱ
፯	ሰባዕት: ቱ		ሰብዑ

ትርጓሜ ፊደል

፩	ስምንት፡ ቱ		ሰማን፡ ኒቱ
፪	ተስቦት፡ ቱ	ዘጠኝነ፡	ተስቦ
፫	ዐሥርት፡ ቱ	ዐሥር፡ ሩ	ዐሥር
፬	ዐሥርት ወአሐድ ፡፩		ዐሥር ወአሐት ፡ቲ
፭	ዐሥርት ወክልኤት ፡ቱ		ዐሥር ወክልኤ፡ቲ
፮	ዐሥርት ወሠለስት ፡ቱ		ዐሥር ወሠላስ
፯	ዐሥርት ወአርባዕት ፡ቱ		ዐሥር ወአርባዕ
፰	ዐሥርት ወገምስት ፡ቱ		ዐሥር ወገምስ
፱	ዐሥርት ወስድስት ፡ቱ		ዐሥር ወስስ
፲	ዐሥርት ወስብዐት ፡ቱ		ዐሥር ወስብዐ
፳	ዐሥርት ወስምንት ፡ቱ		ዐሥር ወስማን ፡ኒቱ
፴	ዐሥርት ወተስቦት ፡ቱ		ዐሥር ወተስቦ
፵	ዕሥራ ኻያ ካያ ካዕበተ ዮድ		ዕሥራ 2 ጊዜ 10 ዮድ
በወንዶች ዕሥራ ወአሐድ፡ ዱ በሴቶች ወአሐት፡ ቲ እያለ እስከ 29 እንዲሁ ተጫፍሮ ይኼዳል			
፴	ሠላሳ	በቁሙ	ሦስት ዐሥር
፵	አርብዓ	አርባ	አራት ዐሥር
፶	ገምሳ	ዐምሳ	ዐምስት ዐሥር
፷	ስ(ድ) ሳ	በቁሙ	ስድስት ዐሥር
፸	ሰብዓ	ሐገ	ሰባት ዐሥር
፹	ሰማንያ	ሰማንያ	ስምንት ዐሥር
፳	ተስዓ	ዘጠና	ዘጠኝ ዐሥር
፳፩	ምእት	መቶ	ዐሥር ዐሥር
፳፪	አምእት አው ዐሥርቱ	ምእት	ዐሥር መቶ ፩ ሺህ
፳፫	ዕሥራ ምእት	ኹለት ሺህ	
፳፬	ሠላሳ ምእት	ሦስት ሺህ	
፳፭	አርብዓ ምእት	አራት ሺህ	
፳፮	ገምሳ ምእት	አምስት ሺህ	

ትርጓሜ ፊደል

፳፯	ሰላ ምእት	ስድስት ሺህ	
፳፰	ሰባዓ ምእት	ሰባት ሺህ	
፳፱	ሰማንያ ምእት	ስምንት ሺህ	
፳፲	ተስዓ ምእት	ዘጠኝ ሺህ	
፳፳	እልፍ (መቶ 2ዜ መቶ)	ዐሥር ሺሕ	
፳፳፩	ሀሥርቱ እልፍ አው አላላፍ	መቶ ሺሕ	
፳፳፪	ዕሥራ እልፍ ሠላሳ እልፍ እያለ እስከ ፺፱ ይኼዳል		
፳፳፫	አላላፋት መቶ እልፍ ወይም ፲፫ ሺህ (ሚሊዮን)		
፳፳፬	ትእልፊት ሺህ እልፍ ወይም እልፍ ሺህ (፲ ሚሊዮን)		
፳፳፭	ዕሥራ ምእት እልፍ እንዲህ እያለ እስከ ፺፫ ይኼዳል		
፳፳፮	ምእልፊት	እልፍ 2ዜ እልፍ (፫ ሚሊዮን)	

ሐዲስ ሐሳብ እንግዳ ቁጥር በምእልፊት ላይ የሚጨመር የቢልዮንና የትሪልዮን እንጸር።

ምእልፊትን ደግሞ እንደ እልፍ ፲፫፡ ፲፫፡ ፫፫ እያሉ በ 4ቱ ቅጽሎች ሲያበዙት እንድ የነበረው ፀ ምእልፊት ይኸናል። ኹለተኛም በሚሊዮንና በቢልዮን ተራ ሲያወርዱት ትሪልዮን ከሚባለው ቁጥር ይሰማማል። ከእልፍና ከአላላፍ በላይ ያለ ቁጥር በውሳኔም አለውሳኔም ይነገራልና ውሳኔው ይህ ነው። ያለውሳኔ ግን ሲነገር አላላፊ አላላፋት ወትእልፊት አላላፋት ምእልፊት ይላል ብዛቱ እንዳሸዋና እንጂ ከከብ ሰፍሮ ቁጥር ሲያውቁት የማይቻል ከፈጣሪ በቀር ሰፋሪ ቁጣሪ ልክና መጠን የሌለው የብዙ ብዙ ማለት ነው አባይን በጭልፋ እንዲሉ ዘፍ 13÷16 ፡ 15÷5

መዐዛ ሰዋስው ፊደል የግጥም ስብከት

ክፍል 6

ላንቀጹ ፍልሰታ ለርባታው ሑዳዴ፡ የተለቀመውን ጥሩ ፊደል ስንዴ በቀለም ገበያም ጣፊው ብር ሲቀረጥ ፡ፊደሉ እንዳይሸጥ እንዳይለወጥ ነጢያት የዘሩት የፊደላት ገብስ፡ ስሙ ልጅ አልቅሶ ቶሎ የሚደርስ እግዚአብሔር የወሰነው በሕዝቅኤል አፍ፡ ሰባት ዓመት ብሎ መንፈቅ ሳያተርፍ

ትርጓሜ ፊደል

18

ይህም ሰባት ዓመት ዘመነ ማእረር፡ ከበጉ ዐይንና ቀንድ የሚተባበር አብዝቶም ሲጠጡት በሽልም ፊደል፡ ሆኖ ስላላሞቀ ጣላ ነው ብንል ፊደሉ ብረሃን ዘእምብርሃን- ሰባት ቁልጭልጭ የእግዚአብሔር በግ ዐይን የፊደሉ ምንጭ ዐይነ ውሃው-ከላይ ነውና የፈለቀው ከሣር ከቅጠል በዝቶ ጊዜዎ-አሮጊት ስትሆን በተፈጥሮዋ እንደ ሔኖክ ንስር ሕዋሳቶች-በተሐድሶ ስለኖረች ዐይንና ጥርሷ ብሉይ ሐዲሱ-ነጭና ጥቁር የሚያጣቅስ ዠርባዋም ንባብ እንደ ሰሎሜ- ጌታን ያዘለው በሰው ትርጓሜ ጌታም ለሄኖስ ሲድራት ባርኩ-ስላረገዝች የርሱን አምልኮ ከአልፍ እስከ ታው መልኩ ፊደል- የሥነ ፍጥረት ጠቅላይ መድበል የመልኩም ድርሰት በማሕልይ -ተጥፎለታል ደግሞም ለሚያይ መስለናታል በጥሩ ዐይናማ- ከወጣቶች ልብ እንድትስማማ ዐይናማነቷም እንደ ንስር- የወረደ ነው በፊደል ዘር ምንም ቢያጅቧት መኳንንቶች - ዐይኗና ልቧ ከተማሮች እኔም ልጨፍር ቃሌን ላንሳው - ተማሪን ሁሉ ደስ እንዲለው በሽብር ወንዶቿም ነገደ ሴም - የተሠራጨት በምድረ ካም ታሪኩም ቁንጆ ስሙ ብርሃኑ በምስራቅ ቋንቋ የሰለጠነ በተራራም ላይ የሠሩት ግፍ- አይሰወርም ከታሪክ አፍ ቅዱስ መጽሐፍም በርሱ አማርኛ- ከእግዚአብሔር ተልኮ መጣ ዳግመኛ የትምህርቷን ወንዝ አለወረፋ -ኹሉ እንዲቀዳ እየተሰፋፋ ርሷም ጣይቱ መሐንዲስ ኹና- እየቀየሰች የሰው ልቡና ወጣት ወጣቱን ለመቀበል- አዘጋጅታለች ቤቷን ፊደል ሊጥም እንዳይኸን ትርጓሜው ኹሉ- ትምርቱን ማብሰል በየፊደሉ

2ኛ የግዕዝ ታሪክ

ክፍል 1

ግዕዝ ማለት ምን ማለትነውግዕዝ ተጓዘ ከሚለው ግሥ የወጣ ነው ከወዴትስ መጣ? መቼ? ግዕዝ ማለት ስመ ተጸዎ የቋንቋ ወገን ል ክፍል ማለት ነው። የግዕዝ ምሥጢሩ አነጋገሩ ብዙ ልዩነት ያሳያል

19

የግዕዝ ታሪክ

ግዕዝ ሲባል አርነት መውጣት፤ ከእንደ ቦታ ወደ እንደ ቦታ መሸጋገር፤ ከባርነት ወደ ነፃነት መውጣትን ያመለክታል። ስለዚህ ኢትዮጵያን ብሔረ አግዛዚ (አግዛዝያን) ሲል በብዙ ሥፍራ ይገኛል። ግዕዝ ራሱ ዓይነት/ነፃነት/ ሰጭ መሆኑን ሊያመለክት ይችላል። አግዛዝያንም ተብለው ቋንቋቸውን ግዕዝ አለኙት የተባለበት ምክንያትም ደቡብ ዓረብ ከክርስቶስ በፊት ኢርትራን ተሻግረው በሰሜን ኢትዮጵያ ተበታትነው የተቀመጡት የኛ የግዕዝ ታሪክ ነገሥት ነገደ ዮቅጣን ይላቸዋል። ናህ ለአዳም አሥረኛ ትውልድ ሲሆን ዮቅጣን ደግሞ ለናህ ልጅ ለሴም አራተኛ ትውልድ ነው። / ዘፍ .10:25/ የአገራችን ታሪክ ፀሐፊዎችም እንደሚተርኩት አገር ነባር የሆነውን የኢትዮጵያን የነገደ ከሙን መንግሥት አሸንፎ የወረረውን የሕንድ ንጉሥ ራማን እነዚህ ነገደ ዮቅጣን አሸንፈው አገሪቱን ነፃ ስለአወጡ ነገደ አግዛዝያን ነፃ አውጭዎች ተባሉ። ሳባ ትግራን ሲይዝ፤ ወንድሞቹ አባል የአዳልን አገር አፈር ውጋዴንን መያዛቸውን ይገልጻሉ።

እነዚህ ሰዎችም የመጡበት ዘመን፤3ሺህ 36 ዓመት ከክርስቶስ ልደት በፊት በዮቅጣን ልጅ በሳባ ሳባውያን ተብለው የነርሱ ገዥ ሴት ስትሆን ንግሥተ ሳባ ወንድ ሲገዛ ንጉሠ ሳባ ይባል ነበር።

ዛሬ የተጣራው ታሪክ በደቡብ ዓረብ ሳባውያን ሀበሻን፤ሂሚያራት ሐማሪት እንደነበርና እነዚህም የሴም ወይም የዮቅጣን ነገዶች ውስጥ የኢርትራን ባሕር ተሻግረው በኢትዮጵያ ሰሜን በየአውራጃው ተሰማርተው የአክሱምን መንግሥት አቁመው ይተዳደሩ እንደነበር ከማስረጃውም በአክሱም ሐውልቶች ላይ የሚነበበው የሳባውያን ፊደል የጨረቃ አምላካቸው ከነምልክቱ የነገሥታት አስተዳደርና ልማድ በደቡብ ዓረብ ከሚገኘው ጋር ፍጹም አንድ ወይም ተመሳሳይ በመሆኑ ነው።

የአማልክቱም ሥም ሚስረም፤እስታር፤ አለመቅህ፤ ህውብስ... እያለ በደቡብ ዓረብ የተገኘው በኢትዮጵያ ሰሜን ተገኝቶአል። ስለሆነም በዔቦር ዕብራውያን ተብለው ቋንቋቸው ዕብራኒ ወይም አብራይስጥ እንደተባለ በግዕዝ አግዛዚ / አግዛዝያን/ ተብለው ቋንቋቸው ግዕዝ አገራቸውን አግዛዚት አለኙ። ተከላ ጻድቅ መኩሪያ ግራኝ መሐመድ ወረራ በሚል መጽሐፋቸው ምዕ.2 ገጽ 7-8

ክፍል ሁለት

1. ግእዝ የቋንቋ ሊማዊ አዳማዊ ቋንቋ የዕብራይስጥ ወንድም ከዐረብ ከሱርስት የሚገኘው ዘይቤው አልፋ እንደ ማለት አንድ መሻርመሪያ ምስጢሩ ጥንታዊ አዳማዊ ልሳን ማለት ነው። ዘፋ 11፡1

2ኛም እንደ ሌላው ቋንቋ ብዙ ድካም ስላለበት ትን ገር ብለው ይፈቱታል። ተተርጉመ እምልሳነ ትብጢ ለዐረብ ወዕም ዐረብ ለግዕዝ እን. ሃይ. አበ.1

2. ግዕዝ የፊደል ስም አንድ ወጣት አንድ ትንጣት አንድ በቀል ዕዝል ቅጥል ነፋጥ ምስትል ዋደል አጋማሽ ጉለተኛ ፊርጅ

3. ግእዝ፣ የዜማ ስም አንደኛ ስልት መጀመሪያ ዜማ 2ኛው ሠሰቱ ዜማ ዘውሉቱ ግእዝ ወእዝል ወአራራይ ወአምዝትብል ጸሎተ ዘእምዳዊት በዚማ ግእዝ ሀየንተ ዕዝል ዘነገህ ግዕዝ (ስንዝ ግን 11 ግንዘ፡ፋን) ኪ.ወ.ክ 924

ግእዝ ስለማለትና ስለመባል

ክፍል 3

ግእዝ ማለት ዋሕድ ማለት ነው ጉንድ እንደማለት ጉንድነቱም ዐጽቅ ተብሎ በተቋመ ወርቅ ይመሰላል ግእዝ የቋንቋና የፊደል ስም ሲሆን ከጌታችን ልደት በፊት በዘመነ ብሉይ ጌላም በዘመነ ሐዲስ እስከ አብርሃ ወእጽብሐ ዘመን ድረስ ካዕብ ሃልስ፣ራብዕ፣ ጎምስ፣ላድስ፣ ሳብዕ ሳይኖር ግእዝ የተባለ ስለዚህ ነው።

ሁለተኛ የሌለው ቀንጃ ነጠላ ፊደል (ኮንሶን) ከህ እስከ ፕ ያለ ከሰላማ በፊት ከካዕብ እስከ ሳብዕ ድረስ ሳይኖረው ርሱው ራሱ ግዕዙ ብቻ ነበረና። ቋንቋውን ግዕዝ ያሰኘው ይህ ነው ይባላል። ከዚያ ወዲያ ግን ከካዕብ እስከ ሳብዕ ላሉት በኩር ግንባር ቀደም ባለ ወንድም ስለሆነ አንደኛ ወይም መጀመሪያ ይባላል። አ

ግእዝ ቡ፡ ካዕብ ጌ፡ ሳልስ ጻ፡ ራብዕ ሄ፡ ጋምስ ወ፡ ሳድስ ዘ፡ ሳብዕ እንዲሉ ግእዝ አንድ አንደኛ መባሉ በአ ምክንያት ነው። ግእዝ የንባብ ስም መጀመሪያ ንባብ ሕፃናት የፊደልን ቊጥር እጅ እግሩን ከለዩ በጌላ ከነቁጣ እስከ ነቁጣ እየጉተቱ የሚያግዙት ማጋዝ። ለንባብ ትምህርት በየስልቱ 4 ስም አለው። ግእዝ፣ ውርድ፣ ዐቢይ ድጋም። በጥንታዊ ፊደል ተጥፎ ከአክሱም ሐውልት የሚገኘው ጥንታዊ የግእዝ ንባብ ያስረዳል።

መዐዛ ሰዋስው ግእዝ

ክፍል 4

ሠርቶ ያቀረበው የግእዝ ወጥ ቤት፡ ሳስነባቢው ምሳ ሳንባቢው አራት አስተውል ተመልከት ጸሐፊና አንባቢ፡ ያማርኛ ግዕዝ የግዕዝ ዐቃቢ የግእዝን ትምህርት አባይን በጭልፋ፡ ቀድቶ የሚጨርስ ማነው ባለተስፋ ቀድቶም ሳይጨርሰው ከርሱ ለሚጠጣ፡ ለሚሻገረውም እየተቀናጣ ዐዛውም ስንፈት ተማሪ እንዳይነጥቅ፡ ዋናተኛው መምህር ተግቶ ይጠብቅ የግእዝም ፊደል በሰባትነቱ፡ከትጋቢት እስከ ራእይ ወየው መስማማቱ ጊዜ ባስረገጠው ትምህርት አውድማ፡ ተንጣሎ ነበረ የግእዝ ምርትማ ሥለ ሥጋ ጥበብ ስለ ደመወዝ፡ ኮኛኩ ይሻላል ከጠጁ ግእዝ ዘርፋና ቅጽሉም ባዕድ አታላይ ስም፡ የማይስማማ ከግእዝ ቀለም ልጅ ዐዋቂውን ከግእዝ፡ እንደ ድጉስና እንደ ጥራዝ የሚያጠብቅና የሚያያይዝ ሢራ 13፡1

ግእዝ ግእዙ ወርቅ ቀለም-ባለ 6 ዐጽቅ ጉንደ ተቋም ስድስቱም ዐጽቆች ግራና ቀኙ-ከሱራፌል ክንፍ የተሰናኙ ከኪሩቤልም ካራቱ ጉሉ - በራብዕ ትውልድ ይመደባሉ ልሳኑም ጥዑም የወይን እሸት- እየተሻሙ የሚበሉት ከአዳም ከኖኅ ካባት ከናቷ - ለሴም የታጨች ስለወብቷ ከንጉሡም ከእግዚአብሔር ከባለቤቱ - ስለተሰጣት እቲጌነቱ እንዲህ ብታይዋት ድኻ መስላችኹ - ባለጸጋ ናት ግእዝ ቋንቋችኹ የግእዝን ባዕም ብትቀምሷትማ - አትይዙም ነበር ሌላ ውሽማ

ለእንግዲሁ ግን ውሸማ አታብዙ - ርሷን አቅፋችኹ ቀድሞ ሳትይዙ ብትጨምሩ ግን በርሷ ላይ ደግሞ - ዕዳው ገብሰ ነው መቸ አረማም በዚህስ ነገር ሐሜት ሳትፈሩ - እንደ ያዕቆብ ብትጨማምሩ ስንኳን ነቢያት እነዳዊት - አይነቅፋችኹም ሐዋርያት ያማርኛም ቃል የግእዝ ሥጋ - ስለግእዝ ነፍስ ሬሳ ባልጋ ሬሳውን ቃል የሚሸከሙ - በግእዝ ቋንቋ ሲፈታ ይሰሙ ሥሮ ነገሩ ግእዝ ሳይጸድቅ - ፍሬ አያፈራም አማርኛ ዐጽቅ ነገር ከሥሩ ውሃ ከጥሩ - የተባለውን እስኪ መርምሩ እነማናቸው ዛፋን ሳያወቁ - ፍሬውን በልተው የሚጨነቁ ዛፋንም አውቀው ሳይገላልጡ - ሾላ በድፍን የሚያላምጡ አለበትና ብዙ ቁጫጭ - ሆድ የሚያላምም የሚያበሳጭ ቁስ ኹኜ ቢኾን ወይም ዲያቆን- አጠራው ነበር ስማቸውን አፍ አለዠሮ ቢያዜም ቢያነብ - አይታነጽም ሸካራው ልብ መርጌታ ኹኖ አቡን ሲቃኝ - እንዲህ እንዳሉ አምጃር ዘፋኝ ውስጡን ለቁስ ለሚናዝዝ - ቁሉም ግእዝ ስሙ ፋና ወይም መብራት - የነፍስ አባት አማርኛውም የንብ እንጀራ - በላስቶች ቀፎ ቀድሞ ሲሠራ ካረብ ከሱርስት ከዕብራይስጥ - የተቀመመ እንዲጣፍጥ

3ኛ ክፍል 1

አጭር የሰዋሰው ብሂል

የመምህራን ዐይን ያዕቆብ እንደ ረዥሙ አጥርቶና ቀምሎ የላየው ቀርቦም እንደ ሐኪም ያልዳሰሰውና ያልፈወሰው። ዘፍ.28÷10 ሰዋሰው ማለት ዘይቤው መሰላል ማለት ነው። እሙን ትርጓሜው ግን የግእዝ ቋንቋ ዐዋጅ ያስካኩና ያጣጣፋ ያነጋገሩ ፈርጅ የንባቡ ኹሉ እጅና ፈንጅ አስተሳሰብና አፈታቱ ተለይቶ የሚታወቅበት የትምህርት ደንብ ፍርድና አገባብ ማለት ነው። ፍትሐ ነገሥት እንደ ማለት ኹሉ። አዝመራ ታጭዶ ሲሰበሰብ ብዙው እንደ አንድ እስር ነዶ ብዙው ነዶ አንድ ሙሉ ዕቅፍ ብዙው ዕቅፍ፤ እንደ ጉቶ ብዙው ጉቶ

23 የሰዋሰው ብሂል
እንደ ታላቅ ክምር እንዲኾን የሰዋሰውም ክፍል እንዲህ ነው። ምዕራፍ በታላቅ ክምር ይመሰላል ብዙው ብትን ቃል እንደ ሥነ-ፍጥረት በየወገኑና በየይነቱ ሲለበሰብና ሲለቀም ነደውና ዕቅፋ ጉቸው በሦስት አይነት ቁጥር ተቈጥሯል።

ክፍል 2

የሰዋሰው አዋጅ ርባ ቅምር

የፍጥረት ኹሉ ዐይነት 2:2 ብቻ እንደኾነ ያውም ወንድና ሴት ተባትና እንስት እንዲባል ሰዋሰው ተብሎ የሚጠራም የቋንቋ ዐይነት 2 ነው ዘርና ነባር ወይም ስምና ግብር ወንድና ተባት ሴትና እንስት አንድ ወገን ኹነው በ2 እንዲታዩ እነዚህም 4ቱ ስሞች ዘርና ግብር ነባርና ስም አንድ አንድ ወገን ናቸው። 2ኛም የመሰላል እርከን ብዙ ሊኾን በ2 አዕማድ እንዲወሰን የቋንቋም ትምህርት ስሙና ክፍሉ ስልቱና ባሕሉ ብዙ ሊኾን ዐይነቱና ሕብሩ አርእስተ ነገሩ በነዚህ በ2ቱ ብቻ ተወስኗል። ከስምና ከግብር አይወጣም ሲዘረዘሩ ግን አንቀጽና ርባታ ዝርዝር ቅጽልና ጥሬ አገባብ ሠምና ወርቅ ሙሽዘር ፣ ሠረዝ፣ እንጻር ተብለው 10 ይኾናሉ። ዝርዝር ከርባታ አገባብ ከጥሬ ሲደረቡ ግን 8 ብቻ ኹነው ይቀራሉ የሰዋሰውን ክፍል ዝቅ ብለው 3ና 4:6 ክፍ ብለው 12 ና 15 የሚሉ አሉ።

ክፍል 3

ሰዋሰውን ሊቃውንት በ10 ምላሴ መስለውታል በምንና በምን ቢሉ በመሸጋገሪያ፣ በመሰላል፣ በድልድይ፣ በመርከብ፣ በተራራ፣ በመንገድ፣ በገበያ በፊት እና በመስተዋት፣ በአትሮንስ መስለዋቸዋል። ሰዋሰው ስለምን መሰላል ተባለ ቢሉ በመሰላል ከታች ወደላይ ይወጡበታል ከላይ ወደታች ይወርዱበታል በሰዋሰውም በእግረ ሕሊና ሰማዩ ሰማያት መጥቆ ዕመቀ ዕመቃት ወርዶ በዓይነ ልቡና ምጋጢረ ሥላሴን ያዩበታል መሸጋገሪያ ያለው ምነው ቢሉ በመሸጋገሪያ ከወዲህ ወዲያ ከወዲያ ወዲህ ይሸጋገሩበታል ይመላለሱበታል። በሰዋሰውም እምጽማዊ ውስተ ጥበብ እምኢያእምሮ ውስተ አእምሮ ይመላለሱበታልና ስለዚህ ሰዋሰው ተባለ ይላሉ።

መዐዛ ሰዋሰው የግጥም ስብከት

መዐዛ ሰዋሰው ዕጣን ወጸና ትምህርት ከርቤ፡ ለአለ ያጼንው ምክረ ወይሰምዑ ዘይቤ

የግጥም ስብከት ወይም ይባቢ

በዶሮ ሥጋ አምሳል ምስጢሩ እንዲጥም፡ ዐጭራ ረዥሜ ይባላል ግጥም ዐጭራ ሰዋሰው ረዥሜው ግስ፡ የሦስት ፊደል ሥጋ የርባ ቅምር ነፍስ

ለልጆች እንዲተርፍ ያዋቆች መብል ፡ ያቡን ወጥ በሚሉት በቲማቲም ቃል

ለወጣቶች ሹሉ ከታች ወደላይ ፡ ሰዋሰው እንጂ ነው መንገደ ሰማይ ያዕቆብና ዕዝራ የእግዚአብሔር ጉበኞች ፡ ቀድሞ የሰለሉት ከላይ እስከታች

የሰዋሰው ትምህርት ሥጋውና አጥንቱ፡ ባጭራው ተከቷል ረጅሜነቱ ከምርቱ ቆንጥረን ይህንን ሰዋሰው ፡ ስሙን ለኋላ ልጅ ዘር ይኹን አልነው።

አለ ሰዋሰው አለ ጥፈት፡ ትምህርት አይጠራም ምንም ቢያጥቡት

የትምህርት ዕንቅርት አለመጣፍ-አለመስማትም ጆሮ ደግፍ

ዐንገት ላለው ሰው ዞሮ ለሚያይ፡ አንድ ሽክም ነው እንደ ድንጋይ

ካፍሪቃ ወንዞች ወርቅና አልማዝ ፡ እንደሚያስገኘው እንዳባይ ወንዝ

ተርፎን እንዲፈስ ትምርቱ ንግድ ፡ በዚህ ሰዋሰው ጥርጊያ መንገድ

ይልቅኑ እንደውጣ ወደገቢያ፡ ገበያችንም ኢትዮጵያ

መደብሮቿ የተዘጉቱ ፡ ባራቱም ማእዘን እንዲከፈቱ

ልጆቿን በእውቀት እያሳደገ፡ መንገዶቿንም እያስጠረገ

እግዚአብሔር ያቆማት ከማኸል ቦታ፡ በውጭ አገር ሰው እንዳትፈታ

ያፍሪቃ ደንደስ ሻኛና ጫንቃ፡ ጦቢያው እንጂ ናት ምሥራቅ አፍሪቃ

የሰማይ ምድር የምድር ሰማይ፡ የተከበበች በነጭ አባይ

ዐዳም ሲመሰል በገነት ዐይን፡ ነጩ አባይ መደብ ጥቁሩ ብለን

ባስተያየትም ሲመረመሩ ፡ ማየት አይችልም ነጩ አለጥቁሩ

ነጩ ሲፈተሽ ውስጠ ጥቁር፡ ጥቁሩም ሲፈተሽ ውስጠ ነጭ ዘር

ነጭና ጥቁር የዓለም ዓይን፡ ሹሉም ተገልጦ የሚከደን

መክደኛውም ሞት ወስክንቢያ ነው፡ ያዳም ሌባ ጣት የሰፋችው።

ቋንቋ ካልጠራ በሰዋሰው ፡ እነጋገሩ የለት ጉሽ ነው

ስሙ ፕራቲክ የድምጫ ቋንቋ፡ የኮረፌ አይነት ወይም የድቋ

ጆሮ ሲቀምሰው ከዋንጫው አፍ ፡ ያሰኛል እና እንትፍ እንትፍ

በጥሩ መጠጥ በሃገር ፍቅር ፡ ራሴ ዞሮ ስቀባጥር

አጭራ ግጥም ቁመተ ዶሮ ፡ የሚንጠራራ ወደ ሰው ጆሮ

ቸብ ቸቦው ዜማም ሳይቆረጥ፡ በየመስመሩ የሚያስረግጥ

ቧልተኛ አዝማሪም መስሉ ሊያስቅ ፡ እንደ አቤ ሴሉም ልብ የሚሰርቅ

4ኛ ክፍል 1

ጸዋትዎ ቅኔ የሰምና የወርቅ ኩርኋኔ

ቀነየ ፡ ቅኔ ማዜም ማጉረምረም መግጠም መምራት መቀኘት መሪ ባለቅኔ መሆን ረከብዎ ለአባ ዮሴፍ እንዘ ይትቀነይ ምስለ አሐዱ መነኮስ ካህናት ይትቀነይ ዘንተ መዝሙረ በዜማ ወእምዝ በል ወተቀነይ ሃሌ ሉያ ወእጋዘ ይትቀነይ በሠለስቱ ዜማ ለንክ ጥቅ 23 ግንዘት ድን ።

ቅኔ በቁሙ የፍትሐት የልቅሶ ዜማ ማጎሌት ማጎሌተ ቅኔ የዜማ ቦታ ሦስተኛ ክፍል ከመቅደስ ቅኔ ማህሌት ቅኔ አገዛዝ ባርነት ቅኔ እኩይ በዝጎ ቅኔሃ አው ተቀኔ ኢሳ.14÷3 ሰቆ.1÷3 ገላ. 5÷1 ንግድ ተግባረዕድ አገልግሉት ቅኔ እደዊነ ኢናጽርእ እምቅኔ እደዊሃ ትሁብ ለነዳያን ሥርዓተ ቅኔ ቤተክርስቲያን ዲድ 13 ና 4 ኪዳ። መዓልትን ቀን ማለት አማርኛው ከዚህ ወጥቷል የሥራ ጊዜ ማለት ነው።

ቅኔን የደረሰው ቅዱስ ያሬድ ነው። ያሬድ የድርሰቱ መነሻና መድረሻ ቅኔ ሲሆን በድርሰቱ ግን ቤት እየመታና ሳይመታ የቃኛቸው ክብር ይእቲና እጣነ ሞገር በድንው ተጽፈው ይገኛሉ ቅኔን እንደደረሰ ምቅናይ በሚባለው ድርሰቱ ይታወቃል። የርሱ ደቀ መዛሙርትም እስጢፋና እስክንድር ሐዊራና መንክራ እንዲሁም ብሔር ይባላሉ ከነዚህ የተማሩ ሊቃውንትም ቤት እየመቱ ተቀኝተዋል።

26
ቅኔና ታሪካዊ አመጣጡ
ለምሳሌ አጭር ዘይእዜ ተትሕተ ያፊድ ዘኢተትሕተ፡ ለቅኔያቲሁ ደቂቅ እስመ ኢሐነፀ ቤተ፡፡

መወድስ ደቀ እስጢፋ ዓድቅ እመ እስክንድር፡

በመንፈስ ቅዱስ ነበበ ሐሳበ ነቢያት ቅኔያተ፡

እምቅኔያቲሁ ለያፊድ ዘእንበለ ያትርፍ፡ ምንተ፡

ወከመ ኢይጎድሩ ውስተ አፍኦ ለቅኔያቲሁ ሐነፀ አብያተ፡

ሰብእ ወሰማኒተ፡ ወጠፈረ እሱን አብያት እስክነ ይእዜ ኢተነስተ ለዓለም

ሐዊራሰ ወመንክራ ዘተጋብዑ ድረገተ፡

ዘምስለ ብሑር ወእስክንድር አስተጋብኦ ምስጢራተ፡፡

መንክራተሂ መተሩ ወተመሰሉ መጥባሕተ፡

ለመጥባሕት እስመ ልማዱ ከፊሉተ ዋሕድ አርባዕተ፡፡

ክፍል 2

ቅኔና ታሪካዊ አመጣጡ

ቅኔ ማለት ቅኑየ መንፈስ ቅዱስ ከመንፈስ ቅዱስ የሚገኝ በልዩ ልዩ ዓይነት ግጥም የሚቀርብ ጽሑፍ ወይም ድርሰት ነው፡፡ ቅኔ እንደ ማንኛውም ግጥም ቤቱን ማስያዝ ብቻ ሳይሆን ምስጢር ሰምና ወርቅ ኅብር ያለው ነው፡፡ መሳ 5÷1 መዝ 32÷3 2ሳሙ 1÷17 ኢሳ 5÷1 ኤፌ 5÷19 ካህናት ምስጢር ባለው ቅኔ በመሰንቆ ያዜሙ ነበር፡፡ 1ኛ ዜና 15÷20 በሐዋርያት ዘመንም ብዙ ባለቅኔዎች ነበሩ የሐዋ. 17÷18 ቅኔ ራሱ ምስጋና ይሆናል ራዕ.14÷3 ቅኔ በየቀኑ ሊደርስ የሚችል አዲስ እየሆነ የሚቀርብ ነው መዝ 149÷1 አንዳንድ ሊቃውንት ቅኔን የደረሰው የሐንስ ገብላዊ እንደሆነ ይናገራሉ ነገር ግን አደራረሱን ቅዱስ ያፊድ ጀምሮት ቢያይ ጌታ እንደገለጸለት አውቆ በደብረ ታቦር ሱባኤ ገባ ምስጢሩን ከነቤቱ ለመወሰን አስቦ ሱባኤ ቢገባ እንደአሰበው ምስጢሩ ከነቤቱ ተገልጸለታል፡፡ ከቅዱስ ያፊድ አያይዞ ወሰኖ ደርሶታል ከዚያም በኋላ ለአባ ወልደ ገብርኤል አስተምሯል፡፡ አባ ወልደ ገብርኤል ለሠምረ ክርስቶስ ሠምረ አብም ይባላል፡፡

27
ቅኔና ታሪካዊ አመጣጡ
ሠምረ አብ ጉባኤ ሠርቶ በሚያስተምርበት ዘመን ንጉሡ በእደ ማርያም ይባል ነበር፡፡ በዚህ የተነሳ ንጉሡ አንስቶ ለሠምረ አብ አንተና አባትህ እንዲያው ትቀባጥራላችሁ እንጂ ከማን አግኝተኸዋል ይህን ቅኔ አለው፡፡ በዚህ ጊዜ መምህር ሠምረ አብ አንስቶ ይህን ካልህ አሁን ሱባኤ አንገባምን? አለው፡፡ ንጉሡም እሺ ብሎ ተያይዘው ሱባኤ ገቡ፡፡ ለሁለቱም መንፈስ ቅዱስ ገለጸላቸው፡፡ ንጉሡም መንፈስ ቅዱስ ልቡናውን መታው ቀኑም ቃና ዘገሊላ ነበርና፡፡ ሁለት ቤት (ስንኝ) ያለው ምስጢረ ቅኔ ገለጠለት፡፡ ይኸውም « ድገረ ተሰብረ አጽንኦ ለሰብዕናነ ልህኩት

ኢየሱስ ክርስቶስ በማየ ሐዲስ ጥምቀት፡፡» ብሎ ደረሰ ጉባኤ ቃና ማለት የፈጣሪ ጉባኤ ምንኛ ተቃና ማለት ነው፡፡ ይህስ አልታወቀም ብሎ በቃና ለተደረገ ጉባኤ የሚገባ ነው ማለት ነው፡፡ የቅኔው ትርጉም፡- « ኢየሱስ ክርስቶስ እንስራ ሰውነታችንን ከተሰበረ በኋላ በአዲስ ጥምቀት ውሃ አጸናው» ማለት ነው፡፡

ዘ አምላኪየ ለመምህሩ ደረሰው፡፡ ዘአምላኪየ ማለት የአምላኬ ነገር ምን ይደንቅ ማለት ነው፡፡ በዘጠኙ በዓላት በአደራረስ ጊዜ የሚደርሱ እኒህ ናቸው፡፡ ከዚህ በኋላ ንጉሡ ከቅዱስ ያፊድ ገብቶ እግዚአ ሚበዝኑ ብሎ ተናግሯል፡፡ ሚበዝኑ ሦስት ቤት ያለው ቅኔ ነው፡፡ ሚበዝኑ ማለት የሥላሴ ምስጢር ምንኛ ይበዛ ማለት ነው፡፡

ዋዜማ በተራ ለመምህሩ ተገለጸለት፡፡ ይህም የሰርክ መስዋዕት በሰርክ የሚደረግ መስዋዕት ማለት ነው፡፡ ዋዜማ አምስት ቤት አለው፡፡

ሥላሴ ለንጉሡ ተገለጸለት፡፡ ይህም በቸርነት በሦስተኛ ሥላሴ ደረሰኝ ማለት ነው፡፡

ዘይእዜ ለመምህሩ ተገለጸለት፡፡ ይህም የዛሬ ነገር ምን ያምር ማለት ነው፡፡ መወድስ ለንጉሡ ደረሰው ይኸውም የእሁድ ምስጋና ነው፡፡

አሰረ ከህነት ላለው ለመምህሩ « ክብር ይእቲና አጣነ ሞገር» ተገለጸለት አሠረ ከህነት የሌለው አይናገረውምና፡፡ ድንን መሪውም ተመሪውም ይጮኹበታል፡፡ ይህም አጣነ ሞገርን መሪ እየተናገረ ተመሪ ብቻ ይጮኸዋል፡፡

አጣነ ሞገር ቅኔ አድራጊው ለተመሪው መናገሩ ክብረ ፍጥረተ መላዕክትን ሞተ ለማዕታትን ሞተ ጻድቃንን ሞተ ክርስቶስን ለሰው ማስረዳቱ ለራሱ እያወቀ

ማለት ነው። ይኸውም አንድ ሰው ሲሞት ለዘመዱ እንደሚታደሩት ሲሆን ተመራው መጮሁ የተረጁ (የአልቃሽ) ምሳሌ ነው።

ክብር ይእቲ ቅኔውን የሚያደርገው በድርጉት ጊዜ እራሱ መጮሁ ሞተ ክርስቶስ ራሱ አስቦ ማልቀሱ ነው። ክብር ይእቲ ለሞተ ወልደ እግዚአብሔር በአለተ ዓርብ በክርስቶስ መስቀል ምክንያት የተፈጸሙትን ተዓምራት ብቻ በሚሰጠር ያወጣል እንጂ ሌላ አይገባም። በሌሎቹ የቅኔ አገባቦች ግን በዕለቱ የተፈጸሙትን በዕለቱ የዋለውን ሰማዕት፣ ጸድቅ ወይም ወንጌላዊ ሥራ መግለጫ ነው። ክብር ይእቲውን ካህኑ ሲጨርስ ሃሌ ሉያ ማለቱ ሉቱ ሰብሐት ሲል ነው። ክብር ይእቲ ካህኑ የያዘው ሥልጣን ሲሆን እጣን ሞገሩ ማሳረጊያ ነው።

ስለ ቅኔ ስንኝ (ቤት) ና ምሳሌዎቻቸው ጉባኤ ቃና መጀመሪያ ነው ሁለት ቤት መሆኑ የመርዓዊና የመርዓት የመለኮት ና የትስብእት ምሳሌ ነው።

ዘ አምላኪያ 3 ቤት ነው። ይኸውም የሦስትነቱ በአንድ ሰብሐተ ነግሠ መመራቱ የእግዚአብሔር የአንድነቱ ምሳሌ ነው።

ሚ በዝጉ ሦስት ቤት መሆኑ በሦስት ምዕራፍ፣ የመድረሱ ሲሆን ሁለት ሐረግ መኖሩ በተሠሃለኔ የመድረሱ ምሳሌ ነው።

ዋዜማ አምስት ቤት ነው። ይህም በአምስት ቤት መወሰኑ

1ኛ በዘ ገዢነት-ካህናት ጸሎት የሚያዘነሩበት አስርቆት ነው።

2ኛ በአንቀጸ ብርሃን 3ኛ በቅዱስ

4ኛ በድንገት 5ኛ በእግዚአብሔር ነግሠ ልክ የመድረሡ ምሳሌ ነው

ሥላሴ ቅኔ ስድስት ቤት መሆኑ በይትባረክ የመድረሱ ምሳሌ ነው።

ሥላሴም መባሉ በሦስቱ መደረጉ ነው

1. በዋዜማ 2. በስብሐተ ነግሠ

3. በአርያም የመድረሱ ምሳሌ ነው።

ዘይእዜ 5 ቤት መሆኑ የ5ቱ አእማደ ምስጢር ምሳሌ ነው።

መወድስ ስምንት ቤት ሲሆን ስምንት መሆኑም

1. መዝሙር በዕለተ ሰንበት ካህናት የሚያቀርቡት ነው

2. አምላኪያ 3. ሚ በዝጉ

4. ቃልየ

5. ጸኒሐ

6. ብፁዕ ዘይሌቡ

7. ከመ ያፈቅር

8. ፍታሕ ሊተ።

በነዚህ የማኅሌት ዜማዎች የመደረሱ ምሳሌ ነው።

እነዚህ ከዳዊት መዝሙር የተውጣጡ በጣዕመ ዜማ ካህናት በቤተ

ክርስቲያን የሚያቀርቡዋቸው ናቸው።

ሁለት እጣነ ሞገር ሁለት ክብር ይእቲ አለ ይኸውም ዕዝል በሚቀደስበት ጊዜ ዕዝል ግዕዝ በሚቀደስበት ጊዜ ግዕዝ ይሆናሉ። እጣነ ሞገር ዕዝሉ አስራ አንድ ቤት ሲሆን ግዕዙ ሰባት ቤት በድምሩ አስራ ስምንት ይሆናል። እዝል ክብር ይእቲ 4 ቤት ግዕዙም አራት በድምር 8 ይሆናል። አስራ ስምንቱ እጣነ ሞገርና አራት ስንኝ (ቤት) ክብር ይእቲ 22 ይሆናሉ። የሃያ ሁለቱ ሥነ ፍጥረት ምሳሌ ነው። እንዲህ ያለውን የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ የሆነውን ምስጢር ሠምረ አብ ለልሄብ ልሄብ ለኤልያብ ኤልያብ ለተዋናይና ለድድቅ ወልደ ማርያም አስተምሯቸዋል። ከዚህ ሲደርስ በሃገራችን ግራኝ በዚህ ዘመን ነገሠ በቤተ ክርስቲያን መጥፋትና በሊቃውንት አልቂት አገራችን ስትቸገር ድድቅ ወልደ ማርያም ወደ ጨረቃ ዳውንት ተሰደደ ተዋናይ ደቅ እስጢፋ ወደ ጣና ውስጥ ተሰደደ። ተዋናይ ከሰው ተለይቶ ነበርና ቅኔውን ይዞት አገባቡን አጥፍቶ ወጣ የጉንጅ ቅኔ ዛሬ አገባቡ ማኅሠና እርባ ቅምር አለመኖሩ ለዚህ ነው ይላሉ ሊቃውንት። ድድቅ ወልደ ማርያም ግን ከሰው አልተለዩምና አገባቡን ከነእርባ ቅምሩ ይዘው እንደወጡ ሊቃውንት ይናገራሉ። በዚህም በጨረቃ ዳውንት ድድቅ አልፈዋል። በስደቱ ጊዜ የድድቅ ጉባኤ ሰፍቶም ስለነበር በኋላም ሰባት አዋጅ ሰባት እርባ ሰባት አገባብ ተናግረዋል። ድድቅ ለልዕልና ወልደ ማርያም ልዕልና ወልደ ማርያም ለማዕበል ወልደ ሕይወት ማዕበል ለጌቱ ገሞራ ጌቱ ገሞራ ለገብረ ኢየሱስ ገብረ ኢየሱስ ለቡሩኬ ቡሩኬ ለመርዓዊ አስተማሩ እንዲህ እያለ አሁን ካለንበት ዘመን ደረሠ። ይኸንን የቅኔ መንገድና ታሪካዊ አመጣጥ በዚህ ዘመን ያለውን ለቅኔ ፍቅር የሚያሠጥና ትኩረት እንድንሰጠው የሚገፋፋ ስለሆነ ቅኑየ መንፈስ ቅዱስ የሆነውን ይህን ምስጢር ሁላችን የማወቅ መንፈስ እንዳይነሳን ይገፋፋል።

ጉባዔ ቃና ማለት ቃናን ቀዳሜ ተዓምር ይለዋልና ጉባዔ ቃናም መጀመሪያ ስለሆነ ጉባዔ ቃና አለው ቤቱ ሁለት ነው ይዘመማል እንጂ አይጸነጸልም አይጸፋም ቤቱ 2ት መሆኑ ስለ ማይና ስለ ወይን ነው በቃና ጌታ ውሃውን ወይን አድርጎ እያደነቁ መጠጣታቸውን ያሳያል ጥዲሞ አንከረ ሊቀ ምርፋቅ እንዲል ተመልሶ ከመካከል መቅረቱ የፊተኛው የሰርጉ ቤት ወይን አቋርጦ ለማለቁ ምሳሌ ወይንኬ አልቦሙ አልቀኬ ወይኖሙ እንዲል የሚደረሰውም ምህላ የጀመረበት ቀን በመሆኑ አርብ እና ረቡ ነው። ጉባዔ ቃና ሁለት ቤት ዘአምላኪያ ሦስት ቤት መሆኑ በሥምላ ክልኤቱ ወሰሰበቱ ይቀውም ኩሉ ነገር እንዲል። አንድም ጉባዔ ቃና ሁለት ቤት መሆኑ የመለኮት እና የትሰብእት አምሳል ቀለሙ አለመለወጡ የተዋህደ ምሳሌ ነው ከሐረጉ ጋራ አራት ይሆናል የአራቱ ፀወርተ መንበር ምሳሌ ነው። በኪራቤል ላይ አድሮ የሚመሰገን ጌታ ከሰርግ ቤት ተጠርቶ ውሃውን ጠጅ ማድረጉን ሲያመለክት ነው። በጾም በግዕዝ በዓቢይ ስብሐተ ነግሠ በዕዝል ዓርብና ረቡ ይደርሳል። አባባሉ በመሪ አንድ ጊዜ በዜማ አንድ ጊዜ በዝማሜ ሁለት ጊዜ በአንሽ ከማሁ ድምር 4 ይሆናል። ምሳሌው ከላይ እንደተጠቀሰው ነው። ዘአምላኪያ ማለት አምላኬ ብሉ የሚመራ ስለሆነ ነው። መዝ.62፥1 ሦስት መሆኑ የሦስትነት ምሳሌ ነው። ቀለሙ አለመለወጡ የአንድነት ምሳሌ ነው። ሐረጉን ሲጨምሩት አምስት ይሆናል። የአምስቱ አዕማደ ምስጢር ምሳሌ ነው። ስብሐተ ነግሠ ሰኞ ማክሰኞ ሐሙስ ቅዳሜ እሁድ ሲቶም ይባላል። አባባሉ እንደ ጉባዔ ቃና ነው ወደ ጌላ ተመልሶ መጨረሱ ደግሞ ምጽአቱን ያመለክታል። ጉባዔ ቃና አርብ እና ረቡ መሆኑ ረቡ ምክረ ሞቱ ተፈጽሞበታል። አርብ መለኮት እና ትሰብእት አንድ ሆነው መከራ ተቀብለውበታል። ተዓምራቱ አንድ ወገን ነው። የቀረው እየራሱ ነው የቀዳም ስዑር መስቀሉን ተሽክሞ ለሌቶች ታይቷል እንዲሁም አርፎ ውሏል እሁድ ተፀንሷል

ተነስቷል። የሆሳዕና ቤተ መቅደስ ገብቷል ሰኞ ገበያ ፈትቷል ማክሰኞ ተጠምቋል ሐሙስ አርጓል።

ሚበዙት ቤቱ ሦስት ነው የሥላሴ አምሳል ሐረጉን ሲጨምሩት ስምንት ይሆናል። የስምንቱ ብሔረ ኦሪት ምሳሌ ነው። አምስት ጊዜ መባሉ የአምስቱ አዕማደ ምስጢር ምሳሌ ነው ይዘመማል እንጂ አይመረገድም አይጸፋም

ዋዜማ አምስት ቤት ነው የአምስቱ አዕማደ ምስጢር ምሳሌ ነው ሐረጉን ሲጨምሩት 9 ይሆናል። በዘጠኙ ከተማ ያሉ የዘጠኙ ነገደ መላእክት ምሳሌ ነው አንድም የዘጠኙ ሰዓተ መዓልት ምሳሌ ነው። በዘጠኙ ሰዓት ትኩስ ደም ጥሩ ውኃ እንደ ለ ፊደል ሆኖ ፈሷል መረግዱ እና ጽፋቱ አሥራ አንድ ነው ይሁዳ በሰርከ ሐሙስ ማለትም በ11 ሰዓት ከ11ዱ ወንድሞች ሐዋርያት ተለይቶ ወጥቷል ዋዜማም ከጉባዔ ቃና ከዘአምላኪያ ከሚበዙት ተለይቶ በሰርከ መዓልት 11 ጊዜ መመርገዱ የ11ዱ ሰዓተ መዓልት ምሳሌ ነው ወይም የ11ዱ ሐዋርያት ምሳሌ ነው። 12ኛው ከይሁዳ በጌላ የተተካው የማትያስ ምሳሌ አንድም እግዚአብሔር ወልድ ይህንን ሁሉ መከራ የመቀበሉ ምሳሌ መሆኑን ያሳያል። በዋዜማ ከሦስት ላይ በዓርያም ከአንድ ላይ በመወድስ ከሁለት ላይ ይባላል።

ሥላሴ ቤቱ 6 ነው የ6ቱ ቃላተ ወንጌል ምሳሌ አንድም የፊሊህ ምሳሌ ነው። በፊተኛው ሺህ ከሦስቱ አካላት አንዱ አካል እግዚአብሔር ወልድ ሰው የመሆኑ ምሳሌ ነው ሐረጉን ሲጨምሩት 11 ይሆናል አንዱ የአንድነት ምሳሌ አሥሩ የአሥርቱ ቃላተ ኦሪት ምሳሌ 15 ጊዜ ይመረገዳል ይጸፋል የ15ቱ ነቢያት ምሳሌ አንድም በ15ቱ ሰዓት ስለሚጸለየው ጸሎት ሐተታው እንደ አርያም ነው።

ግህልክ፡ ቤቱ 3ት ነው የሥላሴ አምሳል 22ት ጊዜ መባሉ ስለምን ነው ቢሉ ስለ 22ቱ ሥነ-ፍጥረት ምሳሌ ነው። በ22ቱ ሥነ-ፍጥረት ላይ ሳለጠንከው ንጉሥ ምስጋና ይገባዋል ለማለት አሠረ ንጉሥም እነዚህን ያስገዛልን ጌታ ይመሰገን እያልን እናመሰግናለንና ስለዚህ ነው።

የዘይእዜ ቤቱ 5ት ነው ሐተታው ከመ ዋዜማ ጉባዔ ቃና ዘአምላኪየ ዘይእዜ ወደ ጌላ ተመልሰው መጨረሻቸው ዳግም ምጽአቱን ያሳያል ዘይእዜ 15 ጊዜ ይመረገዳል ይጸፋል በ15ቱ ነቢያት ምሳሌ ሐተታው አንደ ሥላሴ ነው።

መወድስ ቤቱ 8 ነው የ8ቱ ብሔረ አሪት ምሳሌ ታሪክ ካህናት መወድስ ቆመው ሳሉ በ8ት ሰዓተ ሌሊት አጼ እስክንድር መጡ ያን ጊዜ ተናግረውታል ይባላል መረግዱ እና ጽፋቱ 42 ይሆናል 36ቱ ቅዱሳት አንስት በዕለተ ዓርብ እንባ እንደጉርፍ ያፈሰሱለት አምላክ ኃያላን ፈጣሪ ፍጡራን በፍጡራን እጅ ተይዞ ከሊቶስጥራ እስከ ቀራንዮ ሲያዳፋት 36 ጊዜ ለመውደቁ ምሳሌ ነው። 6ቱ ሦስት መዓልት ሦስት ሌሊት በክርስ መቃብር ለማደሩ ምሳሌ ነው።

ኩልክሙ ቤቱ 9ኛ ነው የዘጠኙ ሰዓተ መዓልት ምሳሌ በዘጠኝ ሰዓት አባ አመሐፅን ነፍስዬ ካለ በጌላ ኩልክሙ የተባሉትን ለማዳኑ ምሳሌ አንድም በ9ኛ ሰዓት የተጸለየውን ጸሎት ለመቀበሉ ምሳሌ ነው። ክብር ይእቲ ግዕዙም ዕዝሉም 4ት ቤት ነው። 4ት ቤት መሆኑ ስለምን ነው ቢሉ የ4ቱ ቤት ጭፍራ ሮማውያን በሌሊተ ዓርብ ይዘው ለሞት አሳልፈው ሰጥተውታል እና ለዚያ መታሰቢያ ነው። አባባሉ ከመ ጉባዔ ቃና ወዘአምላኪየ ነው። ከዚህ አያይዞ ክብር ይእቲ ዛቲ የሚለውን የዳዊት መስመር መነሻ በማድረግ ሰብህም ለእግዚአብሔር በቅዱሳኑ ይባላል። ይህ ቅኔ ከመባሉ አስቀድሞ 150 ዳዊት 15ቱ ነቢያት እንዲደገም የተሰራ ሥርዓት መኖሩ ይነገራል ነገርግን በዚህ አጭር ጊዜ ውስጥ 150 ዳዊት 15 ነቢያት ለመድገም ባለመቻሉ ሰብህም የፊደሉ ቁጥር 150 በመሆኑ በ150ው ዳዊት መደብ ገብቷል ክብር ይእቲ ዛቲ ለኩሉ ዓድቃኑ የፊደሉ ቁጥር 15 በመሆኑ በ15ቱ ነቢያት መደብ ገብቷል።

ግዕዝ ዕጣነ ሞገር ቤቱ 7ት ነው 7ት መሆኑ ስለምን ነው ቢሉ የ7ቱ ባሕርያት ሰብእ ምሳሌ ነው እሊህም 4ቱ ባሕርያት ሥጋ 3ቱ በሕርያት ነፍስ ናቸው ከእሊህ ባሕርያት የተፈጠረ ሰው እውቀቱን በ7ቱ ፊደላት

እዘጋጅቶ በምሥጢር አጣፍጦ ለፈጣሪው የሚያቀርበው መሆኑን ያመለክታል አባባሉም ሆነ ሐተታው ከመ መወድስ ነው።

ዕዝል ዕጣነ ሞገር ቤቱ 11ነው 11ድ መሆኑ ሌጃምን ነው ቢሉ ወሪደ መቃብር የወረደበት የ11ዱ ሰዓተ መዓልት ዘአርብ ምሳሌ ነው አባባሉ 24 ጊዜ ነው 24 ጊዜ መባሉም ቀን እና ሌሊት ባለማቋረጥ 24ቱ ካህናተ ሰማይ የሚያመስግኑትን የምሥጋና ባለቤት የሰው ልጆችም ደግሞ በ24ቱ ሰዓት ልናመስግነው ይገባልና ስንል ነው።

ክፍል 4

አርዕስተ ቅኔ

በቅኔ ውስጥ 7 አባባሎች ይገኛሉ እነዚህም ቤት፣ ሐረግ፣ መንደርደሪያ፣ ቧሄ ለዓለም፣ አሠረ ንጉሥ፣ መጽፊያ ናቸው የቅኔ ቤት ማለት የምስጢሩ ወይም የንባቡ የዜማው መጨረሻ ማለት ነው። ቤት የተባለበት ምክንያት ለሰው ማረፊያው እና ማደሪያው ቤቱ እንደሆነ ለቅኔም የሚሰጥሩ የንባቡ የዜማው መጨረሻ ቤት ተባለ። በመልክዓ ማርያም በመልክዓ ኢየሱስ ይህንን በመሰለው ድርሰት ሁሉ በምስጢሩ በንባቡ በዜማው መጨረሻ ያለው ስንኝ ይባላል። ስንእ የተባለበት ምክንያት ስንእ የተባለው ቃል ተሰነአው ካለው አንቀጽ የወጣ ነው የተባለ እንደሆነ ተሰነአው ማለት ነው። ንባቡ ከምስጢሩ የሚሰማማበት እና የሚጋጠምበት ወይም ግጥም ማለት ነው። ስንኝ የተባለው ቃል ሰነዩ አማረ ካለው አንቀጽ የወጣ ነው የተባለ እንደሆነ ስን ማለት ደምግባት ውበት ነውና ሚስጢሩን ንባቡን የሚያሳምረው ማለት ነው። ስንኝ የተባለው ቃል አጥብቆ ስን ማለት ነው ስን ከተባለው ነባር የወጣ ነው የተባለ እንደሆነ ስን ማለት ጥርስ ማለት ነውና ጥርስ በተራ የተተከለና የተጋጠመ ስለሆነ ደስ እንዲያሰኝ ይህም በተራ በየስንኙ ሲነገር ደስ የሚያሰኝ ስለሆነ ነው። የቅኔ ቤቶችም የሚሆኑበት ከህ ጀምሮ እስከ ፐ ያሉት ፊደሎች ናቸው እነዚህ ፊደሎች ከአማርኛ ቋንቋ ይልቅ በግዕዝ ቋንቋ መልካቸው እና ቅርጻቸው የተለየ አነጋገራቸው የገጠመ ሆኖ የተደነገጉና የተወሰኑ ሆነው የሚኖሩ አንዳንድ ፊደሎች ይገኛሉ። እነዚህም ከዚህ ቀጥሎ የተጻፉት $9 \times 7 = 63$ ናቸው።

1. ሀ. ሦስት መልክ እና ቅርፅ አለው ሀ፡ ሃሌታው ሀ ሐ፡ ሐመሩ ሐ ገ፡ ብዙኃኑ ገ
2. ሠ፡ ሁለት መልክና ቅርፅ አለው የመጀመሪያው ንጉሡ ሠ፡ ሁለተኛው እሳቱ ሰ ፡ይባላሉ
3. አ፡ ሁለት መልክና ቅርፅ አለው የመጀመሪያው አልፋ፡ አ፡ ሁለተኛው ዓይኑ ዐ ይባላሉ
4. ጸ፡ ሁለት መልክ እና ቅርፅ አለው የመጀመሪያው ጸድቁ ጸ፡ ሁለተኛው ፀሐዩ ፀ ይባላሉ እነዚህም መልካቸውና ቅርፃቸው የተለየ አንድ አንድ ፊደሎች በየሥፍራቸው በየንግግራቸው ሳይፃፉ ቀርተው በሌላ ስፍራና በሌላ ንግግር እየገቡ የተፃፉ እንደሆነ ፀያፍ ነው ይባላል። ፀያፍነቱም ንጉሥ በሚልበት ሥፍራ ንጉስ፡ ሀገር በሚልበት ሥፍራ ሐገር ገገር ተብሎ መጽእ በሚልበት ሥፍራ፡ መፅዕ ተብሎ ጸድቅ በሚልበት ሥፍራ ፃድቅ ተብሎ ተጽፎ የተገኘ እንደሆነ ነው ነገር ግን ብዙ ሊቃውንቶች ይህንን አለማስተዋልና አለመጠንቀቅ ያሳያሉ ቅኔ ሲቀኙ ቤቱ ሀ ከሆነ ሐመሩንም ብዙኃኑንም ጎ ሳይለዩ ጸያፍ ቃል እያገቡ ይቀኛሉ ሠ እና ሰ እና ዐ ፡ጸና ፀ እንዲሁም ሳይለዩ ቤት እያደረጉ ይቀኛሉ ይኸውም ከዚህ ቀጥሎ እንደተጻፈው ነው።

የሐ ጸያፍ ወሶበ ማርያም ኃርየት ዘኢይትሐየድ ፍስሐ፤ ትሰርጎ ማርታ ነፍሶሙ ለጸድቃን ብዙኃ

የሠ ጸያፍ አምጣነ የሐሥሥ ኪሮስ ለሠርጉ ልብሱ፡ ወይሐሌ ማትያስ ለከርሡ።

የአ ጸያፍ ባዕልሰ ይትፌሣሕ ሶበ ዜና ረገብ ሰምዓ፤ ወመቃብረ ይከሪ ለወርቁ እንዝ በድነ ቢጹ በአፍአ።

የጸ ጸያፍ ወበስመ ኩ ኩሕ ጴጥሮስ ኢይሰመይ ቢጸ፤ በድንጋሂ እስመ ኮነ ዕፀ ይህንን የመሰለ ሁሉ ጸያፍ ይባላልና ቅኔ የሚቀኙ ሰዎች ሁሉ የነዚህን ፊደሎች መልክና ቅርጽ እየተከተሉ ቢሄዱ የሚያስመሰግናቸው ይሆንላቸዋል።

በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አሐዱ አመምላክ ብለን የሰማንያ አሐዱ መጻሕፍት ንባባትን እንጀምራለን።

የሰማንያ አሐዱ መጻሕፍት ንባባት 4 ወገን ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ ተነሽ ተጣይ ሰያፍ ወዳቂ ናቸው።

ተነሽ በ5 ፊደላት ይነገራል ተጣይና ሰያፍ በአንድ ሳድስ ይነገራሉ ወዳቂ በ7 ፊደላት ይነገራል።

የተነሽ ምስክር በግዕዝ ሐመ ወሞተ ወታቀብረ ይላል በካዕብ ጸሙ ወርኅቡ ወተመንደቡ ይላል በሳልሥ ሐሪ በዕንግዳኪ ወብልኢ መሬተ ይላል በራብ ሣህል ወርትዕ ተራከባ ጽድቅ ወሰላም ተሰአማ ይላል በሳብዕ እግዚአ ኩነኔክ ሀቦ ለንጉሥ ይላል የተጣይ ምስክር በሣድስ ሲነገር በስም ጊዮርጊስ እስጢፋኖስ ፋሲለደስ የሰያፍ ምስክር በአንቀጽ የሐውር ይቀውም ይገይስ ይላል በስም ማቴዎስ ማርቆስ ሉቃስ ይላል። የወዳቂ ምስክር በግዕዝ ሲነገር አህደ ክልኤተ ሠለስተ ይላል በካዕብ ሐብቱ ንብረቱ ቤቱ ይላል በሣልስ ማኒ ጣሊ ኢሉፍሊ ይላል በራብዕ ሐና ሶልያና ህልቃና ዕዝራ ይላል በሐምስ ሙሴ አውሴ ቅዳሴ ይላል በሳድስ ግን አንድ ዝ ብቻ ነው።

በሳብእ ከበሮ መሰንቆ ደማስቆ ይላል የግዕዝ ጉባኤ ቃና መደብ መጀመሪያ ተነሽ ተጣይ ከ 2-4 ሰያፍ ከ 3-5 ወዳቂ ከ 1-3 የተነሸና የሰያፍ መደብ ተቀባይ ተነሽ ተጣይ 2፡2 ሰያፍ 3፡3 የተጣይ መደብ ተቀባይ ተነሽ ተጣይ 2ም 3ም ሰያፍ 3ም 4ም የወዳቂ መደብ ተቀባይ ተነሽ ተጣይ 3፡3 ሰያፍ 4፡4 ወዳቂ መደብነት እንጂ ተቀባይ አይሆንም ሐረግ የለውም። የቤት መምቻው መደብ መጀመሪያ ተነሽ ከ 5-7 ሰያፍ ከ 6-8 ተጣይ ከ 6-7 ወዳቂ ከ 5-6 የ5ቱ ተነሽ የ6 ቱ ሰያፍ መደብ ተቀባይ 3ቱ ንባባት ሁሉ እንበለ ሰያፍ 3፡3 የ6ቱ የ7ቱ ተነሽ የ7ቱ የ8ቱ ሰያፍ መደብ ተቀባይ 3ቱ ንባባት ሁሉ እንበለ ሰያፍ 2፡2 የ6ቱ የ7ቱ ተጣይ መደብ ተቀባይ 3ቱ ንባባት ሁሉ እንበለ ሰያፍ 2ም 3ም የ5ቱ የ6ቱ ወዳቂ መደብ ተቀባይ 3ቱ ንባባት ሁሉ 3፡3 እንበለ ሰያፍ 2ኛው መደብ እስከ ቤት መምቻው ተቀባይ ድረስ ከማሁ።

የዕዝል ጉባኤ ቃና መደብ መጀመሪያ ሰያፍ ከ 3-8 6ን አይነካም ተነሽ ተጣይ ከ 2-7 5ን አይነካም ወዳቂ ከ 1-6 4ን አይነካም የተነሸና የሰያፍ መደብ

ተቀባይ ተነሽ ተጣይ 2:2 ሰዎች 3:3 የተጣይ መደብ ተቀባይ ተነሽ ተጣይ 2 ም 3ም ሰዎች 3ም 4ም የወዳቂ መደብ ተቀባይ ተነሽ ተጣይ 3:3 ሰዎች 4 :4 ወዳቂ አልቦ ሐረግ ተነሽ ተጣይ ሰዎች ከ 4-5 ወዳቂ ከ 3-5 የቤት መምቻው መደቡ እስከ ተቀባይ እንደ ግዕዝ ጉባኤ ቃና ነው ሁለተኛው ቤት መደብ እስከ ተቀባይ እንደመጀመሪያው ነው ሐረጉ ግን ወዳቂ 3:3 ብቻ ነው ቤት መምቻውም ከነተቀባይ እንደ ግዕዝ ጉባኤ ቃና ነው::

የዘአምላኪያ መደብ እስከ ተቀባይ እንደ ዕዝልም እንደ ግዕዝም ጉባኤ ቃና ነው የቤት መምቻውም ከነተቀባይ እንደ ጉባኤ ቃና ነው:: የዘአምላኪያ ማንደርደሪያ በረጅም ሲሆን መደብ መጀመሪያ ተነሽ ተጣይ ከ 2-4 ሰዎች ከ 3-5 ወዳቂ አልቦ ተቀባይ በተናባቢ 3ቱ ንባባት እንበለ ሰዎች 6:6 የዘአምላኪያ የማንደርደሪያ የቤት መምቻ መደብ መጀመሪያ ተነሽ ከ 3-4 ሰዎች ከ 4-5 ተጣይ 4:4 ወዳቂ 3:3 የ3ቱ ተነሽ የ4ቱ ሰዎች መደብ ተቀባይ እንበለ ሰዎች 3:3 የ4ቱ ተነሽ የ5ቱ ሰዎች መደብ ተቀባይ እንበለ ሰዎች 2:2 የ4ቱ ተጣይ መደብ ተቀባይ 2ም 3ም የ3ቱ ወዳቂ መደብ ተቀባይ 3ቱ ንባባት እንበለ ሰዎች 3:3 በአጭር ሲሆን የማንደርደሪያ መደብ መጀመሪያ ተነሽ ተጣይ ከ 2-4 ሰዎች ከ 3-5 ወዳቂ ከ 1-3 የ2ቱ የ3ቱ ተነሽ የ3ቱ የ4ቱ ሰዎች መደብ ተቀባይ ፍጹም ወዳቂ 3:3 የ4ቱ ተነሽ የ5ቱ ሰዎች መደብ ተቀባይ ፍጹም ወዳቂ 2:2 የተጣይ መደብ ተቀባይ ፍጹም ወዳቂ 2ም 3ም የወዳቂ መደብ ተቀባይ ፍጹም ወዳቂ 3:3

የሦስተኛው ቤት መደብ ከነተቀባይ እንደ ግዕዝም እንደ ዕዝልም ጉባኤ ቃና ነው ሐረጉ ፍጹም ወዳቂ 3:3 ቤት መምቻው ከነተቀባይ እንደ ጉባኤ ቃና ነው::

የሚበዙት መደብ መጀመሪያ እንደ ግዕዝም እንደ ዕዝልም ጉባኤ ቃና ነው በጉንጅ ግን በረጅም ብቻ ይጀምራል ቀጥሎ ያለው መደብ ከነተቀባይ ቤት መምቻው እስከ ተቀባይ እንደ ጉባኤ ቃና ነው በለውጥ ሲሆን ተነሽ ተጣይ ከ 2-7 5 ን አይነካም ሰዎች ከ 3-8 6ን አይነካም ወዳቂ ከ 1-6 4ን አይነካም የተነሸና የሰዎች መደብ ተቀባይ 4ቱ ንባባት

ሁሉ 4:4 የተጣይ መደብ ተቀባይ 4ቱ ንባባት ሁሉ 4ም 5ም የወዳቂ መደብ ተቀባይ 4ቱ ንባባት ሁሉም 5:5 ሁለተኛው ቤት መደብ ከነተቀባይ ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው በለውጥ ሲሆን እንደ መጀመሪያው ቤት መምቻ ነው:: 3ኛው ቤት መደብ ከነተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው ቀጥሎ ያለውም መደብ ከነተቀባይ ከማሁ ለውጥ ሲሆን ተቀባይ ወዳቂ 2ም3ም ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው::

የጥዜማ መደብ መጀመሪያ እንደ ግዕዝም እንደ ዕዝልም ጉባኤ ቃና ነው ወዳቂ አልቦ ተቀባይ 4ቱ ንባባት ሁሉ 4ም 5ም ነው በጉንጅ ግን 5:5 ብቻ ነው ቀጥሎ ያለው መደብ ከነተቀባይ ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው ማንደርደሪያው በአጭርም በረኸሙም እስከ ቤት መምቻው እንደ ዘአምላኪያ ነው የሦስተኛው ቤት መደብ መጀመሪያ እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው:: ተቀባይ በለውጥ ሲሆን ፍጹም ወዳቂ 2ም 3ም ቤት መምቻው መደብ ከነተቀባይ እንደ መጀመሪያው ቤት መምቻ ነው:: መጽፈያው መደቡ እስከ ተቀባይ እንደ ግዕዝም እንደ ዕዝልም ጉባኤ ቃና ነው በለውጥ ሲሆን መደቡ ተነሽ ተጣይ 4:4 ሰዎች 5 ወዳቂ 3 የተነሽ የሰዎች ሐረግ ወዳቂ 2:2 የተጣይ ሐረግ ወዳቂ 2ም3ም የወዳቂ ሐረግ ወደቂ 2ም 3ም ተቀባያቸው ተነሽ ተጣይ 3:3 ሰዎች 4:4 ወዳቂ አልቦ የ4ኛው ቤት መምቻ መደብ መጀመሪያ ተነሽ ተጣይ ከ 2-4 ሰዎች ከ 3-5 ወዳቂ ከ 1-3 የተነሸና የሰዎች መደብ ተቀባይ ተነሽ ተጣይ 2:2 የተጣይ መደብ ተቀባይ ተነሽ ተጣይ 3:3 ሰዎች ተቀባይነት አልቦ በተናባቢ ሲሆን ተነሽ ተጣይ 6:6 ወዳቂ 4ም 5ም ሰረገላው በተናባቢ ተነሽ ተጣይ ወዳቂ እንበለ ሰዎች 4:4 የቤት መምቻው መደብ ተነሽ ከ3-4 ሰዎች ከ4-5 ተጣይ 4:4 ወዳቂ 3:3 የ3ቱ ተነሽ የ5ቱ ሰዎች ተቀባይ እንበለ ሰዎች 2:2 የተጣይ ተቀባይ እንበለ ሰዎች 2ም 3ም የወዳቂ ተቀባይ እንበለ ሰዎች 3:3

የሥላሴ መደብ መጀመሪያ ተነሽ ተጣይ ከ 2-4 ሰዎች ከ 3-5 ወዳቂ አልቦ ተቀባይ 4ቱ ንባባት በሙሉ 4ም5ም በጉንጅ ግን 5:5 ብቻ ነው:: በተናባቢ ሲሆን 3ቱ ንባባት ሁሉ 6:6 ወዳቂ 5ም 6ም የአጉብሩ መደብ ተነሽ ተጣይ ከ 4 ሰዎች ከ 3-5 ወዳቂ ከ 1-3 የተነሸና የሰዎች መደብ ተቀባይ ተነሽ ተጣይ 2 ሰዎች 3:3 የተጣይ መደብ ተቀባይ ተነሽ ተጣይ 2ም 3ም ሰዎች 3ም 4 የወዳቂ መደብ ተቀባይ ተነሽ ተጣይ 3:3 ሰዎች 4:4 መድረሻው 4ቱ ንባባት

በሙሉ 5:5 በረጅም ሲሆን ተነሽ ተጣይ ከ 6-7 ሰዎች ከ 7-8 ወዳቂ ከ 5-6 የተነሻና የሰዎች መደብ ተቀባይ 4ቱ ንባባት በሙሉ 4.4 የተጣይ መደብ ተቀባይ 4ቱ ንባባት ሁሉ 4ም 5ም የወዳቂ መደብ ተቀባይ 4ቱ ንባባት ሁሉ 5:5 ቀጥሎ ያለው መደብ እስከ ተቀባይ እንደ ዕዝልም እንደ ግዕዝም ጉባኤ ቃና ነው ሐረጉ ፍጹም ወዳቂ 3:3 ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው ማንደርደሪያው በአጭርም በረጅም እስከ ቤት መምቻው እንደ ዘአምላኪያ ነው። 3ኛው ቤት መደብ ከነተቀባይ ቤት መምቻው መደብ እስከ ተቀባይ እንደ መጀመሪያው ነው። የመጽፊያው መደብ እስከ ተቀባይ እንደታችኛው አጉባብ ነው። 5ኛው ቤት መደብ እስከ ተቀባይ እንደ ዋዜማው መጽፊያ ነው ቤት መምቻው ከዋዜማው ተለይቶ በተናባቢ ሰዎች 6:6 ይሆናል ሰረገላው እስከ ቤት መምቻው እንደ ዋዜማው መጨረሻ ነው።

የዘይእዜ መደብ መጀመሪያ መደቡ ከነተቀባይ ግዕዝ ጉባኤ ቃና ነው። ሐረጉ 4ቱ ንባባት ሁሉ በተናባቢ 5:5 ነው ቀጥሎ ያለው መደብ ከነተቀባይ ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው። ቧሄውም መደብ ከነተቀባይ እንደ ሚበዝጉ ተለዋጭ ነው ሁለተኛውም ለውጥ እንደ መጀመሪያው ዘይእዜ እስከ ሐረጉ ይሆናል ሁለተኛውም ቤት በረጅምም በአጭርም እስከ ቤት መምቻው የዘአምላኪያ ማንደርደሪያ ነው 3ኛው ቤትም መደብ ከነተቀባይ እንደ ግዕዝም እንደ ዕዝልም ጉባኤ ቃና ነው ቤት መምቻውም መደቡ ከነተቀባይ እንደ ሚበዝጉ ተለዋጭ ነው። 4ኛው ቤትም መደብ ከነተቀባይ እንደ ግዕዝም እንደ ዕዝልም ጉባኤ ቃና ነው። ቤት መምቻውም ተነሽ ተጣይ ሰዎች በተናባቢ 6:6 ነው ወዳቂ 5ም 6ም 5ኛው ቤትም መደቡ ከነተቀባይ ቤት መምቻው እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው።

የመወድስ መደብ መጀመሪያ ከነተቀባይ እንደ ዕዝልም እንደ ግዕዝም ጉባኤ ቃና ነው ሐረጉ 4ቱ ንባባት ሁሉ በተናባቢ 6:6 ቀጥሎ ያለውም መደብ ከነተቀባይ ቤት መምቻውም እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው። በለውጥ ሲሆን መደቡ ከነተቀባይ እንደ ሚበዝጉ ተለዋጭ ነው። 2ኛው ቤትም መደቡ ከነተቀባይ ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ

እንደ መጀመሪያው ቤት ነው። በተለዋጭ ሲሆን 4ቱ ንባባት ሁሉ በተናባቢ 6:6 ቧሄውም እንደ ዘይእዜ ቧሄ ነው ማንደርደሪያውም እስከ ቤት መምቻው ከማሁ ቧሄውም መደብ ከነተቀባይ እንደ ሚበዝጉ ተለዋጭ ነው። ቀጥሎ ያለውም መደብ ከነተቀባይ እንደ ዕዝልም እንደ ግዕዝም ጉባኤ ቃና ነው። ቤት መምቻውም ጉባኤ ቃና ነው በተለዋጭ ሲሆን መደቡ ከነተቀባይ እንደ ሚበዝጉ ተለዋጭ ነው ለዓለሙም መደብ ከነተቀባይ እንደ ሚበዝጉ ተለዋጭ ነው ቤት መምቻውም መደቡም እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው። በተለዋጭ ሲሆን እንደ ሁለተኛው ቤት ነው 6ኛው ቤት መደቡ ከነተቀባይ ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ እንደ ሚበዝጉ ተለዋጭ ነው 7ኛው ቤትም መደቡ ከነተቀባይ ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው። በለውጥ ሲሆን 4ቱ ንባባት ሁሉ በተናባቢ 6:6 8ኛው ቤት መደቡ ከነተቀባይ ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ የሚበዝጉ ተለዋጭ ነው ከልክሙ ሲሆን 9ኛው ቤት መደቡ ከነተቀባይ ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው። ቤት መምቻው በለውጥ ሲሆን በተናባቢ 4ቱ ንባባት ሁሉ 6:6 ይሆናል።

የግዕዝ ክብር ይእቷ መደብ መጀመሪያ እንደ ግዕዝም እንደ ዕዝልም ጉባኤ ቃና ነው። የቤት መምቻው መደብ እስከ ተቀባይ የሚበዝጉ ተለዋጭ ነው። 2ኛው ቤት መደብ ከነተቀባይ ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው። 3ኛው ቤት መደብ ከነተቀባይ እስከ ቤት መምቻው ከማሁ 4ኛው ቤት መደብ ከነተቀባይ የቤት መምቻ መደቡም እስከ ተቀባይ እንደመጀመሪያው ነው።

የግዕዝ ዕጣነ ሞገር መደብ መጀመሪያ ከነተቀባይ እንደ ግዕዝና ዕዝል ጉባኤ ቃና ነው። በጉንጅ ግን በረጅም ብቻ ነው። ቀጥሎ ያለው መደብ ከነተቀባይ በአጭርም በረጅምም ይሆናል። ሐረጉ ተነሽ ተጣይ ሰዎች ከ4-5 ወዳቂ ከ3-5 ነው የቤት መምቻ መደቡ ከነተቀባይ እንደ ሚበዝጉ ተለዋጭ ነው።

የ2ኛው ቤት መደብ ከነተቀባይ የቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባይ ጉባኤ ቃና ነው። የ3ኛው ቤት መደብ ከነተቀባይ እስከ ቤት መምቻው ከማሁ 4ኛው ቤት በረጅምም በአጭርም እስከ ቤት መምቻው እንደ ዘአምላኪያ ማንደርደሪያ ነው።

የአሠረ ነጋሲ መደብ ከነተቀባዩ እንደ ዕዝልም እንደ ግዕዝም ጉባኤ ቃና ነው። ሐረጉም እንደታችኛው ሐረግ ነው የ5ኛው ቤት መምቻው መደብ እስከ ተቀባዩ የሚበዝጉ ተለዋጭ ነው። 6ኛው ቤት መደብ ከነተቀባዩ በረጅምም በአጭርም ይሆናል። ሐረጉም ፍጹም ወዳቂ 3:3 ነው የቤት መምቻ መደብ ከነተቀባዩ ጉባኤ ቃና ነው። 7ኛው ቤት መደብ ከነተቀባዩ እንደረዥም ዘአምላኪያ ማንደርደሪያ ነው። ቤት መምቻውም 4ቱ ንባባት ሁሉ 4:4 ብቻ ነው።

የዕዝል ክብር ይእቲ መደብ መጀመሪያ ከነተቀባዩ እንደ ዕዝልም እንደ ግዕዝም ጉባኤ ቃና ነው። ሐረጉ ተነሽ ተጣይ ሰዎች ከ4-5 ወዳቂ ከ3-5 ቤት መምቻውም መደብ ከነተቀባዩ ጉባኤ ቃና ነው። 2ኛው ቤት መደብ ከነተቀባዩ ቤት መምቻው መደብ እስከተቀባዩ ጉባኤ ቃና ነው። 3ኛው ቤት መደብ ከነተቀባዩ በአጭርም በረጅምም ይሆናል በለውጥ ሲሆን የ5ቱ ተነሽ የ6 ሰዎች ተቀባይ ወዳቂ 3:3 የ6 ፡የ7 ተነሽ የ7 የ8 ሰዎች ተቀባይ ወዳቂ 2:2 የ6 የ 7 ተጣይ ተቀባይ ወዳቂ 2ም 3ም የ5 የ6 ወዳቂ ተቀባይ ወዳቂ 3:3 ቤት መምቻው መደብ ከነተቀባዩ ጉባኤ ቃና ነው። 4ኛው ቤት መደብ ከነተቀባዩ ሐረጉም ቤት መምቻው መደብ እስከ ተቀባዩ እንደ መጀመሪያው ነው።

የዕዝል ዕጣነ ሞገር መደብ መጀመሪያ ከነተቀባዩ እንደ ዕዝልም እንደ ግዕዝም ጉባኤ ቃና ነው። በጉንጅ ግን በረጅም ብቻ ነው ቤት መምቻው መደብ ከነተቀባዩ ጉባኤ ቃና ነው። 2ኛው ቤት መደብ ከነተቀባዩ በረጅምም በአጭርም ይሆናል ቤት መምቻውም 3ቱ ንባባት ከ4-6 ወዳቂ ከ4-5 በጉንጂ ግን 4ቱ ንባባት ሁሉም 5:5 ነው 3ኛው ቤት መደብ ከነተቀባዩ እንደሚበዝጉ ተለዋጭ ነው ቤት መምቻውም መደብ እስከተቀባዩ ጉባኤ ቃና ነው። 4ኛው ቤት መደብ ከነተቀባዩ የሚበዝጉ ተለዋጭ ነው። 5ኛው ቤት መደብ ከነተቀባዩ እንደ ዕዝልና ግዕዝ ጉባኤ ቃና ነው። ሐረጉ ፍጹም ወዳቂ 3:3 ቤት መምቻው መደብ ከነተቀባዩ ጉባኤ ቃና ነው 6ኛው ቤት በረጅምም በአጭርም እስከ ቤት መምቻው ድረስ የዘአምላኪያ ማንደርደሪያ ነው። አሠረ ነጋሲው መደብ ከነተቀባዩ እንደ ዕዝልም እንደ ግዕዝም ጉባኤ ቃና ነው ሐረጉ ተነሽ

ተጣይ ሰዎች 4ም 5ም ወዳቂ ከ3-5 ቤት መምቻው መደብ እስከ ተቀባዩ ጉባኤ ቃና ነው 8ኛው ቤት መደብ ከነተቀባዩ ሐረጉም ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባዩ እንደ 5ኛው ቤት ነው። መጽፊያውም በረጅምም በአጭርም እንደ ሥላሴ አገብር ነው። 10ኛው ቤት መደብ ከነተቀባዩ ቤት መምቻውም መደብ እስከ ተቀባዩ እንደ ሥላሴ ነው።

11ኛው ቤት ሠረገላ እስከ ፍፃሜው የሥላሴ ፍፃሜ ነው። **አጭር** **ዋዜማ** ከዋዜማ ማንደርደሪያ ጀምሮ እስከ 3ኛ ቤት ነው። **አጭር ሥላሴ** (ተወረው) ከመጽፊያው ጀምሮ እስከ መጨረሻው ያለው ነው።

አጭር ዘይዕዜ ኒቆዲሞስ ቆመ ከመ ይሚስቆምሀሮ ወንጌል ወይን ለእንግዳሁ ክርስቶስ

ግህልክ በዘይዕዜ ጀምሮ ሐረጉን ቤት መተህ በማንደርደሪያ ጨርስ **አጭር መወድስ** ወይም ኩልክሙ መደቡ በመወድስ ሁለተኛ መደብ ጀምረህ እስከ ማንደርደሪያ ጨርስ

የኒቆዲሞስ ሰኞ እና ማክሰኞ የሚደረግ ክብር ይእቲ እና ዕጣነ ሞገር

ክብር ይዕቲ ሐዋርያቲሁ ከበበ ዕፃረ አርዲኢሁ ሐፀበ፤ ኮኖሙ አበ ወእመ ወመሐርሙ ጥበበ

እጣነ ሞገር ሕንፃሃ ወሰራሬሃ አዳም፤እም አስካለ ወይን ጉርዒሃ ጥዑም፤ በኒቆዲሞስ ሰኞና ማክሰኞ እንዲሁም አርያም በሚቆምበት ጊዜ ይደረጋሉ፤ የቅኔ ዜማ ልክ በዚህ ይፈፀማል።

ፍናተ ቅኔ (የቅኔ መንገድ)

የቅኔ ጉባኤያት 3 ናቸው። እነርሱም 1. ጉንጅ 2. ዋሽራ 3. ዋድላ በመባል ይታወቃሉ። እነዚህም በ2 ታላላቅ ክፍል ይከፈላሉ። 1ኛው ሰምና ወርቅ ሲባል 2ኛው ጉዳና ይባላል። ይህም መቅለሉንና መክበዱን ለማሳየት እንጂ ሁሉም በሰምና በወርቅ የሚነገር ነው። ሰምና ወርቅ ማለት እንደ ወንድማማቾች በምስጢር መንታ ሲሆኑ በንባብ ሳይጫፈሩ በ6 ነገሮ ተባብረው ተጣምረው አንድ ወጥ ቃል መስለው የሚነገሩ ተመሳሳዮች ማለት ነው። በተረትም ሰምና ወርቅ እንጀራና መረቅ ይባላል። ሰምና ወርቅ ሲመሰሉ ሰም እየቀደመ ወርቅ ቢከተል ከአልተናበበ ጸዋና አይባልም። ሲናበብ ግን ግንባር

ጸያፍ ይባላል። ሰም ለወርቅ 6 ነገር ያተርፍለታል። 6ነገር ማትረፋም እንደሚከተለው ነው። እመ ርንፊ-ኔ ቤተክርስቲያን ትወግዕ ጥዑመ ሥጋዊ ሐሊበ እግዚእን ለደቂቃ ምእመናን በይነ ዘአእመረት ከመ ይኩኖሙ ሕይወተ ኃይለ ሥጋ ብሉ ትወግዕ በማለት ማስረያ ማትረፋን ጥዑመ በማለት ቅጽልን ሐሊበ እግዚእን በማለት ተናባቢን ሥጋዊ ወተትን በማለት አፈታትን በይነ ዘአእመረት በማለት አንቀጽን ለደቂቃ በማለት ዝርዝር ማትረፋን ያሳያል ለዚህም ምሳሌ አለው። ብር ሠሪ ጭቃውን ሠርቶ ሰሙን በላይ ይቀርጸዋል። ወርቁን በሰሙ ላይ ሲያፈሰው የሰሙን ንብር ወርቁ ይዞ ሰሙ ሲቀልጥ ወርቁ ይጠናል ሰምና ሰም አሰመመሰሉ ስለዚህ ነው። የቅኔው ዜማም እንዳይሰብር የሚያቀኑ አገባባት እሊህ ናቸው። እንተ፤ እለ፤ ዘ፤ በገቡበት ይሰባሉ ይሰማማሉም ሲገቡ ብእሲ ዘክብረ ይላል። ይህም ምሳሌ አለው። ገበሬ ድግር ሲሰፋበት እርፍ ሲላላበት እንጨት ያደርግበታል። ደቀ መዝሙርም ዜማ ሲሰብርበት ዘክብረ ብሉ ያቀናል። ስለዚህ ጁባልቅ ይባላል። ዘ፤ በውእቱ እንደተሳበ አስተውል።

የቅኔ ጉዳና ከሺህ በላይ ሲሆን በጉባኤያት የሚነገሩ 300 ናቸው ከነዚህም ጥቂቶቹን ከዚህ ቀጥለን እናሳያለን።

ጸሎት ሁሉ በበስመአብ እንደሚጀመር ቅኔም ጉባኤ ቃናውን በሥላሴ ስም ይጀምራል ቃልየ አጽምእ እግዚአ በሚለው የሚገባ መዝ.5፥1

1. መንታ ሰረዝ መንገድ

አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አኮነ። ውእቱ ዮሴፍ ወዮሳ ወሶልያና እፎኑ።

ትርጓሜ፡- አብ ዮሴፍ ነውና ወልድም ዮሳ ነውና፡ መንፈስ ቅዱስም ሶልያና ነውና እንዴት ነው።

2. ዓመጸኛ ዳኛ መንገድ

ማርያም ወይን ስኩራነ አበው ሥላሴ ፡ ህልወ ፍቅረ ሰብእ ጣዕም ጥዕምተ ልሳን ውዳሴ።

ትርጓሜ፡- የሰው ፍቅር ጣዕም ያላቸው ሥላሴ፡ አባቶች የሰከሩባት ማርያም ወይን ለእንደበት ምስጋና የጣፈጠች ናት።

3. የአገባብ ድርድር መንገድ

ጠየቀ ጴጥሮስ እምነ እግዚአ ሞህድ፡ ከመ ከመ ፀሐይ ወንጌል ወከመ ከመ ቅብዕ ካህድ። **ትርጓሜ፡-** ከሀደት እንደ ቅቤ እንደሆነች ወንጌልም እንደ ፀሐይ እንደሆነች ከእንድ ጌታው ጴጥሮስ ጠየቀ።

4. ድርብ ምሳሌ መንገድ

ለኪራኮስ ጢስ ነጋዲ ጊዜ እሌኒ ፀሐይ፤ እማሬ መስቀል እንተ ኢየሱስ ማይ። **ትርጓሜ፡-** ማመልከት መስቀል የኢየሱስ ውኃ በእሌኒ ፀሐይ ጊዜ ለኪራኮስ ጢስ ነጋዴ ይገባል።

5. የአንቀጽና አገባብ ምሳሌ መንገድ

አባግእ ቆመ ወነበረ እስመ ወሀበ ናሉት፡ የአቅቡ ጽንፈ ዘጉባኤ ቃና ገራሕት። **ትርጓሜ፡-** እስመና ሀበ አረኞች በጉባኤ ቃና አርሻ ዳር ቆመና ነበረ በጉችን ይጠብቃሉ።

2. ዘክሪያስ ዘክሪያስ እምላኬ እምላኬ በሚለው ስለሚገባ መዝ.62፥1

1. ግሥግሥ መንገድ

ለዘለዘለሞት ሰሎሞን ወልደ በርሳቤህ አንገሃ፤ ዳዊት ይሁዳ መአብስ ሄሶ፡ ናታን አጽ ንስሐ ተግሣጸ ልቡና ሀንክሶ። **ትርጓሜ፡-** የቤርሳቤሕ ልጅ ሰሎሞን ሞትን ያነገሠው ዳዊት ይሁዳን በደለኛ ነው ብሎ ለነቀፈ ናታን እንጨት ንስሃ የልብ ተግሣጽ ሽቱ ነው።

2. እርከን መንገድ

ፈረስ ቢጽ ዘመርቆሬዎስ ብእሲ፤ ዘገብረ ኢ ግቡረ ሰብእ አልአዛር ሳሉሲ። በከዊነ ማይ ንባብ ነደ አርምሞ ደምሳሲ። **ትርጓሜ፡-** ሰው የሆነ አልአዛር ሳሉሲ ያልሠራውን የሠራ የመርቆሬዎስ ሰው ወገን ፈረስ ውኃን በመሆን ነገር ዝምታ እሳትን ያጠፋ ነው።

3. ኦፍ እግር መንገድ

እግዚአ ገሥጾ መዝረብ ወሰፊልያ አርዳእ፤ ጊዮርጊስ አፍቅሮ አፍቀረ ወጸልኦ፡ ጸሊኦ ገብረ ነፋቱ ወሃይማኖተ እግዚአ። **ትርጓሜ፡-** ዲጅኖና

መደሻ ተማሪዎችን የመገሰጽ ጌታ ጊዮርጊስ ጥርጥር ባርያን መጥላትን ጠላ ሃይማኖት ጌታንም መውደድን ወደደ።

4. ነጠላ ሠረዝ መንገድ

ደመና ቀጸበ ወኢቀጸበት ደመና፤ እምራሔል ወእምነ ልያ ኢያቄም ወሐና፤ አመጣነ መካኖ የሐውር ወኢተሐውር መካና። ትርጓሜ፡- ኢያቄም ከራሔል ደመናንን ጠቀስ ወደ ቦታው ይሄዳልና። ሐናም ከልያ ደመናን አልጠቀሰችም። ወደቦታዋ አትሄድምና።

3. ሚበዝተ እግዚአ ሚበዝተ እለ ይሳቅዩኒ በሚለው የሚገባ መዝ.3፥1

1. አትርጓስ መንገድ

ንጹራ ዓይነ ጴጥሮስ ንስር ወንጹራ ልዮን ቋዕ ነጻረ ወጽኢ፤ ተዋህዶ ሥጋ ወቃል ወኩነተ ቋዕ ሀሠረ። አኮነ ይጸልእ ክልኤ ግብራተ ወኩነተ ንስጥሮስ ሠምረ። ትርጓሜ፡- ያሞራ ጴጥሮስዓይን አስተያየት የሥጋና የቃል አንድነትን ተመለከተ ሁለት ግብርን ይጠላልና የቀራ ልዮን አስተያየትም የጉለቆለ የአሞራ አኳኋንን ተመለከተ የንስጥሮስ አኳኋንን ወዷልና።

2. ሁረተ ንህብ መንገድ

ዓይነ ዘዘሆረ ነግሀ ጸራቅሊጦስ ሄኖክ ዘእምዘሱቱኤል ንጽህ፤ ሀሉ ተንሥእ ኬፋ ገነተ በርህ። አስተርእየ ሳውል አብራዊ ነጻረ መልክእ ገጹ ለኖኅ ትርጓሜ፡- እዝራ ንጽህ ካበበት የተነሣ ሄኖክ ጸራቅሊጦስ ፈጽሞ የሄደበት የብርሐን ገነት ኬፋ የታየበት የዕብራዊ ሳውል ዓይን የኖኅ የፊቱ መልክን አየ።

3. ሠረዝ መንገድ

ለሞተ አልዓዛር ኤልሳዕ ወኤልሳዕ ሞት ኤልያስ አረጋዊ፤ ወለረጋዊ ኤልያስ ወርቀ ብርት ሜዶናዊ፡ ወብርት ዘወርቅ አምጣነ ሳዕላዊ ውእቱ እንዘ ለሊሁ ታህታዊ። ትርጓሜ፡- ለአልዓዛር ሞት ኤልሳዕ ኤልያስ ሽማግሌ ሜዶናዊ የሆነ የመዳብ ወርቅ ነው። ኤልሳዕ ሞትም ለኤልያስ ሽማግሌ የወርቅ መዳብ ነው። እሱ ምድራዊ ሊሆን ለማያዊ ነውና።

4. አረሳሽ መንገድ

ሀልወ ዔሊ ኤልያስ ቢጸ ቢጸ ሮሣ ለራሄል መርኬዛ ገብረ መርዓዊ፤ ሀና ሜልኮል ሳሙኤል አረጋዊ፤ እስመ ነሣአ ራሄል ወሐና ዘነሣአ ፍዳ ሕይወቶን ማጎየዊ። ትርጓሜ፡- የራሄል መርኬዛ ልጅ የገብረ መርዓዊ ወገን የሆነች የሐና ሜልኮል ወገን ሳሙኤል ሽማግሌ ከዔሊ ኤልያስ ጋራ የኖረ ነው። አዳኝ የሆነ የሕይወታቸው ብድራትን የያዙ ሐናና ራሄል ይዘውታልና።

4. ዋዜማ ለእግዚአብሔር ምድር በምልክ በሚለው የሚገባ መዝ.23፥1

1. ሠረዝ መንገድ

ለብሰ ወይሶብሰ አርክ ልበ ቶማስ ቶማስ ሐዋርያሁ ለሙሴ፤ ወኤፍሬም ካልዑ ለኤፍሬም ምናሴ፤ እንተ እያሐልቅ ሰቀ ትምህርተ ሕይወቱ ለአውሴ፡ ወዘኢይሐልቅ ፀምረ ልብሰ ቅዳሴ፡ ተአሚኖ በሄራን ሥላሴ። ትርጓሜ፡- የቶማስ የልብ ወዳጅ የሆነ የሙሴ መንገደኛ ቶማስ የማያልቅ የአውሴ የሕይወት ትምህርት ማቅን ለበሰ የኤፍሬም ምናሴ ሁለተኛ ኤፍሬምም የማያልቅ የምስጋና ልብስ ግምጃን በሄራን ሥላሴ አምኖ አለበሰም።

2. ተመላላሽ መንገድ

ፍቅርተ ላእከ ሞት ዘተጋድሎ ዘዘቴዎድሮስ ኃይል እንተ ወልደ አዴር ሀማ፤ ፈጸመ ፈጸሞ ፈጸመ ፈጸማ፤ ኢዮርብአም ባዕድ አምልኮተ ባዕድ ዘማ፤ ኢያፍቀረ ሄኖክ መልእክ ራማ፤ በየማኑ ልቡና ያቅማ። ትርጓሜ፡- ወልደ አዴር ሀማ የጨረሰው ኃይል ቴዎድሮስ የጨረሰውን የጨረሰ ተጋድሎ የጨረሳት ሞት የሞት ተላላኪ ባዕድ ኢዮርብአም የወደዳት የባዕድ አምልኮት ዘማን የራማ መልእክ ሄኖክ በቀኙ ልቡና ያስቀምጣት ዘንድ አልወደደም።

3. መከታ መንገድ

በዘ እምዘ ቶማስ ኢያቡስቴ ዘበዘከርካዕ ያዕቆብ ምዑዘ ምዑዛን እምርሄ፤ በለስ ዕዝራ ወአውልዕ ዮዳሄ፤ ሰወራ ሰወረ ጉህሉተ ማኒ ሳቡሄ፤ አልጸቀ በጽሐ ቤተ ዮፍታሔ፤ አስተርእየ ጽጌ ወይን ስባሔ። ትርጓሜ፡- ከሸቱ ይልቅ የሚሸቱ በለስ እዝራና ከወይራ ዮዳሄ ይልቅ

የሚሸት ከርካዕ ያዕቆብ በሰወራት ገንዘብ የማይሰጥ ሰብሐ ሽንገላን የሰወረ ኢያሱስቴ ተማስ ከደረሰበት በደረሰ በየፍታሔ ቤት የወይን አበባ ምስጋና ታየ።

4. አሀዝ መንገድ

ምሁረ ምሁራን ሰማኒቱ አሥሮን ቃላት በወሰኑ ሀምስ ሀምሳ፣ ምእተ ዕሥራ ወምዕተ ሠላሳ ፣ መምህረ ምሁራን ክብራት ዘትርጓሜ ሠላስ ሰላ፣ ለዘአይንታ አሥር ፍኖ ሀሳሳ፣ አምአእምሮ ሰሎሞን ኢሄሳ። ትርጓሜ፡- በአምስት ጊዜ አምሳ ላይ መቶ ሀያንና መቶ ሰላሳን በመጨመር ከሰማንያው ምሁራን በሥራ ቃላትን የተማረ የሰላ ሦስት ትርጓሜ ክብራት መምህራን መምህር ከመምህር ዓይኖቿ አሥር የሆኑ የምርምር ጉዳናን ከዕውቀት የተነሣ ሰሎሞን አልነቀፋትም።

5. ሥላሴ ይትባረክ እግዚአብሔር አምላክ አበዊን በሚለው የሚገባ መዝሙረ ሠላስቱ ደቂቅ 1፡27

1. ሰንሰለት መንገድ

በዘኮነ ቀራጽ ማዕከለ ትርብዕት ስቅልተ ሀማ ስቁለ መርዶክዮስ አስቴር ወሰቅለተ ስቅልት ዘሙሴ፣ አርዋ ብርት አርዋ አምደ ብርት ምናሴ፣ እቅብተ እቅብቱ ለኖን ሐመረ ተርሴስ ብናሴ፣ እንዘ በ በአይን ዕብነ ቅዳሴ ፣ ፀሐየ ምልክና ባቢሉን ገጸ ሥላሴ፣ እመ ኮነ በመስቀል ድምሳሴ። ትርጓሜ፡- መርዶክዮስ ያለቀለው ሃማ የተሰቀለላት አስቴርና በሙሴ ጊዜ እንደተሰቀለች አውራ አውራን የሰቀለች አምድ ኖን የተጠበቀባት የጨረቃ ደሴት መርከብ ስለራሷ የተጠበቀችለት የምናሴ መዳብ ምስሶ የአራትነት መካከል በሆነ በጸና ቀራጽ አሉ። በመስቀል ጥፋት ቢጸና የሦስትነት ፊት የሆነች የግዛት ፀሐይ ባቢሉን በምሥጋና ደንጊያ በሆነ ጥፋት ሳለች በፀና ቀራጽ አሉ።

2. ጉቶ መንገድ

በዘ እምዘሁሉ በሀሴ ብሂል ቴዎድሮስ አቤሴሉም ገጸ ዙቴዎድሮስ ዳዊት፣ርእየ ኢርአዮ ለሰዶም ቀኖት፣ ቴዎድሮስ

ሎጥ ቴልጌልቴልፌልሶር ሞት ፣ ለእከ ሶርያ ነደ እሳት፣ ተረክበ ረአሶን መልእክ ሐሰት ፣ ኢተረክበ ሕዝቅያስ ሰማዕት ትርጓሜ፡- አቤሴሉም ቴዎድሮስ የቴዎድሮስ ዳዊት ፊትን አየ በማለት ሰዶም ቀኖትን አላየውም የሚል ካለበት ሎጥ ቴዎድሮስ ይልቅ የሦርያ ነደ እሳት መልእክተኛ የሆነ ሞት ቴልጌልቴልፌልሶር በተገኘበት ረአሦን መልእክ ሐሰት ዘንድ ሰማዕት ሕዝቅያስ አልተገኘም።

3. አጭር ሥላሴ (ተወረው) ስም ወራሽ መንገድ

ሶበ ገብረ ኢዮብ ከብካበ ደዋ፣ ዘአፍኦ ይከውን ውሳጣዊ፣ ወዘውስጥ ይከውን አፍኦዊ። ትርጓሜ፡- ኢዮብ ሠርግ ደዋን ባደረገ ጊዜ በውስጥ ያለው በውጭ በውጭ ያለው በውስጥ ይሆናል።

6. ዘይእዜ፡- ይእዜ ትስእሮ ለገብርክ በሚለው የሚገባ ሉቃ.2፡29

1. ዘማች መንገድ

ጌጳሁ ለአውናን ጌጳ አውናን ጌጳ ጌጳ አውናን አውናን ጌጳ ጌጳ አውናን ጌጳ፣ ጌጳ ጋዜር ጌጳ ኖን ጌጳ ጌጳሆሙ ለዘበ ምጉንጸ፣ ምጉንጸ ጌጳ ጋይራስ ምጉንጸ ጋዲራስ ቀለዮጸ፣ ሀቅለ ቀለዮጸ በጋዜር ሀበ ኢሀርጸጸ፣ አንስትያ ታቦር ቃል ሀበ ሀርጸጸት አግሪጸ። ትርጓሜ፡- ቃል ወደፈጨችበት በረሀ የታቦር ሴቶች ባልፈጨበት በጋዜር የጋይራስ አሞራ መሸሸጊያ የሆነ ዋሻ ያላቸው እስራኤል የእስራኤል መሸጋገሪያ የሆነ የጋይራስ ዋሻ ቀለዮጸ አሞራ ኖን የኖን አሞራ ጋዜር አሞራ የአሞራ አውናን አሞራ የሆነ የጋዜር የአሞራ አሞራ አውናን የአውናን አሞራ የሆነ የአሞራ አውናን አሞራ አውናን የአሞራ አውናን አሞራ አውናን በራሪ የሆነች የቀለዮጸ በርሐ ናት።

2. ጉብር መንገድ

ዶኪማስ አቀ ምስጢረ ቅኔ፣ በትምህርተ ሠላስ እለት ጉባኤ ቃና ሀሊፎ፣ ዶኪማስ ለዘአምላኪየ አኮኑ ተወከፎ፣ መምህረ መድጋኒት ወይን መድጋኒተ ሴሬቅ ተሳትፎ፣ እመ አፍልሆ በማይ እንተ ኢለከፎ፣ ሚካኤል አፍ እንተ ይሰፍሕ አክናፎ። ትርጓሜ፡- ዶኪማስ የቅኔን ምስጢር አወቀ በሦስት ቀን ትምህርት ጉባኤ ቃናን አልፎ ዶኪማስ ዘአምላኪየ ተቀብሏል። ክንፎችን የሚዘረጋ ሚካኤል አፍ ባልቀመሰው

ፍኖተ ቅኔ 48
ውኃ የአብነት መምህር ወይን የሴሬት አብነት አንድነትን በአፈላለት ጊዜ ተቀብሏል።

3. ሃህልክ ስላሚ መንገድ አልብዩ ምት ብሂሉትኪ፤ እሙን ውስቱ ወኢይትሐሰው ቃልኪ፡ ሳምራዊት ኢትዮጵያ ምትኪ አምጣኅ ኢኮነ ዘህሉ ምስሌኪ። ዮሐ.4፡6-40

7. መወድስ ፍቃሕ ሊተ እግዚአ ወተበቀል በቀልየ በሚለው የሚገባ መዝ.42፡1

1. ፍኖ ሰዱብ መንገድ

ፍኖ ሰዋሰው ዕፁብ በጊዜ ተወጥነ ሐዋርያሁ ሰሉሞን መልአክ ጥበብ ወምክር፤ ዘበዘአግረ ስምዖን ስምዖን እንት መድሉተ ማይ ጽቡር፤ ዘዓይነ ያዕቆብ ያዕቆብ ዘሮቤል አዴራ ገጸ ሚርብ ንስር፤ ዘንሊና ጳውሎስ ጳውሎስ እንተ ልበ ጴጥሮስ ጴጥሮስ ዘዲዮናስዮስ ንር።

ለዓለም

ዘዮሐንስ ኢያቡስቴ ዘዘዘካርያስ በኩር፤ ነጻረ ኢነጻረ ኢሆረ የሐውር፤ ፈቀደ ገብረ ኢይገብሮ በግብር፤ ፈጠረ ኢፈጠረ ኢያዕመረ የአምር። ትርጓሜ፡- አለቃ ዘካርያስ ያየውን ያላየ የሐንስ ኢያቡስቴ ያልሐደበት ደገኛ ዲዮናስዮስ የሄደበት የጴጥሮስ ልብ ጴጥሮስ የወደደው የጳውሎስ ሐላብ ጳውሎስ የሠራው የአምራ ሚርብ ፊት የሆነ ሮቤል ቀኖት በሥራ ያልሠራው የያዕቆብ ዓይን ያዕቆብ የወደደው የውሀ ሚዛን ጭቃ ያልወደደው የስምዖን እግር ስምዖን ባላወቀው ገንዘብ ያወቀ የጥበብና የምክር መልአክተኛ ሰሉሞን የተደነቀ የሰዋሰው መንገድ በተጀመረ ጊዜ መንገደኛ ነው።

2. ፍኖ ሰቅፍት መንገድ

ባሕርየ ዘዘቦ ዘቦሙ እንተ ሀለወት ዘቦ ዘቦሙ ድንጋሌ ድንግል ምልክና፤ አጋዕዝተ ኪሩብ ኪሩቤል ንጽሐ መላእክት ሆና፤ እም

ፍኖተ ቅኔ 49
ኤልሳዕ ካልሉ ኤልያስ ህልቃና፤ እስራኤል ሕዝበ ዮና፤ ዔሊ ንጉሥ ገአረ ቃለ መስና።

ለዓለም

ሳሙኤል ቃለ ዐዋዲ እንተ ለሥጋሁ መነና፤ ሀደገ ግብረ ሥጋ ወሀለፈ እምወሰና፤ አምጣኅ ገሠሦ መልአክ በሩጸተ አክናፍ ደመና፤ ኢይንበር ምስለ ዔሊ ኤልያስ ዘወገ ዮና። ትርጓሜ፡- የድንግል መጠበቅ ግዛት ያላቸው የኪሩብ ጌቶች ኪሩቤል ያሉላት የመላእክት ንጽሕ ሆና ከሁለተኛው ኤልሳዕ ይልቅ ያለችበት ኤልያስ ህልቃና ያለላቸው የዮና ወገኖች እስራኤል ያሉበት ኤሊ ንጉሥ የጥፋት ቃልን የጮኹበት የሳሙኤል ባሕርይ የሆነ ሥጋውን የናቃት ቃለ ዓዋዲ የሥጋ ሥራን ተወ። ከወሰኗም አለፈ የዮና ጉረቤት ኤልያስ ከዔሊ ጋራ እንዳይቀመጥ መልአክ በክንፍ ሩጫ ደመና ዳሶታልና።

3. አደናገር ሠረዝ መንገድ

አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አዳም ወአቤል ወምሳሌ ሔዋን እም፤ እስመ እመ ወልዱ ለአብ ወልደ እንበረም፤ አበ ወልድ አሐዱ አቡሁ ለሴም። ወመንፈስ ቅዱስ ወላዴ ካም፤ እንዘ ጥበቡ ሐመር ምዕላደ አርዌ ወላሕም።

ለዓለም

ይትርፍስ ከመ ተነግረ ነገረ ዚአህ ለቅድም፤ እም ኤፍሬም ዘምናሴ ማርያም ለማርያም። መሰለታ ትኩን ፍሥሐ ኩሉ ዓለም እመኒ ኢይመስሉ ለአብርሃም አብርሃም። ትርጓሜ፡- አብ አዳም ነው። ወልድም አቤል ነው። መንፈስቅዱስም የእናት ሔዋን አምሳያ ነው። የአብ ልጅ የእንበረም ልጅ ቢሆን የአንዱ ወልድ አባት የሴም አባት ነውና። መንፈስ ቅዱስም ጥበቡ ታንኳ የእውራና የከብት መከማቻ ሲሆን የካም ወላጅ ነውና። የቀድሞ ነገርስ እንደተነገረ ይቅርና የምናሴ ወገን ከሚሆን ከኤፍሬም ይልቅ ማርያም ማርያምን መሰለቻት የዓለም ሁሉ ደስታን ትሆን ዘንድ አብርሃም አብርሃምን ባይመስለው መሰለቻት።

4. ውስጠ ዘ ተራ ቅጽል መንገድ

ሥርወ አፅቀ ዘግባ አብርሃም ወላዲ ወሉድ ወላዴ መወልድ ውሉደ ገብርኤልሃ ዜናዊ፣ እንባቆምሃ ሰማዕተ ዘፍና ትንቢት ፈናዊ፣ ዳዊት ለባዊ ሙሴሃ ለባዊ፣ ይስሐቅ በኩረ ነዊ፣ ያዕቆብ ኮል አማኑኤል ዕፅ ዘዊ።

ለዓለም

ዘበዘመስቀል ጽላሉቱ ዘአይነ አይሁድ አርዊ፣ ደንኢ ኢደንገጸ ምሳሌ አርዊ ብርት ሥነ ሥጋዊ። አስተርአየ መጽሐ በእግረ ያዝያን ደዌ፣ ዘበዘ ኢሳይያስ ተናገረ አልጸቀ አዜባዊ። **ትርጓሜ፦** ነገረኛ ገብርኤልን የወለደ ወደ መንገድ ትንቢት ተላኪ የሆነ አንባቆም ሰማዕት እንባቆምን የወለደ ልበኛ ዳዊት ልበኛ ዳዊትን የወለደ ልበኛ ሙሴ ልበኛ ሙሴን የወለደ የነዊ ሹም ይስሐቅ የነዊ ሹም ይስሐቅን የወለደ የአብርሃም ዘግባ ጫፍ የሆነ ያዕቆብ እንኮይ የያዕቆብ እንኮይ ስር የሆነ አማኑኤል የአይሁድ ዓይን አውሬ የደነገጠበት ጥላ መስቀል ባል ደነገጠበት ሰው መሆን ደም ግባት መዳብ አውሬ አምሳያ የታየ ዘዊ የሚባል እንጨት አማኑኤል ኢሳይያስ በተናገረ ገንዘብ አዜባዊ ሁኖ በደረሰ ሕማም አዝያን እግር መጣ።

5. ርቀት ልብሰ ወርቅ መንገድ፦

በዝሀሂ ወፈድፈደ ንዴተ ወልደ አብ ስሉጥ፣ እስመ ሰብእ ወአግማለ በዘሠምረ ይዌልጥ። ወእምነ ምስያጥ ኃይል ቅድመ ይትፈለጥ፣ ይበውዕ እንተ አፍአ ወያወጽእ እንተ ውስጥ። **ትርጓሜ፦** የሰለጠነ የወልደ አብ ችግር ፈጽሞ በዛ ሰዎችና ግመሎችን በወደደው ገንዘብ ይለውጣልና ከገበያ ኃይልም ሳይለይ የውጪውን ያስገባል የውስጡንም ያወጣልና።

6. ሰም ረገፍ መንገድ ፦

አብርሃምሂ ብዝሀ አርምሞ እንተ ነበረ ምስሌሁ፣ ወጽኦ እም ሀገሩ ወፍሉጥ እምአዝማዲሁ፣ ሆሣዕና ዳዊት ይስሐቅ እንተ ፈድፈደ ጸጋሁ፣ በያዕቆብ ዕብነ ደብር እምጣነ አገደረ በራኬሁ። **ትርጓሜ፦** ከሱ ጋር የተቀመጠ የዝምታ ብዛት አብርሃም አገሩ

ወጣ ከዘመዶቹም የተለየ ነው። ስጦታው የበዛ የዳዊት መድኃኒት ይስሐቅ በተራራ ደንጊያ ያዕቆብ ላይ ምርቃቱን አሳድሯልና።

7. ኩልክሙ ኩልክሙ አሕዛብ ጥፍሁ እደዊክሙ በሚለው የሚገባ መዝ.46÷1

ዓይነ ውኃ መንገድ ማርያም ከርካዕ እንተ አሕመልመለት ቈጽለ፡ ጸገየት ድንጋሌ

ወፈረየት ቃለ **ትርጓሜ፦** ቅጠልን ያለመለመች ማርያም ሎሚ ድንጋሌን አበበች ቃልንም

አፈራች።

8. ዕዝል ከብር ይእቲ፦ ከብር ይእቲ ዛቲ ለኩሉ ጻድቃኑ በሚለው የሚገባ መዝ.149÷10

1. የጋን መብራት መንገድ

ወልደ ዘዘዮናስ ጴጥሮስ ነጻሪ መገብተ መስቀል ምናሴ፣ አእይንተ ፀሐይ አዝያን ወአዛርያስ ብናሴ። ተአደወ ገብረ እግዚአብሔር ሙሴ፣ ቆመ ገብረ እራቆ በጽንፈ ሀገር ሥላሴ። **ትርጓሜ፦** የመስቀል ምናሴ ሹማምንት የአዝያን ፀሐይና የጨረቃ አዛርያስ ዐይኖችን ያየ ዮናስ ጴጥሮስ የተደፋፈረውን ያደረገ የእግዚአብሔር ልጅ ሙሴ በሀገር ሦስትነት ዳርቻ እንደባርያ እራቁቱን ቆመ።

2. የንዑስ እንቀጽ ሠረዝ መንገድ

ቀዲሐተ እሳት ማየ እንተ ዘለፋ ወፀዊረ ዕፅ እሳተ፣ ለባዊ ዮሐንስ ንጻሬ ነጽሮ ክልኤተ፣ ከዊኖተ ምድር ሰማየ ወለቢስ ብርሃን ጽልመተ፣ ተሴስዮ ጠሊ ወአድግ አንበሳ ወቀኒተ በግዕ መጥባሕተ። **ትርጓሜ፦** ሁለቱን በማየት የምድር እኳኋን ሰማይን ያየ ዮሐንስ ከእሳት ያስተናግር ውኃን መቅዳትን ልብ ያደረገ ነው። ያለ እንጨት እሳትን መሸከም እንደ ፍየልና እንደ አህያ አንበሳን መመገብ ነው። በብርሃን ጊዜ ጨለማን መልበስም በበግ ማረድ ጊዜ ሰይፍን መቃጠቅ ነው።

3. የብሂል እግር በራስ መንገድ

በሀሌ ብሂል ፀሐይ ሐዋርያ መዘምራነ ሰብእ ሥላሴ፣ ኢይሰምዕ ሰምአ ፍትሐ ግፉአን ውዳሴ ፣ ኢሳይያስ ወርሀ ዘፍኖተ ኮከብ ድምሳሴ።

ኢየሱስ ሐረ በፍኖቱ ለመስተሳልቅ ምናሴ። ትርጓሜ መንገደኛ ፀሐይ ሰዎች የሚያመለካኛቸው ሥላሴን አልሰማም ከማለት በኋላ የበደለኞች ፍርድ ምስጋናን ሰማ። ባይ በኩብ መንገድ ጥፋት ያልሄደ ጨረቃ ኢሳይያስ በተዘባባች ምናሴ መንገድ ሄደ።

ግእዕ ክብር ይእቲ ድርብ አሰናካይ መንገድ፡-

1. ገናዌ ቀርነ ብርት አክለብ መጸጉዓ ደዌ ሴዴቅያስ፤ ምርዋጸ ቀዳማይ ጤዴርማን መጸጉዓ መስቀል ክርስቶስ፤ ሠረገላ እሳት ወማይ በወልደ አዴር ነፋስ፡ ወተጸፍኦ ሚልክያስ ገብር ተጸፍኦ አርሳኒ መንፈስ ቅዱስ። ትርጓሜ፡- የቀደመ የመስቀል ህመምተኛ ክርስቶስ ጤዴርማን መርጫ የሆነ ሴዴቅያስ የብረት ቀንድን የሚያመልክ የደዌ መግጥዕ አክለብ በወልደ አዴር ነፋስ ዘንድ የእሳትና ውኃ ሰረገላ ነው። የአገልጋይ ሚልክያስ ተጸፍኦም የአርሳኒ መንፈስ ቅዱስ ተጸፍኦ ነው።

2. ድርብ ምሳሌ መንገድ

ምናሴ አዳም ኢሳይያስ ተላዊሁ፤ ለቀዳማዊ አዳም ገዢ አዳም አቡሁ፤ እምሩጸተ አሳሌል ቃሌል ለወልደ አዴር እሁሁ፡ በበሐውርተ ደም ኖሳ ሙሴ ዘእምኒሁ። ትርጓሜ፡- የቀደመ አዳም የአባቱ አዳም ልጅን የተከተለ ኢሳይያስ ምናሴ አዳም ከወልደ አዴር ወንድም ከአሳሌል ቃሌል ሩጫ የተነሣ ከሱ በተገኘ ደም ሙሴ ኖሳ አገሮች አለ።

3. ድርብ ወጭ ወራጅ መንገድ

ተርጓሜ ጎልመ ፈርዖን ፈርዖን ዘውገ ቤተ አብርሐም አብርሐም፤ ሳዕከ ሰይፈ ይስሐቅ ይስሐቅ እደ ቤተ አዝያን ሴም። ፀሐየ ፀሐይ ዳንኤል ዘእምዘ ኤርምያስ ካም፤ ወርህ ወርህ ሮቤል ሕዝቅያስ ሮብአም። ትርጓሜ፡- የአዝያን ቤት ሴም ወንድ የይስሐቅ ሰይፍ ይስሐቅ መልእክተኛ የሆነ የአብርሐም ቤት አብርሐም ጎረቤት የፈርዖን ሕልም ፈርዖንን የተረጎመ የኤርምያስ ወገን ከሚሆን ካም

የተገኘ የብርሃን ፀሐይ ዳንኤል የጨረቃ ሮቤል ጨረቃ ሮብአም ሕዝቅያስ ነው።

ማሳሰቢያ፡- የመጋቢት መስቀልና የመጋቢት መድኃኔዓለም እንዲሁም የትስብኢት ዋዜማ ክብር ይእቲ መስቀል በሚለው በ4ቱ ቀለማት ይደረጋል። ዕጣን ሞገሩም በመድኃኔዓለም በ7ቱ ቀለማት ይደረጋል። እንዲሁም እጣን ሞገር መ፣ሰ፣ቀ፣ለ፣ተ በነዚህ ፊደላት ከግዕዝ እስከ ሳብዕ ይዘልቃል።

9. ዕጣን ሞገር ዕጣን ሞገር ማለት ሞገር፤ ጥና፣የዕጣን መውገሪያ ዕጣን መውገር እንዲሉ ቅኔው በዕጣን ፈንታ ስለገባ ነው። ሞገረ ዕጣን ባለ በቀና ነበር። የተዘዋወረ ነው እንዲህ ያለ ንባብ የተዘዋወረ ይገኛል። ይኸውም አፈ ታሪክ ፣ ሠርክ ኅብስት ፣ ገጸ በረከት፣ እንደማለት ነው። ሲቀና ታሪክ አፍ፣ የአፍ፣ ታሪክ ኅብስት ሰርክ የማታ እንጀራ በረከተ ገጽ፣ የፊት በረከት (ስጦታ) ይላል። መሪ የክርስቶስ ተመሪ የሐዋርያት ምሳሌ ነው። በጀሮ የነገርኳችሁን በሠገነት ላይ ስበኩ እንደተባለ ማቴ.10፡27

ዕዝል ዕጣን ሞገር ምጽት መንገድ፡-

1. ምንዳደ ሶፎንያስ አሞን ድንግለ ሙሴ እሳት፤ ለዘ አርባአቱ ኪሩቤል ሐዋርያት፤ ወለ ነቢያት ዘዘዘ ሙሴ ቀጸዶቅያ ፈታሕት፤ ብሂል ብሂሎት፤ ድልወ አዳም መሔዋን ማዕደ አዳም መቅበርት፤ ለገብርኤል ወለሶልያና ወይነ አቤል ሞት።

አሰረ ነጋሲ

ብሂል ብሂል ኢትዮጵያ ወእስክንድርያ ጠበብት፤ ለጴጥሮስ ጴጥሮስ ፈቲሐ ሕልመ ሐዋርያት ነገሥት፤ ብሂል ባስልዮስ አለፈት፤ እመ በኩረ ሙሴ ባስልዮስ ኦርቶዶክሳዊት ፣ ሆሳእና ዘዳዊት ዳዊት። ትርጓሜ፡- አሞን ሶፎንያስ ያነደዳት የሙሴ ድንግል እሳት ለአራቱ ኪሩቤል ሐዋርያት ትገባለች የሙሴ አገር ቀጸዶቅያ የቀጸዶቅያ ፈራጆች ለሆኑ ነቢያትም ትገባለች። ማለት አዳምና ሔዋን ያዘጋጁት የአዳም ማዕድ መቃብር ለሶልያና ይገባል። የአቤል ወይን ሞትም ለገብርኤል ይገባል ማለት ነው። ኢትዮጵያና እስክንድርያ ጥበበኞች ለጴጥሮስ

54
ፍኖተ ቅኔ
ይገባሉ ማለት ጴጥሮስ የሐዋርያት ነገሥታት ገልጾን ፈተቶ ነው ማለት የሙሴ አለቃ ባስልዮስ እናት እርቶዶክስ በልበ አምላክ ዳዊት መድኃኒት ሞተች። የባስልዮስ ማለት ነው።

2. ግዕዝ ዕጣነ ሞገር ሰምና ወርት መንገድ

ታእካ ማርቆስ ርዕሰ ኢጥዕሙ በርሀ እክለተግህዶ ጽልመታት ሰብአ ደደክ፡ አመጥምቀተ ደም ይጠመቅ ሕፃነ የሳፍጥ ሦክ። አምጣነ ፀሐይ ወወርሀ ካህናተ ገባኦን ሐውክ፣ መንክረ ቅዱሴ አተው በሰሮክ።

አሰረ ነጋሲ

ለዓይነ ባሕታዊ ወለት አሐቲ ባእለ ፀጋ ወልደ አምላክ፡ ቀዲሃ ማየ ራሔል ግዮን እዘዛ ጸመ ኢየሱስ መልአክ። እስመ ቦሉህገረ ሱባኤ ዘባሮክ።

10. ሕንጹሃ በኒቆዲሞስ ሰኞና ማክሰኞ የሚደረጉ ክብር ይእቲና ዕጣነ ሞገር ከዜማ ልኩ መጨረሻ ይመልከቱ።

በአጠቃላይ የቅኔ ቤት መምቻ 78 ናቸው።

ጉባኤ ቃና	2	መወድስ	8
ዘአምላኪየ	3	ኩልክሙ	9
ሚበዝጉ	3	ክብር ይእቲ	4
ዋዜማ	5	እዝል ክብር ይእቲ	4
አጭር ዋዜማ	2	ግዕዝ እጣነ ሞገር	7
ሥላሴ	6	እዝል »	11
ዘይእዜ	5	ሐዋርያቲሁ ከበበ	2
አጭር ዘይእዜ	2	ሀንጹሃ	2
ሣህልክ	3	ድምር 78 ይሆናል ይህንን	

ለመረዳት ደቀ እስጢፋ ጸድቅ አመ እስክንድር የሚለውን ከጸዋትወ ቅኔ ይመልከቱ።

ቅኔ በግእዝ ብቻ ሳይሆን በአማርኛም ይደረጋል። በተለይ በአሁኑ ጊዜ ሊቃውንት ለታላላቅ ሰዎች ቅኔ ሲሰጡ በግዕዝና በአማርኛ እያደባለቁ ያቀርባሉ።

55
ፍኖተ ቅኔ
ይኸም ጉራማይሌ ወይም ፍርንዱስ ይባላል ይሁን እንጂ ይኸም ግዕዝ የመድከሙን አማርኛ የመንገሡን የቋንቋችን የመሸጋገሪያ ጊዜ መሆኑን በቀጥታ ያመለክታል።

ቅኔ በአማርኛ መደረግ የተጀመረው በጉንደር ዘመነ መንግሥት በአድያም ሰገድ ኢየሱስ ጊዜ ነው ሲሉ ደስታ ተክለወልድ በአማርኛ መዝገበ ቃላት ጽፈዋል ቅኔውም የሚከተለው ነው።

1. ካህነ ቀላዋጭ ኢትናቅ ምጥዋ ነጋዴ፡ ወኢትዕስደብ ካዕበ ገበራርተ አራሽ በበሬ፡ አምጣነ ትትቀሠፍ አንተ በቀጠና ረሃብ ማሰሬ(ጅራፍ) ወኢይኩን ሰማዕተ ሐሰት ኤልያስ ነገሬ። ናሁ እንበለ ፍሬ፤ በእሳተ ረሀብ ውዕዩ አጎዊክ ደቂቀ ቆሬ፤ እነሂ ሰማንያ አሐዱ መጸሕፍተ አበው ተምሬ፤ አመልክ በነጋዴ ወእሰግድ ለገበሬ፤ እስመ እምዘ ደንቢያ አራሽ ወእምነጋድያን ዘትግሬ፤ አቀላውጥ አንድ እንጀራ ወእለምን ድርጎ ጥሬ።

2. ኪዳነወልድ ክፍሌ ለልዑል ራስ መኮንን በአድዋ ጦርነት ጊዜ ጽፎው የላኩት መወድስ

ፈረሰኸ በእግር የዳመጠውን፡ እየነደፍክለት በቀስት ያመለምላል ጉራዴኸ ፤ እራስ መኰንን ገደል ሰው የማይደፍርኸ፤ ምኒልክ አዳምን በገነት ሰልፍ ይቀድመዋልና ፈያታይ እግርኸ፤ በሚታዩበትም ጠላቶችኸ ያዘንብባቸዋል እሳት ኤልያስ ሰናድርኸ።

ለዓለም

ጣሊያንሂ የማሽላ እሸት እንድታበላው ጠብሰኸ፤ ምኒልክ ያ ደገኛ ይመጣልና ወደቤትኸ። አምጥተኸ ቆየው በፊት ራስ ራሱን ቆርጠህ፡ አገዳውንስ ይመጡታል እየሰበሩ አሽከሮችህ። ገበታ ሐዋርያ ገጽ 61

3. በማይጨው ጦርነት የተሰጠ መወድስ

ስለ ነፃነቱ ብሎ በግፍ የሞተው በቀራጽ ማይጨው አርበኛው ፋሊልያሱ፡ ሕይወቱን ከሥጋው ለያት በገዛ መንፈሱ፡ የቂሣር ሰዎች

አማጽያን ቀላቅለው ግተውታልና ሐሞቱን ክርሳሉ። በአርበኛው ደም የነፃችሁ መከራውንና ሞቱን እያሰባችሁ አልቅሱ።

ለዓለም

አዲናንሂ ወኢያቡስቱ አርበኞቻችን ሲነሡ፡ ወደቤተልሄም የጦር ሜዳ ጨክነው ሄዱ ሲገሠግሡ፡ ሃይለ ሥላሴ ዳዊት የተመኘውን ሊያደርሡ ፡ ለርሳቸው ሆነች ኢትዮጵያ መራራውን ሞት ስለታገሡ።

ዘአምላኪያ

4. የአማርኛ እናት ግዕዝ የምንመካብሽ እኛ፣ ተወግተሽ አትቀሪ በእንግሊዝ መገኛ፡ ያድንሻልና ጠቅል በሊቃውንቶችሽ መዳኛ። የቋንቋ ችሎታ ካለ በማንኛውም ቋንቋ እንዲጠቅሙን ማመስገን ይቻላል። ለምሳሌ፡- ከቀድሞ አባቶች የተወሰደ ትግሬኛ ዋዜማ ቅኔ። ጳጋጠሌዎን ዐቢዪ አዲ ወአባ ጉባ ጻድቅ ብጊሐት ዝውድእ መንገዱ ጓልኸትኩም ሐሜተ ልቡና መጸእኸም ውሰዱ፡ ገሪማ ዝብሃል ሰብአይ እንተ ሐዚኑ ብኸብዱ፡ አልኢሉ አእባነ ኮሃይ ጉንዱ፡ ከይሐድጋ ሰጉዱ ሰጉዱ

ጉርድ ዋዜማ

እሌኒ ንግሥት ዓጋመተይቲ፣ አውጺአቶ ንመስቀል ኩዕንቲ።

ሥርዓተ ንባብ

ለንባቡም ትምህርት ስልትና ለማዕረጉ እንደ እምስቱ ጸዋትዎ ዜማ 5 ክፍል አለው

1ኛ ቍጥር 2ኛ ግዕዝ 3ኛ ውርድ 4ኛ ዐቢይ 5ኛ ድጋም ወይም ማነብብ ይባላል። እነዚህም 5ቱ ክፍሎች ጸዋትዎ ንባብ ተብለው ሁሉም በህፃን አካሄድ ይመሰላሉ ቍጥር እንደ መንፈቀቅ ግዕዝ እንደ መጻፈ ነው። እነዚህ ሁለቱ በሳር በሥንጥር ይነገራሉ። ቍጥር በጉጉትና በጉጉያት መካከል ያለውን የአያንዳንዱን ፊደል ራስ ራሱን በሣር እየነኩ አንድ፣ሁለት፣ ሦስት እንደማለት ሁሉ ስም ስሙን ለይቶ መጥራት ነው። ግዕዝ ከነቁጥ እስከ ነቁጥ በአያንዳንዱ ስክ ያሉትን ፊደሎች እንደመሰረዝ ሣሩን በላያቸው እያሳለፉ በቅርብ በቅርብ

ማጋጠም ነው። ውርድ ዘርፍና ባለቤት ሳቢና ተሳቢ በማዛረፍና በማናቡብ የሚወድቅና የሚነሣ የሚጠብቅና የሚላላ ቀለም ለይቶ በሐዘንዚን ቃል እየሙኹና እያለፉ እየተደገፉ ማንበብ ነው። ይኸውም እጅን ተይዞ በመራመድ ሥግራ ወይም ዳዴ ዳዴ አንድ ሁለት እየተባባሉ በመሄድና በመራመድ በማንገርገር በመወናከር ይመሰላል አቡጊዳና ውርድ ንባብ ለተማሪ በጣም ይጠቅማሉ። ካለነዚህ በፊደል በንባብ ቶሎ መሰልጠን አይቻልም ዐቢይ ንባብ ራስን ችሎ እየተቀናጡ ቶሎ ቶሎ እንደመሄድ ሁሉ በነቁጥ በሰረዝ የተለየውን ቃል ከነጥብ እስከ ነጥብ እንደሚገባው እያሰሙ እያስማሙ ማንበብ ነው። ድጋም ከደጋሚው በቀር ሌላ የማይሰማው ስለሆነ በሩጫ አካሄድ ይመሰላል። የሚጠብቅና የሚላላ ቀለም ያለው ልዩነት በንባብ ብቻ አይደለም በምስጢርም እንጂ መላላት የሥራውን ቀላልነት እና ገርነት መጥበቅ ግን ከባድነቱን በኃይልና በግድ መሆኑን ያሳያል። ከግዕዝም ይልቅ አማርኛ ገደለ፣ ሰበረ፣ አረሰ፣ ቆፈረ፣ አጨደ፣ነቀለ እያሰኘ አጥብቆ ያሳያል።

የንባብ እነሣሥ እና አጣጣል

የ 81ዱ መጻሕፍት ንባባት 4ት ናቸው ። እነርሱም ተነሽ፣ ተጣይ፣ ሰያፍ፣ ወዳቂ ይባላሉ። የስም እነሣሥ 3 ቀለም ሆኖ በግዕዝ ተነስቶ ድርድሩ ግዕዝ፣ራብዕ፣ጎምስ፣ሳብዕ፣የሆነ ስም ይነሣል። ይህም ይታወቅ ዘንድ ሲነሣ ከነፃን፣ረዐብ፣አረብ፣አጋ፣አሳፍ፣አዜብ አቤል ፣ አሞጽ፣ሰሎሞን ይላል። በግዕዝ ተነሥቶ ድርድሩ ከዕብ የሆነ ስም ይነሣል። ዘሩባቤል ፣አማኑኤል በግዕዝና በራዕብ ተነሥቶ የመድረሻው አጠገብ ሣልስ የሆነ ስም አይነሣም። ሲነገርም ናብሊስ አቡቀለምሊስ ይላል። በካዕብ ተነሥቶ ድርድሩ ካዕብ፣ራብዕ፣ ኃምስ፣ሳብዕ የሆነ ይነሣል። ሲነሣም ሱቱኤል ዱማትዮስ ቡኤዝ ይላል። በካዕብ ተነሥቶ ድርድሩ ደካማ ቀለም ያለበት አይነሣም። ሱራፌል፣ ሩፋኤል፣ ኩራኤል ይላል። በሣልስ ተነሥቶ ድርድሩ ራብዕ፣ ሳብዕ የሆነ ይነሣል። ሲነሣም ሲድራቅ፣ ሚሳቅ፣ሲሞን፣ቂርቆስ ይላል። ሲረዝምም ኢሳይያስ፣ ጢሞቴዎስ ይላል። በሣልስ ተነሥቶ ደካማ 3 ቀለም ሲደረድር የመድረሻው አጠገብ ሣልስ፣ ሐምስ፣ ሳብዕ አይነሣም ሲገባም ጊዮርጊስ፣ሚካኤል፣ጴላጦስ፣ሊባኖስ ይላል። በራብዕ ተነሥቶ ድርድሩ በካዕብ፣በራብዕ፣በኃምስ፣በሳብዕ የሆነ ስም ይነሣል። ሢነሣም ሣሙኤል፣

ናባል፣ሳቤቅ፣ባሰር፣ባርክ ይላል በኃምስ ተነሥቶ ድርድሩ ካዕብ፣ራብዕ ፣ኃምስ፣ሳድስ፣ሳብዕ የሆነ ስም ይነሣል ሲነሳም ሴኬም፣ኢርምያስ፣ ቄርሎስ ይላል። በኃምስ ተነሥቶ ድርድሩ 3 ደካማ ቀለም የመድረሻው ጌላ ኃምስ መድረሻው 2 የሆነ ሳድስ አይነትም። ሲነገርም ኤልሳቤጥ ኤልዛቤል ኤልያቂም ሄሮድስ ፌላሌቤሞንም ይላል። በሣድስ ተነሥቶ ድርድሩ ራብዕ ኃምስ፣ ሳድስ፣ ሳብዕ የሆነ ስም ይነሣል። ብራኤል፣ ብሔሞት፣ ብልዮስ፣ግዮን ይላል። ሲበዙም ከማሁ አለ እስክንድሮስ ይላል። በሳድስ ተነሥቶ መካከሉ 3 ደካማ ቀለም ሲሆን አይነትም። ሲገባም እስጢፋኖስ እግዚአብሔር ይላል። ፍጹም ሳድስ ሲሆን አይነትም ሲነገርም እስክንድር ግብጽ፣ቅምር ይላል። በሳብዕ ተነሥቶ ድርድሩ ራብዕ፣ ኃምስ፣ሳብዕ የሆነ ስም ይነሣል። ሲነሣም ቶማስ ፣ሮቤል፣ሶፎር፣ኮቦር ይላል። በሳብዕ ተነሥቶ የመድረሻው ጌላ ሣልስ ሲሆን አይነትም ሲነገርም ሆለሆርኒስ ይላል። 2 የሆነ ስም አይነትም ሲነገርም ቡዝ፣ ካም፣ኖህ፣አግ፣ ኖብ ይላል። የመጨረሻው ቀለም ካዕብ ፣ሣልስ፣ራብዕ፣ ኃምስ፣ሳብዕ የሆነ ስም አይነትም። ሲነገርም ኢያሱ፣ኩሲ፣አቢሳ፣ ሙሴ፣ ጋይሶ በማለት ያሳያል። ነዐ የመጸእከ ትዕዛዝ ነው። ይላል አይደለም፣ነባር ነው እንጂ ይህም ይታወቅ ዘንድ ከሃይማኖተ አበው ምጸእ ወነዐ ኦ መንፈስ ሕይወት ምዕ.59÷45 ገጽ 208 ሲል ከኤጲፋገዮስ ይገኛል። ኢሳ.41÷5 ገዕ ኩልክሙ አሀዛብ እም እጽናፈ ምድር ወፍርሁ፣ ወቅረቡ፣ወምጽኡ፣ ኅቡረ ይላል። አስቴ.5÷3 ወእመስ ፈቀድክ ንጉሥ ምጸእ ውስተ በዓልየ ዘእንብር ዮም ይላል። ነባር አንቀጽ ነው። ቀለሙ ግእዝ ነው። እዎን ሀየን ይመስላል። በአንድ ወንድ አይነትም በ3ቱ ቅርቦች ግን ይነሣል። ንዲ፣ንዑ፣ንዓ ይላል። ሰ፡ የሚያሥነሣቸው ቀለማቶች 5 ናቸው። ሳድስና ግዕዝን ትቶ ካዕብ፣ሣልስ፣ራብዕ፣ኃምስ ሳብዕ ናቸው። በካዕብ ሲገባ ዝንቱስ፣ ኢየሱስ ሞሃልስ ሲገባ ብንያሚስ ፣ብእሲስ በራብዕ ሲገባ ደብተራስ፣ይሁዳስ ኃምስ ሲገባ ቅዳሴስ፣ሙሴስ ንሬስ ሳብዕ ሲገባ መስንቆስ፣ ደማስቆስ፣ቀራገዮስ ይላል። አዋጅ የሚያፈርሱ አሉ። ከ1 ጀምሮ እስከ 10 ያሉ አጋዞች ናቸው። ካዕብን በገቢር ሳብዕ ይወርሰው ነበር። ይህን አዋጅ በግዕዝ

ያፈርሰዋል። ይህም አሀደስ፣ ክልኢተስ ፣ሠለስተስ ብሉ ያነሣዋል። ክልኤቶስ ሠለስቶስ ያለማለቱ ነው። ሣድስ አንድ ቀለም አለ። ዝስ፣ ዘስ ብሉ ገቢርም ያነሣዋል። አገባብ ግን አያነሣም እመስ፣ እለስ፣ ዘስ ፣ሶበስ ይላል። ግዕዝና ሳድስ አያነሣም ጴጥሮስስ፣ክቡርስ፣ልዑልስ ፣ሐረስ፣ ነበረስ ይላል።

የእም አዋጅ

እም ምልአትና ሕጻት አለው። ምልአቱ እንደኛ ሕጻቱ ዐረብኛ ነው። በሕጻቱ ከሰዋሰው ሁሉ ሲናበብ ብዔል ፊጎር ብዔል ዜቡል ዮርዳኖስ ኢየሩሳሌምን ይመስላል። በምልአቱ ግን ከፊደላቱ ይስማማል እምነ ሰማይ፣ እምነ ቤት እምነ ግብር እምነ ጴጥሮስ እምነ ጽዮን እምነ ፋሲካ ይላል። መጽሐፍ ግን በሕጻቱ በ6 ፊደላት ያገባዋል። በቅኔ ግን ይመጭጩዋል። ጸያፍ ነው። እም፣ ከ መ ጋር ሲናበብ እስከ ሳብዓቸው ይወርዳል እመንፈስ ቅዱስ እመራድ እሚን እማገሌት ፣እሜስ፣እምቅዋም፣ እሞጸፍ ይላል። የራሱን አጉድሎ ከባዕድ ቀለም እንደተናበበ፣እም፣እምነ፣እስከ፣ እስከነ፣እነዚህ በሕፀት በምልአት ይነገራሉ።

የሚቁጥሩ የሚጠቀሙ ህናእ ናቸው በዘር በነባር ይጠቀልላሉ፣ይቁጥራሉ። ልእልና ትሕትና ሲል ይቁጥራሉ ይጠቀልላሉ ከወ ቤት ከየ ቤት ሳድስ ሲቀበላቸው ይቁጥራሉ ይጠቀልላሉ። ወይን አውያን ጾም አእዋም ባሕታዊ ባሕታውያን አይቱ ይላል። ድርድራቸውም ከየ ቤት ሳድስ ተከትሎ ከአ ቤት በመኃላቸው ሲገኝ እም በራሱ ተደርድሮ በጸ ቤት ሳድስ ሲቀበለው የ7 ቤት ራብኡ የረ ቤት ካእቡ ሲቀበላቸው ይቆጥራሉ። አእጽቅ አእጽምት አእይንት አእሩግ አእጋር ይላል። በአሊህ ቤት ሁሉ ያስቁጥራሉ። ይህም በአንድ ሲጠቀልል ነው። በአንድ ካልጠቀለለ አዋጅ አገባብ የሀገር ስም ሲሆን ሲመጣ በአንድም በብዙም ይሆናል። ይስማእ ሰማይ ወታጽምዕ ምድር ወተፈስሁ ግብጽ በጸአቶሙ መዝ.104÷38 ወእርጉ ፋርስ ውስተ ኢየሩሳሌም። ይላል።

በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ ሐሐዱ አምላክ ብለን የግሥ

አርእስቶችን እንጀምራለን

ክፍል አንድ

የግስ አርእስቶች ስምንት ናቸው ማን ማን ቢሉ ቀተለ፣ ቀደሰ፣ ተገበለ፣ ማህረክ፣ባረክ፣ ሴሰየ፣ ክሕለ፣ ጦመረ ናቸው ለነዚህም ለየራሳቸው ሰራዊት አላቸው የቀተለ ሰራዊት 3 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ ሐቤተ፣ተኬሰ፣ሰኮተ ናቸው የቀደሰ ሰርዌ ግን 1ድ እንገለገ ብቻ ነው። የተገበለ ሰራዊት 3 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ ቀበያውበጠ ቀንጦሰጠ ዜርዜቀ ናቸው። የባረክና የክሕለ ግን ራሳቸውን ከመሰለ በስተቀር ሌላ አመል ያለው ግስ አይገኝላቸውም የማህረክ ሰራዊቶች 3 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ አንቃእደወ ሰካኦለወ እና ሣሰየ ናቸው የሴሰየ ሰራዊቶች 3 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ አሌሰየ አንጌገየ አቅዜዘየ ናቸው የጦመረ ሰራዊቶች 4 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ አልሆሰሰ አክሞሰሰ ሶርኤመ ጉርኤመ ናቸው።

ክፍል ሁለት

እእማድ አርዕስት የተባሉ ቀለማቶች 5 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ ቀተለ፣አድራጊ፣ተቀትለ፣ተደራጊ ፣ እቅተለ አስደራጊ ፣ ተቃተለ ተደራራጊ፣ አስተቃተለ አደራራጊ ናቸው።

ክፍል ሦስት

እስራው የተባሉ ቀለማቶች 4 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ ተ፡ነ፡አ፡የ ናቸው እነዚህም በግዕዛቸው በራብዕአቸውም በሳድሳቸውም ግስ ይገሰሰባቸዋል። ነ ግን ተለይቶ በካይብ ይነገራል። የዚህም ማስረጃ ንዑ ኑፈር ወንእቱ በሰላም ሐበ አዘዝከነ ሲል ይገኛል ።

ክፍል አራት

ግስ የሚያስነሱ ቀለማቶች 5 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ ግዕዝ፣ራብዕ፣ሐምስ፣ሳድስ፣ሳብዕ ናቸው የዚህም ማስረጃ በግዕዝ ቀተለ በራብዕ ፣ባረክ በሐምስ፣ ሴሰየ በሳድስ ክሕለ በሳብዕ ጦማረ ናቸው።

ክፍል አምስት

ግስ የማያስነሱ ቀለማቶች 2 ናቸው ማን ማን ናቸው ቡሉ ካዕብና ሳልስ ናቸው የዚህም ማስረጃ ሐረ ቴህ ይላል እንጂ ሁረ ቴህ አይልም።

ክፍል ስድስት

የግስ መድረሻ ቀለማቶች 2 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ ግዕዝና ሐምስ ናቸው በግዕዝ ከህ አንስቶ እስከ ፈ ያለው ነው በሐምስ 1 ይቤ ብቻ ነው ይቤማ ነባር አንቀጽ አይደለም ወይ ቢሉ ካልአይ ዘንድና ትእዛዝ ይዞ ስለተገኘ ነው።

ክፍል ሰባት

ጉራጅ 2 ቀለም ሆኖ በግዕዝ ተነስቶ በግዕዝ የደረሰ ይኸውም የጠበቀ ፣መረገ፣ ቆረገ፣ ነደገ፣ ጠበን የመሳሰሉ በቀተለ ቤት ይወርዳሉ 2 ቀለም ሆኖ በህምስ ተነስቶ በግዕዝ የደረሰ ይኸውም የላላ ኤለን ሴመን ኤመን የመሰለ በቀተለ ቤት ይወርዳል በካልአይ ይን ይጨምራል ዘንድና ትእዛዙ በሳልስ ይዘምታል ንኡስ አንቀጽ ሳድስ እንጅ ሳልስ አይሆንም 2 ቀለም ሆኖ በሳብዕ ተነስቶ በግዕዝ የደረሰ ይኸውም የላላ ሆረን ቆመን ጸመን የመሰለ በቀተለ ቤት ይወርዳል በካልአይ ውን ይጨምራል ዘንድና ትእዛዙ በካዕብ ይዘምታል ንኡስ አንቀፁ እንደተ ቀተለ ነው። በቀተለ ቤት በወ በክህለ ቤት በው የተነሳ ግስ ዘንድና ትእዛዙ ይዘልቃልም ይጉርዳልም በቀተለ ቤት የወ ማስረጃ ወለደ ብሎ ይወልድ ይውልድ ይውልድ ይላል ይኸውም ሲዘልቅ ነው ሲጉረድ ግን ወለደ ብሎ ይወልድ ይለድ ይለድ ይላል በክህለ ቤት የው ማስረጃ ውህደ ብሎ ይውህድ ይውህድ ይውህድ ይላል ይኸውም ሲዘልቅ ነው ሲጉርድ ግን ውህደ ብሎ ይውህድ ይህድ ይህድ ይላል በቀተለ ቤት ሐና አ መድረሻ የሆኑበት ግስ ዘንድና ትእዛዙ በባረክ አመል ይዘምታል የሐ ማስረጃ መርሐ ብሎ ይመርሕ ይምራሕ ይምራሕ ይላል የአ ማስረጃ መጽአ ብሎ ይመጽአ ይምጽአ ይምጽአ

ይላል ወጽኦ ብሎ ይወጽኦ ይጻእ ይጻእ ይላል በቀተለ ቤት ሐና አ ተደራርበው መነሻ የሆኑበት ግስ ዘንድና ትእዛዙ ስርወ ቀለሙ ግዕዝ ይሆናል የዚህም ማስረጃ አሀረ ብሎ ይእህር የአሀር የአሀር አሀዘ ብሎ ይእህዝ የአሀዝ የአሀዝ አሀደ ብሎ ይእህድ የአሀድ የአሀድ ይላል። በቀተለ ቤት ወና የ በመካከሉ ያለበት ግስ ዘንድና ትእዛዙ ይዘልቃልም ይጉርዳልም የወ ማስረጃ ሀወለ ብሎ የሀውል ይሀውል ይሀውል ይላል ይኸውም ሲዘልቅ ነው ሲጉርድ ግን ሀወለ ብሎ የሀውል ይሀል ይሀል ይላል የየ ማስረጃ ሐየሰ ብሎ የሐይስ ይሕይስ ይሕይስ ይላል። ይኸውም ሲዘልቅ ነው ሲጉርድ ግን ሐየሰ ብሎ የሐይስ ይሕስ ይሕስ ይላል በቀደሰ ቤት ሐና አ መነሻ የሆኑበት ግስ የዘንድና የትእዛዙ ሥርወ ቀለም ግዕዝ ይሆናል የሐ ማስረጃ ሐየሰ ብሎ ይሔይል የሐይል የሐይል የአ ማስረጃ አዘለ ብሎ ይኤዝል የአዝል የአዝል ይላል አዘዘ ብሎ ይኤዝዝ የአዝዝ የአዝዝ ይላል በወና በየ የደረሰ ግስ ደጊመ ቃል ከሌለው ይጉርዳል እንጅ አይዘልቅም የወ ማስረጃ ሐለወ ብሎ ይሔሉ ይሔሉ ይላል ለበወ ብሎ ይሌሉ ይለቡ ይለቡ ይላል የየ ማስረጃ ሐለየ ብሎ ይሔሊ ይሐሊ ይሐሊ ላጸየ ብሎ ይላጸ ይላጸ ይላጸ ይላል ደጊመ ቃል ከአለው ግን ይዘልቃል እንጂ አይጉርድም። የወ ማስረጃ ሌወወ ብሎ ይሌውው ይሌውው ይሌውው ይላል ጼወወ ብሎ ይጼውው ይጼውው ይላል የየ ማስረጃ ዓሀየየ ብሎ ይፀሀይይ ይፀሀይይ ይፀሀይይ ጸማሀየየ ብሎ ይጸመሀይይ ይጸማሀይይ ይጸማሀይይ ይላል።

ክፍል ስምንት

አብገር የተባሉ ቀለማቶች 7 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ፡- ለ፡መ፡ተ፡ነ፡አ፡ው፡የ ናቸው የለ ማስረጃ ኪሩብ ሱራፊ ያለውን ኪሩቤል ሱራፊል ይላል የመ.ማስረጃ አንተ ያለውን አንትሙ ኩሉ ያለውን ኩሉሙ ይላል የተ ማስረጃ ካህን ያለውን ካህናት ሀፃን ያለውን ሀፃናት ይላል የነ ማስረጃ ሄር ያለውን ሄራን ፃድቅ ያለውን ፃድቃን የአ ማስረጃ ደብር ያለውን አድባር ወግር ያለውን አውግር ይላል የወ ማስረጃ እድ ያለውን እደው፣ አብ ያለውን አበው ሰሌዳ ያለውን ሰላድው ይላል የየ

ማስረጃ ሌሊት ያለውን ለያልይ መከሊት ያለውን መከልይ መርኤት ያለውን መራኦይ ይላል።

ክፍል ዘጠኝ

ተን ከነራሱ ውጠው የሚያስቀሩ ቀለማቶች 6 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ ለ፡ተ፡ዘ፡ደ፡ጠ፡ጸ ናቸው የለ ማስረጃ ተሰሀለ ብሎ ይሰሀል ይሰሀል ይሰሀል የተ ማስረጃ ተትህተ ብሎ ይቴህት ይተህት ይተህት ይላል የዘ ማስረጃ ተዝሀረ ብሎ ይዘሀር ይዘሀር ይዘሀር ይላል የደ ማስረጃ ተደረ ብሎ ይደረር ይደረር ይደረር ይላል የጠ ማስረጃ ተጠምቀ ብሎ ይጠመቅ ይጠመቅ ይላል የጸ ማስረጃ ተጽዕነ ብሎ ይጸኣን ይጸኣን ይጸኣን ይላል።

ክፍል አሥር

በሌት ውስጠ ዘ ጊዜ ቀለማቸውን እያጠበቁ ቀለም ውጠው የሚያስቀሩ ቀለማቶች 3 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ ተ፡ደ፡ጠ ናቸው የተ፡ ማስረጃ ሃይማኖት እንተ አልባቲ ምግባረ ሰናይ ምውት ይእቲ ለሊሃ ይላል እንጅ ምውትት አይልም የደ ማስረጃ ወበእንተዝ ግህደ ኮነት ይላል እንጅ ግህድ፡ት አይልም የጠ ማስረጃ ፍልጥ ውልጥ ይላል እንጅ ፍልጥት ውልጥት አይልም

ክፍል አስራ አንድ

በቅርቡ ወንድ አንቀጽ ጊዜ አንቀጻቸውን እየአጠበቁ አንቀጽ ውጠው የሚያስቀሩ ቀለማቶች 4 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ ቀ፡ነ፡ከ፡ገ ናቸው የቀ ማስረጃ አጥመቀ ወተጠመቀ ለሊከ ይላል እንጅ አጥመቅከ ወተጠመቅከ አይልም የነ ማስረጃ ንህነ ባለው ቃል ወኮነ ከመአባግዕ ዘይጠብሁ ይላል እንጅ ወኮንነ አይልም ንህነ ባለው ቃል ንህነሰ አመነ ወእለ አመነ በሀይለ መስቀሉ ድህነ ይላል እንጅ አመንነ ድህንነ አይልም የከ ማስረጃ ሰበከ ለነ ልደተ እግዚእ ይላል እንጅ ሰበክከ አይልም የገ ማስረጃ ወሀደገ ኩሉ መአተከ ይላል እንጅ ወሀደግከ አይልም።

ክፍል አስራ ሁለት

በዝርዝር አርባታ ጊዜ ዘንድና ትዛዛቸውን እየ አላሉ የሚሄዱ ቀለማቶች 3 ናቸው ማን ማን ናቸው ቢሉ ሐ፡አ፡ው ናቸው የሐ ማስረጃ በግዕ ይምጸ ንርአየ በእእይንት ወንጥብሐ በእእዳው ይላል እንጅ ወንጥብሐ ብሎ አይጠብቅም የአ፡

ግለ በቁሙ የቋንቋ መጣፍ የዘርፍ የነገር መደብ መዝገብ ቃል ንባቡ በፊደል ተራ የታከተ የተከተተ። ምስጢሩ ግን ተወራራሽ ቃል ማለት ነው

አንዱ አንቀጽ እስከ ሰማንያ ገባሩና ጥሬው እስኪሥር መርባቱ በመወራረሻ ነው።

ምሳሌ አንቀጽ ወዘር

አበይት አናቅጽ ሦስት ናቸው ቀዳማይ፣ካልዓይ፣ ሣልሳይ ናቸው። ንዑሳን 5ት ናቸው ሦስት፣ ንዑስ አንቀጽ፣ ሳቢ ዘር ፣ መስም ውስጠ ዘ እሊህ አንድ ናቸው። እሊህም መነገራቸው ለምሳሌ ሲመሰሉ በቀዳማይ አብ በካልአይ ወልድ በሣልሳይ መንፈስ ቅዱስ በዘንድ አዳም ይመሰላሉ ምነው በዘንድ አዳም ተመሰሰ ቢሉ ዘንድ እንዳላሰረ አዳምም አምላክነቱን ሽቶ ስለቀረ ነው። አዳም ከወልድ እና ከመንፈስ ቅዱስ መካከል ስለምን ገባ ቢሉ በ40 ቀን ከመንፈስ ቅዱስ ልጅነትን ስላገኘ ወልድ ሥጋውን ቆርሶ ደሙን አፍሰሶ ስላዳነው ነው። ትዕዛዝን አገባባት ማሰራዎነትን ያለቀቁት ስለምን ነው ቢሉ ለሰው ከ3ቱ ፈቃድ ነገሩ ሲደረግለት በመንፈስ ቅዱስ ተደርጉልኛል ይላልና በሦስት ሐዋን ትመሰላለች አምላክነትን ሽታ ባዛ ቀርታለችና ለአንድ ግሥ ሁለት ንዑሳን አናቅጽ አሉት ፈነወሙ በበክልሌቱ ባለው ይመሰላሉ ዳግመኛም በአቃብያነ ስብእ መላእክት ይመሰላሉ። የውስጠ ዘ ቀለም 3ት ቢሆን በኖህ ልጆች 4ት ቢሆን ኖህን ጨምሮ 5ት ቢሆን በ5ቱ አዕማደ ሚስጢር 6ት ቢሆን በ6ቱ ቃላት ወንጌል 7ት ቢሆን በ7ቱ ቀዳስያን ይመሰላሉ። ዘር ሳቢ-ዘር በሐዋርያት ይመሰላሉ በመንፈስ ቅዱስ ሁሉን እንዲወልዱ ዘር እና ሳቢ ዘርም ለዋሰውን ሁሉ ወልደዋልና በላይ ሲነገር በበይት አናቅጽ ቀዳማይ ፣ካልአይ፣ሣልሳይ ናቸው። ቀዳማይ ኃላፊ ካልአይ ትንቢት ሣልሳይ ትዕዛዝ ይባላሉ ንዑሳን ዘንድ፣ ሦስት፣ ንዑስ አንቀጽ፣ ሳቢዘር፣ ቅጽል ናቸው የሚሰቡ 8ቱ አዕማድ እሊህ ናቸው። ግሥ ከ2ት አይወርድም ከ7ት አይወጣም አንድ ነባር በ ይገኛል ዘማች አንቀጽ 7ን አንድ የለም 2 ሐረ 3 ቀተለ 4 አእመረ 5 ተራጎርጎ 6 አንቀልቀለ 7 አስተሰነአለ ናቸው ከዚህ በላይ አይወጣም እነዚህም በካልአይ ይወልዳሉ። 2 አራት ይወልዳል ሐረ የሐውር 3ትም 4ት ይወልዳል ቀተለ፣ይቀተል 4ቱ 4ትም 5ትም ይሆናል።አፍቀረ ያፈቅር ሀይመነ የሀየምን በ5ት የተነሳ ግሥ 6ት ይሆናል። ተራጎርጎ ይትረጎራጎ በ6ት

እና በ7 የተነሣ አይባዛም አንቀልቀለ ያንቀለቅል አስተሰነአለ ያስተሰንአል፤ አል፡ ይላል 2ም 3ም በሆነ ግሥ የንዑስ አንቀጽ መካከል ሣልስ መድረሻው ሣድስ ነው። ሐዋር /ርት/ ቀቲል/ሉት/ ዳግመኛም 3 የሆነ ግሥ በግዕዝ፣ በራብእ፣ በሐምሥ በሳብእ ሲነሣ መካከሉ ሲጠብቅ የንዑስ አንቀጽ መካከል ሳድስ መድረሻው ሳብዕ ይሆናል። ቀደሰ፡ሶት ባረከ፡ባርኮት ማህረከ/ት/ ሌለየ/ት/ ሞቅሐ /ት/ ይላል ከ4 በላይ ቀለም ያለ ሁሉ እንደዚህ ነው ተራጎርጎ /ት/ ጎት አንቀልቅሎ /ት/ አስተሰናክሎ /ት/ ይላል ከ5ት በላይ ያለ ግሥ ሣልስ ቅጽል ነው። እንጂ ሳድስ ቅጽል የለውም ይህም አልፎ አልፎ ካገኘን ብለው አስገብተውታል ከ2 ከ3 ከ4 ከ5 ይታጣልም ይገኛልም። ከ2 ሲገኝ ቆመ ጸመ ብሎ ቅውም ጽውም ሲታጣ ሐረ ብሎ ሕውር አይልም ከ3 ሲገባ ቀተለ ቀደሰ ብሎ ቅቲል ቅዱስ ሲታጣ ነጻረ ብሎ ንጹር አይልም ከ4 ሲገባ አፍቀረ አእመረ ብሎ እሙር ፍቁር ሲታጣ ሀይመነ መሃይምን ይላል እንጂ ሀይሙን አይልም ከ5 ሲገባ ተራጎርጎ ብሎ ርጎሩጎ ሲታጣ ተዋህወህ ብሎ ውህወህ አይልም ከዚህ በላይ 7ን አንቀልቀለ አስተሰነአለ ሳድስ ቅጽል የለውም። ቀበያውበጠ ዘተረሥኦ ነው ዘተረሥኦ ማለት ቅምር አፍራሽ ነው እንጂ ከመጽሐፍ አልተገኘም ቅምር ሲያፈርስም ቀበያውበጠ 6 ይቀበያውበጥ ሲል 7ት ይሆናል። ተቀበያውበጠ ይትቀበያውበጥ 8ት ይሆናል። አስተቀበያውበጠ ያስተቀበያውበጥ 9ኝ ይሆናል ቅምር በዚህ አፍርሷል ይህንን የመሰለ ግሥ የለም። ሌለየና ሞቅሐ እመሀበ አልቦ ያን፣ዋን ያመጣሉ ራብዕ ቀለም ሳያናግሩ ያናገሩ ይመሰላሉ። ብቻቸውን በማጽደቅ ነው። አምሞቅሐ አጥዋመረ ሲል ሚ ያለ ይመሰላል።

መራጉት

መራጉት የተባሉት 5ት ናቸው ርእሳቸውም የግሥ መነሻ የእርእስት እና የሠራዊት በር ከፋቾች የሚሆኑ ቀለማት ግዕዝ ራብእ ኃምስ ሣድስ ሳብዕ ናቸው ግሥ ሁሉ በነዚህ በ5ቱ እንጂ በካዕብና በሣልስ ሲነሣ አይገኝም የግሥ ሁሉ መነሾችና በር ከፋቾች ስለሆኑ መራጉት ይባላሉ መርጎ መክፈቻ ሲያበዛ መራጉት መክፈቻች ይላል ግሥ በግዕዝ ሲነሣ ሐለመ፣ ከፈለ፣ ተንበለ፣ በራብእ ሲነሣ ባረከ፣ ሳረረ፣ በኃምስ ሲነሣ ሴመ፣ ንሐ፣ በሳድስ ሲነሣ ብህለ፣ ንህለ፣ በሣብዕ ሲነሣ ቆመ፣ ሐረ ይህንን የመሳሰለው ሁሉ ነው ከእነዚህ በቀር በካዕብና

በሣልስ ሲነሣ አይገኝም መድረሻው ወይም መጨረሻው የግሥ ሁሉ ግዕዝ ብቻ ነው። ነጠላ ግሥ ከ2ት ፊደል አይወርድም ከ4ት ፊደል አይወጣም ልማድና ባዕድ ሲጨመር ግን 5ትም 6ትም 7ትም ይሆናል። ከ7ት በላይ ግን አይወጣም በግሥ ያሉ አመሎች 3ት ናቸው ሀ ና አ ስለአንድ ወናየ ስለአንድ ደጊመ ቃል ግን ለብቻው አንድ ነው። እሊህ 3ቱ አመሎች ያሉበት ግሥ ቤቱን ሳይለቅም ድምጥና መንገድ ይለውጣል

የግሥ ልማድ ባለ 5 አዕማድ

በኃላፊ አንቀጽ ላይ ተውሣክ እየሆኑ የግሥን ጾታ የአንቀጽን ርባታ በየቤቱና በየሠራዊቱ አይተው የሚመሩና የሚያስኬዱ የግሥ ልማዶች እንደ 5ቱ አዕማድ 5ት ናቸው ለ፡ተ፡አስተ፡አን፡አስ ከ5ቱ ደግሞ መደበኞች ለናተ 2ቱ ናቸው ስና ን ስሯጽ ይባላሉ 5ት አዕማድ የተባሉም አድራጊ አስደራጊ ተደራጊ ተደራራጊ አደራራጊ ናቸው ለ እነፈለሰን በሚመስሉ በአንጉል ግሦች ላይ ሲገባ በአንድ ጊዜ የማድረግና የማስደረግ ልማድ ይሆናል። ይህም አምጽአ ብሎ አመጣ አስመጣ ማለቱን ያሳያል እነ ቀደሰን በሚመስል በገቢር ግሥ ግን የማስደረግ ብቻ ይሆናል። ተ፡ የመደረግና የመደራረግ ልማድ ነው። ለ፡የማድረግና የማስደረግ አስተ መደቡ የማድረግ ድርቡ የማድረግና የማስደረግ አስተ የማደራረግ ልማድና መደብ መሆኑ በአስደራጊው ልማድ በአና በተ መካከል ስ ስሯጽ ሆኖ ስለገባ ነው ይኸውም ሥርወ ቀለሙን አስተቃተለ ብሎ ራብዕ በማድረግ ይታወቃል።

አሥራው ቀለማት የትንቢት ልማድ

ሥርወ ቃሉና ተውሳክ ፊደሉ እንደአበይት ነቢያት በምሳሌ 4ት ናቸው። ትንቢትን ያስገኛሉና የ፡ተ፡አ፡ነ እነዚህ 4ቱ ግዕዞች ሣድስና ራብዕ መሆን ሳይቀር ለትንቢት አንቀጽ መነሻ መሠረት ስለሆኑ አሥራው ትንቢት ይባላሉ። የ ለሩቅ ለሩቆች ለ3 መደብ ለፃኝ አናቅጽ ብቻ ተ ለአንዲት ሩቅና ለ4ቱ ቅርቦች በ5 አርዕስት ለ11 አናቅጽ ለ ለአነ ብቻ ለ3 አናቅጽ ነ ለንህነ ብቻ በ3 አናቅጽ አናቅጹ ሲደመሩ 26 ይሆናል የ26ቱ የግዕዝ ፊደላት ምሳሌ ይህም ቀተለ ብሎ ይቀትል፤ ትቀትል፤ አቀትል፤ ንቀትል

እያለ ሌላውን ሁሉ ያሳያል እነዚህም የሚገኙባቸው 10ሩ መራሀያን ያ10ሩ ትዕዛዛት ምሳሌ በ10ሩ ትዕዛዛት ሕዝብ እስራኤል እንደተመሩ ግሥ ሁሉ በእነዚህ ይራባልና ነው።

የግሥ አጨራረስ ከሉሀ ጀምሮ እስከ ሰለጥ ድረስ በግዕዝ ይፈጸማል ግዕዝ ከሁሉ ቋንቋ መሪና ፊት አውራሪ መሆኑን ያሳያል በአውራረድም ፍጻሜው በ4ት ነው። በካእብ ሀሰው ብሎ ይሄሉ በሣልስ ርዕዩ ብሎ ይሬኢይ በሣድስ ቀተለ ብሎ ይቀትል በሣብዕ ተሠፈው ብሎ ይሄፎ በጎምስ ግን ይቤ ብቻ ነው። ይቤማ ነባር አንቀጽ አይደለምን ቢሉ ካልአይ ዘንድና ሣልሳይ ስለተገኘ ከግሥ ተቆጠረ ንዑስ አንቀጽ ውስጠ ዘና ዘር ስለሌለው ከነባር ተነገረ ይቤ በልዩ ሥሙ አንቀጽ ሠበር ይባላል አንቀጽን ሁሉ ይስባራና ነባር አንቀጽም ይባላል ሥምና ግብር ከራሱ በታች ያደርጋልና እንዲሁም ሥርዋጽ ይባላል የጠመመ ማቅኛ የጉደለ ማሟያ ማለት ነው።

የግሥ ርባታ አዋጅ ቀዳማይ አንቀጽ ለካልአይ አንቀጽ በቀዳማይ ይፈታል ። እምላእለ አራት ዘያነስእ እሙታን ክርስቶስ ይላል ዘንድና ትዕዛዝ አይለውጥም ንዑስ አንቀጽ ዘር ለሌለው ግሥ ዘር ይሆናል። አእምሮ ንዑስ አንቀጽን ማወቅ ሲሆን እውቀት ተብሎ ይተረጎማል እንዲሁም ሀሊብ፣ ነቢብ ንዑስ አንቀጽ ወይም ዘር ናቸው። ይረውጽ ነቢቡ በጽህ ነቢቦሙ ይላል በኑዑስ አንቀጽ ነቢቡቱ ይላል እንጂ ነቢቡ አይልም እና ዘር መሆኑ በዚህ ይታወቃል ንዑስ አንቀጽ ውስጠ ዘ ይሆናል ቀለ ብሎ ቀሊል ቀለ ብሎ ቀሊስ የመሰለው ሁሉ ሳድሶ ውስጠ ዘ በአንድ ንባብ በ5ት አዕማድ ይተረጎማል። ቅቱል የገደለ ያስገደረ ያገዳደለ የተገደለ የተገዳደለ ይላል። ሣልስ ውስጠ ዘ ግን በ5ቱ አዕማድ በየራሱ ይረባል የውስጠ ዘ መነሻ ከግዕዝ እስከ ሳብዕ ሲሆን መድረሻው ግን በሣልስና በሣድስ ብቻ ነው። መነሻውም ይህ ነው። በቀተለ፣ በቀደሰ፣ በገብረ፣ በጥህሪ ግዕዝና ሣድስ ቅቱል ቀታሊ ቅዱስ ቀዳሊ ይላል። በጦመረ በባረክ ካዕብና ራብዕ ቡሩክ ባራኪ በሌለየ ሣልስና ሐምስ ሊሉይ ሌላዴ ይላል። ሣድስ ውስጠ ፣ ለሌለው ግሥ ዘሩ ውስጠ ዘ ይሆናል። አንቀልቀለ ነቀልቃል፣ አንበልበ ነበልባል፣ አንጉድጉደ ነጉድጓድ ይላል። ንቁልቁል ንቡልቡል አይልም ፍናፍን ውስጠ ዘ የተባለውም እንደሰሙ ለወንድና ለሴት የሚከት ሁሉ የዋህ፣ አዳም ሀዳስ፣ ፀዋግ ይላል በጉንጅ ግን ሥርዋጽ ይባላል በዋሽራ ሥርዋጽ የሚባለው

ከግሡ ያልነበረ ፊደል ሲጨመርበት ነው። ሥረዩም ሠረፀ ብሎ ሥርዋፅ መበለ ብሎ መዓብል መቀነ ብሎ መቅዓን ተፀወነ ብሎ ፅዮን የመሰለ ሁሉ መድበል የተባለው እንደ ስሙ በብዛት ለወንዶችና ለሴቶች የሚከት ነው። ሀረሰ፡ሀረስት ቀደሰ፡ቀደስት ነግሠ፡ ነገሥት ይላል። ባዕድ ዘር የተባለው መንፍ ተን አን ራብዕና ሣድስ ሳይቀር የሚያስገኝ ነው። መሀረ መምህር ትምህርት መሰለ መምሠል አምሳል ይላል ባዕድ ጥሬ ዘር በአንድ ተነሥቶ በራብዕ በሳብእ ይጨርሳል። ሰፊነ ምስፍና አርሀወ መርሆ አፀወ መእጸ ይላል። ባዕድ ሙሻ ዘር እንዲሁ በባዕድ ተነሥቶ በሣልስ ይጨርሳል ፈትሀ ብሎ መፍትሂ ቀለ፡መቅለሊ አፍቀረ፡መፍቀሪ በማለቱ ይታወቃል። መስም ውስጥ ዘ በባዕድ ተነሥቶ ግዕዝ የሚያስከትል አካላዊ ውስጠ ዘ ማለት ነው። ወደሰ መወድስ አደመ መአድም ዘመረ መዘምር የመሠለው ሁሉ።

ባዕድ ዘርና ባዕድ ቅጽል ልዩነት

ባዕድ ዘርና ባዕድ ቅጽል በምን ይለያል ቢሉ በመባዛት ጊዜ ምዕላዳቸውን ቢሆን ባዕድ ቅጽል ት ቢሆን ባዕድ ዘር ይባላል። ይህም መኮንን ብሎ መኪንንት ፣መስፍን ብሎ መሳፍንት፣ መስንቆ ብሎ መስናቁት መርጉ ብሎ መራጉት ማዕያ ብሎ መፀፀት በማለቱ ባዕድ ዘርነቱን ያሳያል መምህር ብሎ መምህራን መፈክር ብሎ መፈክራን፣ መዘምር ብሎ መዘምራን፣ ማእምር ብሎ ማእምራን በማለቱ ባዕድ ቅጽልነቱን ያሳያል።

ላቢ ዘር የተባሉ ከ5ት አርዕስት ይገኛሉ። ርዕሳቸውም ምዕላዳቸውን ት የሚያደርጉ ናቸው። ሣቢ ዘር በቀተለ፣ በገብረ፣ በንህለ ቤት መነሻቸውንና መሐላቸውን ሣድስ ያደርጋሉ። የመድረሻውን አጠገብ ግዕዝ ያደርጋሉ በቀተለ ቤት ወ መነሻ ሲሆን በሣቢ ዘር ይተባላል። የመነሻውን ተከታይ ግዕዝ የነበረውን ሣድስ አድርጎ በራሱ ይነሣል በገብረ ቤት ሣድስ የነበረውን ግዕዝ ያደርጋል ይህም ቅትለት፣ግብረት፣ንህለት፣ርደት፣ፀእት በማለቱ የመሰለውን ሁሉ ያሳያል። በሄመ ቤት የሣቢ ዘር መነሻው ሣልስ በቆመ ካዕብ ይሆናል

ይህም ሢመት ቁመት ሐረት ባለው ይታወቃል ከቀደሰና ከባረከ ቤት ሣቢ ዘር አይገኝላቸውም።

ጸዋትወ ጥሬ የእርባታ ቅንጣትና ፍሬ

1ኛ ዘር ነጠላ ግሥን ከነርባው የሚያስገኝ ጥሬ ዘርን ሁሉ የሚወልድ በሊዕ ፣ስትይ፣ጸጊብ ፣ሰኪር፣መዊት፣ሐይው እያለ በ3ት ፊደል በቅሎ የሚሄድ ይህን የመሰለ እጠተ ቃል አባት ዘር ይባላል አባትነቱም አዳምን ይመስላል አባት ዘር ርዕሱ ራሱ እንደ ሥር ሌላውን ፍሬ ቃል ቢያስገኝ እንጂ ለርሱ አስገኝና አባት የለውም። 2ኛም ሥረ ነገር መሠረተ ቃል ስለሆነ አርዕስት ይባላል። 3ኛም አጉል አንቀጽ ስለሆነ ንዑስ ይባላል ስምቹ እንደ ፊደሎቹ 3ት ናቸው አባት ዘር፣አርእስት፣ ንዑስ አንቀጽ ናቸው። ዘር በቋንቋ ሁሉ የግሥ ጥንት የርባ መሠረት ስለሆነ ከአናቅጽ በፊት ይጣፍ ነበር ከእርባታ በፊትም ይነገር ነበር ጣሬውም አንባቢውም ወንጌል ዘዮሐንስ ሳይል ቀዳሚሁ ቃል እንዳይል አርእስትን በጥፈትም በመነገርም ንባብ እንዳይቀድመው ዘርንም ጥሬና አንቀጽ አይቀድሙትም እናት ዘር ሳትቀበል እንዳትጸንስ ርሱም ዘር ሳያስቀድም አንቀጽ አይጽፍም ምንጩን አሳይቶ ውኃውን ዛፋን አሳይቶ ፍሬውን እንደመስጠት ሁሉ ዘሩን በፊት እንቀጹን በጊላ ያመጣዋል የቀድሞ መምህራንም በአፈ ታሪክም ዘር ሳያስቀድሙ አይገሡም ነበር ይባላል።

3ኛ ዘር መባሉም በምሳሌ ነው ዘር በዘሩት ጊዜ አንዱ ቅንጣት ብዙ ቅንጣቶች እንዲያፈራ ንዑስ አንቀጽም ባረቡትና በገሠሡት ጊዜ አንዱ ቃል ብዙ ቃላት ያፈራልና ስለዚህ ዘር ተባለ ዮሐ 12፡24 ዳግመኛም ከአባት ዘር የሚገኝ ጥሬ ዘር ስምና መስም ርዕሱም እንደአባቱ ሲገሰስ ዘርነቱ ወደአንቀጽነት ተለውጦ ጥሬ ግሥ ይሆናል ከአባቱ አባት የመሰለ የ3ት ፊደል ግሥ እንዲገኝ ከጥሬውም ጥሬ የመሠለ ይገኛል።

ጸዋትዎ ጥሬ

የጥሬ ዘር ዓይነትና ሥም 4ት ነው 1ኛ ዘመድ 2ኛ ባዕድ 3ኛ ምዕላድ 4ኛ ባዕድከ ምዕላድ ይባላል። ዘመድ ዘር አንቀጹንና አርእስቱን መስሎ የሚመጥ ስም ነው። ይህም ነደ፡ነድ ቆመ፡ቆም ሢጠ፡ሢጥ እያለ ዘመድን ሁሉ ያሳያል ባዕድ ዘር የግሡን ልማድ መሠረት እድርጎ በባዕድ ፊደል የሚነሣ ሥም ነው። ፊደሎቹም 3ት ናቸው አ፡መ፡ተ ግዕዛቸው ብቻ ስለተነገረ ከእብና ራብእ ሳድስና

ሳብእ አይቀርም አ የማድረግና የማስደረግ ልማድ እየሆነ በቀዳማይ አንቀጽ ይገባና ወዲያው ሰጥሬው ባዕድ ይሆናል ምሳሌ፡ ርእየ አርአየ አርአያ መሰለ አምሳል ገዝእ እግዚእ የመሰለው ሁሉ ነው። መ ደግሞ ሲነገር ፈርሐ መፍርሕ ደንገጸ መደንገጽ አስተብቁፀ መስተብቁፀ የመሰለውን ያሳያል በካእብ ወረደ ብሎ መራድ በራብፅ ሄበ ማህየብ በሣድሥ ቀድህ ምቅዳህ በሣብእ ወጸፈ ሞጸፍ ይላል ተ ባዕድ ሲሆን የመደረግ ልማድ ከተደራገ አንቀጽ ይወጣል ይህም ተገሠጸ ተግሣጽ ተሀመሠ ታህማሥ ተሠገወ ትሥጉት ማለቱን ያሣያል። ምዕላድ ዘር ደግሞ በዘመድ ተነሥቶ በባዕድ የሚጨርስ ወሳዴ ባዕላድ ነው። ሐዳስ ሐዳስዬ አንእስት አንእስትያ በጽእ በጽእና በጽእን ሐመየ ሐሜት እያለ ሌላውን ሁሉ ያሳያል ባዕድክ ምዕላድ የተባለውም 4ኛው ዓይነት በባዕድ ተነሥቶ በባዕድ ይጨርማል ይህም ከፈለ መክፈልት ሠፈረ መሥፈርት ሠለሰ ትሥልስት እያለ ሌላውን ሁሉ ያሳያል። አበዛዙም እንደአወጣጣቸው ልዩ ልዩ ነው እኩሉ በባዕድ ፊደል በእ ብቻ ልብ አልባብ ዘመድ አዝማድ ቤት አብያት እያሰኙ ይበዛሉ እኩሎቹም ጥብ አጥባት ነቅፅ አንቅፅት ባሕር አብሕርት እያሰኙ በእና በት ይበዛሉ እኩሎቹ ደግሞ በምዕላድ ብቻ ባዕድ ባዕዳን ኃጥእ ኃጥእን ጸድቅ ጸድቃን ቃል ቃላት ዝናም ዝናማት አብ አበው ሰግላ ሰጋልው ሰሌዳ ሰላድው እያሰኙ በንና በት በው ይበዛሉ ባዕድና መስም የተባለው መኮንን መኳንንት፣ መስፍን መሳፍንት መምህር መምህራን ያሰኛል። ባዕድ ከምዕላድ ያልነውም መክፈልት መክፈልታት ትምህርት ትምህርታት እያሰኘ በምዕላድ ላይ ምዕላድ ጨምሮ ይበዛል እኩሉ ግን ባዕድና ምዕላድ አንና ትን ተውሳክ ሣይጨምሩ ፊደሎቻቸውን ሰዋውጠው ሣድስና ራብፅ በማድረግ ሐጢአት ሐጣውእ መቅደስ መቃድስ መድሎት መዳልው መክሊት መካልይ ደብተራ ደባትር እያሰኙ በራሳቸው ብቻ ይበዛሉ

5ኛ በካእብ በሳብእ ወ፡ በሣልስ በኃምሥ ዮ፡ ስላሉበት ተጎርደው የነበሩ ወናየ ገበ ገበዋት ግልፎ ግልፎዋት ቀዳሲ ቀዳስያን ቀዳሲት ቀዳስያት ደዌ ደዌያት ዴዴ ዴዴያት እያሰኙ ከት ጋራ በራብፅነት

ይበዛሉ አንዳንድ ጊዜም ዳእሮ ዳእርው ከበሮ ከባርው ቀቀኖ ቀቃንው ሠገኖ ሠጋንው ፍኖት ፍኖው ግምዴ ግማዕይ ቁልዴ ቁላዕይ እያሰኙ ብቻቸውን በሳድስነት ይበዛሉ ይህንንም አዋጅ አፍርሰው ውጽቦ አውጽብ ጸልቦ አጽላብ ዶርሆ ደዋርህ መርጉ መራጉት ጠሊ አጣሊ ከይሲ አክይስት ሰርዌ ሠራዊት እያሰኙ በእ ቤት የሚበዙ እሉ ከዚህ ይልቅ ደግሞ ግብ ግብብ ግብባት ዕጽ ዕጽው ዕጽዋት ዕብን አዕባን እግር እግር አእጋር ቀሱት ቀሱታት ቀሳውት ከልብ ከለባት አክላብ ጸህብ አጸህብት አጸህብ እያሰኙ በሁለት ዓይነት ብዥ የሚበዙ ብዙ ስሞች እሉ ዳግመኛም ውስጠ ብዙ ሆኖ በአንድና በብዙ የሚነገር ጠቅላይና አስተጋባዲ ስም ሕዝብ፣ ሠራዊት፣ ሀራ፣ ሠብዕ የመሰለ ሁሉ በአንድነትም ብቻ የሚነገር ውስጠ ብዙ ባሕርያዊ ሥም ወርቅ ብሩር ፀበል መሬት ግልጠ ብዙነት የለውም ውስጠ ብዙነት የሌለው ሥመ ተጸውዖም የሰውና የሀገር የባሕርና የወንዝ የተራራ ሥም መሴ፣ አሮን፣ ግብጽ፣ ከነዓን፣ ኤርትራ፣ ዮርዳን፣ ሔርሞን ይህን የመሰለ መጠሪያ ስም ሁሉ ይሞካሻል እንጂ አይበዛም ቢበዛም ቅሱ አሞክሽነት በቀር ውስጠ ብዙነት የለውም ይኸውም ወእበዊነ ሠለስቱ መቃርሳት ባለው ይታወቃል ስመ ተቀብዖም የሚባለው የሹመትና የማዕረግ ሥም ጳጳስ፣ ቀሲስ፣ ንጉሥ፣ ርዕሰ ይህንን የመሰለ ክቡር ሥም ሁሉ በሹመት ጊዜ ከመሠጠት በፊት ከግብርና ከተጸውዖ ሥም ልዩነት የለውም የከበራታ ሥም እግዚእ አግእዚ አጋእዝት ሊቅ ሊቃውንት ረብዕ አርባብ ረበዋት ረባን ረባናን ይህን የመሰለ፡ ማር ማሪ ማራን ማለት ከተቀብዖ ሥም ይገባል የጄምና የባለሥም ዓይነት 2ት ብቻ ነው። የወንድ ዓይነትና የሴት ዓይነት በተፈጥሮአቸው ወንድና ሴት የሆኑት ሁሉ በመልካቸውና በሥማቸው ታይተው ተለይተው ይታወቃሉ። ምሳሌ ብእሲ ብእሲት ወልድ ወለት እጉ ጸንት ዕጉል ዕጉልት በግዕ በግዕት አድግ እድግት የመሠለው ሁሉ ሥምነትና ግብርነት የሌለው ዝራጭ የዘርና የነባር ጭላጭ የንባብ እንቃሪ ዝቃጭ ወይም አተላ መጣጭ ድፍርስ ተለዋጭ ልቃሚ ብጣሪ እንቅጥቃጭ ስለሆነ ነው።

ነባር

ነባር ዘርነት የሌለው ከዘር ከአንቀጽ የማይገኝ የቋንቋ ቤተሰብ እየሆነ በውጥንቅጥነት የሚገኝ ጥሬ ቃል ሁሉ ነባር ይባላል። ከተጻውዖ ስም በቀር የማይበዛና የማይረባ የማይገሠሥ ሥም የለም ከነባር ሥም የሚመጣ አንቀጽ ነባር ግሥ ይባላል ነባር መባሉም ሥሩና ምንጩ ሥላልታወቀ እንጂ ዘር የሌለው ሆኖ አይደለም ልጅ ያለአባትና ያለእናት እንዳይገኝ ነባርም ያለዘር በቅሉ አይገኝም ጥሬ ዘር እንደሚሰጥ ልጅ ነው ነባር ግን ከአባት ከእናቱ እንደሚጣልና ሌሎች አንሥተው እንደሚያሳድጉት ወይም እናቱ ታውቃ አባቱ እንደማይታወቅ ዲቃላ ነው። ከዘር አንቀጽም እየተዳቀለ ሥሙና ጠባዩ ተለውጦ ነባር አንቀጽ የሚባል አለ። ሐሰወ፣ ሐሰ ፣ነወወ፣ ነወ ፣አበየ፣ እንቢ የመሠለውን ሁሉ ያሳያል ነባር ማለት እርባ የሌለው በቁም ቀሪ ነገር ነው። ከህ ጀምሮ እስከ ፐ ድረስ እንደግሥ በፊደሉ ተራ በየፊደሉ ከግሥ እየተቀጠለ በየቤቱ በግዕዝ በካእብ በሣልስ በራብዕ በኃምስ በሳድስ በሳብዕ ቤት እየመላ ይሄዳል ርሱም አዳም አቤል ሱቱኤል ቡኤዝ ኢሳይያስ ቂርቆስ ማቴዎስ ማርቆስ ሄናክ ጴጥሮስ ስምዖን እዝራ ቶማስ ዮሐንስ አጨራረሱም እንደዚህ ነው። በሀ ለሊሁ ካሂ አብርሃ አጽብሃ ኩላሄ ላሜህ ዶርሆ በነርሱም የባሕርይ የተፈጥሮ የተጻውዖ የተቀብዖ የንብረት የግብር የመዋዕል የኃዳሪ የማኅደር የአካል የተዘምዶ የወገን የዓይነት የቁሳቁስ ከዚህም የሚበዛ የሚታይና የማይታይ ነገር ሁሉ ሥም ይገኛል የነዚህም ስሞች ክፍል በእያንዳንዳቸው እንዴት እንደሆኑ ለይተን እንናገራለን።

የባሕርይ ሥም፣ ፈጣሪ፣ አምላክ፣ መንፈስ
የተፈጥሮ፣ ብርሃን፣ ጨለማ፣ ወንድ፣ ሴት፣ አንተ፣ አንቺ
የተጻውዖ፣ ደንጊያ፣ እንስሳ፣ አርፎ፣ ያፍ፣ እክል
የተቀብዖና ተሰይሞ እገሌ፣ እገሊት፣ ተብሎ የሚጠራበት
የንብረት፣ ባለጸጋ፣ ድኃ፣ደንቆሮ፣አንካሣ
የግብር፣ ሌባ፣ቀማኛ፣ደፋር፣ፈሪ፣ ጨካኝ

የመዋዕል፣ ጽንሰ ፣ሽል፣አራስ፣ጨቅላ
የኃዳሪ ባላገር፣ወታደር፣ባላባት፣እንግዳ
የማኅደር አገር፣መሬት፣ቦታ፣ርስት፣ሥፍራ
የአካል ዓይን፣ጆሮ፣አፍ፣ጉሮሮ
የተዘምዶ አያት፣እሚታ፣ወላጅ ልጅ
የወገን ሕዝብ፣አሕዛብ፣አይሁዳዊ
የዓይነት ነጭ፣ቀይ፣ጥቁር፣ቡላ፣ሐመር
የቁሳቁስ ሽክላ፣ነት ሰፊት የመሳሰሉት ሲሆኑ ከነዚህ ሌላም በዓይን የማይታዩ በእጅ የማይጨበጡ ብዙ ሥሞች በነባር ይገኛሉ። ነፋስ ጉም፣ ጢስ የመሳሰሉት

ነባር አንቀጽ ባለብዙ ህጻጽ

ነባር አንቀጽ ሲጠቀለል 4ት ሲነጠል 8ት ይሆናል
1ኛ ቦ ነባር አንቀጽ አለ፣ኖረ፣ነበረ፣ሆነ ላንድም ለብዙም ለወንድም ለሴትም ይከታል። ቦ እርክ ኃላፊ ቦ ጻድቃን ውሉደ ቤትክ ቦ ብእሲት እንተ ትሴኒ እምብእሲት ወቦ አንስትኒ እለ ጌሳ ኃበ መቃብር ቦ ቦቱ ባለው በዝርዝርነት ሲፈታ ግን ላንድ ብቻ እንጂ ለብዙ አይሆንም ይህም አለው አለለት አለበት እያለ መሄዱን ያሳያል ቦቱ ከቦ ተለይቶ በርዕሱ በት ይሆናል ዘቦቱ ኩሉ ኮነ ሁሉ በርሱ የተፈጠረ ወይም የተፈጠረበት ኩሉ ዘየአምን ቦቱ የሚያምንበት ሁሉ በርሱ በት ቢል ሥልቱ አንድ ነው ለክፋም ለበጉም ይሆናል። አልቦ (አልቦ) የቦ አሉታ የለም አልኖረም አልነበረም የቦን አፈታት ተመልከት አልቦ ነገር ወአልቦ ነቢብ መዝ.18፥3 በቅኔ ቦ ቤት ሆኖ አልቦ አያሰኝም አእመረ ኢያእመረ ማለት ነውና
2ኛ ውእቱ የነባር ቅጽል ነባር አንቀጽ ያ ያኛው ርዕሱ ቅጽልና አጻፋ ለሩቅ ወንድ ዝንቱ ውእቱ አንተ ውእቱ ውእቶሙ ውእቱ አንትሙ ውእቱ ይእቲ ውእቱ አንቲ ውእቱ ውእቶን ውእቱ አንትን ውእቱ አነ ውእቱ ንእነ ውእቱ እያለ እስክ 10ይረባል ውእቱ ብእሲ ለውእቶሙ ሕዝብ ይእቲ ብእሲት ለውእቶን መዋእል ቅጽል ውእቱ ይጸንእ እምኔየ አጻፋ አንቀጽ ሲሆን ደግሞ ነው። አለ፣ኖረ፣ነበረ፣ሆነ እስክ ንእነ ድረስ ሁሉ እንዲህ ነው ውእቱ በአንድ ጊዜ አጻፋና አንቀጽ ይሆናል። ዘወረደ ሂ ውእቱ ወዘአርገ ሂ ውእቱ 2ተኛም

በግብር ለውጥ ሩቁን በቅርብ ቅርቡን በሩቅ አንዱን በብዙ ብዙውን በአንድ ወንዱን በሴት ሴቱን በወንድ ያናግራል አንተ ውላቱ ዘይገብር ኩሉ አምላክ ውላቱ ዘለብሰ ሥጋ፡ ማርያም ይእቲ ኪሩቤል ወኪሩቤል እሙንቱ ማርያም ለ፤በ እምጸዊረ አምላክ የፊተኛው ሁለቱ አካልን ያመጣል የጊሰኛው ሁለቱ ግብርን ይገልጣል በአካል ለውጥ ግን በየራሱ ይነገራል ወይም ተለዋጭ ይሆናል። 3ተኛም በሰዋሰው ሁሉ በጥሬ በቅጽል በሚስማማው ቃል ሳይጣፍና ሳይነገር ተደብቆ ያስራል ይልቁንም በቅኔ ንባብ ነው። አኮ ነባር አንቀጽ የውላቱ አሉታ እንኳን አይደለም አይሆንም አይሁን አይደረግ እያለ ሳይዘረዝር እስከ 10 ይረባል ዳግመኛም ኑ ሲጨመርበት ጥያቄና አስረጅ እየሆነ በ2 ይፈታል አስረጅ ሲሆን ዐቢይ አገባብ ነው። አኮ ከመዝ ጋጥአንስ አኮ ከመዝ አኮ ሊተ ዘሦእከ አገግዒክ አኮሁ እነ ዘእወልድ አኮኑ ዛቲ ባቢሉን አኮኑ ሰማርያ አኮኑ ነዳያን እሙንቱ መዝ 1፥5 ኢሣ. 43፥23 ዳን.4፥27 ኤር.5፥4 ሐሰ ነባር አንቀጽ አሉታ አይገባም አይሆንም አይደለም አይሁን አይደረግ አይድረስ ህርም ውሽት ሐሰ ኢትመውት 1ኛ ሳሙ.20፥2 ሮሜ.3፥4 ሲረባም ሐሰ ሊተ ለከ ሱቱ እያለ እንደ ወይና እንደ አሌ በለ ይዘምታል ምስጢሩ እንደመሐላ ነው ሐሰ ሊተ አይገብር ዘንተ ሐሰ ለከ ኢታጥፍአነ ሐሰ ሱቱ ለእግዚእየ እምዝንቱ ርኩስ ሐሰ ለነ እስከ ነሐድግ 1ኛ ዜና 11፥19 ዮና.1፥14 1ኛ ሳሙ. 25፥31 ኢ አሉታ ነባር አንቀጽና ንዑስ አገባብ ነባር አንቀጽ ሲሆን ፍቺው እንደ አኮና እንደ ሐሰ እንደ አልቦ ነው። ንዑስ አገባብ ሲሆን አል፡አ፤ እንደ ፤ላ፤ ሣ፤ ያል ይሆናል ኢጸሐፊ አል ኢይጽህፍ አ፡ ኢይጽሐፍ እንደ ፤ላ፤ ሣ፤ ፤ኢጽሐፊ ሣ፤ ኢጽሐፊ ያልጣፈ የማይጥፍ ትራስ እየሆነም በእፎ ሲገባ ኡ ይሆናል እፎ፤ ኢ፤ ምስጢሩ የአሉታ አንክሮ ነው ደቂቅ አገባብም ሲሆን እንደ እንበለ ነው። አለ፤ የአለ፤ ያለ ይሆናል ኢ ወኢ እያለ ሲጫፈርና ሲደጋገም ሆኖ ቢሆን ያሰኛል ፍቺው አለ ሲሆን ከይቤ አማርኛ ይስማማል

3ኛ እው ነባር አንቀጽና ንዑስ አገባብ ያወንታ ቃል ፍቺው አዎን እውነት በእውነት ቦኑ ቃል እም እግዚአብሔር ወይቤሉ እዎ በ

እዎ እጉየ እዎ እግዚአ ፍትሐሙ እዎ እግዚአ አምላክ ኩሉ እዎ እግዚአ አጋዜ ኩሉ እዎ እግዚአ ፈጣሪ ኩሉ ወይኩን ነገርከሙ እመኒ እዎ እዎ ወእመኒ አልቦ አልቦ ኤር. 44፥17 ፊልሞ. ፥20 ማቴ.5፥37 እንዳኢ እንጃ የእዎ አሉታ ንዑስ አገባብ እንጋ እንጃ አሉታ ንዑስ አገባብና ትራስ እፎ እንጋ ማገፀነ ድንግልዖሮ

4ኛ ኦሆ እሽ በጉ ያዕ.4፥7 አንበዩ እንቢ ነባር አንቀጽ እንቢታ አሉታ እንቢዩ እንቢኝ በቁሙ እንቢ አሻፈረኝ አልስማማም አልቀበልም አይሆንም አይሁን ኦሆ በልዎ ለእግዚአብሔር ወእንብዩ በልዎ ለጋኔን እንብዩ ኢይሰምዕ ያዕ.4፥7 ኤር.22፥21 ማቴ.21፥29 እንቢሁ ከ፤ሆሙ፤ ከሙ፤ሃ፤ኪ፤ሆን ፤ክን፤ ብዩ፤ብነ፤እያለ በ10 ይዘረዝራል 1ኛ ነገ.20፥8 አበዩ ብሉ እንቢዩ አክዩ ብሉ አኮ ሀለው ብሉ ሀሉ ሐሰው ብሉ ሐሰ ነከው ብሉ ነዐ እያለ ነባር አንቀጽ ሁሉ ከግሥ እንዲወጣ ማንኛውም ነባር ሰዋሰው ከግሥ አርባታ እንዲገኝ ያስረዳል ይቤ ግን ተለይቶ አንቀጽና ዘር ገቢርና ተገብሮ ስለሚሰብ የሁሉ ጓዝ አበጋዝ ይባላል። ከግሥ አርዕስት ተመልከት።

በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቀዱስ አ፩ዱ አምላክ ንጽሕፍ በረድኤተ እግዚአብሔር መጽሐፈ ሰዋሰው ዘተቀድጎ እም፹ ወ አ፩ዱ መጽሕፍት ወእማበዌነ ሊቃውንት።

ሀ፡ሐ፡ጉ፡ የግስ ዐመል የራብዕ፣የሳድስ ሥረይ የአን ፍች እይ ከዚህ ጋር አንድ ነው። ሀ፡ሃ፡ የግእዝ ወራሽ ለሩቅ ወንድና ሴት ግእዙ ለወንድ ራብዑ ለሴት ትራስ እየሾነ በተጸውዖ ስም ሲገባ ን፡ወደ፤ይሆናል፤ ርኢ አዳምህ ወሐዋንሃ።

ሀ፡ ጥያቄ የጥያቄ ቃል ንኡስ አገባባ ፍችው ን፤በቃል መጨረሻ እንደዝርዝር ትራስ እየሾነ ይገባል ኢኮናሁ ከመዝ እምኔሁ ይሴወር ትሰአሉኒሁ መጸእክሙ 9ሞ.2፥11 ኢዮ.38፥7 ሕዝ. 20፥3 ቦሁ እመ ነገሩክሙ አልቦሁ አመ አንበብክሙ አኮሁ እነ ዘእወልድ እያለም በነባር አንቀጽ ይገባል፤

ኑ፡ደግሞ ሁ፡ በገባበት ይገባል። አገባቡን በቦታው እይ። አንድ አንድ ጊዜም ሁ ምናልባት ይሆናል እመስ ትብሉሁ፤ሶቦሁ፤የአምር በዓለ ቤት እመ አንተሁ ክርስቶስ ኢሣ 66፥7 ማቴ 24፥43፤26፥63

ሁ: (ውእቱ) ባዕድ ዝርዝር ጠቓሽ : 084 ምዕላድ ለእንድ ለሩቅ ወንድ በሩቅ ወንድ አንቀጽ ለሚጠሩ ሁሉ ርሱ ያ ማለት ነው ብእሲሁ ሰውየው ያ ሰው ሃ:ሆሙ: ሆን :እያለ በሩቆች ብቻ ይረባል:: ኪያ ኪያሁ:ለል ለሊሁ:ቅድሜሁ ድጎሬሁ ቀደሳሁ የመሰለው ኹሉ::

ዝ: ዝንቱ ከዘ እንደወጣ ውእቱም ከሁ ወጥቷል: የእርባታ መደቦች የሚባሉ ዐሥሩ ሰራዊት ሳይቀሩ ኹሉም የሁ ዘር ናቸው::

ሂ: ዋዌ:ፍችው:ም ደግሞ:ግን:ሰንኳ: ሂ-ሂ ወይም ሂ-ው-ሂ-ኒ:ው:ኒ:: እያለ ብቻውን ከወም ጋር ይገባል:: አነሂ:አንተሂ: አቡየሂ:ወአነሂ እመሂ ሠርከ ወእመሂ መንፈቀ ሌሊት:: ከሃሊ አንሰ ተጽናሰኒ:ወተደልወሂ: ርኒበሂ: ወጸጊበሂ:: ፊልጵ. 4÷12 ግንና ሰንኳ ሊሆን አገባቡ እንደ ወ: ነውና የወን አፈታት ተመልከት::

ሃ: ዝርዝር ጠቓሽ ሳንዲት ለሩቅ ሴት በሩቅ ሴት አንቀጽ ለሚነገር ሁሉ:: ሄ:ስመ ፊደል ኃምስ እነሆ እንካ ማለት ነው:: መዝ.118÷33-40 ሰቄ. 1÷5: 2÷5:3÷15:4÷5 ሀና:ሆ: እንደፊደሎቹ የተለየ ሥራ የላቸውም:

ሆ: በእማርኛ ዘፈን (ጨዋታ) 2ኛ ሳሙ.6÷15

ሀ 1ኛ ፊደል ዐቢይ አንቀጽ የሀ

ነጠላ ፖሥ

ሉሀ: ጻፈ ሉሀ ለውሀ ዘር ከብረ ነገ.56 ሥንክ ጥር 14 ሉሃትሰምልዋህ ባ:

ሐልሀ: ወደረ

ሳንልጉ: ራሰ በአራት ይፈታል ሲራ.28÷11 ልጎላሔ ጥ. ፊልክ.2÷54

ለሀሀ: ቀዳ በ2 አውርድ መለሀሀ የመ:ው:ዘ

ለስሐ: አልጫ ሆነ ሲራ.44÷16 ማቴ.5÷13 በ8 ይፈታል ለስሐ: ዘ

ልስሐት ሳቢ ዘር

ለስሐ: አጣፈጠ

ለቅሐ: አበደረ ዘፀ.22÷24 ሲራ.8÷22 ልቃሔ ጥሬ ፍነ. 34 ልቃሐ ዘ:

ሲራ.21÷8 ልቅሐት ሳ: ለቃሐት መድ ምልቃሐ ባዕድ -

ለብሐ: ሠራ ለብሐ ዘር ለብሐ ጥሬ መዝ.2÷9 ልብሐት ሳ ዘ ምልባሐ ባ:

ለትሐ: ተጉኑጨ ልታሐ ዘ መልታሐት ባ:ከ:ም ኢሳ.50÷6 ማቴ.5÷39 ልትሐት ሳ:

ለጥሐ: ገበረ ልጣሔ ጥ.

መልሐ: አጣፈጠ ማር.9÷49

መልሐ: መዘዘ በ6ት ይፈታል

ኤር.12÷14 መዝ.7÷12 ምልሐ ዘ ምልሐት ሳ: መክ. 3÷2 ኤር.12÷14

መስሐ: ምሳ አደረገ በ2ት ይፈታል ምሳሕ ዘ ማቴ.26÷23 መሲሕ ውዳገ.5÷3 :9÷25 ዮሐ.19÷14 ዮሐዋ. 10÷38

ማሕምሐ:አፈረሰ ምሕማሔ ጥ

መርሐ: መራ ማቴ 15÷14 ሮሜ 2÷19 መርሐ ዘ ማቴ.23÷16

መራሕት መድ ምርሐት ሳ

ሞቅሐ: አሠረ ማቴ.11÷2 ሞቅሐ ዘ መዋቅሐት በቢ ዘፍ.4÷3 መክ.4÷14

ሞቃሕት መድ

ሞርቅሐ: ሳጠ መርቃሔ ጥ

መትሐ: ሳሳ ምታሕ ዘ ዘጸ.12÷29 2ሳሙ.24÷15 ምትሐት ሳ

መድሐ: ፊጨ መድሐ ጥሬ ዘዳ.24÷6

መንዝሐ: ተደላደለ ሲራ.30÷9 ምንዛሕ ዘ: ምንዛሔ ጥ

ሞጥሐ: ለበሰ ሞጣሕት ምእ መዋጥሕ በብ

ሴሐ: ወቀጠ ኢዮ. 36÷14 ሰይሕ ዘ ሰያህ ጥ አርጋ.3 ምስያሕ ባ

ስርሐ: ደክመ በ4ት ይፈታል ማቴ.11÷28 ስራሕ ዘ ስርሐት ሳ

ሰራሕት መድ ጥቢ.11÷1

ሰርሐ: አቅናና ዘጉ.6÷26 መዝ
.44÷4
ሰብሐ: አመስገን በ8ት ይፈታል
ዮሐ.8÷54 1ሳሙ.15÷30 ስብሐት
ምእ ሮሜ 11÷36 ሱቃ.2÷9
ዮሐ.1÷14 መሰብሐ ባ
ሠብሐ: ሠባ ሥብሐ ዘ ዘዳ.32÷15
መሣብሐት ባ:ከ ሕዝ.34÷3
ሰይሐ: ታመመ በ2ት ይፈታል
ሰይሐ ዘ:ሰያሐ ጥ ሴሐት:ሳ
ሣርጎ: አበራ ዘፀ.16÷10 ሠራጎ
ሣርጎ ዘ ዘፀ.28÷2 ሠራጌ ጥ
ሰጥሐ: አሰጣ ዘጉ.11÷32 ኤር.8÷2
ሰጥሐት ሳ ሰጣሐት መድ
ምስጣሐ: ባ ሕዝ.26÷14
ሰፍሐ: ዘረጋ በ5ት ይፈታል ዘፍ.
29÷13 ምሳ.23÷32 ማቴ.23÷5
ሰፍሐ ዘ 2ኛ ዜና 3÷13 ሰፍሐት
ሳቢ ዘ ፍነ .23 ምስፋሐ ባ.
ሮሐ: ወለወለ: አራገዝ ሮሐ ዘ
መረውሐ ባ ፍነ.12 ሩሐት ሳ
ረምሐ: ወጋ ዘጉ.25÷7 ረምሐ ዘ
አርማሐ በብ 1ኛ ዜና.÷12-24
ረስሐ: ጉሰቆለ በ4ት ይፈታል
ራእ. 22÷11 ማቴ.5÷21 ርስሐት ሳ
ኢሳ.4:4 2ኛ ጴጥ. 3÷14 መርስሐ
ባ: መ-ሻ

ረቅሐ: ጋረጠ ርቃሐ ጥ. ርቅሐት
ሳ.
ረብሐ: ረባ በ5ት ይፈታል
ኢዮ.22÷3 ሚል.3÷14 ረባሐ
ረብሐ ዘ 1ኛ ጢሞ.3÷8 ጥብ.14÷2
ረብሐት ሳ ምርባሐ ባ ረባሐት
መድ
ረቅሐ: ቀደደ ረውሐ ዘ ርዋሐ ጥ
ምርዋሐ ባ
ቂሐ: ቀላ ኢሳ.1÷18:66÷2 ቅያሐ
ጥ ቂሐት ሳ ቀይሐ ስር
ዘጉ.19÷2 ራዕ.17÷3
ቂሳሐ: ፍሬ ያዘ ተልሐ ዘ
መክ.12 ÷5
ቀምሐ: አፈራ በ5 ይፈታል
ሢራ.6÷ 19 ነሐ.9:25 ኢሳ.65÷21
ቀምሐ ዘ. ሢራ.27:6 አቅማሐ
በብ. ኤር.36÷5 ራእ.18:14
ቃርሐ: ተኮሰ ምቅራሐ ባ. ዘ
ቃሐቅሐ: ተቆራቆሰ ቅሐቃሐ ጥ.
ቂቅሐ: ፈተገ ቂቂሐ ዘ.
ዘዳ.32÷14
ቃርሐ: ጨለጠ ነጩ ሕዝ.27÷31
ቀድሐ: ቀዳ ኢሳ.5÷22 ምሳ.9÷5
ቅድሐት :ሳ ምቅዳሐት ባ ቀዳሐት
መድ 1ኛ.10÷5
በጉ በጉ: ሸተተ ኢዮ.7÷5
ብጎባጌ ጥ ኢዮ.33:6

በልሐ ተሳለ ዕብ.4÷12 በ2ለት ይፈታል
ብልሐት ሳ ራዕ.1÷16 በሊሐ ው መዝ
13÷6 በላሐት መድ
ባልሐ: አዳነ ኢዮ.22÷30 ኢሳ.50÷2
በርሀ: ብርሃን ሆነ ሲራ.17÷31 ዳን.12÷3
በርሀ ዘ ዳን.7÷47 ብርሃን ምዕ ዘፍ.1÷3
ኢሳ.30÷26 1ኛ ዮሐ.1÷5
በርሐ: በራ ሆነ በራሐ ለወ ለሴ
ዘሌ.13÷40 ፲ኛ ነገ.2÷23
በዝጉ: በዛ ዘፍ.1÷22 ብዝጎት ሳ. ዘ.
አስ.2÷8 ብዝጎ ዘ. ዘካ.8÷10 መብዝጎት
ባ.ክ.ም. 1ቆሮ.1÷5 መብዝጌ ባ.መ-ሻ ዘ.
በጥሐ: በጣ: ገመሰ ዘሌ 21÷5 በጢሐ
ዘ ዘጉ. 11÷5
በጽሐ: ደረሰ ዳን. 6÷24:4÷17 ብጽሐት
ሳ ምብጸሐ ባ: ሔኖ. 74÷11
ቲሐ: ቀላወጠ ትያሐ ዘ
ታሐትሐ: ፈላ ታሐታሐ ዘ ትሐታሐ ጥ
ተመክሐ ትምክሐተኛ ሆነ 1ኛ
ሳሙ.2÷29 ኤር.9÷23 ምክሐ ዘ
ሕዝ.16÷12:ኢሳ.63÷1 መካሐ ው ዘ
ትምክሐት ምእ ገላ.6÷14 ምሳ.11÷7
ቶስሐ: ጨመረ 1ኛ ቆሮ.7÷1 ኢሳ.1÷22
ቱሳሐ ጥ
ተራጎርጎ: ቸር ሆነ ርጎራጌ ጥ
ሮሜ.12÷1
ተቃድሐ: ተደነባበረ

ተበውሐ: ሠለጠነ ዘፍ.18÷31
ብዋሐ ጥ. መባሐት ባ. ክ.ም.
ኢዮ.22÷12
ተኝሐ: አገመ ትናሐ ጥ
ተዋገውሐ: ተመላለሰ ስንክ. ነሐ.21
ጉሐት ምእ.ጉሐት ኃዋሕው በብ
መዝ.23÷7
ተወጽጎ ተፈጨ: ተቆላ: ፈለሰ
ሲራ.19÷11 ዘፀ.38÷12
ተግሀ ተጋ ምሳ.8÷34 ማቴ.24÷42
ትጋሀ ዘ ትግሀት ሳ ሲራ.42÷9
ተጋውኃ: በራ ገውሀ ዘ. ቅዳ. አፈ.
ተጸብሐ: እንዴት አደርክ ተባባለ
ሢራ.7÷18 ጸባሐ ዘ. ኢዮ.38÷12
ዘፍ.39÷10 መስተጸብሐ ባ
2ኛ.4÷29
ተፈሰሐ: ደስ ተሰኘ መዝ.121 ÷1
:131÷9 ፍስሐ ዘ ማቴ.26÷17
ፍስሐ ጥ መክ.2 ÷1:9÷7
ትፍስሐት ምእ. ዮዲ.10÷3
መስተፍስሐ ባ መ-ሻ ዘ
ኖጉ: ረዘመ መዝ. 37÷4 ዕዝ. ሱቱ.
2÷46 ኖጎ ዘ ዘፍ.5÷29 ኑጎት ሳ
ነዊጎ ው: ሚዳ.4÷3 ሲራ.27÷20
ናሐንሐ: ትርፍርፍ አለ ኤር.5÷22
ንሐናሐ ጥ.
ነሰሐ: ተጸጸተ ዮና.3÷10 በ5ት
ይፈታል ምሳ.20÷25 ሕዝ.18÷30

መዝ.109÷4 ንስሐ ጥ ምሳ.20÷25
መነሰሕ የመው ነሳሕት መድ.
ነስጉ: ሸተተ፣ከረፋ ኢዮ.6÷7
ምንሳሳ ሳ
ነቅህ: ነቃ በ4 ይፈታል ኢዮ.27÷19
ዘፍ.28÷16 ኢሳ. 50÷4 ነቅህ ዘ
ንቅሐት ሳ ዮዲ. 12÷5 መንቅሂ ሳ
መ. ሻ ዘ
ነብሐ: ሮኸ ንብሐት ሳ ምንባሕ ሳ
ነዝሐ: ረጨ መዝ.50÷7
ሕዝ.36÷25 ንዝህ ዘ ንዝህት ሳ
ዕብ.12÷24 ነዛህት መድ
ነጽሐ: ወጋ ንጽሐት ሳ ነጻሕት
መድ 2ሳሙ.6÷6
ነግህ: ነጋ ዘፀ.16÷21፣18÷13፣
ነግህ ዘ ምሳ.23÷35 ንግሃት ሳ
ነጽሐ: ንጹሕ ሆነ በ2 ይፈታል
ኢዮ.14÷4 መዝ.11÷6 ንጽሕ ዘ
ኢዮ.22÷25 1ኛ ጢሞ.4÷12
ንጽሐት ሳ ንጽሕና ምእ መንጽሐ.
ሳ መሻ ዘ ስንክ መጋ.14
ነፍሐ: ነፋ በ4 ይፈታል ዘፍ.2÷7
ዘጉ.5÷27 ንፍሐት ሳ.1ቆር.15÷52
ጉራጅ
አምጉ:እጅ ነሳ ማቴ.2÷1 ሉቃ.1÷41
አማኒ አምጋ ጥ መዝ.71÷10
ሉቃ.1÷29

አምልትሐ: አመሳቀለ ኢሳ.50÷6
አልታሕ ዘ
አመርግሐ: አንከባለለ ምርጋሕ ዘ
አመብኩሐ: አናፋ ሕዝ.22÷20
ምብኳህ ዘ ምብኳሕ ጥ
አሜግህ: አበራ ግህህ ሜግህ ዘ
ሲራ.50 ÷6
አብሐ: አሰናበተ ብውሕ ው
ዕብ.6÷3
አቅየሐየሐ: አቅላሳ ማቴ 16÷2
አንሳሕብሐ: አነሳሳ ነሳሕሳሕ ዘ
ፊልክ.98
አንቆቅሐ: አንቋቋ ቍቅሕ ዘ.
ኤር.17÷11 አንቆቅሐ ጥ.
ኢዮ.6÷6 ኢሳ.28÷6
አንባሕብሐ: ዱብ ዱብ አደረገ
ነባሕባሕ ዘ
አንክህክህ: ፈተፈተ ነክህክህ ዘ
ኩፋ 23
አንግህ: ማለደ ማር.16÷2 ነግህ ዘ
ንግህት ሳ
አውጽሐ: አፈሰሰ፣ጠመቀ ዘፍ
35÷14 ውጻሕጥ ምውጻሕ ሳ
አይጉ: አወረደ አይጉ ዘ ዘፍ.7÷17
ኢሳ 5÷9
አጸንሕሐ: አሻተተ ዳገ.3÷14
ጽንሐሕ ዘ. 2ዜና.7÷7፣8÷12
አጽናሕንሐ: ወዘወዘ ጽናሕ ዘ

ክልሐ: አመሰገነ ፣አዜመ ክላሕ ጥ መዝ
68÷2
ክልሐ: ሮኸ ኢሳ.58÷1፣36÷13 ክላሕ ዘ
ክልሐት ሳ.
ክልትሐ: አሠረ ክልታሕ ዘ ክልታሕ ጥ
ኩስሐ: ተናጸ ዘዳ.23÷13 ኩስሕ ዘ 2ኛ
ነገ 26÷25 ኩስሐት ሳ ስንክ ነሐ.18
ኩርህ: ግድ አለ ኩርህ ዘ 1ኛጴጥ. 5÷2
ኩርህት ሳ
ወክሐ: ደነፋ ውካሕ ጥ፣ ወክሕ ዘ.
ኢሳ.3÷24
ወጥሐ: ከመረ ዘሌ.1÷7 1ኛ ሳሙ.10÷8
ወጣሕ ጥ ወጣሕት መድ
ዘልሐ: ጠመቀ ምሳ.20÷5 ዝላሕ ጥ
ዛሕዝሐ: ትርፍርፍ አለ ኢዮ.30÷30
ዝሕዛሕ ጥ
ዘብሐ: አረደ ምሳ.9÷2፣16÷5 ዝብሐት
ሳ. ራእ.2÷14 ዘፀ.29÷28
ዘግሐ: ዘጋ በ2 ይፈታል ዳገ.13÷10 2ኛ
ዜና 28÷24 ዝግሐት ሳ
የውህ: አታለለ ማቴ.11÷29፣5÷5 ይዋሂ
ጥ የዋህ ው የዋሃት ምእ መዝ.100÷2
ደኅጉ: ጸና መጋ.2÷17፣8÷19
ደርግሐ: ደረተ ድርጋሕ፣ዘ ድርጋሕ ጥ
ማቴ.9÷16
ጎሐ: ነጋ ኢዮ.6÷15 ጉሕ ዘ መሳ.19÷25
ጉሐት ሳ

ገርሐ: ገራ አረሰ ገራሕት ምእ
ገራውሕ በብ ማቴ.13÷27
መዝ.106÷37
ጋህግህ: ከለከለ ግሕጋሄ ጥ 2ኛ
ጴጥ.2÷14
ጎርሐ: ተተነኳኩለ ጉራሕ ጥ
ጎንሐ: ተቆጣ ግናሕ ጥ ቅዳ ያዕ
ጠብሐ: አረደ ኢዮ.22÷13
መጥባሕት ባ፡ከ፡ም መጣብሕ በበ
ምሳ.5÷2 ዘፍ.22÷6 ምሳ.30÷14
ጥብሕ ጥባሕ ዘ ጥብሐት ሳ
ጠፍሐ: አጨበጨበ በ2ት ይፈታል
መዝ.46÷1 ጥፍሐት ሳ
ጠፋልሐ: መዘነ ጠፋልሕ ዘ
ጠፍንሐ: ጨፈነ
ጼሐ: ጠረገ ማቴ.3÷3 ጼሐት ሳ
መጽሐት ባ፡ከ፡ም ኢሳ.3፣23
ያዕ.1÷23 ሲራ.12÷11
ጸሕጽሐ: አጉረፈ ጸሕጸሕ ዘ
ምሳ.27÷15 ጽሕጸሕ ጥ
ጸርሐ: ሮኸ ማር.15÷34 ሰቆ.3፣8
ጽራሕ ጽርሕ ዘ ኢሲ.4÷3 ኢሳ.39፣7
ጽረሐት በብ
ጸብሐ: ገበረ በ5ት ይፈታል
ማቴ.17÷25 ምጽባሕ ሳ ማቴ.9÷9
ጸባሕ ጥ መጸብሕ ሳ ጸባሕት መድ
ጸብጎ: ነጋ ሩት.3÷14 ዘፍ.44÷3

ጸብጉ: ወጥ ሰራ ጸብሕ ዘ. ማቴ. 26÷23
ጸገሕ: ቆየ በ4ት ይፈታል
ምሳ.19÷29 ጻገ.4÷23 ኢዮ.42÷15
ጸናሕ ጸገሕ ዘ ጸገሕት ሳ
መጽንሒ ባ ሙሻ ዘ
ፈልሐ: ፈላ ሕዝ.24÷5 ፍልሐት ሳ
ስንክ ግንቦ.3
ፈርሀ: ፈራ ፍርሀት ሳ ምሳ.9÷10
ዮና.1÷16 ሲራ.1÷20 መፍርሕ ባ
ፈራሕት መድ መፍርሂ ባ ሙሻ ዘ
ፈትሐ: ፈታ በ9 ይፈታል ዘጸ. 23
÷6 ማቴ 16÷18 ፍትሕ ዘ
ፍትሐት ሳ ዘፀ.15÷1 ፈታሕት
መድ መፍትሂ ባ:ሙሻ ዘ
ፈጽሐ: ገመሰ ኤር.27÷23
ኢዮ.28÷2 ፍጽሐት ሳ መፍጽሕ ባ
:ዘ ኢዮ.41÷20

የሀ ግሥ ምስክር

ላጎልጎ በ4ት ይፈታል

ላጎልጎ: ራሰ ይቡሰ ኅብስተ በማይ.
አላጎልጎ እንዳለ ስንክ ነሐሴ 19
ላጎልጎ: ላላ ሰበይከውን አውታረ
መሰንቆ ልጎሉን ይጠፍክ ቃናሁ
እመ ኢተሰገበ ዘከመ ይደሱ እን
ተግሣ 69÷2

ላጎልጎ: ዘነጋ ረሳ በእንተ ልጎላጌ
ሕሲናሁ ወአክሰ በእንተ ድካመ
ሥጋሁ እን ፈላ 2
ላጎልጎ: ዛለ ታከተ እሱ አጋው
ኮኑ ልጎሉን እን ፈላ 59

ለስሐ በ8 ይፈታል

ለስሐ: አልጫ ሆነ ወእመሰ ዓው
ለስሐ በምንት እንክ ይቆሰምም
እን. ማር.9÷ 50
ለስሐ: ከንቱ ሆነ ትለስሕ
ምክርሙ ለጠቢባን እን
ኢሳ.19÷11 :44÷25
ለስሐ: አለቀ ለስሐ ኃይልየ
ወደክመ በጸሎትክ እን ገድ ተክ
ሃይ
ለስሐ: ጉዳ አስነወረ አጉሰቆለ፣
ዘነበበ በከመ ረከበ ያለስሕ ርእሶ
ሲራ.20÷19
ለስሐ: አጠፋ ሻረ አልስሕ ሕምዘ
ዘከወ ቀታሲ እን. ግን.
ለስሐ: ሰበረ ፈታ በሃይማኖተ
ዚአሁ አልሰሐ ኩሎ መዋቅሕቲህ
እንዳለ ድን
ለስሐ: ደከመ እግዚአብሔር
ያልስሕክሙ ኦ አጋንንት እን. ግ
ለስሐ: ሳተ ከመኢትልሳሕ
በዕበድክ እን ሲራ. 23÷ 14

መልሐ በ6 ይፈታል

መልሐ: መዘዘ ወእመሰ ኢተመየጥከሙ
ሰይፎ ይመልሕ እን.መዝ.7÷13
መልሐ: አወጣ ለእመ ዓይንክ ዘየማን
ታስሕተክ ምልጋ ወግድፋ እን.ማር. 5÷9
መልሐ: ምግባር ሠራ አልበሙ ምልሕ
ወኢ ሃይማኖት እን. ዘዳ 32÷29
መልሐ: ነቀለ ወለእመ ትቤልዋ ሰዛቲ
ሰግላ ተመልኒ እምስርውኪ ወተወረዋ
ውስተ ባሕር ይከውን በከመ ነበብክሙ
እን.ሉቃ.17÷6
መልጎ: አንጸባረቀ ተወረወ እምቅድመ
ይትመልጉ መባርቅት ህልው ውእቱ
በሕላዊሁ እን አፈ ወር፤ወጣ ተብሎም
እንደፊተኛው ይፈታል
መልሐ: አጣፈጠ እስመ ለኩሉ በእሳት
ይሜልሕዎ ወኩሉ ዘይጠባህ ይትሜላ
እን.ማር. 9÷49

መሰሐ በ2 ይፈታል

መስሐ: ምሳ አደረገ፣ በላ ወበእ ንጉሥ
ወሐማ ይምስሑ ምስለ ንግሥት እን
አስ. 7÷1
መስሐ :ለመንግሥት ለከህነት ቀባ
ኢትግሥሡ መሲሐንዋ ውኢታሕስሙ
ዲበ ነቢያትየ እን.መዝ.105÷15

ሠርሐ በ4ት ይፈታል

ሠርሐ: ሠራ በእንተ እለ ይሠርሑ
ከመትባርክ ፍሬ ተግባርሙ እን. ሊጦን

ሠርሐ: አቀና አሰላ ተሰአል ገበ
እግዚአብሔር እመ ይሜርሐነ
ፍኖተ እንተ ነሐውር ውስቲታ
ንሕነ እን መሳ.18÷5
ሠርሐ:ደከመ ይሠርሕ እስክ ያገርር
ተያፊኒሁ እን. ሲራ.38÷26
ሠርሐ: ተከናወነ አርትዕ ተሠራሕ
ወንገሥ እን. መዝ 45÷4

ረስሐ በ4ት ይፈታል

ረስሐ: አደፈ ልብሱ ለእመ ረስሐ
ኢየሐጽብ እን. ፊል.አ.ገ. 44
ረስሐ: ረከሰ አሌ ሎቱ ዘእርሥሐ
ሥጋሁ በፍትወተ ዝሙት
ቀሌ.7÷99
ረስሐ: ዛግ ብሩር ርሱሕ እን.
ፍትሐ ነገ.32
ረስሐ: በደለ ወዘሰቀተለ ረስሐ
ውእቱ ለኩነኔ እን.ማቴ 5÷21

ረብሐ በ5 ይፈታል

ረብሐ: ጠቀመ ረባ ይሜህሩ
በዘኢይደሉ በዘ ይረብሐሙ እን.
ቲቶ 1÷11
ረብሐ:ጨመረ መብልዕ ኢያረብሐነ
ወኢያነክየን እን. 1ኛ ቆሮ 8÷8
ረብሐ: በዛ አርባሕክ ትምክሕተ
በርእስክ ወበሰብእክ ኅሳረ ወዝንጻጸ
እን. ዮሴ.ገቤ.ጎ

ረብሐ: ሰጠ ወበስቴክ መስተፍ ሥሐ አርብሐኒ ተድላ እን. ጠቢብ ጠባባ 13

ረብሐ: ገዛ እግዚአብሔር ዘአርባ ሕክነ ኩሎ ፍጥረተዘዘዚአሁ እን. ዲል.7.285÷286

ሰብሐ 08 ይፈታል

ሰብሐ: አመሰገን ሰብእም ለእግዚአብሔር ሰብሐተ ሐዲስ እን. መዝ 95÷1

ሰብሐ: አበራ ወተሰብሐ ጎብረ ገዱ ለሙሴ እን.ዘፀ. 34÷29

ሰብሐ: ገለጸ ሰብሐ ለምሕረትክ እን.መዝ. 16÷8

ሰብሐ: አከበረ ሰብሐኒ በቅድመ ሊቃውንቲሆሙ ለእስራኤል እን. 1ሳሙ.5÷30

ሰብሐ: ቀደስ ይሴባሕ ቤተ ጸሎትየ እን. ኢሳ. 60÷7

ሰብሐ: አገለገለ በአይ ሞት ሀለዎ ይሴብሐ ለእግዚአብሔር እን. ኢዮ.21÷19

ሰብሐ: ሰቀለ በጽሐ ጊዜሐ ከመ ይሰባሕ ወልደ እጓለ አመሕያው እን. ዮሐ.12÷23 ይህ በምስጢር ነው::

ሰብሐ: አመሰገን ወይሴብሐ ለስሙ በትፍስሕት እን. መዝ.149 ÷3

ሰይሐ 02 ይፈታል

ሰይሐ: ጠፋ ያሴይሕዋ ለሕይወቶሙ እን. ኢዮ. 36÷14

ሰይሐ: ታመመ ከመ ኢያሴይሕ ወኢይገበር መፃፃዕ ወኢይፀራዕ ግብረ ቤተ ክርስቲያን እን.ኪዳ.

ሰፍሐ 05 ይፈታል

ሰፍሐ: ዘረጋ ከመዝ ይቤ እግዚአብሔር ዘሰፍሐ ሰማየ እን.ዘካ.12÷1

ሰፍሐ: ሰፋ ያሰፍሕ እግዚአብሔር ለያፌት እን. ኩፋ. 7÷24

ሰፍሐ: ጽሩ ሆነ እምከመ ዓይንክ ስፋሕ ውእቱ ሥጋክ ብሩሕ ወእቱ እን. ማቴ.6÷22

ሰፍሐ: ነጸ ዳነ ተጠምቀ ውስተ አዘቅተ ናጥራን ወተሰፍሐ ሥጋሁ ወከነ ጸሊመ እን. ስንክ ጥቅ. 13

ሰፍሐ: አዘጋጀ ሰፍሐ ማዕደ በቅድሜ ሆሙ እን. ዮሴ ቤን.ጊ. 36

ቀምሐ 05 ይፈታል

ቀምሐ: ቃመ ወጸላእቱሂ ሐመደ ይቀምሐ እን. መዝ.71÷9

ቀምሐ: በላ ይቀምሕ አንበላ ሐሠረ ከመ ላእም እን. ኢሳ.11÷7

ቀምሐ: ተሰማራ ኢይረክቡ አልሕምት ዘይቀምሐ ውስተ ምቅማሐሙ እን.

ቀምሐ: ተንከባለለ አድግኒ አእመረ ምቅማሐ ወቤተ እግዚኦ እን ኢሳ.1÷3

ቀምሐ: አፈራ ይተክሉ ወይነ ወይበልዑ ቀምሐ እን. ኢሳ. 65 ÷21

በልሐ 02 ይፈታል

በልሐ: ፈጠነ በሊሕ እገሪሆሙ ለክዲወ ደም እን. መዝ.13÷6

በልሐ: ተሳለ እለ ኦብልሐ ልሳኖሙ እን. መዝ.63÷3

ነስሐ 05 ይፈታል::

ነስሐ: ተጸጸተ ወነስሐ እግዚአብሔር በእንተ ዘገብሮለሰብእ እን. ዘፍ.6÷6

ነስሐ: ንስሐ ገባ ተመየጡ ወነስሐ እምጋጢአትክሙ እን. ሕዝ. 18÷30

ነስሐ: ተመለሰ ነስሐ እምፍኖቶሙ እኩይ እን. ዮና.3÷10

ነስሐ: ተኮነነ አዘነ ወእለሰ ይጸልእዋ ለጽድቅ ይኒስሐ እን. መዝ.34÷21

ነስሐ: ተጸጸተ መሐሰ እግዚአብሔር በጽድቅ ወኢይኒስሕ እን. መዝ. 110÷4

ነቅሐ 04 ይፈታል

ነቅሐ: ነቃ፣ ዳነ፣ ተነሣ፣ ተጋ ይሆናል ሲራ. 22÷7 ፊል.20÷3

ነጽሐ 02 ይፈታል

ነጽሐ: ንጹሕ ሆነ ፈሪሃ እግዚአብሔር ንጹሕ ወየሐዩ ለዓለም እን. መዝ.18÷9

ነጽሐ: ጣለ ወሰበ ዐለወ ወኢያርትዐ አምልኮተ ፈጣሪ ተነጽሐ ወከነ ውዱቀ እን. መዝገበ ሃይማኖት

ነፍሐ 04 ይፈታል

ነፍሐ: እፍ አለ ወነፍሐ ዲበ ገጹ መንፈስ ሕይወት እን. ዘፍ.2÷7

ነፍሐ: ነፈስ ወነፍሐ ነፋስ አዜብ እን.ግብ.ሐዋ.27÷13

ነፍሐ: መለከትን ነፋ ነፍሐ ቀርነ በዕለተ ሠርቀ እን. መዝ.80÷3

ነፍሐ: ሆድን ነፋ ዘተነፍሐ ክርሡ እን. መጽሐፈ ፈውስ

ዘግሐ 02 ይፈታል

ዘግሐ: ዘጋ ንሱገ ወዝጉሐ እን. ዘግሐ: ጣለ ወኢዘጋሕኒኒ ውስተ እደ ፀርየ እን. መዝ. 30÷7

ጠፍሐ 02 ይፈታል

ጠፍሐ: አጨበጨበ ጥፍሐ እደዊክሙ ወየብቡ ለእግዚአብሔር እን.መዝ.46÷1

ጠፍሐ: ጠፈጠፈ ንዑ ንጥፋሕ ግንፋሰ ወናብሱሉ በአሳት እን. ዘፍ. 11÷3

ጸብሐ 05 ይፈታል

ጸብሐ: ነጋ ወከነ ሌሊተ ወጸብሐ ወከነ መዓልተ እን. ዘፍ.1÷5

ጸብሐ: ጠለቀ ዘጸብሐ ምስሌየ እዴሁ ውስተ መጽብሕ ውእቱ

ያገብአኒ እን. ማቴ.26÷23 እሊሕ ሁሉቱ የቀተለ ሠራዊት ናቸው።
 ጸብሐ: ቀረጠ ወሐሊፎ ኢየሱስ እምሕየረከበ ብእሴ እንዘይነብር ውስተ ምጽባሕ ዘስሙ ማቴዎስ እን. ማቴ.9÷9
 ጸብሐ: ገበረ ወአጽሐፈ ኩሉ ብሔር ከመ የሐቡ ጸባሕተ ለፈርኦን እን. 2ኛ ነገ. 23÷33-35
 ጸብሐ: መባ ሰጠ ወታወጽኦ ጸባሕቶ ለእግዚአብሔር እን. ዘጉ.31÷28

ጸንሐ በ4 ይፈታል

ጸንሐ: ሸመቀ ከመ አገበሳ ዘጽኑሕ ለመሲጥ እን. መዝ.21÷13
 ጸንሐ: ደጅ ጠና ጸኒሐ ጸናሕክዎ ለእግዚአብሔር እን. መዝ.39÷1
 ጸንሐ: ቆየ አጸንሐ ለአሞሬዎን እን. ዘፍ.15÷16
 ጸንሐ: ጠበቀ ጽንሐ ተስፋሐ ለአብ እን. ሉቃ.24÷47

ፈትሐ በ9 ይፈታል

ፈትሐ: ፈታ ፈነወ ገጉሥ ወፈትሐ እን. መዝ.105÷20
 ፈትሐ: ፈረደ ፍትሐ ለእግዚአብሔር ጽድቅ ወርትዕ ገቡረ እን. መዝ.18÷9

ፈትሐ: ከፈተ ረሐቅ እምተዋሣኢ ወእምዘ ይትቀሐው ምስሌክ ከመ ኢይፍታሕ በሃቤክ አንቀጸ ከናፍር ወልሳን ፀራፊ እን. ውግሪስ መጽሐፈ በቁሌት ወተፈትሐ አዕይንቲሆሙ እን. ዘፍ. 3÷7
 ፈትሐ: አሰናበተ ፍትሐሙ ለእስካብ ከመ ይሑሩ እን. ማቴ.14÷15
 ፈትሐ: ሻረ ዝኬ ፈትሐ አሐተ እምእላ ትእዛዛት እንተ ተሐፀፀ ወይሜህር ከመዝ ለሰብእ ይሰመይ ሕፁፀ በመንግሥተ ሰማያት እን.ማቴ.5÷19

ፈትሐ: ቀደደ ወፈትሐ ከበዶ ለዓሣ እን.
 ፈትሐ: ቆፈረ ወፈትሐ መቃብሪሃ ለኤልሳቤጥ እን. ከፈተም ተብሉ ይፈታል።
 ፈትሐ: አወለቀ ፍታሕ አሣ እኒክ እምእገሪክ እን. ዘፀ.3÷5
 ፈትሐ: አሟሟ ወተፈትሐ ማይ ዘረግፃ እን.ሰን. ሚያዝ.25

የሀ ግሥ ነባር

ሀ ብሔል ሀልዎቱ ለአብ እምቅድመ ዓለም የአብ አኗኗር ከዓለም በፊት ነው።

ሐ: ብሂል ሐሙ ወሞተ ታሞ ሞተ ጉ:ብሂል ኃያል እግዚአብሔር እግዚአብሔር ኃያል ነው።

በገዕዝ የነባር ቃል

ሮሐ: ያገር ስም
 በሐ: እንዴት አደርክ 2ኛ ነገ.4÷29
 አሐ: በሬ፣ላም ወይፈን ሉቃ.14÷19
 ከሃ: ከዚያ ወደዚያ ዳን. 12÷5
 ማቴ.17÷20 26÷36
 ኩሐ: ሽያ ዛፍ መዝ. 136÷2 ዘሌ. 23÷40

ሁ: ካዕብ ቃለ አጋኖ

ለሊሁ:ርእሱ ቅሱ። ዮሐ.1÷42
 ላሁ:ላእላሁ: በመ አምላክ መዝ ያሁ: ቃጭል
 መዝያሁ: መጻ
 ሰማዝያሁ: ሰሚዛ
 ቅልያሁ: ቆሉ ኢያ. 5÷11 ዳን. 1÷16
 ብዝያሁ: ለበዝ 2ኛ ሳሙ. 17÷20
 ናሁ: እነሆ ሉቃ.1÷36 ማር. 10÷33 ኢሳ. 33÷20
 አርማክሳሁ: መንፈስ ቅዱስ
 ኤርሁ: ኮከብ
 አሊያሁ: እነርሱ
 ኪያሁ: ርሱን ኤር.5÷22 ሲራ. 45÷4
 ዝምዝምያሁ: የእስላም አሮጌ ፋቅራ
 ጋቢሁ: የእስራኤል መደለቻ

ሂ ሣልስ ዋዊ

ሊቶናሂ: ስመ አምላክ መናሂ: ጤፍ ሕዝ.4÷9
 ምጽራርሂ: መስተዋት
 ለላምሂ: ደጀ ሠላም ሕዝ. 44÷4
 ለላመ አብርሂ: ልብስ አሮን ዕንቀ ቀንጦራሂ: የነፍጠኛ አለቃ
 ቁፋሂ: ቅኔ ማኅሌት
 ተያሂ: ፈሪ የግቢ ዙሪያ
 ተዳሂ: ቤተልሔም
 አካሂ: ጥገት
 ኢያስተሳባሂ: የሜዳ አምባ ዙሪያ
 አሉህሉሂ: ቅንብቻ
 አልልትራሂ: ኳስ
 ካሂ: ጊደር
 ዳሂ: ጎያ
 ገብሮናሂ: የነጋሪት መች ስም
 ጡፋሂ: ቅድስት
 ጳራሂ: መቅደስ

ሃ ራብዕ: 3

ሶቢሃ አሜሃ: ያን ጊዜ
 አብርሃአጽብሃ: ነገሥታት ስንክ. ጥቅ.4
 አድጋ መድጋ: ወራቶች
 ጸሊሃ: ጭቃ

ሄ ሃምስ የፊደል ስም

መዝ.118÷33

ማኑሄ ምናሄ፡የሰው ስም መሳ.13
÷2-25
ሱፋሄ፡መስዋዕት
ራግሄ፡ ግራምጣ
ርሐ፡ ሽቱ ናትራ መሐ.5÷13 8÷2
ብሐ፡ ጉማሪ ኢዮ.40÷15
ቴቆሐ፡ ያገር ስም 2ኛ ሳሙ. 14÷2
9ሞ.1÷1
ትሐ፡ የመስኮት ደጅ ዳጌ.4÷9
ሕዝ.40÷7
ኡሱሄ፡ ስመ አምላክ (ዕብ) ማቴ.
27÷45 ማር.15÷34
ኡርጋሄ፡ አክርማ ሶስ.1÷51
ኩላሄ ሁልጊዜ ኤር.1÷7
ዮዳሄ የዳብሄ፡ የሰው ስም 2ኛ ዜና.
24÷20
ዮፍታሐ፡ ስም ዕብ.11÷32 መሳ.
12÷1
ገላቡሄ፡ ያገር ስም 1ኛ ዜና10÷1
ግሄ፡ አሽኮኮ ምሳ. 30÷37 መዝ.
103÷18

ሀ ሳድስ

ላሚህ፡ የሰው ስም ዘፍ.4÷18-24
መትሐ፡ ሰይፍ
መንቢህ፡ መጋኛ
መዋድህ ፡ዋዲያት
መዳምህ፡ አርፈ መስቀል ዘፀ. 38÷
12 2ኛ ዜና. 1÷11

መድቅሐ፡መዶሻ ድጅኖ ኢሳ.44÷
19
መጋዝህ፡ የነብር ስምድ ኤር.13÷
23
መፍጽሐ፡ መሮ ኢዮ.41÷20 ኤር.
23÷29
መሳሐ፡ ፈተና ዘፀ.17÷1 ዘዳ.6÷
16
ሰካህካህ፡ አለር ውኃ
ሱራህ፡ድንች -
ሲህ፡መከራ ሲራ.30÷17
ሴሮህ፡ የሰው ስም ዘፍ.11÷20
ሴሮህ፡ ቂስ ገበዝ
ስማህ፡ጣፊያ
ስምሳህ፡ሳምባ
ሰያህ፡ ጥና
ቆቅሐ፡ቆቅ ኤር.17÷11 ስንክ.
ታህ.13
በጢህ፡ዱባ ዘጉ.11÷5
ቤርሳቤህ፡ ያገር

ስም ዘፍ.21÷30 126÷33
ቤርሳቤህ፡ የሴት ስም 2ሳሙ.5÷14
ንኩህ፡ አህያ
ኖጉ፡ጸጥታ መጽናናት
ዘፍ.5÷29፤9÷29
አህ፡ አክ፡ ሀዘን፡ ጭንቀት
ሕዝ.4÷14

አልታሐ፡ያልተሰፋ ቀሚስ፡ መጉናጸ
ፊያ፡ ፈረጅያ ዮሐ.19÷23
አልጣሐ፡ ያገር ስም
አራህ፡ መሐል እጅ 1ሳሙ.5÷4 ስንክ
ግን.14
አዝህ፡ ጭንጫ መዝ.113÷8 ኢያ.5÷2
ኩኩሐ፡ አለት ማቴ.7÷24፤16÷17
ወርጎ፡ ጨረቃ ማቴ.24÷29 ኢሳ.1÷14
ወርጎ፡ ጌታ ወርጎ ንጹሐ እንዲል
ወርጎ፡ ወር ሱቃ.1÷26 ዘፀ.12÷2
ያርብህ፡ አርበኛ መዝ.32÷16፤18÷5
ድማህ፡ መሐል ራስ መዝ.7÷16
ጠፋልሐ፡ 3ሩብ ጥብብቅ
ጡባህ፡ ጥር የግብጽ ወር
ጽርሐ፡ ቤተ ንጉሥ አልፍኝ አጽራሕ
በብዙ መዝ.44÷16
ጽርሐ፡ አመቤታችን ጽርሐ ሚልክያስ
እንዲል ቅዱማር.
ጽፍሐ፡ወርድ

ሆ ሳብፅ

ቅንጽራሆ፡ ዲያቆን
ተዳሆ፡ ስመ አምላክ
አብጥልማሆ፡ ገበዝ
አንቆቅሆ፡ አንቁላል ኢሳ. 28÷6፤59÷5
ኢዮ.6÷6
አፍትሐ፡ ሹም
ኢያሪሆ፡ ያገር ስም
አሆ፡ እሺ በጉ ነህ. 5÷12 ሮሜ.6÷12

ዶርሆ፡ ዶሮ ደዋርሐ በብዙ ምሳ.24
÷26 ማቴ.23÷37
ገበገባሆ፡ሬሳ ገፋፊ ቂስ
ሆ፡ ዘፈን 2ኛ ሳሙ.6÷15

የሰ ግሥ ዓመል

ለ፡ ደቂቅ አገባብ፡ በቁም ቀሪ ፡ የ
ዘርፍ አያያዥ የዘርፍ ደፊ
ተጠቃሽ፡ ን፡ ከ፡ ተ፡ ወደ፡
አዳማቂ፡ ተቀባይ፡ አቀብሎ ሸሽ
ላይ፡ በ፡ለለ፡በ ይሆናል ለአበዊን
ለአብርሃም ወለዘርሐ በቁም
ቀሪ፡ሱቃ.1÷55
የ፡ ሐማቱ ለስምዖን ዘርፍ አያያዥ
ለኖሐ ሐመሩ፡ ለእሮን በትሩ ደፊ፡፡
ኅድጋ ለመለት ወግድፋ ለቁጥለ
ተጠቃሽ ን፡ ተከፍለ ለክልኤ ተሰጠ
ለክልኤ ከ፡ተ፡ኢትበል ለየማን ወኢ
ለጸጋም ወደ፡፡ ኢያ.1÷7
ለእመ ርኅብ ለጸላኢክ ለጎብ ሰማያት
አዳማቂ፡ ስብሐት ለእንዚኦ ኩሱ
ለአምላክ ማሰሪያ ሰጭ ወይም
አቀባይ ለይትጋባ ማይ ለታውጽኦ
ባሕር አቀብሎ ሸሽ፡፡ ወእምጽኦ ረሀበ
ሰብሔር በምድር ላይ ኢትጸሊ
ለሕዝብ ስለ ነባር አንቀጽ ሲሆን
ወሱቱ ብእሲት ወውሱድ እያለ
ይዘረዝራል፡፡ ቦ፡ ቦቱ ማለት ነው፡፡
ሊተ ለክ ያለውም በዚህ ሁሉ

አፈታት ይፈታል፡፡ ሎ፡ ሎቱ
 ላ፣ላቲ እያለ ለርሱ ለርሷ ያሰኛል፡፡
 ለ 2ኛ ፊደል ዐቢይ አንቀጽ

የለ ነጠላ ግሥ

ሂለ፡ መነጫ ሂላ ጥ
 ሀለለ፡ በራ፣ ተቃጠለ ሰቆቃ.1÷13
 ምህላል ባ፡ ምህላላት በብ ሀላሌ ጥ
 ሐመለ፡ ለቀመ 2ኛ ነገ.4÷39
 ሐምሌ ሐምል ዘ ዮሐ. 18÷1
 አሕማል፡ ላት ብብ
 ሐሰለ፡ ለበበ ሐሰል ዘ መዝ.31÷9
 ምሕላል ባ ሐሰልት መድ
 ኢሳ.16÷6
 ሐቆለ፡ ቀማ ዘፀ.12÷49 ሐቅል ዘ
 ዮሐ. 1÷19 ማር. 6÷35 አሕቃል
 ላት በብ ሐቃል ው. ምሕቃል ባ
 ሐሸለ፡ ደፈረ ሐብል ዘ፡ ወገን
 አሕባል በብ ኢዮ.15÷12
 ዮዲ.14÷13፣16.10
 መሐብል ባ
 ሐበለ ፡ ፈተለ ሕዝ.40÷3 ሐብል ዘ
 ላት በብ ኢሳ.5÷18
 ሐብለ፡ ዋሽ ምሳ. 17÷27፣19÷16
 ሕብል ዘ. ሕብለት ሳ. ማቴ.26÷4
 ምሳ.22÷8 ዘካ.2÷9 ሕብልያ ምእ
 ሐንበለ፡ ዲን ዘፍ.31÷34 ሕንባል ዘ
 ላት በብሐ ሕንባሌ ጥ ዘሌ.15÷9

ሐወለ፡ ቀላቀለ ዘፍ.19÷29 ሕዋል
 ዘ ሐውልት ምእ ዘፍ.19÷26
 ዘሌ.26÷1
 ኀዘለ፡ አዘለ 1ኛ ተሰ. 2÷7
 ዘዳ.32÷11 ምኅላል ባ ላት በብሐ
 ኀዘልት መድ.
 ኀቆለ፡ በረታ 2ኛመ.10÷12
 ዘፀ.19÷19 ኃያልው ኃይል ዘ
 ዘፍ.31÷6 ላት በብ ሕያሌ ጥ
 መኅይል ባ
 ሀጉለ፡ጠፋ ጠቢት 7÷7 ማቴ.6÷2
 ሀጉል ዘ ሀጉለት ሳ. ማህጉሊ ባ
 መሻ ዘ
 መሐለ፡ማለ ማቴ.5÷33 ኤር.
 22÷5 መሐላ ጥ ኤር.11÷5
 ዘፍ.21÷23 ዘፀ.22÷11
 መለለ፡ ላገ
 መምዴለ፡ ወነደለ ማዕሌት
 መምዕላይ ምእ. መዝ.63÷2
 መሰለ፡ መሰለ በ3ት ይፈታል
 ጠቢ.7÷2 ዳን.2÷31 ዘፀ.34÷13
 መምሰል አምሳል ባ መክ.7÷14
 ሢራ.17÷3 ምስል ዘ ዳን.2÷31
 አምሳላት በብ ምሳ.1÷1
 መሰለ፡ ጣዖት ሠራ ሚክ. 2÷4
 ምሳሌ ጥ ያት በብ.

መበለ፡ ብልጭ አለ አበራ በ4ት ይፈታል
 ዕንባ. 3÷11 ምባሌ ጥ ማሕብል ስር. ዘካ.
 9÷14 ኤር.9÷8
 መከለ፡ቆረጠ አሜክላ ባ ዘፍ.3÷18
 ሞጽበለ፡ ሞረደ ሞጽበል ዘ
 መጥቆለ፡ ጠነቆለ መጥቁል ዘ
 ሰመለ፡ አለዘበ ሰምል ዘ ሰማሌ ጥ
 ሰሐለ፡ ሳለ ምሳ. 5÷9 ስሕለት ሳ
 ሰሰለ፡ ወገደ ዘፀ. 13÷16 ስሳሌ ጥ 2ኛ
 ጴጥ. 1÷14
 ሰቀለ፡ ሰቀለ ዮሐ. 19÷18 ኢሳ.44÷5
 ሰቅል ዘ ዘፀ.30÷23 ስቅለት ሳ ስንክ
 መጋ.27 ታት በብ መስቀል ባ. ዘ
 ገላ.6÷14 ፊልጵ. 3÷17 1ኛ ቆሮ.1÷17
 መሳቅል በብ መሳቅልት ዮብሐ ብሐ ሰቀላ
 ጥ ዮሐዋ.18÷3 ማቴ. 17÷4 ሰቀልት
 መድ
 ሰብለ፡ ዘረዘረ ዘፀ.9÷31 ሰብል ዘ
 ማር.4÷28
 ሠንሰለ፡ እያያዘ ሠናስል ሠንሰል ዘ
 ኢዮ.36÷8 ኢሳ.3÷20 ሠናስላት በብ
 ሠዐለ፡ ሣለ ሕዝ.4÷1 ኢሳ.49÷15 ሥዕል
 ዘ 1ኛ ነገ.6÷27 ሕዝ.43÷12
 ሰዐለ፡ ለመነ በ4ት ይፈታል ሕዝ. 43÷12
 መዝ.103÷22 ስዕለት ሳ ዘ ታት፡ በብ
 ኢሳ.7÷2 ምስክል ባ ሰክልት በድ
 ሰዐለ፡ እሁ እሁ አለ አርጋ ድር.13

ሰክለ፡አፈራ ኢሳ.5÷2 ኤር. 8÷15
 ማቴ.7÷16 አስካል ባ መጋ.1÷14
 ሰወለ፡ ሸተ ሳውል ሰወል ዘ ሰወላጥ
 ሰደለ፡ መዘነ ሰድሱ ጉል ሰዳልው
 በብ
 ሰገለ፡ ጠነቆለ ኢሳ. 47÷13
 ዘዳ.18÷11 ሰገል ዘ ኢሳ.46÷9
 ሆሌ.4÷12 ዳን.1÷20 ሰግላ ጥ ላት
 በብ መሰግል ባ ማቴ2÷1
 ሰፈለ፡ መታ ፣ቀጠቀጠ ሰፊልያ
 ምእ. መሳ.5÷26 ኢሳ.41÷7
 ኤር.10÷4
 ሳህለለ፡ ደረቀ
 ረመለ፡ ጠነቆለ ረመል ዘ
 ረወለ፡ በሳ በ2 አውርድ
 ረገለ፡ ቀዘፈ ረገል ዘ
 ቀለ፡ ቀለለ ማቴ.9÷5 1ኛ ነገ.11÷4
 ቃል ዘ ቅለት ሳ ቀሊል ው ማቴ.11
 ÷30
 ቂልቂለ፡ ዘቀዘቀ ዘካ.14÷4 በሦስት
 ይፈታል ቂልቂሊት ምእ. ስንክ
 መጋ.14
 ቂሰለ፡ ቆሰለ 2ኛ ዜና.29÷9 ዘካ.13÷6
 ቂሰል፡ ዘ ላት በብ 2ኛ ዜና.22÷6
 ራዕ.13÷3 ቂስለት ሳ ሰቂ.1÷12
 ቀብለ፡ ጉደለ ኢዮ.14÷1፣ 21÷21
 ዘፍ.27÷45

የሰ ግሥ ምስክር

98

ሠዕል፡ሳለ ግሃክ ግንፋለ ወሰደል ተክል፡ ተካ ላሕመ ለእመ ወግኦ ውስቴታ ሀገረ ኢየሩሳሌም እን. ዘካርያ 4፡1
ሠዕል፡ ቀረጸ እሠረ እዴሁ ውስተ ዐለለ፡ ቀለም ዐገባ የዐልሱ ኩኩሕ ተሥዕለ እን. ስንክ ገዳ 26
ሰዐል፡ ፈጠረ በአርአያ እሳለ፡ እሳለ ሆነ ምልክተ ክርሥ እግዚአብሔር ተሥዕለ እን. ስንክ ገዳ 26
እመሕያው ዘይሥዕ ሱሙ ወክመ ሐራውያ ዘገዳም እን. ስንክ ገዳ 26
ለሕፃናት ውስተ ማኅፀን ተወልደ እን. መጽ. ምሥጢር
ቄልቄለ በ3 ይፈታል
ቄልቄለ፡ ወረደ ንበር ምስሉን እስመ መስየ ወተቄልቄለ ፀሐይ እን. ስንክ ገዳ 24፡28
ቄልቄለ፡ ዘቀዘቀ ወለቀልም ለጳጥሮስ ቀልቀሊተ እን. ገደለ ሐዋርያት
ቄልቄለ፡ ፈሰሰ ጊዜ ተቄልቄለ ደመ ገባክ መብረት ዘናክ ተሰማ በዐረብ ወለርቅ እን. መል መድኃ
ተክሰ በ4 ይፈታል
ተክል፡ ተክሰ ተክሱ ወይን ወዘሩ ገራውህ እን. መዝ. 106፡37
ተክሰ፡ ከፈለ ዘሰረቀ ሳሕመ ይተክል ህየንት ፩ዱ ትህምስተ እን. ዘፀ. 22፡1
ተክሰ፡ ፈንታ ሰጠ ይፈዲ ለሕመ ተክሰ ሳሕም እን. ዘፀ. 21፡36

የሰ ግሥ ነባር

99

ገደለ፡ ጠንባ ኃበ ሁሉ ገደለ ህየ ይትጋብሱ እን. ማቴ. 24፡28
እሳለ በ4 ይፈታል፡
እሳለ፡ ሠፈፈ ወመንፈስ እግዚአብሔር ይጻልል መልክልተ ማይ እን. ዘፍ. 1፡2
እሳለ፡ ጋረደ ናሁ ደመና ብሩህ እሳሎሙ እን. ማቴ. 17፡5
እሳለ፡ ሠወረ ይጻልለክ በገበዋቲሁ እን. መዝ. 91፡4
እሳለ፡ ሸፈነ ወተጸለሰ ልበሙ በኢያእምሮ ሮሜ. 1፡21
የሰ ግሥ ነባር ስ፡ ብሂል ለብሰ ሥጋ እምድገገል ክርስቶስ ከድገገል ሥጋ ገን ለበሰ
በገዕዝ የገባር ቃል
ሰ፡ በቁሙ ን
ለሰ፡ እየ ዘፍ. 12፡4 ኤር. 20፡8
ሳሰለ፡ ሳይ ኢሳ. 8፡21 ሮሜ. 5፡12
መንገሰ፡ ወደ መዝ. 120፡1
ምስሰ፡ ጋራ መዝ. 54፡20
እሰ፡ የ፤ እን፤ እሰ፤ የሐዋ. 15፡1፤ 13፡13
እንገለ፡ ያለ፤ እሰ፡ ታ፤ ሰመዝ. 89፡1
ምሥሉ፡ ችፍርግ
ሰድሱ፡ የሸል ቤት
ሰኬሐሉ፡ የወረንጦ ቤት
ቀርጠፋሉ፡ ናርጅ
በርኔባሉ፡ ዕንቀ፡

በዲባሉ፡ ሰይጣን ተክሉ፡ የበግ አውራ አርሰጣሉ፡ የጥንቆላ መጽሐፍ እሱ፡ እሳያ፤ ኩሉ፤ ሁሉ፤ ሕዝ. 11፡2 ማቴ. 22፡40 ሉቃ. 19፡40 ከሰሉ፡ የዕብራይስጥ 9ኛ ወር ዘካ 7፡1 ነህ. 1፡1
ይብሉ፡ ወንዝ ፡ ሰማይ ገምሉ፡ አለቅት
ሣልሰ ሁብሊ፡ የዳዊት እናት ሐ. ንባሊ፡ ጠፍ ሕዝ. 4፡9 ሙአሊ፡ ሞአባሊ ዋስና ጠበቃ ቤርዚሊ፡ የሰው ስም 2ኛ ሳሙ. 17፡27
ኔስታሊ፡ የመስክ እባብ 2 ነገ. 18፡4 ዮሐ. 3፡14
አባሊ፡ ክፋይ ወርቅ ድርም ዘፀ. 30፡13 ዘሊ. 27፡25
ኢሱፍሊ፡ አገር 1ሳሙ. 4፡1 መሳ. 3፡3
ኢኑሊ፡ የእሳት ራት
ኢናጣሊ፡ የግመል ጊደር
ኤሊ፡ ካህን 1ኛ ሳሙ. 1፡9፤ 4፡18 ፡ 14፡3
ኤሊ፡ ድንጋይ ልብሱ ዘሊ. 11፡30
ደማሊ፡ የአንባሳ ምስል ጣቢ. 1፡5
ገርዳሊ፡ ዳኛ

የሰ ግሥ ነባር	100	የሰ ግሥ ነባር	101
ጠሊ: ፍየል አጣሊ በብ ዘፀ. 25÷4	አሜክላ: እሾህ ዘፍ.3÷18 ዕብ.6÷8	ሃሌ: እምቅድመ ዓለም የነበረ ዘፀ.	ኃይክል: መቅደስ! ታቦት! የኖላ
ዘሌ.5÷6 ማቴ.25÷31	አቂላ: ጽርስቅላ ስም የሐዋ.18÷2	3÷14:13÷4 መዝ. 110÷1 ራዕ. 19÷6	ሚስት ስንክ ጥር.6
ጦሊ: ዝሆን	፤2÷3 ፤18 ÷19	መንተሌ: ጥንቸል ዘሌ.11÷6	ኃግል: እግር ብረት ፤ደኃ፤ዕቃ
ጳውሊ: ስም ስንክ የካቲት 2	አብርቅላ: የሴት ስም	ስንዳሌ: ስንዴ ዘፍ.18÷6 ዘፀ.29÷2	ሕዝቅኤል: እግዚአብሔር ያጽናናል
ፊብዕ	ዐግላ: ቅጥር አጥር	ዘሌ.2÷1	ሕዝ.1÷3
ሀላ: ወንጌል፤ ኃጢአት	ኤላ: ሸለቆ 1ኛ ሳሙ.17÷2	ቢረሌ: ብርሌ ፤እንቀ፡ እመቤታችን	ሉል: ምሉ ሉል ዘፍ.2÷12
ሄላ: ምንጭ የበለስ ቋንጣ ማጋ.7÷8	ዕብላ: ጨረቃ ሄኖ.26÷2	ራኢ.21÷20 ዘፀ.28÷20 ኢሳ.54÷12	መላልኤል: የሰው ስም ዘፍ.5÷14
ሳሊበላ: ንጉሥ ስንክ ሰኔ.12	ከዋላ: ጌላ ማር.4÷38	ትብሌ: ጥብቆ፤ ለደርያ ኩታ ዘፀ.28÷ 6፤	መሐፒል: ሸማ አጣቢ ማር.9÷3
ማቴሳላ: የሰው ስም ዘፍ. 5÷22	ኳሄላ: ጥንግ፤ ኳስ፤ አላማ፤	36÷12	መርጡል: አዳራሽ ዘፀ.
ሠረገላ: ሠረገላ እመቤታችን	ያደባባይ ግንድ፤ የጥፍር ዕድፍ፤	ንስታሌ ምስል	29÷4፤30÷18 ፤26÷36
ሠረገላ አሚናዳብ እንዲል	የፋሮ ጉድጓድ መዝ.70÷7	አሌ: ወዮ ማቴ.23÷13 መክ.10÷16	መቀዓል: ጮማ፤ ስብ ዘዳ.32÷15
ዘፍ.41÷43፤46÷29 ኢሳ.22÷18	1ቆሮ.4÷13	ኩፋሌ: መክፈል፤ የመጽሐፍ ስም፤	ዓሞ.6÷4
መዝ.67÷17 2ኛ ሳሙ. 6÷2	ዋዕላ: ቡሆር ዘዳ.14÷5	ግምጃ ኩፋ.6 ዘፀ.1	መንቀል: የውኃ መያዥያ
ሰንበላ: የኮከብ ስም አቡሻ.3	ዘሊላ: ዘንጋዳ	ደጉለሌ: ዳጉዕሌ፤ የሰሌን ቆብ፤ የሰሌን	ኤር.52÷19
ሰግላ: ሸላ ሉቃ.19÷1	ደሊላ: የሴት ስም መሳ.16÷4	ቀሚስ ስንክ ንዳ.16	መንዲል: መሐረም፤ ሸማ፤ ግምጃ
ሰፌላ: የእገር ስም አብድ. 19 2ኛ	ደንጉላ: ሱፍ መኃ.2÷16	ጋሌ: ገበሎ ፤ኩርፋፍ ዘሌ.11÷30	ሚሳኤል: ስም ዳን.1÷7
ዜና.26÷10	፤4÷5፤2÷1	ዳሌ: ዳሌ	ሚካኤል: ማነው እንደ አምላክ
ሳላ ሳቤላ ፡ የሴት ስም	ዳቤላ: የፍየል አውራ፤ ተባት	ጽሌ: ታቦት ጽላት በብ ዘዳ.9÷9	ራኢ.12 ÷7 ዳን.10÷13፤12÷1ይሁ.9
ቃቤላ: ማሽላ	ኢሳ.5÷9 ዳን.8÷5	ዘፀ.31÷18	ሜልኮል: ስም 1ኛ ሳሙ.14÷49
ቀጸላ: ዘውድ አክሊል 1ኛ. 21÷38	ገልገላ፤ ገሊላ፤ ያገር ስም ማቴ.	ሳድስ	፤18÷20-28
ቃውላ: የበግ አውራ	4÷15፤ ሉቃ.1÷26 ኢዮ.5÷9	ሐመል: የኮከብ ስም	ሰባ ሰገል የጥበብ ሰዎች ዳን.1፡3፤
ቆላ: ወንዝ፤ ቆላ መዝ.83÷4	ገብላ: ገንዳ ዘፍ.30÷38 ዘፀ.2÷16	ሐምል: ጎመን ምሳ.15÷16	ማቴ.2÷1
ተኩላ: ተኩላ ነጣቂ ኢሳ.11÷6	ገይላ: አሞሌ	ሐስል: ዳውላ	ሰናፊል: ሱሪ ዳን.3÷21
ማቴ. 10÷16 ፤7÷15 ዮሐ.10÷1	ጋላ: ጭፍራ የሺ አለቃ	ሐራድል: ጅብ	ሰውትል: ሸተል
ቴክላ: የሴት ስም ስንክ ሐም.25	ጌልጌላ ፡ ሰማይ	ሐቅል: ምድረበዳ መዝ.28÷8	ሰይቀል: እንዝርት፤ መወልወያ
ቶላ: የሰው ስም	ጽርስቅላ:ሸቱ መኃ.4÷13	ኃንጸዋል: አረማሞ ኢዮ.31÷40	ሰቅል: የክብደት መስኪያ 2ኛ
ናላ: ናላ፤ እናት	ጺላ: ጭቃ	ኃየል: ዋልያ መዝ፡41÷1 መኃ. 2÷9	ሳሙ.14 ÷26
አላ፡ እንጅ ዮሐ.15÷16 ዘፍ.48÷19			ሰፈርኮል: እንቅርት

የሰ ግሥ ነባር 102
ሰፋድል: የእንግዲህ ልጅ
ሰራፌል: የመላእክት ስም ኢሳ.6÷2
ራእ.4÷4 ሄኖ.20÷38 ተረ.ኤር.
11÷38
ሰቱኤል: የሰው ስም ዕዝ.
ሰቱ.1÷1
ሲኦል: ጥልቀት ያለው ዘኁ.16÷33
የኖ.2÷3 ማቴ.16÷18
ሳኦል: ስም 1ሳሙ.8÷12፣ 11÷14፣
13÷12 ፣ 16÷14
ሳሙኤል: ለእግዚአብሔር የተለየ
የሐዋ.13÷20 1ኛ ሳሙ.
3÷3፣ 25÷2
ሳውል: የጳውሎስ ስም
የሐዋ.7÷60 ፣ 8÷3፣ 9÷7
ሳፕናኤል: ዲያብሎስ ፣ ሰይጣን
ሶል: ፀሐይ
ሩፋኤል: ፈውስ ጣቢ.8÷2፣ 12÷15
ሄኖ.6÷27
ራሔል: የሴት ስም ዘፍ.29÷16
ራጉኤል: የመልአክ ስም ሄኖ.1÷6
ሮጌል: ቦታ፣ መቃብር
ሮቤል: እነሆ ወንድ ልጅ
ዘፍ.29÷31 ፣ 32
ቀንዲል: ማብሪያ ዘፀ.40÷4
ዘጉ፣ 4÷9
ቀዘል: ሚዳቋ ኢሳ.13÷14
ቀፋድል: ጽዋ

ቃል: ቃል፣ ድምጽ ዳገ.4÷28
ኢሳ.13÷ 2 መዝ.77÷1 ዮሐ.1÷1
ቃየል: ዕቃ፣ ጦር ዘፍ.4÷1
ቁንጽል: ቀበሮ ሱቃ.13÷33
ማጋ.2÷15 መሳ.15÷4
በቅል: በቅሎ መዝ.31÷9
2ሳሙ.13÷29
በዓል: ጣዖት 1ነገ.16÷31
መሳ.2÷16
በድል: ባቂላ - 2ሳሙ.17÷28
ሕዝ.4÷9
በጸል: ነጭ ሽንኩርት ዘኁ. 11÷5
ቡል: ጎዳር (ዕብ) 1ነገ.6÷38
ባቢል: መበተን፣ አገር ዘፍ.1÷10
ዳገ.3÷1
ባቱኤል: የሰው ስም ዘፍ.24÷50
ቤል: የጣዖት ስም ኢሳ.66÷1
ቤቴል: ተራራ ዘፍ.13÷3፣ 12÷8
ብርክኤል: የኮከብ ስም
ብርያል: ሰይጣን ኢሳ.14÷12
ተብሲል: ንፍሮ፣ የሕግ ግቢ
ዳገ.13÷33
ቴቀል: ዘመነ ወንጌል ሚዛን
ዳገ.5÷26
ኒል: ሰማያዊ ቀለም ስንክ ሐም.8
ጎዳር 24
ኒል: አብሻት፣ ያገር ስም

103
ናትናኤል: የሰው ስም ዮሐ.1÷44 ፣ 21
÷2
ኔባል: ጫን አቁማዳ ፣ ገንቦ ሆሴ.3÷2
ንዋየ: ሐቅል ዕቃ፣ መሳሪያ መዝ.46 ÷9
አጎሰል: ዳውሎች
አማኑኤል: ከኛ ጋር (ዕብ) ኢሳ.7÷14
ማቴ. 1÷23
አቤል: ኃላፊ ዘፍ.4÷2፣ 3 ማቴ.23÷35
አዕዳል: ማስ፣ ልብስ፣ ቁጣ ዘፍ.3÷21
2ነገ.1÷8
አኪጦፌል: የሰው ስም 2ሳሙ.15÷12
አውል: ጤዛ ዳገ.3÷45
አድል: በርኖስ
አግል: ጀጉል፣ አጥር
አዛሄል: እግዚአብሔር ያያል 2ነገ.8÷7
አጽንዋል: ገንጭ ሲኖር
ኡራኤል: መልአክ ሄኖ: 6÷2 ዕዝ.
ሱቴ.2÷2
ኢይዝራኤል: ከተማ ኢያ.15÷56
1ሳሙ.25÷43
ኢዮቤል: የ49 ዓመት ዘመነ ዕድገት
ኢዮቤል: ቀንጾ መለኸት ዘዱ.25÷9
ኢዩኤል: ነቢይ፣ እግዚአብሔር አምላክ
ኢዩ.1÷1 ፣ 9÷15 ስንክ ጥቅ.21
ኤሉል: (ዕብ) መስከረም ነሀ.6÷15
ኤል: አምላክ ሰማ
ኤልዛቤል ንግሥት 1.ነገ. 16÷31
፣ 20÷25

የሰ ግሥ ነባር
እስራኤል የእግዚአብሔር
ዘፍ.32÷22፣ 49÷7 ዘፀ.14÷30
እስማኤል: ስም ዘፍ.16÷1፣ 17÷23
እክል: እህል እክሊል በብ
ዘኁ.26÷26 ዘፍ.26÷12 መዝ.
103÷15፣ ዘዳ.7÷13
ዕዋል: ውርንጫ፣ ግልገል፣ ልጅ
ዘፍ. 49÷11 ማቴ.21÷2
ዕጻል: ልጅ ዘዳ. 32÷14፣ 28÷51
ኢዮ.5÷7
ክል: የሐዘን ጥቁር ልብስ፣ መጻጸ
ክርሚል: ችፍርግ፣ ሀገር ኢያ.
15÷55 ኤር.2÷7
ኪሩቤል : የመላእክት ስም
ዘፍ.3÷24 መዝ.17÷10
ካሴል ታግሣሥ ነሀ.2÷2
ኮል: እንክይ ምሳ.25÷11 መጋ.2÷3
፣ 8÷5
ኮሞል: እሼ ስንክ መስ.11ኛ ጥር.11
ወይጣል : ድኩላ ሕዝ.7÷26
ዘዳ.14÷5
ወንጌል: የምስራች ማቴ. 28÷14፣
24÷15 ማር.16÷15
ዘሩባቤል: ስም 1 ዜና. 3÷16
ማቴ.1÷ 12
ዙጋል: የኮከብ ስም ስንክ ሰኔ 12
ዛዕጉል: ዛጉል
ዜቡል: የጣዖት ስም ማቴ.12÷24

ደማኮል: የአዳም ስም ገድ አዳ
ይመ.
ዳንኤል: እግዚአብሔር ፈራጅ ዳን.
1÷1ሕዝ. 14÷14:28÷3 ማቴ. 24÷
15
ድንቡዕኮል: የጉማራ ወጥመድ
ሕዝ.1÷ 9
ገብርኤል: የእግዚአብሔር ሰው
ዳን. 8÷16: 9÷21 ሉቃ. 1÷19
ገማልያል: ስም የሐ.5÷34: 22÷3
ጌባል: የተራራ ስም ዘዳ. 11÷29
:27÷13
ጋሜል: የፊደል ስም መዝ.118
ግመል: በቁሙ ማቴ.3÷4
ዘፍ.24÷10
ጌልጌል: ሰማይ: ሰረገላ
ሕዝ.10÷13
ግንፋል ጡብ: ግንብ ዘፍ.11÷3:
ዘፀ.1÷14
ጉል: በረት ሉቃ.2÷7
ጠርዜቤጤል: ቂስ
ጸሐል: ወጭት ገበታ ማቴ.14÷8:
23÷25
ጽንብላል: ቢራቢር
ፋኑኤል: መልአክ ሄኖ.10÷8-15
ፍያል: ፍንጃል ዘጉ.7÷19
ምሳ.23÷31

ሳብዕ

ሀሱ: አለ መዝ 71÷17
ሐሱ: የሰው ስም
ሊሱ: ወፍ 3ጐተና ያለው
ላሕሱ: ወገል ክርፈዝ
ሉሉ : አሞራ : ሰይጣን
ሉ: ኮረፍታ
ማዕሉ: ዶማ
ሴሉ: ያገር ስም
ሴከሉ: የወር ስም ዕዝ. 11÷1
ስንክ የካ.5
ባዕሉ: ድን
አውሉ : ብርቱ ነፋስ ኢዩ.
21÷18 ሕዝ.13÷11
ኤሉ: ያገር ስም
ከሉ : ቅቤ
ከበሉ: ቀለበት: መፆረ ታቦት
ከንበሉ: ወለባ ስንክ መስ.27
ጸለሉ: ጥላት አርጋ 2
ጹተሉ: ጉሽ ጠጅ የሐ.2÷13
ሚክ.2÷ 11
ፋሉ: ከረጢት ሙዳይ

የመ ግሥ ዓመል

መ የቃል አጉላማሽ: አጋናኝና
አዳማቂ: መድረሻ: እየኾነ
በአንቀጽ ሳይቀር በኹሉ ይገባል
መኑመ: ምንተኑመ: እስኩመ:
እፎመ: ውእቱመ: ካልእመ:
ባዕድመ: መጽአ መ: ይመጽአመ

ፍችው ራብዕ ማድረግ ወይም ራብዕ
መሆን ነው:: ሳይፈታም አዳማቂ ሆኖ
ይቀራል:: መ ባዕድ ዘር ላይ
እየተጨመረ መነሻ ይሆናል ግዕዙ ብቻ
ስለተነገረ ካዕቡ: ራብዕ: ሳድሱ: ሳብዕ:
አይቀሩም ይህም ሰፊን መስፍን ወደየ
ሙዳይ ሔበ ማሕየብ ኃለፈ ምሕላፍ:
ወጸፈ ሞጽፍ እያለ መሄዱን ያሳያል መ
እና ሞ ጉራጆች ናችው በወ የሚነሣ
ከወ ግሥ በቀር በሌላ አይገኙም መ
የወንዶች አብኹ ምእላድ በሩቆችና
በቅርቦች ዝርዝር የሚገባ ለሊሆሙ
ለሊከሙ
ሚ: (ዕብ) የጥያቄ እና የምርመራ
የአንክር አገባብ ሚ አዳም:: ሚ: በዝጉ
ሚ መጠን መጋ. 4÷10 መዝ.3÷1 ቅዱ::
መ3ኛ ፊደል ዐቢይ አንቀጽ
የመነ ነጠላ ግሥ
ሐመ: ታመመ ኢሳ.54÷3 ሕማም ዘ
ዘዳ.7÷15 ማቴ.4÷23 ሕማማት በብ
የሐ.1÷3 ሐመምት መድ
ሐለመ: አለመ ሕልም ዘ መክ.5÷3
ዘፍ.20÷3 :28÷12 ሐለምት መድ
ሕልመት ሳ
ሐመመ: ተመቀኝ ሕመሜ ጥ ሐመምት
መድ ሐማ ስም
ሐሠመ: ከፋ መዝ.104÷15 ሕሠም ዘ
ሕሥመት ሳ ታት በብ

ሐረመ: ተወ በ12 ይፈታል 1ጢሞ.
4÷3 ሚክ.4÷13 ኅርም ዘ ምሳራም
ባ ማት በብ ዓሞ.7÷13
ሐርተመ: ጉሰቄለ ኤር.4÷20
ሚክ.2÷4 ሕርታሜ ጥ ሕርትምና
ምእ ኢሳ.47÷11 2ኛ ተሰ.2÷3
ኃተመ: አተመ በ28 ይፈታል
ሲራ.23÷16 ምሳ.21÷19 ማጎተም ዘ
ማት በብ ዘፍ.41÷42 ኤር.32÷10
ጎትመት ሳ ጎትመታት በብ ጎተምት
መድ.
ሐከመ: ብልሐተኛ ሆነ ሕክመት ሳ
ሐኪም ው ኤር.8÷22
ሐጀመ: አወጋ:ተረተ: አንቀላፋ:
ልሕመ:ላመ ኢሳ.1 ÷3 ኢዩ.21÷8
ላሕም ልሐም ዘ ዘፍ. 35÷19
አልሕምት በብ ዘሌ.22÷28
መዝ.8÷7
ለምለመ: ለመለመ ማር.13÷28
ኢዩ.18÷16 ሕዝ.17÷4 ልምላሜ ጥ
ያት በብ
ለቀመ: ለቀመ
ለተመ : ልጦ ጉርድ አወጣ
ዘፀ.29÷40 ልትመት ሳ ዘሌ.2÷14
ለጉመ: ለጉመ ያዕ.5÷17 ገታ በ2
ይፈታል ያዕ.3÷3 ልንም ዘ ማት
በብ

የመ ነጠላ ግሥ 106
ሂመ: ሸመ በ5 ይፈታል ዘካ.4÷2 ዘፀ.25÷31 ቆም. ዘ
ዘፍ.41÷41 ቆላ.1÷23 ሂመት ሳ. ሕዝ.19÷11 ቀወምት መድ ማቴ.
ሲራ.12÷12 ታት በብ ምሥያም 5÷15 ዘዲ.25÷31-40
ባ ሠየምት መድ. 1ኛዜና. 25÷1 ቀለመ: ጸፈ መዝ.44÷2 ቀለም ዘ
ኢዮ.38÷2 ማት በብ ኤር.17÷1 ሕዝ.9÷2
ሰለመ: ፈታ እስላም ባ ስንክ ቀለመ: ለቀመ በ3 ይፈታል
ታህ.23 ሰላም ዘ ስልማና ምእ. ኢሳ.24÷13 ራዕ.14÷19 ቀለም ዘ
መዝ.82÷11 ዓሞ.9÷13 ዘሌ. 26÷5 ቅስመት ሳ
ሠረመ: ረግረግ ሆነ አጠለቀ ዘፀ.27÷20
ሰቀመ: ማረከ ሰቂማ ጥ መዝ.107 ቀለመ: አጣፈጠ ማቴ.5÷13
÷7 ቅሳሜ ጥ ማር.9÷50 ኢዮ.35÷6
ሶርኤመ: ለምጽ አወጣ ቀረመ: ለቀመ ሰቂ.1÷22 ኤር.6÷9
ሶርየመ : ለምድ አወጣ ሶርየም ዘ ቀርም ዘ ሚክ.7÷1 ኢሳ.17÷6
ሰተመ: ደረሰ ስትመት ሳ ቅርመት ሳ ምቅራም ተቅራም ባ
ሰተምት መድ ዘሌ.19÷10 ኢዮ.24÷24
ሰዐመ: ሳመ ሱቃ.22÷47 ምሳ. ቀደመ: ቀደመ በ2ት ይፈታል
7÷13 ሰዕመት ሳ መኃ.1÷2 ዮሐ.5÷ 7 ዘፀ.15÷21 ዕብ.5÷12
ሰዐምት መድ. ቅድም ዘ ራዕ.4÷6 ዘፀ.28÷14
ሰክመ: ተሸከመ መሳ.16÷3 ኢሳ. መቅድም ባ ዕብ.5÷12
46÷7 አስኬማ ጥ ስንክ መስ.18 መኃ.4÷14 ቅድምና ምእ ቀደምት
ረአመ: ጮኽ ራማ ጥ አርየም ዘ. መድ ማር.12÷28 ቀዲመ-
ረሾ: ራመመ ጸፈ ረመምት መድ አቅዲመ- ጉል ኢዮ.42÷11
ረገመ :ረገመ 2ሳመ.16÷9 ሮሜ ዮሐ.1÷2 :16÷4
2÷14 ርግመት ሳ መርገም ባ ብሕመ: ድዳ ሆነ ሱቃ.1÷2
ዘዲ.27÷ 11:28÷15:21÷22 ዘፀ.4÷10 ብሕመት ሳ በሐም ው
ቆመ: ቆመ በ9ኛ ይፈታል በለመ: ጸፈ በልም ዘ ብላሜ ጥ
ሕዝ.2÷1 ዘፍ.8÷2 ቁመት ሳ
ኤር.18÷20 ተቋም ምቋም ባ

107 የመ ነጠላ ግሥ
ተለመ: ተለመ ትልም ዘ ኢዮ.39÷10
መዝ.64÷10 አትላም በብ ሲራ.38÷26
ተሳለመ: ተሳለመ: ተፈቃቀረ ሰላም ዘ
ሱላሜ ጥ. ዮሐ.20÷19 ማቴ.5÷9
መስተ ሳልም ባ ስንክ ህዳ.26
ተሠጥመ: ተሠጠመ ዘፀ.15÷4 ዓሞ.9 ÷3
ሥጥመት ሳ. ታት በብ ስንክ ገዳ. 29
መሥጥም ባ. መዝ.51÷4 ተርጉመ:
ተረጉመ ሱቃ.24÷27 ማቴ.1÷23
ትርጓሜ ጥ ኢዮ.42÷18 ዕብ.7÷2
መተርጉም ባ ፍ.ነ. 51÷11
ተቃወመ: ተከራከረ ኢዮ. 9÷19
ዮዲ.8÷28 ቃውም ዘ ጥበ.6÷26
ተቀየመ: ቂም ያዘ ሲራ.25÷15 ቂም ዘ
መስተቀይም ባ ቅያሜ ጥ
ተደሾ: ተደነቀ ዮዲ. 10÷7 ጥበብ 17÷3
መድምም ባ ድመት ምእ. ታት በብ ስንክ
መኃ.23 ጥቅ.7
ተጽመመ: ቸል ቸል አለ መዝ.82÷1
108÷1 ተጽማም ዘ
ተፍዕመ: ጉረሰ ዘፀ.36 ዮሐ.13÷ 22
ፍዕም ዘ ፍዕመት ሳ ስንክ መስ.16
ዮክ.16
ኖመ: ተኛ 1ተሰ.5÷6 ንዋም ዘ ዮሐ.11÷3
ኤር.23÷31 ኑመት ሳ. ምንዋም ባ
ጉራጅ

የመ ነጠላ ግሥ
ዒመ: መስገ ዕም ዘ ማት በብ
ዘፀ.20÷12 ዕብ7÷3 ምዕያም ባ
ዒማን ምእ.
ዐለመ: ጸፈ አስተማረ ማቴ.12÷ 32
ዮሐ.1÷10 2ኛ ጢሞ.4÷10 ዓለም ዘ
ማት በብ መዝ.23÷1 ሚክ.7÷14
ኢሳ.14÷17:34÷1
አስተሐመመ: አዋጅ ነገረ ተጋ
አስተጋ በ6 ይፈታል ምሳ.27÷24
አስተቃሠመ: አሚረተ ኢሳ.9÷24
መስተቃሥም ባ
አርመመ: ዝም አሰኘ ሲራ.35÷8 1ኛ
ጴጥ.3÷1
ዐቀመ: ሰካ ዘሌ. 17÷10 ዐቅም ዘ
ዐቅመ: ቆረጠ: ፈጸመ መዝ.111 :5
ዐቀምት መድ
አነመ: ሠራ እንመት ሳ ታት በብ
ምእናም ባ አነምት መድ ዘዲ.35:
25 - 35
አጀመ: አማረ: አቃጠረ
ዕድሜ ጥ አዳም ው ኤር.8:7
ዳን.8÷19 መዝ.132÷1 መእድም ባ
አግደምደመ: አፋተለ ግድም ገዳም
ዘ ዳን.3÷1 ማቴ.14÷15 ዘሌ.26÷21
ከመመ: ቈረጠ
ከረመ: ከረመ ኢዮ.37÷5 ከርም ዘ
ዘካ.14÷8 አክራም በብ ምክራም
መስከረም ባ ክረምት ምእ ማት በብ

ከራሜ ጥ ዘሌ.25÷22 ፡26÷10 ጠቀመ፡ ግንብ ሠራ ምሳ.25÷28
ዘፀ.19÷20 ኢሳ. 36÷1 ጥቅም ዘ ታታ በብ
ከተመ፡ ጫፍ ሆነ ዘፍ.11÷1 ከተማ ጥቅምት ምእ.
ጥ ጠዕመ፡ ቀመሰ መዝ.33÷8
ወስከመ፡ ሰነገ ወስከምት መድ ጠዕምት መድ
ዝህመ፡ ሞቀ ዝህመት ሳ ጥዕመ፡ ጣፈጠ
ዘንመ፡ ዘነበ ኢሳ.5÷6 ዝናም ዘ ጠወመ፡ ጠቀለለ ጠወምት መድ
ማት በብ ዘፀ.9÷18 ዘፍ.19÷27 ፀሐ.1÷12
ዳጎመመ፡ አፈረሰ ዳሞ ጥ ጸስጠመ፡ ቀደደ፣ደነቆረ
ደክተመ፡ ደሀ አደግ ሆነ ደክታም ዘ ፀሐ፡ ደረቀ አፅም ባ አእፅምት
ደክታሜ ጥ ደክትምና ምእ በብ ዘፍ.2÷22 ዘፀ.12÷46
ደክመ፡ደክመ ኤር.12÷5 ዮሐ.4÷6 2ነገ.13÷19
ድካም ዘ ኢዮ.37÷6 ማት በብ ጸመ፡ ጸመ ዘካ.8÷18 መዝ.34÷12
ድክመት ሳ ጸም ዘ ዋም በብ አስ.4÷16
ደገመ፡ ደገመ ማቴ.19÷28 ዳን.10÷2 ዘዳ.9÷9 ማቴ.4÷2
ዘፀ.17÷18 1ኛ ቆሮ.15÷47 ድጋም ጸወምት መድ
ዘ ጸልመ፡ ጠቆረ በ2 ይፈታል
ገረመ፡ ተፈራ አስፈራ መዝ.75÷12 ዘፍ.1÷2 ጸሊም ው ጸላም ለሴ
ግርማ፡ ገሪማ ጥ 1ሳሙ.16÷7 መጋ.5÷11፤1÷5 ጸልመት ሳ
ግርመ ት ሳ ታት በብ ሲራ.25÷23
ጉርኤመ፡ አገመ ጉርኤም ዘ ጸተመ፡ የወይን ጠጅ አደረገ፤
ገደመ፡ አጋደመ ዘሌ.26÷24 ገዳም ሰበረ ዘሌ.22÷24 ጸተም ዘ ጸተማ
ግድም ዘ ዮሐ.3÷14 ማት በብ ጥ
መዝ 103÷8
ዝዘመ፡ ቄረጠ ግዝመት ሳ
ጠመ፡ ጠመመ ጥመት ሳ
ጠምጠመ፡ ጠመጠመ
ፈለመ፡ ጀመረ ፈለማ ጥ

ፈጸመ፡ ጨረሰ በ4 ይፈታል ፊልጽ
.4÷19 ማቴ.23÷33 1ኛ ሳሙ.3÷12
ፍጻሜ.ጥ ዕብ.6÷1 ተፍጻም ተፍጻሜት
ባ. ከ. ም. ፈጸምት መድ. ኢሳ.11÷37
መከ.3÷11
ፈፀመ፡ ለጉመ ሆሴ. 2÷8 ሕዝ.21÷22
ፍፅም ዘ ዳን.6÷22

የ መ ምሥክር

ሐረመ በ12 ይፈታል

ሐረመ፡ ከለከለ አሕረምመ እግዚአብ
ሔር ቀረበ አንስትያሆመ በመዋዕለ
ትክቶሆን እንፍትመን
ሐረመ፡ ዝዘተ ሐረምኩ ወሽውገዝኩ
እንቀሌ
ሐረመ፡ አወጣ፤ ለየ ንሔርም
እምቅድስት ቤተክርስቲያን እለ ይገብሩ
አመፃ እንቀሌ
ሐረመ፡ በስርዓት ኖረ ወዘከመ
መሐርኩክመ ትትሐረመ ከማሁ
ተዓቀቡ እን. 1ቆሮ.10÷1
ሐረመ፡ እርም አለ መባልዕት
ዘይትሔረመ አይሁድ እን አስቲ
ሐረመ፡ በዓል አደረገ አሕረምመ
በእንተ ፍርሀቶመ ለአይሁድ እን.
አስቲ.9÷30
ሐረመ፡ አመለከ ወአሕረመ የመ ጣዖት
2 ነገ.17÷19

ሐረመ፡ ሕግ ሠራ፤አዘዘ ደብተራ
ዘመርጡል ወታቦተ ዘሕርመት እን.
ዘፀ.31÷7
ሐረመ፡ ምስጢር ገለጠ ዘንቡዕ
ሕርመቱ እምቅድመ ዓለም እን.
ሮሜ11÷25
ሐረመ፡ አዳነ ከመ እንግር ገዳደ
ሕርመተ ትምሕርት እን. ኤፌ.6÷19
ሐረመ፡ ቀደሰ ተሐርምዮመ
ለእግዚአብሔር ዳግመኛም ሕሩመ
ትኩንክመ ወቅዱስ ለእግዚአብሔር
እን. ዘፀ.30÷37 ሚክ.4÷13

ንተመ በ28 ይፈታል

ንተመ፡ ወሰነ ደነገገ ወሐተምከ
ግሩመ እን.
ንተመ ፡ ሰበሰበ ወተሐትመ ወስተ
መዛግብትየ እን.
ንተመ፡ ደረሰ እስከ ይትሐተም
ራእየ ነቢያት እን.
ንተመ፡ አነገሠ ወሐቲምየ መፃእ ኩ
እን.
ንተመ፡ አሳለፈ ቆጠረ ወገፀ
ከዋክብት የሐትም እን.
ንተመ፡ ዘለለ ባሕረ ዓው የሐትም
ዮርዳኖስ እን.
ንተመ፡ ሸለመ ምድርኒ ሕትምት
በሰነ ፅጌያት እን.

ጎተመ: አተመ ቀረፀ ወትገብር ውስቴቱ አርአያ ማህተም እንዘፀ.28÷32
ጎተመ: አሰበ እስመ ማጎተማ ለመጽሀፍ አንትሙ ውእቱ በእግዚእነ እን. 1ቆሮ.9÷2
ጎተመ: ቁለፈ ወጎተመ መዛግብቲሆሙ እን.
ጎተመ: አመለከተ ኢያጽርሁኒ ቀታልያኒሃ ለነፍስ እስመ ማጎተ ምየ ደምክ ቅዱስ እን ስንክ መጋ. 27
ጎተመ: አዘጋጀ እስመ ለዝሰ እግዚአብሔር አብ ጎተሞ እን. ዮሐ.6÷28
ጎተመ: አደረ ጎተምክኑ ውስተ ቁናማ ቲክ ጌጋይየ እንዳለ ኢዮብ 19÷17
ጎተመ: ዘጋ ወቀተሩ መቃብሮ ወጎተምሞ ለይእቲ ዕብን እንዳለ ማቴ.27÷67
ጎተመ: ጸፈ ወጎተሞ ዳንኤል ለዝንቱ መጽሐፍ እን.
ጎተመ: ሠወረ ጎትም ወኢትጽሐፍ እን.ራእ.ዮሐ.
ጎተመ: አጠፋ በምጽአትከ ተጎትመ አበሳ እን. መል.ኢየ ለክርናእከ

ጎተመ: አሳለፈ ወገጽ ከዋክብት የጎትም እንዳለ ኢዮ.9÷7
ጎተመ: ተወ ዘምቱረ ዘነብ ተጎትሞ እን.
ጎተመ: አከበረ ወሐተሞ እግዚአብሔር አብ ለወልዱ እን.
ጎተመ: ቀባ ወይትጎቲም ታቦት በሜሮን እን.
ጎተመ: ከፈለ ወጎተምክሞ በጉቱ ማጎተም እን.
ጎተመ: ገዘተ ዉጉዝ ለይኩን ወጎተመ እን.
ጎተመ: አጠቁረ አሌ ሎን እለ ተጋትማ ዘባናቲሆን ወእንግድአቲሆን እን.
ጎተመ: ባረከ ወጎተሞ በመንክብያቲሁ እን.
ጎተመ: በሳ ኢትጎትሙ አባለክሙ በመርፍዕ እን. ፍ.ነገ 45
ጎተመ: ጨረሰ ኢይፃኡ እምቤተክርስ ቲያን ዘእንበለ ይጎትም ካህን እን. ቀሌ. 7÷175
ጎተመ: ቈጠረ ወጎትም ወርቀ ዘበአ ለቤተ እግዚአብሔር እን. 2ነገ.22÷9

ለጉመ በ2 ይፈታል

ለጉመ: ለጉመ ወናሁ ለአፍራስኒ ንወዲ ሎቶን ልጓመ እን.ያዕ.3÷3

ለጉመ: ዘጋ ወለጉመ ሰማየ ከመ ኢየሀብ ዝናም እንዳለ አርጋ.1
ሂመ በ5 ይፈታል
ሂመ: ሾመ ሂሞ ለዮሴፍ ዲበ ኩሉ ንዋዩ እን.ኩፋ.39÷40
ሂመ: አደረገ ለሰዶምኒ ወገሞራ ሂሞሙ አርአያ ደይን እን. ይሁ ቁጥር 7
ሂመ: አኖረ አስቀመጠ ወሂምዎ በንፍቅ ለአፅመ ዮሴፍ እን. ዘፍ.50÷26
ሂመ: ሸሸገ ወወደየቶ ለውእቱ ሕፃን ወሂመቶ ውስተ ማዕዶት ገበ ተከዚ እን. ዘፀ.2÷3 ይህ የምሥጢር አፈታት ነው በንባብ አኖረችው አስቀመጠችው ማለት ነው::
ሂመ: ገለጸገ አሳየ ወውስተ ፀሐይ ሂመ ጽላሎቶ እን.መዝ.19÷4

ቆመ በ9 ይፈታል

ቆመ: ወጣ! መነጨ ዘመተ ውስተ አድባር ይቀውሙ ማያት እን. መዝ.103÷6
ቆመ: ቆየ ቁም ቅትላኒ እን.
ቆመ: ተገኘ እግዚአብሔር ቆመ ውስተ ማጎበረ አማልክት እን. መዝ.90÷1
ቆመ: ተቀመጠ ወትቀውም ንግሥት እን.መዝ.44÷9
ቆመ: አነገሠ ወአቀውም ዘርዐክ እን.

ቆመ: ቆመ አቀውም ቅድሜክ ወአስተርኢ ለክ እን. መዝ.5÷3
ቆመ: ጸና ወትቀውም እዴየ በክነኔየ እን. ዘዳ.32÷41
ቆመ: ተተክለ ያቀውም ደብተራሁ እን. ሢራ.47 ÷14
ቆመ: ተተካ ነገሠ ሰሎሞን ቆመ በመንበረ አቡሁ እን.ስንክ ሰኔ 23

ቀሠመ በ3 ይፈታል

ቀሠመ: ለቀመ ወለእመኒ ቀሠምክ ዓፀደ ወይንክ ኢታስተናጽሕ ጎድግ ለግዩር እን. ዘዳ.29÷21
ቀሠመ: አጣፈጠ ወእመሰ ዓው ለስሐ በምንት ይቁስምዎ እን. ማር. 9÷30
ቀሠመ: እምሞረተ ሕልም ወዕገል ወመቃሥም ከንቱ ኩሎሙ እን. ሲራ.31÷5

ቀደመ በ2 ይፈታል

ቀደመ: ቀደመ ሐሩ ቅድሜየ ቅድሙኒ አነኒ አተልወክሙ እን. 2ሳሙ.25÷19
ቀደመ: ጀመረ ቀደመ ተምህሮ መጽሐፍ እን. ኩፋ.4 ዳግመኛም ቀዳሚሃ ለጥበብ ፈሪሃ እግዚአብሔር እን. መዝ.110÷10

እስተሐመመ በ6 ይፈታል

የመ ግሥ ምስክር 112
አስተሐመመ: አዘጋጀ አስተሐመመ ይፍጽም አናቅጸሃ
ምም ለፈውሶታ እንቀሌ
አስተሐመመ: ለቀመ: ሰበሰበ ፈጸመ: ደፈነ ፈጸመ: እዘኒሆሙ
አስተሐመም ዘውስተ ገዳም እን. ስንክ. ጥር 1 ዘይፈፅም
ሐመልማለ እን. 2 ነገ.4÷39
አስተሐመመ: ተጋ ተሐሥሥ መ: ብሂል መንክር ግብሩ
አስተሐመማ እስከ ትረክብ እን. ለእግዚአብሔር የእግዚአብሔር ሥራው ድንቅ ነው
ሰቃ.15÷8 ምሳ.27÷24
አስተሐመመ: አሳዘነ እለ አስተሐመም ለአትናቱምስ እን.
አስተሐመመ: አሰበ ኪን ለዘአስተሐመም በልቡ እን.
አስተሐመመ: ተጠነቀቀ አስተሐመመ ከመ ኢይደቅ ቦቱ እን ሲራ 39÷11
ጸልመ በ2 ይፈታል
ጸልመ: ጨለመ ወጸልመት መልአልተ ቀላይ እን. ዘፍ. 1÷1
ጸልመ: ጠቁረ ድምድምያሁ ድሉል ወጸሊም ከመ ቋዕ እን. መጋ.4÷2
ፈጸመ በ4 ይፈታል
ፈጸመ: ጨረሰ ግብረ ዘወሀብከኒ ፈጸምኩ ፈጽሞ እን. ዮሐ.17 ÷4
ፈጸመ: ለጉመ ኢትፍፅም አፋሁ ለላሕም ሶበ ታክይድ እክለክ እን.ዘዳ.25÷41 1ቆሮ.9÷9
ፈጸመ:ዘጋ እስመ ቆመ ንጉሠ ባቢሎን
ሰገደመ: ጨረቃ ንስረኤርመ: ቤተ መቅደ አሳተርመ: የአሳት እራት አቶመ: የእስራኤል መደለቻ ዘሔርመ: የደም መሬት

113
ዳዕመ: እንጂ 1ሳመ.16÷11 ኢያ.1÷12 መዝ.1÷2
ፌንመ: መንፈስ ቅዱስ የወረደበት ፕንመ: ሰይጣን ሄኖ.19÷22
ሣልስ
ሳሚ: ብንያሚ የሰው ስም 1ነገ. 2÷36
አረሚ: አረመኔ ሮሜ.9÷24: 1ተሰ. 4÷5
ጸታሚ: ብርሌ
ራብዕ
ሐማ: የሰው ስም አስቴ.3÷1 : 5÷9
ሎሩሐማ: የሴት ስም ትርጉም ሆሴ.1÷6: 2÷6-25
ሐስቴማ: ሰይጣን ኩፋ.10÷17
ሐማ: ሰማይ ገደል ሕዝ.16÷24 ኢያ. 18÷25 ሉቃ.24÷49
ራማ: አይብ 1ሳመ.17÷18
ሮሀማ: ምህረት ሆሴ.2÷3
ቃማ: የወርቅ ማርዳ ዳን.5÷16-29
ቢጸልቴማ: ቀይ ሽንኩርት
አቅላማ: የሎጥ ሚስት ድር. ኤል. 7ጽ 42 ሉቃ.17÷32
አውቴዘርአማ : ያገር ስም 1ኛ ሳመ.19÷19
ዜማ: ዜማ ምስጋና ዘኤ.6÷31: 2ዜ.5.29÷25
ዝራማ: መላእክት
ደልጉማ: ቀለበት ሢራ.21÷24
ጸጥሮማ: ቤተክርስቲያን

የመ ግሥ ምስክር
ጽሕማ: የሰው ስም ስንክ ጥር 16
ፌማ: ስመ አምላክ: ጠቢብ ትንቢት ስንክ ነሐ.2 ጥቅ.4 ምሳ.24÷30
ኃምስ
ሕጥጥሜ: ጥጥ መተሎሜ: ንጉሥ ገድተክ.ሃይ
ሰሎሜ: ሰላማዊት ማር.15÷40 : 16÷1
ሰላሚ: ፍቅር ስንክ ነሐ.12
ሮሜ: አገር ማቴ.27÷1 የሐዋ.25 ÷11
አሜ. በ:2ዜ: ድረስ ማቴ.2÷15
አበሜ: ድር: ሽቱ: ቀበርቾ ዘፀ.30÷24 ራዕ.18÷13
ዕድሜ: ዘመን ዕድሜ ገላ.4÷4
ጊሜ: ጉም መዝ.147÷5 ዘዳ.32÷2 ኢዮ.38÷9
ሣድስ
ሐምሐም: ቅል ዮና.4÷6
ላሕም: ላም ዘፀ. 20÷17 መዝ.68÷31 ዘሌ.22÷28
ማርያም: ስም የሙሴ እህት ዘፀ.2:4 : 15÷20
ማርያም: ድንግል ማቴ.1÷18 ሉቃ.1: 27 ዮሐ.2÷3
ሜም: ስመ ፊደል መዝ.118÷97 ሰቄ.1: 13: 2: 13

የመ ግሥ ምስክር	114
ምናሐም: የሰው ስም 2ኛ ነገ. 15÷14	ቃሕም: ገብረ ጉንዳን ምሳ.6÷6
ምድያም: ያገር ስም ዘፍ.25÷1	ቅፍርናሆም: ከተማ ማቴ.4÷13
፡37÷28	በልዓም: የሰው ስም ዘዳ.23÷4
ምጽራይም: የካም 2ኛ ልጅ ዘፍ. 10÷8	ኢያ.13÷22
ሰሊሆም: መስኖ ኢሳ.22÷9 ዮሐ.9	ቤተልሔም : የእንጀራ ቤት
÷7 ለ.13÷4	ዘፍ.35÷ 16 ሚክ.5÷2 ማቴ.2÷1
ሰልዋም ልብ	ብንያም: የደኅንነት ልጅ
ሰምሳም ሳንባ	ዘፍ.35÷16
ሰቂጢሊም: የሸክም ሥራ ተሸካሚ	ተንከተም: ድልድይ መሰላል ስንክ
ሰናክራም: የሰው ስም 2ነገ.18÷13	መጋ.28
ሰኩም: ከተማ ዘፍ.12÷6 ፡33÷18	ቴሌም: ጠንቋይ ጋኒን ሳቢ 2
ሰዶም: አገር ከተማ ዘፍ.18÷20 ፡	ነገ.21÷6
13÷10፡19÷5	ቴንቆም: ቁመት
ሰገም: ገብስ ዘፀ.30÷31 ዮሐ.6÷9	ትማልም: ትላንት ዘፀ.2÷14
ሰናም: ጉባጣ ዘሌ.21÷20	ዕብ.13÷8
1ነገ.20÷11	ናሆም: መጽናናት ናሆ.1÷1
ሳሌም: ያገር ስም ዘፍ.14÷18	፡3÷12
ኢሳ.22 ÷9	ናታኒም: ለቤተ እግዚአብሔር
ሴም: የታወቀ ዘፍ.5÷32፡6÷10	የተሰጠ ዘኤ.9÷2 ዕዝ.2÷43
ሶም: ዕንቁ የከበረ ድንጋይ	ኢያ.9÷22፡23÷27
ዘፀ.28÷20 1ኛ ዜና.29÷2	ንፍታሌም: በመታገል የተገኘ
ርኪም: ዕብነ በረድ ገድሎ: አዳም	ዘፍ.30÷7 ፡49÷21 ዘዳ.33÷23
ርኩም: ሣፅን	ዓለም: ዓለም፣ ቀድሞ መዝ.23÷1
ሮብአም: የሰው ስም 1ነገ.11÷43	ኢሳ.14÷17
ቀስታም: ዱላ ሕዝ.39÷9	ዓ.ም: ዓመት ዘሌ.25÷20
መዝ.22÷4	አስቴ.1÷3 ዘፍ.18÷10
	አራም: የሰው ስም ዘፍ.10÷22
	ኢሳ.7÷1

115	የመ ግሥ ምስክር
አርያም: ከፍታ ሰማይ ማቴ.21÷9	ኤላም: ድርገት መውረጃ መደብ
መዝ.143÷7፡8	ሕዝ.8÷16 40÷16
አርሞንዲም : ተራራ ዘዳ.4÷48	ኤዶም: ገነት ዘፍ.25÷30 ኢሳ.63
መዝ.132÷3፡88÷12	÷1
አቤሴሉም: የሰው ስም 2ኛ ሳሙ.13 ÷22	ኤፍሬም: እግዚአብሔር አበዛኝ
አብርሐም: የብዙዎች አባት ዘፍ.17÷	ዘፍ.41÷5 ፡2÷45
4፡25÷9 ስንክ ነሐ.28	እም: ከ፡ኪ፡ካ፡ክ፡በ፡ባ ይልቅ
አብራም: አበ ውሁዳን ዘፍ.12÷1 ፡17÷1	ቀድሞ
አዳም: መልካም ምን ያምር ዘፍ.2÷20	እም: እናት ሮሜ.16÷13 ገላ.4÷26
፡5÷1ሆሌ.6÷7	ራሐ.19÷26 ሰቄ.2፡12
አዲም: ቁርበት፡ የባሕር ዓረብ ማር.1÷6	እታኒም: የብር ገንቦ
ማቴ.3÷4 ዘፀ.36÷21	እንባቆም: ማቀፍ እንባ.1፡1 3÷1
አድያም: ዙሪያ ቅናት ዘፍ.35÷2	ያም: ዘፍ ለምሳም 2ነገ.16÷4
ዳገ.9÷16	ኤር.2÷20 አእዋም በብ ኢሳ.37÷24
አጽም: አጥንት ዘፍ.2÷22 ማቴ.19÷3	ከማኒም: ዳቦ
ኢታኒም: (ዕብ) ጥቅምት ሰባተኛ ወር	ኪራም: የዳዊት ወዳጅ 2 ሳሙ.5÷
1ነገ.8÷2	11
ኢየሩሳሌም: የአገር ስም መንግሥተ	ካም: ትኩሳት ጥቁር ዘፍ.5÷32
ሰማያት ዕብ.12÷፡22 የሐዋ.4÷32	፡6÷10
ሮሜ.15÷25መዝ.136÷3	ካርም: የወይን እንጨት ለቃ.1÷19
ኢያቂም: የእግዚአብሔር ገንዘብ ስንክ	ዝማም: ሰናግ
ሚያ.7	ዘም: መረቅ ሕዝ.24÷10
ኢዮአቂም: የሰው ስም ኤር.22÷13	ያቆም: ጽኑ 1ነገ.7÷21
፡17÷36	ዮም: ዛሬ ዕብ.13÷8 ሲራ.10፡10
ኢዮራም: የሰው ስም 2ዜና.21÷2	ድርሀም: ገንዘብ የሐዋ.19፡19
ኢዮርብአም: የሰው ስም 1ነገ.11 ÷26	ገሃንም: ስቃይ፣ ሸለቆ ማቴ.10÷28
13÷1	፡5÷22

ገዳም: ዱር ዮዲ.1÷5 መዝ.79÷3
ሢራ.2÷1 ዘፍ.2÷20
ጌሠም : ነገ ማቴ.6÷1
ጸ.ም: አውሬ ኤር.50÷39
ጸናታም: ጤናዳም ሱቃ.11÷42
ጽግም: ጸጋም ግራ ዘፍ.13÷9
መከ.10÷2 ኢሳ.9÷20 ኢያ.1÷7
ጽሕም: ጢም መዝ.132÷2 ሕዝ.9
÷3 ኤር.48÷5
ፊላሌም ሌምኒም:ሰውር ቦታ 1ኛ
ሳሙ. 21÷2
ፊክታም: የውኃ እናት
ፍልስጤም: አገር ዘፍ. 10÷14
ዓሞ.9÷7

ሳብዕ

መጽሐም: መልአክ ሞት: ዋሻ:
ገደል ኢሳ.13÷21 ራኢ.18÷2
ኢዮ.30÷7
ቀናንም: ሽቱ ዘፀ.3÷23 መጋ.4÷14
አበም: ሽቱ: ቀረፋ ራኢ.18÷13
ዘፀ.30÷24
ዳሞ: ያገር ስም
ደራም ጸራም: የእንቅልፍ አጋንንት
አርጋኖን
ፍጥም: ተራራ ያገር ስም ራኢ.1÷9

የሰ ግሥ ዓመል

ሰ: አገባብ ሳ:ሰ:ትች:ማ:ና:ግን
ይሆናል ምስጢሩ ሥልቱ አፍራሽ

ነው ሳ ሲሆን በጥያቄ ይገባል
ሊቅክሙ ሰ ኢይሁብኑ ጸባሕተ
መምህራችሁሳ ማቴ.17÷25
ሲከታተል ግን ፊተኛው ስ ወይም
ትች ጎለኛው ሳ ይሆናል::
ጴጥሮስ ነስሐ በእንተ ዘክህደ
ይሁዳስ ኢነስሐኑ አንተሰ መጸእክ
እትከሰ ተርፈኑ ይሁዳሳ
ወንድምሽሳ ጥያቄ በሌለው ሲገባ
እንደአወራረዱ ይፈታል ወልድየሰ
ሞተ ልጄስ ሙቷል ልጄማ ሙቶ
ሕያው ውእቱስ ርሱስ አንተሰ
አንተ ክመ አንተማ አንተ ግን
አንተሰ! ያሰኛል ወእመሰ ታፈቅሩ
ዘያፈቅረክሙ የሚወዱአችሁንማ:
ና: ሲሆን ይጽናሕሰ ይትርፍሰ
እያለ በትዕዛዝ አንቀጽ ይገባል
ትችና ሰ አንድ ወገን ናቸው ትች
ሲሆን ወ:ሂ:ኒ ግን እየሽኑ
ይከተሉታል ይህም ለእቡያንሰ
ይትቃወሞሙ ወለትሁታ ንሰ
ይሁቡሙ ክብረ ቃልሰ ቃለ ያዕቆብ
ወእደው ዘዴሳው ለአድግሰ
አቅሕሞ ወለገብርሰ ገሥጸ እያለ
ሌላውን ሁሉ ያሳያል ስትፈታም
ትቢተኞችን ይቃወ ማቸዋል
ለትሁታን ግን ክብር ይሰጣቸዋል
በል::ግን ሲሆን አንሰ እብለክሙ
አንትሙሰ ሰበ ትጼልዩ እያለ

በሁሉ ይገባል አንድ አንድ ጊዜም ስ
ለማለት ስን አለቦታው ያስቀድማል::
የመላሽና የፀሐፊ ስሕተት ነው ይህም
ሰብሰ ገጸ ይፊኢ ወእግዚአብሔርሰ ልበ
ይፊኢ እሙንቱሰ ተአቅጽ ወወድቁ
ቤትየሰ ቤተ ጸሎት ይሰመይ
ወአንትሙሰ ረሰይክምም በአተ ፈያት
እያለ ሌላውን ሁሉ ያሳያል ዳግመኛም
ተምኔትየ ስእለትየ እስመ እፈቱ በማለት
ፈንታ ይረትዕሰ ይርታዕ ፍኖትየ እፈቱሰ
እፍልሰ እያለ አለአገባቡ ተጽፎ ይገኛል::
ሰ (ዕብ) ትእምርተ ስኢል ዐቢይ
የምልጃ የልመና ቃል እባክሽ እባክሽ
ሲገባም በመጨረሻ ቃል በሳልሳይ
አንቀጽ ይገባል ልመናው እጅግ ብርቱ
ነው:: የአን አፈታት ተመልከት የዚህ
ጎረቤት ነው አምላክ ገያላን ተመየጥሶ እ
እግዚእ አድገንሶ ሰርሕሶ
መዝ.79÷25:117÷25 ሁለተኛም እንደ
ዕብራይስጡ ሆኖ በንሕነ ይፈታል ይህም
ተመየጥሶ ተመየጠነ ተመየጥ ለነ
አድገንሶ አድገነነ ሰርሕሶ: ሠረሐነ:
ሠርሕ ለነ እያለ መሄዱን ያሳያል::

ሰ 4ኛ ፊደል ዐቢይ አንቀጽ

የሰ ነጠላ ግሥ

ሐሰ: ነቀነቀ ጥበ.2÷2 ሐሰ ሕዋስ ዘ
ሐሰት ሳ.ምሕዋስ ግ
መዝ.43÷14:21÷7

ጌሰ: ነቀፈ ይሁ.9 ሢራ.11÷7 ጌሰ
ዘ.
ሐረሰ: አረሰ ሐረሰ ዘ አስ.8÷13
ጥበ.10÷15
ሐሙስ: እምስት አደረገ ጅቱ ጉል.
ማቴ.14÷19 ሐሙስ የዕለት ቅጽል
ሐምሳ ሕማሴጥ ሕምስ ዘ ማቴ.14÷
17 ኢሳ.19÷18
ጎሠሠ: ፈለገ በ3ት ይፈታል
መዝ.23÷6 ጎሠሣ ጥ ጎሠሥት
መድ ማሳሠሥ ታሳሣሦ ባ
ሐረሰ: አረሰ በ3 ይፈታል
ኢዮ.39÷10 ሐረሰት መድ ማሕረስ
ባ ዘዳ.22÷10
ሐበሰ: በግዞት ቤት አሰረ
ሐንክሰ: አነክሰ ሕንካሴ ጥ ሐንካሰ
ው ዮሐ.5÷3
ሐወሰ: ቀላቀለ ሕዋስ ዘ ሳት በብ
ገየሰ: ተሻለ መዝ.91÷1
ሐጀሰ: አዲስ አደረገ ዕብ.6÷6
ጥበ.7÷22 ሕዳሴ ጥ ሐዲሰ ው
ሐዳሰዩ ምእ. ዕብ. 9÷15 ኤር.32÷
32 ሐዲሰ ለሴ. ለወ. ትሕድስት ባ.
ከ. ም.
ሐፈሰ: ዘገነ 1ዜና.10÷12 ሐፍስ ዘ
የሐዋ.16÷16 ሆሴ.3÷1
ሎሰ: ለወሰ ዘሌ.6÷14 1ሳሙ.28 ÷2
ሎሰ ዘ

ልሕሰ: ላሰ ሉቃ.16÷21 ምልሐስ ባ
ለቀሰ: አለቀሰ ልቅሶ ጥ ዮሐ.11÷
19
ለብሰ: ለበሰ ራኢ.3÷5 ልብስ ዘ
መክ. 9÷8
አልባስ በብ ሳት የብ ብዙ ምሳ.31
÷22 መሳ.14÷12 መልበስ ባ.
ልብሰት ሳ.ዘ ራዕ.6÷9 መልበስት
ባ. ከ.
ለንጸሰ: ሰራ ለንጸሰ ዘ.
ሜሰ: አደሰ ኢሳ.5÷11 ሜሰ. ዘ.
ሉቃ.1÷15 ሚስት ሳ. መሴ ስም
ዘፀ.18÷13
መሐሰ: ቆፈረ መሐሰ ዘ. ምሕማስ
ባ.
መርሰሰ: ዳሰሰ መርስ መርሰሶ ዘ
ዘዲ.25÷29 2ጹጥ.1÷9
መቄሰ: አጠፋ፣ ተጣላ መክ.2÷10
መቄሰ: ዘ
መንኲሰ: ሞተ ተለየ መንኲሰ ው
ምንኲሰና ምእ. ስን. መስ.13
ሠለሰ: ሦስት አደረገ 1ኛ ነገ.18÷34
፫ቱ ጉል. ማቴ.18÷20 ሥልስ ዘ.
ዘፍ.1÷2 መዝ.32÷6 ኢሳ.6÷8
ሥላሴ ሠላሳ ጥ ሲራ.3÷20
15÷16÷44÷10 መሥልስት
ትስልስት ባ.ከ. መክ.4÷12 ሠላስ
ለሴ. ተሥላስ ባ. የሐዋ.20÷9

ሰንኲረሰ: አስተማረ ኮርስ ዘ.
ሰንኲረሰ ው.
ሰኹሰ: ጠረገ ሆሴ.8÷10
ማቴ.24÷12 ስኳሴ ጥ
ሰጂሰ: ሰድስት አደረገ ስሱ ፪ቱ
ጉል. ሕዝ.9÷2 ኢሳ.6÷2 ሰዱስ
የዕለት ቅጽል ዘፀ.20÷10
ሉቃ.13÷14 ሐጌ.2÷1 ሰድሳ ስዳሜ
ጥ ዳገ.3÷1 መጋ.6÷8 ማቴ.13÷8
ሮሰ: ወለደ ሕዝ. 39÷1 ሮሳ.ጥ
ዘፀ.21÷4
ርሕሰ: ራሰ ኢሳ.34÷3
ርእሰ: አለቃ ሆነ ኢሳ.9÷14 ርእሰ
ዘ አርእሰት በብ. ሬስ ስመ አምላክ
መዝ.118÷153 ሬሳ በቁ
ረኲሰ : ረከሰ ኢሳ.6÷6 የሐዋ.
10÷10 ርኲሰ ዘ ርኲሰት ሳ
ሕዝ.36÷25 ራኢ.17÷4
ቀሰ: አገለገለ ቲቶ.1÷5 ቀሲሰ ው
ቀስ ዘ ቀሳውስት በብ ያዕ.5÷14
ቅስና ምእ. ፍ.ነ 6÷5
ቀርቂሰ: ገበጣ ተጫወተ ቀርቂሰ
ቂርቆስ ዘ
ቆሞሰ: ቆሞስ ሆነ ቆሞስ ዘ
ቆምስና ምእ.
ቀጂሰ: አመሰገነ በ5 ይፈቃል
ዘሌ.16÷19 ዘፍ.2÷3 ቅዳሴ ጥ
ከፋ.2 ቀደስት መድ. መቅደስ ባ.

ኢሳ.64÷10፤8÷13 ዘፀ.25÷8 ቅድስና
ቅድሳት ምእ ዕብ.12÷10
ብዕሰ: ባሰ ብዕሲ ባዕስ ዘ መብዕስ ባ.ከ
መክ.4÷9 ብእሲት ለሴ.
በስበሰ: አረጀ
ተሞገሰ: ባለሟል ሆነ የሐዋ.1÷47
ያዕ.4÷6 ሞገስ ዘ. ሉቃ.1÷30
ተቃለሰ: ታገለ
ተበአሰ: ተጣላ ባዕስ ዘ
ተተርአሰ: ተንተራሰ የሐ.20÷12 ትርአስ
አተሮንስ ዘ ማር.4÷38 ዮዲ.13÷6
ዮሐ.20÷12
ተዐገሠ: ቻለ ኢዮ.34÷6 ትዕግሥት
ምእ.ያዕ.5÷11 ኢዮ.34÷7
ተክነሰ: አንድ ሆነ ከኒሳ ክናሴ ጥ
ተክውሰ: ተነቃነቀ ተክውሶ ጥ
ተውሕሰ: ዋስ ሆነ ዋሕስ ዘ. ሳት በብ
ውሕሰት ሳ. ሕስት ምእ.
ተግገሠ: ተወገደ በ2 ይፈቃል
ተጸጸሰ: ጸጸስ ሆነ ስንክ. ፶፯. 27 ጸጸስ ዘ
ጸጸሳት በብ. ጽጽስና ምእ የሐዋ.20÷28
ፍነ. 4
ተፀነሰ: ተቸገረ ተፀናስ ዘ ሳት በብ.
ዘሌ.25÷39 ሕዝ.4÷17
ተፋሰሰ: እጣ ተጣጣለ ፋሲ. ዘ.
ዮሐ.19÷23
ተፈርነሰ: ደስ ተሰኘ ምሳ.24÷17 ፍርናሴ
ጥ.

ነሐሰ: ሠራ ናሕስ ዘ የሐዋ.10÷9
ማቴ.24÷17 ነሐሴ ጥ.
ነስነሰ: ጉዘጉዘ መነሳንስ በቁሙ
ስንክ የካ. 5 ምሳ. 7÷17 ኢሳ.45÷2
ነቀሰ: ነቀሰ
ንጎሰ: አነሰ ኤር.12÷32 ኢሳ.11÷8
ናእስ ዘ ነእስ ንስቲት ለሴ.
መክ.9÷14 አንስትያ ምእ.
ዘፍ.30÷26 አእነሰ አንስት በብ.
ኢሳ.4÷1 2ጹጥ.3÷1
ነገሠ: ነገሠ መዝ.92÷1 አስቲ.1÷2
ንግሥ ዘ. 1ኛ ዜና.29÷30
መንግሥት ባ.ከ ሢራ.10÷8 ማቴ.
12÷25 ዘፀ.28÷25 ነግሥት መድ.
ታት. በብ. ዘጉ.31÷48 1ሳሙ.10 ÷24
ነፍሰ: ነፈሰ ዳገ.7÷2 ነፍስ ነፋስ ዘ.
ሳት. በብ. ዮሐ.3÷8 ኤር.49÷36
ምሳ.24÷30 መንፈስ ባ ኢሳ.11÷4
ዮሐ.3÷8 መናፍስት በብ. ማቴ.10÷1
ዮሐ.4÷24 ማቴ. 28÷19

ጉራጅ

ኤሰ: ዛበረ ፈለገ ኢዮ.30÷4 ኤሳ.ጥ
ኢሰት ሳ.
አልጉሰሰ: ሹክ ሹክ አሰ ኢሳ.8÷6
ለጉሳስ ዘ. መልጉሰስ ባ. ኢሳ.3÷14
ሉቃ.12÷3
አርመስመሰ: አርመሰመሰ ፀጥ
አደረገ መርስ ዘ. መርሶ ጥ

የሰ ገጠላ ግሥ
አስተንፈሱ: አስተንፈሱ ደስ አሰኘ
ጥበብ 15÷11 እስተንፋስ ዘ ሳት.
በብ ኢሳ.6÷11 ምሳ.1÷23
አበሰ: በደለ አበሳ ጥ.ኢዮ.34÷6
1ዮሐ.5÷16 መአብሰ.9
አንበስበሰ: አንበስበሰ ነበስባስ ዘ
አኮሰ: አደባለቀ ኪስ ዘ. አክይስት
በብ. መዝ.148÷7
አክሞስሰ: ፍግግ ፍግግ አለ
ሢራ.21 ÷20
አጽሐሰ: አሸበሸበ ኢሳ.3÷16
ሕዝ.6÷11
አጽበሰ: ልምሾ አደረገ ኢሳ.7÷13
የሐዋ.3÷2 ማር.3÷3
ኩሕሰ:አኻር ኩሕስ ዘ
ክልሰሰ: አሰረ ከሳስስ ዘ. ከሳስስት
በብ. መዝ.125÷6
ክርተሰ: ጻፈ ክርታስ ዘ. ኤር.36÷6
ኢሳ.8÷1
ከበሰ: ጠመጠመ ክብስ ዘ. ክብሶ ጥ
ወረሰ: ወረሰ ርስት ምእ. ታት.
በብ. መውርስ ባ. መዋርስት በብ.
ዘሌ.25÷23
ወቀሰ: ወቀሰ የሐዋ.19÷40
ኢሳ.57÷12 ቀስት ምእ.
ወደሰ: አመሰገነ ውዳሴ ጥ.
ራዕ.4÷9 ያት በብ.መወድስ ተውዳስ
ባ.

120
ዘልገሰ: ታመመ ዘልጋሴ ጥ
ኢዮ.2÷8
የብሰ: ደረቀ ኢዮ.14÷11 የብስ ዘ.
ይብስት ሳ. ዘፍ.1÷9 ኢዮ.14÷11
ደሐሰ: ሠራ ኢሳ.1÷8 ዳሕስ ዘ.
ደረሰ: ደረሰ ድርሳን ምእ.ናት በብ.
ስንክ. ሐም.15 ድርስት ሳ.
ምድራስ ባ. ሳት. በብ. 1ኛ
ቆሮ.14÷26
ደቀሰ: ተኛ የሐዋ. 20 ÷9 ድቃስ
ዘ ናሆ.2÷18 ድቃሴ ጥ.
መዝ.120÷2
ደነሰ: ኃጢአት ሠራ ሕዝ.16÷34
ደነስ ዘ.
ደምሰሰ: አጠፋ ኢሳ.43÷25
ቄላ.2÷14 ድምሳሴ ጥ. ያት በብ
ዘፀ.17÷14
ደጉሰ: መታ ደጉሰ ድጉስ ዘ.
ድጉስት ሳ መድጉስ ባ.
ጌሠ: ገሠገሠ ሉቃ.24÷1
ኢሳ.26÷9 ጌስ ዘ. ጌሠት ሳ.
ገኘሠ: ወገደ በ5 ይፈታል
ዘፍ.18÷5 ፣19÷2
ገሠሠ: ዳሰስ 1 የሐ.1÷1
መዝ.114÷15 ግሥ.ዘ. ግሠት ሳ.
ጌረሰ: አጠመደ ጌረስ ዘ. ጌራ ጥ.

121
ገብሰሰ: አረጀ የሐዋ.23÷3 ግብሳሴ.ጥ
ማቴ.23÷27
ጤሰ: ጤሰ ኢሳ.7÷4 ጤስ ዘ. 1ነገ.2÷15
ጠረሰ: አፋጪ ጥርስ ዘ ኢዮ.29÷17
ጥረሰ በ፩ በብ. አጥራስ በብ. ዘፀ.21÷27
ምሳ.24÷37
ጠቀሰ: ጠቀሰ ምሳ.6÷12 ጥቅስ ዘ.
ጠበሰ: ጠበሰ ጥብስ ዘ. ሉቃ.24÷42
ጠቦሰ: አጠፋ ጥያሴ ጥ
ጸንሰ: ጸነስ ዘጻ25÷39 ሕዝ.4÷17 ጽንስ ዘ
ጽንስት ሳ
ፈሐሰ: ፈተሰ አበበ ፍሕሶ ጥ መጋ.4÷3
ፈለሰ: ተሰደደ በ5 ይፈታል:: ማቴ.12÷9
የሐ.7÷3 ኤር.13÷18 ፍልሰት ሳ
ኤር.9÷11 ማቴ.1÷12 ፈወሰ: አዳነ
ሕዝ.47÷12 ፈውስ ዘ. ዘፍ.50÷2
ቆላ.4÷14 ፍዋሴ ጥ. ሲራ.21÷3
ሕዝ.47÷2
ፈጀሰ: ቂራ
የሰ ምስክር
ጎሠሠ: በ3 ይፈታል
ጎሠሠ: ፈለገ እስመ ኩሉ ዘሰለሰ ይነስእ
ወዘሂ ጎሠሠ ይረክብ እን. ማቴ. 7÷8
ጎሠሠ: መረጠ አኮኑ እግዚአብሔር
እም ተጎሥሦ ለዝ ንቱ እን. መዝ.43÷20
ጎሠሠ: ተከራክረ ወኮነ ተጎሥሦ ማእከለ
እርዳሊሁ ለዮሐንስ ምስለ አይሁድ እን.
የሐ.3÷25

የሰ ግስ ምስክር
ሐረሰ በ3 ይፈታል
ሐረሰ: አረሰ ዘኒ የሐርስ እንዘ
ይሴፎ ምርካቦ የሐርስ 1.ቆሮ.9÷10
ሐረሰ: ጠነቆለ ወገብሩ ከማሁ
ሐራስያነ ግብፅ በሥራያቲሆሙ
እን.ዘፀ.7÷11
ሐረሰ: አዋለደ እንዘ ሐለወት ውስተ
ማሕምመ ወሊድ ትቤላ እንተ
ተሐርሳ እመንኒ ከመዝኒ ይከውነኒ
ወልደ እን. ዘፍ.35÷17
ቀደሰ በ5 ይፈታል
ቀደሰ: አመሰገነ አክበረ ቀደሳ
ወአክበራ ለዕለተ ሰንበት እን.
ዘፍ.2÷2
ቀደሰ: አነጻ አንጸሆ ሥጋሃ ቀዲሶ
ኪዳሃ ሐደረ ሳእሌሃ እን. ድን
ቀደሰ: አዘጋጀ ቀደስኩክ እምክርስ
እምክ እን. ኤር.1÷5
ቀደሰ: ቀደሰ ለየ ቀድስ ሌዋውያነ
እን.
ቀደሰ: ቀባ ወቀደሰ እዴሁ ለአላዛ ር
እን.
ተግሳሠ በ2 ይፈታል
ተግሳሠ: ሄደ ፈቀቅ አለ ወተግ ጎሠ
ውስተ ደብር ባሕቲቶ እን. የሐ.
7÷25
ተግሳሠ: ሸሸ ተገገሥ እምእኩይ
ወግበር ሰናዩ እን. መዝ.3÷14

የሰ ግሥ ነባር
ገሐሠ በ4 ይፈታል
ገሐሠ: ገባ ወአልቦ ዘአግሐሠኒ
ወስተ ቤቱ እንመሳ 19÷19
ገሐሠ: ተመለሰ ገሐሥ ወንበር
ዝዩ እን. ሩት 4÷1
ገሐሠ: አነሣ ወአግሐሠ ዘተርፈ
ፍተታተ እን. ማቴ.23÷20
ገሐሠ: አገለገለ ወአግሐሠ በባሕ
ቲቱ እን. የሐዋ.23÷19
ፈለሰ በ5 ይፈታል
ፈለሰ: ወጣ ወአስመሮ ሄኖክ
ለእግዚአብሔር ወፈለሰ ወስተ
ገነት እን. ዘፍ.5÷24
ፈለሰ: ተሰደደ አእምሮ ከመ ሀለዎ
ለዘርእክ ፈላሴ ይኩን ወስተ
ምድር እን. ዘፍ.15÷13
ፈለሰ: ተነቀለ እመብክሙ
ሃይማኖት ትብልዎ ለዝ ደብር
ፍልስ እምዝዮ ገበ ከሀ ወይፈልስ
እን. ማቴ.17÷20
ፈለሰ: ሞተ እፈቱ እፍልስ ወሀሎ
ገበ ክርስቶስ እን. ፊልጵ.1÷23
ፈለሰ: አለፈ ፈለሰት መንግሥት
ገበ ተገባላት እንመዝ. ሃይማኖት
የሰ ነባር
ሰ: ብሂል ሰብአ ኮነ እግዚእነ
ጌታችን ሰው ሆነ

122
ሠ: ብሂል ሠረቀ በሥጋ በሥጋ
ተገለጠ
በግዕዝ የአገባብ ቃል
ሀሰ: አይደለም
ሰ: ግን ዋዊ፣ና፣ማ፣ሳ፣ስ ይሆናል
አንሰ: እኔ ግን
ካዕብ
ሙርዮንሱ: የገበታ ውኃ
ሳዊሱ: ጋላ
ናሚሱ: የሰው ስም
አክሱ: ሰማዕቸ
ኢያሱ: እግዚአብሔር ረጅ 1ኛ
ዜና. 7÷26 ዘጉ.1÷4 ኢያ.1÷1
ፀርሱ: እንቀጥ
ፋሲልያሱ: አቤቱ እኔ ልሙተልሕ
ሣልስ
ሱሲ: ፀሐይ
ሣሉሲ: የሰው ስም
ካይሲ: እባብ ዘጸ.7÷10 አክይስት
በብ ዘጉ.21÷6 ጸን.13÷22
ኩሲ: የሰው ስም 2ሳሙ.16÷16፤
17÷5 -16
ኩራሲ: ሸክላ ሠሪ ኤር.19÷2
ራብዕ
ሐዊሳ: እንዴት ዋልክ
ሎቅሳ: ባዶ ቤት
ሱሳ: አገር
ሮሳ: ልጅ ዘፀ.21÷31፤4

123
ብሕንሳ: ያገር ስም ቅዱማር.
ተቢሳ: ሸንበቆ
ተቤሳ: ትቢያ 1.ነገ.20÷38
ተኬሳ: ትክሻ 2.ነገ.9÷24
ኒሳ: ሚያዝያ 6ተኛ ወር
ንሒሳ: ያገር ስም
ዓሣ: ዓሣ ዘፍ.1÷28 1ነገ.4÷33
ሉቃ.24÷41
አንበሳ: አንበሳ ፣ንጉሥ፣ ወልድ 1ሳሙ.
17÷34 ዘፍ.49÷9 ጸን.6÷7
አቢሳ: ስም 2ሳሙ. 2÷18
ኢያሳ: የልቅሶ አገር
እንስሳ: እንስሳ ዘፍ.1÷24 ሕዝ.1÷5
ከኒሳ. ቤተ ክርስቲያን
ዮሳ: ስም ማቴ.13÷54 ፣27÷56
ጋርሳ: እምባዛ፣ ታላቅ ዓሣ
ፈርከሲሳ: ሹቱ
ፒሳሳ: ድንኳን
ፒሳ: ጨው፣ ሙጫ፣ ባሩድ ሢራ .13÷1
ጸን.3÷22 ዘፍ.6÷14
ፒሳ: ቅጥራን ዘፍ.5÷14 ጸን.3÷2
ንምስ
ሙሴ: ከውኃ የወጣ የተገኘ ዘፀ. 2÷2
ዕብ.11÷22 ዘጸ.34÷5
ምናሴ: መከራዬን አስረሳኝ ዘፍ.
47÷11፤41÷50 ዘጉ.32÷33
ራምሴ: ያገር ስም ዘፍ.47÷11
ብናሴ: ጨረቃ ሔኖ.26÷1

የሰ ግሥ ነባር
አውሴ: ስም ዘጉ.13÷8
ካዕሴ:ጉበት ዘጉ.19÷5
ጋምሴ: ያገር ስም
ጽርድክይሴ: ቆቅ ዘሌ.10÷11
ሣድስ
ሐኖስ: ለማይ፣ ቤት ዘፍ.7÷11
ዕዝሉቱ.6÷41
ሄሮድስ: የሰው ስም ማር.3÷6
፣13÷13
ሄሮድያኖስ: ሽመላ፣ ዓሣ ለቃሚ
አሞራ መዝ.103÷17 ኤር.8÷7
ዘሌ.11÷19
ሕልክስ: ኩርፊት ነፋስ
ሕዝቅያስ: ንጉሥ ኢሳ.3÷8 ፣1÷20
ለንጸስ: ግምጃ፣ብርሃን ዘፀ.20÷18
ሉቃስ: ነጸብራቅ ቆላ.4÷14 2ኛ
ጤሞ.4÷11
ሊባኖስ: ዛፍ ያለው ተራራማ ቦታ
መጋ.3÷9 ኢሳ.40÷16 ኢያ.13÷5
ሊባኖስ: ስም ስንክ. ጥር 3
ሊጦስ: ሰሊጥ ዝፍት
መርቆራዎስ: የሰው ስም ስንክ.
ገጸ.25
መለንስ: ኑግ ኢሳ.28÷25
መርዶክዮስ: የሰው ስም አስቴ.2 ÷5
መቃርስ: ቅዱስ ብፁዕ
ሚልክያስ: መልእክተኛ ሚል.2 ÷10

ሚክያስ: ማነው እንደ እግዚአብሔር ሲኖሩት: ጉባዔ ቁር.12 ቀኖ.25
ሔር ሚክ.1:1:4:5
ማስያስ: ቅቡዕ የተቀባ (ዕብ) ሳዊርስ: የሰው ስም
የሐ.4:25 ሲሉንዲስ: የሰንደል እንጨት ሰዕ
ማርቆስ: መደሻ: ሰልፈኛ: ተጋዳ መድኃኒት ቅዱማር.
ይ ቁላ.4:10 የሐዋ.12:12 1ኛ ሳምናስ: የሰው ስም
ኢጥ.5:13 2ጢሞ.4:11 ሴዴቅያስ: የሰው ስም 2ኛ ነገ.24
ማቴዎስ: ምርጫ: ፀጋ: የተሰጠ ÷18
ማቴ.10:3 :9:9 ማር.3:13 ስጣስስ: ቅንጭብ
ማትያስ: የእግዚአብሔር ፀጋ ራፋዝቂስ: የማዕረግ ስም
የተሰጠው የሐዋ. 1:26 ኢሳ.36:2 :4:11
ማዕስ: አረብ ያልገባ ጥንዲ ራስ: ስመ አምላክ መዝ.118:153
(ቁርባት) ዘፀ.25:5 ኢዮ.4:25 ርእስ: ራስ ኢሳ.9:14 ሢራ.25:15
ሜሎስ: የእሳት ሰይፍ ሮዳስ: ችንካር: ድር: ማሕየዊ
ሰብልያኖስ: የሰይጣን ስም ቀሌምንጦስ: የሰው ስም
መሐ.5:1 ፊልጵ.4:3
ሶፎንያስ: እግዚአብሔር የጠበቀው ቀርሜሎስ: ለምለም: ዱር
: የሰውረው ስንክ. ሐም.4 ሰፎ.1:1 1ነገ.18:7 2ኛ ነገ.4:25
ሰራኩስ: ሴት የሐዋ. 28:12 ቀርጤስ: የደሴት ስም 1ሳሙ.
ሰርዴስ: ከተማ የሐዋ.19:10 30:14
ሰንድርስ: ሽቱ ነጭ ዕጣን ተንሞስ: ቀናንሞስ ጠንበለል ሽቱ
መኃ.4:13 ዘፀ.3:23 መኃ.4:14 ራእ.18:13
ሰጸላክስስ: አስስት ዘሌ.11:30 2ኛ ቂርቆስ: የኤፍራን ቀለም ስንክ
ነገ. 9:35 ጥር 15
ሰላማጢስ: ያገር ስም: ሽቱ ቂርቆስ: ሞጣኦት መጉናጸፊያ
መሐ.7:1 ቂርስ: ንጉሥ 2ዜና.36:22
ሲላስ: የሰው ስም ዮሐ.15:22 ሕዝ.1:1

ቃስ: እጅ ጠባብ ቀሚስ ዘሌ.16:4
ዘፀ.36:34
ቃዴስ: ምድረ በዳ መዝ.28:8
ቂድርስ: የዛፍ ስም: ዋንዛ: ዝግባ: ጽድ
መኃ.5:15:8:9
ቅርጣልስ: ዘንቢል 2ነገ.8:7
ቂላስይስ: ያገር ስም ቁላ.1:3 :2:1
ቆርንቶስ የግሪክ ከተማ የሐዋ.15:
36:6:13
ቆርስ: መስፈሪያ ሉቃ.16:7 ዘሌ.27 :16
ቆጵርስ: የአገር ስም የሐዋ. 4:36
ቆጵርጢስ: የንብ አውራ
ቁልቋስ: ቁልቋል
ቊድስ: የተቀደሰ ስፍራ: ሃይማኖት
በለስ: አጭር ዛፍ ዘፍ.3:7 :43:11
ዘዳ.8:8 ማር.11:13
በርባኖስ: ጥቅል ከፍጥረት በታች ያለ
በርተሎሜዎስ: የሰልፈኛ ልጅ ፅንቀ
ማቴ.10:3 ስንክ. መስ.1
በርናባስ: የደስታ ልጅ የሐዋ.4:36
ባሕሩስ: መቃ ኢሳ.1:31
ባልድራስ: ፈረስ ጠባቂ (ገሪ) 1ነገ.9:22
ባርቶስ: የመጽሐፍ ስም
ተልፍዮስ: ረጅም ግንብ: የሰልፍ
መሣሪያ የሐዋ.4:4
ተሥላስ: ሦስት ደርብ የሐዋ. 20:9
ተርሙስ: ሽንብራ: አደንጓሬ ስንክ ዮክ.24
መኃ.14

ተያጥርስ: የጨዋታ ሥፍራ አገር
ተርሴስ: ዕንቁ: ስመ ነገድ ስመ
አገር ዘፍ.10:4 ዮና.1:3 ዳን.10:6
ቲቂቆስ: የሰው ስም የሐዋ.20:4
ታኦስ: አምላክ (ጽር) ስንክ ሚያ.30
ታዲዎስ: ተአማኒ ማቴ.10:3
ሉቃ.6:16
ታኦጎሎስ: ነባቤ መለኮት ፍ.ነ.4
ቲዎፍሎስ: የሰው ስም ሉቃ.1:1
ቶማስ: እጽፍ ድርብጥ ፀሐይ
ሔኖ.26:1 የሰው ስም ማቴ.10:3
የሐዋ.11:16 :20:26
ናሕስ: ነሐስ
ኒቆዲሞስ: የሰው ስም ዮሐ.3:1
:7:45
ናርዶስ: ሽቱ ናርጅ መኃ.1:12
:4:13
ናብሊስ: ቃጭል በገና 2ሳሙ.6:5
አለንስ: አጃ ሕዝ.4:9 ዘፀ.9:32
አልባስ: ጭፍራ: መሳፍንት
አልባስጥርስ: ሽቶ ማር.14:3
አላዲስ: ካብ
አሜስያስ: የሰው ስም 2 ዜና.25
አስማንድዮስ: የጋኔን ስም
ጦቢ.3:8:8:2
አስቂጥስ : መዳልወ አልባብ ስንክ.
መኃ.27

የሰ ግሥ ነባር 126
አርማስ: መርከብ የባሕር ሳንሳ
2ዜና.5÷16 1ነገ.5÷9 ጥቢ.14÷5
አርማስቆስ: ግንብ የብር ዘንግ
መጋ.2÷9
አርማቅያስ: የአገር ስም ማቴ.27
÷57
አርሳይሮስ: ሊቀ ጳጳስ
አርዶማኦስ: ጣዖት
አርጤምስ: ጣዖት ስንክ ጥር 27
የሐዋ.19÷34
አቡሊድስ: መዘምር
አቡቀለምሲስ: ራዕይ ስንክ ጥር 4
አብረክሲስ: ግብረ ሐዋርያት ፍነ.2
አብሮኮሮስ: የሰው ስም
አብጥሊስ: የስርዓት መጽሐፍ ቅዱ
አትሮንስ: መንበር 1ነገ.1÷9፣18
አናጉንስጢስ: አንባቢ ዲያቆን
ፍ.ነ.8÷5
አንክስ: ጥርኝ
አንያኖስ: የሰው ስም ስንክ. ጎዳ.20
አኪላስ: ንስር የሰው ስም
አክሲማሮስ: የኤጲፋንዮስ መጽሐፍ
አክሲጦስ: ጉባዔ መጋ.5÷17
አክሰስ: አሸን
አውራስ: ከዋክብት ጸዳል ሕዝ.8÷2
አውራቂስ: አውሎ ነፋስ የሐዋ.
27÷14
አውኪያኖስ: ውቅያኖስ

አውግስቶስ: ነሐሴ በሮም
ገድ.ተክ.ሃይ
አድማስ: ዳርቻ ዓሞጽ 7÷7
አዛርያስ: የሰው ስም 2ዜና.26÷17
አግዮስ: ቅዱስ ቅዱ.
አጳርግዮስ: ሥጋ 1ቆር.1÷12
ኢሳይያስ: የእግዚአብሔር
ደጎንነት 2ዜና. 26÷22 ኢሳ.1÷1
ኤስታኦስ: አንድ አምላክ
ኢየሱስ: አዳኝ መድኃኒት (ጽር)
ማቴ.1÷21 ፣16÷20 ዳን.7÷13
ተረ.ኤር.11÷46 የሐዋ.4÷22
ኢዮስያስ: የሰው ስም 2ነገ. 21÷23
ኢያስጲስ: ዕንቁ እሳት
የሚመስል ራዕ.4÷3
ኢያኔስ: ኢያንበሬስ ጠንቋዮች
ዘፀ.7፣8 2ኛ ጢሞ.3÷8
ኤጲስ ቆጶስ: ጠባቂ 1ጢሞ.3÷1
ኤልያስ: እግዚአብሔር ረዳኝ፣
ዘይት ወይራ 1ነገ.17÷1 ያዕ.5÷17
ኤልማስ: አምላኪያ ቅዱ. አት.
ኤማሁስ: ከተማ ሉቃ.24÷13
ኤርምያስ: እግዚአብሔር የሚያይ
ኤር.1÷1 2ኛ ዜና.36÷1ማቴ.2÷17
ኤዶምያስ: የሰው ስም ማር.3÷8
ኤጲሜዶስ: መቃን
ኤጲሞስ: ቀሚስ ዘፀ.28÷7

127
ኤፍራጥስ: ወንዝ ዘፍ.2÷14 ዘዳ.1÷1
እስጢፋኖስ : ሰማዕት የሐዋ.6÷7፣7÷ 55
፣22÷20
እጸጳጦስ: ጅባራ፣ በረንዳ ዘጸ.3÷5
አጣስ: ንጥስታ ኢዮ.41÷9
አንቃስ: አዛባ፣ ጭቃ 2ጴጥ.2÷22
አርቶዶክስ: የቀና ሃይማኖት
አርያሬስ: ፀሐይ ሐኖ.26÷1
ከርሥ: ሆድ ሢራ.36÷23 1ቆሮ.6÷13
ከንትሮስ: አራተኛ ዘመን ዓመት የፀሐይ
መሥፈሪያ
ኪሮስ: የሰው ስም ስንክ. ሐም.8
ኪሮግልዮስ: አሸኮኮ፣ አሣማ
ኬክሮስ: የፀሐይ መስፈሪያ አቡሻ.11
ኬፕሮጋውሎስ: እንስራ፣ጋን 1ነገ.7÷38
ኬፋስ: ዕንቁ
ክርስቶስ: መሲህ ቅቡዕ (ጽር) ዳን.9÷
25፣16÷20
ክርስቶፎስ: ለባሴ ክርስቶስ
ኮሞስ: መጨኔ፣ ጣዖት ዘጉ.21÷29
መሳ.11÷24
ኮስኮስ: ብዙ ዓይነት ቀለማት ኩስኩስት
ዘፍ.30÷32 መጋ.1÷1
ውቅያኖስ: ጥልቅ አርጋ.1
ዋኖስ: ዋልያ ዘሌ.14÷21
ዘብዴዎስ: የዮሐንስ አባት ማር. 1÷19
ማቴ.27÷56

የሰ ግሥ ነባር
ዘካርያስ: እግዚአብሔር የሚያስ
በው ዘካ.6÷12፣13÷9 ፣9÷19
ዜቡስ: ጣዖት ማቴ.25÷32
ዘኬዎስ: ንጹሕ ሉቃ.19÷1
ዮሐንስ: የአምላክ ስጦታ የሐዋ.
12÷12 ማቴ.4÷12፣3÷13
ዮርዳኖስ: ወንዝ ኢያ.3÷14 ዘዳ.34
÷1 ዘፍ.14÷14
ዮናስ: ርግብ ዮና. 1እና2
ዮሐስ: እግዚአብሔር ሰጠ 2ነገ.13
÷10፣41÷8
ደርቃስ: ሚዳቋ፣ ዳባ፣ሸማ የሐዋ.
9÷36 እና 39
ዲያብሎስ: ሰይጣን ማቴ.4÷1
፣13÷39
ዲዮስቆሮስ: የሰው ስም የሐዋ.
28÷11
ዲዲሞስ: መንታ ዮሐ.11÷16
ዴማስ: የሰው ስም ቄላ.4÷14
ጊዮርጊስ: ስም መስተገብረ ሃይማ
ኖት ስንክ.ሚያ.23
ጋሙስ: ጉሽ
ገላውዴዎስ: ሰማዕት ስንክ ሰኔ 11
ጠርሲስ: ያገር ስም የሐዋ.21÷39
ጠርቤንቶስ: ዛፍ ሲራ.24÷22 ኢሳ.
1÷30 ኢያ.24÷26
ጠርቤንቶስ: ዋርካ ዘፍ. 42÷13
አሞ.7:14

የሰ ግሥ ነባር	128	የረ ነጠላ ግሥ
ጢሞቴዎስ: የሰው ስም የሐዋ.16 ÷1 ጢሞ.1÷3	ፋርስ: ያገር ስም: 77ድ ሕዝ.38÷5 ፎቀንስ: 7ሬዛ ሔኖ.89÷10	ሐረረ: አረረ ሕዝ.24÷10 ሕራር ዘ ጦቢ.6÷17
ጢሮስ: ያገር ስም ኢሳ.23÷2 ሕዝ.27	ፒላስ: ድንኳን አርጋ.3	ጎብረ: አንድ ሆነ ሢራ.7÷12 ጎብረት ሳ የሐዋ.2÷42 ማኅበር ባ ተባሬ ጥ
ጤሜዎስ: የሰው ስም ማር.10÷46	ፒሶስ: አረንጓዴ ዘፀ.25÷4	ጉበረ: ሸለመ ጉባሬ ጥ
ጤግሮስ: ወንዝ ዘፍ.2÷10	ሳብፅ	ጎንገረ: አሸኮኮ አለ
ጰራቅሊጦስ: አማላጅ 1 የሐ.2÷1 የሐ.14÷16	ሐርሶ: ሟርተኛ	ጎፀረ: አጠረ ዮዲ.5÷1 ሆሴ.11÷12 ጎፀ-ር ዘ ማኅበር ባ ራት በብ መጋ.7÷3
ጰላጦስ: የሰው ስም ማቴ.27÷18 ሉቃ.13÷3 የሐ.19÷19	መርሶ: ወደብ ዕብ.6÷18 ሳ. ጨዋታ፣ልመና መዝ.79÷14	ኢሳ.1÷8 ጎፀረት ሳ ታት. በብ. ሐፀርት መድ.
ጰስጥቂስ: ሽቱ የሐ.12÷3	አንክሶ: ሽቱ ሲራ.24÷15	ጎፀረ: አጭር ሆነ ማቴ.24÷22 ጎኂር ው. ሕዝ.17÷24 ጎፀረት ሳ. ታት. በብ
ጰውሎስ: ታናሽ የተናቀ 2ጴጥ.3÷15 1ቆሮ.1÷14	ክብሶ: የራስ ጌጥ ጭራ አስቱ.4÷17 ኢሳ.3÷20	ሐፍረ: አፈረ ኤር.6÷15 ዘፀ.10÷3
ጰጦስ: ቁጥቋጦ: ደደሆ: ዱር የሐዋ.7÷35 ማር.12÷26 ዘፀ.33÷16	ጋይሶ: ጋሻ ጉልማሳ	ሕፍረት ሳ. ማሕፈር ባ. ሢራ.40 ÷23
ጰጥሮስ: ደንጊያ የሐ.1÷41 ማቴ. 16÷18 1ቆሮ.3÷÷10	ፍሕሶ: የሐር ክብ: ቀይ አበባ መጋ.4÷3 7÷5	ሐፈረ: ወደደ ማሕፈር ባ.
ፈረስ: ፈረስ አፍራስ በብ. ዕንባ.3÷8	ፒላሶ: መስዊያ	ሰጠረ: መዘነ ልጥር ዘ.
2ዜና.9÷23 ሚክ.1÷13	ፈ 5ኛ ፊደል ዐቢይ አንቀጽ	ለወረ: በሳ
ፊልክስዩስ: ያምላክ ወዳጅ	የረ: ነጠላ ግሥ	መረ: መረረ ምሳ.5÷4 ምረት ሳ. ሰቂ.3÷20 ሢራ.4÷6 መረር ው. ራዕ.8 ÷11
ፊልጶስ: ፈረሰኛ ዘምባባ	ሐረ:ሄደ በ2 ይፈታል ማር.16÷15	መሀረ: አስተማረ በ6 ይፈታል መዝ.94÷10 መምህር ባ. ዘፍ.13÷18: 14÷13መምህራን በብ. መዝ.50÷13
የሐ.12:21 1÷44 የሐዋ.6÷5	ሕዝ.40÷17 ምሕዋር ባ. ራት በብ. ሕዋር ዘ. ሐረት ሳ. ታት. በብ. ሐወርት መድ. ሐዋርያ ምእ. ያት.በብ. የሐዋ.14÷4 ዕብ.3÷1	ምሀረት ሳ. ታት . በብ. ሮሜ. 1÷31
ፊልጶስዩስ: አገር የሐዋ.16÷9	ማቴ.10÷2 ሐሥረ: ጉስቄስ በ5 ይፈታል ኢሳ.3÷8 ሚል. 2÷9	2ጢሞ.3÷3 ትምህርት ባ.ከ. ምሳ.17÷21
ፊንሐስ: የሰው ስም ዘፀ.6÷15	ሐሣር ዘ. ሰቂ.1÷7 ኢዮ.18 ÷12	መሀርት መድ.
ፋሬስ: ከፈላ ዳጌ.5÷26	ሕሥረት ሳ.መዝ.68:20 ሐሠርት መድ.	መተረ: ቆረጠ 1ሳሙ.17÷46 መሳ. 19÷29 ምትረት ሳ. ታት.በብ. ምታር ዘ.
ፋሲለደስ: ሰማዕት ስንክ. መስ.11		
		ዘኬ.13÷11 ራዕ.14÷ 15 መከረ: መከረ በ2 ይፈታል ኢሳ.11÷2 55÷8 መከር ምክር ዘ. ማቴ.13÷39 መዝ.110÷10 መክርት መድ. ኢዮ.22÷20 መከረ: ጠበሰ: ፈተነ ሢራ.2÷5: 13÷11 መከራ ጥ. ያዕ.1÷12 መዝበረ: ጠመቀ ምዝር ዘ. መከ.2 ÷8 መዝበረ: አፈረሰ ምዝባር ዘ. ምዝ ባሬ ጥ. መጸረ: አመሰካ አመነኸኸ ራዕ. 16÷10 ሢራ.34÷16 ምጽረት ሳ. ታት. በብ. ሠምረ: ወደደ በ5 ይፈታል ያዕ.4÷15 ዘፍ.5÷24 ዘሌ.1÷3 ሠምር ዘ ሥምረት ሳ. ኢሳ.38÷3 ታት. በብ. መሥመር መሥመሪ ባ ጥበ.4÷10 ሣረረ: ወጣ: ሠራ በ3 ይፈታል መዝ.101÷25 ሐጌ.2÷19 ሥረት ሳ. ጥበ.5÷11 ሠራሬ ጥ. ሰቂረ: በሳ ኢዮ.41÷19 ምሳ.23 ÷27 ሰቂረት ሳ. ሕዝ.8÷7 ማቴ.19÷24 ሰተረ: ቀደደ መዝ. 139÷5 ሢራ. 42÷5 ሰበረ: ሰበረ ኢሳ.45÷2 ምሳ.25÷15 ሰብረት ሳ. ዘሌ.24÷20 ኢሳ.22 ÷5 ሰባር: ዘ. መሳ.9÷53

የረ ነጠላ ግሥ		130	131	የረ ነጠላ ግሥ	
ሰዐረ: ሻረ በ3 ይፈታል ሉቃ.16÷4	መስፈርት ባ. ከ. 9፻8÷5	ሰረ: በረረ ብሩር ዘ. ምሳ.8÷19	ተጋወረ: ጉረቤት ሆነ መዝ. 103÷17 ጉር ዘ. መዝ.88÷41		
ዳገ.2÷21 ማቴ.5÷17 ስዕረት ሳ. ሩት.2÷17	ሩት.2÷17	ማቴ.26÷15 በራውር በብ.	አግዋር በብ.		
ሕዝ.16÷6	ቂፈ: ቀዘቀዘ ዘፍ. 27÷44	ባህረረ: ብርር ብርር አለ ኢዮ.20÷24	ተገደረ: መጽተኛ ሆነ		
ሥዕረ: ለመለመ በ2 ይፈታል	ኢዮ.14÷13 ቁር. ዘ. ዮሐ.18÷18	ኤር.9÷13 ባህር ዘ. አብህርት በብ.	ተጠየረ: በወፍ አሟረተ ዘሌ.19÷ 26		
ዘፍ.21÷14 መሳ.4÷19 ሣዕር ዘ.	ኢዮ.31÷18 ቁረት ሳ. መቀረሪ ባ.	ዘፍ.1÷9 ዳገ.7÷2	ጥያሬ ጥ		
አሥዕርት በብ. ዘፍ.1÷11	መሻ ዘ.	በደረ: ቀደመ በድር ዘ. በደራ ጥ.	ተገረረ: ተጣላ ሰቂ.1÷2 ፀር ተፅራር		
ዮሐ.6÷10	ቀሐረ: ተኮስ ቀሐር ዘ.	በኮረ: ሾመ፣ ታጉለ፣ በኩር ዘ. ዘፍ.25÷29	ሳ. ኢሳ.63÷10 ሮሜ.5÷ 10		
ሰክረ: ሰክረ ዘፀ.10÷12 ኢሳ.34÷7	ቀመረ: ቂጠረ ሢራ. 43÷12	ብኩርና ምእ. ዘፀ.11÷5	መስተጻርር ባ.		
ሰካር ዘ. ኤር.13÷13 ሰክረት ሳ.ዘ.	ቀመር ዘ. ኢሳ.40÷22 አቅማር	ተዐወረ: ቸል ቸል አለ መዝ.21÷18	ተፅዕረ: ተጨነቀ ኢሳ.63÷10 ገዕር		
1ጴጥ.4÷3 ሰክርት መድ. ገላ.5÷	በብ.	ተፀዝረ: ጭልጥ ብሉ ሄደ መሳ.15÷9	ዘ. ሮሜ.5÷10 ኢዮ. 21÷6		
21 ምሳ.20÷1 ማቴ.24÷49	ተበረ: ቀበረ ማቴ.8÷21 ራዕ.11÷9	ትዕዝርት ምእ.	ንሕረ: አኮረፈ ንሕረት ሳ. ዮፍ.1÷5		
ሰወረ: ሸሸገ ዕዝ.ሉቱ. 14÷6	ቀበር ዘ. 2ዜና. 16÷14 ፣21÷19	ተዐየረ: ተመጸደቀ ምሳ.5÷18 2ዜና.32	ነቂረ: አንድ ዐይና ሆነ ጥበብ. 2÷21		
ዘፀ.25÷2 ፣15÷2 ስዋሬ ጥ.	ቅብረት ሳ. መቅበርት ባ.ከ. ራት	÷17 ትዕይርት ምእ. ዕብ.11÷26	ዘካ.11÷17 ነቋር ው. ሚል.1÷8		
መሰውር ምስዋር ባ. መዝ.17÷11	በብ. መቃብር ባ. ጦቢት 4÷16	ተዘክረ: አሰበ፣ ሥም ጠራ ሉቃ.23 ÷43	ማቴ.18÷9 አንቀር አንቀር ዘ.		
ጥበብ.17÷3	ዘፍ. 23÷9 ቀበርት መድ.	፣22÷19 ተዝካር ዝክር ዘ. ራት. በብ.	መጽ.ምስ.		
ሰዘረ: ሰነዘረ ሰንክ.ሚያ.7 ሰዝር ዘ.	ቆበረ: ጭጋግ ሆነ መዝ.27÷10	ኢሳ.66÷3 ሢራ.38÷23 መዝ.134÷13	ነበረ: ተቀመጠ ሢራ.35÷9 መንበር		
ኢሳ.40÷12 1ሳሙ.17÷9	ቆባር ዘ. ሕዝ.4÷12 ዘዳ.28÷24	ተዝገረ: ኮራ ኢሳ.2÷12 ዮሐ.19÷14	ምንባር ባ. መናብርት በብ. መዝ.121		
ሠገረ: ተራመደ በ2 ይፈታል	ቀተረ: ሳበ፣ ቀትር ሆነ በ4	ዝገረት ሳ. ኢሳ.22÷16	ንብረት ሳ. መጋ.7 ÷2 ነባር ዘ. ኑባሬ		
1ሳሙ.17÷39 ዮሐዋ.3÷8 ሠገር ዘ.	ይፈታል መሳ.3÷23 ማር.15÷33	ተድገረ: ወደ ጌላ አለ ድገር ዘ. ድገሪት	ጥ.		
ራት በብ. ማቴ.27÷65 ምስጋር	ቀትር ዘ. ቅታሬ ጥ. ኢሳ.18÷4	ምእ. ደገርት መድ.	ነክረ: ለዮ ዘዳ.17÷15 መዝ.86÷4		
እግር ባ. ዘዳ.2÷5 ዮሐዋ22÷3	ዘፍ.18÷1	ተደረፈ: ተመዝበ ሉቃ.14÷11 ድራር ዘ.	ነከራ ጥ. ሰንክ. ጥር 14 ነኪር ው.		
አእጋር በብ. ሠገር በ፩ በብ.	ቆላረ: ቂረጠመ ቁጳሬ ጥ.	ሩት.3÷7 ምድራር ባ. ሉቃ.14:12	ዘዳ.17÷15 ኢሳ.18÷2		
መክ.5÷1	ቀጸረ: ከበበ ቅጽር ዘ. ታት. በብ.	ተደብተረ: ተተከለ ዘፍ.17÷1 ደብተራ	ነጠረ: ብልጭ አለ ጦቢ.1 ንጥር ዘ.		
ሰፀረ: ሰነጠቀ መክ.10÷9 ስፅር ዘ	ምሳ.28÷4 ዘሌ.25÷29 ቅጽረት ሳ.	ጥ. ደባትር በብ. ሢራ.24÷10 ጦቢ.13	ሰንክ. ታህ.10		
ስዕረት ሳ.ታት.በብ.	ቂፀረ: ቋጠረ፣ ፀነሰ መዝ. 16÷10	+10	ነገረ: ነገረ ሮሜ.1÷2 ኢዮ.32÷6		
ሰፈረ: ሰካ ማቴ.7÷2 ኢሳ.40÷12	ቁፅረት ሳ. ቁፅር ዘ. ኢዮ.41÷6	ተገበረ: አረሰ ዘሌ.23÷3 ዘፍ.2÷7	ዕብ.1÷1 ነገር ዘ. ራት በብ ናግራን		
ሰፍር ዘ. ሰፍረት ሳ ታት በብ.	ቀፈረ: ለመጠ ቀፈር ዘ.	ከመስተገብር ባ.	ምእ. ገላ.1÷15 መስተና ግር ባ. ከዳ.		
	ማር.10÷25 ዘፀ.26÷24 ቅፋሬ ጥ.				

ነጻረ: አየ 177.11÷11 27715÷16
አንጻር መንጻር ባ. ዘፍ.33÷12
ነጻረ: ለየ ኢሳ.38÷14 ምሳ. 4÷20
ንጻፊ: ጥ መነጻር ባ.

ጉራጅ

የረ: ታወረ ዘካ.12÷4 ኢሳ.42÷19
የር ዘ. ዑረት ሳ. ታት በብ.
ማር.3÷5 ሮሜ.11÷25
አጎሠርሠረ: አቅባባ አጠፋ ጎሠር
ዘ.
አመረ: አመላከተ ዮሴ. ዲዲ.29
አሜር ዘ. አማሬ ጥ. ትእምርት
ባ.ከ.ም.ተእምር ባ.
አማኅበረ: ማኅበር አደረገ ኤር.33
÷17 ማኅበር ...ዘ. ዘ0.35÷1 ዘሌ.4
÷13
አመሥጦረ: አራቀቀ ምሥጢር ዘ.
ማቴ.13÷11 ጦቢ.12÷7
አምረረ: አሳዘነ
አመርአረ: አጣፈጠ ምሳ.5÷3
÷24÷13 መእር ዘ. መሳ.8÷9
መእርአር ው. ምሳ.9÷17
አማዕዘረ: አበራ ገድ.ተክ.ሃይ.
ማዕዘር ምዕዛር ዘ.
አምዘረ: ጠመቀ ምዝር ዘ.
አምደረ: ጸና ዘፍ.1÷11
መዝ.103÷5 ምድር ዘ. ዘፍ.1÷10
÷1÷1 2÷7 አምጻር በብ.

አስመረ: አገለገለ መዝ.68÷31
ስምረት ሳ. ታት. በብ መስመሪ
ባ.መ.ሺ.ዘ.
ዐህረ: ፲አደረገ በ4 ይፈታል
1ሳሙ.8÷17 ማቴ.22÷10 ፲ቱ
ጉል ዓሞ.7÷9 ዐሥር ዘ. ዕሣሬ
ጥ. ዘሌ.26÷26 ማቴ.25÷1
ዐሥሮን ምእ.
አሠረ: አሠረ ማቴ.23÷4 ማዕሠር
ባ.
አስቆረረ: ተጸየፈ እጸየፈ
ሮሜ.2÷22 መዝ.5÷6 ሰቆራር ዘ
ዘ0.5÷21
አስተምሀረ: አማለደ 1ቆሮ. 13÷4
አስ ተምሀሮ ጥ.
አስተሐቀረ: አቃለለ በ2 ይፈታል
መስ ተሐቅር ባ. ዘፍ. 31÷35
አስተናበረ: አዘጋጀ 1ነገ. 18÷33
ሶፎ. 1÷12 ሢራ.3÷10
አስተፃመረ: አንድ አደረገ
ማር.10÷9 ፀምር ዘ. ኢዮ.31÷20
ራእ.1÷14 መስተፃምር ባ. ፅምረት
ሳ.
አሥገረ: አጠመደ በ3 ይፈታል
ዮሐ.21÷3 ምሳ.1÷17 ምሥጋር ባ.
ራት በብ. መስገርት ባ.ከ.መሣማር
በብ ኢዮ.18÷8 መዝ. 10÷5

ዐረረ: ለቀመ መዝ.125÷5 1106÷37
ዐረር ዘ. ዘ0.15÷10 ማዕረር ባ. ራት በብ
ዐራራይ ምእ.
ዐቂረ: ቋጠረ ኢዮ.26÷8 2 ነገ. 12÷10
ዕቀር ዘ. መጋ.1÷13 ምሳ. 7÷20
ዕቀረት ሳ. ታት በብ. ዘፍ. 24÷27
አቀረረ: አበረደ መቁረሪ ባ.መ.ሺ.ዘ.
ዐበረ: ድርቅ ሆነ ኤር.23÷10 ኢሳ.19÷1
እቤር አባር ዘ. እቤራት አባራት በብ.
1ጢሞ.5÷9 ኤር.14 ÷1 17÷8 ሐጌ.2÷17
አብሠረ: ነገረ ብሥራት ምእ.
ዐብደረ: መረጠ ወደደ ሆሴ.6÷7 ኤር.8÷3
በድር ዘ.
አንኩርኩረ : አገለገበጠ መንኩራ ኩር ባ.
ሕዝ.23÷24 ናሆ.3÷2 ኢሳ. 28÷27
ነኩርኳር ዘ. ማቴ.28 ÷5
አንከረ: አደነቀ ኢሳ.25÷1 መንከር ባ.
አንወረ: አነወረ ሢራ.42÷20 1ቆሮ.6÷3
ነውር ዘ. መጋ.4÷7 አንዘረ: መታ
አንዚራ ጥ. 1ሳሙ.16÷18 ኢሳ.5÷12
አንጸረረ: አንዶረረ ጨርቅ ጨርቅ አለ
ኢዮ.2÷9 ነጻራር ነዶራር ዘ. ኢዮ.30÷ 15
አንገርገረ: ጣለ ነገርጋር ዘ.
አንጉርጉረ: አንጉረጉረ ዮሐ.7÷12
ነጉርገር ዘ.
አንጸረ: አመላከተ ዘፍ.18÷16 አንፃር ዘ.
ዳን.6÷10 መሐ.6÷5

አእመረ: አወቀ በ3 ይፈታል
ኢዮ.42÷6 ዮሐዋ. 8÷30 እምረት ሳ.
አእምሮ ጥ. ሮሜ 7÷25 ማእምር
መስተእምር ባ.
አውተረ: አዘወተረ በ4 ይፈታል
ሉቃ.22 ÷44 ወትር ዘ. አውታር
በብ መዝ.32÷2
አግመረ: ቻለ በ6 ይፈታል
ትግምርት ባ. ከ. መግመሪ ባ.መ. ሻ
ዘ
አግረረ: ተገዛ አስገዛ መግረሪ ባ.
መ.ሺ. ዘ.
አጸረ: ጠመቀ ዮሐ.19÷29 ምሳ.24
÷68
አጽረረ: ሸፈተ ጸር ዘ. አጽራር በብ.
አፍቀረ: ወደደ 1ቆሮ.13 ሢራ.9÷8
ፍቅር ዘ. 1ዮሐ. 4÷18 መስተፋቅር
ባ. መፍቀሪ ባ. መ.ሺ. ዘ ሮሜ.2÷8
ከመረ: ከመረ ከምር ዘ. ሢራ.21÷9
ከብረ: ከበረ ሢራ. 3÷11 20÷11
ከብር ዘ. መዝ.18÷1 ዘ0.16÷7
÷10÷1 ከብረት ሳ. ከበሮ ጥ ኤር
38÷4 መዝ.150÷4 ዳን.3÷10
ከተረ: ከበበ ጥበ.18÷21 ከትረት ሳ.
ከተራ ጥ.
ከፈረ: ለካ ከፈር ከንፈር ዘ. አክፋር
ከናፍር በብ. መዝ.44÷2 ሢራ.21÷
16 ኤር.7÷29

የረ ንጠላ ግሥ	134	135	የረ ግሥ ምስክር
ኩስተረ: ጠረገ ስንክ መጋ.10 ኩስታር ዘ. ወቅረ: ገዘገዝ 1ዜና.20÷3 ውሣሬ ጥ ምሣር ባ. ዘዳ.19÷5 2ነገ.6÷5 ሞሠርት ባ.ከ. 2 ነገ.12÷31 መዋ ሥርት በብ ወቀረ: ወቀረ ውቅሮ ጥ. ዘዳ.3÷ 27 2ነገ.22÷6 ወተረ: ሳበ መዝ.91÷3 :7÷12 ወትር ዘ. አውታር አውታራት በብ. ሞተር ባ. ወገረ: መታ በ4 ይፈታል ዘ0.1÷22 ወግር ዘ. ዘፍ.31÷46 አውግር በብ. ውግረት ሳ. ሞገር ባ. 1ሳሙ.14÷14 ሉቃ.22÷41 ወፈረ: ተሰማራ ሆሴ.14÷6 መዝ.125÷5 ሙፋር ሞፈር ባ ምሳ.27÷23 መዝ.143÷13 ዘመረ: አመሰገነ ዘምሪ ዘ. ዜማ ዝማራ ጥ. ዘ0.15÷2 መዝ.32÷31 መዘምር መዝሙር ባ. ራት በብ ዘ0.15÷20 ዘርዘረ: በተነ ሔኖ.103÷15 ዘክረ: ስም ጠራ መዝ.78÷8 ዝክር ዘ መዝ.134÷13 ዘፈረ: ጫፍ ሆነ ማቴ.23÷5 ዘፈር ዘ. መዝ.44÷13	ደጎረ: አጫ በ3 ይፈታል መዝ.61 ÷4 ደጎርት መድ. ደመረ: ጨመረ ዘ0.26÷11 ፣30÷9 ድማሬ ደመራ ጥ. ትድምርት ባ.ከ.ም ደጉረ: በሳ ድጉር ዘ. ደፈረ:ደፈረ ስንክ. ጥር 8 ድፍረት ሳ. ገብረ: አደረገ በ3 ይፈታል ኢሳ.19÷9 ምሳ.12÷11 ግብር ገብር ዘ. አግብርት በብ. ገበርት መድ. ግብርና ምእ. ናት በብ. ገዐረ: ሮኽ ዘ0.2÷23 ኡር.29÷2 ገዐር ዘ. ገዝረ: ገረዝ ግዝረት ሳ. ዘፍ.17÷7 ዘ0.12÷43 ቁሳ.2÷11 ጉጽፈረ: አከከ ጉጽፋር ዘ. ዘሌ.21÷20 ጥሕረ: ሮኽ ኤር.2÷15 ኢሳ.31÷4 ጥሕረት ሳ. ምሳ. 19÷12 ጦመረ: ጸፈ ጦማር ዘ. 2ዮሐ.1÷12 3ዮሐ.1÷13 ጠፈረ: ታታ መዝ.103÷4 ጠፈር ዘ. ዘፍ.1÷6 ዖረ: ተሸከመ ዘፍ.27÷40 ዖር ዘ. አጽዋር በብ ፀረት ሳ. መዖር ባ. መፃውርት በብ. መጋ.3÷9 ዘ0.27÷6 ፀወርት መድ.	ጸፈረ: ቁረጠ፣ታታ፣ በ8 ይፈታል ዘዳ.21÷12 ጽፍር ዘ. አጽፋር በብ. ኢሳ.13÷22 ዳገ.4÷30 ጽፍር ጥ. መዝ.68÷31 ዘሌ.11÷3 ፀበረ: ጭቃ ሆነ ናሆ.3÷14 ፀብር ዘ.2 ጴጥ.2÷22 ፈሐረ: አጫ ማቴ.1÷16 ሆሴ.2÷21 ፈሐር ዘ. ፍሕረት ሳ. ፈሐርት መድ. ፈርፈረ: ቁረሰ ማቴ.15÷27 ፍርፋር ፍርፍር ዘ. ፍርፍርና ምእ. ፈክረ: ተረጉመ ሉቃ.24÷32 ፍካሬ ጥ. መፈክር መ.ው. ዘፍ.40÷8 መዝ.1÷1 ራኢ.1÷20 መሳ.7÷15 ፈጠረ: ፈጠረ በ6 ይፈታል ኤር.1÷5 1ጴጥ.4÷19፣2÷3 ፍጥ ረት .ሳ.ዘ. ፈጠራ ጥ. ሮሜ.1÷20 የ ረ ምሥክር ሐረ: በ2 ይፈታል ሐረ: ሄደ ሐሩ ወመሀሩ ውስተ ኩሉ አጽናፈ ዓለም እን. ማቴ. 28÷19 ሐረ: አመነዘረ አወጽኦ ለዝንቱ ብእሲ ዘበኣ ውስተ ቤትከ ከመ ንሐሮ እን. መሳ.19÷23 ሐሥረ በ5 ይፈታል ሐሥረ: ጉሰቂለ ሐሥሩ ወረኩሱ በምግባሪሆሙ እን. መዝ.13÷1 ሐሥረ: ጠፋ ወአሐሥሮሙ ለጸላኦቱ እን. መዝ.88÷23	ሐሥረ: ወደቀ እንተ አሕሠርኮ ለእቡይ ከመ ቅቱል እን. መዝ.88÷10 አሥረ: አፈረ ምሳዕ ውስተ ገጽሙ ሐሣረ እን.መዝ.82÷16 ሐሥረ: ሞተ ወተራገፀ በማዕከለ እገሪሃ ወበሀበ ተራገፀ በሀየ ሐሥረ እን. መሳ.5÷27 መሀረ በ6 ይፈታል መሀረ: አስተማረ ንዑ ደቂቅየ እምሀርክሙ ፈሪሃ እግዚአብሔር እን. መዝ. 33÷1 መሐረ: ማረ ይቅር አለ ብፁአን መሐርያን አስመ እሙንቱ ይትመሐሩ እን. ማቴ.5÷7 መሐረ: መጸወተ ወኩሉ አሚረ ይምሕር ወይሴቅሕ እን.መዝ.36÷27 መሐረ:ራራ ወበከመ ይምሕር አብ ውሉዶ ከማሁ ይምሕሮሙ እግዚአብሔር ለእለ ይፈርህዎ እን.መዝ.102÷13 መሐረ: ሰጠ ደቂቅየ እሙንቱ ዘምሕር እግዚአብሔር ለገብርከ እን. ዘፍ.33÷5 መሐረ: አዘነ ያምሕሩኒ እሉ ሰብእ ናሁ ሣልሶሙ ወአልቦሙ ዘይበልዑ እን.ማቴ.15÷32

የረ ግሥ ምስክር 136
መከረ በ2 ይፈታል
መከረ: መከረ ተማከሩ ሊቃነ
ካህናት ከመ ይቅትልዎ እን.
ዮሐ.11:53
መከረ: ፈተነ ኢታምክሮ
ለእግዚአብ ሔር አምላክክ እን.
ማቴ.4:7
ሠምረ በ5 ይፈታል
ሠምረ: ደስ አለ ወዘፈነት ወለተ
ሄሮድያዳ ወአሥመረቶ ለሄሮድስ
ወለአለ ይረፍቁ ምስሌሁ እን.
ማር.6:22
ሠምረ: ወደደ ሠምረ ልቡ ከመ
ያግዕዘነ እምቅኔተ ሞት መሪር
እን.
ሠምረ: ፈቀደ እመ ኢትገብሩ
ሥምረቶ ለልዑል ኢትቀውሙ
በየማን እን.
ሠምረ: አማረ ወአዕረገ ለአቡሁ
ርእሶ ዕጣነ ወመስዋዕተ ሥሙረ
እን.
ሠምረ: አገለገለ ሰማዕተ ኩኖ ከመ
አሥመሮ ለእግዚአብሔር እን.ዕብ.
11:5
ሠረረ በ3 ይፈታል
ሠረረ: በረረ: ወጣ መኑ ይሁበኒ
ክንፈ ከመ ርግብ አሥርር
ወአዕርፍ: እንዳ. መዝ.54 ÷6

136
ሠረረ: ተወረወረ ኢትፈርህ
እምግርማ ሌሊት እምሐፅ
ዘይሠርር በመዓልት መዝ. 90÷5
ሠረረ: ወጣ: ሠረረ አሠርቱ
ወሐምስቱ ሱራሬሃ በዕመት እን.
ሉደልፍ
ሠዐረ በ3 ይፈታል
ሠዐረ: ሻረ ኢይምሰልክሙ
ዘመጸእኩ አሥዓር ኦሪተ
ወነቢያተ እን. ማቴ.5:17
ሠዐረ: አሰናበተ ይእዜ ትሥዕሮ
ለገብርክ እን. ሉቃ. 2:29
ሠዐረ: አጠፋ ወትሥዕር ዝክሮሙ
ንቡረ እን. መዝ.9:6
ሠገረ በ2 ይፈታል
ሠገረ: ተራመደ ወይበጽሕ
በሰለሥቱ ምሥጋር እን.
ሠገረ: ወታደር ሆነ ወመጽኡ
ሠገራት በሌሊት እን. ዮሐ. 18:3
ሥዕረ በ2 ይፈታል
ሥዕረ: ለመለመ ውስተ ብሔር
ሥዑር ህዩ ዮጎድረኒ እን.
መዝ.22:2
ሥዕረ: ፈወሰ አዳነ ተሥዕርኪ
እም ደውየኪ እን. ሉቃ. 13:12
ቀተረ በ4 ይፈታል
ቀተረ: ዘጋ ቁለፈ ዕፅው ጉጎት
ወቅቱረ እን. 2 ነገ. 6:32

137
ቀተረ: ቸነከረ: ሰቀለ ዘበዮርዳኖስ
ተጠምቀ ወዘበመስቀሉ ተቀትረ እን.
መጽ ምስጢ.ገጽ 373
ቀተረ: ቀትር ሆነ ይጸልሰክ እም ፀሐይ
ቀትር እን. ሢራ.31:19
ቀተረ: ሸተተ ወኢትደምሩ ዕጣነ ዘካልዕ
ቅታራሁ እን. ዘፀ.30:9
አሠረ በ4 ይፈታል
አሠረ: አሠረ ወአሠሮ ፲ተ ምዕተ ዓመተ
እን. ራእ.20:2
አሠረ: አደመገ ቀጠረ በልዎሙ ለእለ
ዐሠርናሆሙ 30 ውስተ ከብካብዩ እን.
ማቴ.22:3
አሠረ: ከአሥር አንድ ሰጠ ዐሥራተ
ይዔሥር እን. 1ሳሙ.8 ÷17
አሠረ: ተከተለ አሠረ ንጉሥ ለረዊጽ እን.
መሐ.
አስተሐቀረ በ2 ይፈታል
አስተሐቀረ: አቃለለ ናቀ ወአንቱ ሙስ
ታስታሐቅሩኒ እን. ዮሐ.8: 49
አስተሐቀረ: አቃለለ ናሁ አስተሐ ቀርክ
ወሐሰተ ነገርክኒ እን. መሳ. 16:15
አሥገረ በ3 ይፈታል
አሥገረ: አጠመደ ዘሠርዐ መሥገርተ
ውእቱ ይሠገር ቦቱ እን. ሲራ.27:26
አሥገረ: አሻገረ አሥግረኒ እምባሕረ
ኃጢአት እን. ስንክ መ.2.30

የረ ግሥ ምስክር
አሥገረ: አወጣ አተረፈ አስተላ ለፈ
ለለፎቱ ዓም ያሠግሩ ፩ደ ወረጎ እን.
አቡሻ
አእመረ በ3 ይፈታል
አእመረ: አወቀ እግዚአብሔር
የአምር ኩሎ እን.
አእመረ: መረጠ፣ወደደ አእመር ኩክ
ሙሴ እን.
አእመረ: ተገናኘ አእመራ አዳም
ለሔዋን እን. ዘፍ.4:1
አውተረ በ4 ይፈታል
አውተረ: አዘወተረ ሀበነ ዘወትር
ጸሎተነ እን. ኪዳን
አውተረ: ተጋ አውተረ ጸልዮ እን.
ሉቃ.22:34
አውተረ: ዘረጋ ኢታውትር እዴክ
ለእንተ ኢኮነ እነቲአክ እን.
ምሳ.5:20
አውተረ: ተኮረ: በክፉ ተመለከተ
አወትር አእይንትዩ ላዕሌሆሙ እን.
ዓም.9:4
አግመረ በ6 ይፈታል
አግመረ: ቻለ ዘያገምር ኩሎ
ወኢያገምሮ መካን እን. ቀሌ.ገ.44
አግመረ: አሸነፈ አፎ ተገምረት
ወተእንዘት ምክሐ ለኩላ ምድር እን.
ኤር.40:8

አግመረ: አጠፋ ፀርሰ ተገምሩ በኩይናት ለዝሉፋ እን. መዝ.9÷6
አግመረ: ሰበሰበ፣ ጨረሰ፣ አወጣ ወሰበ ተገምረ ኩሉ ሕዝብ ወደው የርዳኖስ እን.ኢያ. 4÷1
አግመረ: ገዛ፣ ወረሰ ይፈቅዱ ያገምርዋ ለምድር ባሕቲቶሙ እን. ኢሳ.5÷8
አግመረ: ተሸከመ ሰማይ ወምድር ዘኢይክሉ አግምሮቶ በላእሴኪ ተገምረ እን.

ወገረ በ4 ይፈታል

ወገረ: መታ ዘአልበ ኃጢአት ለይገራ በአብን እን. ዮሐ.8÷7
ወገረ: ዕጣን አሳረገ ይወግር ዕጣን ለአማልክት እን. ስንክ. ሚያ. 23
ወገረ: ጣለ ወገሮ ውስተ እሳት እን. ኤር.43÷23
ወገረ: ወረወረ ወተአተተ እምኔሆሙ መጠነ ሙጋረ ዕብን እን. ሉቃ.22÷41

ደጎረ በ3 ይፈታል

ደጎረ: መረቀ በአፋሆሙ ይድጎሩ ወበ ልበሙ ይረገሙ እን.መዝ.61÷4
ደጎረ: ፈታ ዘደጎረ በእሴቶ ወሐረ ካልአተ ዘመወ እን. ማቴ.19÷9

ደጎረ: አዘዘ፣ ፈቀደ ሙሴስ በከመ እክየ ልብከሙ ደጎረከሙ ትጎድጉ አንስትያ ከሙ እንዳ. ማቴ.19÷8

ገብረ በ3 ይፈታል

ገብረ: አደረገ ገፈቅድ ትግበር ለነ ዘሰአልናክ እን. ማር.10÷35
ገብረ: ፈጠረ በቀዳሚ ገብረ እግዚአብሔር ሰማየ ወምድረ እን. ዘፍ.1÷1

ገብረ: ሠራ ሠዱሰ ዕለተ ትገብር ተግባረክ እን. ዘፀ.20÷9

ጸፈረ በ8 ይፈታል

ጸፈረ: ታታ፣ ጠለፈ ወጽፍሮሁ ከመ ዘርዘቅ እን. ዘፀ.28÷22
ጸፈረ: ጉንጉን ወጸፈሩ ሐራ አክሊለ ዘሦክ እን. ማቴ.27÷29
ጸፈረ: ተበተበ አፋክ አብዝጎ ለአኪት ወልሳንክ ጸፈራ ለጎብል እን. መዝ.49 ÷20

ጸፈረ: ጽፍርን ቁረጠ ትላጽያ ርእሳ ወትጽፍራ እን. ዘዳ.21÷12

ጸፈረ: ሠራ ወእኮ በተጽፍሮ ስእርቶን እን. 1ጢሞ. 2÷9

ጸፈረ: ደነደነ ጽፋራት በጎጢአት እን. 2 ጢሞ.3÷7

ጸፈረ: አሠረ ከመ ሕባኔ ሀብል ጸፈረ ውስተ ከሣድየ እን. ኢዮ.30÷18 ምሳ.20÷1

ጸፈረ: አጠመደ ዘክልኤ ፍኖቱ ይወድቅ በአሐቲ ወይጸፍር እን. ምሳ.28÷19

ፈጠረ በ6 ይፈታል

ፈጠረ: ፈጠረ ተሰእል ዘቀዲሙ መዋዕለ ዘኮነ እምቅድሜክ እምአመ ፈጠሮ እግዚአብሔር ለእንሰ እመ ሕያው ዲበ ምድር እን. ዘዳ.4÷32

ፈጠረ: አዲስ ነገር አወጣ ሳተ በእውቱ መዋዕል ዘፈጠረ እምልቡ ገብረ በዓለ ለአ ፈጠረ: አደረገ አነ አፈጥር ሰላመ እን. ኢሳ. 45÷7

ፈጠረ: አጠቆረ ጸፈ ቀረጸ ውስተ ሥጋሆሙ ኢትፍጥሩ ለከሙ ፈጠራ እን. ዘሌ.19÷28

ፈጠረ: ሠራ ዘይፈጥር የማ ዲበ ትእዛዝ እን. መዝ. 93÷20

ፈጠረ: ወደደ ሙሴ ፈጠረ ፈጣሪሁ እን.

የረ ግሥ ነባር

ረ: ብሂል ረግዓ ሰማይ ወምድር ሰማይና ምድር በቃሉ ረጋ

በግዕዝ የአገባብ ቃል

ምዕረ: ፈጽሞ አንድ ጊዜ ዘፀ.30÷10

ዮዲ.5÷20 ቲቶ.3÷10

አሚረ: ጊዜ መዝ.140÷2ገገ.60÷8

ካዕብ

ሄኒሴፎሩ: የሰው ስም ጥቁር 2 ጢሞ.1÷16

ሄንባሩ : ማጀት ሰቂዘሩ: ስርጥ መንገድ ኔቂጥሩ: የሸቱ ውጋ ሔኖ.31÷1
እለቂጥሩ: የወርቅ የብር ጉብጉብ፣4 ራስ ለሞራ ሕዝ.40÷3
እምድሩ : አካቶ ጌልዳቦሩ: ቦህቃ

ሣልስ

መስትሪ: ኮከብ ማሪ: ሚርተኛ ዘፍ.41÷45 ዘፀ.2 ÷16

ታስሪ: ጥቅምት አንበሪ: ታላቅ አሣ ዘፍ.1÷21 ኢዮ.9÷13 ማቴ.2÷42

ዕብራሪ: የካቲት ወስቆሪ: ግንቦት ዘምሪ: የሰው ስም 1.77 16÷9 ዘጉ.25÷14

ራብዕ

ሐራ: ጭፍራ ዮሐ.19÷33

ሊቶስጥራ: ጸፍጸፍ

መብራ: አላማ

መዓረግራ: የዶሮ ማር መጨያ

መከራ: መከራ ዮሐ. 16÷33፣14÷21

ሙራ: አበባ

ሜላንትራ: ጉልበት

ሰጸራ: ጭፍራ ማር.15÷16
 ዮሐ.18÷3
 ሰጸራ: የሴት ስም ዮሐዋ.5÷1
 ሰፋራ: ሐምት
 ሰፒራ: አውራሪስ
 ሲሣራ: የሰው ስም መሳ. 4÷18
 ሲራ: የቀለም ዓይነት
 ሲፖራ: የሙሴ ሚስት ዘፀ.2÷16
 ፣ 18÷3
 ሰራ: ግምጃ የሴት ስም
 ዘፍ.11÷29፣ 21÷2 ፣23÷1
 ቀምጦራ: ኮሮጃ ሳጥን ዮሐ.13÷29
 ቅስራ: የሰው ስም
 ተንክራ: ዕንቁ ነጭ ኢዮ.28÷19
 ዘፀ.5÷7
 ቶራ: አጋዘን ዘዳ.14÷5
 ነክራ: መንፈስ ቅዱስ
 ኒቄጥራ: አደይ
 ንብቲራ: ኩስኩስት ዮሐ.13÷5 ስንክ
 ሐም.8
 አምዛራ: የኖኅ ሚስት ኩፋ.6÷7
 አበርባራ: አበልባሊት
 ኤርትራ : ባሕር ዘፀ.10÷19
 ፣13÷18
 አንቆራ: እጭ አርጋ.5
 አንደበራ: ዲቃላ፣ ሴሰኛ፣ ሰነፍ
 ዕብ.12 ÷8

አዴራ: የእግሩ ቀኖት
 አንፎራ: ካህን ደመ መስዋዕት
 ዕዝራ: የሰው ስም ዕዝ.1÷1 ስንክ
 ሐም.6
 ኮራ: ጋን ጽዋ ዕዝ.7÷1 ፣8÷1
 ዘፍ.44÷2
 ዘግራ: ጅግራ
 ዝሁራ: የኮከብ ስም
 ዲቦራ : የሴት ስም መጋ.4÷4
 መሳ.4÷4
 ዲዮስጶራ: ወገን፣ ሰደት፣ መበተን
 ያዕ1÷1
 ገሞራ: ያገር ስም ዘፍ. 19÷24
 ፣13÷10
 ጌራ: የራስ ወርቅ ኢሳ. 59÷17
 ኤፌ. 6÷17
 ግሙራ: ፈጽሞ ከቶ አካቶ
 መዝ.12÷1
 ግራ: የማር እንጀራ ኢሳ.64÷2
 ዮዲ.16 ÷15
 ጽርስፎራ: ሥጋወደሙ ኪዳ፣
 ሥር. ቅዱ.

ጋምስ

ኅንብርብሬ: ነጠብጣብ ዝንጉርጉር
 ዘሌ.13÷14 ኤር.13÷23
 ሕጉራ: ቀይ ቀለም ጥቢ.13÷14

ቆራ:ገበታ፣የሰው ስም መሳ6÷38
 ዘጉ.16÷1
 ኖራ: የሰው ስም
 እስከደራ: የላይ ገበታ ሕዝ.40÷44
 ኮራ: ኤዲስ ቆጶስ 1 ዕዝ.10÷6
 ውራውራ: ዕንቁ 1ዘፍ. 29÷7
 ጸደራ: ግምጃ ሕዝ.9÷2 ራዕ.1÷13
 ዘፀ.28÷4፣25÷7
 ፕፕራ: በርበሬ ሔኖ. 32÷1

ግድስ

ሐመር: መርከብ፣ ቤተክርስቲያን
 ዮና.1÷3 መዝ.47÷7
 ሐምር: የቀለም ዓይነት
 ሐሠር: ገለባ ሢራ.21÷9 ማቴ.3÷12
 ሐሪር: ሐር የሐዋ.16÷14
 ሐሩር: ሞቃት ዘፍ.31÷40 ማቴ. 20÷12
 ሀገር: አገር፣መንደር፣ከተማ ኤፌ. 2÷19
 አህጉር በብ መዝ.106 ፣37 ማቴ.5÷15
 ኅብር: መልክ አይነት ዘፍ.37÷3 ሕንባር
 : ብርከማ
 ሐር: የሰው ስም ዘፀ.17÷12
 ሆር: የተራራ ስም ዘጉ.20÷22-29
 ሐሜር: መስፈሪያ ሕዝ.45÷13 ሆሴ.3÷2
 መስቀር : ታቦት መርከብ ሔኖ. 89፣1÷6
 መርመር: ዕብነ በረድ
 መትገር: አውታር ዘጉ.3÷37
 መዓር: ማር መሳ.8:9 ዘፍ.43÷11
 መዝ.117÷12

መከር: መከር ለቃሚ ሩት. 1÷22
 2÷23
 ማሌር: ነሐሴ በግብጽ
 ማር: አቤቶ ሊቅ
 ምንጎር: ፏፏቴ፣ ፈሳሽ የውኃ
 ጉድጓድ
 ምእዛር: ብርሃን ዘፍ.1÷16 1ቆሮ
 .15÷41
 ምድር: ምድር ዘፍ.1÷10፣1÷1
 ፣2÷7
 ሠውር: ሠራውር ሱሪ
 ሰንፔር: ዕንቁ ዘፀ.24:10 ራኢ.
 21÷19
 ሰኖባር: ድድ፣የሶርያ ዛፍ.
 ሰውር: የኮከብ ስም
 ሰደር: ሸንጉ
 ሳኔር: የተራራ ስም ዘዳ.3÷8 መጋ.4
 ÷8
 ሳዶር: ችንካር መጽ.ምስ.ድርማሕ
 ስልምናሶር: የሰው ስም ጦቢ.1÷1
 ዮና.3÷6
 ስንክዕሩር: ለውዝ ገውዝ
 ስንክሳር : የተሰበሰበ ጉባኤ ስንክ.
 መስ.1 እና 23
 ሦር: በሬ ዘጉ.29÷8 ዘፀ.20÷17
 አስዋር በብ. መዝ.21÷12
 ሦከር: ስኳር መዝ.118÷103
 ፣18÷10

ሰርር: ዕንቁ ኢዮ.22÷24
 ቀትር: ሰዓት መዝ.90÷6 ዘፍ.18÷1
 ቃር: ዲን ስንክ ሐም.5
 ቃቂር: ቁራ
 ቁሳር: ስንጥቃት አጼ ንጉሠ
 ነገሥት ዮሐ.19÷12 ሉቃ.20÷25
 2÷1
 ቁደር: የንስሐ ጥምቀት
 ቁዳር: ዘላን ዘፍ.25÷12 መጋ.1÷6
 መዝ.119÷5
 በድር: የአይሁድ በዓል ሩጫ ገድል
 በትር: በትር: እመቤታችን ኢሳ.11
 ÷1 ኢዮ.40÷17 መዝ.22÷4 ዘጉ.
 17÷1 ዘዳ.21÷2
 ቤልሆር: ሰይጣን 2ቆሮ.6÷16
 ቤያዳር: መጋቢት
 ብልጣሰር: የሰው ስም ዳን.5÷25
 1÷7
 ብሩር: ብር ዘጉ.31÷21 ተረ.
 ኤር.7÷2
 ባሕር: የሰሎሞን ስም ጥበ.1÷1
 ብሔር: ሀገር ኢሳ.49÷30
 ተምር : ፍሬ ዘፍ.43÷11 ዘጉ.33
 ÷9
 ታቦር: ተራራ መሳ.4÷6 1ሳሙ.
 10÷3 መዝ.88÷12
 ቴልጌልቴልፌልሶር : ንጉሥ 2
 ነገ.15÷19 20÷29

ትእማር: የሴት ስም ዘፍ.38÷
 ናቡከደነጾር : የሰው ስም
 ኢሳ.46÷1 ኤር.46÷2
 ነምር: ነብር ኤር. 13÷23
 ሆሴ.18÷8
 ንስር: አሞራ ኢዮ.28÷7
 ሕዝ.17÷3
 አላደር: የቀኝ እጁ ችንካር
 አልአዛር: የሰው ስም
 እግዚአብሔር የረዳው ዮሐ.11÷1
 ሉቃ. 16÷19
 አልቀር : ተልቋል
 አሜር: ፀሐይ ሲራ.2÷2 ራእ.
 12÷1
 አምቦር: ሽቱ
 አሰር: ኮቴ፣ ዱካ፣ ከተማ ማቴ.4÷20
 አሴር: ምስጉን ዘፍ.30÷12
 አስቴር: የሴት ስም አስቴ.2÷5
 አስፈር: በሽታ ዘዳ.28÷22
 አሶር: የኤሳው ልጅ ዘፍ. 10÷22
 አስፌር: አምና
 አረር: እርሳስ ዘጉ.31÷22
 ዘፀ.15÷10
 አብያትር: የሰው ስም 1ነገ. 2÷26
 አተር: በቁሙ ሕዝ.4÷9 ስንክ
 ጥር 30
 አቱር: ኅዳር
 አንቀር: ጉርሮ ላንቃ

አክፋር: ሰንሰለት አግር ብረት
 አውታር: አውታር የበገና ጅማት
 መዝ.150÷4
 አየር: አየር ሰማይ ምሳ.9÷12
 አዳር: መጋቢት 12ኛ ወር ዕዝ.6 ÷15
 አዲር: የካቲት (ዕብ)
 አጋር: ገረድ ዘፍ.16÷1-16
 አፌር: የወርቅ ሥፍራ ዘፍ.10 ÷29 1ነገ.
 9÷28
 ኢያሴሜር: ኢያዜር ዕንቁ መጋ.3 ÷10
 ኢያዜር: የንጉሥ ዘውድ አልቃሽ
 ዘጉ.21÷32
 ኢዮር: ሰማይ ሥነ.ፍ.ይመ.
 ኤልባዝር: አራስ ውሻ
 ኤስፋር: ቁራጭ ሥጋ 1ዜና.6÷3
 ኤረር: ሰማይ
 ኤቦር: የሰው ስም ዘፍ.11÷14
 ኤር: ብርሃን ጠባቂ ዳን.4÷10
 አልመቃር: የገበጣ ጨዋታ
 አልወር: ጉድጓድ
 አቤር: አሮጊት 1ጢሞ.5÷9
 እግዚአብሔር: የዓለም ጌታ ዘፍ.1÷1
 ዮሐ.1÷1 መዝ.13÷1 52÷1 ኤር.29÷13
 ዘፀ15÷3
 ዕጉስታር: ሬት ቃሚ ኤር.2÷21 23÷15
 ራእ.8÷11
 ከምር: የወይን ጠጅ
 ከውር: አጉዶ ምሳ.17÷3

ክፈር: ዕንቅብ መዝ.80÷6
 ኮር: ኮርቻ መስፈሪያ 1ነገ.4÷22
 ዘተር: ወለላ ምንጭ
 ዘናቤር: ተቆናጣጭ ዝንብ
 ዘውር: ዙሪያ
 ዝኅር: መቃብር
 ዘዓር: ያገር ስም ዘፍ.19÷22
 ይሳኮር: ዋጋዬ ዘፍ.30÷16 49÷ 14
 ዮቶር: የሰው ስም ዘፀ.3÷1 4÷18
 ዲናር: ገንዘብ ማቴ.18÷28 20÷2
 22÷19
 ደብር: ተራራ እመቤታችን ሕዝ.6
 ÷2 ዘፍ.7÷19
 ደንደር: ኮሽሽሌ
 ዳቤር: ጉባኤ ቤ/ክርስቲያን ኢያ.15
 ÷15 መሳ.1÷11
 ጌደር: ጭፍራ 1ሳሙ.30÷8
 ዴር: የገዳም ማኅበር ስንክ ዮክ.9
 ዶር: እሳተ መለኮት ዘፀ.30÷10
 ጉሞር: ቁና ዘፀ.16÷16-36
 ጠፈር: ሰማይ ባጥ: ማገር መዋ
 ቅር
 ፀምር: ግምጃ: እመቤታችን
 መሳ.6÷36 ኢዮ.31÷20 ራእ.1÷14
 ዘዳ.32÷2
 ጸንፈር: አሸክላ
 ጸጉር: ጠጉር ማቴ.3÷4 ዘፍ.30÷32
 ጸፍር: ጥፍር

ፊቃር: ቀሚስ ልባልባ ምሳ.31÷24
ፌሃር: ጣዖት መዝ.105÷28
ዘጉ.23÷ 28 ስንክ. ሐም.11
ፒሉፖዴር: መርቆሬዎስ ድጓ
ሣብፊ
ሀሮ: መሮ ኢዮ.40÷21
መባሮ: መቆፈሪያ
ቱጽሮ: መጠምጠሚያ ዘፀ.28÷4
ከበሮ: ከበሮ ከባርው በብ
መዝ.150÷4 ኤር.38÷4 ዳገ.3÷10
ውቅሮ: ሕንፃ
ዳዕሮ: ዋርካ ኢዮ.4÷17
ጌንታሮ: መሸቀቅ

ቀፍኛ ፊደል ዐቢይ አንቀጽ

የቀ ነጠላ ግሥ

ሐልቀ: አለቀ ሢራ.14÷19 ሕልቀት
ሳ. ታት በብ ማሕለቅት ባ. ከ.
ታት በብ ኢሳ.12 15 ማቴ.26÷57
ሮሜ.10÷4
ጉሰቂ: ቈጠረ ጦቢ.9÷4 ሕዝ.8÷34
ጉልቱ ዘ. ጉላቂ ጥ.
ሐብቂቂ: አረካከሰ ዕዝ.ሱቴ.9÷3
ሕብ. ቋቂ.ጥ. ያዕ.1÷27
ሐብቀቀ: ገረፈ
ሐንቀቀ: ተድላ ደስታ አደረገ ማር.
ይሣ.1÷9 ሕንቃቂ ጥ.

ሐነቀ: አነቀ ማቴ.13÷7
ኢዮ.30÷18 ማቴ.18÷28 ሕንቀት
ሳ. ሐነቅት መድ.
ሌቀ: አለቃ ሆነ ሉቃ.5÷16 ሊቅ
ዘ. ሊቃውንት ሊቃን በብ
ዘፍ.11÷25 ናት የብዙ ብዙ
ዘፀ.18÷12 መዝ.148÷12 ዘዳ.37÷7
ልህቀ: አደገ ዘፍ.21÷8፣38÷11
ልህቅና ምእ ልሂቅ ው. ዘካ.8÷4
1ጢሞ.5÷14
ሞቀ: ሞቀ ዘፀ.16÷12 ኢሳ.44÷16
ሞቅ ዘ ሔኖ.76÷5 መቀት ሳ.
መቀቀ: አንጣጣ
መጠቀ: መጠቀ ዘፍ.30÷8 2ሳሙ.
7÷24 ምጥቀት ሳ. ታት በብ
ሠረቀ: ሠረቀ በ4 ይፈታል
መዝ.102 ÷12 ሠርቅ ዘ. ስርቀት
ሳ.ዘ ማቴ.2÷2 ምሥራቅ ባ. ታት
በብ ሕዝ.44÷2
ሶቀ: ደገፈ ሲራ.13÷21 ሶቅ ስዋቅ
ዘ. መዝ.107÷8 ሱቀት ሳ.
ሰሐቀ: ሳቀ ሉቃ.6÷21
ሲራ.30÷10 ሰሐቅ ዘ. ኤር.20÷8
ሰቅሰቀ: ከፈለ ሰቅሰቅ ዘ. ዘፀ.27÷4
ሰበቀ: መታ ስብቀት ሳ
ሰነቀ: ሰንቅ ያዘ ኢዮ.9÷2
ማር.9÷8 ጦቢ.5÷16 መዝ.77÷25

ሰንቅ ዘ ጦቢ.5÷16 መስነቅት ባ.አ. ታት
በብ ምሳ.1÷14
ሰደቀ: ኮላ በ2 ይፈታል መጋ.2÷5 ሰድቅ
ዘ ሰደቃ ጥ. 1ሳሙ. 20÷29
ሰጠቀ ሰነጠቀ: የሐዋ.1÷18 ዘፍ.7÷
112ነገ.23÷16 ስጥቀት ሳ ኢዮ.28÷4
ርንቀ: ራቀ ኢዮ.6÷13 ኢሳ.29÷13
ርንቀት ሳ ጥበብ.14÷16
ረቀቀ: ጸፈ ረቅ ዘ. 2ጢሞ.4÷13 ረፈቀ:
ተቀመጠ ማቴ.26÷20 የሐ.13÷25
ርፍቀት ሳ. ማር.6÷39 ምርፋቅ ባ.
ሉቃ.14÷7 ምርፋቃት በብ
በረቀ: ብልጭ አለ መብረቅ ባ መባርቅት
በብ ኤር.10÷13 ኢዮ. 37÷4
ቤደቀ: ሠራ ቤደቅ ዘ ሕዝ. 27÷9
ተላጸቀ: አንድ ሆነ ዘፀ.28÷7 አጽቅ ዘ
አእጽቅ በብ
ተሳለቀ: ተዘባበተ ኢዮ.17÷6 ሲራ.23÷13
መስተሳልቅ ባ ኢሳ.3 ÷4 መዝ.1÷2
ተዐርቀ: ተራቆተ ማቴ.25÷36 ኢዮ.9÷11
ጌራቱ ጉልት ዕርቃን ምእ. ዘዳ.28÷48
ዘፍ.9÷23
ተአረቀ: ተራረቀ ሉቃ.12÷58 እርቅ ዘ.
ሮሜ.5÷10 ኤፌ.2÷16
ተዳደቀ: ተጣላ ድድቅ ዘ መዝ.90 ÷6
መክ.2 ÷14
ተጠዕቀ: ተከፋ አስከፋ ዘጉ.12 ÷25
ኢዮ.10÷1

ተጽእቀ: ተጨነቀ ማቴ.7÷14
ጸዕቅ.ዘ ሔኖ. 48÷8 ጽዕቀት ሳ
ነሰቀ: አነጠፈ ንስቀት ሳ. ዕዝ.6 ÷24
ነደቀ: ሠራ ዘፍ.2÷22 ፣11÷4 ንድቅ
ዘ ማር.13÷1 ንድቀት ሳ ነደቅት
መድ ዘፍ.10÷11
ናፈቀ: ተጠራጠረ ሮሜ.4÷19
ሉቃ.7÷14 ንፍቅ ዘ ዘፀ.2÷3 ኑፋቂ
ጥ. 2ኤጥ.2÷2 መናፍቅ ባ.ገላ.5 ÷20
መናፍቃን በብ.
ነፈቀ: ከፈለ መንፈቅ ባ ዘፀ. 32÷8
መዝ.54÷23

ጉራጅ

የቀ: አወቀ ማቴ. 24÷4 ማር.13 ÷9
ዐውቅ ዘ ዕውቀት ሳ መዝ.54÷13
አልጸቀ: ደረሰ ፣አስጠጋ ዓሞ.6÷3
አጥረቀ: አስቀመጠ አጥሪቅ ዘ
ዐመቀ: ጥልቅ ሆነ ሢራ.24÷29
ዕመቅ ዘ ኢዮ.11÷8 ዕመቃት በብ
ማእምቅ ባ.
አሰቀ: አሸበ 2ሳሙ.21÷19 ዘፀ.36
÷15
አበቀ: ታመመ አበቅ ዘ ዘዳ.28÷27
አንጸብረቀ: አንጸባረቀ ዘፀ.30÷34
ነጸብራቅ ዘ ታት በብ
አድለቅለቀ: አነዋወጠ ተነዋወጠ
መዝ.59÷2፣28÷8 ድልቅልቅ ዘ

አነቀ: አነቀ አሠረ ምሳ.3÷3 እንቀ
 ዘ አዕናቀ በብ ዘፍ.2÷12 ራእ.4÷3
 ማእነቅ ባ ዘፍ.15÷4
 አጠቀ: ታጠቀ በ3 ይፈታል
 ኤር.13÷1 አጠቅ ዘ አጠቅት መድ
 አጥመቀ: አጠመቀ ጥምቀት ሳ
 ታት በብ ሉቃ.3÷16 ፣12÷15
 ማር.1÷4 መጥምቅ ምጥማቅ ባ
 ታት በብ ዕብ.9÷10
 ወሰቀ: ሳበ ውሳቂ ጥ መዝ.10÷2
 ወድቀ: ወደቀ በ2 ይፈታል
 ኢሳ.14÷12 ማቴ.17÷ 6 ድቀት ሳ
 ታት በብ ሢራ.27÷29 ሙዳቅ.ባ
 ወረቀ: ተፋ ወረቀት ምእ.
 ኢዮ.30÷10 ወርቅ ዘ ዘሌ .25÷50
 ዘፍ. 2÷11: 13÷1 ማቴ.25÷18
 ምራቅ ባ.
 ዘሐቀ: ገፈፈ ዝሕቀት ሳ.1ሳሙ.
 10÷3
 ዘርዘቀ: ነፋ ዘርዘቅ ዘ ዘፀ.28÷22
 ደቅ: ልጅ ሆነ ደቂቅ ደቅ ዘ.
 ማቴ.14÷21 ፣ 19÷13 ደቃውቅ
 በብ
 ደመቀ: ወጋ ኢሳ 41÷16 ማቴ.21÷
 34 ድምቀት ሳ.
 ጉሕቂ: ጎበጠ ጉሐቀ ዘ ጉሕቅና
 ምእ.

ጠለቀ: ተጸየፈ ምሳ. 24÷10
 ጥልቅ ዘ. ጥልቀት ሳ. አር.ጋ.7
 ጠበቀ: ያዘ ኢዮ. 15÷27
 ማቴ.13÷7 ጠቢቅ ዘ ጠበቃ ጥ.
 ጠንቀቀ: ጸፈ ሕዝ. 40÷5 ጥንቃቄ
 ጥ ምሳ.2÷11
 ጠየቀ: ተረዳ ዳን.7÷16 ኢሳ.41
 ÷20 ጥያቄ ጥ መጠይቅ ባ
 ጽሕቀ: ተጋ 2ዜና.9÷23 2ጸጥ.1
 ÷12 ጸሕ ቅ. ዘ. ፍ.ነ.24
 ጸረቀ: ጋገረ ጸረቅ ዘ. ማር.12÷42
 ሉቃ.12÷6
 ጸድቀ: እውነተኛ ሆነ በ2 ይፈታል
 ማቴ.1÷18 መዝ.14÷17 ጽድቅ ዘ.
 ጠቢ.2÷13 ጽድቀት ሳ. ጸድቅ ው.
 ጸድቃን በብ ማቴ.1÷19 ዕዝ.9÷15
 ጸፈቀ: ጀጉለ 2 ዕዝ.14÷19
 2ዜና.15÷9 ጽፍቀት ሳ . ጸፈቅት
 መድ.
 ፈሐቀ: ፋቀ ፍሕቆ ጥ.ዘፀ.25÷18
 ኤር.10÷5
 ፈረቀ: ከፈለ አፍሪቃ ባ ፍርቃን
 ምእ ዘፀ.29÷28 ራእ.7÷10፣19÷1
 የ ቀ ግሥ ምስክር
 ሐልቀ በ1 ይፈታል
 ሐልቀ: በዛ ወሐልቀ ክብሩ
 ለያዕቆብ እን.

ሠላቀብ ሳ. ይፈታል።

ሠረቀ: ሠረቀ ኢትሥርቅ ወኢትሐሱ እን
 . ዘፀ.20÷15
 ሠረቀ: ተወለደ ሠረቀ በሥጋ
 እምድንግል እን. ውዳ.ማር.
 ሠረቀ: ባተ ሠረቀ ለነ ወርቃ በሩክ
 እን.ሰንክ.መስ.1
 ሠረቀ: ወጣ ሰረቀ ለነ ፀሐየ ጽድቅ እን.
 ሰደቀ በ2 ይፈታል
 ሰደቀ: ለየ ዘይሰደቅ ዋህድ ወኢይትነፈቅ
 እን. መዝገበ ሃይ.
 ሰደቀ: ካሰ ሰደቁኒ በአክዋል እን. መጋ.1
 ዐጠቀ በ3 ይፈታል
 ዐጠቀ: ታጠቀ ወዕጠቆሙ ይፈት ሐ
 ሐራ እን. መል.ኢዮ.
 ዐጠቀ: ነቀነቀ ወዐጠቆን በጋይሉ ወወድቀ
 ውእቱ ቤት እን.መሳ.16÷30
 ዐጠቀ: አጸና ወእጠቆ ፩ዱ ለካልሉ
 እንዘይብል አማን ዝንቱሂ ምስሌሁ ሀሎ
 እን.ሉቃ.22÷59
 ወድቀ በ2 ይፈታል
 ወድቀ: ወደቀ ወይወድቅ ወስተ ግብ
 ዘገብረ እን.መዝ.7÷15
 ወድቀ: ጠቂረ ለምንት ተጎዝን ወለምንት
 ወድቀ ገጽክ እን. ዘፍ.4÷6
 ጸድቀ በ2 ይፈታል
 ጸድቀ:ጸደቀ ኢይጸድቅ ሰብእ በገቢረ ሕገገ
 ላይት እን. ገላ 2÷16
 ጽቀ: እውነተኛ ሆነ ባህለ ኢሳይያስ
 ጸድቀ በገበ ሕዝብ እን.

ተብሂል ቀዳሚሁ ቃል

ቃል በመጀመሪያ ነበር

ሕቀ: ጥቂት መዝ.8÷5
 ጥቀ: እጅግ ስንኳ መዝ.72÷1
 ፣83÷1

ካዕብ

ሰንሰሪቁ: ስርጥ መንገድ፣ ግምጃ
 ራእ.18÷12 ኢሳ.3÷23
 በሐቁ: በጥቂቱ
 እጠቁ: ገበታ
 ዲብዲቁ: ብርሃን፣ ዲያቆን
 ጠቢቁ: ሙክት ደር ምሳ. 30÷31
 ጸጥሪቁ: የሰው ስም

ሃልስ

ሳቂዳቂ: ቤተሰብ
 ቂርቂ: ከፊለ ስም
 አውራቂ: ነፋስ
 አፍቂ: ያገር ስም
 ፊንቂ: ያገር ስም

ራብዕ

ሐራጥቃ: መናፍቅ ፍ.ነ.3÷5

ሚላቃ: ቁና

ሰንደሊቃ: ሽቱ

ሴቃቤቃ: ስመ አምላክ

ሶርቃ: ተዝካር

ርብቃ: የሴት ስም ዘፍ.24÷16

፣25÷20፣27÷5 ፣49÷31

በጥሪቃ: ሽምግልና

မုဒုံ

400

ደማስቆ፡ ያገር ስም የሐ.9÷11
1ሳሙ. 11÷24
ጥርቆ፡ ተቅማጥ
ፍሕቆ፡ ቅርጽ፡ ልዝብ

የበ ግሥ አመል

በ፡ በቁም ቀሪ፡ ም፡ን፡ለ፡ጊዜ
፡ጋራ ፡እንደ፡ ቸልታ፡ይቸናል፡፡
በቁም ቀሪ ሲሆን በማሰሪያ ሁሉ
እየገባ ማድረጊያ ይሆናል፡፡ አድገነን
በመለኮቱ ወቤዘውን በትስብእቱ፡፡
ም ሲሆን ለእግዚአብሔር ምድር
በምልአ እስመ ዚእየ ውእቱ ኩሉ
ዓለም በምልአ ይላል፡፡ ወምልአ
ወምልአ ማለት ነው፡፡ በውስጡም
ያለው ማለትን ያሰማል፡፡ ይኸውም
መላሾቹ በወ፡ ፈንታ ስላገቡት
ነው፡፡ ከዚህ በቀር በሌላ አይገኝም፡፡
ን ሲኾን የግዕዝ ወራሽ ነው፡፡
ለምሁራን ልብ በጥበብ ኢቀባእከኒ
በዘይት፡ ጥበብ፡ ዘይተ፡ ማለት
ነው፡፡ ይኔይስ ተአምኖ
በእግዚአብሔር እምተአምኖ በእገላ
መሕያው ሲል በቁም ቀሪ ኾኖ
ወይም ን፡ ተብሎ ይፈታል፡፡
ለ፡ሲኾን መንታነትና ተነጻጻሪነት
ባላቸው በሕዋላት ኹሉ ይገባል
አንቀጽም ተደራራጊና አደራራጊ
ነው፡፡ ተናጸሩ ገጸ በገጽ ፊት ለፊት
ይትጓድዑ ክንፈ በክንፍ ይላል፡፡

ጊዜ ሲኾን የእመ ወራሽ ነው ኢ -
መፍትው አድልዎ በፍትሕ በፍርድ
ጊዜ ጋራ ሲሆን የምስለ ወራሽ ነው፡፡
ተዋሐደ ቃል በሥጋ እንደ ሲሆን
የእመ ወራሽ ነው፡፡ ጽድቅ በወልታ
የዐውደክ ቸልታም ሲኾን የእገዝ
ወራሽ ነው፡፡ ጸለየ ወሰከለ ንብ
እግዚአብሔር በብካይ፡፡ አልቅሶ
ወይም እያለቀሰ ያሰኛል፡፡ በ፡
በማይሰማማው ግሥ ገብቶ ሲገኝ
በሚስማማው ግሥ ይፈታል፡፡
መጸእክሙ በአብትር በበትር ይዛቸሁ
ከልብኩ እነ ከመ ትምጸእ ገቤየ
በአእባን ወበትር፡ ደገጊያና በትር
ይዘኸ ነሐውር በእግረ ደቂቅ በልጃች
እግር ልክ ወይም እንደልጃች እግር
ያሰኛል አምላክ ውእቱ በሥጋ በሥጋ
ሳለ በ፡ በቱ ፍጹም መለኮት በአርአያ
ንዴትነ በነዳይ ባሕርያችን ሳለ
ሳይለወጥ ማለት ነው፡፡
ሐመ ሕማመ ሥጋ አሙነ በመለኮቱ
ባምላክነቱ ሳለ ሳይታመም፡፡ በቦታ
ላይ ሲወድቅ አግባብነቱን ሳይለቅ
አንቀጽ ይኾናል፡፡ ኤልያስ በገነት፡
እቡነ ዘበለማያት ሲዘረዝርም
በጥሬነቱ በ፡ባ እያለ በርሱ በርሷ
ያሰኛል በበ፡በየ ይኾናል ከተጸውዋ
ስም በቀር በብትን ኹሉ ይገባል፡፡
በበደውሉ በያውራጃው ከዕለት እስከ
ዓመት ያሉትን ጊዜያት በዝርዝር
ወይም በደገመ ቃል ያናግራል፡፡
ይህም በበ ዕለት

በየለት ዕለት በበ ወርሃ በየወሩ በወር
በወር በበ ዓመት በያመቱ ባመት ባመት
ይሠውዑ በበ ነገህ ወበበ ሰርክ ጧት
ጧት ማታ ማታ ፡፡ በአጋዝም ገብቶ
እንዲሁ ይፈታል፡፡ በበአህዱ በያንዳንዱ
አንዱም አንዱም አንድ አንድ
በ፡ ነባር አንቀጽ አለ፡ ኖረ፡ ነበረ፡ ኾነ
ላንድም ለብዙም ለወንድም ለሴትም
ይፈታል፡፡

በ 7ኛ ፊደል ዐቢይ አንቀጽ

የበ ነጠላ ግሥ

ሐብ፡ ጠለቀ፡ ቀዳ ዘፀ.2÷16 ነ19 ሕየብ
ዘ. ማንየብ ባ. የሐ.4÷11 ኢሳ.40÷15
ባት በብ ሒቦት፡፡ ሳ. ማሕየብት ባ.ከ.ም.
ሒባን ምእ. ሐየብት መድ.
ሐለብ፡ አለበ ኢዮ.10÷10 ሐሊብ ዘ. ዘፍ.
18÷8፡ ዘፀ.3÷8 1ቆሮ. 3÷3 ሕልበ ት.ሳ.
ታት በብ ማሕለብ ባ. ባት. በብ
ማሕለብት ባ.ከ.ም.
ሐሰብ፡ ቁጠረ ዘሌ.27÷18 ሐሳብ
ዘ.ባት.በብ.ዮሐ.19÷19
ሐበበ፡ ሐብ.ሐብ አለ፡ 1ቆሮ.6÷9
ገንበበ፡ አፈራ ሕንባብ ዘ. ባባት በብ.
ኢሳ.17÷6 ኢዮ.38÷28 ሐንበ ብት መድ
ማሕበብት ባ.ከ.ም.
ሐንክበ፡ አሰፈረ ንህብ ዘ. አንሕብት በብ.
መዝ.117÷12 ሢራ.11÷2
ሐጠበ፡ ለቀመ ኢዮ.9÷19 ዘዳ.9÷5

ሐጸበ፡ አጠበ ዘፍ.28÷3 ማር.7÷3
ሉቃ.7÷44 ሕጽበት ሳ. ታት. በብ
ሐጸብት መድ ምሕጸብ ባ. 2ነገ.18
÷17
ሔረበ፡ ፋቀ የሐዋ. 9÷43 ሔሬብ ዘ.
መዝ.82÷11
ልህበ፡ ወዛ ኢ.ር.43÷30 ላህብ ዘ.
ኢሳ. 49÷10
ለበበ፡ ለበበ፡ ጨመተ መዝ. 24÷9
ልባብ ዘ
ለገበ፡ ሰ4 ልግበት ሳ
መገበ፡መገበ፡ሾመ፡ምግብ ዘ. መገ
ብት መድ. ኢሳ. 22÷19 ሉቃ.16 ÷2
መረበ፡ አጠመደ መርበብት ምእ.
ኢሳ.3÷18 ዮሐ.21÷6
ሴበ፡ ሽበተ ሆሴ. 7÷9 ዘሌ.19÷32
ሩት.4÷15 ሲበት ሳ. ታታ በብ.
ዘሌ.19÷32 ሢራ. 25÷4 ዕዝ. 4÷15
ሰሐበ፡ ሳበ፡ ጉተተ ኢሳ.13÷16
ዮሐ. 12÷32 ሰሕቦ፡ ተለሕቦ ጥ
ስሕበት ሳ.ሰሐብት መድ. ምሕሳብ
ባ.
ሳሕበበ፡ ሻገተ ኢዮ.8÷16 ፡9÷5
መሶብ ባ. መሳሕብ ት. በብ. ዕብ.
9÷4 ዘፀ.16 ÷32
ሰለበ፡ ገፈፈ ሆሴ. 2÷11 ሕዝ.
26÷16 ሰሊባ ጥ. ስልበት ሳ.
ቆላ.2÷11 ምስላብ ባ.

ሰረብ: ማገ ሊዮ. 6÷4 ዮሐ.19÷30
 ሰርብ ዘ. አስራብ በብ ዘፍ.7÷11
 2ነገ.7÷2 ባት የብ. ብዙ ምስራብ
 ባ.ባት በብ ሰረብት መድ.
 ሰብሰብ: ሕግ ሥራ ሰብሳብ ዘ.
 ዲዲ.14
 ሰአብ: ተከተሰ ዘፀ. 23÷11 ዕብ.
 13÷4
 ሰዕብ: ተዳደፈ ዘፀ. 23÷11 ዕብ.
 13÷4 ሰአብት ሳ. ሰአብት መድ
 ሰክብ: ተኛ ሊዮ. 33÷15 ሰክብት ሳ.
 ምስክብ ባ. ባት በብ መጋ.1÷16
 ዘፍ.48÷2
 ርግብ: ተራብ በ3 ይፈታል
 ማቴ.25÷35 ረግብ ዘ. ዓሞ.6÷8
 ዮዲ.7÷14 ርግብ ው.
 ረክብ: አገኘ መጋ.3÷2 ሊዮ.21÷19
 ርክብ ርክብ ዘ. ሩካቤ ጥ.
 ጥብብ.7÷2 ርክብት ሳ. መርክብ ባ
 1ነገ.9÷26 ሊሳ.13÷22
 ረብ: ረበብ: ርበት ሳ.
 ረበብ: ዘረጋ፣ ረበብ ማቴ.4÷18
 ዘፀ.25÷20 መዝ.103 መርበብት
 ባክ ሊሳ.3÷18 ምሳ.29÷5 1ነገ.
 7÷17 ረበብት መድ.
 ረጥብ:ረጠብ ሉቃ.23÷31 ርጥብት
 ሳ. ሕዝ.17÷24
 ቀለብ: ዋጠ ቀለብ ዘ.

ቀርብ: ቀረብ ሊሳ.29÷13
 ሩት.3÷12 ምቅራብ ባ ሕዝ.3÷14
 ቀረብት መድ.
 ቁረብ: ቁረብ ቁረብት መድ.
 ቀርባን ምእ. ኤፌ.5÷2 ዘጉ.6÷10
 ዘፀ.30÷13
 ቀቀብ: ሰፋ ሕዝ.21÷3 ቀቀብ ዘ.
 ቀቀብት መድ. ኤር.47÷6 ሰቆ.3
 +13
 ቀጸብ: ጠቀሰ ምሳ.6÷13 ጥብ.18÷2
 ቅጽብት ሳ. ታት በብ ጥብ.18÷12
 ተሐሽብ: ተጠራጠረ፣ ተቆጠረ
 ሊዮ.15 +20 ሲራ.46÷10
 መዝ.49÷22 ሕዝብ ዘ. አሕዛብ
 በብ. ዘፍ.10÷5 ሊሳ.11÷10
 ትሕዝብት ምእ.
 ተመንጅብ: ተቸገረ ሊሳ.59÷10
 2ሳሙ. 24÷14 ምንዳቤ ጥ.
 ሶፎ.6÷15
 ተአጽብ: ተጨነቀ ሉቃ.12÷6 ዕጽብ
 ዘ. ዘፀ.6÷9 አጸባ ጥ. ጥብብ.16÷3
 ነሐብ: ወርቅ ሠራ 1ሳሙ.13÷20
 ንሕብት ሳ. ምንሐብ ባ.
 ሂራ.39÷28 ነሐብት መድ. ንሕብ
 ዘ. አንሐብ በብ. ምሳ.6÷8 ሂራ.
 11÷3
 ነቀብ: ለዩ ሕዝ. 23÷18 ንቅብት ሳ.
 ታት በብ.

ነበብ: ተናገረ መጋ.4÷3 መዝ.115÷1
 ንባብ ዘ ንባባት በብ ንበት ሳ. ምንባብ
 ባ:ባት በብ ምሳ.4÷13 ማቴ.6÷7 ነበብት
 መድ.
 ነጥብ: ነጠብ ነጥብ ዘ. ማቴ.5÷18 ጽባብት
 ሳ. **ጉራጅ**
 አመክአብ: እጽፍ ድርብ አደረገ ኤር.2÷36
 ካዕብ ዘ. ዳገ.13÷3 ምክብሊት ምእ. ካብ
 ዘ. ዘሌ.24÷6
 አማእቀብ: አደራ አለ ማእቀብ ዘ.
 አማእሰብ: ፈታ ሊሳ.54÷4 መእስ ብ ዘ.
 አማእተብ: አመሳቀለ ሰንክ. ታገ. 19
 ነሐ.28 ማእተብ ዘ. ባት በብ
 አሰብ: ሰጠ መሳ.18÷4 ሊሳ.46÷6
 ዘፍ.29÷15 አስብ ዘ. ማቴ.20 ÷8
 አስተአፀብ: አዳነቀ 1ጴጥ.4÷9 አጸባ ጥ.
 ጥብብ. 16÷3 አጸብ ዘ. ዘፀ.6÷9
 ዓረብ: ገባ ሊሳ.9÷12 መዝ.103÷2 ዕርብት
 ሳ. ዓረብ ዕርብ ዘ. ዘዲ.1÷1 ዘፍ.1÷13
 ሊዮ.5÷10 ምዕራብ ባ. ባት በብ
 ሊሳ.9÷12
 ዐቀብ: ጠቀቀ ዐቀብ ዘ. ማቴ.5÷31 ዕቅብት
 ሳ. ማዕቀብ ባ. ዘፀ.2÷1 ዑቃቤ ጥ.
 ዐቀብት መድ.
 አተብ: ባረክ ኤር.22÷24 ዮሐ.3÷33
 እትብት ሳ. ኡታቤ ጥ. ማእተብ ባ.
 ሂራ.49÷11 ሐጌ.2÷22

አንጠብጠብ: አንጠብጠብ 2ዘ.5.12÷7
 ነጠብጣብ ዘ. ሊሳ.40÷15 ሊዮ.
 36÷27፣38÷28
 አውሰብ: ሕግ ሠራ አውሰብ ጥ.
 ሂራ.36÷29 ኤር.3÷1፣11÷1
 አውገብ: አኮረፈ፣ አደጋ ጣለ
 ሊዮ.11÷7 ሉቃ.9÷39 ግብት ምእ.
 ሂራ.9÷10 ዘጉ.35÷22
 አሸብ: ቆነነ አዛብ ዘ.መዝ.50÷4
 አጽሐብ: ዘበዘበ ሚክ.6÷3 ዳገ.6÷2
 ክሰብ: ገረዘ ክስብት ሳ. ኩፋ.15÷16
 ክረብ: ሰቀለ ምክራብ ባ. ባት በብ.
 የሐዋ.3÷1፣2÷3 ማቴ.6÷2
 ኩረብ: ጠረብ በሳ. ዘፀ.3÷1 ኩራብ
 ኪሩብ ዘ. 2ሳሙ.22÷11 ኪሩቤል
 ምእ. በብ.
 ክበብ: ሾመ፣ ክበብ፣ ክበብ ዘ.
 መክብብ ባ. መክ.1÷1-12
 ክብክብ: ሠርግ አደረገ ኮከብ ክብካብ
 ዘ.
 ክተብ: ጸፈ ክታብ ዘ. ዘፍ.29÷22
 ወሀብ: ሰጠ ሃብት ምእ.ታት በብ
 ዘፍ.13÷2 ሊዮ.22÷8
 ወጸብ: ቀለበትን ሠራ ውጽቦ ጥ.
 ምሳ.3÷21
 ዘረብ:መታ፣ ሰደብ፣ መዝረብ ባ.

የበ ግሥ ምስክር 154
ዘገባ: ሠበሠበ ማቴ.2÷11 እስ.3÷9
ዝግበት ሳ. መዝገብ ባ. ምሳ.10÷2
ማቴ.6÷19 መዛግብት በብ.
የሰበ: አልል አለ መዝ.46÷5 ይባቤ
ጥ.
ደበበ: ዘረጋ ድባብ ደቡብ ዘ.
መጋ.4÷16 ተድባብ ባ. ባት. በብ.
ደብደቦ: አዘነ ፣ ተንክባክበ
ደቦ: ወጣ: ሸሸ ዲብ ዘ.
ገልበበ: ሸፈነ መዝ.146÷8 ግልባቤ
ጥ.
ገንበ: ሰራ ግንብ ዘ. ግንቦት ምእ.
ጉደበ: መታ ጉድብ ዘ. መዝ.73÷5
ጠሰ: ብልሃተኛ ሆነ ሢራ.10÷1
ምሳ.14÷1 ጥበብ ዘ. በባት በብ.
የሐዋ.17÷18 መጥበቢ ባ. ሙሻ.ዘ.
ጠቢብ ው.
ጠብጠበ : ገረፈ ጥብጣቤ ጥ.
የሐ.2÷ 15
ጠበጠበ: ጸፈ መዝ.44÷2
ጤበ: ቀባ
ጸሰ: ጠበበ ኢሳ.49÷19 2ነገ.6÷1
ጽበት ሳ. ጸባብ ለሴ.
ጸለበ: ሰቀለ ኢሳ.8÷13 ራዕ.11÷8
ጸልቦ ጥ. ጸልበት ሳ. ምጽላብ ባ.
ሰንክ መጋ.27
ጸረበ: ጠረበ ዘፀ.31÷5 ጸረብት
መድ. ኢሳ.40÷19 2ሳሙ. 2÷11
ምጽራብ ባ.
ጸግበ: ጠገበ የሐ.6÷12 ዘሌ.25÷19
ጽጋብ ዘ. ባት በብ ዘፍ.41÷29
ኢሳ.56÷11 ጽግበት ሳ. መጽገቢ
ባ. ሙሻ. ዘ.
ጸወበ: ጨለጠ ሕዝ.23÷34
ጸወብት መድ.
የበ ግሥ ምስክር
ርጎበ በ3 ይፈታል
ርጎበ: ተራበ ርጎብኩ ወኢያብ
ላእክሙኒ እን. ማቴ.25÷42
ርጎበ: ከፈተ አርጎብ አፋካ
ወእመልእ ለክ እን. መዝ.80÷10
ርጎበ: ሰፋ ዛቲ ባጎር አባይ
ወረጎብ እን. መዝ.103÷25
የበ ነባር
በግሪዝ የአገባብ ቃል
በ: ብሂል በትጎትናሁ ወረደ
ጌታችን በትጎትናው ወደ እኛ
ወረደ።
ጎበ: ወደ ሮሜ.6÷20 የሐ.4÷6
ጎበ:ጎበ: እየ ፣ ጊዜ፤
2ሳሙ.3÷1
ሰበ: ጊዜ መዝ.4÷1
በበ:በየ ዕዝ.11÷20
አስበ: ደመወዝ: ስለ ማቴ.10÷42

155
ካዕበ: ዳግመኛ መዝ.70÷21
ዲበ: ላይ: በላይ
ካዕብ
ሀበ: የሕዝቅያስ እናት: እንኩ ስጡ
2ነገ.18÷2
ቃበ: ድርጎ 2ነገ.6÷25
አበ: የሰው ስም
ኢያሴቡ: ምድረ በዳ
ኢያዜቡ: ልጓም
ዲዮስትያቡ: የወገብ ድባ
ሣልስ
ሀበ: ዋስ መያዢያ ማቴ.8÷5
ሀበ: የሻለቃ ስም ዘዳ.1÷15
መኩረቢ: መጥሪቢያ 1ነገ.6÷7
ሚክሮቢ: ጨካኝ
ረቢ: መምህር የሐ.13÷9 ማቴ.23 ÷7
ባቢ: ጥቅምት
እንቢ: እምቢ ያዕ.4÷8
ካቢ: ባት
ክስቢ: የሴት ስም
ያቢ: የተራራ ስም
ጦቢ: የግብጽ ወር ጥር
ራብዕ
ሐሊባ: ኃጢአት
ላባ: የሰው ስም ዘፍ.11÷29፤ 22÷ 20
ሰልቢባ: ኩርፊት ነፋስ
ሲባ: ገጠር 2ሳሙ.9÷2፤ 16÷1

የበ ግሥ ነባር
ላባ:ስም: የሸቱ ተራራ 1ነገ.10÷1
2ዜና.9÷1 ዘፍ.10÷7
ራባ: ያገር ስም የሐ.1÷28
በረባ: ምስራቅ
ናህባ: የሴት ስም
አለባ: ፍታል
አባ: ብርቱ አባት ዘፀ.20÷12
የሐ.17÷5
ኢያሳኒባ: ምሰሶ
ክትባ: የጥጥ ፍሬ
ወባ: ቸነፈር
ዘግባ: ዝግባ መዝ.91÷12 ዘሌ.14÷ 4
የሆባ: የነበረ: ያለ:የሚኖር
ጤባ: የግብጽ ወር 5ኛ ጥቅምት
ፀባ: ወተት
ኃምስ
ሶቤ: ስመ አምላክ: ያን ጊዜ
ማቴ.7÷23 የሐ.4÷6
ተላቤ: ተልባ ዘፀ.9÷31
ክርቤ: ሽቱ ዘፀ.30÷23 ማቴ.2÷11
ክርስቲሎቤ: ዕንቁ ራዕ.21÷20
ይቤ: አለ መዝ.11÷5
ሣድስ
ጎብጎብ: ዋጋ ደመወዝ ሕዝ.16 ÷32
ሐሎቤ: መጣጣ አይብ 1ሳሙ.
17÷18 2ሳሙ.17÷28
ሐሬቤ: እንቢያ.

የበ ግሥ ነባር
ሕዝብ: ሕዝብ ወገን ዘፀ.32÷6
ኢሳ.18÷2 ሚክ.4÷7
መርሀብ: ሜዳ አደባባይ ዘፍ.29÷2
መጋ.6÷5
መንክብ: አውራ ጣት ሉቃ.2÷7
ማህበብ: አውድማ ምሳ.3÷10
ሚሮብ: የሴት ስም 1ሳሙ.14÷49
ምንሀብ: ወናፍ
ምክራብ: ቤተመቅደስ ሕዝ.11÷16
ዓሞ.8÷3 ማቴ.6÷2
ሞአብ: ስም የሉጥ ልጅ
ዘፍ.19÷37 ዕብ.1:31
ሰሊብ: መስቀል
ሰጣብ: ወስከንቢያ
ሲሮብ: እንባሙ
ረዓብ: የሴት ስም እያሱ 2÷1
ያዕ.2÷25
ርግብ: ርግብ እመቤታችን ዘፍ.8÷8
ማቴ.3÷16:10÷16 ዮሐ.2÷14
ቀርነብ: ቅንድብ ቀራንብት በብ.
መዝ.10÷4
ቀርንብ: ምርቅ
ተመርጋብ: ተድባብ: ድባብ:
ሳጥን 1ነገ. 6:15
ተድባብ: ደገፋ: ጣራ ዘፀ.25÷17
ቴዳብ: ዳቢት
ናጌብ: የምድር ዳር የውጋ
ኢያ.12:18 እዝ.ሰፋ.4:54

156
ናዳብ: የአርን ታላቅ ልጅ
ዘፀ.6÷23 ዘሌ.10÷2
ንሀብ: ንብ ምሳ.6÷8 ሢራ.11÷3
ኖብ: በጽሩ ወርቅ የተለበጠ ጽሩ
ወርቅ 1ሳሙ.4÷11:21÷1
አሚናዳብ: የሰው ስም 2ሳሙ.6÷3
ዐረብ: ምዕራብ ኤር.25÷24
አርባብ: መላእክት አርጋ.3
መጋ.2÷17
ዐርብ: ዐርብ
አርዮብ: አጽቢያ ኮከብ ኢሳ.13:10
:14÷13
ኤርዳብ: መስፈሪያ
አቅራብ: የኮከብ ስም አቡሻ.
አቅራብ: 2ንጥ ዘዳ.8÷15
አቃርብት በብ.
አቢብ: የግብጽ ወር ሐምሌ
ዘፀ.13÷4
አቢብ: ሚያዝያ (ዕብ) ዘፀ.23÷15
አቢብ: የሰው ስም ስንክ. ጥቅ.25
አትራብ:ያገር ስም
አክአብ: የሰው ስም 1ነገ.16:28
አዛብ: እንደድፕ የሐር ጉንጉን
መዝ. 50÷6
አዜብ: የነፋስ ሀገር ማቴ.12:42
መዝ. 77÷26 ሄኖ.36÷1
ኢዮብ: ጨረቃ ኢዮ.1:1
ያዕ.5:10

157
ኤልያብ: ስም 1ሳሙ.16÷6
ኤርግብ: ፈፋ 1ሳሙ. 20÷19
ከልብ: ውሻ 2ጹጥ.2÷22 መዝ.21÷16
ራዕ.22÷15 ኢሳ.56÷10
ኪሩብ: ኪሩቤል ዘፍ.3÷24
ካሌብ: የሰው ስም ዘጉ.13÷6
ኮሬብ: የእሳት ቦታ
ኮከብ: ኮከብ ከዋክብት በብ መዝ. 135÷5
1ቆሮ.15÷41 ኤር.19÷13
ዘቢብ: ዘቢብ 1ሳሙ.25÷18 ዘጉ.6 ÷3
ዘነብ: ጅራት ዘዳ.28÷13
ዜብ: አህዛብ መዝ. 82÷11
ዝሕብ: ጅብ ስንክ. ታገ.7
ያዕቆብ: አታላይ(ዕብ) ዘፍ. 27÷4
:25÷19:25÷27:32÷22
ደቡብ: ግራ የምድር ማዕዘን ኢሳ. 14÷13
:41÷41
ዱዳሌብ: የምድር ቦታ
ድብ: ጅብ: አንበሳ 2ሳሙ.17÷8
ሆሴ.13÷8 1ሳሙ.17÷34
ገይብ: አብሻት ጽዋ
ጉድብ: ገጀሞ መዝ.73÷5
ግብ: ጉድጓድ ኤር.9÷14 ዕብ. 11÷38
ኢዮ.30÷6
ጥብ: ጡት መዝ.130÷2
ጸሕብ: ደም የተረጨ ማድጋ ዋዲያት
ማር.14÷13 ኢሳ.30÷14
ሳብዕ

የበ ግሥ ነባር
ሀብ: ጤዛ ዘፀ16÷13
መራግብ: ደራግብ: የገበሬ አለቃ
ስቦ: እበት
ማጎብ: ኩበት
ቦ: አለ መዝ.7÷3
አልቦ: የለም መዝ.18÷3
አቦ: እርምጃ:አባት ሆይ
ክረቦ: አገልግል
ክዕቦ: ኩበት ኩፋሌ 28
ውጽቦ: ቀለበት ምሳ.11÷22
ገቦ: ጉንፕ አጠገብ ዘካ.12÷10 ራዕ.
1÷7 ዮሐ.19÷33
ገብገቦ: ያገር ስም፤ አልፍኝ ዮዲ.8
÷22
ጸልቦ: መስቀል ስንክ. መጋ.27
የተ ግሥ አመል
ተ: የርባታ ተውሳክ የመደርግና
የመደራረግ ልማድ ቀተለ: ተቀት
ለ:ተቃተለ:ከፈለ:ተከፍለ: ተካ
ፈለ: ፈለጠ: ተፈልጠ: ተፋለጠ
የመሰለው ሁሉ 2ኛም በ6 ፊደላት
ተ: ደ:ዘ:ጠ:ፀ:ሰ ከሚነሱ በቀር
በግሥ ሹሉ ለ5 ሰራዊት ለሩቅ
ሴትና ለ4ቱ ቅርቦች የትንቢት
አንቀጽ ሥርወ ይሆናል:: ይኸውም
ቀተለት: ልኪ: ልክ:ክሙ:ን ብሉ
ትቀትል :ሊ:ሉ:ላ እያለ ሌላውን
ሁሉ ያሳያል ተ:ደ:ዘ:ጠ:ሰ:ፀ

መሠረት አድርገው በሚነሱ ግን
ሥርወ-ነት የለውም ንቁል ነው
ይኸውም ተተክለ፡ይተክል፤
ተደመረ፡ ይዴመር ማለቱን ያሳያል
3ኛም አብዝሮና ምዕላድ እየሆነ
በመጨረሻ ቃል በዘር በነባር
በአርዕስትና በሳቢ ዘር በአንዲትና
በብዙ ሴት ቅጽል ይገባል በጥሬ
ሲገባ ወሀበ ብሎ ሀብት ሐመየ
ብሎ ሐሜት ፈነወ ብሎ ፍኖት
በማብዛት ሲገባ ብዕል ብዕላት
ገድል ገድላት ኃይል ኃይላት በነባር
ሲገባ ማይ፡ማያት ሰማይ፡ ሰማያት
ኮከብ፡ ከዋክብት ይላል በአርእስት
ሲገባ ቀቲል፡ ቀቲሎት፤ ቀዊሞት፤
ገቢሮት በሳቢ ዘር ሲገባ
ቅትለት፤ ቁመት፤ ግብረት፤ ይላል።
በሴቶች ቅጽል ሲገባ ላንዲቱ
ቀታሊት፤ ገባሪት፤ ክብርት
ለብዙዎች ሲገባ ቀታልያት
፤ ገባርያት ይላል። ትእምርት
ትዕግስት ትውክልት ይህን የመሰለ
ባዕድ ከምዕላድ ይባላል። ተ፡
ከባላዶችም ከምዕላዶችም
ይቁጠራል ። እንደ ወ፡ ከሁሉ ገብ
ነው።

ተ. 8ኛ ፊደል ዐቢይ አንቀጽ

የተ ነጠላ ግሥ

ሐሰተ፡ መለመለ ሕለት ዘ. ታት
በብ ራዕ.11÷1
ሐሙተ፡ አከሰለ ሕመት ዘ. ታት.
በብ
ሐርበተ፡ ተሰበደበደ ሕርባቴ ጥ
ሐብረተ፡ መከተ ኤር.23÷24
ሕብረት ዘ.
ሐተተ፡ መረመረ ኢዮ.8÷8
ሢራ.3÷18 ሐተታ ጥ. ዘጉ.35÷24
ገዘተ፡ መደበ ገዘት ዘ.
ሐየተ፡ ተቅበዘበዘ ሕዝ.9÷4
ሐቤተ፡ አገለገለ ሕቤት ዘ.
ለት፡ ዳዳ ሆነ ዘፀ.4÷10
ለተተ፡ ጸፈ ልተት ዘ.
ለግነተ፡ አገነፋ ልግነት ዘ. ታት
በብ
ሞተ፡ ሞተ ጥቢ.1÷13 ሞት ዘ.
ማቴ.8 ÷22 ሮሜ.5÷12 መዋት
በብ. ሮሜ 5÷14 ማውታ ጥ
ዮሐ.14÷17 ሙ ት ዘ. ሙታን
በብ ሮሜ.6÷4 ሉቃ. 24÷5
መሙተ፡ አፈገፈገ ምማቴ. ጥ.
ምሳ.20 ÷30
መሥረተ፡ ጀመረ 1ቆሮ. 10÷2
ሉቃ.6÷48 መሠረት ዘ. ታታ በብ.
ኤር.2፡20 መዝ.86÷1

መጽወተ፡ ሰጠ ምጽዋት ዘ. ምሳ.13 ÷9
ሢራ.31÷23 ዘዳ.15÷11 ሉቃ.16÷9
ጦቢት.1÷3
ስሕተ፡ ሳተ በ2 ይፈታል ኢዮ.13÷13
ማር.10÷15 ሳሕት ዘ. ስሕተት ሳ.
ጥብብ.12÷24 መስሐቲ ሳ. ሙሻ ዘ.
ሰሰተ፡ ተዘባበተ ሰለት ዘ. ሚክ.7÷8 ስላቴ
ጥ. መዝ.29÷1
ሴረተ፡ ሸመተ ሴረት ዘ.
ሰንበተ፡ አከበረ ዘፍ.2÷2 ዘሌ.33÷32
ዘፀ.16÷23 ሰንበት ዘ. ታት በብ
ማቴ.12÷2 ዕብ.4÷4 ዳን.9÷24 ሰናብት
ዮብዙ ብዙ ዘሌ.13÷13፤20÷8
ሰንሐተ፡ በጣ
ሰክተተ፡ ጣደ ሕዝ.24÷1 ስክታቴ ጥ.
ሰንክተ፡ ጋገረ ሰንካቴ ጥ.
ሮተ፡ ወለወለ ሕዝ.16÷4 ሮት.ዘ.
ረአተ፡ ጋገረ ርአት ዘ.
ረግነተ፡ አገነፋ
ቀት፡ ቅትት ቅትት አለ ቅተት ሳ.
ቀብተተ፡ ነፋ ቅብተት ዘ. ታት በብ
ቀተተ፡ ተወራረደ
ቀነተ፡ ታጠቀ ኢዮ.38÷3 ዮዲ.8÷5 ቅናት
ዘ. ኢሳ.3÷4 ራእ.1÷13 ቀፈተ፡ ደነደነ
ቀፈት ዘ.
ቤተ፡ አደረ ኢሳ.26÷20 2ቆሮ.11 ÷25
ኢዮ.24÷7 ቤት ዘ.አብያት በብ

2ሳሙ.5÷11 ምብያት ታቦት ሳ.
ዘፍ.6÷14 ምሳ.21÷9 ማቴ.24 ÷38
ብሕተ፡ ሰለጠነ በ2 ይፈታል የሐዋ.
24÷25 ብሕተት ሳ.
በነተ፡ ገበረ ብነት ዘ. ብናቴ ጥ.
ሢሜ.13÷7
በአተ፡ ገባ በአት ዘ. ታት በብ.
ብአተት ሳ.
ተትሕተ፡ ተዋረደ ኢሳ.25÷12
ታሕቲት ትሕትና ምእ. 2ዜና. 7÷14
ታሕት ዘ. 1ጴጥ.5÷7 መትሕት ሳ.
መዝ.138፡15 ታሕቱ ጉል.
ዮሐ.8÷23 ዘካ.3÷10
ተክተ፡ ደም ሆነ ዘፍ.31÷35 ሕዝ.
22÷10 ትክት ዘ. ትክቶ ጥ.
ዘፍ.18÷11 ዘሌ.12÷2
ተዋክተ፡ ተፍጃጀ
ተጋህረተ፡ ግርግር አለ
ነሰተ፡ አፈረሰ በ3ይፈታል መክብ ብ
3÷3 ኢዮ.12፡14 ኢሳ.5÷14
ነቆተ፡ ሠራ ኒቆታ ጥ. ኢሳ.39÷2
ነዐተ፡ ጋገረ ናዕት ዘ. ዘፀ.12÷8
ዘሌ.23÷6 ፤29÷2
አሙተ፡ ከነዳ አመት ዘ. አስ.5÷14
ታት. በብ እማቴ ጥ. ራእ.21÷17
አመዓተ፡ መቶ አደረገ ሢራ.18÷9
ዘፍ.33÷19 ምዕት ዘ. ዘዳ.32÷20

አምዓት በብ. 1ዜና.28÷1 ዮዲ.10
 ÷17
 አመርቂተ: አጉተነ ምራቋቴ ጥ.
 አስተተ: አቃለሰ ምዲ.13÷13 ዕብ.
 2÷3 ዮዲ.11÷10
 አእተተ: አስወገደ መዝ. 118÷43
 ኢሳ.26÷9
 አእኩተ: አመሰገነ መዝ.112÷3
 29÷1 አኮት አሹቴት ዘ. መዝ.70
 ÷8 እኳቴ ጥ ማእኮት ባ.
 አክሞተተ: አሳጠረ
 አጉተ: ከበበ ሕዝ.12÷13 ናሆ. 3÷14
 መዝ.117÷12 ማዕገት ባ.
 መሳ.9÷25
 አጽመተ: ጨረሰ ዘዳ.32÷25 መጽአ
 ምት ባ.
 ከሠተ : ገሰጠ ሉቃ.4÷17 ማቴ.5
 ÷2 ከሥተት ሳ. መክሥት ባ.
 ከበተ: ሸሸ ሰብ.11÷5 ሉቃ.1÷24
 ዮሐ.4÷16 ከብት ዘ.
 ከንተተ: አሰሪ አሳጠረ የካቴት ባ.
 ወቶ: ወትት ወትት አለ
 ዝሕተ: ፈላ ዝሕት ዘ.
 ዘርቤተ: ጉዘጉዘ ዘርቤት ዘ.
 ምዲ.7÷16
 ዘፈተ: ደፈደፈ ዝፍት ዘ. ስንክ
 ሀዳ.27
 ደሰተ: አጉንበሶ ሄደ ድባቴ ጥ.

ገዐተ: አገነፋ ገዐት ዘ
 ገብተተ: አረጃ
 ገብነተ: አሞቀ ገብነት ዘ.
 ጸሐተ: ጋገረ መጸለት ባ.
 ሉቃ.22÷1 ማር.14÷1
 ፈተተ: ቈረሰ ማቴ.14÷19 መዝ.
 147÷6 ዮሐ.6÷16 ፍት.ዘ ፍታት
 በብ. ምዲ.17÷1 ዮሐ.6÷12
 ሉቃ.24÷35
 ፈየተ: ቀማ 1ሳሙ. 20÷4 ዘፍ.39
 ÷19 ፊት ዘ. ኔደት በብ ፈያት
 መድ. ኤር.7÷11 ማቴ.27÷16
 የተ ግሥ ምስክር
 ስሕተ: ሣተ ሥሕተኒ ከመ
 አእርፍ እን. መዝ.38÷13
 ነስተ በ3 ይፈታል
 ነስተ: አፈረሰ፣ ድል ነሳ
 ወነሰቶሙ ለጋያላን
 እምናብርቲሆሙ እን. ሉቃ.1÷55
 ነስተ: አጠፋ ወነሰተ ምክር
 ለጸላኢ ውዳ.ማር.
 ነስተ: አፈረሰ ንስትም ለዝንቱ
 ቤተ መቅደስ እን. ዮሐ.2÷19
 ብሕተ: ወለደ ብሕተ ልደት
 በሥጋ እን. ትም.ሀቡ
 የተ ግሥ ነባር
 ተ: ብሂል ተሰብአ ወተሰገወ
 ጌታችን ሰው ሆነ

በግዕዝ የአገባብ ቃል
 ሀየንተ: ስለ፣ እንደ ሢራ 7÷28
 ማቴ.17÷27
 በእንተ: እሴተ፣ ስለ ኢሳ.1÷1 ማቴ.
 2÷8፣24÷36
 አንተ: በቁሙ ማቴ.26÷25 ዮሐ.4 ÷10
 እንተ: የ፣በ፣ወደ፣እየ ዘፀ.15÷16 ማቴ.
 6÷33
 ውስተ: ውስጥ ማቴ.4÷6 ሚክ.5÷8
 ዘንተ: ይህን
 ዛተ: ይህ፣ይህችን ሩት 3÷13 ይእተ:
 ያቺን
 ግብተ: ድንገት
 ጽላሉተ: እንደ
 ካዕብ
 ሐኔሌዎቱ: አዳራሽ
 ሎቱ: ለርሱ መዝ.94÷6
 ባሕቱ: ነገር ግን፣ እንጂ ዘፍ.34 ÷15
 መክ.7÷30
 ቦቱ: በርሱ ዮሐ.1÷3 መዝ.2÷12
 አጽቱ: አልፍኝ
 እላንቱ: እሊህ የሴቶች
 እሎንቱ: እሊኸው
 እሙንቱ: እርሳቸው፣እሊህው እሊያ
 መዝ.61÷9
 እማንቱ: እሊያ፣ እሊያው መዝ. 101÷26
 እስፍንቱ: ስንቱ

ከንቱ: ብላሽ 2ቆሮ.11÷7 ሢራ. 31÷5
 መክ.1÷2
 ውእቱ: ነው ርሱ መዝ.23÷2
 ዝንቱ: ይህ ይኸው መዝ.23÷10
 ዝክቱ: ያው
 ሃልስ
 ላቲ: ለርስዎ
 ማቲ: የሰው ስም
 አሐቲ: እንዲት መጋ.6÷9
 እንታክቲ: ያቺ ጥበ.18÷6
 ኬልቲ: የሰው ስም 1ነገ.1÷38
 ዛቲ: ይህች መዝ.131÷14፣103÷25
 ይእቲ: ያቺ
 ፈርሙቲ: ሚያዝያ (በግብጽ)
 ፌልቲ:ቀኝ አዝማች፣ ጌታ 1ነገ.
 1÷38

ራብዕ

ሌዋታ: ታላቅ ዘንዶ ዕዝ.ሉቱ. 4÷51
 ማርታ: የሴት ስም ሉቃ.10÷38
 ዮሐ.11÷20
 ማኩታ: እጅ መንሻ
 ሳኒታ: ነገ ማግስት ዮሐ.1÷35
 ዘጉ.33÷3 ምዲ.3÷28
 ቀታ: የዱባ ዓይነት
 ኒቆታ: ዕቃ ቤት፣ የሰልፍ ቤት 2
 ነገ. 20÷13 ኢሳ.39÷2
 አብቀልታ: የሰው ስም

የተ ግሥ ነባር	162	163	የተ ግሥ ነባር
ኤፍራታ : ያገር ስም መዝ.131÷6	ሐውልት: የመታሰቢያ ድንጋይ	መራናት: መብራት ዘፀ.38÷13 ዘሌ.24	ምጽንዓት: ሰማይ ሰንክታኅ.12
ዘፍ.35÷16	ዘፍ.28 ÷18 ዘሌ.21÷1:31÷45	÷4	ሞጣሕት: ቀጸላ ሆሴ.2÷7
ከተታ: ያገር ስም	ሐይመት: ድንጋን ዘፍ.18÷6 ዕብ.	መሬት: መሬት ለፈር ማቴ.13÷5	ሉቃ.24÷12
ድልማንታ: የባሕር ወደብ	11÷9	ሰቂ.2÷10 ዳን.12÷2	ሰሊሆት: ሽቱ ሕዝ.27÷17
ጣቢታ: የሴት ስም የሐዋ.9÷36	ሐት: የኮከብ ስም አቡሻ.4	መቃኒት: የቅጣት ማሰሪያ	ሰራዊት: ጭፍራ ዘፍ.21÷22: 33÷1
ጎልጎታ: የራስ አጥንት(ዕብ) የሐ.	ሔሴሜት: ድመት ሰንክ መጋ.23	መቅዱት: ምንቸት ዘሌ.2÷7: 11÷35	ሰንበልት: ጦስኝ: ሽቱ: ሰንቡል
19÷17	ሔት: ስመ አምላክ የፊደል ስም	ሢራ.13÷2	ዘፀ.30÷34
2ምስ	መዝ.118÷57	መናስግት: መቄለፊያ መዝ.106	ሰኳይት: ጉንዳን
መንፌቡስቴ: ስም 2ሳሙ.4÷4:	ሕልቀት: ቀለበት ኢዮ40 ÷11	÷16: 147÷2	ሰባድሪት: ጉበና: እፋኝት: ክፋ
9÷1-10	ሕብስት: ማለፊያ ዳቢ.ዘሌ.24÷5	መንኮከት: እንዝርት ሢራ.36÷5	እባብ ሉቃ.3÷7 ራዕ.9÷1
ቡራቴ: ወይራ	ዘፍ.21÷14 መሳ. 7÷13	መክሊት: አሥር አልፍ ልጥር	ሰዓት: በቁሙ ማቴ.20÷2
ናቡቴ: የሰው ስም 1ነገ.20÷17	ሕንበርት: እንበርት ኢዮ.40÷11	ማቴ.25÷14-30	የሐዋ.2: 15 ዘሌ.11÷2 ዳን.4÷16
: 26÷22	ሕጠት: ቅንጣት ሢራ.18÷10	መክሊት: መሰኪያ 2ነገ.4÷32	ሰኩት: የሸንጉ ሜዳ የሐዋ.12÷10
አበቅቴ: የዘመን ቍጥር አቡሻ.23÷	ማቴ.13÷31 የሐ.12÷24	መዋርሕት: መረዋት ደወል	ሉቃ.14÷21
25	ጉጎያት: የፊደል ስም	መዝራአት: ክንድ ሉቃ.1÷51 መዝ.97÷1	ሱርስት: ቋንቋ 2ነገ.18÷26 ዕዝ.4÷7
አይቴ: ወዴት ሕዝ.13÷12 መዝ.	ሉጺት: ደንገጠር	ማጎብብት: ፊቀን የወይን መጥመቂያ	ሱራሳሪት: መግለሊት
138÷7	ላጽቂት : እንቃቅላፕ ፊንጣ	ማጎቶት: መብራት የሐ.3÷5	ሣሬት: ሸረሪት መዝ.38÷11
ኢያቡስቴ: የሰው ስም 2ሳሙ.2÷8	ዘሌ.11÷29	ማዕገት: አሽከላ መዝ.68÷22	ሄት: ፈንታፕካሣየሰው ስም
: 4÷1-12	ልሐክት: ሽክላ: እመቤታችን	ማዞርት: መገብተ ዓመት ከዋክብት	ዘፍ.4: 25 : 5÷8 ሉቃ.3÷23
ሣድስ	ልሐክት ንጽሕይት እንዲ.	ኢዮ.38÷32 2ነገ.23÷5	ሳምኬት: ስመ አምላክ መዝ.118÷
ሐሜለት: መጠምጠሚያፕ ፎጣ	2ነገ.2÷20	ሜላት: ነጭ ሐር ግምጃ ዘፍ.41÷42	113 ሰቂ.1÷15: 2÷15
ዳን.3 ÷21 1ሳሙ.19÷13 2ሳሙ.	ልኩትንት: ድስት ማሰሮ	ዘፀ.25÷4	ሰእርት: የራስ ፀጉር ሉቃ.7÷38
2÷8	ልገት: ጎጆ ኢሳ.1÷8 መዝ.78÷1	ሜካኖት: ደገፋፕአንካላ	ሰክትት: ችንካር: የሳንቃ እግር
ሐሞት: አሞት ምሳ.5÷4 ኢዮ.20÷	ልጉት: ጥልቅ ባሕር አዝዋሪት	ምት: ባል 1ቆሮ.11÷3 ኤር.3÷4	ዘፀ.26÷19
14	የባሕር ውስጥ ዋሻ ማቴ.18÷6	ኢሳ.54÷1	ሶመርት: ነጭ ሽንኩርት ዘጉ.11 ÷5
ሐሪፎት: ክክ	መዝ.106÷24	ምኒት: ገዳምፕዋሻ	ሶመርት: እንቆቆ
ሐኖት: የመሸታ ቤት ሉካንዳ	መስብክት: ጋን መሳብክት በብ	ምንት: ምን ምንድን ኢዮ.9÷24 ዮፍ.1÷8	ሶረርት: ኮሰ
የእንግዳ ቤት ምሳ.23÷20 : 32÷	የሐ.2÷4	የሐ.2÷4	

የነ ነጠላ 7/ሥ
የመሰለው ሁሉ በሳብዕ በንጎነ ብቻ
አእመርኖ ቀተልኖ ሲል ይገኛል።
ነፃኛ ፊደል ዐቢይ አንቀጽ
የነ ነጠላ 7/ሥ
ሐልዮነ: መማለጃ ሰጠ ሕልያን ዘ
መዝ. 25÷10 ኢሳ.1÷23 ፤5÷23
ሐቂነ: ገፋ ሐቂን ዘ ዘፍ.18÷8
ሐሰነ: ጠመጠመ ሕባን ዘ. ሕባኔ.
ጥ. ኢዮ.30÷18 መዝ.13÷2
ጎዘነ: አዘነ ዘፍ.4÷6 ማቴ.20÷24
ጎዘን ዘ. ማቴ.28÷14 ናት በብ
ማጎዘኒ ባ. መሻ .ዘ.
ሀይመነ: አሳመነ ሃይማኖት ምእ.
ሢራ.22÷23 ይሁ.1÷20 2ጢሞ.4÷7
ሐይደነ: አበደ ሐይድና ጥ.
ሐፀነ: አሳደገ በ3 ይፈታል
ዘፍጥረት 21÷7 ማቴ.24÷19 ሕፅን
ሕፃን ዘ ሕፅነት ሳ. ሉቃ.2÷2
1ጴጥ.2÷2 ኢሳ.11÷6 ማሕፀን ባ.
ሐፊነ: ዘገነ ሕፍን ዘ ዘሌ.2÷2
ኢሳ.40÷12 መክ.4÷6 ሕፍነት ሳ
ለሰነ: ተናገረ ኢያ.7÷21 ልሳን ዘ.
ናት በብ. መዝ.5÷11 ማር.16÷17
ያዕ.3÷5
ለጠነ: አመሰገነ ሊጦን ዘ. ምልጣን
ባ
መሐነ: እጅ ነሳ መሐና ጥ.
2ነገ.8÷8 ፤17÷3 ፤20÷12

168
ማሰነ: ጠፋ 1ጴጥ.1÷7 ሢራ.21÷4
ሙስና: ጥ. ጦቢ. 14÷15 ሢራ.86
ማኒ:ስም
መቶነ: ጠመመ መቅላን ስር
መነነ: ናቀ በ3 ይፈታል
ኢሳ.7÷15 ሰቄ.5÷22 ምናን ዘ.
ሕዝ.45÷12 ሉቃ.19÷13 መና
ምናኔ.ጥ
መክነ: ባዶ ሆነ መካን ዘ.
ሉቃ.2÷7 መዝ.131÷7
መክነ: መክነ ምክነት ሳ. መካን
ው. መዝ.112÷9 1ሳሙ.2÷6
2ነገ.2÷19 ዘፍ.11÷30 ኢዮ.21÷10
መሰነ: ለካ ኢሳ.34÷11
ሕዝ.40÷5 መጠን ዘ. ማቴ.10÷25
ምጣኔ ጥ ምሳ.8÷11
መዝገነ: አመሰገነ ምዝጋና ጥ.
ምዕነ: ረግረግ ሆነ ምዕን. ዘ.
ምዕኖ ጥ. መጽ.ምሰ.
ስሕነ: ሞቀ ኢሳ.44÷15 ዮሐ.
18÷18 ስሒን ዘ. መጋ.3÷6
ዘፀ.30÷34
ሰሙነ: ጅ አደረገ ጅቱ ጉል
ሚክያ.5÷4 ሉቃ.13÷11 ትስምንት
ባ.ክ.ም. ሳምን ሰሙን ዘ. ዘካ.1÷1
ሉቃ.1÷59 ሰማንያ ምእ.
ዘጎ.35÷7 መጋ. 6÷8

169
ሰሰነ: ትርፍርፍ አለ ሰሰን ዘ. ሰሳኔ ጥ.
ስዕነ: ደክመፕ አጣ ኢዮ.32÷3 ዕዝ.
ሱቱ.13÷8
ረሰነ: ጋለ 2ጴጥ.2÷12 ዳን.10÷6
ሰወነ: አለገገ ማር.9÷18 ሰወን. ዘ.
ሉቃ.9÷39
ሰፊነ: ገዛ 1ዜና.29÷6 ጥቢ.18÷17 ስፍን
ዘ. ስፍነት ሳ. ዕስፍንቱ ጉል. ፊልክ. 45
ምስፍና: መስፍን ባ. ዘፍ.49÷10፤25÷16
መሳፍንት በብ ዮሐዋ. 13÷20 ሉቃ.2÷2
መሳ.1÷2 ፤3÷16 1ሳሙ.10÷10
ሴነ: ሸና ስንክ መሰ.1 ፍታ.ነገ. 33÷30
ስንት ምእ. ኢሳ.36÷12 2ነገ.18÷27
ሰበነ: ጠመጠመ ሰበን ዘ. ሉቃ.19÷20
ዮሐ.11÷44 ሰበናት በብ ሉቃ.19÷19
ረሐነ: ጫነ ዘፍ.22÷3 ማቴ.21÷7 ረሐን
ዘ.
ረሰነ: አስተማረ ረቡኒ ረባን ው.
ዮሐ.20÷16 ማር.10÷51 ረበናት በብ.
ማር.7÷3 ኤር.19÷1
ረገነ: ቀዘፈ ራግን ዘ. ዮሐዋ.27÷ 30 ናት
በብ ርግነት ሳ.
ረጥነ: መድኃኒት አደረገ ዘሌ.37÷ 25
ርጢን ዘ. ኤር.8÷22 ዘፍ.37÷25
ረጉነ: አበቀለ
ቀነ: ቀናና ያዘ ቀናና ጥ. ስንክ ነሐ.18

የነ ነጠላ 7/ሥ
ቂንቂነ: ነቀዘ ኢሳ.51÷8 ያዕ.5÷2
ቀንቀን ዘ. ቀንቄኔ ጥ. ማቴ.8÷
19 ኢሳ.51÷8
ቀጥነ: ቀጠነ ቅጥነት ሳ ቀጢን ው
ሢራ. 50÷2 ዘፍ.41÷6 ማቴ.11÷8
ቀጠንት መድ.
ባሕነነ: ባነነ 1ቆሮ.9÷15
በየነ: ፈረደ ስንክ. ሰኔ 6 ብያኔ ጥ.
በደነ: ጣለ በድን ዘ. መዝ.37÷21
ተመንገነ: ተቸገረ መንገን ጋኔን ዘ.
መዝ. 90÷6
ተመየነ: ተተነካኩለ ኤር.9÷6
ዳን.6÷17 ሚን. ተምያን ዘ. 1ዜና.
28÷18 ኢሳ.1÷22 ትምይንት ምእ.
ሉቃ. 20÷23
ተነ: ተነነ ተን ዘ. ኤር.3÷3 ሢራ.
22÷24
ተንተነ: ፍግምግም አለ ኢሳ.24÷ 20
ኤር.8÷21 ትንታኔ ጥ. ስንክ መጋ.1
ተአመነ: ተማመነ መዝ.91÷1
ተወነ: ዘመነ በልግ ሆነ ተወን ዘ.
ኤር.5÷24 ዘካ.10÷1
ተፀወነ: ተጠጋ አስጠጋ ኤር.4÷29
2ነገ.24÷10 ፀወን ዘ. ኢሳ.23÷15፤
22÷15 ጽዮን ሥር 2ሳሙ. 5÷6
ተሳነነ: ተቃረነ ተጣላ ሢራ8÷14
ኤር.15÷10 ተስናን ተቅራን ዘ. ናት
በብ ዘፍ. 14÷7 ዮሐዋ.19÷38

የግሥ ምስክር 172	እኔ ቆዳሳን ፈለቁ ገዳሙ መሆኑ እኔ መጣ፤ ተነገረ፤ ተላማ ወከነ ቃል እግዚአብሔር ኃሰ ላሙኡል መሆኑ፤ ናቀ እንሰ ምሥን በገሰ ላሰ እኔ ወትላት በውሳተ ሕዝብ እኔ መዘ.21÷6 መሆኑ፤ ጣላ ኢትመንኒ በእንተ በልዑ ቀቀሰ አስፍቲያሙ እኔ ከ፡ አደረ ወከኑ መላእክት በሴተ እግር አብርሃም እኔ ከ፡ ተሸጠ፤ ተለወወ ወከነ ርእሰ እድግ ለፃ ለቅላ ብርረ እንዴ 217.6÷25 ከ፡ ተሸመተ ወከነ ኩስሐ ርግብ ለፃ ለቅላ ብርረ እንዴ 217.6÷25 ከ፡ ተፈጠረ ወከኑ መላእክት በእሳተ ለንግት እኔ ከ፡ አላቀ ወከኑ አበዋሃ ከ፡ ለመረ ኢከነ ለሙ ለካህናተ ለኢየሩሳሌም እኔ ከ፡ ነበረ አጸደ ወደን ከ፡ ለሰላሞን በብዓላሞን እኔ መሆኑ፤ 8÷11 ከ፡ አረመተ ቀጣ ዛቲ ተግሣጽ ከ፡ ተለዩ እንሰ ኢከንኩ እግዳላም እኔ ከ፡ አወቀ ወከነ ያረድ በመንፈሳ ቆዳሳን እኔ ከ፡ በዛ ተደረገ ወበወልድኪ ከ፡ ሞተ ወከነ አቤል በእደ ቆዩ እኔ	የግሥ ምስክር 173

[illegible]

የነ ግሥ ምስክር 172

እን. ቅዱሳን ፈለሱ ገዳመ መነን ከነ: መጣ፣ ተነገረ፣ ተሰማ ወኮነ ቃለ እግዚአብሔር ኃበ ሳሙኤል እን.

መነን: ናቀ አንሰ ምኑን በገበ ሰብ ወትሑት በውስተ ሕዝብ እን.መዝ.21÷6

መነን: ጣለ ኢትመንነኒ በአንተ ኃጣውአየ እን. አርጋኖን

ገፀነ በ3 ይፈታል

ገፀነ: አሳደገ ማይ የገፅኖ ለአፅ እንዲሕዝ.31÷4

ገፀነ: መገበ ትትገፀኒ በሐሊበ አሕዛብ እን.ኢሳ.8÷47

ገፀነ: ጠወረ የገፅኖ ለሲበትኪ እን.ሩት.4÷15

ኮነ በ40 ይፈታል

ኮነ: ሆነ አምላክ ኮነ ሰብእ እን.

ኮነ: ደረሰ ወለትክ ኮነት ለኳኳ እን.

ኮነ: ሰመረ ኢኮነ ሉሙ ለካህናተ ሀሰት አስመ ኮነ ሉቱ ለኤልያስ እን. 1ነገ. 18÷38

ኮነ: አቃለለ ከመ ኳሄላ ኮንክዎሙ ለብዙኃን እን. መዝ.70÷7

ኮነ: ተለየ አንሰ ኢኮንኩ እምዓለም እን.

ኮነ: አወቀ ወኮነ ያፌድ በመንፈስ ቅዱስ እን.

ኮነ: በዛ ተደረገ ወበወልድኪ ኮነ ሰላም እን.

ኮነ: መጣ፣ ተነገረ፣ ተሰማ ወኮነ ቃለ እግዚአብሔር ኃበ ሳሙኤል እን.

ኮነ: ወረደ ወኮነ ወልድ እምሰማያት እን.

ኮነ: ተራብ ወኮነ አይሁድ እስከ በልዑ ቀቀብ አስይፍቲሆሙ እን.

ኮነ: አደረ ወኮነ መላእክት በቤተ አብርሃም እን.

ኮነ: ተሸጠ፣ ተለወጠ ወኮነ ርእሰ አድግ ለፃ ሰቅለ ብሩር እንዲ. 2ነገ.6÷25

ኮነ: ተሸመተ ወኮነ ኩስሐ ርግብ ለፃ ሰቅለ ብሩር እንዲ. 2ነገ.6÷25

ኮነ: ተፈጠረ ወኮነ መላእክት በአለተ ሰንበት እን.

ኮነ: አለቀ ወኮነ አበዊሃ ለኢየሩሳሌም እን.

ኮነ: ነበረ አጸደ ወይን ኮነ ለሰሎሞን በብዴላሞን እን. መጋ.8÷11

ኮነ: አረመተ ቀጣ ዛቲ ተግሣጽ ትኩነኔ እምዮም እግዚአ እን. ኢሳ.38÷19

ኮነ: ተወለደ ወኮነ እምድንግል በሥጋ እን.

ኮነ: ሞተ ወኮነ አቤል በአደ ቃየል እን.

173 የነ ግሥ ምስክር

ኮነ: ዋለ ወኮነ ራፋስቂስ እንዝ ይትቃተሉ ለሉምና እን.

ኮነ: ነገሠ ወኮነ ሳኦል ሳኦለ እስራኤል እን.

ኮነ: በቃ ወይእቲ ኮነተኒ እን. መዝ.118÷56

ኮነ: ቀረ ወኮነ ከመ እግዚአብሔር ፈቀደ እን.

ኮነ: አሳረገ፣ ደረሰ እለ ይከውኑ ጸሎተ ኩሉሙ ቅዱሳን እን. አንቀጸ ብርሃን

ኮነ: አስረሳ ወኮነቶ ኃዘን ለኤርምያስ እን.

ኮነ: ተሰቀለ ወኮነ ጴጥሮስ ቀልቀሊተ እን.

ኮነ: ፈለሰ ወኮነ ደማቲሆሙ ለሰማዕት እን.

ኮነ: ጸና ረሀብ ኮነ በበደወሉ ወፈድፋደሰ በከነዓን እን. ኩ.4.29÷ 19

ኮነ: ተቈጠረ ዘኢየሱስምን በኦሪት ወበ ነቢያት ይከውን እምከሀድያን እን. አንቀጸ አሚን

ኮነ: ተገባ ኢይከውነክ ታውሰብ ብእሲተ እሁክ እን. ማር.6÷17

ኮነ: ጀመረ ወኮነ አዴር የሀውካ ለኢየሩሳሌም እን.

ኮነ: ዞረ ወኮንኩ ከመ ጉጋ ውስተ ቤት ሌሊተ እን. መዝ.101÷5

ኮነ: ተገኘ ወኢይከውን ፍሬ ውስተ ዓለም እን.

ኮነ: ጸና ወመሠረተ ንጽገነ ኮነ እን. ውዳ፣ማር.

ኮነ: ተመለሰ ወኮነ አጽመ ያዕቆብ እምግብጽ እን. ዘፍ.50÷13

ኮነ: ዘነበ ወኮነ ማየ አይጎ እን.

ኮነ: ተቀደደ ወኮነ ልብሰ ሳሙኤል በዕደ ሳኦል እን.

ኮነ: ጠቄረ ወኮነ አጽመ ርቤል እን. ዘዳ.33÷6

ኮነ: ረባ ጠቀመ ኢይከውነክ እምላ ከ ግብት እን. መዝ.80÷6

ኮነ: ሙሽ ወኮንኩ ከመ አድገ መረብ እን. መዝ. 101÷4

ኩነነ በ2 ይፈታል

ኩነነ: ገዛ ለኩሉ ነፍሰ መኩንን ተኩነነ እን.ሮሜ 13÷1

ኩነነ: ፈረደ ይኩንን ሕያዋነ ወሙታነ: እን

ደመነ በ2 ይፈታል

ደመነ: ደመና ሆነ ናሁ ይመጽእ በደመና እን. ራእ.1÷7

ደመነ: ጠቄረ መጽሔት ዝሑል ይፊስዮ ለገጸ ሰብእ ድሙነ እን. ውግሪስ

ፈተነ በ5 ይፈታል

ፈተነ: ፈተነ ገልቁ እንዝ ይፈትኑ ወይዌጥኑ እን. መዝ.63÷6

የነ ግሥ ነባር 174
ፈተነ: አሳየ አፍትን ርእሰክ ሰካህን
እን. ማር.1:40
ፈተነ: አቀለጠ ጽሩይ ወፍቱን
በእሳት እን.መዝ.11:6
ፈተነ: ፈለገ ወፈተነ ላባ ኩሎ ቤታ
ለራሔል ወኢረከበ አማልክቲህ እን.
ዘፍ.31:25
ፈተነ: በረበረ ምንት አበሳየ
ወምንት ጌጋይየ ዘይገንክኒ
ወፈተንክኒ ኩሎ ንዋይየ ምንተ
ረከብክ እምነ ቄሳቀሱ ቤትየ እን.
ዘፍ.31:37
የነ ግሥ ነባር
ነ: ብሂል ነሣእ ደዌነ ወጸረ
ሕማመነ ጌታችን ደዌያችን ወሰደ
ኢሳ.53:4
በግዕዝ የአገባብ ቃል
ለነ: ለኛ መዝ.113:9
መነ: ማንን ኢሳ.6:8 ዮሐ.1:22
መጠነ: ስለ፣ ያህል፣ እንደ
ሚራ.24:31 ዳን.13:6
በይነ: ስለ ዮና.1:14 ሚክ.3:12
ኢሳ.48:10
ብነ: አለን
ንሕነ: እኛ 1ቆሮ.2:23
አምጣነ: ያሕል፣ና፣ስለ ማቴ.9:15
ገላ.4:1 ሮሜ.7:1
አነ: እኔ ዮሐ.11:25 /14:6
እንበይነ: ስለ ዘፀ.29:36 ቲቶ.1:5
ካዕብ
ሐራውነ: ፍናፍንት
መነ: ማነው ዘፀ.10:8 ምሳ.30:4
ቄሪነ: ዕንቁ
ባነ: ሰይጣን
ቦነ: በውነ አለን ኤር.23:24
ዓሞጽ. 6:10
ቴግነ: ጉልቻ
ነ: ቃለ አጋኖ
አኮነ: አይደለምን? ና፣ ኩሽሽሌ
መዝ.61:1
እልመክነ: ስመ አምላክ ስንክ.
ጥቅ.6
ሃልብ
ላማሰበቅታኒ (ዕብ) ለምን
ተውሽኝ
ማቴ.27:46 ማር.15:34
መርሳኒ: ቀጋ
ማኒ: የሰው-ስም፣ ጨለማ፣ ድርጎ
ሶኒ: የአይጥ አለቃ
ቆብኒ: ትጊን
ቁጥኒ: ቅማል
ብርኒ: ድመት
ብንአኒ: የፃእር ልጅ
አስካሎኒ: የወይን ዘለላ
አርሳኒ: የሰው ስም
አቃኒ: ችፍርግ 2ነገ.14:9
ኤራኒ: የሰው-ስም

175 የነ ግሥ ነባር
እሌኒ: የቆስጠንጢኖስ እናት ስንክ. 7ን.
9
ደርሳኒ: መድኃኒት፣ ሽቱ
ደፎኒ: ሣጽን
ጣኒ: የሰው ስም
ጽርኒ: አይጥ ዘሌ.21:20፣22:22
ፈርሙኒ: ሚያዝያ በግብጽ
ራብዕ
ሐኛ: የሴት ስም፣ ጸጋና ደስታ 1ሳሙ.
1:1 ሉቃ.2:36
ሐኛ: የሰው ስም የወንድ ዮሐ.18:13
ሕልቃና: የሰው ስም 1ሳሙ.1:1
ሕልዳና: የሴት ስም 2ነገ.22:14
ሕና: እንሰሰላ፣ሄኖ፣ 2:49
ሆሣዕና: ደገንነት፣ (አራማይክ) መድኃ
ኒት፣ ሰሌን፣ ቴምር ማር.11:10
ዮሐ.12:13 ማቴ.21:9 ዘሌ.23:40
ሉምና: የሰው ስም
መሪና: የሴት ስም ስንክ. ነሐ.15
መና: መና፣እንጀራ፣ ምን. ዘፀ.16:15
ኢያ.5:11 ዮሐ.6:31 ጌታ መና
እስራኤል እንዲል
ሰኩና: ተረከዝነ ጥፍር ዘፍ.25:26
ኢሳ.5:28 ዘሌ.11:3
ሲዶና: ያገር ስም ዘፀ.9:1
ሶልያና: እመቤታችን ድን
ሶስና: የሴት ስም ሶሲ.1:1 ስንክ. መሲ.28
ቀስተደመና: የቃልኪዳን ምልክት
ዘፍ.9:8
ቀሬና: ሀገር ሉቃ.23:26
ቃና: ያገር ስም ዮሐ. 2:1-12፣4:46
፣21:2
ባብና: ወንዝ 2ነገ.5:12
ባዝግና: የወርቅ ማርዳ ኤር.2:32
ብርጋና: አንድ ዓይነት ወፍ
ቴሎግና: የእግዚአብሔር ቃል
ትምህርት
ቶና: የሴት ስም ስንክ.ታገ.1
ናትና: ለቤተእግዚአብሔር የተሠ ጠ
አስቀሎና: አውሎና፣ አይቆና ያገር
ስም
አይቆና: ሥዕል ስንክ ታገ.21
ኤርና: ፀሐይ
ክርስትና: በቁሙ ፍነ.5 ስንክ. ጥቅ
.15
ኤድና: የአብርሃም እናት ኩፋ.10
÷30
ኦርና: ሚዳቋ፣ የሰው ስም 2ሳሙ.
24:17 1ዜና.2:18
ጌና: በዓለ ልደት ስንክ.ታገ.28፣29
ጳርፍርዮና: ጥንብ አንሳ አሞራ
ዘሌ.14:8
ጳውቄና: ጽድ 1ነገ.5:9 2ዜና.2:8
ዮና: ስም ዮሐ.21:15

ጸደና፡ ጣዝማ፡ ዛር፡ ምትሐት ሀሴቦን፡ ጸገር፡ ውስጥ መዝ.44
 ማር.1÷6
 ጸሙና፡ ጸጥታ፡ እርጋታ፡ ብቸኝ ሐንጸን፡ እንቃቅላ፡ ጉባና ዘሌ.11÷
 ነት፡ ድካም 30
 ፊልሞና፡ የሰው ስም ፊልሞ.2 ሐንጸን፡ እንዘርት 1ሳሙ.6÷7
 ቆላ.4 ÷8 ሐጺን፡ ብረት ምሳ.27÷17
 ፍናና፡ የሴት ስም 1ሳሙ.1÷2 ሐጸውንት በብ መዝ.106÷16፤ 2÷9
 ገምስ ሔርሜን፡ ጣዖት የሐዋ.14÷12
 ለንጸኔ፡ ዙፋን፡ የክብር ወንበር ሐዋን፡ የሕያዋን እናት ዘፍ.2÷20
 1ነገ. 26÷5 ፤ 3÷3-20 1ጢሞ.2÷14
 ልብኔ፡ ልንብጭ ኢዮ.40÷17 ዘፍ. ሔኖን፡ ቦታ ዮሐ.3÷23
 30÷37 ሔጽን፡ ታላቅ አሞራ
 ልንጸኔ ፡ አልፓመከዳ፡ ብርኩማ ሔጽዴጤን፡ ሞጣሕት፡ ግምጃ
 1ነገ.26÷5 ዘሌ.8 ÷7 ዘፀ.36÷30
 ማኔ፡ ዘመነ ኦሪት፡ ሚዛን ዳን.5 ሕፅን፡ ሕፅን፡ ታናሽ ልጅ፡ ብብት
 ÷27 ፤ ክንድ ፡ አጠገብ፡ የእንግዶ ልጅ
 ምርሰኔ፡ ቀጋ፡ አደስ ለሮን፡ የወፍ ስም ዘሌ.11÷6
 ሰኔ፡ ሰኔ ዘዳ.14 ÷15
 ቅኔ፡ ግዛት፡ ቅኔ ኤፌ.5÷19 ለቢጦን፡ ወይባ አጽፍ
 ቂላ.3÷ 17 ለግን፡ እንጉቻ ዘሌ.2÷4
 ቀንቀኔ፡ ነቀዝ ማቴ.8÷19 ኢሳ. ለንጽዎን፡ ማበሻ ጨርቅ
 51÷8 ሌጌዎን፡ ሠራዊት ማቴ.26÷53
 በርኔ፡ በርሃ ማር.5፡8 ሉቃ.8÷30
 ብለኔ፡ የመታጠቢያ ቤት ስንክ. ሌዋታን፡ ታላቅ ዘንዶ ፅዝሱቱ.
 መጋ.13 4÷51
 አሐተኔ፡ አንዲት ጊዜ ዮሐ.11÷52 ሌዋቂን፡ 5ኛ ሰማይ
 ክልበኔ፡ ሽቱ ልባንጃ ሢራ. 24÷21 ልስጥራን፡ ሀገር የሐዋ.14÷6-23
 ሣድስ ልብን፡ ነጭ ፅጣን ዘፍ.30÷37

ልጉን፡ ድስት፡ ማሰሮ፡ ምንቸት፡ ማማ ሰረባሞን፡ የሰው ስም
 ኢዮ.40÷16 ሰርጦን፡ ኮከብ
 ሉዛን፡ ሸቶ፡ ፅጣን ሰርኖን፡ ሰጉን ሚል.1÷8
 ሉግዮን፡ የክህነት ልብስ ግምጃ ዘፀ.36÷ 15፤ 16÷22 ሰርድዮን፡ እንቀ፡ ፈርጥ ዘፀ.28÷ 17
 መልጸጸን፡ ጉመን ዘጉ.11÷5 ምሳ. 15÷ 16 ሰበን፡ መጠምጠሚያ ዮሐ.11÷44
 መቃጥን፡ የዓሣ መያዣ ሕዝ.29÷4 ሉቃ.19÷20 የሐዋ.19÷12
 መትን፡ አውራ ጅማት አምትንት በብ. ሰንዱን፡ በፍታ፡ ነጻላ ማር.14÷51
 ማሪድርቲቁን፡ ሰማይ ዘፍ.49÷11 ምሳ.14÷12
 ማቲን፡ የዮናስ እናት ድር.ኤል. ፲፩ 17 ሰን፡ ብረት 1ነገ.7÷28፤ 35÷36
 1ነገ.17÷17 ሰኪኖን፡ አንዶድ፡ ኮከ ዳን.1÷54
 ማዕዘን፡ በቁሙ ዘፍ.2÷10 ራዕ.7÷1 ሔኖ.3÷2 ኤር.2÷22
 ሜላትሮን ጉልላት የቅርፅ ምስል ሰይጣን፡ በቁሙ 1ነገ.11÷14 ማቴ.
 1ነገ.7÷9፤ 41 16÷23 ይሁ.9
 ሜዶን፡ ያገር ስም 2ነገ.17÷6 ሰጠጽዮን፡ የተልባ እግር ጭረት
 ሜሮን፡ ሐይቅ ኢያ.11÷5 ዳን.3÷22
 ምርሰኔን፡ ምስርቻ ሲሞን፡ ጠንቋይ የሐዋ.8÷9-24
 ምናን፡ 2ሺህ መከሊት ወቂት ሉቃ.19÷13 ሲኖዲቆን፡ የገባዔ መልዕክት ሃይ.
 ፅዝ.2÷69 አበ. ሲባን፡ አብሽ ማቴ.23÷23
 መንገን፡ ማጣበቂያ ብረት 2ዜና. 28÷15 ሲጣን፡ የማነቆ እንጨት ዘፀ.25÷5
 ሜሮን፡ ቅብፅ ራእ.18÷13 40ድሪም ፤ 26÷15 ፤ 30÷1
 ሚዛን ሳን፡ ስመ አምላክ የፊደል ስም
 ሰልሞን፡ ደጋ መዝ.67÷14 መዝ.118÷161
 ሰሉሞን፡ ሰላማዊ፡ ጠቢብ፡ ገዥ፡ ፈራጅ ስኒን፡ ሽቱ መጋ.4÷6 ዘፀ.30÷34
 2ሳሙ.12÷24 1ነገ. 3÷5 ስምዖን፡ የፀሎት ምላሽ ዘፍ.29÷ 33
 ሰሜን፡ በቁሙ ማቴ.16÷28፤ 12 ÷42 ስነን ስን ፡ ጥርስ ማቴ.5÷39 ሰቆ
 ኤር.17፡26 ዘካ.14÷4 2÷16

የነ ግሥ ነባር
ሰመን: ሳማ ምሳ.24÷31
ሰምሶን: ስም መሳ.13÷1 ፅብ.11÷
32
ሰሰን: ኮሶ
ሰርኖን: ዕንቀ
ራምኖን: ደግ መሳ.9÷14
ሮማን: ሮማን: እንጨት ሐጌ.2÷
2 መጋ.6÷11 ዘጉ.13÷23
ቀለንቶን: የወር መቁጠሪያ
ቀርን: ቀንድ: መንግሥት: መሰ
ኸት: ነጋሪት ዓሞ.3÷15 2ሳሙ.
6÷5 1ተሰ.4÷17 ኢሳ.18÷3
ቁምራን: ገዳም ኢያ.15÷62
ቃይናን: የሰው ስም ዘፍ.5÷9
ቂድሮን: ወንዝ: ሸለቆ ዘፍ.14÷17
ቃይናን: ደጋ አገር
ቅጣን: ታናሽ ጣት
ቅጥራን: መጣብቅ: ሙጫ ዘፍ.6
÷14
ቆጶን: ኩፍ ጫማ ሲራ.45÷8
በለሰን: ዘይት: ወይራ ዘፍ.3÷7
በለን: ዝግባ ዘፍ.35÷8 መሳ.9÷6
በርፎሪኮን: ቃል ክዕው እሃ.እበ.ጎር
ባሳን: ያገር ስም ዘጉ.21÷23
መዝ.114 ÷11
ባቢሎን: ያገር ስም ዘፍ.10÷10
ዳን.4÷ 30 1ጴጥ.5:13
በርከታን:ኩርቻ

178
ቤተክርስቲያን: የፀሎት ቤት
የሐዋ.16÷13 ሮሜ.16÷5 ማቴ.18
÷15:16÷18
ብርሰን: ምስር ዘፍ.25÷34 ሕዝ.
4÷9
ተመን: ዘንዶ መሳ.19 መዝ.90
÷13
ተርሜን: ክትክታ: ደደሆ 1ገገ.
19÷4
ቴገን: ብረት ምጣድ ዘሌ.6÷14
ቴማን: ያገር ስም ሕዝ.21÷1
ቴፌን: ወይፌን ተያፌን በብ
ዘፍ.18÷7 ኤር.50÷27 ኢዮ.42÷7
ትስቡጣን: (ጽር) ደግ ገዢ ይቅር
በለን
ትያጥርን: የጨዋታ ቤት ከተማ
የሐዋ.16÷14 ራዕ.1÷11:2÷18
ጳዝዮን: ዕንቀ ዘፀ.28÷17
ኑሐሜን: የሴት ስም ሩት.1÷20
ኒሳን: ሚያዝያ 1ኛ ወር (በዕ.)
ዘዳ.16 ÷1 ዘፀ.12÷ 1
ናታን: የሰው ስም 2ሳሙ.7÷1
ናይን : (ጽር) የተመቸ: የጣፈጠ
ይቅር ባይ ሉቃ.7÷12
ናግራን: ሀገር: ነጉድጓድ ገሊ.1÷
15
ኔርን: ንጉሥ የሐዋ.25÷11
ፊል.4÷22

179
ንዕማን: የሰው ስም 2ነገ.5÷1-24
ንጽቢን: የጥበብ መጽሐፍ
ኖን: ስመ አምላክ መዝ.118÷105 ሰቆ.
1÷14 12÷4
አሰሚዳን: ቀበርቾ
አሳቲኖን: ሰው የሆነ አምላክ
አልያጦን: ዓሣ ለቃሚ አሞራ ዘሌ.11
÷13
አሜን: አሜን: እውነት ይሁን ዘዳ.27
÷15 ራዕ.3÷14
አሞሬዎን: ያገር ስም ዘፍ.15÷16
አሞን: የሰው ስም: ያገር ስም ዘፍ.19
÷38
አሰርዮን: ገበያ ማቴ.10÷29 ሉቃ.12÷6
ዐረቦን: መያዥያ: ፈለማ: መልካም:
ፍትግ 2ሳሙ.17÷19 2ቆሮ.1÷22 15÷5
አርጋኖን: ምሥጋና: መዝሙር: በገና
1ዜና 6÷32
አርን: ካህን ዘፀ.29÷1 ዘሌ.4÷14
አርድዮን: የፈ ያሬድ: ጋጋኖ ዘሌ.11÷
18 ዘዳ.14÷16
አቃርን: ዝንብ ዘፀ.8÷22
አተርጋዎን:ቃል
አትሪኮን: ዝርው ቃል ሃይ.እበ.
አታሚን ጥቅምት(ዕብ.) 1ነገ.8÷2
አተርጋዎን: ቃል:ድምጽ ሃይ. እበ.
አክራጦን: ደመ ክርስቶስ
አሌናዎን: ዘለዓለም ያለ ዘዳ.33÷15

የነ ግሥ ነባር
አዛጦን: ያገር ስም ኢያ.13÷3
1ሳሙ.5÷1-8
አይገን: ጽዋ: ዳካ መሳ.5÷25
አጥኖን: ሀያላን: ሀብታት:
አሸናፊዎች ኢሳ.11÷2 አርጋ.6
አጽሎን: ጣዖት ስንክ. ገዳ.18
አጸርግዮን: ዕንቀ
አፍኒን: የሰው ስም : የመላክ ስም
1ሳሙ.4÷17 12÷34 ሄኖ.20÷38
አፍዮማክን: አሸን ዘሌ.11÷22
ኢን: መስፈሪያ ሕዝ.4÷11 ዘፀ.29
÷40
ኢኮንያን: ንጉሥ 2ነገ.24÷8 ሕዝ. 1
÷2
ኤላጦን: እባብ ዋጭ አሞራ ዘሌ.
11÷13
ኤሌዎን: መካነ ዘይት ሉቃ.19 ÷29
ኤሌቂን: የጨው ባሕር: ወንዝ
ኤርሞን: ተራራ ዘፀ.3÷8 መጋ.4 ÷5
ኤውላጦን: ሽመላ ዘሌ.11÷13
ኤፌሶን: ያገር ስም የሐዋ.18÷18
አልመክኑን: ሥውር የማይታይ
አልባልተሪቦን: አቡነ ዘበሰማያት
ስንክ. መጋ.27
አልዋሪቆን: ያገር ስምሮሜ.15÷19
ዕብን : ድንጋይ 1ሳሙ.6÷14 2ነገ.
12÷13 ዘፀ.32÷15
ዕቶን: እምድጃ ዘሌ.2÷4 ዘፀ.4÷20

የነ ግሥ ነባር 180
ዕንድቅትዮን: ብርሃን የተፈጠረበት ከብርን: ያገር ስም ኢያ.14÷15
ዕጣን: በቁሙ ዘፀ.30÷7 ሚል.1 ክርስቲያን: ክርስቲያን : ቅቡዓን
÷11 ማቴ.2÷12 መዝ.140÷2 የሐዋ.11÷26 : 26÷28 1ኢጥ.14
ዕዝን: ጆሮ ኢዮ.12÷11 መዝ.43 ÷16
÷1 ክታን: ልብሰ መንግሥት የተልባ
አርዮን: የሰው ስም: የከክብ ስም አግር በፍታ
ኢዮ.9÷9 : 38÷31 ዓሞ.5÷8 ወይን: ወይን ኤር.8÷10 ዘፀ.7÷13
አርድዮን: እርኩም ዘሌ.11÷19 መጋ.2÷4 ዘጉ.13÷23
አዝያን: የሰው ስም 2ነገ.14÷21 ዘርቤን: ሽቱ
ከላውዴዎን: ያገር ስም: ጠንቋይ ዘባን: ወገብ ኢሳ.50÷6 ሚል.2÷3
ዘፍ.11÷31 ኢሳ.48÷20 ዛብሉን: አንድነት: ያገር ስም
ኬልቄዶን: በእሳት የጋለ የነጠረ የማን: ይምን ቀኝ ገላ.2÷9
ናስ ማቴ.6÷3 ዘፍ.48÷16
ከሙን: ተልባ ኢሳ.28÷25 ማቴ. የናታን : የሰው ስም 1ሳሙ.13÷2
23÷23 ደስከን: ድፋሳ! ሚዳቋ ዘዳ.4÷5
ከሚን: ፌጦ ኢሳ.28÷25 ደርቤን: ያገር ስም የሐዋ.14÷20
ከሚን: ሽቶ ዱሪቅን: ሰባተኛ ሰማይ ዱሪቅን: ሲያቆን 1ጢሞ.3÷8
ከራድዮን: ነጭ ወፍ የማይበር ዳታን: የሰው ስም ዘጉ.16÷24
ዘሌ.11÷19 ዳን: ፈራጅ: ያገር ስም ዘፍ.30÷6
ክርክዴን: የወፍ ስም ዕንቁ ኢሳ. ዳጎን: ጣዖት 1ሳሙ.5÷2
54÷12 ዘፀ.36÷19 ድማክን: ግልገል አንበሳ
ከነአን: የሰው ያገር ስም ዘፍ.9÷18 ድፋን: ካባ ኢያ.7÷21 1ሳሙ.
ኢያ.17÷13 ዘፍ.11÷31: 12÷5 18÷4
ኪርያላይሶን: እግዚአ መሐረን ገልሚን: መቀስ
ፍነ.44 ÷4 ገርዜን: ቤተ ልዑል ዘዳ.27÷12
ካራን: ያገር ስም ኢያ.7÷7 ገርዜን: ግምጃ
ኬሊዎን: እስከት የሰው ስም ገባእን: ያገር ስም ኢያ.9÷7
ዘሌ.11÷30

181 የነ ግሥ ነባር
ጋኒን: ውዱቅ የተገፈፈ መዝ.96÷6 በሊኖ: ጥቁር ግምጃ
ራእ.18÷2 ማቴ.9÷34 ደስከኖ: ጉሽ ዘዳ.14÷5
ጌዴዎን: የሰው ስም መሳ.6÷1 ደርከኖ: ግምጃ ሕዝ.20÷46
ግዮን: አባይ ዘፍ.2÷13 ኢሳ.8÷6 ፊኖ: ያገር ስም
ጌቴሴማን: ያገር ስም ማቴ.26÷36 የአ ግሥ አመል
የሐ.18÷1 አ: ፊደልና አሀዝ አንደኛና
ጳንጤን: የሐገር ስም ማቴ.27÷2 መጀመሪያ ፊደል የፊደል ሁሉ ራስ
ጳዝዮን: ዕንቁ ዘፀ.28÷17 በኩር ቀዳማይ በዓለም ቋንቋ ሁሉ
ጳጉሜን: በቁሙ ይልቁንም በጥንታዊው ተራ በግዕዝ
ጴርጋዎን: ያገር ስም የሐዋ.19÷10 አ አሀድ አሀዴ ይባላል ምሥጢሩ
ጠሊሳን: መጉናጸፊያ: ድን አ: አሁድንና የአሁድን ፍጥረት
ጠብዳን: አንቀልባ መደብ አድርጎ ፈጣሪን ያሳያል
ጸፈን: የውኃ አቁማዳ ዘፍ.1÷1 አ: የማባዛት ልማድ
ጽቁንጽቁን: እንሸላሊት: ሙጭልጭላ ፍቸው ዎች ደብር አድባር ወግር
ዘሌ.11÷29 አውግር ፈለግ አፍላግ የመሰለውን
ጽዮን: የዳዊት አንባ 2ሳሙ.5÷6 ያሳያል አ: የማድረግ ልማድ
ኢሳ.8÷18 : 18÷7 አስደራጊ ፍቸው ቀተለ: አቅተለ
ጽንጉን: ጭቃ ሚክ.7÷10 ዘካ.9÷3 ክህለ አክህለ ገብረ አግበረ
ፈርዖን: የሰው ስም ዘፍ.12÷15 የመሰለውን ያሳያል: አ: የትንቢት
ፊሉን: በርኖስ 2ጢሞ.4÷13 መነሻ የካልአይ ሥር እነ ለሚል
ፊንቆን: የከነዓን አገር መሳ.3÷13 ብቻ ለአንድ አካል ግዕዙ ብቻ
ፋራን: ያገር ስም ዘፍ.21÷21 ስለተነገረ ሳድሱ አይቀርም ሐርኩ
ፊቤን: የሴት ስም ሮሚ.16÷1 አሀውር ዐረጉ አዐርግ ወረድኩ
ሃብዕ አወርድ: በማስደረግ ጊዜ 2ኛ አ:
ማዕኖ: ደጀሠላም ስላለበት ራብዕ ይሆናል ሐርኩ
ሰገኖ: ሰጉን ሰጋንው በብ ኢሳ.34 ÷13 :አሐውር አዕረጉ: አዐርግ አወረድኩ
ዘሌ.11÷16 ዘፀ.14÷15 ቀቀኖ: እርኩም: አወርድ አእመርኩ ስእምር
ነገረ ሰሪ ዘሌ.11÷19 ዘዳ.19÷17 የመሰለውን ያሳያል አ: የግሥ

ልማድ ጠባይና አካሄድ የሚለውጥ በ3 ፊደል ግሥ ከዚያውም በቀተለ ቤት መነሻ መድረሻ ማዕከል ሲሆን ሳድስ ይሆን የነበረውን ግዕዝና ራብዕ ግእዝ ይሆን የነበረውን ሳድስ ያደርጋል ለ፡ ንዑስ አገባቡ እንደሰና እንደ ኬ እንደ መ ትራስ ሆኖ በመጨረሻ ቃል እየገባ ቃለ መልእክት አጋኖ አስተብቶም ተጋጉዶ ይሆናል ምስጢሩም ቁልምጫና ከበሬታ ነው። ኩ አኩ አማርኛ ኩኩታ፡ ኩኩኩ፡ ኢ አኩታ ነባር አንቀጽና ንዑስ አገባብ ነባር አንቀጽ ሲሆን ፍቸው እንደ አኮና ሐሰ እንደ አልቦ ነው ንዑስ አንቀጽ ሲሆን አል፡ አ፡ እንደ ፡ሰ፡ሳ፡ያል፡ የማ ይሆናል። ኢጸሐፊ አል ኢይጽሐፍ አ ኢይጽሐፍ እንደ ሳ፡ሳ ኢጽሐፊ ፡ሳ፡ኢጸሐፊ ያልጣፈ የማይጥፍ ትራስ እየሆነም በእፎ ሲገባ ኤ ይሆናል። አፎ፡ኢ፡ ምስጢሩም የአኩታ አንክሮ ነው። ደቂቅ አገባብ ሲሆን እንደ እንበለ ነው አለ ያለ ይሆናል ኢ፡ወኢ እያለ ሲጫፈርና ሲደጋገም ኾኖ ቢሆን ያሰኛል ፍቸው አለ ሲሆን ከይቤ በአማርኛ ይሰማማል ግጥም ትሰሙ እንደ ኾነ የወንጌል ቃል፣ አለ መስጠት ያጸድቃል በአማርኛ

ም ኢ፡ አዪ፡ አዪ ተብሎ ሲነገር ቃለ አገሰሮ ሐዘንና አንክሮ ይሆናል ምስጢሩ አሉታና አፍራሽ ነው። አ፡ የቅጽል በር ከፋች በዝርዝር ጊዜ ቅጽሎችም ዘ፡ እንተ፡እለ ናቸው ዚአሁ ፡ እንቲአሁ፡ እለአሁ፡ ዚእከ እንቲእከ፡ ኤ፡ ስመ ፊደል እ፡ እልፍ፤የ፡ ለ ስመ አምላክ ያ ዓልፋ ወደ አ ወይም ንዑስ አገባብ ሆይ ወዮ ወየው ምን ይብላኝ በምስጢር ቃለ ጽዋኤ ወእንክሮ ቃለ አክብሮ ወአፍቅሮ ቃለ ብካይ ወሰቂቃው ቃለ አህስሮ ወአፍርሆ ቃለ አራህርሆ ይሆናል።

አ 10ኛ ፊደል በቢይ አንቀጽ

የአ ነጠላ 7ሥ

ሐሰአ፡ በረደ፡ ዝግ አለ ምሳ.26÷20፣18÷14ጥበ.18÷21 ሕስአት ሳ ንብዕ፡ ሸሸገ ምሳ.26÷15 ኢዮ.40÷8 ንብዓት ሳ ምጎባዕ ባ ሉቃ.11÷33 ሐዝአ፡ ከሰከሰ ሕዝአት ሳ.1ነገ.13÷6 ምሕላእ ባ. ኢሳ.19÷9 ንድአ፡ ጸጥ አለ ንድአት ሳ.ምጎዳእ ባ.

ንጥአ፡አጣሮሜ.13÷11 ሉቃ.15÷18 ኃጢአት ም.እ. ንጣውእ በብ ምጎጣእ ባ. ሳዕልአ፡ ለንባዳ ሆነ ዘፀ.4÷10 ሳዕላእ ዘ ለክአ፡ ጸፈ በ6 ይፈታል ልክአት ሳ. መልክእ ባ. ማቴ.22÷20 ሮሜ.8÷28 ኢዮ.19÷23 ሞዕ ፡ አሸነፈ ዕዝ.3÷10 ያዮ.ሐ.2÷13 ምዓት ሳ. 1ቆሮ.15÷54 ዕዝ.4÷59 መልዕ፡ መላ ኤር.13÷12 ምልዕ ዘ. ምልዕት ሳ. መዝ.23÷1 መምኦ፡ አፈገፈገ ዮዲ.15÷3 ዘፀ.15÷15 ዘዳ.20÷3 ምማኤ ጥ. መርአ፡ ተዳራ ሕዝ.16÷52 መርአ ጥ መርአት ምእ. መጋ.4÷12 ራዕ.10÷7 ገላ.5÷19 መጽአ፡ መጣ ምጽአት ሳ. ማቴ.24÷30፣26÷64 ዮሐ.14÷3 ምምጸእ ባ. ጸአ ዘ. ሦዕ፡ አረደ ዘፍ.8÷20 ሰዐት ሳ. ታታ በብ ሕዝ.6÷4 ሳዕ ዘ. ዮሐ.1÷40 መስዋዕት ባ.ክ. ዘሌ.1÷5 ምስዋዕ ባ. ዘፀ.27÷3 ሰምኦ፡ ሰማ በ2 ይፈታል ማቴ.13 ÷16 1ቆሮ.14÷2 ሰምእ ዘ. ዮሐ.22÷20 ማር.14÷57 ሰማዕት ምእ. በ1 በብ. ምሳ.12÷19 ኢሳ.43÷9 ታት የብዙ ብዙ ሰምዐት ሳ.ምስማዕ ባ. መዝ.17÷44 ሰሰአ፡ ሳሳ 2ተሰ.3÷7 ሰሳኤ ጥ. ስስት ምእ. ሢራ.37÷3፣31

ሠርዕ፡ ሠራ ዘፀ.26÷35 ሥርዐት ሳ. ሢራ.16÷26 ታት በብ. ሠራዕት መድ. 1ዜና. 18÷15 ሰብዕ፡ ፮ አደረገ ዘሌ.23÷22 ሕዝ.20 ስብዕ ዘ. 2ነገ.4÷35 ሰብአ፡ሰባዔ ጥ. ኩፋ.4÷1 ምስብ ዒት ባ.ክ.ም ምሳ.6÷27 ዘሌ.25÷8 ፮ቱ ጉል. ምሳ.24÷16 ማቴ.18÷21 ሰብዕ የዕ. ቅጽል ዘፍ.7÷10 ሳዕስዕ፡ ቅልጥፍጥፍ አለ ኢዮ.41፣23 ሳዕሳ ዘ. ሉቃ.4÷22 ፣20፣26 ሰክአ፡ ደረደረ 1ነገ.10÷22 ረስአ፡ ረሳ፣ አረጀ በ2 ይፈታል ኢዮ.15÷10፣14÷8 ርስአት ሳ. ረሲአ ው. ረሳአት መድ. ረብዕ፡ ፬ አደረገ ፬ቱ ጉል. ሕዝ.1፡5 ዘፍ.23÷26 ራብዕ ዘ. ዳን.11፡2 ዘፀ.29÷40 አርብዕ ርባዔ ጥ. ረብዕ የእ. ቅጽል ዘካ.8÷19 ዘሌ.23÷5 ትርብዕት ምርብዕት ባ.ክ.ም ሢራ.37÷18 ዘካ.8÷19 ዘሌ. 23፡5 ረትዕ፡ ቀና ሚክ.1÷15 ሕዝ.1፡7 ርትዕ ዘ. ዘፀ.21÷1 መዝ.84÷10 ረድአ፡ ረዳ ዮሐዋ.10÷38 ዮሐ.21፡20 ረድአ. ዘ አርዳእ በብ ዮሐ.11÷12 ረድኤት ምእ. ኤፌ.3፡6 ቆላ.2÷12 መዝ.120÷1 መርድእ ባ. አርድእት የብዙ ብዙ ማቴ.13፡27

የአ ነጠላ ግሥ 184
ረግዐ: ረጋ መዝ.118÷70 ሢራ. ሳ. ዘፍ.1÷ 29 ሰቂ.1÷11
43÷19 ርግዐት ሳ. መባልዕት በብ 2ዜ.9÷24
ረፍአ: ሠፋ መርፍአ ሳ. ማቴ.19÷ በቀዑ: ጠቀመ ኤር.7÷8
24 ዘፀ.27÷16 ርፍአት ሳ. 1ጴጥ.2÷11 ባቀሳው ብቅዐት ሳ. ስር.7÷8
የሐ.19÷23 ዘፀ.32÷21 ጥበብ 3÷11 ዕብ.7÷18 በቀላት
ቆዐ: ጮረቃ ቆኢ.ዘ. ሕዝ.18÷2 ምእ. 2ሳሙ.18÷22
መጋ.4÷13 ቀላት ሳ. በጽአ: ተሳለ ዘሌ.27÷12
ቂአ: መለሰ: ተፋ ምሳ.25÷16 ዘፀ.35÷24 ብጽዐት ሳ. ሢራ.18÷
ሢራ.21÷ 15 ቂአት ሳ. 22 ናሐ.2÷1 የሐዋ.18÷18 ብጽአና
ቀልዐ: ገለጠ ስንክ.ገዳ.16 ቅልዐት ብጽአን ምእ -
ሳ. ተማልአ: እግረ መንገድ ሄደ
ቃርዐ: ተኮሰ:መቃ ቅርዕ ዘ. 1ገ.17÷11
ምቅራዕ መቃርዕ ሳ. ተምዐ: ተቂጣ መዝ.4÷4:105÷40
ቂቀላ: አጉበጉበ ኢዮ.33÷19 ትማዔ ጥ.መዓት ምእ.
ሰቂ.4÷8 ቀላጽ ጥ. ተምዐ: ተበሳጫ ኢሳ.5÷25 የሐ.
ቀብዐ: ቀባ የሐ.9÷7 ዘፀ.32÷14 15÷39 ዘካ.1÷15
ቅብዕ ዘ. ዘዳ.32÷14 መዝ.108÷24 ተሰዐ: ፱ አደረገ ፱ቱ ጉል.
ቅብዐት ሳ. ዘፀ.27÷20 ኢሳ.12÷2 ዘዳ.3÷11 ታሰዕ ዘ. ሕዝ.24÷1
ቀንዐ: ቀና ኢሳ.9÷7 ምሳ.6÷6 ተሰዓ ትሳዔ ጥ. ዘፍ.17÷17
ቅንዐት ሳ. ኢሳ.9÷7 ጥበ. 2÷24 ተሰዕ የዕ ቅጽል ማቴ.27÷46
ቀፅዐ: ቀጸ ናሐ.2÷10 ሢራ.31÷5 :20÷5
ቅፅዐት ሳ. ተሰብዐ: ሰው ሆነ 1ጴጥ.1÷20
ቦአ: ገባ ዘሌ.1÷3 ዘጉ.12÷17 ሰብአ ዘ. ዘፍ.1÷26 2ጴጥ.1÷20
ማቴ.5÷ 24 በአት ሳ. ታት በብ. ትሰብኢት ሰብአና ምእ.
ኤር.6÷11 መባእ መባእ ሳ. ተቂጥአ: ተቆጣ በ3 ይፈታል
በልዐ: በላ መክ.5÷17 ብላዕ ዘ. መዝ. 36÷8 ቀላጥአ ጥ.
በልዐት ሳ. በላዕት መድ. መብልዕ ሢራ.27÷30

185 የአ ነጠላ ግሥ
ተታብአ: ወንዳወንድ ሆነ ዘፍ.34÷25
ተባዕት ምእ.
ተወጽአ: ተሸነፈ
ተንሥአ: ተነሣ መዝ.67÷1: 77÷65
ትንሣኤ ጥ. የሐዋ.4÷1 ማቴ.22÷ 23
መንሥኢ ሳ. መሻ. ዘ. ማቴ.27÷62
ተዛውአ: ተጫወተ ጉረቤት ሆነ መዝ.
130÷1:76÷6 ዛውአ ዘ. 1ጢሞ.1÷4
ተጋብአ: ተሰበሰበ ጉባኤ ጥ. ዘዳ.12÷6
ዘጉ.16÷3 መስተጋብእ ምስትግባእ ሳ. .
ተጸብአ: ተጣላ ኢሳ.27÷4 ጸብእ ዘ.
ጸባእት መድ. ዘፀ.32÷17 መዝ.26
ሆሴ.1÷7 ጸባእት ስመ አምላክ ኢሳ.1÷24
ያዕ.5÷4
ተሰዐ: ጨከነ ኢዮ.1÷6 :10÷25 ተባዕ
ው 1ዜ.11÷25 ሢራ.26÷ 28
ተፈግአ: ደስ ተሰኘ ዓሞ.6÷4 ሢራ.14÷4
ፍግአ ዘ. ፍግአ ፍጋኤ ጥ. መጋ.7÷7
መክ.8÷15
ነትዐ: ሸሸ ሢራ.40÷6 ኢዮ. 6÷15
ኢሳ.13÷14
ተፍአ: ተፋ ትፍአት ሳ. ዘጉ. 12÷14
ነሥአ: ያዘ በ7 ይፈታል የሐ. 20÷22
1ሳሙ. 8÷11 የሐዋ. 20÷35 ንስአት ሳ.
ነቅዐ: መነጨ ዘካ.14÷4 ኢሳ.48 ÷21
በ2 ይፈታል ነቅዕ ዘ. አንቅዕት በብ
ኤር.2÷13 ዘፍ.8÷2 መንቅዕት ባ.ክ.ም.
ዘፀ.28÷38

ጉራጅ
አመልአ: ጭልጥ ብሉ ሄደ
ሚክ.2÷7
ነድአ: ነዳ ዘፀ.14÷15 ዮዲ.10÷17
አስምአ: ዳኘ ማር.7÷32 ዘፍ.43÷3
አስተብቀላ: አማለደ: ለመነ
1ጴጥ.5÷1 መስተብቀሳ ሳ.
አስተብፅአ: አዳነቀ: አመሰገነ
ሉቃ.1÷48
አስተናሰአ: አነሣሣ መዝ.79÷15
አስተአ: እጅ መንሻ ሰጠ 1ሳሙ.
30÷26 2ዜ.1÷16 አስታኦ ጥ.
አንጉዐ: ሰበረ አንጉዕ ዘ. አናጉዕ በብ
መዝ.62÷5
አብኅአ: አቦካ ዘፍ.18÷6 ማቴ.13÷
33 ብኒእ ዘ. የሐ.19÷29
አንብዐ: አለቀሰ ኤር.9÷18
ሢራ.22÷19 አንብዕ ዘ. ኤር.9÷18
ሰቂ.3÷49
አንጦልዐ: ጋረደ ኢዮ.19÷8
መዝ.104÷39 መንጦላእተ ባክ
መንጦዋልዕ በብ.
አውሥአ : መለሰ መዋስአት ባ.ክ.
አይኅአ: ወረደ አይኅ ዘ. ዘፍ.6÷17
ኢሳ.54÷9 ሕዝ.13÷11
አይድዐ: ነገረ መዝ.54÷17 ምሳ.
24÷58

አጸምዐ: አጸመ መዝ.16÷7
277.19÷16 ምጽማዕ ባ.
አድሞዐ: ኦፕን ኢ.የ.20÷20
አጻጻፍኛ: አስናውነ ጥንጣኤ ጥ.
አጥብካ: ወጪ መዝ.118÷106
አጸገገኛ: በፊት ሠራ ምጽጋኃ ባ. ጥ.

ዘገኛ: ዘፈ ዝግኡት ሓ. ሆሲ. 9÷7
ሉቃ 24÷11
ደርዳ: ቻለ ደርኦ ጥ.
ደርፍኦ: ደርተ
ጉሥዑ: ተናገረ መዝ.18÷44
ዕዝሉቱ.14÷42
ገብኦ: ገበ በ11 ይፈታል
ኢ.ሳ.8÷27 ኢ.የ.1÷21 ግብኡት ሓ.
ገባኡት መደ. ምህባካ ባ.
ገዝኦ: ገዝ ኢ.ሳ.7÷21 ግዝኡት ሓ.
ገዛት መደ. እግዚእ መግ ዝእ ባ.
ኢ.ሳ. 24÷2 ኦጋኒዝት መጋዝኦ በብ.

ጉድኦ: መታ የሐዋ.12÷7 ሉቃ.18÷
13 ኢ.የ.1÷19 ጉድኡት ሓ.
ጉጉኦ: ቶኩላ ምሳ.28÷22 2ዜና.
26÷20 ጉጉኦ ጉጉኦ ጥ. ጥበ.
19÷2 ኦሳ.1÷12
ገድኦ: ገፋ: በደላ ማቲ.7÷25
ሉቃ.19÷8 ግድኦ ዘ. ኢ.የ.33÷8
ገድኦት: ገለበጠ ሐጺ.2÷22
ኢ.የ.28÷9 ግድኦት ጥ.

ዘገኛ: ዘፈ ዝግኡት ሓ. ሆሲ. 9÷7
ሉቃ 24÷11
ደርዳ: ቻለ ደርኦ ጥ.
ደርፍኦ: ደርተ
ጉሥዑ: ተናገረ መዝ.18÷44
ዕዝሉቱ.14÷42
ገብኦ: ገበ በ11 ይፈታል
ኢ.ሳ.8÷27 ኢ.የ.1÷21 ግብኡት ሓ.
ገባኡት መደ. ምህባካ ባ.
ገዝኦ: ገዝ ኢ.ሳ.7÷21 ግዝኡት ሓ.
ገዛት መደ. እግዚእ መግ ዝእ ባ.
ኢ.ሳ. 24÷2 ኦጋኒዝት መጋዝኦ በብ.

ጉድኦ: መታ የሐዋ.12÷7 ሉቃ.18÷
13 ኢ.የ.1÷19 ጉድኡት ሓ.
ጉጉኦ: ቶኩላ ምሳ.28÷22 2ዜና.
26÷20 ጉጉኦ ጉጉኦ ጥ. ጥበ.
19÷2 ኦሳ.1÷12
ገድኦ: ገፋ: በደላ ማቲ.7÷25
ሉቃ.19÷8 ግድኦ ዘ. ኢ.የ.33÷8
ገድኦት: ገለበጠ ሐጺ.2÷22
ኢ.የ.28÷9 ግድኦት ጥ.

79ኛኛ: ነጩ ሚካ.1+16 ኢ.ሳ.7÷20
 79ኛኛ.ጥ ዘጉ.5+17 79ኛኛ.አ በ.ሲ.
 የጸ.10÷5 ዘጉ.4÷9
 ጠግዐ: ነከሬ ኢ.ር.13÷1 ኢ.የ.9÷31
 ጥጥጥት ሳ. ታት በ.ሰ 9ኛ.5+30
 9ኛጥጥጥ ሳ
 ጠ.10: ጩክነ 1ዘፍ.29÷6 ጥ.10ት ሳ.
 ጠቅዐ: መታ መጥቅፅ ባ ዕ.ሲ.12÷ 19
 ዘጉ.10÷2
 ጠኣ: ኣነሳ ኢ.ሳ.6÷10 ሚካ.7÷16
 ጠግዐ: ተጠጋ ኣዝ.13÷18 ኢ.ር. 13÷11
 ጥግዐት ሳ.
 ጠፍኣ: ጠቶ የጸ.6÷4 ጥፍኣት ሳ. መሳ.
 20÷40
 ጸልኣ: ጠላ በ2 ይፈታል ዘፍ.37 ÷8
 ኢ.ሳ.6÷4 ጸልኣ ዘ. ኢ.ር.9÷8 ጸልኣት ሳ.
 ሚኛ.10÷22 ጸላኣት መጽ ሚ.ሬ.10÷7
 ጸግዐ: ተጠግ ኢ.ሳ.55÷1 የ.ሐ. 7÷32
 ሚኛ.25÷35 ጸግዐ ዘ. 9ኛ.8÷11
 ዘጸ.32÷10 ጸግዐት ሳ. 9ኛጸግዐ ሳ.
 ጸርኣ: ታጉላ ሚ.ሬ.30÷1 ጸርኣት ሳ.
 ዘ0.5+8 2ጸጥ.1÷8
 ጸግዐ: ጸኖ1 ቻላ ዘ0.7÷13 ኢ.ሳ.42÷25
 ጸግዐ ዘ. ጸግዐት ሳ. የሐጥ.28÷2
 ሚር.16÷14 9ኛጸግዐት ባ.ሲ.9ኛ. በገኝ
 ታጉ.12

የአ ግሥ ምስክር 188
ለክዕ: ጠበቀ፣ አገኘኝ፣ አያያዘ ነሥኦ: አገባ ወነሥኦ ለርግብ
ያስተላክዕ ብእሴ ምስለ እጉሁ እን. ውስተ ታቦት እን. ዘፍ. 8÷8
ኢዮ.41÷8 ነሥኦ: ለየ ወነሥኦኒ እምአባግፃ
ለክዕ: አመጣ፣ አስነወረ አመነታ አቡየ እን.
እክሙ አልካዕክሙ ለክሙ ዝንገጌ ነሥኦ: ተቀበለ ንሥኦ መንፈስ
ህልወ ዮሴ. ወል. ኮርዮ. 78 365 ቅዱስ እን. ዮሐ.20÷22
ሰምዐ በ2 ይፈታል ነሥኦ: አገባ ኢትንሣኦ ሎቱ
ሰምዐ: ሰማ እዝን በሙ ለወልድየ እምአዋልደ ከነፃን እን.
ወኢይሰምዐ. እን. መዝ. 145÷17 ዘፍ. 24÷3
ሰምዐ: መስከረ ኢትኩን ሰምፃ ነሥኦ: ወሰደ ወአመ ሰዱስ
በሐሰት ላዕለ ቢፅከ እን. ዘፀ. ነስእሙ ማቴ.17÷1
20÷16 ነሥኦ: ያዘ ወነሥኦ ሙሴ በትረ
ረስዐ በ2 ይፈታል እን. ዘፀ.14÷21
ረስዐ. ረሳ ተረሳዕኩ ከመ በግዕ ነሥኦ: ነሳ እግዚአብሔር ወሀብ
ዘተግድፈ እን. መዝ. 118÷177 ወእግዚአብሔር ነሥኦ እን.
ረስዐ: አረጀ ወርዘውኩሂ ወረሳዕኩ ኢዮ.1÷21
እን.መዝ. 37÷25 ነቅዐ በ2 ይፈታል
ተቂጥዐ በ3 ይፈታል ነቅዐ: መነጨ ውኦቱ ማይ ዘእሁብ
ተቂጥዐ: ተቆጣ ወተቂጣዕክዋ አነ ይክውን ውስቴቱ ነቅኦ ማይ
ለይእቲ ትውልድ እን. መዝ. ዘይፈለፍል ለሕይወት እን.
95÷10 ዮሐ.4÷14
ተቂጥዐ: ናቀ፣ ተጸየፈ ነቅዐ: ተሰነጠቀ ወአልቦ ዘይወዲ
ወኢተቂጥዐ ስዕለተ ነዳይ እን. ወይነ ሐዲስ ውስተ ዝቅ ብሉይ
መዝ.21÷24 እስመ ያነቅያ ወይነሂ ይትከዐው
ተቂጥኦ: ደረሰ ወአጽሐበቶ እስከ ወዝቁሂ ይትሐጉል ማቴ.9÷17
ተቆጥዐ ለሞት እን. መሳ. 16÷16
ነሥኦ በ7 ይፈታል
ወግዐ በ4 ይፈታል
ወግዐ: ወጋ ወሶበ ወግፃኒ ሶክ
መዝ.32÷3

189 የአ ግሥ ምስክር
ወግዐ: አጠለለ አጸራ ቅብዐ ዘይት ውጉዐ
እን. ዘሌ. 24÷2
ወግዐ: ጋተ፣ ሐለበ ወጋዕ ኩክሙ እን. 1
ቆሮ.3÷2
ወግዐ: አደፈረሰ፣ ጅደረቀ ትወግያሙ
ለአፍላግከ እን. ሕዝ.32÷2
ገብኦ በ11 ይፈታል
ገብኦ: ሆነ ሐይወት ወገብአት ከመ
ካልዕታ አልባሰ ክብር ይገብእከ እን.
ገብኦ: ጀመረ ይገብእ ይሕምምከ
ገብኦ: ተመሰሰ ለይግብኩ ድኅሬሆሙ
እን. መዝ. 6÷10
ገብኦ: ገባ እመ ገባእ ውስተ ቤቱ እን.
ኢሳ. 8÷27
ገብኦ: ለበሰ አደረ ገቢኦትከ ውስተ ሥጋ
እን.
ገብኦ: አስያዘ ወዘያገብኦ ወሀበሙ
ትእምርተ እን.
ገብኦ: አሳልፎ ሰጠ አግብኦ ቀርኖሙ
ለባዕድ ወክብርሙ ኒ ለካልዕ
ገብኦ: ወረደ ይገብእ ውስተ ሲኦል እን.
ገብኦ: ወደቀ ገባእነ ውስተ እደ ጸላእትነ
እን.
ገብኦ: አጠፋ ጣለ አግብኦሙ ውስተ እደ
ኩይናት
ገብኦ: አስገዛ አለ አግብኦ ነፍሶሙ ለከ
እን.

ጸልዐ በ2 ይፈታል
ጸልዐ: ጸላ ያዕቆብሃ አፍቀርኩ
ወዲሳውሃ ጸላዕኩ እን. ሮሜ.9÷12
ጸልዐ: ቂሰለ ኩሉ ርእስ እምኔክ ሙ
ለሕማም ኢኮነ ሕበጠ ወኢኮነ ፅልዐ
ዘይመግል እን. ኢሳ.1÷6
የአ ግሥ ነባር
አዐ፣በሂል አእኩቶ ወእሴብሐ
ለእግዚአብሔር እግዚአብሔርን
ፈጽሞ አመሰግንዋለሁ
በግዕዝ የአገባብ ቃል
ሰብኦ: ፈጽሞ
ነኦ: ና 1ሳሙ. 17÷44 ማቴ.4÷19
ፋት.2÷14
ወድኦ: ፈጽሞ
ኃዕባ
ሰንብዑ: ሳንባ 1ነገ. 22÷34
2ዜ.5.18÷33
በምልዑ: አካቶ መዝ. 49÷12
በግዑ: ጸድቅ
ቶዑ: የሰው ስም
ኒካዑ: አንካሳ 1ነገ.9÷16 2ነገ.23÷29
ኦራዑ: ሽንጥ
ደርፍኦ: ሻኛ
ገርድኦ: ዳኛ
ገዝድኦ: ጨዋ

የአገሥ ነባር 190		191 የአገሥ ነባር	
ሃልስ ኢ: አይደለም፤ ያለ ሳ: የለም መዝ. ሠለስቱ ደቂ.1÷14 አኢ: ተመብስ፤ አዋጅ ነጋሪ ዘፀ.4 ÷19 ቀስተመስታኢ: ቁርጭምጭምት አንዳኢ: አንጃ 2. ቆሮ.12÷2 ኤር. 13÷12 ገባኢ: ምዋተኛ፤ ሠራተኛ ራብዕ መልዓ: የዝሙት ባሕርይ ያለው ሜዓቂዓ: ሽቱ መጋ.4÷13 አስተኣ: እንቀጣጣሽ አለ አፍዓ: ሜዳ እዳሪ ዕብ.13÷12 ኤር.11÷6 አሊዓ: ወንዶች እንግዳዓ: ደረት አጠገብ ኃምስ መስዔ: መንሽ ኢሳ.30÷24 ማቴ.3÷ 12 ብስናኢ: ሥዕለ ስቅለት ቀልኢ: ወዳጅ፤ ልጅ፤ ብላቴና፤ ሎሌ ዘፍ.18÷7 መሳ.7÷10 ሉቃ.1÷ 54 ኤ: ስመ እምላክ ስመ ፊደል መዝ. 118 ÷121 ሰቂ.1÷16፤2÷16 ጉርኤ: ጉሮሮ ሮሜ.3÷13 ኢዮ.6÷ 30 ሣራ.26÷24	ግምዔ: ማሰሮ ማቴ .25÷4 ሣድስ ሆመረጽርዕ: ቃሞ፤ አንድ ሐረግ ሆሴዕ: እርዳ፤ አድን 2ነገ.15÷30 ፤17÷1 ዮሐ.12÷13 መሐስዕ: ጠቦት፤ ያበግ ግልገል ዮሐ.21÷15 ዘፍ.31÷38 መጋ.1÷8 መሳወዕ: ጅማት መስዕ: ገጠር መዝ.74÷6፤106÷3 መቃርዕ: አኮርባጅ፤ መምቻ መናቅዕ: ተረከዝ፤ ቁርጭምጭምት መግዝዕ: ፍራዳ፤ ሽህር፤ መጋዝእ በብ ሉቃ.15÷23 ማቴ.22÷4 መጣዕ: ስም ስንክ.ጥር 3 መግጉዕ: የሰው ስም ማቴ.24÷24 ፤8÷6 ማር.2÷3 መኪብዕ: በቅሉ ሚዕ: ሽቱ ስንክ ጥቅ.21 ምራዕ: ጉልቻ፤አንቀልባ ፤ግልድም ምጽንጋዕ: መጠጊያ፤ መቃኛ፤ በረት ምሳ.14÷4 አማጋዕ: ሐሩሩ ምሳ.14÷4 ሞራዕ: ሞርዕ፤መታጠቂያ ሰምዕ: ሰም ጧፍ ፈ.መ 17÷6 ሰይኢ:ነውር፤ ርኩስት፤ አካቶ 2ሳሙ.13÷2፤18፤13	ሱዕ: የጧፍ ኩስታሪ ሳዕ: ሰዓት ጊዜ ሳውዕ: ካህን ራኩዕ: የመጋፊያ አጥንት ቀርነናኢ: ጓጉንቸር ዘፀ.8÷2 ቀውዕ: ዘመነ በልግ ቀጸዕ: የአሳት እራት ሃይ.አበ ቀርዕ: የራስ ቀር ቂናዝዕ: ብርንጉ፤ ጸጉር ቂናዝዕት በብ ዘሌ.19÷27 ምሳ.16÷13 ቋዕ: ቁራ ዘፍ.8÷7 1ነገ.17÷4 ሉቃ. 12÷24 መጋ.5÷11 ቆዕ: ሽቱ የወይን ሮርቃ መጋ.4÷13 ቆብዕ: በቁሙ ዘፀ. 28÷40 በግዕ: በግ ጌታ ኢሳ.53÷7 ዮሐ.1÷19 አባግዕ በብ ዮሐ.10÷1 ፤21÷15 ማቴ. 25÷32 ብኂዕ: ቡሆ ብርዕ: መቃ፤ ሸንቦቆ፤ ብር ኤር.8 ÷8 ተላኢ. ፍሪንባ ዘፀ.29÷26 ዘሌ .7÷30 አናኩዕ: አቀንጣራ ፌንጣ መዝ. 77÷46 አንጉዕ: ቅልጥም ኢዮ.35÷24 ያዕ. 4÷1 ዘፍ.45÷18 አውልዕ: ወይራ አመፀኛ ሮሜ. 11÷17 ዘዳ.23÷11 ዓሞ.2÷9 አወዕ: ወርቅ አጋሣዕ: ሰንጋ	ኤልሳዕ: መድኅን እግዚአብሔር መድኃኒት 1ነገ.19÷16 2ነገ.2÷19፤ 4÷2፤5÷10፤13÷19 ኤራዕ: ጨረቃ ሄኖ.26÷2 ዕንቋዕ: እንኳ፤ እስይ መዝ.34÷39 ሕዝ.26÷2 እግዚእ: ጌታ ፤እምላክ ሉቃ.1÷ 68፤ 2÷9 ኢሳ.40÷3 ሉቃ.3÷3 ዮሐ.20÷28 ከርካዕ: ሎሚ ዘፍ.30÷37 ኤር.1÷ 11 ኩርናዕ: ክንድ ሕዝ.13÷18 ዝብኢ: ጅብ ኤር.12÷9 1ነገ.21÷19 ያድዕ: ሮማን ዮሴኢ: የሰው ስም ዘካ.3÷3 ድኩዕ: ፋንድያ ኤር.8÷2 ሉቃ.13 ÷8 ገልዕ: ገል፤ ማነቂያ፤ መንቁር መዝ.21÷15 ገንዕ: ጋን፤ጉራስ ጎሜዕ: መርከብ፤ ታንኳ፤ ቀርከሐ፤ ሸንቦቆ ፀፍዕ: እበት ዓዕዓዕ: ጭንጋፍ፤ ጉዳይ፤ጣጣ 1ቆር.15÷8 ኢዮ.3÷16 ዕልዕ: ቀስል ኢሳ.1÷6 ራዕ.16÷2 ጽራዕ: ሐረግ የማይረባ ሉቃ.15÷ 18 ጽርንኢ: ችፌ፤ ክፉእባብ ዘዳ.28 ÷27

ጽርዕ፡ ቋንቋ፡ሀገር ዮሐ.12÷20፤
19 ÷12 የሐዋ.21÷38
ጽዋዕ፡ በቁሙ ማቴ.10÷42 መዝ.
10÷5፤15÷5 ማቴ.20÷22
ጽጋዕ፡ መከዳ ሕዝ.13÷18
ያላዕ፡ ቋጥኝ፤ ገዎቻ ሊዮ.41÷15
ሣብዕ

እግዚእ፡ አቤቱ፤ ስመ አምላክ
ራዕ.1÷8፤21÷6፤22÷13
አ ፡ ቃለ አንክር፤ ቃለ አጋኖ ፤
ቃለ ምጽት፤ ቃለ አስተዋርዶ፤ ቃለ
አስተሐቅር ሆይ መዝ.117፡ 25

የአ ግሥ አመል

ከ፡ከ፡ኪ፡ ክሙ፣ ክን የአካል
ዝርዝር ጠቃሽና አሰሚ ወይም
ምዕላድ አንተ ፡ አነ፡ አንቲ፡
አንትሙ፡ አንትን፡ የሚባሉትን
የቅርብ የቅርቦች ወንዶችና ሴቶች
፩ቱ ሠራዊት ነበብክ ፡ከ፡ኪ፡
ክሙ፤ክን፤ እያለ ዘርዝርና ጠቅሶ
ለይቶ ያሳያል አነ፡ ለሚለው ግን
ከቀዳማይ በቀር በዝርዝር ሁሉ
አይገባም ከ፡ የነበረውን የ፡
ይወርሰዋል ነበብኩ ንባብየ ከ፡ አ-
ሙሰ የእንክርና የአጋኖ
የአስተብቀላ ቃል በመጨረሻ ቃል
እየገባ መድረሻውን ራብዕ
በማድረግ ቃል ያገኘታል እኮ፤

እንኳን ይሆናል ብዙ ጊዜም
ትርጓሜና ፍች ሳይፈልግ
እንደ፤ከመ አዳማቂና የንባብ ጌጥ
ሆኖ ይቀራል ምንትኬ ሰብእ
ዘይጸንሐ እሳት ምንትኬ ዘእሚሃ
ዐውያት / እንክር/ ንግባእኬ ንበ
ጥንተ ነገር ውእቱኬ፤
አንትሙኬ፤ ዝኬ ውእቱ ዝኬ እፎ
ይህ ነዋ ይህሳ / አጋኖ/ ወይንኬ
አልበሙ የላቸውም እኮ/ ምልጃ/
ርእዩ አመ ይዌልጡ አሐዛብ
አማልክቲሆሙ እንዘኬ ኢኮነ-
አማልክተ እንኳን አንድ አንድ
ጊዜም በዋዊ ፈንታ ኩሉኬ ዕፅ
ዘኢይፈሪ ዝኬ ፈትሐ አሐተ
እምላ ኦሪትሰኬ እያለ አያሰታው
ገብቶ ይገኛል አንድ አንድ ጊዜም
ማ ይሆናል ይኸውም በነባረና
በትዕዛዝ አንቀጽ ሲገባ ነው ነዐኬ፤
በልኬ፤ ናማ፤ በልማ የመሰለውን
ትርጉም ያሳያል።

ከ11ኛ ፊደል ዐቢይ አንቀጽ

የክ ነጠላ ግሥ

ሆከ፡ አወከ ሢራ.29÷18
ኢዮ.12÷23 ሐውክ ዘ. ያዕ.3÷16
ሁከት ሳ. ዮሐ. 5÷3 ጥበ. 17÷8
ኄከ፡ አላመጠ ሂክ ዘ. ኂከት ሳ.
ኂካን ምእ.

ሐኒከ፡ ሠጠ ምሳ.13 ሱቃ.3÷13 ሐኒክ ዘ.
ሕንኪ ጥ
ሐከከ፡ ተከራከረ ሐከክ ዘ. የሐዋ.19 ÷36
ኢሳ.22÷5 ሮሜ.16÷ 17
ለሐከ፡ ሠራ በ3 የፈታል ጥበ.15÷8
መዝ.118÷33 ለሐኳ ጥ ልሐከት ምእ.
ዘሌ.6÷21
ለአከ፡ ሳክ ሳእክ ዘ. ሳእካን በብ ልእከት
ሳ. መልእክት ባ . ከ. ም. ታት በብ
መልእክ ባ. እከት በብ ዘካ.1÷12
ማቴ.22÷30 መዝ. 103÷4
ለከከ፡ ጸፈ.
መሐከ፡ ራራ ሮሜ.3÷32 ዮና.4÷10
ሕዝ.16÷5 ምሕከት ሳ.
መለከ፡ ገዛ በ2 ይፈታል መዝ.102÷23
መለከት ምልክና ምእ. መዝ. 102÷21
2ጴጥ.1÷3
መሰከ፡ አቀጠን 2ነገ. 9÷24 ዘካ.9÷13
ምስኪን ምእ. መዝ. 40÷1
ማኅረከ፡ ማረከ ኢዮ. 1÷17 ኢሳ.53÷ 12
ምኅርካ ጥ. ዘጉ.31÷11 መዝ. 67÷12
ምዕከ፡ ከፋ ማዕከክ ዘ. ዮዲ .8÷16
ስህከ፡ ሻከረ መዝ. 108÷24 ስህከት ሳ.
ሢረከ፡ ብልሀተኛ ሆነ ሢራክ. ስም
ጊ.ወ.ሐ.7 80 ስንክ ግን 16
ሰበከ፡ አስተማረ በ4 ይፈታል ኢሳ.61÷1
ሮሜ.10÷ 14 ስብከት ሳ. ዮና.3÷2
ማር.5÷20 ምስባክ ባ.

ሰበከ፡ ጣዖት ሠራ ሕዝ.22÷20
ምሳ.17÷4 ስብኮ ጥ. ዘፀ. 32÷4
ዘሌ.19÷4 ናሐ.1÷14
ሮከ፡ ሾመ ያሮክ ሮከ. ዘ.
ረጉነኩ፡ ጉዘጉዘ ረጉነኩ ዘ
በከ፡ ብላሽ ሆነ ኢዮ. 31÷26 በክ ዘ.
ባረከ፡ ባረከ አመሰገነ በ6 ይፈታል
ዘፀ.15÷1 ዳን. 57÷88 ሱቃ.24÷30
ማቴ.15÷36 ቡራኬ ጥ. በረከት
ብርከት ምእ. ታት በብ
በተከ፡ ቈረጠ ኤር.5÷5
ተመልእከ፡ አለቃ ሆነ ማቴ.27÷11
ዕብ. 12÷2 መዝ.2÷2 መልእክ ዘ.
ተዐረከ፡ ወዳጅ ሆነ ሢራ.6÷7 ዐርክ
ዘ. አእርክት በብ ያዕ.2÷24 ሢራ.6÷4
አርኬ. ጥ.
ነሰከ፡ ነከሰ ስንክ ነሐሴ 15 ንስከት
ሳ. መንሰክ ባ መሳ. 15÷14
ነክነከ፡ ወዘወዘ ስንክ. ታኅ. 11
ነክኒክ ዘ.
ንዕከ፡ ከፋ፤ ኮራ ሔኖ. 96÷2 ናዕክ
ዘ. ዘካ.4÷1 ሕዝ. 22÷8 ዘጉ.36 ÷22

ጉራጅ

አምለከ፡ አመለክ ዘፀ.20÷3 ሢራ.
38÷33 አምላክ ዘ. መዝ. 49÷1
ዘፀ.7÷1 መሳ.11÷24 ዮሐ.20÷27

የክ ነጠላ ፯ሥ
አስተብረክ: ሰገደ አሰገደ ሉቃ.22÷
42 ፊልጵ. 2÷11 ብርክ ዘ. አብራካ
በብ ብረክ በ፩ በብ መዝ.108÷24
አስመክ: ተጠጋ አስጠጋ መላ.16÷
26 ሉቃ.9÷58 ምስማክ ዘ. ካት
በብ. መጋ.3÷10 1ሳሙ. 20÷25
አውክክ: አጉደለ! አወጣ
ወሰክ: ጨመረ ኢሳ.1÷5 ምላ.1÷5
ውስኪ ዘ. ውሳኔ ጥ. ተውሳክ ባ.
ካት በብ.
ወሐክ: አነሳሳ ምላ.6÷3 2ነገ.
12÷14 ዳገ. 31÷27
ድሕክ: ተጓቢቸ ስንክ. ሐም.10
ድሕክት ላ.
ደረክ: ጸና መድረክ ባ. ያዕ.5÷9
ሕዝ.41÷16
ጉዥኩ :ከመረ ነሕ.13÷15
ጸክ: ሹልዳ አወጣ ዘፍ.32÷32 ጽኩ.
ዘ. ሕዝ. 32÷6
ጽሕክ: ጮኸ
ፈለክ: ፈጠረ ፋሌክ ፈለክ ዘ.
ቀሌ.አፈ. ድ.1

የክ ፯ሥ ምስክር

ለሐኩ በ3 ይፈታል

ለሐኩ: ፈጠረ እደዊክ ገብራኒ
ወለሐኩሀኒ እን. መዝ. 119÷73
በአርአያሁ ለሐኩን እን. መቃብ.
22

194
ለሐኩ: ሠራ ይብሉኑ ልሕኩት
ለለሐኩሁ እን. ኢሳ. 29÷16
ለሐኩ: አደረገ ዘልፈ ንልሐኩ
ውስተ አልባቢን ተዘክሮ እግዚአ
ብሔር ወፈሪሃ ስሙ እን. ተግሣጽ
26

መለክ በ2 ይፈታል

መለክ: ገዛ ከመዝ ይቤ
እግዚአብሔር ዘኩሉ ይመልክ
እን.
መለክ: ሠለጠነ ዘየአቢ ብርሃን
ከመ ይምልክ መዓልተ ወዘይንዕስ
ብርሃን ከመ ይምልክ ሌሊተ
እን.ዘፍ.1÷17

ሰበክ በ4 ይፈታል

ሰበክ: አስተማረ እምአሜሃ አጎዘ
ኢየሱስ ይስብክ እን. ማር.5÷20
ሰበክ: አዋጀ ነገረ ወእዘዘ.ሙሴ
ወሰበክ ውስተ ትዕይንት
እምይእዜ ኢይገብሩ መባእ
ዘአሥራት ዘመቅደስ እን. ዘፀ.
37÷6

ሰበክ: ሠራ ወሰበክ ላቲ
ሕልቀታተ ዘወርቅ አርባዕተ
ለአርባዕቱ ገበዋቲሃ እን. ዘፀ.
38÷5
ሰበክ: ጣዖት ሠራ ወገብሮ ግልፍ
ወሰበክ እን. መላ.6÷4

195
ባረክ በ6 ይፈታል
ባረክ: ባረክ ባርክዎሙ ለእለ
ይረግሙክሙ እን. ማቴ.5÷44
ባረክ: ረገመ ወባረክ ኢየብ ዕለተ ልደቱ
እን. ኢዮ.3÷1
ባረክ: አስረዘመ:አጸና: አበዛ ወባረክ
ዓመተ ጳድቃኑ እን. 1ሳሙ.1÷9
ባረክ: ሰደበ ባረካሁ ለንጉሥ እን.
ባረክ: መረቀ ባርክኒ አባ ከመ ባረክ
አብርሃም ለይስሐቅ ውልዱ እን.
ባረክ: አመሰገነ ይባርክዎ ኩሉ ግብረ
እግዚአብሔር እን. መዝሙ. ረ. ሰለስቱ
ደቂቅ 1÷32

በግዕዝ ያገባብ ቃል

የክ ፯ሥ ነባር

ክ: ብሂል ከሀሊ እግዚአብሔር
እግዚአብሔር ቻይ ነው::
ለክ: ላንተ መዝ.64÷1
ብክ: ባንተ መዝ.17÷29
አስክ: አስክ: ድረስ ማቴ.5÷18
እንክ: እንግዲህ መዝ. 131÷6

ካዕብ

አልኩ: አሊያ: አሊያው ማቴ. 25÷8
111
አልልድኩ: አነር
አስክ: አስኪ ኢሳ.19÷12 ዳገ.3÷ 15
አንትኩ: ያች ይችው
ዘስክ: ያ: ያው ዘፍ.37÷19

የክ ፯ሥ ምስክር
ሚልኪ: የሰው ስም ስንክ መሴ.1
አውጣኪ: መናፍቅ
ኮርኪ: ራዛ
ራብዕ
መስተካ: ጨጓራ
ሚካ: የሰው ስም መላ.17÷5
ሰኩቶሊካ: ቤተክርስቲያን
ሶቤቃካ: እንክይ
ባረካ: የሴት :ያገር ስም ክ.4.5÷ 22
ታዕካ: አዳራሽ እመቤታችን ስንክ
ጥር 27
አጥረሰካ: የሰው : የመጽሐፍ ስም
ተዝካር
ጸስካ: ደስታ: ፋሲካ
ፋሲካ: ፋሲካ ዘፀ.12÷11 ዮሐ.18÷
39:2÷13
ፖሲካ: ፋሲካ
ፔርካ: ሽንብራ 2ሳሙ.17÷28
ፔካ: ዕንቁ: ነጭ: ደንጊያ:
የመንበር እግር ሔኖ. 18÷8
ኳኳ: ቀይ በርኖስ: ቀይ ትል: ቀይ
ቀለም የሚያወጣ ኢሳ.1÷18
ጋምስ
ሀንደኬ: ያገር ስም ገግሥት
የሐዋ.8÷27
መሉኬ: አሪት: ስብቅ

የክ ግሥ ነባር 196
አምደ: መሰከ: አመድማዶ ፡ ልት በትረፊያክ: የአበው ሊቀ ካህናት
ኢዮ.24÷24 ባርክ: የሰው ስም ኤር.32÷12
አውጣኬ: መናፍቅ: ስልቻ ፡ 36÷1
አኬ: አ: ሆይ ታሪክ: ወግ: ታሪክ
ኬ: ተጋዥ ቃለ አጋኖ ናዕክ: ቆርቆሮ: እርሳስ: አረር
ዝኬ: ይህ ነዋ ሕዝ.22÷18 ዘጉ.31÷22 ሢራ.47÷
ጓልኬ: ሰናፍጭ 18
ሣድስ አራማይክ: የአረማውያን ቋንቋ
ሐሰክ: ትል 277. 18÷26 ነህ.8÷8 ማር.5÷41
ሐኒክ: አፈር አቤሜሌክ: የሰው ስም መሳ.9÷6
ሔልሜልሜሌክ: ቀራ: የኮከብ ኤር.38÷6: 39÷15
ስም ሔኖ.64 አከክ: ፍርፍር
ሔኖክ: ስም ሔኖ.1÷1 ዘፍ.5÷18 አድራማሌክ: የሰው ስም
ዕብ.11÷6 ይሁ: 14 177.19÷37 ንጉሥ ኢሳ.34÷11
መስብክ: ማሰር አኒሜሌክ: ሥላሴ
ማዕከክ: የብር ተፋ: ክበብ: ባሪታ ከሐክ: ወዲያ
ዘፀ.38÷26 መጋ.7÷3 ኮክ: ኮክ
ሜርዳክ: የአማልክት ንጉሥ ኤር. ደስክ: ጉስምት
50÷2 ደደክ: ደጋ ዳ7.3÷48 ስንክ.
ምስክ: ሽቱ ጥቅ.21 ጥቅ.21
ሰሊክ: ሽቱ ስንክ. ጥቅ.21 ጸሐኩ: ሰናፍጭ
ሠርክ: ማታ መዝ.140÷2 ዘሌ.6÷ ጸክ: ትክሻ: መጋፊያ: ሹልዳ
13 2ዜና 13÷11 1ሳሙ. 31÷3 ዘፍ.32÷24
ሲራክ: መስመር ስም ስንክ. ግን.16 ፈሰክ: ክፍል
ሦክ: እሾህ አሥዋክ በብ. ፋሌክ: ሰማይ ቀሌ.
ማር.15÷13 ማቴ.7÷16 ማብዕ
በሐኩ: አውራ በግ ምሳ.24÷66 ስብክ: ጣዖት ዘፀ. 32÷4
ዘፀ.31÷10

197 የወ ነጠላ ግሥ
እኩ: አይደለም መዝ.122÷1: 1÷4 ሚክ. ወተወሊዶ ወጸቢሆ በ : ጊዜ.
1÷5 ኢያሪኩ: ያገር ስም: የባሕር ስም እዚመቦ ርስተ ወኢመጠነ ምክያደ
ዘዳ.34÷3 ኢያ.6÷1 177.16÷34 ሉቃ. ቤግር:: ስንኳ ጸድቀ ቄርሱስ
10÷30 ወኢጸድቀ ንስጥሮስ ግን እንጅም
የወ ግሥ: አመል ይሆናል ምስጢሩ ያው ነው በልዕ
ወ:ሂ:ኒ:ዓዲ ንኡስ አገባብ: አጫፋሪ ወኢሰትየ ብሉ አልጠጣም እንጂ
ማሰሪያ ከፋይ: አጋናኝ: ም: ና: ያሰኛል ምንተ ንበልዕ ወምንተ
ቸልታ: ዘተረስዐ: ውጥን ጨራሽ : ንሰቲ:: ስ: ሐረ ወጋለፈ ከተበ
የአገዝ ጠቅላይ: ከ: በ: ስንኳ: ወጸሐፈ ፈጽሞ አዳማቂ ሲሆን እንደ
ግን:ሳ: ፈጽሞ: አዳማቂ: ትች ይሆናል ከመ በሣልሳይ አንቀጽ ስምዐኒ
:: ም: ሲሆን በሁሉ ይገባል በልዕ ወእንግርክ ቅረቢኒ ወእግስስክ
ወሰትየ ስምዐ ወርእየ ና: ሲሆን በስም ኢትግበራ ለእኪት ወኢይርከብክ
ይገባል ጴጥሮስ ወጳውሉስ ያዕቆብ እኩይ እያለ ይገባል:: ትች ሲሆን
ወዮሐንስ በሦስት ስሞች ሲገባ ምንተ ትሁቡኒ ወአነ አገብኦ ለክሙ
መጀመሪያው ና: ሹሐተኛው ም: ይሹናል ይላል:: ወ: ከሹሉ ገብ ፊደል
ጳውሉስ ወስልዋኖስ ወጢሞቴዎስ በብዙ ስለሆነ ስልቱ ና: አፈታቱ ብዙ
ስሞች ሲገባ ጭራሽ ም: ይሆናል ወይም ነውና:: በግሥ አመልና በንዑስ
ጠቅላይ ሹኖ በአብ በወልድ በመንፈስ አገባብ በፊደል ታሪክ ተመልከት
ቅዱስ ስም ያሰኛል:: ተንስእ ወጎደገ ሹሐተኛም የግሥ ዐመል ሆኖ
ልብሶ ተጠምቀ ወእድነነ ርእሶ:: ቸልታ ፊደልን ሁሉ ካዕብና ሳብዕ ያደርጋል
ልብሱን ጥሉ ራሱን አድንኖ:: ዘተረስዐ የካዕብ የሳብዕ ሥረያቸው ወ: ነው
ሲሆን የኋሊት ይፈታል:: ወ: የወደቀበት በአማርኛም እንደ መ: ባዕድ ዘር
ማሰሪያ ያልወደቀበት ቸልታ ይሆናል:: ይሆናል ጠመደ: ወጥመድ ነበረ:
ታም:: ተሰቅለ ጴጥሮስ ወከማሁ ወንበር የመሰለው ሁሉ ዊ: ዊዩ:
እንድርያስ ውጥን ይህ የፊቱን በኋላ ዊዩ: ወገን ቅጽል ምድራዊ ሰማያዊ
ሲጨርስ ነው የኋላውን በፊት ሲጨርስ እያለ እንደ ምዕላድ በጫፍ በትራስ
ሰማይ ወምድር የጎልፍ ይላል:: ከ: ና: ይገባል 2ኛም ግብረ ሰብእ ያለውን
ሰማይ ወምድር የጎልፍ ይላል:: ከ: ና: ግብር ሰብእዊ ይላልና ዊና: ዩ :
አንድ ወገን ናቸው ዋ:ዋ:አ: የራብዕ

የወ ነጠላ ግሥ 198		199	የወ ነጠላ ግሥ
ሥረይ /ዋየል/ ለአማርኛ ፊደል	ሀለው: ቀራ መዝ. 126÷2	ደለው: ተገባ አስገባ! መዘነ በ2 ይፈታል	አሰው-ሰው : መሰላል አደረገ ሰዋሰው
ሥረይ ይሆናል ቡዋ: ዱዋ: ሀለውት መድ	ሉለው: ጠበሰ ያዕ.3÷6 ሉሉ ጥ.	ኤር.32÷9 መድሉት ባ. ከ. ም.	ዘ. ዋት በብ ዘፍ.28÷10
በአማርኛ የሐዘንና የነቀፌታ ቃል	ሉለውት መድ.	መዳልው በብ ዕዝ. ሱቱ. 2÷36	አንሰሰው: ተመላለሰ አመላለሰ
ይሆናል ው: አብዥ ምዕላድ ሰግላ:	ለው-ሰው: ተውለበለበ ያዕ.3÷6	ገለው: ሸፈነ 2ቆሮ 3÷15 ዘፀ. 16÷33 ገላ.	ኢዮ.38÷16 ነሶሳው ዘ. ጥበብ.15÷5
ሰጋልው ሰላድው ወላትው	ማለው: ሸፈነ	ጥ 2ቆሮ. 3÷15 ግልወት ሳ.	፣7÷22 አንሰሳ ጥ. ዘፍ. 1÷24 መዝ.
የመሰለውን ሁሉ	መጽለው: ጠወለገ- ማቴ.15÷32	ጓሕለው: ሸነገለ መዝ. 14÷3 ሮሜ.3÷13	79÷13
ወ 12ኛ ፊደል ዐቢይ አንጽ	፣6÷16	ጉሕላዊ ጥ. ኤር.9÷8 ሮሜ. 3÷29	ሐረው: በሳ ሕርወት ሳ. ሢራ.38÷
የወ ነጠላ ግሥ	ቄለው: ቄላ ኢዮ.30÷30 ቆላ. ጥ	ጉሕሉት ጉሕልያ ምእ. 2ጢሞ.2÷9	27
ለሀው: አለቀሰ ራእ.18÷7	መዝ.83÷6 ፣103÷8	ጸለው: ቀቀረ አዳመጠ መዝ.77÷1 ስንክ.	መረው: ማገረ
ኢዮ.19÷10 ማቴ.12÷1 ላህ ዘ.	ስካዕለው: ቄጠቄጠ	ሰኔ .21 ጽልዎት ሳ.	ሰረው: ነቀለ ዕብ.4÷12 ኢሳ.48÷4
ልሀውት ሳ.	ተለው: ተክተለ ዘፍ.14÷14	ዘመው: በደለ፣ ሸረሞጠ ምሳ.5÷3	ሥርው ዘ.አሥራው በብ. 2ሳሙ.23
መሐው: አሽ ኢዮ.19÷10 ማሕው	ኢሳ.59 ÷13 ማቴ.4÷20 ትልወት	ማር.8÷38 ዘማ. ዝማዌ ጥ. ኢሳ.57÷3	÷21 ማቴ.7÷4 ሠርዌ ጥ. ሠራዊት
ዘ. ምሕወት ሳ. ዓሞ.6÷6 ያዕ.	ሳ. መትሉ ሳ. ተለውት መድ	ሆሴ.1÷2 ዝሙት ምእ. ምሳ.7÷9	በብ ኢሳ.48÷40 ሆሴ.9÷16
ዘዕልበረድ ሢራ.43÷19	ኖለው: ጠበቀ ኖሉት መድ	ደመው: ደም ሆነ ደም ዘ. ዘፍ.9÷4	ሰረው: አጠፋ መዝ.105÷23
ምሀው:ቀለጠ ዘፀ.16÷21	ዘፍ.4÷2 ዘጉ.32÷4 ሉቃ.2÷8	ደማት በብ	ወረው: ወረወረ መክ.3÷5 የሐዋ. 22
ሥሀው: ጉተተ ጥበ.2÷3 ስህወት ሳ.	ዐለው: ወነጀለ ጥበብ.17÷18	ጸመው: ደነቄረ፣ ጸጥ አለ ጽማዊ ጥ.	÷23
አስሐው: አወለቀ ስንክ. ገዳ.29	ሕዝ.9÷13 ዕልወት ሳ. ኤር.	ምሳ.7÷9 ዘዜና. 5÷4 ጽሙና ምእ. ስንክ	ዘረው: በተነ ሕዝ.5÷10 ጦቢ.4÷ 17
አርጎው: ከፈተ ኢሳ. 64÷1 ጦቢ.	18÷12 ኢዮ.21÷12 ዓለውት መድ.	ሚያ. 10	ዝርዎት ሳ. ታት በብ. ዳን.12÷7
8÷13 ርገወት ሳ. ኢሳ.8÷11	ኤር.18÷12 ኢዮ.21÷17	ፃመው: ደከመ ኢሳ.49÷4 ዮና.4÷10	ሰንቀው: መታ ኢዮ.21÷12 ኢሳ.
1ዜና.9÷27 መርሆ ባ. ሁት በብ	አመድለው:ግብዝ አደረገ መደልው	ፃማ.ጥ. ጥበብ 3÷11	23÷16 ስንቃዊ ጥ. መሰንቆ ባ.
ማቴ.16÷18 መሳ.3÷251ዜና. 9÷27	ባ.	ሐሰው: ዋሽ ሮሜ.9÷1 ኢዮ.6÷10	መሰናቁት በብ ራዕ.14÷2 መሳ.
ጽሕው: ተግ አለ ዘፍ.9÷24	አስተዳለው: አዘጋጀ ምሳ.9÷6፣8	ሐሰ: ሰባር አንቀጽ ሕላዊ ጥ. ሐሰት	11÷34 ፣21÷21
ጽሕወት ሳ. ማቴ.16÷2	ተድላ ጥ. ድልወት ሳ.	ምእ. ሐሰውት መድ. ዘፀ. 20÷16	አስቆቀው: አለቀሰ ኤር.7÷29
ጸልሐው: ሸነገለ መዝ. 5÷9	አስፊድለው: መነጠረ	ኢሳ.30÷9 መዝ. 26÷14	ሰቆቃው ዘ. ማቴ.2÷27
ጽልሐት ምእ. ዘካ.1÷9 ዳን.	አድለው: አደላ ኢሳ.11÷3	መስው: ቀለጠ ሢራ.3÷15፣38÷28	ነቀው: ሙሽ ሶፎ.2÷14 ማቴ.26÷ 34
11÷23	ወይለው: አለቀሰ ወይሌ ጥ. ሕዝ.	አመንለው: አጠፋ 2ዜና. 6÷22 ምንላዊ	ንቃው ዘ. ንቅወት ሳ ስንክ ሚያ.17
ሀሰው:ኖረ መዝ.132÷1 ሀሉ ሰባር	7÷26 ኤር. 31÷1 ምሳ. 23÷29	ጥ. ማቴ.6÷12	አብቀው : ከፈተ መዝ.21÷12፣105
አንቀጽ ሀላዊ ጥ. ሕልውና ምእ.			÷17 ስንክ. ጥር 4 ታላ.1

የወ ነጠላ ግሥ		198
ሥረይ /የዋል/ ለአማርኛ ፊደል	ሀሰወ: ቀራ መዝ. 126÷2	
ሥረይ ይሆናል ቡዋ: ዱዋ:	ሀሰወት መድ	
በአማርኛ የሐዘንና የነቀፌታ ቃል	ሱላወ: ጠበሰ ያዕ.3÷6 ሱሱ ጥ.	
ይሆናል ው: አብዥ ምዕላድ ስግላ!	ሱላወት መድ.	
ስጋልው ስለድው ወላትው	ሰውላወ: ተውሰበሰበ ያዕ.3÷6	
የመሰላውን ሁሉ	ማሰወ: ሽፈኒ	
ወ 12ኛ ፊደል በቢይ አንጽ	መጽሐወ: ጠወላገ ማቲ.15÷32	
የወ ነጠላ ግሥ	፤6÷16	
ሰሀወ: ስለቀሰ ራኢ.18÷7	ቂላወ: ቂላ ኢዮ.30÷30 ቆላ. ጥ	
ኢዮ.19÷10 ማቲ.12÷1 ላህ ዚ.	መዝ.83÷6 ፤103÷8	
ልህወት ሳ.	ሰካሰላወ: ቂጠቂጠ	
መሐወ: እሽ ኢዮ.19÷10 ማሕው	ተላወ: ተኩተላ ዘፍ.14÷14	
ዚ. ምሕውት ሳ. ዓሞ.6÷6 ያዕ.	ኢሳ.59 ÷13 ማቲ.4÷20 ትልወት	
ዘዕልበረድ ሢራ.43÷19	ሳ. መትሱ ሳ. ተሰውት መድ	
ምሀወ:ቀሰጠ ዘዕ.16÷21	ኖሰወ: ጠበቀ ኖሱት መድ	
ሥሀወ: ጉተተ ጥበ.2÷3 ሰሀወት ሳ.	ዘፍ.4÷2 ዘት.32÷4 ሱቃ.2÷8	
አስሐወ: አወሰቀ ስንዝ. ፡፡፩.29	ዐሰወ: ወነጀላ ጥበብ.17÷18	
አርገወ: ከፈተ ኢሳ. 64÷1 ጦቢ.	ሕዝ.9÷13 ዕልወት ሳ. ኤር.	
8÷13 ርገወት ሳ. ኢሳ.8÷11	18÷12 ኢዮ.21÷12 ዓላወት መድ.	
1ዜ5.9÷27 መርሆ ሳ. ሁት ቡብ	ኤር.18÷12 ኢዮ.21÷17	
ማቲ.16÷18 መሳ.3÷251ዜ5. 9÷27	አመድላወ:ግብዝ አደረገ መደልው	
ጽሕወ: ተግ አሰ ዘፍ.9÷24	ሳ.	
ጽሕወት ሳ. ማቲ.16÷2	አስተዳላወ: አዘጋጅ ምሳ.9÷6፤8	
ጸልሐወ: ሽነገሰ መዝ. 5÷9	ተድላ ጥ. ድልወት ሳ.	
ጽልሐት ምእ. ዘኪ.1÷9 ዳጊ.	አስፈድላወ: መነጠረ	
11÷23	አድላወ: አደላ ኢሳ.11÷3	
ሀሰወ:ኖረ መዝ.132÷1 ሀሱ ሰባር	ወደላወ: አለቀሰ ወደሌ ጥ. ሕዝ.	
አንቀጽ ሀላዊ ጥ. ሕልውና ምእ.	7÷26 ኤር. 31÷1 ምሳ. 23÷29	

199		የወ ነጠላ ግሥ
ደላወ: ተገባ አስገባ: መዘነ በ2 ይፈታል	አር.32÷9 መድሱት ሳ. ከ. ም.	አሰውሰወ : መሰላል አደረገ ስዋከው
መዳልው በብ ዕዝ. ሱተ. 2÷36		ዚ. ዋት በብ ዘፍ.28÷10
ገላወ: ሽፈኒ 2ቆሮ 3÷15 ዘዕ. 16÷33 ገላ.		አንሳሳወ: ተመላሰሰ አመላሰሰ
ጥ 2ቆሮ. 3÷15 ግልወት ሳ.		ኢዮ.38÷16 ነሳሳው ዚ. ጥበብ.15÷5
ጓሕላወ: ሽነገሰ መዝ. 14÷3 ሮሜ.3÷13		፤7÷22 አንሳሳ ጥ. ዘፍ. 1÷24 መዝ.
ጉሕላዊ ጥ. ኤር.9÷8 ሮሜ. 3÷29		79÷13
ጉሕላት ጉሕልያ ምእ. 2ጢሞ.2÷9		ሐረወ: በሳ ሕርወት ሳ. ሢራ.38÷
ጸላወ: ቀቀረ አዳመጠ መዝ.77÷1 ስንዝ.		27
ሰኔ .21 ጽልምት ሳ.		መረወ: ማገረ
ዘዕወ: በደላ፤ ሽረሞጠ ምሳ.5÷3		ሰረወ: ነቀሰ ዕብ.4÷12 ኢሳ.48÷4
ማር.8÷38 ዘማ. ዝማዊ ጥ. ኢሳ.57÷3		ሥርወ- ዚአሥራው በብ. 2ሳመ.23
ሆሴ.1÷2 ዝመት ምእ. ምሳ.7÷9		÷21 ማቲ.7÷4 ሠርዋ ጥ. ሠራዊት
ደዕወ: ደም ሆነ ደም ዚ. ዘፍ.9÷4		በብ ኢሳ.48÷40 ሆሴ.9÷16
ደማት በብ		ሰረወ: አጠፋ መዝ.105÷23
ጸዕወ: ደነቂረ፤ ጸጥ አሳ ጽማዊ ጥ.		ወረወ: ወረወረ መክ.3÷5 የሐዋ. 22
ምሳ.7÷9 1ዜ5. 5÷4 ጽመና ምእ. ስንዝ		÷23
ሚያ. 10		ዘረወ: በተነ ሕዝ.5÷10 ጦቢ.4÷ 17
ዓመወ: ደክመ ኢሳ.49÷4 ዮና.4÷10		ዝርምት ሳ. ታት በብ. ዳጊ.12÷7
ዓማ.ጥ. ጥበብ 3÷11		ሰንቀወ: መታ ኢዮ.21÷12 ኢሳ.
ሐሰወ: ዋሽ ሮሜ.9÷1 ኢዮ.6÷10		23÷16 ስንቃዊ ጥ. መሰንቆ ሳ.
ሐሰ: ሰባር አንቀጽ ሕሳዊ ጥ. ሐሰት		መሰናቂት በብ ራዕ.14÷2 መሳ.
ምእ. ሐሰወት መድ. ዘዕ. 20÷16		11÷34 ፤21÷21
ኢሳ.30÷9 መዝ. 26÷14		አስቆቀወ: አለቀሰ አር.7÷29
መሳወ: ቀሰጠ ሢራ.3÷15፤38÷28		ሰቆቃወ ዚ. ማቲ.2÷27
አመገላወ: አጠፋ 2ዜ5. 6÷22 ምገላዊ		ነቀወ: ጮሽ ሰፎ.2:14 ማቲ.26÷ 34
ጥ. ማቲ.6÷12		ንቃው ዚ. ንቅወት ሳ ስንዝ ሚያ.17
		አብቀወ : ከፈተ መዝ.21÷12፤105
		÷17 ስንዝ. ጥር 4 ታኅ.1

[illegible]

የወ ነጠላ ግሥ		202	
ሐውወ: ጠመጠመ ሉቃ.10÷32	ዐደወ: ተሻገረ ኢሳ.43÷2	አንጸወ: ደረቀ አንጸዋ ጥ. ዘሉ.11÷30	ሐይወ: ኖረ እመኒ ሐዋውን
የሐዋ. 4÷31 ሉዊ. ዘ. ሉወውት መድ.	የሐ.5÷24 ምዕዳው ባ. ማዕዶት ባ.ክ. ም. ኤር.32÷8 ማቴ.8÷28	አንጸወ: አረጋገረ ነጸደው ዘ.	ለእግዚአብሔር ነሐዩ ወእመኒ ሞትን ለእግዚአብሔር ንመውት እን.
ከወወ: ቅልጥፍጥፍ አለ ኢያ.4÷3	ዐደወ: ነጭ ሆነ ማር. 9÷3	አፀወ: ዘጋ የሐ. 3÷17 ኢሳ.26÷20	ሐይወ: ተቀመጠ ወሐይወ አዳም
ሰንዝ. ጥቅ. 15 ከዋው: ው.	ሰቴ.4÷7 ፀዓዳ ስር ፅዕዳዊ ጥ.	ማዕዶ ባ. መጋ.8÷9 መዝ. 140÷3	አምድገረ ወለዶ ለሌት ሰባተ ምእተ
ዓዋ. ጥ. ኢሳ.45÷13 ኤር.37÷13	መጋ.5÷10 ዳን.7÷9	መእፀት በብ ዘካ.12÷2 ምላ. 26÷14	ዓመተ እን. ዘፍ.5÷4
ዓወውት መድ. ሕዝ.1÷1	ተሠገወ: ሰው ሆኑ ሥጋ ሥጋዊ ጥ.	ደንጸወ: ነፋገ በ6 ይፈታል ጦሊ.4÷7	በጽወ በ2 ይፈታል
በዘወ: አዳነ ምላ.13÷8 በዛ ጥ.	ዘፍ.6÷17 የሐ.1÷14	ዘዳ.28÷54 ድንጸዊ ጥ. ሢራ.18÷18	በጽወ: ተኛ ብላፅ ሣዕረ ወልበስ
ዘሉ.25÷25 በዘውት መድ.	ዘሉ.18÷6 ዘፍ.9÷3	፤25÷2	ሣዕረ ወብጽው ዲበ ሣዕር እን.
መቢዝው ባ.	ተሠርገወ: ተሸላመ ሆሉ.2÷15	ገጽወ: ለየ መጽ ምስ. ገጽ ዘ. ጸት በብ	ፈላስ.76
ወርዘወ: ንሐመሰ ወሬዛ ውርዝዊ	1ጹጥ.3÷3 ሠርተ ዘ. ዘፀ.32÷2	ማቴ.16÷3 ኢሳ.6÷2 ግጸዊ ጥ.	በጽወ: አንቀላፋ ክድኖ ለቀራን ብቲክ
ጥ. ወሬዙት በብ. መጋ.2÷8	ዳን.17÷3 ሠርገት በብ. ሥርጋዊ	ሐፈወ: ደክመ ማቴ.12÷34 ኤር.39÷4	በብጽወ ኃጣውፅ እን. መጽ.ምስ.41
መዝ.148÷12 ወርዘውት መድ.	ጥ. ሢራ.43÷9 ሠረገላ ምእ.	ሐፍ ዘ.	ደሰወ በ2 ይፈታል
ሐይወ: ዳነ በ3 ይፈታል	አንገጉገወ: ተቅብዘበዘ	ተሰፈወ: ታመነ ኢያ.2÷9፤29÷23	ደሰወ: መዘነ ድሐ በመዳልው
ማቴ.17÷19 ሕይወት ሳ. ታት በብ.	ጸገወ: መጠወ ሠጠ ምላ.4÷2	፤39÷11 ተስፋ ጥ. ሮሜ.15÷8	ኃጣውኢነ እን. ሕዝ.1÷35
ማሕየዊ ባ. መሻ ዘ. ሐዋን ምእ	ተቶ.2÷ 14 ራዕ.16÷19 ጸጋ	ኤሌ.1÷18 ዕብ.11÷1	ደሰወ: ተገባ ይደልወን ንፈጽም ኩሐ
ዘፍ.3÷15፤20 1ጢሞ.2÷14	ጽጋዊ ምጣዊ ጥ. ቲቶ.2÷11	የወ: ግሥ ምሥክር	ጽድቀ እን. ማቴ.3÷15
ዘፍ.2÷7 የሐዋ. 1÷4 ፤11÷25	ሉቃ.1÷30	ሀላወ በ3ት ይፈታል	ደንጸወ በ6 ይፈታል
አውየወ: ተፍጻጾ ኢሳ.58÷9	አቀምጠወ: ተላመ ኢሳ.28÷25	ሀላወ: ኖረ እማንቱሰ ይተሐግላ	ደንጸወ: ነፋገ ኢትደንዱ ዐይንክ
ኢያ.35÷9 አውያት ምእ.	አጸንጸወ: ጠመዘዘ ሢራ.30÷12	ወእንተሰ ትሄሉ እን.መዝ.102÷26	በዘትገብር ምጽዋተ እን. ጦሊ.4÷7
ኢያ.34÷28	መዝ. 41÷10	ሀላወ: አለ ወመብዝተቶሙ ሀላው እስክ	ደንጸወ: ሳለ ይደነዱ በውስተ ማዕድ
ቀድወ: አማረ ቅድመት ሳ. ቀደውት	ሐጽወ: ሰለበ ሕጽው ው.	ይእከ እን. 1ቆር.15÷6	እን. ሢራ.14÷10
መድ. ሉቃ.15÷22 1ጢሞ.2÷9	የሐዋ.8÷27 ማቴ. 19÷12	ሐላወ: ጠበቀ ከንቶ ይተግሁ እለ	ደንጸወ: ቀኖ ትደነዱ ዐይኑ ለእትጉ
በድወ: ምድረ በዳ ሆነ	መፀወ: ዘመነ በልግ ሆነ መፀው	ይሐልው እን. መዝ.127÷1	እን. ዘዳ. 28÷54
ኢሳ.1÷7፤64÷10 በድው ዘ.	ዘ. ኢያ.2÷23 ኤር.5÷24	ሐይወ በ3 ይፈታል	ደንጸወ: ደነቆረ እንዝ ድንጽው
ኢር.4÷27 መዝ.62÷2 ኢያ.41÷22	በጽወ: አንቀላፋ በ2 ይፈታል	ሐይወ: ዳነ ወሐይወ ወልዱ በይእተ	አእዛህሆሙ እን.
አንቃዕደወ: አንጋጠጠ መጽ.ምስ.		ሰዓት እን.የሐ.4÷53	

ደገጽ 10፡ ደገደጎ ኢትዮጵያ ደገጽ 10፡ ወደገዛቱ ልብ በአገግ እገገ መቃገገ	የወገ ገገገ	ወ፡ ገገገ ወደገ እምሰገገ ገገገ ከሰገገ ወደገ	በገገገ የአገገገ ቃል	ወ፡ ወገ ገገገ እገገ፡ እወገ ስገገ.44÷17 ገገገ.5÷ 37	ሣልባ	ሐገ፡ የሰው፤ የመገገገ ስም የሐገገ.2÷3	ሐገ፡ መገገገ፤ ስም ዘገገ.29÷34 ፤ 34÷25 ፤ 30÷31 ፤ 49÷5	ልሐገ፡ እስተዋይ መገገገ፡ መገገገ ገገገ.25÷1 የሐገገ 2÷9 ኢሳ.62÷5፤61÷10	ናገገገ፡ የተተደሰ፤ የተሰየ ዘገገገ 6÷1 መሳ.13÷5 ገገገ.2÷23	ደሐገ፡ የከከባ ስም <u>ራብባ</u>	ሐገ፡ ከልሐ ስም ዘገገ.2÷20 ሐገ፡ ገገገ ሐገ፡ ገገገ ገገገ፡ ገገገገ ገገገ.31÷22 በሐሐገ፡ በተከርሰቲገገ፤ ገገገ ስም	ሐገ፡ እነሆ የሐ.19÷26፤1÷29 ልሐገ፡ ዘባ መጠባት ከርሰገገ፡ የሰው ስም አገገገ፡ ዝገባ አገገገ፡ አይገገ ሰሐገ.6÷1 ዘሐ.11÷29 ከደገ፡ ዕገገ ገገ፡ ገገገ ስም ገገገ፡ እገገሳ፤ ገገገ፤ እመቤታችን ዘ። 32÷4 መዝ. 68÷19 ገገገ.4÷2 ዘ።23 ÷19 ገገ፡ መጠገገ ሐገ፡ በከከቱ፤ የበሰሰሰ እገገገገ ከፋ.21	ገምባ ህገብ፡ በቅሐ መገገ፡ ግገገ ሰገገ፡ ገምሰ፤ ገገገገ፤ ገገገ፤ እስቃ ገገገ.7÷4 ሣራ.29÷29 ሰገገ፡ ግገገ ሰራግት በብ. ዘገገ.2÷1 ፤ 32÷2 ሣገ፡ መዝገብ አመጸ ኢያ.1÷1 ሐቃ. 16 ÷19 ሣገ፡ ጸሐኢተ ሕግ፤ገገገ ስም ዘገገ.10 ÷11 የሣ.4÷11፤3÷3 ሰገገ፡ እባብ፤ አውራ፤ ገገገ ዘገገ.3÷1፤ 37÷33 ዘገገ.21÷8 ዘገ፡ እገገገ

ግድብ

ገወ፡ እሳት ሢራ.11÷32
አቶወ፡ ሹቱ
ሳንተወ፡ ብርሌ ዓጥ.6÷6
ሰዋስወ፡ መሰለል፤ እመቤታችን፤
መሸጋገሪያ ዘፍ.28÷12
ሥር፡ ደማት፤ ሃይማኖት
፤ እንገት ሮሜ.11÷16 እ.ሳ.11÷1
ራግወ፡ የሰው ስም ዘፍ.11÷18
ቀርጎወ፡ ቀርጎሰው ሹቱ
በሰው፡ ምድረ በዳ
ብሕው፡ ጣሻ፤ ዱር
ታወ፡ ስመ አምላካዮ የፊደል ስም
ስቄ.1÷22፤ 2÷22 መዝ.118÷169
ናሀወ፡ ዋገምት
ናበወ፡ የተራራ ስም እ.ሳ. 46÷1
አሀርወ፡ እረያዎች ማቴ.7÷6፤ 8÷30
ሉቃ.15÷15
አልወ፡ ሹቱ ማር.16÷1 መዝ.10÷1
እርቴወ፡ ዋገዛ
አወ፡ ወይ፤ ወይም ዮሐ.6÷19
ዓወ፡ ሹልዳ፤ ወርቅ ዘፍ.32÷32
አፈወ፡ ሹቱ ማር.16÷1 መዝ.10÷1
አሳወ፡ የሰው ስም ዘፍ.25÷
ኩፋ.26÷26 ዕብ.12÷16
እንደናወ፡ ያገር ስም

÷25
ዕድወ፡ ባላጋራ መዝ.66÷2
ዕንሰሕመኔያወ፡ ሰው ባለ አይም ሮ
ዮሐ.5÷28 መዝ.88÷47 ማቴ. 12÷
32 መዝ.113÷24
ዋወ፡ ስመ አምላካ የፊደል ስም
ፊልክ 1 እና 3 መዝ.118÷46
ዘብድወ፡ አጽፍ ዕብ.11÷37
ዳሕወ፡ የእሳ አጥንት ጥርጎ
ሆሴ.5÷11
ዓወ፡ ጨወ፤ ካህን ማቴ.5÷13
መሳ.9÷45 ዘፍ.19÷26 እ.ዮ.6÷6

ሳብዕ

አብርዎ፡ ልብ
ተልዎ፡ እነር
ገንዎ፡ መንፈስ ቅዱስ

የዝግሥ አመል

ዘ፡ እንተ፡ እሳ፡ ዐቢይ አገባብ፤
ቅጽልና በቂ፤ ፍቸው የዘ፡ያንድ
እንተ ያንዲት እሳ የብዙ ኢየሱስ
ዘተብሀል ክርስቶስ፡ ድንግል እንተ
ተፍገረት ለብሏል፤ ሕዝብ እሳ
ሀለው ምስሌሁ፤ አዋልድ እሳ
አልቦን ተልቂ ማቴ.1÷16 ሉቃ.1÷27
ዮሐ.12÷17 መጽሐፍ ግን ዐዋጅ
አፍርሶ ዘን ለወንድም ለሴትም
ለብዙም እንተን ለሴትም ለወንድም

ይቀጽላል፡፡	ባለ	ቅኔዎችም	ዘሊረስይኪ ከመ ስብእ ሀያድያን
ያደርጉታል፡፡	አያሱኝም	አንስትያ	177.15÷35 መዝ.119÷5
ዘገረዩ፤	አላግዕ ዘአልቦ	ኖላዊ፡	ሉቃ.18÷11 ዘ፤ እንተ፤ እሳ፤
በቤተመቅደስ	ዘልህቀት	ወላት	በቅጽል በዘርፍ ሲፈቱ
ዳዊት፡	አቃርዮስ	እንተ	ደለወ የሚሰማማቸው ቃል ይሻሉ እንጂ
ርእይ፡	ዮሐንስ ወእቡቂር	እንተነበሩ	ወትሮ ዮ፡ አይባሉም ይህም ብእሲ
ገቡኦ	በእስክንድርያ	ሀገር፡	ብእሲ ዘለምጽ፡፡ ለምጸም ዚጋኔን ጋኔናም
ምእመን	እንተ	ይሰመይ	ጉልያን፡ ጋኔን ያደረበት ዘሲብት ሽቦታም
ዘፍ.6÷2	ዘጉ.27÷17	ድን	ሰንዘ. ሽቦታ እንተ ዕፍረት ባለሽቱ እሳ
ታላ.29	ዘርፍ	አያያዥ	ሆኖም አመፃ አመፀኞች አየሁሳኝ ሌላውን
ሲነገር	ብኩርና	ዘይዕቆብ	ከህነት ሹሉ ያሳያል እንተ እና እሳ
እንተ	ሉዊ	ነገሥታት	እሳ ይሁዳ ዘዘ፤ከዘ በሚለዩበት በልዩነታቸው
አንስትያ	እስዳዊት	ወዕቆባት	እሳ ለዮባቸው ተጽፈዋልና፡፡ በአገባብ
ሰሉሞን	አያሳ	በዩንገዘቡ	ይገባል፡፡ ተመልከት ዛ፤ ይች፤ ቺ፤ ይህች፤
ፍችውም	ያው፤	ዮ፤	ነው፤ ይችን፤ ዛ፤ እንቀጽ መዝ.117÷20
ሲዘረዝርም	አን	በር	ከፋች አድርጉ ዛ፤ ዕለት ምስል ዛ፤ ትውልድ
ዚላ፤	እንቲኦ፤	እሲሁ፤	ሃ፤ ሆመ፤ እርባታው እንደ እነና እንደ ንስነ
ሆን፤	ከ፤	ከመ፤	ከን፤ ዮ፤ እያሳ መደብ ስምንት ብቻ ሆኖ ይቀራል
እስከ	አሥር	ይዘምታል	ፍችውም እነና ንስነ የለውም፡፡ ዛ፤ ዛ፤
የርሱ፤	የርሷ፤	የርሳቸው	ያሳኝ ዝ፤ ዛ፤ እሱ፤ እሳ፤ የቅርብ ቅጽልና
ል፡፡	በር	ከፋች	ሲሆን እጸፋ ይህ፤ ይሽ ቅጽል ሲሆን
ዘ፤	ሆንተ፤	ዘ፤	እምዘ፤ በዘ፤ ስመ. ጭብጥ ወይም እጆታ
እያሳ	ይገባል፡	አንድ	አንድ ይባላል፡፡ ዝ፡ብእሲ፤ዝ፡ሕዝብ ዝ፡
ባለአገባቦች	ዘ፤	ስላ፤	ና ይሆናል ቃል፤ ዝ፡ መጽሐፍ ዝኩ፡ዝኒ፤
ይላሉ፡፡	ምክንያቱም	በእስመና	ዝሳ፡ዝኪ ዝ፡እምዝ ከመዝ
በእንተ	ፈንታ	ተጽፎ	ስላገኙት በእንተዝ ዘ፡ ይህን፡ይሽን ይህንን
ነው፡፡	ነስሐ	እግዚ	ዘአንገሡ ትማልም፡፡ ዘ፡ ጊዜ እመገብረ ዘ፡
ሰላሳል፡፡	ሰይ	ልዮ	ዘርሕቀ ቃለ ስምሉ ዘ፡ ነገረ ወባረኩ፡፡ ዘ
ማንደርዮ	አስኩተክ	እግዚአ	ቡራኩ፡፡

ዘ 13ተኛ ፈደል በቤደ አንተጽ	የዝ ነጠላ ግሥ
ሐልዘዘ፡	አፈራ ሐልዚዝ ሐልዘዝ ዘ.
ሐልዘዘ. ጥ.	ሐልዘዘ. ጥ.
ሐልዘዘ፡	መርዝ አደረገ ሐምዝ ዘ.
ራእ.12÷12	እስማዝ ቡብ መዝ.139÷3
ሐባዘ፡	ጋገረ ዘ፡12÷39 መሳ.7÷13
ማቴ.12÷4	ሐባዝ ዘ. ሐባውዝ ቡብ
ሐባዘት ሳ. ሆሴ 7÷4	
ሐንዘዘ፡	እነዘዘ
ሐወዘ፡	እማረ ሐዋዝ ው ለወ.ሰሲ.
ሢራ.5÷6	ሮሜ.7÷22 ምሳ.3÷24
ሉዝ፡	ጠመዘዘ ሉዝ ዘ. ሉዝ ጥ.
ለገዘዘ፡	ታመመ ለገዘዘ ዘ. ልገዘዘ ጥ.
መሐዘ፡	ጉሰመሰ ምሳ.6÷32 ምሐዝ. ዘ.
ዛት ቡብ	መሐዝ ጥ. የሐዋ.5÷6
መዝ.148÷12	
ምዕዘ፡	ሽተተ ዘሊ.1÷9 መፃዛ ጥ. ምዕዘት
ሳ. ዘፍ.8÷12	ኤፌ.5÷2 ሢራ.24÷15
መዝመዘ፡	እሽ የሐ.11÷2፤12÷3
ምዝማዚ ጥ. ሚያዝያ ምእ.	
ሰመዘ፡	ነቀለ ስማዝ ዘ ኢዮ.40÷16 ስማዚ
ጥ.	
ሰረዘ፡	ተላሰረ ሰረዝ ዘ.
ሰዘዘ፡	ወጋ ሰዘዝ ጥ.
ርዝ፡	ወለወለ ሮዝ ዘ. ሮዝ ራዛ ጥ.
ረዘዘ፡	አፈራ አርዝ ባ. አራዝ አራዛት
ቡብ. መዝ.36÷35፤103÷16	

ረዝ፡	ወጋ መሳ.3÷21 ኤር.15÷3
ሉቃ.19÷27	ርዝት ሳ. ታት ቡብ
ቶዘ፡	ቅዝዝ ቅዝዝ አለ
ቂዘዘ፡	ቂጠቂጠ አርጋ.5 ቁልዝ ዘ.
ቀንፈዘ፡	ደነቦ ቅንፋዚ.ጥ
በዘዘ፡	ፀና በለዝ ዘ. 177.7÷26
ቤዘ፡	አባራ ቤዝ ዘ. አባያዝ ቡብ
28.ጥ.1÷9	
ብዕዘ፡	ነፋ ብዕዛ ጥ. ዳን.3÷5
2ዜ.5.13÷8	
ተመርጉዝ፡	ተመረኮዘ 177.18÷21
መጋ.8÷4	ምርጉዝ ዘ. ምርጉዝ ጥ.
ተኣርዘ፡	ለባለ የሐዋ. 9÷39
ሆሴ.2÷7	አራዝ ዘ. መዝ.21÷18
አራዛት ቡብ.	
ተከዘ፡	እዘነ ማር.14÷34 ዮና.4÷1
ኤር.15÷5	ትካዝ ዘ. ትካዘ ጥ.
ሢራ.8÷18	ኢዮ.11÷18
ተገዛዘ፡	ተከራከረ ዘፍ.45÷24 ጋዕዝ
ዘ. 1ጢሞ 6÷4	ሢራ.22÷24 ግዕዝት
ሳ.	
ተፋወዘ፡	ተጫወተ ፎዝ ዘ.
ነቅዘ፡	ነቀዘ ኢሳ.40÷20 ያዕ.5÷2
ነቀዝ ዘ. ምሳ.25÷19	
ናዘዘ፡	አረጋጋ ኤር.6÷7 ነቀዘ ጥ.
ዕብ.9÷15	መናዝዝ ባ. ኢዮ.16÷2
ጉራጅ	

የዝ ሃጢ ሃሥ			208
አገዝ: ያዝ በ8 ይፈታል አገዝ	ማቴ.7:25	ወጋይዝት በብ.	
አጋዝ ዚ ዘፍ.38:17	ወግዝት ባ. መጋዝ ባ. ዛት.በብ		
አገዝዝ: ስርግርግ አለ ማቴ.27:38	ኤር.38:9		
አመገዝዝ: አጽገቶ ያዝ ዘፍ.32:31	ገዝ: ሾመ ዘ0.7:15 ገዝ ዚ.		
ሢራ.25:18 ሱቃ.11:53	ገዝ: አሰረ ማቴ.27:59 ዮሐ.		
አለገዝዝ: ስቅጥጥ ስቅጥጥ አለ	19:49 መግዝ ባ. ስገዝ. ሐም.22		
ዘፍ.32:36: ምሳ. 25:23 ሰዋዝ	ግገዝት ባ. ስገዝ. ሐም.6 እና		
ዚ. ኩፋ.23	መሰ.19 ግገዝታት በብ.		
አገዝዝ: ልብ አሳጣ ዮዲት. 7:19	ግዕዝ: ተጓዝ፣ ተቆጣ፣ ተበላጪ		
መሳ.8:4 እንግዲ ጥ. መዝ.54:8	ሢራ.41:4 ሮሜ.3:9 ማር.16:14		
አውገዝ: ሰዮ ስገዝ ዮኪ.2 ውግዝት	ጋዕዝ ግዕዝ ዚ. ዘፍ.11:1		
ሳ. ግዝት ምእ. ሐኖ.6:4 177.	ሢራ.22:24 1ጢ.ሞ.6:4 ግዕዝት		
11:34	ሳ. ዘ0.17:7		
አዘዝ: አዘዝ ዘፍ.14:24 ሐኖ.52:4	ጠረዝ: ጠረዝ ጥራዝ ዚ. ስገዝ		
አዘዝ ዚ. ምሳ.12:4 አዘዝ ው.	መጋ.13		
ትእዛዝ ባ.	ፎዝ: ወሰወሰ እርጋ 3 እና 5		
አግዝ: ነፃ አወጣ ግዕዝ ዚ.	ፎዝ: ዘ		
ዘፍ.11:1 እግዚአ ው. አጋዕዝት	የዝ ግሥ ምስክር		
በብ. ኤፌ.1:21 ቂሳ.1:16 ግዕዝገ	ረዝ በ2 ይፈታል		
ምእ.	ረዝ: ወጋ ረዝ ገዕሁ ዘዮማገ		
አግዝዝ: ጀጉላ ኢሳ.5:2 ስገዝ	በኩይናት እን. ዮሐ.19:34		
ኅዳ.24	ረዝ: አቆመ፣ መልሰቅ ጣላ		
አፈርዝዝ: በተነ ጥቢ.2:4	ወእምዕፀብ ክህልነ ከመ ናርግዝ		
ክረዝ: ሰቀላጥ ሰበክ ክረዝ ዚ. ክርክ	ሐመረነ እን. ዮሐ.ጥ.27:16		
ጉል መጽ.ምሳ. 7.48	አገዝ በ8 ይፈታል		
ኮዘ: ጋገረ ኩብዝ ዚ.	አገዝ: ጀመረ አገዝ ኢየሱስ		
ውገዝ: ፈለሰ ውጊዝ ዚ. ኢሢ.	ይሰበክ እን.ማቴ.4:17		
30:25 አር.9:18 ማር.5:25			

209			የዝ ግሥ ምስክር
አገዝ: ወጣት አገዝ ከመ ይሰገዝ ቤተ	አገዝ: ወጣት አገዝ ከመ ይሰገዝ ቤተ	አገዝ: ወጣት አገዝ ከመ ይሰገዝ ቤተ	አገዝ: ወጣት አገዝ ከመ ይሰገዝ ቤተ
መቅደስ እን. 2ዜ5.3:3	መቅደስ እን. 2ዜ5.3:3	መቅደስ እን. 2ዜ5.3:3	መቅደስ እን. 2ዜ5.3:3
አገዝ: ያዝ ወልገዝኒ በዮማት	አገዝ: ያዝ ወልገዝኒ በዮማት	አገዝ: ያዝ ወልገዝኒ በዮማት	አገዝ: ያዝ ወልገዝኒ በዮማት
አንራ.1:17	አንራ.1:17	አንራ.1:17	አንራ.1:17
አገዝ: አሠረ ውስተ ቤተ ሞቅሕ ገበ	አገዝ: አሠረ ውስተ ቤተ ሞቅሕ ገበ	አገዝ: አሠረ ውስተ ቤተ ሞቅሕ ገበ	አገዝ: አሠረ ውስተ ቤተ ሞቅሕ ገበ
ሁሉ ዮሴፍ እጉዝ ሆኖ እን. ኩፋ.132	ሁሉ ዮሴፍ እጉዝ ሆኖ እን. ኩፋ.132	ሁሉ ዮሴፍ እጉዝ ሆኖ እን. ኩፋ.132	ሁሉ ዮሴፍ እጉዝ ሆኖ እን. ኩፋ.132
ሐግመኛም እጉዝ በጉብላ አምልኮት እን.	ሐግመኛም እጉዝ በጉብላ አምልኮት እን.	ሐግመኛም እጉዝ በጉብላ አምልኮት እን.	ሐግመኛም እጉዝ በጉብላ አምልኮት እን.
ዘፍ.22:13	ዘፍ.22:13	ዘፍ.22:13	ዘፍ.22:13
አገዝ: ቂመረ አገዝ ኩሎ ተዐይኒሆመ	አገዝ: ቂመረ አገዝ ኩሎ ተዐይኒሆመ	አገዝ: ቂመረ አገዝ ኩሎ ተዐይኒሆመ	አገዝ: ቂመረ አገዝ ኩሎ ተዐይኒሆመ
ዘደቂቀ እስራኤል እን. ዘጉ.26:2	ዘደቂቀ እስራኤል እን. ዘጉ.26:2	ዘደቂቀ እስራኤል እን. ዘጉ.26:2	ዘደቂቀ እስራኤል እን. ዘጉ.26:2
አገዝ: አዋሰ መያገጥ ሰጠ አልብዮ አገዝ	አገዝ: አዋሰ መያገጥ ሰጠ አልብዮ አገዝ	አገዝ: አዋሰ መያገጥ ሰጠ አልብዮ አገዝ	አገዝ: አዋሰ መያገጥ ሰጠ አልብዮ አገዝ
እን. ኢዮ.34:31	እን. ኢዮ.34:31	እን. ኢዮ.34:31	እን. ኢዮ.34:31
አገዝ: አቆመ አገዝ እግዚአ መዋግደ	አገዝ: አቆመ አገዝ እግዚአ መዋግደ	አገዝ: አቆመ አገዝ እግዚአ መዋግደ	አገዝ: አቆመ አገዝ እግዚአ መዋግደ
አጋዝ እን.	አጋዝ እን.	አጋዝ እን.	አጋዝ እን.
አዘዝ: ወረሰ ፈጸመ አውገዝ እግዚአ	አዘዝ: ወረሰ ፈጸመ አውገዝ እግዚአ	አዘዝ: ወረሰ ፈጸመ አውገዝ እግዚአ	አዘዝ: ወረሰ ፈጸመ አውገዝ እግዚአ
ሰሐር ቃሉ እምኒሆመ እን.	ሰሐር ቃሉ እምኒሆመ እን.	ሰሐር ቃሉ እምኒሆመ እን.	ሰሐር ቃሉ እምኒሆመ እን.
የዝ ግሥ ነባር			
ዘ: ብሂል ዘኩሎ ይሰገዝ ጌታ	ዘ: ብሂል ዘኩሎ ይሰገዝ ጌታ	ዘ: ብሂል ዘኩሎ ይሰገዝ ጌታ	ዘ: ብሂል ዘኩሎ ይሰገዝ ጌታ
አግዚአብሔር ሁሉን የሚይዝ ነው::	አግዚአብሔር ሁሉን የሚይዝ ነው::	አግዚአብሔር ሁሉን የሚይዝ ነው::	አግዚአብሔር ሁሉን የሚይዝ ነው::
በግዕዝ ያስገባ ቃል	በግዕዝ ያስገባ ቃል	በግዕዝ ያስገባ ቃል	በግዕዝ ያስገባ ቃል
ዘ: ሰላ፣ እንደ ዘፍ.24:36:40:15	ዘ: ሰላ፣ እንደ ዘፍ.24:36:40:15	ዘ: ሰላ፣ እንደ ዘፍ.24:36:40:15	ዘ: ሰላ፣ እንደ ዘፍ.24:36:40:15
አምዝ: እንደ፣ ከ	አምዝ: እንደ፣ ከ	አምዝ: እንደ፣ ከ	አምዝ: እንደ፣ ከ
አገዝ: ሲ፣ሳ፣ሰ፣አ፣የ፣ቸልታ የሐዋ. 2:1	አገዝ: ሲ፣ሳ፣ሰ፣አ፣የ፣ቸልታ የሐዋ. 2:1	አገዝ: ሲ፣ሳ፣ሰ፣አ፣የ፣ቸልታ የሐዋ. 2:1	አገዝ: ሲ፣ሳ፣ሰ፣አ፣የ፣ቸልታ የሐዋ. 2:1
ዘ: እየ ማቴ.25:32 የሐዋ.15:39	ዘ: እየ ማቴ.25:32 የሐዋ.15:39	ዘ: እየ ማቴ.25:32 የሐዋ.15:39	ዘ: እየ ማቴ.25:32 የሐዋ.15:39
ዘ: ዮ፣ዮ፣በ፣ወጸ፣አዮ	ዘ: ዮ፣ዮ፣በ፣ወጸ፣አዮ	ዘ: ዮ፣ዮ፣በ፣ወጸ፣አዮ	ዘ: ዮ፣ዮ፣በ፣ወጸ፣አዮ
ዘ: ወልዘ: መልዘ: የበት ትል	ዘ: ወልዘ: መልዘ: የበት ትል	ዘ: ወልዘ: መልዘ: የበት ትል	ዘ: ወልዘ: መልዘ: የበት ትል
ዘ: ዘገዘፍዝ: ያገር ስም ስገዝ ኅዳ.21	ዘ: ዘገዘፍዝ: ያገር ስም ስገዝ ኅዳ.21	ዘ: ዘገዘፍዝ: ያገር ስም ስገዝ ኅዳ.21	ዘ: ዘገዘፍዝ: ያገር ስም ስገዝ ኅዳ.21

የዝ ግሥ ምስክር			209
ክረዝ: የሰው ስም	ክረዝ: የሰው ስም	ክረዝ: የሰው ስም	ክረዝ: የሰው ስም
ክርክ: መስቀል	ክርክ: መስቀል	ክርክ: መስቀል	ክርክ: መስቀል
ሣልሰ	ሣልሰ	ሣልሰ	ሣልሰ
መላዚ: ስማዕት	መላዚ: ስማዕት	መላዚ: ስማዕት	መላዚ: ስማዕት
ተክዚ: ወገዝ መዝ. 65:6 ዘ0.1:22	ተክዚ: ወገዝ መዝ. 65:6 ዘ0.1:22	ተክዚ: ወገዝ መዝ. 65:6 ዘ0.1:22	ተክዚ: ወገዝ መዝ. 65:6 ዘ0.1:22
2ዜ5.7:8 1ዜ5.5:9	2ዜ5.7:8 1ዜ5.5:9	2ዜ5.7:8 1ዜ5.5:9	2ዜ5.7:8 1ዜ5.5:9
ክረዚ: ያገር ስም	ክረዚ: ያገር ስም	ክረዚ: ያገር ስም	ክረዚ: ያገር ስም
ክራዚ: አውራጃ ማቴ.11:21	ክራዚ: አውራጃ ማቴ.11:21	ክራዚ: አውራጃ ማቴ.11:21	ክራዚ: አውራጃ ማቴ.11:21
ሱቃ.10:13	ሱቃ.10:13	ሱቃ.10:13	ሱቃ.10:13
ገዝ: ያገር ስም	ገዝ: ያገር ስም	ገዝ: ያገር ስም	ገዝ: ያገር ስም
ራብዕ	ራብዕ	ራብዕ	ራብዕ
ሱዛ: የረድኤት ቦታ ዘፍ.28:19	ሱዛ: የረድኤት ቦታ ዘፍ.28:19	ሱዛ: የረድኤት ቦታ ዘፍ.28:19	ሱዛ: የረድኤት ቦታ ዘፍ.28:19
መርከቡ: የሴት ስም ስገዝ. ጥቅ.14	መርከቡ: የሴት ስም ስገዝ. ጥቅ.14	መርከቡ: የሴት ስም ስገዝ. ጥቅ.14	መርከቡ: የሴት ስም ስገዝ. ጥቅ.14
ሰኬዛ: ፈፋ፣ ያገር ስም፣ ፍላፃ	ሰኬዛ: ፈፋ፣ ያገር ስም፣ ፍላፃ	ሰኬዛ: ፈፋ፣ ያገር ስም፣ ፍላፃ	ሰኬዛ: ፈፋ፣ ያገር ስም፣ ፍላፃ
2ገገ.20:20-36	2ገገ.20:20-36	2ገገ.20:20-36	2ገገ.20:20-36
ራዛ: የበዳ ዶሮ ስገዝ ኅዳ.29	ራዛ: የበዳ ዶሮ ስገዝ ኅዳ.29	ራዛ: የበዳ ዶሮ ስገዝ ኅዳ.29	ራዛ: የበዳ ዶሮ ስገዝ ኅዳ.29
ብህዝ: እንግልታ	ብህዝ: እንግልታ	ብህዝ: እንግልታ	ብህዝ: እንግልታ
ብዳዛ: ደፋሳ	ብዳዛ: ደፋሳ	ብዳዛ: ደፋሳ	ብዳዛ: ደፋሳ
ብዕዛ: ዘጉፍ፣ ቃጭል፣ ጸናጽል	ብዕዛ: ዘጉፍ፣ ቃጭል፣ ጸናጽል	ብዕዛ: ዘጉፍ፣ ቃጭል፣ ጸናጽል	ብዕዛ: ዘጉፍ፣ ቃጭል፣ ጸናጽል
2ዜ5.15:14 ዳገ.3:5	2ዜ5.15:14 ዳገ.3:5	2ዜ5.15:14 ዳገ.3:5	2ዜ5.15:14 ዳገ.3:5
አዛ: በደሰኛ 2ሳመ.6:6	አዛ: በደሰኛ 2ሳመ.6:6	አዛ: በደሰኛ 2ሳመ.6:6	አዛ: በደሰኛ 2ሳመ.6:6
ክርክዛ: የሴት ብልት	ክርክዛ: የሴት ብልት	ክርክዛ: የሴት ብልት	ክርክዛ: የሴት ብልት
ኩዛ: ጣዖት፣ የሰው ስም ሱቃ.8:3	ኩዛ: ጣዖት፣ የሰው ስም ሱቃ.8:3	ኩዛ: ጣዖት፣ የሰው ስም ሱቃ.8:3	ኩዛ: ጣዖት፣ የሰው ስም ሱቃ.8:3
ዛ: ይህች ያች መዝ.117:20	ዛ: ይህች ያች መዝ.117:20	ዛ: ይህች ያች መዝ.117:20	ዛ: ይህች ያች መዝ.117:20
ዠውዛ: የክብሩ ስም	ዠውዛ: የክብሩ ስም	ዠውዛ: የክብሩ ስም	ዠውዛ: የክብሩ ስም
ዱዛ: ዱዝዱዛ የባሕር ቀማኛ	ዱዛ: ዱዝዱዛ የባሕር ቀማኛ	ዱዛ: ዱዝዱዛ የባሕር ቀማኛ	ዱዛ: ዱዝዱዛ የባሕር ቀማኛ
ጉዛ: ጭላት ዘ0.19:4	ጉዛ: ጭላት ዘ0.19:4	ጉዛ: ጭላት ዘ0.19:4	ጉዛ: ጭላት ዘ0.19:4
ጊዛ: ዕንቁ	ጊዛ: ዕንቁ	ጊዛ: ዕንቁ	ጊዛ: ዕንቁ

አገዛዝ: ያዝ በ8 ይፋታል አገዛዝ	ማቴ.7÷25 ወጋይዝት በብ.
አጋዝ ዘ. ዘፍ.38÷17	ወዝነት ሳ. መጋዝ ባ. ዛት.በብ
አገዛዝ: ስርግርግ አለ ማቴ.27÷38	ኤር.38÷9
አመንዝዝ: አጽጉቶ ያዝ ዘፍ.32÷31	ገገዝ: ሸመ ዘፀ.7÷15 ገገዝ ዘ.
ሢራ.25÷18 ሉቃ.11÷53	ገዝ: አሰረ ማቴ.27÷59 ዮሐ.
አስያዝዝ: ስቅጥጥ ስቅጥጥ አለ	19÷49 መግዝዝ ባ. ስንዝ. ሐም.22
ዘፍ.32÷36: ምሳ. 25÷23 ለምዝ	ግዝነት ሳ. ስንዝ. ሐም.6 እና
ዘ. ኩፋ.23	መሰ.19 ግዝነት በብ.
አንዝ: ልብ አሳጣ ዮሐ.7. 7÷19	ግዝነት: ተንዝ: ተቆጣ: ተበሳጭ
መሳ.8÷4 እንዝዝ ጥ. መዝ.54÷8	ሢራ.41÷4 ሮሜ.3÷9 ማር.16÷14
አውገዝ: ለዮ ስንዝ ዮሐ.2 ወግዝት	ጋዕዝ ግዕዝ ዘ. ዘፍ.11÷1
ሳ. ግዝት ምእ. ሐኖ.6÷4 1ነገ.	ሢራ.22÷24 1ጢሞ.6÷4 ግዕዝት
11÷34	ሳ. ዘፀ.17÷7
አዝዝ: አዝዝ ዘፍ.14÷24 ሐኖ.52÷4	ጠረዝ: ጠረዝ ጥራዝ ዘ. ስንዝ
አዝዝ ዘ. ምሳ.12÷4 አዝዝ ወ.	መጋ.13
ትእዛዝ ባ.	ፎዝ: ወሰወሰ አርጋ 3 እና 5
አግዝ: ነፃ አወጣ ግዕዝ ዘ.	ፎዝ: ዘ
ዘፍ.11÷1 እንዝዝ ወ. አጋዕዝት	የዘ ግሥ ምስክር
በብ. ኤፌ.1÷21 ቂሳ.1÷16 ግዕዝን	ረገዝ በ2 ይፋታል
ምእ.	ረገዝ: ወጋ ረገዝ ገገዝ ዘማን
አግዝዝ: ጀጉለ አሳ.5÷2 ስንዝ	በኩይናት እን. ዮሐ.19÷34
ኅዳ.24	ረገዝ: አቆመ፣ መልሰቅ ጣላ
አፈርዝዝ: በተነ ጥቢ.2÷4	ወእምፅብ ክህልነ ከመ ናርግዝ
ከረዝ: ስቀላ፣ ለበከ ከረዝ ዘ. ከርዝ	ሐመረነ እን. ዮሐዋ.27÷16
ጉል መጽ.ምሐ. 7.48	አገዝ በ8 ይፋታል
ኮበዝ: ጋገረ ኩቤዝ ዘ.	አገዝ: ጀመረ አገዝ አሰሰሰ
ውዝዝ: ፈሰሰ ወጋዝ ዘ. አሢ.	ደሰበከ እን.ማቴ.4÷17
30÷25 አር.9÷18 ማር.5÷25	

አገዝ: ወጠነ አገዝ ከመ ይሰጥሉ ቤተ	ከረዝ: ዮሐው ስም
መቅደስ እን. 2ዜና.3÷3	ከርዝ: መስቀል
አገዝ: ያዝ ወሰንዝኒ በማጉ	ማልበ
አንራእ.1÷17	መላዝ: ስማዕት
አገዝ: አሠረ ወስተ ቤተ ሞቅሕ ገበ	ተከዝ: ወንዝ መዝ. 65÷6 ዘፀ.1÷22
ሀሎ ዮሐፍ አገዝ ሆ አን. ኩፋ.132	2ዜና.7÷8 ዘፍ.5÷9
ዳግመኛም አገዝ በጉብላ አምልኮት እን.	ከረዝ: ያገር ስም
ዘፍ.22÷13	ኩረዝ: አውራጃ ማቴ.11÷21
አገዝ: ቂጠረ አገዝ ኩሎ ተዐይኒሆመ	ሉቃ.10÷13
ለደቂቀ እስራኤል እን. ዘጉ.26÷2	ገዝዝ: ያገር ስም
አገዝ: አዋስ መያገፍ ስጠ አልብዮ አገዝ	ራብዕ
አን. ሲዮ.34÷31	ሱዛ: የረድኤት ቦታ ዘፍ.28÷19
አገዝ: አቆመ አገዝ እንዝዝ መዋግደ	መርከዛ: የሴት ስም ስንዝ. ጥቅ.14
ደጋክ እን.	ሰኩዛ: ፈፋ: ያገር ስም: ፍላጻ
አገዝ: ጨረሰ ፈጸመ አወገዝ እንዝዝ	2ነገ.20÷20-36
ብሔር ቃሎ እምኒሆመ እን.	ራዛ: የበዳ ዶሮ ስንዝ ኅዳ.29
የዘ ግሥ ነባር	ብሀንዝ: እንቢልታ
ዘ: ብሢል ዘኩሎ ይአገዝ ኔታ	ብዴዛ: ደፋሳ
እንዝዝብሔር ሁሉን የሚይዝ ነው::	ብዕዛ: ዘገፍ: ቃጭል: ጸናጽል
በግዕዝ ያለገባብ ቃል	2ዜና.15÷14 ዳን.3÷5
በዘ: ሰላ: እንደ ዘፍ.24÷36: 40÷15	አዛ: በደሰኛ 2ሳመ.6÷6
አምዝ: እንደ: ከ	ከርከዛ: የሴት ብልት
አገዝ: ሲ: ሳ: ስ: እያ: ቸልታ የሐዋ. 2÷1	ኩዛ: ጣዖት: የሰው ስም ሉቃ.8÷3
ዘዝ: እየ ማቴ.25÷32 የሐዋ.15÷39	ዛ: ይህች ያች መዝ.117÷20
ዘ: የ: ያ: በ: ወደ: እየ	ዝውዛ: የኮከብ ስም
ዛዕብ	ዱዛ: ዱዝዱዛ የባሕር ቀማኛ
ልዝ: መልኩ የበት ትል	ጉዛ: ጭላት ዘፀ.19÷4
ንዚያዝ: ያገር ስም ስንዝ ኅዳ.21	ጊዛ: ዕንቁ

የዘ ነጠላ ግሥ

208

አገዛዝ፡ ያዘ በ8 ይፈታል አገዛዝ	ማቴ.7÷25	ወጋይዝት በብ.
አጋዝ ዘ. ዘፍ.38÷17	ወገዛት ሲ. መጋዝ ባ. ዛት.በብ	
አገዛዝ፡ ስርግርግ አለ ማቴ.27÷38	ኤር.38÷9	
አመንዝዘ፡ አጽጉቶ ያዘ ዘፍ.32÷31	ገበዝ፡ ሸመ ዘፀ.7÷15 ገበዝ ዘ.	
ሢራ.25÷18 ሉቃ.11÷53	ገዝ፡ አሰረ ማቴ.27÷59 ዮሐ.	
አስዖዝዘ፡ ስቅጥጥ ስቅጥጥ አለ	19÷49 መግንዝ ባ. ስንክ. ሐም.22	
ዘፍ.32÷36፡ ምሳ. 25÷23 ሰዖዝ	ግንዛት ሲ. ስንክ. ሐም.6 እና	
ዘ. ኩፋ.23	መስ.19 ግንዛታት በብ.	
አንበዝ፡ ልብ አሳጣ ዮዲት. 7÷19	ግዕዝ፡ ተጓዝ፡ ተቆጣ፡ ተበሳጫ	
መሳ.8÷4 እንባዜ ጥ. መዝ.54÷8	ሢራ.41÷4 ሮሜ.3÷9 ማር.16÷14	
አውግዝ፡ ሰዩ ስንክ ዮኪ.2 ውግዝት	ጋዕዝ ግዕዝ ዘ. ዘፍ.11÷1	
ሲ. ግዝት ምእ. ሐኖ.6÷4 1ገገ.	ሢራ.22÷24 1ጢሞ.6÷4 ግዕዝት	
11÷34	ሲ. ዘፀ.17÷7	
አሰዘ፡ አዘዘ ዘፍ.14÷24 ሐኖ.52÷4	ጠረዝ፡ ጠረዝ ጥራዝ ዘ. ስንክ	
አዘዝ ዘ. ምሳ.12÷4 አዚዝ ው.	መጋ.13	
ትእዛዝ ባ.	ፎዝ፡ ወለወለ አርጋ 3 እና 5	
አግዐዝ፡ ነፃ አወጣ ግዕዝ ዘ.	ፎዝ፡ ዘ	
ዘፍ.11÷1 እግዚእ ው. አጋዕዝት	የዘ ግሥ ምስክር	
በብ. ኤፌ.1÷21 ቴላ.1÷16 ግዕዛን	ረዝ በ2 ይፈታል	
ምእ.	ረዝ፡ ወጋ ረዝ ዝቡ ዘዩማን	
አግዝዘ፡ ጆጉለ ኢሳ.5÷2 ስንክ	በኩይናት እን. ዮሐ.19÷34	
ኅዳ.24	ረዝ፡ አቆመ፡ መልሐቅ ጣለ	
አፈርዝዘ፡ በተነ ጥቢ.2÷4	ወእምዕዕብ ክህልነ ክመ ናርግዝ	
ክረዝ፡ ስቀለ፡ ሰበክ ክረዝ ዘ. ክርዙ	ሐመረነ እን. ዮሐ.27÷16	
ጉል መጽ.ምስ. 7.48	አገዝ በ8 ይፈታል	
ክበዝ፡ ጋገረ ኩቤዝ ዘ.	አገዝ፡ ጀመረ አገዝ ኢየሱስ	
ውጎዝ፡ ፈሰሰ ውጊዝ ዘ. ኢግ.	ይስብክ እን.ማቴ.4÷17	
30÷25 ኤር.9÷18 ማር.5÷25		

209

የዘ ግሥ ምስክር

አገዝ፡ ወጠነ አገዝ ክመ ይሕንጽ ቤተ	ክረዙ፡ የሰው ስም
መቅደስ እን. 2ዜና.3÷3	ክርዙ፡ መስቀል
አገዝ፡ ያዘ ወአገዝኒ በዩማኑ	ሣልስ
እን.ራኢ.1÷17	መላዘ፡ ሰማዕት
አገዝ፡ አሠረ ውስተ ቤተ ሞቅሕ ገበ	ተክዘ፡ ወንዝ መዝ. 65÷6 ዘፀ.1÷22
ሀሎ ዮሴፍ እጉዝ ህዩ እን. ኩፋ.132	2ዜና.7÷8 1ዜና.5÷9
ዳግመኛም እጉዝ በጉብለ አምልኮት እን.	ክረዘ፡ ያገር ስም
ዘፍ.22÷13	ኮራዚ፡ አውራጃ ማቴ.11÷21
አገዝ፡ ጭጠረ አገዝ ኩሎ ተዐይኒሆመ.	ሉቃ.10÷13
ለደቂቀ እስራኤል እን. ዘጉ.26÷2	ገዛዘ፡ ያገር ስም
አገዝ፡ አዋስ መያዣ ሰጠ አልብዩ አገዝ	ራብዕ
እን. ኢዮ.34÷31	ሉዊ፡ የረድኤት ቦታ ዘፍ.28÷19
አገዝ፡ አቆመ አገዝ እግዚእ መዋግደ	መርኬዛ፡ የሴት ስም ስንክ. ጥቅ.14
ጸጋክ እን.	ሰኬዛ፡ ፈፋ፤ ያገር ስም፡ ፍላግ
አገዝ፡ ጨረሰ ፈጸመ አወገዝ እግዚእ	2ገገ.20÷20.36
ብሔር ቃሎ እምኒሆመ. እን.	ራዛ፡ የበዳ ዶሮ ስንክ ኅዳ.29
የዘ ግሥ ነባር	ብህንዛ፡ እንቢልታ
ዘ፡ ብሂል ዘኩሎ ይእገዝ ጌታ	ብዴዛ፡ ደፋሳ
እግዚእብሔር ሁሉን የሚይዝ ነው፡፡	ብዕዛ፡ ዘጉፍ፤ ቃጭል፤ ጸናጽል
በግዕዝ ያእግባብ ቃል	2ዜና.15÷14 ዳን.3÷5
በዘ፡ ስለ፤ እንደ ዘፍ.24÷36፤40÷15	አዛ፡ በደለኛ 2ሰመ.6÷6
አምዛ፡ እንደ፤ ከ	ክርቤዛ፡ የሴት ብልት
አገዝ፡ ሲ፡ ላ፤ ስ፤ እየ፤ ቸልታ የሐዋ. 2÷1	ኩዛ፡ ጣዖት፤ የሰው ስም ሉቃ.8÷3
ዘሰ፡ እየ ማቴ.25÷32 የሐዋ.15÷39	ዛ፡ ይህች ያች መዝ.117÷20
ዘ፡ የ፤ ያ፤ በ፤ ወደ፤ እየ	ዝናውዛ፡ የክብል ስም
ክዕብ	ዱዛ፡ ዱዝዱዛ የባሕር ቀማኛ
ቀልዙ፡ መልዙ የበት ትል	ጉዛ፡ ጭላት ዘፀ.19÷4
እንዚናዙ፡ ያገር ስም ስንክ ኅዳ.21	ጊዛ፡ ዕንቁ

ጋዜ፡ የፀብ ምንጭ መሳ.16÷3	መጥሰውዝ፡ ካራ 177.18÷28	ሠመዝ፡ ዲፎ
ዓሞ.1÷6		ሰማዝ፡ መቃ፡ ስንደዶ
ጠረጴዛ፡ ወንበር 277.4÷10		ሰማዝ፡ ቴጢማ ፤ ፊላ፡ እንደድ
	277.0	ኢዮ.40÷16
ማእዘ፡ መቸ ኢዮ.39÷2	1ኢጥ.1÷	ቀርመዝ፡ ቶቱ፤ ግምጃ
11 መዝ.40÷5		ኢሳ.1÷18
እምይእዘ፡ እንግዲህ ከእንግዲህ		ቂፋዝ፡ ያገር ስም መጋ.5÷11
ወዲህ ሱቃ.1÷48		ቅንፍዝ፡ ጃርት ኢሳ.14÷23
ዜዛዘ፡ ደስታ		፤34÷11
ይእዘ፡ አሁን ዛሬ ሱቃ.2÷28		ቀዝ፡ ያገር ስም ስንኳ ጥር.12
ይሁ.1÷25		ቡጻዝ፡ የሰው ስም ሩት 2÷1
ገንዘ፡ ያገር ስም		፤4÷13
2ዜ ፡ 2ዜ 2ኢጥ.3÷8 መዝ.68÷		ቤዝ ፡ አጥቢያ ኮከብ አብያዝ ቡብ
13		ኢዮ.6÷9 2ኢጥ.1÷9
ሐርማዝ፡ ዝሆን አውራሪስ		ተመዝ፡ ጠየት፡ ሐምሌ
ስንኳ.77.10		ሕዝ.8÷14
ተንገዝ፡ ቅንድብ ዘሌ.14÷9		ተክሪዝ፡ መጽሐፈ ጽጽሰና
ሕምዝ፡ መርዝ፡ ጭፍራ፡ ምድር		ነይሩዝ፡ የዓመት መጀመሪያ
ማር.16÷16 የሐዋ.28÷3 ኢር.8÷		አቡ.ሻ.8
14		አራዝ፡ ልብስ መዝ.21÷18
ተንገዝ፡ ባላ፡ ምስሶ፡ ግንድ፡		አርዝ፡ ዛፍ መዝ.71÷16 ፤103÷1
ሞፈር		አገዝ፡ ብብት
ለውዝ፡ ሽቱ ፤ አንድ አይነት ፍሬ		አነዝ፡ ገጉሥ 277.16 2ዜ.5. 28÷
ሆሌ.4÷13 ዘፍ.43÷11 መዝ.12÷5		አዚዝ፡ ጽኑ
መቅለዝ፡ መጥረቢያ		አፌዝ፡ የወርቅ ሥፍራ ዳን.10÷5
መቀላዝ፡ መቂጥቂጫ፡ ገጅሞ		ኢዮአነዝ፡ ገጉሥ 277.10÷3
መግዝዝ፡ መጋረጃ		፤13÷1

ከመዝ፡ የውኃ እናት	ሁሉ ያሳያል የትንቢት አሥራው
ኩርዝ፡ ከረጢት	አራት ብቻ ናቸው የ፤ተ፤አ፤ነ
ክሩዝ፡ መርዝ	ዩ፡ የቅጽል ምእላድ ወይም የስም
ኩርዝ፡ መስቀል፡ ተረንተራ	አርቲክል በሴት አንቀጽ ለሚነገር
ኩቢዝ ፡ ስም	ቃል ሐዳስዩ ድንግልዩ ብሊትዩ
ደምረዝ፡ እንብዋይ	ዕቡርዩ እያለ ይህን በመሰለ ይገባል
ድንግዝ፡ የበገና መምቻ ዘ0.25÷13	ሲፈታም ሐዲሲ ሐዲሲቷ ባልቴቷ
2ዜ.9÷11	ባልቴቷ፡ ያሰኛል ይፈጽስዋ
ገውዝ፡ ተካል ሆሌ.4÷13 ሽቱ የኮከብ	መላእክት ለማርያም በውስተ
ስም መጋ.6÷11	ውስጡ መንግሥት ወይብልዋ
ገበዝ፡ ዳር ዘ0.7÷15	በሐኪ ማርያም ሐዳስዩ ጣዕዋ
ግእዝ፡ ቋንቋ፤ ጠባይ፤ባሕርይ	ሰዓታት ዩ... ዩ የሣልስ እና የኃምስ
ግያዝ፡ የሰው ስም 277.5÷20 ፤4÷12	ሥረዮች ዩ፡ የሣልስ ዩ የኃምስ
	የላልስ የኃምስ ድምጽ ሹሐ ከደና
	ከዩ ወጥቷል ቅጽላቸውም
መንዝ፡ መቅበዝበዝ፡ መጥፋት	ኢ፡አ፡የዩና የዩ ምልክት ነው፡፡
አርዙ፡ ቁስ	ፊደል ሹሐ ያለ የ መሪነት ሣልስና
ዚዙ፡ የቀጥር ሰንጠረዥ	ኃምስ አይሆንም ያ፡ የጥሪና የሥም
ዞ፡ ወደል አህያ	ምዕላድ ፍቺው ኛ፤የ፤ኩንያ፤
ጠርዙ፡ ዲያቆን	ሐዋርያ ፤ብልጎተኛ ፤ መንገደኛ
	፤ኢትዮጵያ፤ እስክንድርያ ፤
የዩ ግሥ አመል	ኢትዮጵያዩት እስክንድርያዩት ያሰኛ
ዩ፡ የእካል ዝርዝር እነ ለሚል ብቻ ለልዩ	ል ይህውም በተጻውያ ስም ሲገባ
ኪያዩኪአዩነፍስዩ	ነው፡፡
ዩ፡ ሥርጅ ትንቢት የካልአይ አንቀጽ	ዩ፡ አብዢ ምእላድ፤ ከንና ከት
መነሻ ለሦስት ሰራዊት ለሩቅ ለሩቆች	እየተደረበ በሣልስ ቅጽል በሣልስ
ወንዶችና ሴቶች ግዕዙ ብቻ ስለተነገረ	በስም ይገባል፡፡ ቀታሊ፤ ልያን፤
ራብሉና ሳድሱ አይቀሩም ይህም ያቀ ፤	ያት፤መምላኪ፤ ክያን፤ ያት
ያቀ፤ያቃ የወውት፤ቁ፤ቃ፤ ይዐቅ፤አያቀ፤	ብዙዎቹን ወንዶችና ሴቶች በሚያ
ቁ፤ቃ፤ ያወውት፤ ያዐቅ እያለ ሌላውን	

212
 ስተባብር በመድበል ቅጽል ግን ሆሙ፡ ሆን፡ በማለት ፈንታ
 ተውጦ ተጉርዶ ይቀራል ቀተልት
 መምለክት፡፡
 ይ፡ቃለ ብካይ ወለቂቃው በቁሙ፡ ብካይም
 ይ፡ወፍ፡ወፍው፡ይብላኝ፡ ብካይም
 ወላሕውም እለ ታፈቅርም
 ይ፡ዩ፡ዩ ዐማኑኤል አምላክን የዐቢ
 ቅዱእ፡፡ ይ፡ ቃለ ትፍስሕት 10፡9
 ወላክክሮ ዕሠይ ኢዮሃ፡ እንሆ፡ዩ፡
 መስቀል ጸገዩ ይ፡ዩ፡ዩ
 መንክር፡እንሆ፡ ድንቅ፡ ድን ይ-ዩ
 የቅጽል ምእላድ እንደዊ በጥራና
 በስም እየገባ ወገን የሚያሳይ
 ቅድም ቀዳማይ ይ፡ዩ፡ዩ ይያት
 ፊተኛ የፊት፡ ፈያታይ ታሕታይ፡
 ላዕላይ ታችኛ ላይኛ የላይ የታች
 በላይ በታች ያለ ግባጸይ የግብጽ
 ሰው ቀርናይ ዩ ቀንደኛ ቀንደም
 ባለቀንድ የቀንድ ከብት ተዋጊ፡
 እያሰኘ እንደ ሙሻ ዘር እንደ ሣልስ
 ቅጽል በሚሰማማው ስልት
 ይፈታል፡፡ ምክንያቱም ዊና ዩ
 ሣልሶኝ ስለሆኑ ነው፡፡ በዩ ፈንታ
 ግን ይ መጣፍ ስለተሰመደ ነው፡፡
 እንጂ የሚገባው ሆኖ አይደለም
 ሣልሰና ሳድስ ምን ገጥሞት፡፡
 ዮ፡ያ፡ዮሙ፡ ዮን፡ድርብ ዝርዝር፡
 የገቢር ዐጽፋ በከራት ሰራዊት
 በሩቅ በሩቆች የሚነገር ኪያሁ ሃ፡

213
 ሐብላዩ፡ በዘበዘ ሐባሊዚ ሕብልያ ጥ.
 ሌላዩ፡ ለዩ ምሳ.16÷38 ኢሣ.21÷12
 ሌሊት ምእ. ማቴ.4÷3 ኢሣ.21÷12
 ዘፍ.1÷5 ለያልይ በብ. ሚክ.3÷3
 ዘፀ.29÷17 መሊሊት ባ.ክ.ም መለያልይ
 በብ.
 ቀለዩ፡ ጥልቅ ሆነ፡ አወቀ ሮሜ 2÷15
 1ነገ.2÷44 1ዮሐ. 3÷21 ቀላይ ዘ. ያት
 በብ ንሀ.9÷11 ኢዮ.28÷16 ቅልየት ሳ. .
 በልዩ፡ አረጃ ሢራ.14÷17 ሰቂ.3÷4 ብሌት
 ሳ. ታት በብ መበሰት ባ.ክ.ም ዘፍ.38÷11
 ማር.12÷41
 አለላዩ፡ አማለይ ሉቃ.24÷1፡6÷12
 ማር.1÷35
 አማላዩ፡ ወነጀለ መምሳይ ባ. ማሰላት
 ምእ. መዝ.63÷2
 አቅላላዩ፡ አቅላላ
 ጸሐዩ፡ ለመን ኢሳ.56÷7 ጸሎት ምእ. ታት
 በብ. ጦቢ.12÷8 ጽሌ ጥ. ጽላት በብ
 2ቆር.3÷3 ዘፀ.31÷18 ምጽላይ ባ
 ፈልዩ፡ ቀንጥር ቀንጥር አለ
 ሐመዩ፡ አማ. ሐመጸት ሳ. ሐመይት መድ.
 መዝ.49÷20 ኢረ.9÷4 ምሳ. 10÷18
 ሐመዩ፡ አሠረ በ2ይፈታል ዮሐ.18÷12
 ሐማ.ጥ. ማሕሜ ባ. ሐመይት መድ.
 ሚመዩ፡ ለዩ
 ሰመዩ፡ ስም አወጣ ዘፍ.4÷17 ሆሴ.1÷4
 ስም ዘ. አስማት በብ ምሳ.24÷27

ዘፍ.1÷1 ሰማይ ዘ. ያት በብ.
 ዘፍ.1÷6 2ቆር.12÷2
 ረመዩ፡ ወጋ ስንክ. ዮክ. 25 ርምየት
 ሳ. ዘሌ.13÷2 ፡19÷20 ፡10÷18
 ሐሰዩ፡ አሽ ምሳ.16÷15 ሉቃ.6÷1
 መሰዩ፡ መሸ ዘዳ.28÷67 ማቴ.16÷2
 ምሴት ምእ. ታት በብ. መዝ.29÷4
 ምሳ.16÷15
 ሌላዩ፡ መዝ 1ነገ.18÷13 ዘፍ. 45÷7
 ኢዮ.39÷3 ሲሳይ ዘ. ኢሳ.55÷10
 ያት በብ ሲሊት ምእ. መሲስይ ባ.
 ሲሳይት መድ. ኢዮ.24÷7
 ረሰዩ፡ አደረገ ሚል.6÷9 ዘጉ.31÷3
 ኢዮ.39÷20
 አሰዩ፡ ስብ ምሳ.17÷13 እሊት ምእ.
 ማቴ.6÷2 ታት በብ. 1ቆር. 3÷14
 አናሕሰዩ፡ አቃለለ ዓም.7÷8
 መዝ.88÷38
 ጠሰዩ፡ አጠፋ ዘፀ.32÷10 2ሳሙ. 22
 ÷43 ጥሳይ ጥ.
 ንረዩ፡ መረጠ ዮሐ.15÷16
 መዝ.32÷12 ንሬ ጥ. ሮሜ 11÷5
 ንረት ምእ.
 መረዩ፡ ጠነቂለ ኩፋ.11 ማሪ ዘ.
 ዘፍ.41÷45 ዘፀ.2÷16
 ሰረዩ፡ መድኃኒት አደረገ ጥቢ.16÷
 12 ስራይ ዘ. ያት በብ ኢሳ.1÷6

ዘዳ.32÷33	የሐዋ.8÷9	ጣቶዮ: ሥቃይ አስቻለ ዘፍ.16÷12
ምስትሥራይ	ባ.	ራእ.18÷7 ሥቃይ ዘ. ያት በብ.
ሢራ.10÷10		ሠቀይት መድ. ዘፀ.1÷13 ዘፍ.3
ሰረዩ: ይቅር አለ በሬት ምእ.	÷16	
ምስትሰራይ ባ.		ረቶዮ: ረጨ መከ.10÷11 ኢር.8÷
ሴረዩ: በደም አለላህ ቀለም አገባ		17 ርቅዮት ሳ. 2ዘፍ.33÷6 መርቂቂ
ሲራይ ዘ. ሴራ ጥ.		ባ. ኢሳ.4÷4 ኢር.18÷17
አረዩ: ተካከለ: ለቀመ ሉቃ.3÷5		ቂቶዮ: ነፈገ ቂቅዮት ሳ. ስንከ
ዘዬ.19÷5 አራራይ ዘ. ዘሌ.19÷9	መስ.27	
ሩት 2÷2 ማቴ.13÷28 አሬት እሪና		አውቀዮ: ቂረጠ ውቅዮት ሳ.
ምእ.		ዐብዮ: ከፍከፍ አለ ሉቃ.2÷52
አስተባረዩ: አፈራረቀ ዘፍ.45÷22		ዳገ.7÷8 ዮና.1÷2 ዓቢይ ው.
መዝ.76÷10 አብሬት ምእ. በሬ ጥ.		መዝ.14÷6 ዓባይ ለሴት ዕባይ ዘ.
አቃረዩ: ሰዋ ሕዝ.43÷15 ኢሳ.29÷		ዓባይት መድ. የሐዋ.26÷28
1		ዘፍ.1÷16 ራእ.20÷1
አጥረዩ: ገዛ ጥር ዘ. ጥሬት ምእ.		አብዮ: እንቢ አለ ዘፀ.16÷28
ካረዩ: ቂፈረ ምሳ.26÷27 ሕዝ.8÷8		አቤ.1÷12 እንቢ ሰባር አንቀጽ
ክርዮት ሳ. ምክራይ ባ ክረይት		አብዮ ጥ.
መድ		ደርብዮ: ወጋ 1ሳመ.19÷10 ሕዝ.
ደረዩ: ጠራ ጽርዮት ሳ ዘካ.11÷13	26÷8	
ፈረዩ: አፈራ ኢዮ.14÷9 ጥብ.7÷24		ሰትዮ: ጠጣ ሩት 3÷3 ኢሳ.22÷13
ፍሬ ጥ. ያት በብ. ኢዮ.15÷33		ስታይ ዘ. ያት በብ ስቲ ጥ. ዘሌ
ኤር.7÷7 ዘፍ.1÷29 መጋ.7÷14		11÷34 ሆሴ.4÷11 መስቲ ባኤር
ሐቀዮ: አፋጪ ሐቂ ጥ. ሢራ.		48÷12 ስተይት መድ.ምሳ.23÷20
51÷3		ሠነዮ: አማረ ሕዝ.16÷13
ሠቀዮ: አጠጣ ዘካ.4÷2 ሢራ.	መጋ.7÷7 ሥን.	ዘ.
24÷31		ሢራ.9÷8:11÷4 ሠነ ጥ.
መሥቂቂ ባ. ሠቀይት መድ.		

ሠናይት ምእ. መሠንይ ባ. ዘፍ.2÷9 ማቴ.5÷17 ሉቃ.8÷15 ቀነዮ: ገዛ 1 ቃኘን በ6 ይፈታል ዘፍ.3÷16 15÷13 ኢሳ.14÷3 ቀን ዘ. ቃና: ቅኔ ጥ. ያት በብ ገላ.5÷1 ሰቂ.1÷3 ቅኔት ምእ. አስቴ.7÷4 ዘ0.6÷6 ምቅናይ ባ. ቀነይት መድ. ዘ0.20÷2 ዮሐ.2÷1 አመክነዮ: አመካኘ ምክንያት ምእ. 1ጢሞ.5÷14 ገዢ: ተዛዝ: አስገዛ በ2 ይፈታል ሮሜ.10÷3 ጻን.3÷5 ግናይ ዘ. 2ዘና.20÷22 ግዳት ባ. ግነት ምእ. <u>ፒሬፔ</u> ርእዮ: አዮ ዘፍ.1÷8 ኢሳ.61÷1 ራኒይ ዘ. መጋ.1÷7 ርእዮት ሳኤር. 2÷10 አርአያ ባ. ረዕዮ: ጠባቀ ዮሐ.24÷6 ሆሊ.13÷5 መዝ.80÷13 መርዒት ባ. ከ. መራዕይ በብ. ዘፋ.28÷34 ኤር.23÷1 ሉቃ.12÷32 አስተርእዮ: ታዮ አሳዮ 1ጢሞ.3÷16 ዮሐ.4÷18 መዝ.117÷26 አስተርእዮ ጥ. ውዕዮ: ተቃጠላ ጻን.3÷19 ምሳ.6÷27 ዋዕይ ዘ. ኢሳ.9÷19 ውዕዮት ሳ. ራኒ.18÷18 ጥዕዮ: ጻን ኢዮ.16÷6 ጥዕዮት ሳ. ጥሊና. ምእ. ኩፋ.2	ሐክዮ: ሰነፈ. ምሳ.3÷27 ዮሐዋ.25÷1 ሐካይ ው. መሳ.6÷6 ሐኪት ምእ. መዘ.10÷18 ሳኩዮ: ሳኩዮ ተቅጠባዘ ዘፍ.21÷14 ሳኪ: ሳኪ ጥ ዘፋ.17÷8 ሢራ.22÷24 ሰከዮ: ከሰሰ ኢሳ.58÷3 ሰከዮት ሳ. ፍኔ.43÷6 ምስካይ ባ. ያት በብ. ዘጉ.35÷6 ሰከይት መድ. በከዮ: አሰቀሰ ኤር.8÷2 ኢዮ.30÷25 ብካይ ዘ. ያት በብ ምስካይ ባ. ነከዮ: ነካ ኢሳ.11÷9 ማግኒባ. ማር.16÷18 አመስከዮ: ተጣጋ አስጠጋ ምስካይ ዘ. መዝ. 45÷11 አንከዮ: ሰጠ አከዮ: ከፋ ሢራ.25÷13 11÷3 አከይ ዘ. መዘ.7÷4 ኤር.24÷2 አከዮት በብ. አኪት ምእ. መሳ.9÷23 ዘርከዮ: ሰደበ መዝ.43÷16 ዋከዮ: በራ ዋካ ጥ. ዘፍ.4÷7 ሰመዮ: ሸተ ማቴ.12÷1 2ሳመ. 17÷28 ሰዊት ምእ. ኢዮ.5÷11 ዘጉ.28÷26 ደመዮ: ታመመ ኢዮ.24÷23 ዘከ. 1÷10 ደዊ ጥ. ኢሳ.38፥፩ ዱይ.ዘ. ዱያን በብ. ማቴ.4÷24 ረመዮ: ረካ ምርዋይ ባ ሐጌ.1÷6 ዓሞ.4÷8

የፖሊስ ግሥ 216

ጠመብ: ጠመብ ለ.ሲ.29÷21 ኤር.	ዓም.7÷14 ሉቃ.7÷39 ትንቢት	216
31÷12 ጠመብ ው. ሆሴ 7÷16	ምእ. ታት በብ. ዕብ.1÷1	
ሲዘዩ: ለዩ ሢራ.32÷16	ማቴ.1÷21 2ኤ.ፑ.1÷20	
አቅዬዘዩ: ቅዝዝ፤ ቅዝዝ አለ	ተአርወዩ: አውራ ሆነ ኤር.28÷38	
ተሐሥዩ: ደስ ተሰኘ ሢራ.32÷11	አርዌ ጥ. መዝ.103÷20 አራዊት	
ሐሣት ምእ. ሉቃ.10÷21	በብ. መዝ.78÷3	
ተሰሐዩ: ተጫወተ በ3 ይፈታል	ተዋዥዩ: ተጫወተ ተውኔት ምእ.	
ሢርማ ፈመ 32÷7	ታት በብ. መስተዋንይ ባ.	
ተነሐዩ: ተናዘዘ	ተጋዥዩ: እጅ ተነሳሳ መዝ.99÷4	
ተሐዩዩ: ቸልቸል አለ መዝ.77÷62	ዮና.2÷10	
ተሐበዩ: ዋስ ሆነ ዘፍ.44÷33	ተፋጸዩ: አዳነቀ ሕዝ.27÷36	
ሢራ.8÷13	ጥብ.17 ÷17 ፋጸ ጥ. መጋ.3	
ተመነዩ: ተመኘ ዮሐ.8÷56 ኤር.	አዩዩ: ዞረ፤ ተመላሰሰ አያዮት	
22÷27 ምኔት ተምኔት ምእ. ታት	ምእ.	
በብ ሊዮ.22÷27	ጉዳ:ሸሽ ኤር.28÷6 ማቴ.2÷13	
ተምክሰዩ: ሞክሽ ሆነ መኮሰይ ዘ.	ጉይ ዘ. ጉዩት ሳ. ጉያ ጥ.	
ስንክ ታ.ጎ.7	ማቴ.24÷20 ምጉያይ ባ. ናሐ.3÷9	
ተሰካተዩ: ተማማለ መዝ.82÷5	ጸሕዩዩ: አረመ ሢራ.12÷11	
የሐዋ. 23÷12	ያዕ.1÷23	
ተረሰዩ: ተሸለመ ሊዮ.29÷11	ሰድዩ: አማረ ሰይዳ ጥ.	
ትርሊት ምእ. ሚክ.2÷9 ኤሳ.	ረድዩ: ከፈለ ዘዳ.23÷20 ርዶ	
61÷10	ጥ.ዘሴ .25÷39 ኤር.9÷5	
ተወሰዩ: ኮራ ሢራ.44÷3:3÷24	ነድዩ: ተቸገረ ሢራ.11÷14	
ትዕቢት ምዕ. 2ዘና.15÷8	ምሳ.24÷32 ገዴት ሳ. ታት በብ	
ሢራ.3÷24 መዝ.100÷7	ነዳይ ግብር ቅጽል መዝ.40÷1	
ተቋናደዩ: ተቀማጠለ ሊዮ.19÷5	አስተዋደዩ: አጣላ ዳገ.1÷4	
ተነሰዩ: ተናገረ ኤሳ.11÷2 ነቢይ ው.	መስተ ዋድይ ባ. ውዴት ምእ	
ያት በብ. መዝ.104÷15 ዘዳ.18÷15	ራኢ.12÷1 ምሳ.18÷17	

217 የፖሊስ ግሥ

አደዩ: ከፈለ አዳ ጥ. ማቴ.18÷27	ፋጸዩ: አፋፌ 177.19÷12
አድያም ምእ. ዘጉ.35÷2 ዳገ.9÷16	ሕዝ.27÷36 ፋጸ ጥ. መጋ.3
ወደዩ: ጨመረ በ5 ይፈታል 2ዘና.	ሰፊዩ: ሰፋ ስንክ ገዳ.20 መስፌ ባ.
24÷11 ማር.12÷42 ውዴት ምእ መዳይ	ስንክ. ሚያ.30
ባ. ዘፍ.37÷2 177.25÷18	ነፊዩ: ነፋ መንፌ ባ. ኢሳ.30÷24
ጉንደዩ: ዘገዩ የሐዋ.12÷16	አወፊዩ: ሰጠ ዮሐ.3÷36 አሰ.2÷3
ጸደዩ: ዘመነ በልግ ሆነ ጸደይ ዘ.	ትውፊት ባ.ክ.ም.
ኢዮ.2÷23 ዘክ.10÷11	የፖሊስ ግሥ
ፊደዩ: ከፈለ በ3 ይፈታል ኢሳ.34÷8	ሐመዩ በ2 ይፈታል
ማቴ.18÷25 ፍዳ. ጥ. ኢዮ.8÷6	ሐመዩ: አማ ዘዩሐሚ ቢጸ በጽሚት
ዘፀ.21÷23 መፍዴ ባ.ዘፍ.23÷16	ኪያሁ ሰደድኩ እን. መዝ.101÷5
ሐዥዩ: ባጅ ሐጋይ ዘ. ዘክ.14÷8 ዘፍ.8÷	ሐመዩ: አሠረ ወሐመይዎ ስሊዩ
22 ሢራ.36÷9 ሢዮ.1÷11	ሱስ ወወሰድዎ እን.ማር.15÷1
27ዩ: በደለ ሢራ.48÷6 ጌጋይ ዘ. ያት	ታዥ በ6 ይፈታል
በብ ይሁ.11 ኤር.16÷10	ታዥ: ገዛ ቢጸ ይቀኝ በከንቱ እን.
ጸዥ: አበበ ዘፀ.25÷31 መክ.12÷5 ጽጌ	ኤር.22÷13
ጥ. ያት በብ. መጋ.2÷2 ዘፀ. 28÷ 14	ታዥ: ቀማ ቀነይዎሙ ለሰሐታ
ኢሳ.35÷1	ውያን ወደ ወይኖሙ እን. ኢዮ.
አንጠዩ: ዘበዘበ ዓም.7÷16 ሉቃ.11	24÷1
÷7:18÷5	ታዥ: አሸነፈ ወይቀዥሙ ለኩሉ መ.
ሐጸዩ: አፌ ዘፍ.29÷21 ሕጼ ጥ.	ጸላእቱ እን.መዝ.10÷5
ማቴ.1÷18	ታዥ: ወይፈን አቀና ዕጉልት አንተ
ላጸዩ: ላፌ ኢዮ.1÷20 ዘሌ.21÷10 መላጸ	ኢተቀዥት ወእንተ ኢሰሀ በት
ባ. ዘጉ.6÷5 ኢሳ.7÷20	አርዑተ እን. ዘዳ.21÷3
ነጸዩ: ነፌ ፅዝ. 9÷3	ታዥ: አበጅ ሠራ ከመ ይትቀነዩ
አጸዩ: ተሳገማ ዘፀ.16÷20 የሐዋ. 12÷23	ለገነት እን.ኩፋ. አምቅኔ እደዋሃ
ኤር.15÷3 አጼ ጥ. ያት በብ. ኢዮ.4÷19	ትሁብ ለነዳያን እን. ዳዲ.14
ምሳ.12÷4	

የጥያቄው ዓላማ	የጥያቄው ዓላማ
ቀንዳ፡ ተቀኝ ዘመረ ካህናት ይትቀንዩ ዘንተ መዝሙረ በዚማ እን. <u>ተሰሆኖ በ3 ይፈታል</u> ተሰሆኖ፡ ተጫወተ እመ ፈቀድን ንትሰህይ ንገሊ ማግሉተ መንፈሳ ዊተ እን. ፍ.ኢ. 32÷7 ተሰሆኖ፡ ተመለሰሰ ማዕበል ሆን መንክር ተሳህያ ለባሕር እን. መዝ.93÷4 ተሰሆኖ፡ ሮክ፡ ተፋይ፡ ተማታ ይት ለሀዩ ወይዘሰጡ እን.ተግ.ሣ.19 <u>ወደያ በ5 ይፈታል</u> ወደያ፡ ጨመረ ወይወዳ ዲቤሁ ስሊኒ እን.ዘሌ 2÷1 ወደያ፡ አደረገ ኢትደይ እቅፍተ ቅድመ ዕውር እን.ዘሌ.19÷19 ወደያ፡ ጣለ ወደየት አዕይንተሃ ላዕለ ዮሴፍ. እን. ዘፍ. 39÷7 ወደያ፡ አገባ ይወዳ እዴሁ ውስተ ግበ አርዊ ምድር እን. ኢሳ. 11÷8 ወደያ፡ ጫን ወደዩ አደሃሆሙ ላዕሊሆሙ ወነሥኡ መንፈሳ ቅዱሳ እን. ዮሐ.8÷17 <u>ገዢ፡ በ2 ይፈታል</u> ገዢ፡ ተገዛ እገኒ ለከ እግዚአብሔር ልብዩ እን. መዝ.9÷1	ገዢ፡ አመለካነ እገኒ ለእግዚአብሔር በአፋዮ እን.መዝ. 108÷30 <u>ፈደያ በ3 ይፈታል</u> ፈደያ፡ ስጦ ወይወደዮ ለኩሉ በከመ ምግባሩ እን. መዝ. 61÷12 ፈደያ፡ መለሰ ፈደዩኒ አኪተ ሆየንተ ሠናይት እን.መዝ.37÷20 ፈደያ፡ ክፈለ ወክላብ ይፈድዩክ እን. <u>የጥያቄው ዓላማ</u> የ፡ባሂል የማነ እግዚአብሔር ንብረት ኃይለ የእግዚአብሔር ቀኝ እጅ ኃይልን አደረገች መዝ.117÷16 <u>በገጽ የአገልግሎት</u> ሆኖ፡ በዚያ ከዚያ ኢሳ.58÷9 ዘፍ.2÷8 ብዮ፡ አለኝበኔ ነዮ፡ እነሆኝ ዘፍ.22÷1 ኩንዮ፡ በቃኝ ገዢ፡ በዚህ፡ ከዚህ መዝ.131÷14 ካብ ሔልዩ፡ የፀሐይ አገር ሕዝ.30÷17፡ ዘፍ.41÷45 መታትዩ ፡ ሴንዩ የሰው ስም ቆስዩ፡ ምንጭ በራክዩ፡ የሰው ስም ማቴ.23÷35 ዘኪ.1÷1

አብድዩ: የሰው ስም 177.18÷3 ኢዩ: 77-ሥ 277.9÷10 177.19÷16 ኢዮቢልዩ: መሰከት ዘሌ.25 ኤልዩ: እዩ: ኪልቅዩ የሰው ስም ኢያሌንዩ: የኤልያስ አባት ስንክ ታ.3.1 ከነዓንዩ: ያገር ስም ጸለንትዩ: ጡብ ጸራልዩ: ያገር ስም ጸልንትዩ: እግር ብረት 24ሙ. 12÷31 ፔርልዩ: ቀንጠፋ <u>ግልሰ</u> ሢራዩ: አሰላ ነካሪ <u>ራብሳ</u> ሀሌሉዩ: የነበረ ያስ ዓለምን አሳልፎ የሚኖር መዝ.110÷1 ራሕ.19÷6 ሐራውዩ: እራያ 2ጹጥ.2÷22 ማር.5÷ 11 ሱቃስ 15÷16 ሐናንዩ: የሰው ስም የሐዋ. 23÷1 ሐዋርያ:የተላከ ሪቪ.3÷1 ሌዎጽጥርያ: ፊቀን ልሙጥ ድንጊያ ሕዝ.24÷7 ልብዩ: ያገር ስም ልያ: የያዕቆብ ሚስት ዘፍ.29÷16: 17÷21:30÷13 ልድዩ: የሴት ስም የሐዋ. 16÷14 ሉደቅዩ: ያገር ስም የሐዋ. 19÷10 ጂሊ.2÷1	መቄዶንዩ: ያገር ስም ፊልጵ.4÷15 የሐዋ.16÷9 መንድያ: እጀጠብብ ዮሐ.19÷23 ሞዓግዩ: (ጽር) አሳታዊ መድያ: መደብ: ልብስ ሙኪርያ:(ጽር) ነበልባዊ ሚስያ: ያገር ስም የሐዋ.16÷7 ሚያዝያ: ሚያዝያ ማርያ: የሴት ስም ሮሜ.16÷6 ምርያ: መድኃኒት ሞርያ: የተራራ ስም 2ዜ5.3÷1 ሰማርያ: የጠባቂ ግንብ 177. 22÷39 ሶርያ: ያገር ስም 24ሙ.10÷6 ሶፍያ: ጥበብ:የሴት ስም: ወይ ዘሮ: እመቤት ስንክ ነሐ.3 ርያ: ዓለማ ሽራኸያ: ስመ አምላክ ቢታንዩ: ያገር ስም ዮሐ.23÷ 24÷24÷10 ቆሉንዩ: ያገር ስም የሐዋ.16÷12 ቆስያ: ቂሽት ትርያ: የክቡብ ስም ኢዮ.9÷9 :38÷31 ትብልያ መገርት ልብስ ተክሆኖ ዘፀ.31÷11 ትንንያ: ትንኝ ጥበብ.12÷8 መዝ. 104÷31 ካምያ: የሰው ስም ካህ.1÷1 :2÷11

221	የጥምር ነባር	
ሆባይ: ነጭ አሞራ ዘሌ.11÷14 ዘላ.14 ÷13	ብዕራይ: በሬ ዘላ.25÷4 1ቆር.9÷9 ተይ: ዲን ድኝ ዘፍ.19÷24 ራሕ.9÷17 መዝ.10÷5	
ለይ: ቀይ ግምጃ ዘፍ.38÷28 ዘላ. 39÷28	ገዋይ: እቃ ገንዘብ የሐዋ.9÷15 ማቴ.6÷24 ሢራ.21÷8	
ለይ: ዘህንን 2ዜና.2÷7 ሢራ.45÷16 መጽርይ: ቀጋ፤ ሽቱ መጋ.4÷14	አባይ: ወንዝ ኢሳ.19÷7፣23÷3 አንገላይ: ወይዘር በንክ.መስ.5	
ምሳ.7÷17	ግን.11	
ማይ: ውጋ ያት በብ. ኢሳ.11÷9	አያያይ: መከር	
1ጢሞ.5÷23	አያይ: አምሳል፣ መሬት በንክ.መስ.24	
ማዳይ: ቀሚስ	አይ: ምን ፣ የት፣ ኢዮ.4÷17 ኢሳ.66÷1	
ምትፋይ: የወንድ ብልት	አዶናይ: ጌታ ሕዝ.2÷4 ዘፍ.19÷2	
ምጉጣይ: ችንካር	እሴይ: የሰው ስም 1ሳሙ.16÷6	
ሰማይ: ሰማይ፣ ጠፈር ማይ ዘፍ.1÷1	የሐዋ.13÷22	
ማቴ. 5. ÷18 ዘላ. 26÷15	እብሉይ: የሰው ስም በንክ ዮክ.5	
ሰኑይ: ሰኞ ሁለተኛ	ኪሩይ: ኩስኩስት	
ሰይ: ወዮ መዝ.119÷5	ወይ: ወዮ ኤር.22÷18	
ሠደይ: ሁሉን የሚችል፣ ስመ አምላክ፣ መስፈርት የሌለው	ዛይ: የፊደል ስም፣ ስመ አምላክ መዝ.118÷49	
ሥርናይ: ሰንደ. ዘፍ.30÷14 መዝ. 4÷7	ዠደይ: የከከብ ስም	
የሐ.12÷24	ጋይ: ያገር ስም	
ቀስፋይ: እዳሪ ወለወል	ፀሐይ: ፀሐይ ዘፍ.1÷16 ኢዮ.31÷26	
ቀርማይ: ስሙ አብ	26	
ቀሳይ: የቅል ዓይነት ዱባ	ሢራ.31÷19 ራሕ.7÷2	
ባሕርይ: ባሕረ ጠባይ ሮሜ.1*26 :2÷14	ፀሐይ: ወልድ ሚል.4÷2 ማቴ.17	
2ጴጥ.2÷4	÷2	
ብሳይ : የሰው ስም		

የጥምር ክብር	220
ነያ: እንጋት ዘፍ.12÷19ኢሳ.8÷16	እስያ: ያገር ስም ራሕ.1÷11
የሐ.19÷27	ደግብያ: ኩብ ኩባ ናሆ.3÷15፤16
አሽያ: ስመ አምላክ ዘፀ.3÷14	ኢዮ.1÷4
እስሐትያ: ውርጭ መዝ.148÷7	ዲዲስቅልያ: ሥርዓተ ትምህርት
ጥበብ.5÷15 ሢራ.43÷20	ድያ: የከከብ ስም
አቅሌምያ: የአቤል እህት መንትያ	ገላትያ: ያገር ስም የሐዋ.13÷14
አቅሌስያ: ቤተክርስቲያን፤ የገብረ	፤14÷28
መንፈስ ቅዱስ እናት መሐ.4	ገላውቅያ: 3 ጉተና ያላት ወፍ
አባያ: የሰው ስም ሱቃ.1÷5	ጌልያ: መርከብ
1ዜና.24÷10	ግልያ: አርሶተ መጻሕፍት
አናንያ: ደመና ዳን.1÷7	ጉዕትያ: ትዕግልት ድካም
አንጸኪያ: ያገር ስም የሐዋ.11÷19	ጦባያ: የሰው ስም ነህ.2÷10፤19
፤13÷1	÷20 ጦቢ.1÷1
አውሎግያ: የተባረከ ሕብስት	ጸላንትያ: የጦብ መተኮሻ
አሰንያ: ጨረቃ ፡ሐኖ 26÷1	ጸራልያ: የባህር ዳር ዘዲ.1÷7
አውክሳርያ: በንክሳር	ኢያ.11÷3 ሕዝ.25÷16
አዛርያ: ረድኤት ዳን.1÷7	ጽልትንያ: የኖራ እቶን የጦብ
አያያ: ተመሳሳይ	ምድጃ 2ሳሙ.12÷31
አግያ: ቅድስት	ጽግጽንያ: የውሻ ዝንብ መክብ.
አፍካያ: ቀለበት ዘፀ.5÷11	10÷11 2ንገ.1÷2
አፎምያ: የሴት ስም በንክ. ሰኔ 12	ጋምስ
አርያ: የሰላም ደጅ	መሳዬ: አቅላጭ
አብድያ: የእግዚአብሔር ባርያ	ዬይ: ዋ፣ዋ፣ወዮ፣ወዮ
ኢትዮጵያ: ያገር ስም መዝ.71	ዬ: ልቅሶ ቅዱ. አፈ.
፤9፣73÷14፣86÷4፣67÷31	ማድስ
ኤር.13÷23 ዘፍ.2÷13	ሕይይ ፡ሰሳ
እስክንድርያ: ያገር ስም የሐዋ.	ሆባይ: ዝንጃር 2ዜና 9÷21 1ንገ
27÷6 ፣28÷11	10÷22

ፀሐይ: ገጉሥ	ሐረድ: አረድ ዘፍ.22÷10:37÷31
ጽጋይ: ድሪ	ዘፀ.12÷6 ምሕራድ ባ.
ሣብሳ	ሐየድ: አገጸባረቀ 2ሳሙ.6÷14
ሐሰስትዮ: ጠጣ: የበዳ አህያ	የዲ.16÷9 ሐይድ ዘ. ኢሳ.61÷8
ኢዮ.6÷5 ዳገ. 5÷2 መዝ.103÷11	ሐይድ: ፈጪ ሐዲድ ዘ.
ሰፊዮ: ከዚህ ወዲህ አሰ	ሐርበድ: ተስበደበደ፣ ፈቀቅ አሰ
ሉግዮ: ግምጃ ዘፀ.28÷4	ሆሴ.4÷16
መድዮ: ጨፈ: ልብሰ ክብር 1ሳሙ.	ልሕድ: ድልድል ሆነ: ተቀማጠላ
18÷5	ኢሳ.47÷1 ሚክ.1÷16 ልድ ልዳ
ሲባዮ: ያገር ስም	ጥ.
ቀራገዮ: ያገር ስም ማቴ.27÷33	ሰመድ: ሰመደ በ5 ይፈታል 1ጹጥ.4
ማር.15÷22 ዮሐ.19÷17	÷12 ፈልጽ.4÷12 ልማድ ዘ.
ኤልዮ: የራዳይት ስም	ተልማድ.ባ.ስንክ ሐም.5
ኤዲድቅስዮ: የአንጫት ስም	መስደ : ሽመተ
አርዮ: የሰው ስም ማቴ.1÷5	መረድ: ጠበጠበ መዝ.18÷5
2ሳሙ.12÷9	ዘፍ.33÷13 መራድ ው. ጥበብ
ከማገዮ: ግስላ	12÷8 ኢሳ.43÷14 ማርዳ
ከራግልዮ: አሳማ	ጥ.ዘፀ.35÷22
ከበጥወዮ: መቆሰፊያ ክባስ	መዳድ: መከረ ፍ.ኢ.46 ምዕዳን
ጥወዮ: ጥልፍ	ምእ. ስንክ. ሰኔ 16 መዳድናት
ደ 15ኛ ፊደል ጣይ አንቀጽ	በብ.
የደ ነጠላ ግሥ	ሞፈድ: ጫረ ማሕፈድ ሞፈድ ዘ.
ሐይ: ቀማ 1ሳሙ. 2÷12	ማሕፈዳት በብ. መዝ.47÷12
ሉቃ.3÷14 ሐይድ ዘ. ኢሳ.61÷8	ሰይ: ጨመረ
ሐይድት ሲ.	ሰይድ: አበረረ ማቴ.5÷11
ሐመድ: አክሰላ ሕዝ.15÷4 ሐመድ	ዳገ.4÷22 ስደት ሲ. ታት በብ
ዘ. ኢዮ.8÷28 ኢሳ.43÷17 ሐመዳ	ማቴ.13÷21:5÷11 ሮሜ.8÷35
ጥ. ኢዮ.38÷24	

ሰገድ: ሰገድ ቁላ.2÷10 ዳገ.2÷46 አስቲ.	ተዘምድ: ዘመድ ሆነ ትዝምድ ዘ.
8÷3 ሰገደት ሲ.ታት በብ ኢሳ.46÷2	ዘመድ ለወ. ለሴ. ዘሌ.6÷18 ሉቃ.14
2ዘረ.6÷13 መስጊድ ምስጋድ ባ.	÷12 አዝማድ በብ. ዝምድና ምእ.
ምስጋዳት በብ. አብጥ.66	ተዋህድ: ይሁዳ ሆነ ሮሜ. 2÷28
ሮድ: ከበበ 2ዘረ. 28÷17 ዘኪ.10÷5 ሮድ	ገላ.2÷14 ይሁዳ ጥ. አይሁድ በብ.
ዘ. ሮዳ ሮዶ ጥ. የሐዋ.12÷13	ዘፍ.29÷35 የሐዋ.11÷26
ርዕድ: ተገቀጠቀጠ ኢዮ.38÷34 ዳገ.7÷	ነጅ: ነደደ ኢሳ.30÷27 ነዲድ ው.
15 ረዳድ ዘ. ርዕደት ሳ መርዕድ ባ. ኢሳ.	ንዳድ ነድዘ. ዘዳ.28÷22 ሢራ.28÷10
54÷14 ሉቃ.1÷12	ራኢ.1÷14 ሮሜ.1÷27 ንደት ሳ
ቀልደድ: መታ	ታት በብ. ምንዳድ ባ. ስንክ የካ.13
ቀረድ: አህረ ቀፊድ ዘ.	ንዕድ: አማረ ዮሐ.8÷13 ንዕድት ሳ.
በዐድ: ለዮ ባዕድ ዘ. በ-ዓዲ ጥ. ዘፀ.30÷32	ዕብ.13÷2
ዘዳ.4÷35 ኤር.5÷19	ነገድ: ሄደ በ2 ይፈታል ዮና.1÷3
በድብድ: ታመመ ሆሴ.9÷6 ብድብድ ዘ.	1ኅገ. 10÷15 ነግድ ዘ ነገድ በ1 ብብ
2ሳሙ.24÷15 ዘጉ.17÷12	ሮሜ.12÷13 ዘፍ.49 ዘጉ.2÷18
በረድ: ቀዘቀዘ ኢሳ.13÷8 በረድ ዘ.	ንግደት ሲ. ታት በብ. ኤፌ.2÷12
አብራድ በብ. መዝ.147÷6	ራኢ.4÷4 መንገድ መንገድ ባ.
ተአገገድ: አንግዳ ሆነ ነግድ ዘ. አንግዳ	ኤር.6÷25 1ቆር.11÷26
ጥ. ማቴ.27÷7 ራት.2÷10 አናግድ	ጥፊጽ
አንጋድ በብ ዘዳ.12÷43 ሕዝ.44÷9	ዖድ: ዘረ መዝ.26÷14 ዘፍ.41÷43
ተዛዋድ: ተማማሰ መዝ.88÷2 2ኅገ.	ዓውድ ዘ. ዓዕዋድ አዕዋዳት በብ
17÷13 1ሳሙ.18÷3 ኪዳን ምእ. ናት	ማቴ.10÷17 ምዕዋድ ባ. ዮና.3÷3
በብ. 2ኅገ.17÷5 ገላ.3÷15	ሕዝ.37÷2 ዐደት ሲ. ታት በብ.
ተዋሐድ: አንድ ሆነ ሃይ.አበ. ዋሕድ ው.	ራኢ.4÷4 ኢሳ.6÷2
ሉቃ.8÷42 ዮሐ.1÷18 ተዋሕዶ ጥ. ስንክ.	አሐድ: አንድ አደረገ ፎዱ ጉል
መስ.7 ፍ.ኢ.46	ዘፍ.40÷5 ዘፀ.32÷27 አሁድ የዕለት
ዋሕድና ምእ.	ቅጽል ዮሐ.20÷1 የሐዋ.2 ÷1
	አሐዴ. ጥ. ዮሐ.20÷7 1ቆር. 16÷2

የደ. ነጠላ ግሥ	224	የደ. ግሥ ምስክ	225
አሰደ: ሰበሰበ ዘፀ.5÷12 ዘጉ.11÷8	አሰደ: አጨደ 1ሳሙ. 13÷21	ወሰደ: ወሰደ ሕዝ.8÷3 ራሕ.17÷3 ወረደ:	ወሰደ: ወሰደ ሕዝ.8÷3 ራሕ.17÷3 ወረደ:
ምእላድ ባ. ዘፍ.1÷9	የሐ.4÷36 ማእፀድ ባ. ራሕ.14÷14	ወረደ ዘፀ.32÷1 ማቴ.28÷2 ርደት ሳ.	ወረደ ዘፀ.32÷1 ማቴ.28÷2 ርደት ሳ.
አሰደ: ቆረጠ ኤር.1÷18 ዓምድ ዘ.	አሰደ: ማቴ.13÷30 ኢሳ.2÷4	ታት በብ. ዘፍ.28÷49 ያሬድ ሙራድ ባ.	ታት በብ. ዘፍ.28÷49 ያሬድ ሙራድ ባ.
ዘፀ.25÷31 አእማድ በብ. 177.	ሚክ.4÷3	ዘፍ.5÷18 ኢያ.8÷24 ሉቃ.19÷37	ዘፍ.5÷18 ኢያ.8÷24 ሉቃ.19÷37
17÷6 አማዴ ጥ ኤር.50÷13	አውደደ: ጨመረ መዝ.118÷20	ገሀደ: ገሀጠ ማር.13÷12 ኤፌ.5÷13	ገሀደ: ገሀጠ ማር.13÷12 ኤፌ.5÷13
ምእማድ ባ. ዘፀ.26÷25	አደደ: ተሸሽገኝ አባረረ	ገሀድ ዘ. ስንክ ጥር 10 ግሀደት ሳ.	ገሀድ ዘ. ስንክ ጥር 10 ግሀደት ሳ.
አስተዋደደ: አስማማ ሕዝ. 23÷24	ኤደ: ረገጠ መዝ.55÷1 ኢሳ.24÷	ጥባ.5÷1 ጋዳ ጥ. መዝ.71÷12	ጥባ.5÷1 ጋዳ ጥ. መዝ.71÷12
ድድ ዘ. ምሳ. 25÷12 መስተዋድድ	10 ኪደት ሳ. ኢሳ. 22÷5 ታት	ገመደ: ቄረጠ ገመድ ግማድ ዘ.	ገመደ: ቄረጠ ገመድ ግማድ ዘ.
ባ 1ጢ.ሞ.3÷15 ቂላ.1÷25	በብ. ምክያድ መከየድ ባ. ዘጉ	ኢያ.2÷15 የሐዋ.27÷32 ግማዴ ጥ.	ኢያ.2÷15 የሐዋ.27÷32 ግማዴ ጥ.
አስተጋደድ: አቀዳደመ ጋይድ ው	18÷27 ሕዝ.43÷7 መዝ.103÷4	ጉድጉድ: መታ የዲ.14÷14 ማቴ.7÷8	ጉድጉድ: መታ የዲ.14÷14 ማቴ.7÷8
ሢራ.36÷6 ፣1ዜና 12÷8	ክህደ: ካደ ኢሳ.48÷8 1ጢ.ሞ.5÷8	ጉድጓድ ዘ	ጉድጓድ ዘ
ዐብደ: ሰነፈ ዳገ.1÷6 የሐዋ.26÷	ክህደ ዘ. ዕብ.7÷7 ሮሚ.16÷17	ጸሐደ: ጠነሰሰ	ጸሐደ: ጠነሰሰ
24 ዓብድ ዘ. መስተከብድ ባ.	ክህደት ሳ. ታት በብ 177.8÷50	ጸሐደ: ለዘበ ጽሕድ ዘ. ምሳ.23÷27	ጸሐደ: ለዘበ ጽሕድ ዘ. ምሳ.23÷27
ዘፍ.28÷28 2ጴጥ.3÷3 አብዳግ በብ.	ኩብደ: ከበደ ሢራ.22÷14 ከበድ	ጽሕደት ሳ.	ጽሕደት ሳ.
አብዳት ለሴቶች መዝ.13÷1	ኩብድ ዘ. መዝ.47÷13 የዲ.7÷4	ፀመደ: ፀመደ ሢራ.30÷35 ፀምድ ዘ.	ፀመደ: ፀመደ ሢራ.30÷35 ፀምድ ዘ.
አንጉድጉድ: አንጉደጉደ አነዋወጠ	ውሕደ: ጉደሰ ኤር.39÷6	የሐ.10÷7 ፀማድ ው የሐዋ. 10÷7	የሐ.10÷7 ፀማድ ው የሐዋ. 10÷7
1ሳሙ. 7÷14 ኢያ.37÷3	ኢሳ.8÷22 መዝ.11÷1 ውሕደት	ፈረደ:ፈረደ ፍርድ ዘ. የሐዋ. 28÷4	ፈረደ:ፈረደ ፍርድ ዘ. የሐዋ. 28÷4
መዝ.17÷13 ነጉድጓድ ው. ዳት.	ሳ. ታት በብ. ምሳ.14÷28	ፈቀደ: ወደደገ ቄጠረ ሢራ.7÷22 ሕዝ.	ፈቀደ: ወደደገ ቄጠረ ሢራ.7÷22 ሕዝ.
በብ. ኢያ.37÷2 መዝ.28÷3 ራሕ.	ወላደ: ወላደ በ3 ይፈታል	18÷23 ኢሳ.13÷17 ፈቃድ ፍቅድ ዘ.	18÷23 ኢሳ.13÷17 ፈቃድ ፍቅድ ዘ.
4÷5	መክ.3÷2 ዕብ. 6÷7 ወልድ ዘ.	ኤፌ.2÷3 መፍቅድ ባ. ፈልጽ.4÷19	ኤፌ.2÷3 መፍቅድ ባ. ፈልጽ.4÷19
አኬደ: አበራዩ ምክያድ ባ. ዳት.	መዝ.2÷7 ውሐድ በ1 በብ.	ፈድፈደ: በዛ ዘፍ.41÷40 ፍድፋዴ ጥ.	ፈድፈደ: በዛ ዘፍ.41÷40 ፍድፋዴ ጥ.
በብ 1ጢ.ሞ. 6÷15 ዘፍ.25÷4	ሢራ.4÷1 መዝ.126÷4 አዋልድ	መክ.1÷3 ፈድፋድ ዘ. ዘጉ.4÷26	መክ.1÷3 ፈድፋድ ዘ. ዘጉ.4÷26
አፀደደ: ነጭ አደረገ ፀዓድኢድ	ለሴቶች መጋ.6÷8 ትውልድ ባ	ፍድፍድና ምእ.	ፍድፍድና ምእ.
ው. ስንክ. መስ 28 ፀዓዳ ለው. ሰሌ.	ለው.ለሴ. በአንድ በብ. ኢሳ.14÷2	የደ ግሥ ምስክር	የደ ግሥ ምስክር
አፀደ: ቦታ አደረገ መሐ.8÷11	መሳድ ባ. ወለት ምእ.	ሰመደ በ5 ይፈታል	ሰመደ በ5 ይፈታል
177.15÷13 አፀድ ጽድ ዘ. ኢሳ.	ዘሌ.18÷10 ዘፍ.46÷7 ልደት ሳ	ሰመደ: ሰመደ ልሳናሙ ሰመደ ተናግሮ	ሰመደ: ሰመደ ልሳናሙ ሰመደ ተናግሮ
41÷19 መዝ.28÷2 አእፃድ በብ ዳት	ታት በብ. ማቴ.1÷1 ወላድ ው.	አን. ኤር.9÷5	አን. ኤር.9÷5
የብዙ ብዙ	ወላደ: መረጠ መጋ.5÷10		

በግዕዝ የአገባብ ቃል
ወላደ:ዘንድ፣ ከ፣የ

የደ ግሥ ነባር

5

ወላደ: መረጠ ውሐድ እምአሰላፍ
አን. መጋ.4÷2 በግዕዝ: በአማርኛ
5÷10

ወላደ: ፈጠረ ሐደጎ ለእግዚአብሔር
ዘወላደክ እንዘፍ. 32÷18

ወላደ በ3 ይፈታል

ነገደ: ነገደ ትጋህ ከመ ትርባሕ
ነገደትካ ለማያዊት እን. ውግረስ

ነገደ በ2 ይፈታል

ሰመደ:ፈሰስ ደም ዘይለምዳ እንዲዲ.
ከመ ኢያውኢ እንጥባ.

እን.1ቆሮ.11 ÷16

ሰመደ: በረደ ሳህበ ነድ ኮነ ልመደ
ሰይሰቡ ንሕነስ ኢንላምድ ከመዝ

ቤቶ እንስንክ መስ.28
ሰመደ:አስተማረ በዘይትሐዘብ

ግሥ ምስክ

225

227	የጸ ግሥ ነበር	ላማድ: ስመ አምላክ: የፊደል ስም
ክሰሜዳ: ቀይ ግምጃ ማቴ.27÷28	መዝ.118÷89	
ክስዳ: የሴት ስም	ልሕድ: አሮጊት	
ዘልታቴዳ: ዳቢት	ልሰድ: ቅቤ: ጭማቂ ምሳ.30÷33	
ይሁዳ: ምሥጋና ኢሳ.6÷6 መዝ.11	ልድ: ቤተሰብ	
3÷2: 75÷1 ማቴ.2÷21 13÷5	መስወድ: መጫሪያ	
ይሁዳ ከተማ ዮሐ.4÷2: 7÷1	መስተአድ: የወርቅ ስቅላ	
ዮዳ: ስመ አምላክ	መረግድ: የከበረ ድንጊያ ኢዮ.28÷16	
ደስዴዳ: ጥንቸል ዘሌ.11÷5 ዘዳ.14÷7	ዘ0.27÷7	
ጋዳ: እጅ መገሻ ማቴ.17÷25 መዝ.71	መርዴድ: ስልቻ	
÷12	መቃርድ: ዳካ	
ፀአዳ: ነጭ መጋ.4÷10	መዘድ: ቁርባ ብቻ	
2፻፲	መጽሙድ: መጫኛ	
መፍዴ: ሚዛን የፀረ ወርቅ ዘፍ.23÷6	መፅቀድ: መዋቅር	
ርዴ: አራጣ መዝ.14÷5 ዘሌ.25÷39	ማጎፊድ: አዳራሽ ዘፍ.11÷4	
ኤር.9÷5	ኢሳ.2÷15 ሚክ.4÷8	
ሮዴ: የሴት ስም የሐዋ.12÷13	ማዕድ: ማዕድ ምሳ.9÷3 2ሳሙ.	
ቀፋዴ: ጽዋ	9÷7 1፲7.4÷22 ማቴ.25÷27	
ዴዴ: ደጅ አደባባይ ሉቃ.16÷20 ኤር.1	ሜድ: ቋንቋ የሐዋ.2÷9	
÷15	ሞግድ: የባሕር አዝዋሪት አሲ.3÷2	
ጥብሳዴ: ሰይጣን	ማቴ.14÷24 ያዕ.1÷6	
ጳዴ: ስመ አምላክ: የፊደል ስም	ሰለጽአድ: የሰው ስም ዘጉ.26÷33	
መዝ.118÷137	ሰከርአድ: ስም ስንክ ጎዳ.27	
ጣዴድ: ብረት	ስጉርንድ: ቀይ ሽንኩርት ዘጉ.1÷5	
ጉዳድ: ቁልፍ: ቀለበት	ሶሬድ: ወሰፋት	
ሉድ: የሴም ልጅ ዘፍ.10÷22	ሶፋልድ: የእንግዲህ ልጅ	
ሰዕድ: ሰሰታ ቅቤ: ቅምጥል ድልድል	በሬድ: በሬድ ኢዮ.10÷11	
	በርዣድ: ሀመልሚል	

ገሀይ: ፈጽሞ መዝ.49÷3	ገሀይ: ፈጽሞ መዝ.49÷3	ምንዳ: ደመወዝ ዘፍ.29÷15
ካብ	ምንዳ: ብራና፣ ልዝብ፣ ፀርብ	ሠሌዳ: ብራና፣ ልዝብ፣ ፀርብ
መጌዳ : የወንዝ ስም	መጌዳ : የወንዝ ስም	ኢሳ.8÷1 2ጢሞ.4÷13 የሐ.1÷62
ቀርዳ: ከረፍታ፣ ዕንቁ፣ ዝግጅር	ቀርዳ: ከረፍታ፣ ዕንቁ፣ ዝግጅር	ኤር.17÷1
ቢስፋዳ: ሰይጣን	ቢስፋዳ: ሰይጣን	ሰውዳ: ጠባይ፣ እሳታዊ፣ ሐሞት
ናርዳ: ሽቱ ኢሳ.3÷20 ማር.14÷3	ናርዳ: ሽቱ ኢሳ.3÷20 ማር.14÷3	ሰይዳ: ቆንጆ ፣ እመቤታችን
የሐ.12÷3	የሐ.12÷3	ቤተሰይዳ: አውደ ምስረት የሐ.
እቀዳ : የገበታ ውሃ	እቀዳ : የገበታ ውሃ	1÷42፣5÷1
ከረመራዳ: ጋን	ከረመራዳ: ጋን	ረዳ: ሽቱ ኢሳ.35÷1 ጥቢ.2÷8
ማልስ	ማልስ	ቀለምጌዳ ቀለም ጤዳ: ቁልቁል
አብሳዳ: የሰው ስም	አብሳዳ: የሰው ስም	ቅንጭብ ዳን.3÷22
ዓዳ: ዳግመኛ፣ ገና አሁን የሐ.20	ዓዳ: ዳግመኛ፣ ገና አሁን የሐ.20	በብጉዳ: የሰው ስም
÷1-7፣8 የዲ.8÷30 ፊልጵ.2 ÷27	÷1-7፣8 የዲ.8÷30 ፊልጵ.2 ÷27	ተቅዳ: ድንብላል ዘፀ.16÷31
እብኖዳ: (ቅብጥ) ስመ አምላክ	እብኖዳ: (ቅብጥ) ስመ አምላክ	ዘጉ.11÷7
ጀዳ : የከከብ ስም	ጀዳ : የከከብ ስም	ቴዳ: ስመ አምላክ ስንክ ጥቅ.18
ገብርናዳ: ያገር ስም	ገብርናዳ: ያገር ስም	አስፈራዳ: እንቅብ ዳን.13÷38
ጋዳ : አውራጃ ፣ የወይን ሀገር	ጋዳ : አውራጃ ፣ የወይን ሀገር	የሐዋ.9÷25
ራብስ	ራብስ	አርሲመትራዳ: የባሕታውያን
ሐመዳ: ሞግ መዝ.148÷6 ኢዮ.38	ሐመዳ: ሞግ መዝ.148÷6 ኢዮ.38	ኢሳቃ
÷2	÷2	አሮዳ: አራተኛ
ሄሮድያዳ: የሴት ስም ማቴ.14÷8	ሄሮድያዳ: የሴት ስም ማቴ.14÷8	አነዳ: ዳባ ስንክ ሐም.5 ጥቅ.17
ቀለምጌዳ: የቁልቁል ደም	ቀለምጌዳ: የቁልቁል ደም	አገዳ: እግር፣ አገዳ ዘክ.11÷16
ላሜዳ: ያውድማ ማንካ	ላሜዳ: ያውድማ ማንካ	ዘሊ.11 ÷21
ልዳ : ያገር ስም የሐዋ.9÷32	ልዳ : ያገር ስም የሐዋ.9÷32	አግረዳዳ: የሰው ስም
መርሙዳ: የግብጽ 8ኛ ወር	መርሙዳ: የግብጽ 8ኛ ወር	አጽለዳ: እሺ
ሚያዝያ	ሚያዝያ	ኤልዳ: ያገር ስም ከ-4.5÷5
መከዳ: ትራስ መደገፊያ ሕዝ.13	መከዳ: ትራስ መደገፊያ ሕዝ.13	ኤዲሞዳ: ዕብን በረድ ሕዝ.41÷2
÷18	÷18	እንግዳ: በቅመ.

የጸ ግሥ ነባር 228

ባሕድ፡ ጸመ ገሀድ	ክርዳድ፡ እንክርዳድ ማቴ.13÷36
ባሪድ፡ ምዕራፍ	ኢዮ.31÷40
ናፃድ፡ የሰው ስም መሳ.3÷15 ስንክ	ወፊድ፡ የብርና የወርቅ ጸሕል
ነሐ.7	ዘምሩድ የክብር ደገፊያ
ዐምድ፡ ምስሰ 1፡7.7÷11 ፡7÷15	ያሬድ፡ መውረድ ወረዳ ዘፍ.5÷18
አሰድ፡ የክክብ ስም	ስንክ ግን.11
አስፈሪድ፡ እንቅብ ማቴ.15÷37	የካብድ፡ የሴት ስም ዘፀ.6÷20
ማር.8÷8	ዘጉ.26÷59
አርፋክስድ፡ የሰው ስም ዘፍ.10÷	የድ፡ ስመ እምላክ ፡ የፊደል ስም
22	መዝ.118÷73 ሰፌ.1÷10
አቀድ፡ ጉልላት	ዱድ፡ እጉት
እፍቁድ፡ ቁብ	ዳናድ፡ ሦስተኛ
አብዩድ፡ የሰው ስም ዘፀ.6÷23	ድጋድ፡ ልግም
ዘሌ.10÷2	ድድ፡ መሠረት ቄሊ.1÷23 1ጢሞ.
ኢያስጲድ፡ የክብር ደገፊያ	3÷15
ኢዮቤድ፡ የሰው ስም ሩት 4÷17	ድድ፡ የማድግዳ ራስ ድምጽ
ኤጲሞድ፡ ዕብነ በረድ	ጽዕድ፡ ማድጋድስት ምሳ.23÷22
ኤፋድ፡ ከህን፡ ምስል፡ ገዢ፡ በፍታ	ገለፃድ፡ የደጋ አገር ስም
ዘፀ.28÷4 1ሳሙ.22÷18 መሳ.14÷	ዘጉ.26÷30 መሳ.7÷3 1፡7.17÷1
12	ጋድ፡ ደገንነት ዘፍ.30÷9፡46÷16
ዕቀድ፡ የታሰረ	ጉንድ፡ ግንድ ሥር ዮሐ.15÷4
እድ፡ እጅ፡ ከንድ፡ ሥልጣን፡	ማቴ.3÷10
ቃል፡ ሥራ መዝ.143÷9 ኤር.44÷	ገልፃድ፡ የሰው ስም 1ሳሙ.17÷4
2 ሐጌ.1÷1	ጽዕድ፡ ማድጋ ምሳ.23÷27
ዕድ፡ ወንድ	ማግኔ
ክብድ፡ ሆድ 1ጢሞ.5÷23	ሀድ፡ ነቢይ ዘኤ.1÷1
ከሣድ፡ እንገት ኢዮ.30÷18 ምሳ.16	ሀድ፡ የቀትር እሳት
÷18 ዘጸ.31÷27	ሀይድ፡ እውር መሪ

229 የገ ነባር ግሥ

መጊድ፡ መንገድ መሳ.5÷19 1፡7.9÷15	ሰፍነገ፡ አጠባ ሰፍነገ ዘ.
ቀዶ፡ የእሳት ራት	ማር.15÷36 ማቴ.27÷48 ዮሐ.19÷29
በደድ፡ ኩፍኝ	ሰፍናጌ ሰፍናጌ ጥ.
አብዶ፡ ቀቅ	በግበገ፡ ታመመ በግቢ ግ ዘ. ብግባጌ
ዘርቤዶ፡ ጅግራ	ጥ. ዓሞ.4÷11
ደዶ፡ የመንጠር እሳት	ተንተገ፡ ተረከሰ ትንታግ ዘ. ዘኤ.3÷2
ጉርዶ፡ ለክት፡ ጡብኛ	ዓሞ.4÷11 ትንታጌ ጥ.
7 16 ኛ ፊደል ዐቢይ አንተጽ	ተዛወገ፡ ጉረቡት ሆነ ምሳ.28÷7
የገ ነባር ግሥ	ዘውግ ዘ. ለወ.ለሴ. ሉቃ.2÷24
ሐመገ፡ ደፈረሰ ሕዝ.34÷19 ጥቢ.11÷7	መሳ.17÷10 እዝሞግ በብ.
ሕመግ.ዘ.	ተዳረገ፡ አነድ ሆነ ዘፀ.37÷13 ደርግ
ጎደገ፡ ተወ፡ ቀጻ ማቴ.6÷12 ሢራ.6÷27	ድርጎ ዘ.ዘፀ.37÷13 ድርገት ሳታት
ሕዳግ.ዘ. መዝ.77÷65 ሕድግት ሳ. ኤር.	በብ ፊልክ.44
41÷8 ዘሌ.27÷17	ተጸወገ፡ ተከፋ አስከፋ ጸሞግ ው
ሐጎገ፡ ሕግ ሰራ ዘፀ.24÷8 ሮሜ.2÷12	መዝ.33÷21 ምሳ.29÷19 ሢራ.2÷
ሕግ ዘ. ዘፀ.20÷1፡ ዘሌ.19÷18 ማቴ.5÷	14 ጸሞጋን በብ. ምሳ.29÷19
21 ሕግግ በ1 በብ ሕገጋት በብ.	ነሰገ፡ ቄለፈ የሐዋ.5÷23 ዘፀ.26÷28
ሉገ፡ ጠመዘዘ ሉግ ዘ. ዘሌ.14÷10	ንስገት ሳ. መንሰግ ባ. መጋ.5÷5
ለግለገ፡ ታመመ ለግሊግ.ዘ.	ኢዮ.38÷1 ሢራ.28÷25 መናስግት
መዘገ፡ ነጠቀ ስንክ ታኅ.12 ምዝገት	በብ. መዝ.147÷20
ሳ.ምዝጋና ምኢ.	ነትገ፡ ጉደለ ገሊ.5÷12 ዘፍ.8÷8
መረገ፡ መረገ ዘሌ፡ 14÷22 ዘጸ.23÷2	የሐዋ.20÷31 ንትገት ሳ. ንትጋ
መርግ ዘ.	ነታጌ ጥ. 2ቆር.8÷14
ሰረገ፡ ሥርግርግ አለ ሕዝ.16÷11	ጉራጅ
ሢራ.42÷21 ሰርግ ዘ.ሥርግት ሳ.	አሰገ፡ ሰበሰበ እልገት ሳ. እሳጌ ጥ.
ሰግጉጉ፡ አሳጠረ 1፡7.7÷31 1፡7.8÷56	ዘጸ.33÷29 ኢዮ.36÷6
ስንገጌ ጥ.	ዐርገ፡ ወጣ፡ ዘመተ ሢራ.50÷11
ሰነገ፡ አሠረ	1ዘፍ.26÷16 ሢራግ ዘ.ኤር.5÷27

አፍጉ ስፍጉ፡ ደሀ የደሀ ልጅ
ከሰጉ፡ ሠራዊት
ሙጊ፡ የሴት ስም
አፍርገጊ፡ ያገር ስም
የጊ፡ ወይ፡ አሁን፡ እንግዲህ ሉቃ.11፥20
እስቴ.4፥14
የጊ፡ ዳግመኛ፡ ያን ጊዜ፡ እስኪ እንዲሆን
እስ.4፥14 ሢራ.7፥6 :19፥16
ገአርጊ፡ የሰው ስም ስንክ ግንባ.28
ጊዮርጊ፡ ከፊል ስም ስንክ ሚያ.23
ቴሮጋ፡ እርጉ፡ ያገር ስም ዘፍ.18፥7
2ሳሙ.17፥28
አሪጋ፡ ሰሳ፡ጅራተ ቀጭን ዘፍ.14፥5
አርጋ፡ ጉጉት
እንጋ፡ እንዴት፡ ምንኛ፡ እስኪ፡
ወይ፡ እንጃ ፡ ይሆን፡ እንኪያ፡ በውኑ፡
አሰን
አሚጋ፡ የፊደል ስም ራእ.1፥8 :22፥13
ዋልጋ፡ ቀበሮ፡ ዋልጋ
ጉጋ፡ የሌት ወፍ፡ ቀንጫ መዝ.101፥6
ዘሌ.11፥17
ጋጋ፡ ዛገጃር፡ እግር ብረት ዘፍ.28፥48
1ሃገ.12፥4፥9፥10
ጌ፡ እኮን፡ ስንኪ፡ መንቀር ኢሳ.14፥10
ሉቃ.15፥31

ዐሪጋ ጥ. ሰርገት ሳ. ታት በብ. ጸጉ፡ ጋጢአት ሠራ ዘፀ.21፥7
ሉቃ. 24፥50 የሐዋ.1፥9 ምዕራግ ጽጉጉ ጽግ ዘ. ዘፀ.21፥19
ማዓርግ ሳ. ጋት. በብ
አረገ፡ ሽመገለ ዘፍ.19፥31 ሢራ.
42፥8 አረግ ለወለሴ. አዕሩግ በብ ጋት
እርግና ምእ.ፍኅ.16
አነገ፡ አሠረ እነግ ዘ. አእኑግ በብ.
ኢሳ. 3፥20 ዘፍ.24፥22 መኃ.4
አንገሰገ፡ አከማቸ መዝ. 2፥1
ኤር.30፥9 እንግልጋ ጥ. ምሳ.5፥
14 ሢራ.26፥5
አያገ፡ መነጫ አይግ ዘ. አያግ በብ
ዘፀ. 7፥19 ዘሌ.11፥36 ሐኖ.89፥
23
ወትገ፡ ሳብ፡ ቀማ ኢሳ.16፥4
ኤር.4፥29 ውታጌ. ጥ.
ዘንጉጉ፡ አሽጫጠ ማቴ.5፥11፡
27፥44 እስ.4፥11 ዝንንጌ ጥ.
ዘፍ.30፥23 ሕዝ.47፥6
ደሰገ፡ ከረፋ ከ-4.37 ዳልጋ ድላጌ
ጥ.
ደንገገ፡ ደነገ ድንጋግ ዘ. ጋጋት
በብ. ዘፍ.22፥17 ሕዝ.47፥6 ድንጋጌ
ጥ.
ደንደገ፡ ከሣ በ2 ይፈታል
ዘፍ.41፥3 ድግ ደግ ዲግ ዘ.
ምሳ.31፥21 ድን ጥ. ሃይ.አበ.

ሐርጌ፡ ወይፈን ሐራጊት በብ.ዘሌ.
5፥15 መዝ.113፥4 ኢዮ.22፥10
ሐርጌ፡ ጊደር ኢሳ.7፥21
ሐጌ፡ በዐለ እግዚአብሔር ሐጌ.1፥1
ዕዝ.5፥1
ሰራጌ፡ መረቅ ሕዝ.24፥10
ሱፋጌ፡ የሥጋ ገበታ
ቀርነገጌ፡ የዘሆን ጥርስ
ቁንስጣጌ፡ ሰፍነግ
ቤተ ፋጌ፡ የቦታ ስም ማቴ.21፥1
ማር.11፥1
ነጌ፡ ዝሆን መኃ.5፥14 ዓሞ.3፥15
1ሃገ.10፥18
አጌ፡ ጥጥ ሆሌ.2፥7
አጃርጌ፡ መስዋዕት ሕዝ.44፥30
ፋጌ፡ የሰው ስም
ሣጅስ
ሐረግ ፡ አረግ አሕሩግ በብ. ዘፍ.40
፥9 ዘጉ.13፥23 ዘፍ.32፥32
ሕግ፡ ሥርዓት፡ ሕግ ማቴ.5፥17
ሉቃ.16፥16 ሮሜ.3፥21
ሕግ፡ ጠባይ
ኅዳግ፡ ጫፍ መዝ.77፥65
ሉግ፡ የዘይት መስፈሪያ ዘሌ.14፥10
መንደልቶጽግ፡ የጭራሮ መብራት
መዓርግ፡ ማዕረግ

235	የጊዜ ስራ	የጊዜ ስራ	የጊዜ ስራ
ሌግ: ስመ አምላክ: ስሊጥ	ሌግ: ስመ አምላክ: ስሊጥ	ሌግ: ስመ አምላክ: ስሊጥ	ሌግ: ስመ አምላክ: ስሊጥ
ሙዳሉግ: ነበልባላዊ (ጽር) ይቅር በሰን	ሙዳሉግ: ነበልባላዊ (ጽር) ይቅር በሰን	ሙዳሉግ: ነበልባላዊ (ጽር) ይቅር በሰን	ሙዳሉግ: ነበልባላዊ (ጽር) ይቅር በሰን
ሱግ: ወስከንቢያ	ሱግ: ወስከንቢያ	ሱግ: ወስከንቢያ	ሱግ: ወስከንቢያ
ሳፍግ: የሴት ስም	ሳፍግ: የሴት ስም	ሳፍግ: የሴት ስም	ሳፍግ: የሴት ስም
ቀጣ: የወርቅ ሚዛን: ወርቅ	ቀጣ: የወርቅ ሚዛን: ወርቅ	ቀጣ: የወርቅ ሚዛን: ወርቅ	ቀጣ: የወርቅ ሚዛን: ወርቅ
ቁባስግ: የሰው ስም	ቁባስግ: የሰው ስም	ቁባስግ: የሰው ስም	ቁባስግ: የሰው ስም
ቢግ: ስመ አምላክ	ቢግ: ስመ አምላክ	ቢግ: ስመ አምላክ	ቢግ: ስመ አምላክ
አስፈሊግ: ዝፍት	አስፈሊግ: ዝፍት	አስፈሊግ: ዝፍት	አስፈሊግ: ዝፍት
አርግ: ስም	አርግ: ስም	አርግ: ስም	አርግ: ስም
አንባግ: አንባግ መዝ.104÷34 ራ.አ.9÷7	አንባግ: አንባግ መዝ.104÷34 ራ.አ.9÷7	አንባግ: አንባግ መዝ.104÷34 ራ.አ.9÷7	አንባግ: አንባግ መዝ.104÷34 ራ.አ.9÷7
ዘሌ.11÷20 ምሳ.30÷27	ዘሌ.11÷20 ምሳ.30÷27	ዘሌ.11÷20 ምሳ.30÷27	ዘሌ.11÷20 ምሳ.30÷27
አንባግ: ስልቦት: ቅጠል ማቴ.3÷4	አንባግ: ስልቦት: ቅጠል ማቴ.3÷4	አንባግ: ስልቦት: ቅጠል ማቴ.3÷4	አንባግ: ስልቦት: ቅጠል ማቴ.3÷4
ኢየሱስግ: ምልዕተ ሃይማኖት ስንክ. ጥር	ኢየሱስግ: ምልዕተ ሃይማኖት ስንክ. ጥር	ኢየሱስግ: ምልዕተ ሃይማኖት ስንክ. ጥር	ኢየሱስግ: ምልዕተ ሃይማኖት ስንክ. ጥር
15 እና ሐም.19	15 እና ሐም.19	15 እና ሐም.19	15 እና ሐም.19
አግረ ማግ: አርባአቱ እንስሳ ሕዝ.1÷26	አግረ ማግ: አርባአቱ እንስሳ ሕዝ.1÷26	አግረ ማግ: አርባአቱ እንስሳ ሕዝ.1÷26	አግረ ማግ: አርባአቱ እንስሳ ሕዝ.1÷26
መዝ.17÷11	መዝ.17÷11	መዝ.17÷11	መዝ.17÷11
የውጣ: ስመ አምላክ: ዐሥርቱ ቃላት	የውጣ: ስመ አምላክ: ዐሥርቱ ቃላት	የውጣ: ስመ አምላክ: ዐሥርቱ ቃላት	የውጣ: ስመ አምላክ: ዐሥርቱ ቃላት
ሉቃ.11÷17 ማቴ.5÷18	ሉቃ.11÷17 ማቴ.5÷18	ሉቃ.11÷17 ማቴ.5÷18	ሉቃ.11÷17 ማቴ.5÷18
የጣ: ቅጠል	የጣ: ቅጠል	የጣ: ቅጠል	የጣ: ቅጠል
ድልጣ: መንፈስ ቅዱስ	ድልጣ: መንፈስ ቅዱስ	ድልጣ: መንፈስ ቅዱስ	ድልጣ: መንፈስ ቅዱስ
ድክብጣ: ስመ አምላክ	ድክብጣ: ስመ አምላክ	ድክብጣ: ስመ አምላክ	ድክብጣ: ስመ አምላክ
ጋምስ	ጋምስ	ጋምስ	ጋምስ
ሕጻኔጣ: ማምጃ	ሕጻኔጣ: ማምጃ	ሕጻኔጣ: ማምጃ	ሕጻኔጣ: ማምጃ
ሆምጣጤ: መራራ ራት 2÷14	ሆምጣጤ: መራራ ራት 2÷14	ሆምጣጤ: መራራ ራት 2÷14	ሆምጣጤ: መራራ ራት 2÷14
የሐ.19÷29	የሐ.19÷29	የሐ.19÷29	የሐ.19÷29
ሱጡቃጤ: ሽቱ ሚራ.24÷15	ሱጡቃጤ: ሽቱ ሚራ.24÷15	ሱጡቃጤ: ሽቱ ሚራ.24÷15	ሱጡቃጤ: ሽቱ ሚራ.24÷15
ቀርጤ: ያገር ስም	ቀርጤ: ያገር ስም	ቀርጤ: ያገር ስም	ቀርጤ: ያገር ስም

234	የጊዜ ስራ	የጊዜ ስራ	የጊዜ ስራ
አክጣ: መዝገብ መላክጥ ባ. 177.8÷	አክጣ: መዝገብ መላክጥ ባ. 177.8÷	አክጣ: መዝገብ መላክጥ ባ. 177.8÷	አክጣ: መዝገብ መላክጥ ባ. 177.8÷
11	11	11	11
አጽጥዐጣ: አጣፈጣ	አጽጥዐጣ: አጣፈጣ	አጽጥዐጣ: አጣፈጣ	አጽጥዐጣ: አጣፈጣ
ውሕጣ: ዋጣ የ-ፍ.2÷1 ዳን.13÷27	ውሕጣ: ዋጣ የ-ፍ.2÷1 ዳን.13÷27	ውሕጣ: ዋጣ የ-ፍ.2÷1 ዳን.13÷27	ውሕጣ: ዋጣ የ-ፍ.2÷1 ዳን.13÷27
ውሕጣት ሳ.	ውሕጣት ሳ.	ውሕጣት ሳ.	ውሕጣት ሳ.
ወሰጣ: ሰወጣ ሚራ.7÷18	ወሰጣ: ሰወጣ ሚራ.7÷18	ወሰጣ: ሰወጣ ሚራ.7÷18	ወሰጣ: ሰወጣ ሚራ.7÷18
ዘፍ.35÷2 ውሳጤ ጥ. መወልጥ	ዘፍ.35÷2 ውሳጤ ጥ. መወልጥ	ዘፍ.35÷2 ውሳጤ ጥ. መወልጥ	ዘፍ.35÷2 ውሳጤ ጥ. መወልጥ
ተውላጥ ባ. ጣት በብ. ማቴ.21÷	ተውላጥ ባ. ጣት በብ. ማቴ.21÷	ተውላጥ ባ. ጣት በብ. ማቴ.21÷	ተውላጥ ባ. ጣት በብ. ማቴ.21÷
12 ማር.11÷15	12 ማር.11÷15	12 ማር.11÷15	12 ማር.11÷15
ዘበጣ: መታ ኢሳ.10÷24 ዘፀ.21÷	ዘበጣ: መታ ኢሳ.10÷24 ዘፀ.21÷	ዘበጣ: መታ ኢሳ.10÷24 ዘፀ.21÷	ዘበጣ: መታ ኢሳ.10÷24 ዘፀ.21÷
15 ዝብጣት ሳ. ምሳ.6÷15 ዝብጣ	15 ዝብጣት ሳ. ምሳ.6÷15 ዝብጣ	15 ዝብጣት ሳ. ምሳ.6÷15 ዝብጣ	15 ዝብጣት ሳ. ምሳ.6÷15 ዝብጣ
ጥ. መዝ.97÷6 ዘጥ.10÷2	ጥ. መዝ.97÷6 ዘጥ.10÷2	ጥ. መዝ.97÷6 ዘጥ.10÷2	ጥ. መዝ.97÷6 ዘጥ.10÷2
ገበጣ: ታመመ: ተጫወተ ሚራ.	ገበጣ: ታመመ: ተጫወተ ሚራ.	ገበጣ: ታመመ: ተጫወተ ሚራ.	ገበጣ: ታመመ: ተጫወተ ሚራ.
34÷20 ገበጥ. ዘ. ገበጣ ግብጣ ጥ.	34÷20 ገበጥ. ዘ. ገበጣ ግብጣ ጥ.	34÷20 ገበጥ. ዘ. ገበጣ ግብጣ ጥ.	34÷20 ገበጥ. ዘ. ገበጣ ግብጣ ጥ.
ፈ.መ. 32÷7	ፈ.መ. 32÷7	ፈ.መ. 32÷7	ፈ.መ. 32÷7
ጸበጣ: ያዘ ጨበጣ ዘፀ.17÷5 ሚራ.	ጸበጣ: ያዘ ጨበጣ ዘፀ.17÷5 ሚራ.	ጸበጣ: ያዘ ጨበጣ ዘፀ.17÷5 ሚራ.	ጸበጣ: ያዘ ጨበጣ ዘፀ.17÷5 ሚራ.
26÷7 ጽብጣት ሳ.	26÷7 ጽብጣት ሳ.	26÷7 ጽብጣት ሳ.	26÷7 ጽብጣት ሳ.
ጽዕጣ: ጣፈጣ መጽዕጥ ባ. 1ሳመ.	ጽዕጣ: ጣፈጣ መጽዕጥ ባ. 1ሳመ.	ጽዕጣ: ጣፈጣ መጽዕጥ ባ. 1ሳመ.	ጽዕጣ: ጣፈጣ መጽዕጥ ባ. 1ሳመ.
8÷13	8÷13	8÷13	8÷13
ፈላጣ: ለየ ዘፍ.10÷8 ማቴ.19÷6	ፈላጣ: ለየ ዘፍ.10÷8 ማቴ.19÷6	ፈላጣ: ለየ ዘፍ.10÷8 ማቴ.19÷6	ፈላጣ: ለየ ዘፍ.10÷8 ማቴ.19÷6
ዘፀ.26÷33 ፍልጣት ሳ. ስንክ	ዘፀ.26÷33 ፍልጣት ሳ. ስንክ	ዘፀ.26÷33 ፍልጣት ሳ. ስንክ	ዘፀ.26÷33 ፍልጣት ሳ. ስንክ
ነሐ.16 ፍልጣን ምእ. ስንክ	ነሐ.16 ፍልጣን ምእ. ስንክ	ነሐ.16 ፍልጣን ምእ. ስንክ	ነሐ.16 ፍልጣን ምእ. ስንክ
ሐም.12	ሐም.12	ሐም.12	ሐም.12
የጣ ግሥ ምስክር	የጣ ግሥ ምስክር	የጣ ግሥ ምስክር	የጣ ግሥ ምስክር
አንፈጣ በ3 ይፈታል	አንፈጣ በ3 ይፈታል	አንፈጣ በ3 ይፈታል	አንፈጣ በ3 ይፈታል
ሐንፈጣ: ሕጻኑ ተላካፍጣ ገጽከመ.	ሐንፈጣ: ሕጻኑ ተላካፍጣ ገጽከመ.	ሐንፈጣ: ሕጻኑ ተላካፍጣ ገጽከመ.	ሐንፈጣ: ሕጻኑ ተላካፍጣ ገጽከመ.
እን.	እን.	እን.	እን.

የጳጳስ ግሥ		236
ሰዓላጥ: ሽቲ በባሕር የሚበቅል	ዳሌጥ: ስመ አምላክ: የፊደል	
ኢ.ሳ.3÷21 ስንክ. ጥቅ.6	ስም መዝ. 118÷25 ሰቴ.1÷4	
ላንጥ: ሽንብራ	፤2÷4	
ስሊጥ: ዝንግጣ	ጦሪጥ: አማልክት	
ስጥ: ቀጭኔ	ጽኢጥ: ቅባ ቅዱስ ዘፀ.30÷25	
ሮማይስጥ: ቋንቋ ሉቃ.23÷38	ግብፅ	
ዮሐ.19÷20	መሊጦ: መጠምጠሚያ: ቀጸላ	
ቀፍጥ: እራት	መስክጦ: ቀስብ	
ቁስጥ: ሽቲ	ቀርንዝብጦ: ቀንደ መለሽት ዘኁ. 10÷2	
ቀራጥ: የግርሻ ዓይነት	ዝብጦ: ሰንተል: ነጋሪት 2ዜና.9÷	
ቀጠጥ: ታናሽ ጣት 1ኅገ.12÷10	15 መዝ.97÷6	
ቅብጥ: ያገር ስም ራኢ.9÷11	ጳ 18ኛ ፊደል በቤ.፩ አንቀጽ	
ባሉጥ: ወይራ ሆሴ.4÷13	የጳጳስ ግሥ	
ናባጥ: የሰው ስም 1ኅገ.12÷2		
አስፈላጊጥ: ስሊጥ: የምድር ዝፍት		
ኢየሳፍጥ: የሰው ስም 2ዜና.20÷		
24 ኢዩ.3÷2:12	ሂጽ: ነደፈ ሂጽ ዜ. ሂጽት ሳ ሂጽ	
ኤልሳቤጥ: የሴት ስም ሉቃ.1÷5	ጥ. ሂጽን ምኢ.	
አብራይስጥ: ቋንቋ ኢ.ሳ.36÷11	ሐርጽጽ: ፊጪ	
2ዜና.32÷18 ዮሐ.19÷19	ሰሐጽ: ነካ	
አንቁጥ: አፍንጫ	ሰረጽ: ቀደስ ሰረጽ ዜ.	
አንኩጥ: ጣሳ	ቀለጽ: ሞጠ ዓም.9÷3	
ወለጥ: ደዌ	ቆርጽጽ: ቆረጠመ ቆርጽጽ ጥ.	
ወስጥ: ወስጥ	ቀልጽጽ: ሞጠ	
ገብጥ: ቁንጣን: ሆድ ህመም	አክረጽ: አነጻ	
ሲራ.37÷30 ፤34÷20	ዘረጽ: ሰደበ ዝርጽ ዜ.	
ግርጣጥ: አንቢልታ መለሽት	ጌጽ: በረረ: ጌጽ ጥ.	
	ጉንጽ: ጉሽመጠ ምጉህጻ ሳ.	
	ገለጽ: ሰገባ አሠራ	

የጳጳስ ግሥ ነባር		237
ሂጽ: ገመሰ ወሂጽ ናሁ ሰጉልያድ 1ሳመ. 17÷50	የጳጳስ ግሥ ነባር	ጳጳስ
ጳ: በሂል ጳራቅሊጦስ መንፈስ ጽድቅ ጳራቅሊጦስ የእውነት መንፈስ ነው::	የጳጳስ ነባር:	ቀጸጽ: እስከት ዘሊ.11÷30
ሁስጽ: ሀሽክት: አመድማዶ: ስሚዛ ዘሊ.14÷4 ዮሐ.19÷29	ክፍብ	እንሸላሊት ምሳ.30÷28
ሐጽ: ሕማም		ኢዮጽ: ያገር ስም 2ዜና.2÷16 ዮና. 1÷3
ሐጽላጽ: ደጀ ሠላም		እንጻጽ: ቁስለ ሥጋ ኢዮ.7÷5
ሀስጽ: አንድድ		ማድስ
አጸሊጽ: ቤተ መቅደስ ሕዝ.41÷12		ስሁጽ: የሚነቅፍ ሆሴ.7÷5
ኤልጻጽ: ደዌ		አክረጽ: ንጽሕ
ክጽ: ሽቲ		ወልጽ: ቀበሮ
		ግራጽ: አምራ
		ሳብፅ
		ሂጽ: ዲያቆን
		መልጻጽ: ዱባ ኢ.ሳ.1÷8 ዘኁ.11÷5
		ቀልጻጽ: ጉመን ምሳ. 15÷16
		ጳ 19ኛ ፊደል በቤ.፩ አንቀጽ
		የ ጳ ነጠላ ግሥ
		ሐፅ: ጉደለ ምሳ.9÷4 ዘፍ.8÷3
		ሕፀፀ ሐፀ ዜ. መዝ.17÷14
		ኢሳ.7÷24 ሕፀት ሳ. ጥቢ.13÷1
		ሐጻፂ ጥ.ፍ.ኦ.31 ታሕፃፅ አሕፃ ሳ.
		መዝ.7÷14
		ሐረጽ: ፊጪ ዘፀ.32÷20 ማቴ.24
		÷41 ሐረጽ ዜ. ዘኁ.5÷15 ማሕረጽ
		ባ. ጻት በብ. ዘፀ.11÷5 ኢሳ.47÷2
		ዘኁ.11÷8
		ሐክፀ: ሠራ ኢሳ.9÷10 ማቴ.24÷2
		ሕንፃ ሕንፃ ጥ. 2ሳመ.5÷11

239	የጸ ነጠላ ግሥ	የጸ ነጠላ ግሥ
አንፃራት ሲ. ሐነሳት መድ. 1ቆር.	ሮጸ፡ ሮጸ ሌር.4÷6 ዕብ.12÷1	ደምፀ፡ ተካሳ ሢራ.27÷21 ሞጻ. ጥ.
3÷9 ሕዝ.27÷4	ሩፀት ሲ. ሌር.8÷16 ምርዋጽ ሲ.	1ሳሙ.6÷3 ነፋ+8
ሐንፊጽ፡ አንሰበ በ2 ይፈታል	ጻት በብ የሐዋ. 1÷12 ጥበ.17÷18	ተጋዋጽ፡ ተጋዋጽ ተጣላ ዘፀ.23÷ 22
ሉቃ.22÷31 ሕንፃጽ ጥ.	ርህጽ፡ ተባላጭነት ወዛ ዘጸ.28÷54	ኢዮ.20÷26
ሐንጻጽ፡ አረጋገፈ ሉቃ.22÷31	2ኛ.6÷11 ራህጽ ዘ. ርህጽት ሲ.	ተባዋጽ፡ ባልአንጀራ ሆነ ስንክሐ ም.28
ሐሳጽ፡ ጉባኝ ዘፍ.50÷25 ሕዋጽ	ዘጸ.28÷56	ፍ.ኃ.4
ጥ. ጥበ.3÷7፡9 ሐወጽት መድ.	ረምጽ፡ ጋሰ ያዕ.3÷6 ረመጽ ዘ.	ነፄጽ ፡ ጫረ ኢሳ.54÷16 የሐ.18÷18
ጎዋጽ፡ ወጋ ዳን.6÷11 ኢዮ.39÷29	ረዋጽ፡ ገራ ሢራ.30÷8	ነቀጽ. ዘ.
ኃጽ.ዘ. ኢሳ.7÷24 መዝ.90÷5	ረገጽ፡ ረገጠ የሐዋ.9÷5 ምርጋጽ	ነቅጽ፡ ደረቀ ምሳ.17÷27 መዝ.101÷4
ለምጽ፡ ለምጽ ሆነ ኢዮ.14÷19	ተርጋጽ ሲ. የሐ. 20÷12	ነፍጽ፡ ሸሽ ዘፍ.31÷40 ዘፀ.14÷5 ነፍጽ ዘ.
ለምጽ ዘ. 2ኛ. 5÷25 ዘኁ.12÷10	ቀረጽ፡ ሸለተ ኩፋ.16÷24 ቅርጽት	ጉራጽ
ዘሌ.13÷14፡1÷32	ሲ. ዘፀ.36÷39 መቅረጽ ሲ. ዓሞ.	ዐፅ፡ ዱር ሆነ ዓፅ ዕፅ ዘ. መዝ.1÷3
ለጽላጽ፡ መዘነ ለጽላጽ ዘ. ምሳ. 16÷11	8÷1 ቀረጽት መድ ኢሳ.44÷13	ዕፅው በብ. ዋት የብዙ ብዙ መዝ.103
መጽ፡ በካ ኢሳ.18÷5 መጽጽ ዘ.	ቀብጽ፡ ተስፋ አጣ በ6 ይፈታል	÷16 ዕፅት ሲ.
ምጽት ሲ. ኩፋ.49 መጽጽ ጥ.	ጣቢ.10÷7 ሢራ.22÷22 ቅብጽት	አሙፀ፡ በደለ ሮጼ . 3÷5 ያዕ.5÷4 አመፃ
ምሳ.25÷20	ሲ. ስንክ የካ.3	ጥ. መዝ.7÷16፡44÷7
መሐፀ፡ ቄረጠ ዘጸ.28÷34 ማሕፃ	ቀነጽ፡ ዘለለ መጋ.2÷8 1ሳሙ.24÷15	አመቅጽ፡ አጣላ 1ጢሞ.5÷1 መጽጉዕ
ጥ. 2ኛ.6÷5 ማቴ.3÷10 መዝ. 73÷7	ቀፈጽ፡ ጀጉላ ሕዝ.16÷25 ኢዮ. 49÷4 ኢሳ.3÷17	ምእ.መዝ.13÷4 ማቴ.4÷24 ማር.2÷3
ሞርያጽ፡ አሚጫ ሞርያጽ ዘ.	በረጽ፡ ብልጭ አለ ቅዱሳሊ..	ሉቃ.5÷18
ሥሕጽ፡ ጥልቅልቅ አለ ሆሌ.7÷5	በቆጽ፡ ጫረ ኢሳ.54÷16 የሐ.18÷18	አስተሐየጽ፡ አመላከተ ኢዮ.39÷29
ሮጼ.1÷30 ሥሕጽት ሲ.	18 ቆይጽ ዘ. የሐ.19÷31 አቆያጽ፡ በብ	አንፈርግፀ፡ ዘለለ ኢሳ.55÷12 ጥበ. 17÷18
ሠረፀ፡ በቀለ ሉቃ.21÷30 ዘፍ.	1÷20 ሠርፀ ዘ. ዓሞ.9÷13	ነፈርግጽ ዘ.ራእ.18÷3
ሕዝ.16÷7 ሥርዋፀ ስር ሥርጽት ሲ.	ሕዝ.16÷7 ሥርዋፀ ስር ሥርጽት ሲ.	አዕቀጽ፡ አስነካሰ መዝ.19÷8 አዕቀጽ ዘ.
		ዕቅጽት ሲ. ምሳ.11÷3
		ድኅፀ፡ ዳጥ ሆነ ኢዮ.18÷7 ሢራ.20÷18
		ዳኅፀ ዘ. መዝ.34÷6 ዳን.11÷32 ድኅፃፃ
		ጥ. ድኅፀት ሲ.
		እን. የሐዋ. 15÷26

የጸ ግሥ ምስክር

ሐንፊጽ በ2 ይፈታል

ሐንፊጽ፡ ነፋ ሰለሰ የሐንፍጽከሙ
ከመ አለስ እንሉቃ.22÷32
አንፊጽ፡ አጉሰበ ዘርሕ አለስ አመ
ተሐንፊጽ ይበውሕ ንበ ዘርሕ ሰባ
ዘርሕም እን.

ሠረፀ፡ ተገኘ፡ ወጣ ዘሠረፀ እምሕብ
እን. የሐዋ. 15÷26

ቀብጽ: በፊ ደፊታል		ራብፊ
ቀብጽ: አጣ ቀብጽት ነፍሰየ	ጉዳ: አሸዋ ዘፍ.22÷17	
ትፍሥራት እን.መዝ.76÷3	ቀላውጽ: እናት ዝንጀር	
ቀብጽ: ተስፋ ቄረጠ ተግግሡ	ቀዳ: የአሳት እራት፣ እየሞተ	
ወኪትቅብጽ እን. ሄርማ 5÷20	የሚሰላ ወፍ	
ቀብጽ: ረሳ ቀብጽኒ እምልብ ከመ	ቃውዳ: ውጫሳ	
ዘሞተ እን. መዝ.30÷12	ናርዳ: አፋፍ ቅጽል	
ቀብጽ: ተመረረ ኢትቅብጽዋ ለዛቲ	አሕዳ: ፍላግ መዝ.17÷14	
ሕማምክሙ እን.1ተሰሎ.3÷3	ዊዳ: ንድቅ	
ቀብጽ: ናቀ ይቅብጽዎ ለዘከሠተ	ደርዳ: የዝንጀር አገር	
ምክረ ቢጽ እን. ሢራ.27÷21	ዳርዳ: ቀማኛ	
ቀብጽ: ተቸገረ: አዘነ ቅቡጽን	ጽጎገዳ: የበገና መምቻ ስንዝ.ጥቅ.	
ይደመሩ ውስተ ትፍትስሕተ	27	
እግዚአብሔር እን. ኢሳ.20÷19	ፈንጽጽ: ኩፍኝ	
የጸ ግሥ ነበር		2ምስ
ጸ: ብሂል ጸጋ ወክብር ተውሀበ ለነ	ሙሉናጽ: ስመ አምላክ	
የሐ.1÷14 ጸጋና ክብር ተሰጠን	ቅጽቃጽ: ሕማም	
ፀ: ብሂል ፀሐየ ጽድቅ እግዚአ	አፍጽ: የሰው ስም ስንዝ 77.29	
ብሔር እግዚአብሔር የእውነት	ዕዲ: ትል ኢየ.4÷19 መዝ.21÷5	
ፀሐይ ነው:: ሚል.4÷2	ዓዲ: ነቀዝ: ብል ማቴ.6÷19	
ነፃብ		ሚል
መሊጽ: ቀጽ ዝንጀር	ሐርገጽ: አዞ ዘሌ.11÷29	
አባሊጽ: የምጣድ ብልጭልጭታ:	ሐፅ: ብረት: ፍላግ 1ሳሙ. 17÷6	
የቤት ዙሪያ ሕዝ.41÷12	2ዜና 26÷19 ኢሳ.7÷24	
ሚል		ሚል
ሉጺ: የሰው ስም: ደንገጠር	ለገጽ: መታጠቂያ የሐ.13÷4	
መላጺ: ምላጭ መዝ.51÷2	ለጽሊጽ: ልሳነ ሚዛን: ከሰላ	
	ምሳ.16÷11 ጥቢ.11÷23	

መስተዳጽ: አነካኪ ሢራ.28÷14	
መቃይጽ: ዋጣ፣አዝማሪ	
መጉረጽ: መጉረጥ: ጥፍር	
ሥርዋጽ: ስንጣሪ ክፍል ፣ ቡቃያ	
2ነገ.18÷21 ኢሳ.39÷6	
ረመጽ: ረመጥ	
ቀለምጽጽ: የምጣድ ብልጭልጭታ	
ጥቢ.23÷11 : 2÷2 : 3÷7: 11÷19	
ቀጥጽ: ጭን የሐ.19÷32 መጋ.5÷15	
ሕዝ.16÷25	
ናሕጽ: እረፍት	
ዓምጽ: ሽክም 2ነገ.19÷2 ዓም.1÷ 11	
ኢሳ.1÷1	
አንቀጽ: ደጃፍ አናቅጽ በብ ማቴ.7÷13	
መዝ.117÷20	
ቀንጽ: ቀንጫ 1ሳሙ.24÷15	
አፍቁጽ: ቁብ ዶር	
ዕፅ: እንጨት: በትር: ጉመድ : ዳር	
ዘፍ.1÷11 : 2÷9 ዕፀው በብ. መክ.2÷5	
ኢር.3÷6 እመቤታችን:	
ደንጽ: ቁም በቀል ኢሳ.7÷11	
ግብጽ: የአገር ስም መዝ.104÷23	
ዘፍ.12÷10 ሆሌ.11÷1	
ሣብፊ	
ማዕደ: መዝጊያ መዝ.140÷3	
ምንክዖ: ቁጢማ ኢየ.8÷10	

ፈ 20ኛ ፊደል ዐቢይ አንቀጽ

የፈ ነጠላ ግሥ

ሐሰፊ: ሄደ በ6 ይፈታል ማቴ.2÷13
 መክ.3÷8 የሐ.9÷1 ሕልፈት ሲታት.
 በብ. ምሕላፍ ትሕላፍ ባ. ሐሰፍት
 መድ.
 ሐቀፊ: አቀፊ ዘፍ.29÷13 መጋ.2÷6
 ሕቅፊት ሳ. ታት. በብ. ምሕቃፍ ባ.
 ሕዝ.27÷8
 ሐደፊ: አስተማረ: ቀዘፊ ምሳ.23÷
 34 ጥቢ.10÷4 ሐዳፍ ወ.
 ራሕ.18÷17 ሕዝ.27÷8
 ለክፊ: ነካ ማቴ.23÷4 አሲ.4÷11
 ለፈፊ: ጸፈ ልፋፍ ዘ. ስንዝ መጋ.7
 ሰዩፊ: ቄረጠ መዝ.44÷5 ራሕ.1÷16
 ሰይፍ ዘ. አስይፍት በብ 1ሳሙ.
 13÷19 መዝ.149÷6 ሰያፍ: ሐር
 ሰረፊ: በሳ:ሰሳ ሱራፊ ዘ. ስንዝ
 ጥቅ.17 ሱራፊል ስመ ነገድ
 ራሕ.4÷4 ኢሳ.6÷2 መስረፍ ባ. ስንዝ
 ጥር 15
 ሰፊፊ: ተንኳፊፊ ምሳ.3÷10 ኢየ.
 22÷24 ሰፊፍ ዘ.
 ቄሰፊ: ቄላፍ ሆነ ቄላፍ ወ. ዘፀ.
 12÷48 1ሳሙ.18÷25 ቄልፍ ዘ.
 ፍ.ኦ. 49
 ቀሠፊ: ገረፈ፣ ቀሠፊ በ4 ይፈታል
 ራሕ.19÷15 ኢር.20÷6 ኢየ.42÷6

243

የፌ.ነጠላ ግ/ሥ

አንዝፍዘፌ: አንዝፌዘፌ ስንክ. ጥቅ.20	መዝ.140÷7 ሕዝ.41÷25 ግዝፈት ሳ. ታት በብ.
አንገፌ: አዳነ ኤር.21÷4 ዓመ.3÷12	ገረፌ: አጠመደ ገረፍ ዘ. ማቴ.13÷47
አንጸፍጸፌ: አንጸፌጸፌ ኢዮ.16÷20	ጸሐፊ: ጸፊ በ9 ይፈታል ፊልሞ.19
ሕዝ.3÷7 ጸፍጸፍ ጸፍጸፍ ዘ. 2ዜና.7÷3	ምሳ.3÷3 ጸሕፈት ሳ. ታት በብ.
አሲ.1÷6	ሉቃ.2÷1 የሐዋ.5÷37 ጸሐፍት መድ
አሰፊፌ: አረፊ ዘፍ.2÷2 ራኢ.14÷13	የሐ.19÷19 ማቴ.22÷35 ሉቃ.11÷45
ማቴ.26÷45 ምዕራፍ ባ. 4ት በብ	መጽሐፍ ባ. የሐ.7÷38 ሮሜ.1÷2
ኢሳ.11÷10 መዝ.131÷13 አረፍት	ዳገ.1÷4 መጻሕፍት በብ.
አረፍት ምእ. ዕብ.4÷1 አረፍት በብ.	የሐዋ.9÷2፣ 26÷24
አረፍት መድ	ጸረፌ: ሰደበ ኢሳ.52÷5 ጽርፈት ሳ.
አውቀፌ:ሠራሕውቃፍ ዘ. ሕዝ.16÷ 11	ራኢ. 13÷5 ታት በብ ጸረፍት መድ
ዘፀ.37÷13	ጳዋፌ: ጸዮፍ ሆነ ፀዮፍ ዘ. ዘፀ.
አንዝሰፌ: አዘወተረ ማቴ.10÷22 ዘልፍ ዘ.	4÷10 ኢሳ.29÷32
ዝላፋ ጉል	ጸድፌ: ወደቀ የሐዋ.20÷9 ማር.5÷
አሰብፌ:አከረረ ኢሳ.38÷12	13 ጸድፍ ዘ. ሉቃ.16÷26 ዘካ.14÷4
ክልተፌ: አሠረ ክልታፍ ዘ.	ጸፍጸፌ:ሠራ ጸፍጸፍ ዘ. ሕዝ.40÷
ወጸፌ: ወነጨፌ. 1ሳሙ.17÷49 ወጸፍ ዘ.	18 የሐ.19÷13 አሲ.1÷6
ሢራ.47÷4 ሞጸፍ ባ መሳ.20÷16	ፈልሰፌ: ብልሀተኛ ሆነ አቡሻ 50
መዋጽፍት በብ ምሳ.26÷8 ዘካ.9÷15	ፍልሳፌ ፈላስፋ ጥ. ስንክ. ታኅ.8
ዘላፌ: ሰደበ ምሳ. 9÷8 ኢዮ.15÷6	የፌ. ግ/ሥ ምስክር
ዘፍ.31÷37 ዘልፍ ዘ. ዘላፋ ጥ. ምሳ.27÷5	ሕሰፌ. በ6 ይፈታል
ገሠፌ: ጠረገ፤ በተነ ጥባ.5÷15	ኃሰፌ: አሰፊ ሰማይ ወምድር
ገሰፌ: ጣዖት ሠራ ዘፀ.28÷9 ኢሳ.45 ÷20	የገልፍ ወቃልየሰ ኢየሳፍ እጌ.
ኢዮ.19÷24 ግልፍ ጥ. 1ኅገ.7÷22 ፎዋት	ማቴ.5÷18፣24÷35
በብ መክ.1÷7	
ገደፌ: ጣሰ ዘፍ. 21÷15 ዘፀ.4÷3 ግድፈት	
ሳ. ታት በብ ምግዳፍ ባ. ገዢ:ደነደነ	
2ዜና.10÷10 ግዝፍ ግዝፍ ዘ.	

242

የፌ.ነጠላ ግ/ሥ

ቅስፈት ሳ. ታት. በብ የሐዋ. ነደፌ: ወጋ ራኢ.9÷5 ዘፈ.1÷41	16÷33 መቅሠፍት ባ. ከ. ም. ናሆ. ዘፍ.21÷16
3÷1	ነገፌ: ረገፌ በ4 ይፈታል ማቴ.10
ቀረፌ: ሳጠ ዘፍ.12÷17 ዘተ.16÷	÷14 ኢሳ.1÷30 ንጋፍ ዘ. ኢሳ.29
46 ቅርፈት ሳ. ቅርፍት ምእ.	÷5 ንግፌት ሳ.
2ኅገ.6÷6	ነጠፌ: ኮላ፤ ለበጠ ማቴ.23÷24
ቀጠፌ: ሠረቀ ሕዝ.17÷4	ሚል.3÷3 ንግፌት ሳ. መንጠፍት
ተገሰፌ: ተነጋገረ በ2 ይፈታል	ባ.ከ.ም. ሢራ.27÷4
ተሰሐፌ: አዘነ፤ ተጫወተ፤ ተናገረ	ነጸፌ: አነጠፌ ማቴ.21÷8 ምሳ.7÷
ጠቢ.5÷21 ተልሐፍ ዘ. 1ቆሮ.5÷12	16 ንጽፈት ሳ. መንጸፍ ባ.
ተሳተፌ: አንድ ሆነ ዕብ.10÷33	16 ዘፈ.22÷15
1የሐ.1÷3 ሉቃፌ ጥ. ራኢ.1÷9	ነጽፌ: ደረቀ ኢሳ.11÷15
ኢሳ.8÷13 ሉቃፍ ዘ. 3የሐ. 8	ነፍነፌ: አነፋ ዘፀ.9÷33 ነፍነፍ ዘ.
ተርፌ: ቀረ ዘፀ.36÷7 ሕዝ.48÷21	ሚክ.2÷11 ኢዮ.24÷8 መጋ.5÷2
ማቴ.14÷20 ተረፍ ትራፍ ዘ.	ጉራጅ
ሰፎ.2÷7 ሚል.1÷1 ዕገ.1÷1	አሰፌ: ፄጠረ አሌፍ እልፍ ዘ.
ትራፋት በብ.	ዘፈ.5÷10 መዝ. 118÷1 አሰላፍ
መዝ.16÷14	በብ. 4ት የብዙ ብዙ ዘፀ.34÷
ተዐቅፌ: ተለነክሰ መዝ.90÷11	ዳገ.11÷12 ምእልፊት ትእልፊት
ኢር.13÷16 ዕቅፍት ምእ	ባ.ከ.ም. ጥባ.12÷22 ሄዮ.1÷9
ዘሐ.19÷19 1ሳሙ. 18÷21	እስተሐሰፌ: አዋጅ ነገረ በ2
ተአጽፌ: ለበሰ የሐዋ.12÷8	ይፈታል ዘፍ.48÷18 ኢሳ.3÷
ዮጲ.10÷7 አጽፍ ዘ. ሕዝ.9÷3	ተሕላፍ ዘ.
ተወክፌ: ተቀበለ ማቴ.10÷40	አስተናጸፌ: በገረ፤ አስበገረ
ኢሳ.42÷1 መትከፍት ባ.ከ.ም.	መሠረት ጣሰ 1ቆሮ. 3÷10
መትከፍ: ሙከፍ ባ. መታከፍት	መስተናጽፍ ባ.
በብ.	
ነቀፌ: ነቀፌ. 2ኅገ. 6÷6 ነቀፋ ጥ.	

245	የፌ ግሥ ነባር	የፌ ግሥ ነባር
ጸሐፊ፡ አወጋ፣ ተረተ፣ ስማ ለዳቢር	ሱራፊ፡ መልአክ ሱራፊል በብ. ኢ.ሳ.	
ትካት ሀገረ መጻሕፍት እን.ኢ.ያ.15÷15	6÷2 ሄኖ.20÷38	
መሲ.1÷11	በትላፊ፡ ምንቸት	
ጸሐፊ፡ ተናገረ አብዝሆ መጻሕፍት	ታውፊ፡ ጥቅምት	
ያዝነግዕል በእን. የሐዋ.26÷24	አካፊ፡ ሙጅ ሚጅ ጥራጊ	
ጸሐፊ፡አጠፋ ጠስየኒ እመጽሐፍ	ክነፊ፡ ደርቻ፣ ክንፍ፣ ዳር	
ዘጸሐፍክኒ እን. ዘ0.32÷32	ገናፊ፡ ሸማ አጠቢ	
ጸሐፊ፡ አስተማሪ መጻሕፍቱነ ብውሐን እን.	ጸናፊ፡ ጽንፍ፣ዳርቻ ሩት .3÷9	
ጸሐፊ፡ ደመነ ናሁ ወረደት ሐዳስ መጽሐፍ ውስተ ኢየሩሳሌም	ሐረፋ፡ አረፋት፣ የጎመን ዘር	
ጸሐፊ፡ ቴጠረ ጸሐፊዮ ለወልድኪ ከመ ዘሞተ እን. ኤር.22÷30	ቀያፋ፡ የካህን ስም ማቴ.26÷3	
የፌ ግሥ ነባር	ሱቃ.3÷2 የሐ.18÷28 ፣ 11÷50	
ፈ፡በሃላፊ ፈጠረ ሰማዩ ወምድረ	ሐገፋ፡ ጋሻ 2ዜና 9÷16 1ዝገ.10÷16	
ጌታ ሰማይጌና ምድርን ፈጠረ	መሴፋ፡ ያገር ስም	
በግዕዝ የአገባብ ቃል	ሰንዳፋ፡ ያገር ስም	
አፈ፡ ጊዜ	ሱራፋ፡ የሴት ስም	
ለዝላፋ ለዝላፋ ወትሮ አዘውትሮ መዝ.48÷9	ሩጻፋ፡ ምንታምር	
ጻፉ፡ ስመ አምላክ ያገር ስም	ሩፋ፡ የሴት ስም	
ድርቃፋ፡ ጋለሞታ	ራፋ፡ አርበኛ ነዊት ቆም	
ግልበ	1ሳሙ.21÷17 ዘዳ.2÷20	
ሐናፊ፡ ስመ ነገድ፣ እስላም	ቆርፋ፡ የመጽሐፍ ስም	
ሆነፊ፡ የሰው ስም ስንክ ግን.7	አልፋ፡ ስመ አምላክ ራእ.1÷8÷22	
ሱፊ፡ መስከረም	÷13	
ሞፊ፡ መክፈልት	እስጢፋ፡ ከፊሰ ስም	
	ክሊፋ፡ የእስላም ሹም	
	ኬፋ፡ ዓለት ድኘጊያ ማቴ.16÷17	
	የሐ.1÷43	

የፌ ግሥ ምስክር	
ገላፊ፡ ናፈቀ ገላፊት ነፍሰዩ ውስተ	አስተንሰፊ በ2 ደፈታል
አድኅኖትክ እን. መዝ.118 ÷86	አስተንሰፊ፡ አስተላላፊ ወአስተ
ገላፊ፡ ሞተ ወርእዩ ኩሱ	ገላፊ እደሁ ለባርኮተ ኤፍሬም
ትዕይንት ከመ ገላፊ አርን	ወምናሴ እን.ዘፍ.48÷14
ወበከይዎ እን. ዘጉ.20÷29	አስተንሰፊ፡ ለፊፈ ፣ አዋጅ ነገረ
ገላፊ፡ አቀና አስመ ገሱፍ ገጸሙ	በኦ ጸሐፍት ማእከሰ ትዕይንት
ለኢየሩሳሌም እን. ሱቃ.9÷53	ወአስተንሰፋ ለሕዝብ እን.
ገላፊ፡ አደባ ከሆናት ሕሉፋን	ኢያ.3÷2
ፍናት እሙንቱ እን.ሆሴ.6÷9	ነገረ በ4 ደፈታል
ገላፊ፡ ወጋ፣ ገባ ጎፅ የጎልፍ	ነገረ፡ ረገፊ ወቄጽላኒ ኢይትነገፍ
ውስተ ሥጋሁ እን. ኢዮ.20÷25	እን.መዝ.1÷3
ቀሠፊ በ4 ደፈታል	ነገረ፡ አራገፊ ግግፋ ጸበሰ
ቀሠፊ፡ ገረፈ ወቀሠፎ አላጠሰ	እገሪከሙ እን. ማቴ.10÷14
ለኢየሱስ እን. ማቴ.27÷26 ዮሐ. 19÷1	ነገረ፡ ጣሰ አንገፎ መጥባሕቶ
ቀሠፊ፡ አጠፋ ቅሥፎሙ በመፃት	እምእደሁ እን. ሕዝ.30÷22
ወበአሳት እን.ሢራ.33÷11	ነገረ፡ ተጽናና መንገፊ ለላሕይዩ
ቀሠፊ፡ ቀሠፊ ወቀሠፎ መልአክ	እን.ዘፍ.24÷58
እግዚአብሔር እን. ዮሐዋ.12÷23	ጸሐፊ በ9 ደፈታል
ቀሠፊ፡ መታ ወተቀሥፊት ፀሐይ	ጸሐፊ፡ ጻፈ ወጸሐፊ አላጠሰ
እን. ራእ.8÷12	መጽሐፊ ወአንበረ ዲበ መስቀላ
ተንሰፊ በ2 ደፈታል	የሐ.19÷19
ተንሰፊ፡ ተነጋገረ ኢትንሰፊ	ጸሐፊ፡ ቴጠረ ይጽሕፎሙ ሕፃን
ገቢየ አሕትየ እን.ጠቢ.5÷21	ግዑስ እስመ ውጉዳን እሙን
ተንሰፊ፡ ነገርን አጸና ፣ አበዛ	ዘተርፋ እምዕፀወ ገዳም እን. ኢሳ
፣ አበረታ ወአፈድፈደ ተጎልፎተ	10÷19
ጸጥሮስ እን. ማር.14÷31	ጸሐፊ፡ ቴጠረ ወኢይጸሐፋ ምስክ
	ጻድቃን እን.መዝ.68÷28.

ገለፈ: ናፈቀ ገለፈት ነፍስዩ ውስተ
አድኅኖትክ እን. መዝ.118 ÷ 86
ገለፈ: ሞተ ወርሃዩ ኩሉ
ትዕይንት ከመ ገለፈ አርገ
ወስክይም እን. ዘት.20÷29
ገለፈ: አቀና እስመ ኅሉፍ ገጾሙ
ላኢየሩሳሌም እን. ሉቃ.9÷53
ገለፈ: አደባ ካህናት ሕሉፋን
ፍኖት እመንታት እን.ሆሴ.6÷9
ገለፈ: ወጋ፤ ገባ ገፅ የገልፍ
ውስተ ሥጋሁ እን. ኢዮ.20÷25
ቀሠፈ በ4 ይፈታል
ቀሠፈ: ገረፈ ወቀሠፎ ጲላጦስ
ላኢዮስስ እን. ማቴ.27÷26 ዮሐ.
19÷1
ቀሠፈ: እጠፋ ቅሥፎሙ በመፃት
ወበአላት እን.ሚራ.33÷11
ቀሠፈ: ቀሠፈ ወቀሠፎ መልእክ
እግዚአብሔር እን. ዮሐዋ.12÷23
ቀሠፈ: መታ ወተቀሥፈት ፀሐይ
እን. ራስ.8÷12
ተገለፈ በ2 ይፈታል
ተገለፈ: ተነጋገረ ኢትትገለፈ
ገቢዩ እስትዩ እን.ጠቢ.5÷21
ተገለፈ: ነገርን አጸና ፤ አጠዛ
፤ አበረታ ወአፈድፈደ ተገልፎት
ጵግሮስ እን. ማር.14÷31

አስተገለፈ: አስተላላፊ ወአስተ
ገለፈ እደሁ ለበርካተ ኤፍሬም
ወምናሉ እን.ዘፍ.48÷14
አስተገለፈ: ለፈፈ ፤ አዋጅ ነገረ
ባኑ ጸሐፍት ማእከላ ትዕይንት
ወአስተገለፈ ለሕዝብ እን.
ኢያ.3÷2
ነገረ በ4 ይፈታል
ነገረ: ረገፈ ወቄጽላኒ ኢይትነገፍ
እን.መዝ.1÷3
ነገረ: አራገፈ ንግፋ ጸበላ
እንገረክሙ እን. ማቴ.10÷14
ነገረ: ጣላ እንገፎ መግባት
እምእደሁ እን. ሕዝ.30÷22
ነገረ: ተጽኖና መንገፈ ላላስይዩ
እን.ዘፍ.24÷58
ጸሐፈ በ9 ይፈታል
ጸሐፈ: ጸፈ ወጸሐፈ ጲላጦስ
መጽሐፈ ወአንባረ ዲበ መብቀሉ
ዮሐ.19÷19
ጸሐፈ: ቂጠረ ይጽሕፎሙ ሕዝ
ገዑስ እስመ ውትዳን እመንታት
ዘተርፋ እምዕፀወ ገዳም እን. ኢሳ
10÷19
ጸሐፈ: ቂጠረ ወእይጸሐፋ ምስላ
ጸድቃን እን.መዝ.68÷28.

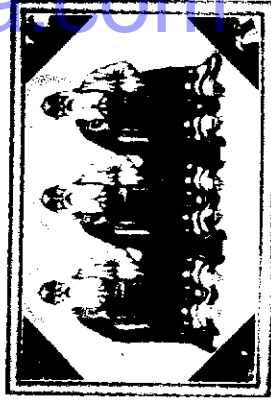
ጸሐፈ: አወጋ፤ ተረተ፤ ስማ ለዳቢር
ትካት ሀገረ መጻሕፍት እን.ኢያ.15÷15
መሳ.1÷11
ጸሐፈ: ተናገረ አብዝሆ መጻሕፍት
ያዘነገረ ልቦ እን. ዮሐዋ.26÷24
ጸሐፈ:አጠፋ ጠላዩ እመጽሐፍ
ዘጸሐፍከኒ እን. ዘፀ.32÷32
ጸሐፈ: አስተማረ መጻሕፍቱን ብወሐን
እን.
ጸሐፈ: ደመነ ናሁ ወረደት ሐዳስ
መጽሐፍ ውስተ ኢየሩሳሌም
ጸሐፈ: ቂጠረ ጸሐፊዮ ለወልድኪ ከመ
ዘሞተ እን. ኤር.22÷30
የፌ.ግ.ሥ. ነገር
ፈ:ዝሃል ፈጠረ ስማ ወምድረ
ጌታ ስግደገና ምድርን ፈጠረ
በግዕዝ የአገባብ ቃል
አፈ: ጊዜ ካዕቢ
ለዝላፋ ለዝላፋ ወትሮ አዘውትሮ
መዝ.48÷9
ጳፋ: ስመ እምላክ ያገር ስም
ድርቃፋ: ጋለሞታ
ዝልፍ: ስመ ነገድ፤ አለላም
ዘሆነፈ: የሰው ስም ስንክ ግን.7
ሐፈ: መስከረም
ሞፈ: መካፈልት

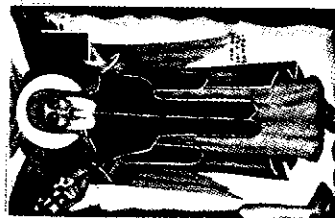
ሐፈፈ: መልእክ ሐፈፈል በቢ. ኢሳ.
6÷2 ሄኖ.20÷38
ሐትላፈ: ምንቻት
ታወፈ: ጥቅምት
አካፈ: ሙጅ ሚጅ ጥራጊ
ካነፈ: ደርቻ፤ ካንፍ፤ ዳር
ገናፈ: ሽማ አጣቢ
ጸናፈ: ጽንፍ፤ ዳርቻ ሩት. 3÷9
ራብፀ
ሐረፋ: አረፋት፤ የገመን ዘር
ቀዳፋ: የካህን ስም ማቴ.26÷3
ሉቃ.3÷2 ዮሐ.18÷28 ፤ 11÷50
ሐገፋ : ጋሻ ጊዜ 9÷16 1ካ.10÷16
መሐፋ: ያገር ስም
ማየዘላፋ: አስተናግር ዘት.12÷5
ሰንዳፋ: ያገር ስም
ሱራፋ: የሌት ስም
ሩዳፋ: ምንታምር
ሩፋ: የሌት ስም
ራፋ: አርበኛ ነዊሳ ቆም
1ሳሙ.21÷17 ዘዳ.2÷20
ቆርፋ: የመጽሐፍ ስም
አልፋ : ስመ እምላክ ራክ.1÷8÷22
÷13
አስጠፋ: ከፊል ስም
ከሊፋ: የአለም ሹም
ከፋ: ፃላት ድግጊያ ማቴ.16÷17
ዮሐ.1÷43

[illegible]

ዲፓ: ሽመቃ 1ሳሙ.15÷5 መሳ. ቅራጥ: ወጥመድ
 ትሮፕ: ብዙ
 ናፕናፕ: ፍሬ
 ኖፕ: ዲያቆን ጽኑ
 ኖፕናፕ: ዘላላ
 አሌፕፕ: የቤት ዙሪያ
 አፕ: አርበኛ
 አልሳፕ: ወገን
 ኤልኮረፕ: ሥጋ
 ኤሳፕ: የሰው ስም
 ኤስፕ: ወዳጅ
 አልኮረፕ: መስኮት
 አንኮፕ: ዘቢብ: ዓሣ
 ከረፕ: ገላ
 ኩፕ: ብርሃን: አፍንጫ
 ክታፕ: አንጨት
 ክትፕ: ጽሕፈት
 ውሉፕ: ቀበር
 ዘራካፕ: ጌገፕ
 ዝርፕ: የጅብ ግልገል
 ይፕ: የሰው ስም
 ዱራፕ: ቀለም: አለቃ
 ጽራፕ: ጥሩር
 በዘየ ተፈጸመ
 ግፕም
 የሀም ሦስትነት: አንደ ሦስት
 ቅዳሴ:
 ወይም አንደ አዳም አርአያ ሥላሴ
 ፤

አንድ አ አንዳይበቃው ስትግራ ለአማራ: በልባችን ሽገጉ ገብኢ አድርጋችሁ:፤
 አልፋ ወያ ብሉ ሹለቱም ጠራ:፤
 ሠና ሰ ጸና ፀም አራቱ ቀለም: አማጥነናችኋል በትምህርት ዳጁ:፤
 አዳምና ሔዋን ሔዋንና አዳም:፤
 ከበገና አውታሮች ከአሥሩ ጅማት: ሁለቱ ሊቃውንት ሁለቱ አማራት:፤
 ምንም አንድ ቢሆኑ የድምጻቸው ስልት: በውስጥ አለውና ልዩ ልዩነት:፤
 ሹሉም ካልተገኙ በሁለትነት: አንድ አንዱ እንዳይበቃ ለበገናነት:፤
 ፊደልም እንዲህ ነው በቋንቋ ሥርዓት: ከሄኖስ ጀምሮ ከሰባአ ትካት:፤
 ከአሠርቱ ቃላት አንዱ ቢጉድል ትምህርቱና ሕጉ ሕጽጽ ይባላል:፤
 እነምን አለበት አነሁት ቀኝ:፤ በትግራይ መንፈስ ፊደልን ሲቃኝ:፤
 ከግእዝ ለይተን አማርኛን ሁሉ:፤ ባንድ አ ባንድ ሀ (ለጸ) እንጣፍ የሚሉ:፤
 የትውልዱ ሀገር የሚሳብበት:፤ ሰባቱ ስማያት ሰባቱ ሃብታት:፤
 ፍፁም እንደሆነ ይህ ሰባት ቀጥጥር: አምላክ ነቢያት እርሱ ይመስክር:፤
 እንደምን ይቻላል በቀንጃ ፊደል: የቋንቋውን ሞክሼ ማወቅ መነጠል:፤
 ጥንቱን ፊደላችን ሲማጭ በገና: ሹሉት ሹሉት ሆኖ ለምን ተሠራና:፤
 ከካይ በድስቱ ወንዶች ፊደላት: አርግዝላሁና መዝገበ ቃላት:፤
 ከህ እስከ ፕ ድረስ ካያ ስድስ ታችሁ:፤

መቅደሙ ክብረ በዓል

በቤተክርስቲያን ልዩ ልዩ የቤተክርስቲያን መታሰቢያዎች አሉ። ከእነዚህም አንዳንዶች በቅዱሳን ስም ቤተክርስቲያን መሥራት በዓል ማክበር መጽሐፍ መጽሐፍ ናቸው።

መሠረቱም ልዑል እግዚአብሔር ሰንበትን ስለሚጠብቁ ደስ የሚያሳኝ ጥንም ነገር ስለሚመርጡ ቃል ኪዳንን ስለሚይዙ ቅንደረቦች እንዲህ ይላልና። «በቤተና በቅጥሬ ውስጥ ከወንዶችና ከሴቶች ልጆች ይልቅ የሚበልጥ መታሰቢያ ስም እስጣቸዋለሁ።» የሚለው ነው። ኢሳ.56፥4

1. ክብረ በዓል ሕዝብ የሚያከብረው ታላቅ በዓል ክብረ በዓል ሲባል በተለይ በበዓሉ ዕለት የሚደረገውን ወግና ሥርዓት ያመለክታል።

/ሕዝ.46፥9፥11/ የክብረ በዓሉም ሥርዓት በማጎሌት ጊዜ ካህናት በጸናጽልና በክብር በመቆሚያ የሚያጅቡት ነው። ጌታ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል በእጅህ አጩብጭብ በእግርህም አሸብሽብ (ሕዝ.6፥11) ካህናት መቆሚያና ጸናጽል ተሽክመው ወደፊትና ወደኋላ እየተመለሱ የሚያሳዩት መዝሙር ክርስቶስ በጀርባውና በደረቱ የመውደቁ ምሳሌ ነው። ካህናቱም ከፈጸሙ በኋላ የሰንበት ተማሪዎች መቀጠላቸው ለስምዖን ቀሪናዊ ምሳሌ በመሆን ነው። ክርስቶስ መስቀሉን በመሸከም ሲደክም እግዛት ነበርና። (ሉቃ.23፥26) ካህናት የክርስቶስ ተማሪዎች የስምዖን መቆሚያ የመስቀል ምሳሌዎች ናቸው። በብሉይ ኪዳን ሌቶችና ወንዶች በአንድነት እግዚአብሔርን በጸናጽልና በክብር በበገናም ያመሰግኑት ነበር። (ዘኢ.25፥5 ዕዝ.2፥64)

2. ወርቅ በዓል ማለት ከ አንድ አስከ ሠላሳ በየውሩ የሚከበር በዓል (ዘጸ.13፥10) የዚህም መሰረቱ መባቻ ነው። መባቻ ማለት የውሩ የቀን መጀመሪያ ነው። (መዝ.80፥3 ኢሳ.1፥13 ቆላ.2፥11)

3. ዓውደ ዓመት በየዓመቱ የሚከበር በዓመት ዞር የሚደርስ የዓመት በዓል (ኢሳ.30፥29)

4. ዓመት በዓል አዲስ ልብስ የሚለበስበት ልደት፣ ጥምቀትን

የመሰለ። (ኢ.ሳ.3÷21)

5. ፋሲካ (ትንሣኤ) በአይሁድ ይከበር የነበረ አሁንም በክርስቲያኖች የሚከበር (ዘፀ.12÷1-13) ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰቀለበት የፋሲካ ሳምንት ነበረ (ሉቃ.22÷14-16 ዮሐ.18÷38-40) ርሱም ገጽሕ ደሙን ለሳፈሰሰልን ፋሲካችን ተባለ። (1ቆሮ.5÷7 1ኢጥ.1÷18)።

6. ሰንበተ አይሁድ በዕብራይስጥ የቃሉ ትርጉም ማቆም መተው ማለት ነው። በሳምንት እንዲከበር ታዟል(ዘጸ.20÷8-11) ሰንበትን አለማክበር ከባድ ቅጣት ያስከትል ነበር። (ዘኁ.15÷32-36) ኢየሱስ ሰንበትን አክብሮአል (ሉቃ.4÷16)

7. አሁድ ሰንበተ ክርስቲያን ከሳምንቱ በመጀመሪያው ቀን ክርስቶስ ስለተነሣ ተከታዮቹ በዚህ ቀን መሰብሰብ ጀመሩ የእግዚአብሔርንም ቀን በሳምንቱ መጀመሪያ እከበሩ ቀኑም የጌታ ቀን ተባለ።(ሉቃ.24÷1 የሐዋ.20÷7 1ቆሮ.16÷2 ራዕ.1÷10) ሰንበት እንዲከበር በፈረሳውያን ወግ እስከ 1 ኪ.ሜ.የህል መሄድ የተፈቀደ ነበር የሐዋ.1÷12 ኢሳ.58÷13) በጌታችንና በእመቤታችን በመላእክት በጻድቃንና በሰማዕታት በዓል መመጽወትና ደግሰ ማብላት በብሉይ፣ በሐዲስ የተለመደ ነው (እስ.9÷22 ሉቃ.14÷1 ራእ.11÷10)

የተባረከ የግንቦት ወር መዓልቱ እሥራ አራት ሰዓት ሲሆን ሌሊቱ ግን አሥር ነው

ምዕራፍ 1 ቀጥር 1

ገንቦት 1 ቀን ልደታ ለማርያም

መጻክሰዋና መወለድዋ መሠረተ ቃል፡- «ትወጽእ በትር እምሥርወ እሴይ ወይዓርግ ጽጌ እምኒሃ ከእሴይ ሥር (አባትነት) በትር ትወጣለች አበባም ከእስዋ ይወጣል (ኢሳ.11÷1) ይህ ቃል እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም በትውልድ ከእሴይ ከዳዊት ጊሳም ከኢያቂምና ሐና እንድትገኝ ኢያቂምና ሐና መካኖች እንደ ነበሩ ታሪክ ይናገራል /መዝ.88÷1/። ግን በፆም በጸሎት በሕጉ ፀንተው ከኖሩ በኋላ በብጽኦት በእግዚአብሔር ቸርነት እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ነሐሴ 7 ቀን በብሥራተ መልአክ ተፀንሳ ግንቦት 1 ቀን ተወልዳለች ስለዚህ ነሐሴ 7 ቀን ፀንክ የመጻክሰዋ በዓል ግንቦት 1 ቀን ልደታ የመወለድዋ በዓል በቤተክርስቲያን ይከበራል

ነገረ ማርያምን ሳይማሩ ምሥጢረ ሥጋዊን ቢማሩ አምላክ ከማን ሰው ሆነ የማንንስ ሥጋ ለበሰ ይባል። ነገረ ማርያምን ግን አስቀድሞ ተምሮ ገጽሕናዋን ድንግልናዋን ተምሮ ዐውቆ ከዚች ከቅድስት ድንግል ማርያም አምላክ ሰው ሆነ ሥጋ ለበሰ ብሎ ሚስጢረ ሥጋዊን ለመማር ለማስተማር ይመቻል ከነገረ ነቢያት ቀጥሎ ከምሥጢረ ሥጋዊ አስቀድሞ ነገረ ማርያም የትውልዱ የነገዱ ነገርስ እንዴት ነው ቢሉ ጳጥሪቃና ቴክታ የሚባሉ ሰዎች በኢየሩሳሌም ባንድነት ተጋብተው ይኖሩ ነበር። እነዚህም ጳጥሪቃና ቴክታ ለሰውም ለእግዚአብሔርም የበቁ ሰዎች ባለፀጉች ነበሩ። ነገር ግን የሚወርሳቸው ልጅ አልነበራቸውም መካን ነበሩ ከዕለታት አንድ

ቀን ጳጥረቃ ወደ ቤተ መዛግብቱ ገብቶ ደብዳቤውን አይቶ ሀብቱን ስፍር ቁጥሮ ከቤት ሄዶ እህቱ ሆይ የወርቃችን የብራችን የግምጃችን የመጋረጃችን ብዛት ስፍር ቁጥር የለውም አላት በንዚንስ ዕንቁና የወርቅ ወገን ብቻ 6 ዕንቁ ባስርይ 7 ዕንቁ ስምንት 8 ዕንቁ ስፍር 9 ዕንቁ ያካንት 20 ዕንቁ ከርከዶን 30 ዕንቁ ስርዶስ 60 ዕንቁ ወራውራ 70 ዕንቁ እከማስ 100 ዕንቁ ስፕፔር 200 መቶ ዕንቁ እያስዲድ አልፍ ዕንቁ ቢረሉ አልፍ እንቁ መረግድ 2 አልፍ አጸሎግዮን እባይቶች አዕናቄ የተባሉ እነዚህ ናቸው።

30-ሳት ስፍር ቁጥር የለውም አላት በንዚንስ የአዕናቄ ወገን ይቅርና የረረብ የሠረገለው የግመሱ ያህያው የበጉ የላመሱ ስፍር ቁጥር የለውም አላት። እሱም እህቱ ሆይ ይህን ሁሉ የሰበሰብነውን የዘገብነውን ገንዘቦችን ምን እናደርገዋለን ልጅ የለን የሚወርስ እንቺ መካን እኔ ካንቺ በቀር ሌላ ሌት አላውቅም አላት ርዕደም እቤቱ ጌታዬ ሆይ እምላክ እስራኤል ላኔ ልጅ ቢነሳኝ እንተም እንደነው ትቀራለህን ከሌላ ደርሰህ ውለድ እንጂ ብላ ብታሰናብተው ርሱም። እንዲህ ያለ ነገር በንዚንስ እኔ ላደርገው በልብናዬ እንደማሳለሰው እምላክ እስራኤል ያውቅብኛል አላት ርዕደም እቤቱ ጌታዬ እምላክ እስራኤል የሚያደርገውን ነገር የሚያወቀው የለም ትላንትና ማታ በእልማ ነጭ ጥጃ ከማህፀኔ ስትወጣ ያችም ነጭ ጥጃ ነጭ ጥጃ ስትወልድ እንዲህ 7 ትውልድ ሲዋለዱ ስባተኛይቱ ጨረቃን ስትወልድ ጨረቃ ፀሐይን ስትወልድ አየሁ አላችው ርሱም ራዕይሽ ደግ ነው የሚፈታልን የለም እንጂ ብሎ በማግሥቱ ከእልም ፈቺ ዘንድ ሂዶ የነገረችውን ሁሉ ነገረው።

ያም ሕልም ፈቺ እግዚአብሔር በምሕረቱ አይቷችኋል በላህሉ መግባችኋል ገት እንስት ጥጆች መውለዳቸው 7 ሌቶች ልጆች ትወልዳላችሁ ከቤታችሁ ፊተኛይቱ ጨረቃ መውለዱ ከሰው የበለጠች ከመላዕክት የከበረች ደግ ፍጥረት ትወልዳላችሁ የፀሐይ ነገር ግን አልታወቀኝም አለው። ርሱም የነገረውን ሁሉ ሂዶ ነገራት ርዕደም እንጂ እምላክ እስራኤል የሚያደርገውን ነገር ግን

ያውቃል ብላ ዝም አለች። በዚያም ወራት ቲክታ ፀነሰች በ9 ወር ሴት ልጅ ወለደች በፍኛው ቀን ስሟንም ሄሜን ብለው አወጡላት ይህችም ሄሜን በስርዓት በቅጣት እደገች ለአዕምሮ ስትበቃ እካለ መጠን ስትደርስ ባል አጋቢት ሴት ልጅ ወለደች በፍኛው ቀን ስሟንም ደርዲ ብለው አወጡላት ደርዲ ማለት ምን ማለት ነው ቢሉ ራዕይ እይተን ነገር እግዥተን የወለደናት ማለት ነው። ይህችም ደርዲ በሥርዓት በቅጣት እደገች ለአዕምሮ ስትበቃ ለእካለ መጠን ስትደርስ ባል አጋቢት። ሴት ልጅም ወለደች። በፍኛው ቀን ስሟንም ቶና ብለው አወጡላት። ይህችም ቶና በሥርዓት በቅጣት እደገች ለአዕምሮ ስትበቃ ለእካለ መጠን ስትደርስ ባል አጋቢት ሴት ልጅ ወለደች በፍኛው ቀን ስሟንም ሴትና ብለው አወጡላት ሴትና ማለት ምን ማለት ነው ቢሉ ሙያዋ የሚረ ምግባሯ የሰመረ በጉ ቆንጆ ማለት ነው። ይህችም ሴትና በሥርዓት በቅጣት እደገች ለአዕምሮ ስትበቃ ባል አጋቢት ሴት ወለደች በፍኛው ቀን ስሟንም ሔርሚላ ብለው አወጡላት ሔርሚላ በስርዓት በቅጣት እደገች ለአዕምሮ ስትበቃ ለእካለ መጠን ስትደርስ ባል አጋቢት ሴት ልጅ ወለደች በፍኛው ቀን ስሟንም ሐና ብለው አወጡላት ሐና ማለት ምን ማለት ነው ቢሉ በሃይማኖት በምግባር የፀናች በንጽሕና በቅድስና የተሸለመች በርኩት ከብርት ልዕልት ደግ ፍጥረት ማለት ነው ከጳጥረቃና ከቲክታ የተወለዱ ወንዶች ልጆች አሉ የእመቤታችን የእግዚአብሔር ማርያም ትውልድ ለመቁጠር ትንቢት አልተነገረላቸውም ለብዔ አልተቆጠረላቸውምና አልተጻፈም የእመቤታችን የእግዚአብሔር ማርያም ትውልድ ለመቁጠር ትንቢት የተነገረላቸው ሱብዔ የተቆጠረላቸው ግን እነዚህ 7 (ስባት) ሌቶች ልጆች ናቸው።

ይህችም ሐና በሥርዓት በቅጣት አደገች ለአዕምሮ ስትባቃ ለእኩል መጠን ስትደርስ ከቤተ መንግሥት የተወለደውን ከቡር ባድቅ ኢያቂም የሚባል ባል አጋቢት እነዚህም ኢያቂምና ሐና ባንድነት ሲኖሩ ልጅ አጡ ከዕለታትም አንድ ቀን ወደ ቤተ እግዚአብሔር ሂደው ሲጸልዩ ሲያዝኑ ዋሉ ጋዘናቸውስ እንዴት ነው ቢሉ ኢያቂም እቤቱ ጌታዬ የአባቶቼ የእስራኤል አምላክ እኔ ባረያህን እለምንሃለሁ አትጣለኝ አትናቀኝ ጸሎቴን ስማኝ ፈቃዴን ፈጽሞልኝ ለዓይኔ ማረፊያ ለልቤ ተስፋ የሚሆን የተባረከ ወንጭ ልጅ ስጠኝ ብሎ ሲለምነው ዋሉ። ሐናም በበኩሏ እቤቱ ጌታዬ የአባቶቼ የእስራኤል አምላክ እኔ ባረያህ እለምንሃለሁ አትጣለኝ አትናቀኝ ጸሎቴን ስማኝ ፈቃዴን ፈጽሞልኝ ለዓይኔ ማረፊያ ለልቤ ተስፋ የምትሆነኝ የተባረከች ሴት ልጅ የማህፀኔን ፍሬ ስጠኝ ብላ ስትለምነው ዋሉት እንዲህ ብለው ሲያዝኑ ሲጸልዩ ውሰው ርግብ ከልጆቿ ጋር ስትጫወት እይታ ሐና እቤቱ ጌታዬ ለዚች ግዕዛን ስለላት እንስህ ልጅ የሰጠህ አምላክ ምነው ለኔ ልጅ ነሳቸኝ ብላ ምርር ብላ አለቀሰች እንዲህ ብለው ሲያዝኑ ሲጸልዩ ውሰው ከዘከርያስ ከሊቀ ካህናቱ ሄደው እቤቱ ጌታችን ሆይ ወንድ ልጅ ብንወልድ ተምሮ ቤተክርስቲያን አገልግሎ እንዲኖር እንሰጣለን ሴት ልጅም ብንወልድ ማይ ቀድታ መባብ ወርቅ ስፍታ መጋረጃ ፈትላ ካህናትን አገልግላ እንድትኖር እንሰጣለን አሉት ዘከርያስም እግዚአብሔር ጸሎታችሁን ይሰማላችሁ ስእለታችሁን ይቀበልላችሁ ቢሉት ልቦናችሁን ይፈጽማላችሁ ብሎ አሳረገላቸው። ከዚህም በኋላ እንዲህ ብለው ሂደው ዕለቱን ራዕይ አይተው ነገር አግኝተው አደሩ ራዕዩስ እንዴት ነው ቢሉ ኢያቂም ፖቲ(ሰባቱ) ስማያት እንደ መጋረጃ ተገልጠው ከላይኛው ስማይ ነጭ ወፍ ወርዶ በራሱ ላይ ሲቀመጥ አየሁ አላት።

ወፍ የተባለው ጌታችን እግዚእነ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ነጭነቱ ንጽሐ ባሕርዩ ነው ከላይኛው ስማይ ነጭ ወፍ ወርዶ በራሱ

ላይ ሲቀመጥ አየሁ ማለቱም የኢያቂምን ባሕርይ እንዳደረገው ዕውቅ ሲል ነው ፖቲ(ሰባቱ) ስማያት የተባሉት የጌታችን ምልዓቱ ስፋቱ ርቀቱ ልዕልናው ዕብዩ መንግሥቱ ናቸው። ሐናም እኔም አየሁ አላችው ምን አየሽ አላት ነጭ ርግብ መጥታ በራሱ ላይ ተቀምጣ ከራሱ ወርዶ በጆሮዬ ገብታ በማህፀኔ ስትተኛ አየሁ ማለቷ ብሥራተ ገብርኤልን በጆሮዋ ስምታ እመቤታችን እግዚአትነ ማርያም ጌታችን መጽነሷ ነው። ይህንንም ራዕይ ያዩት ሐምሌ 30 ቀን ነው እነሱም እንዲህ ያለ ራዕይ ካየን ብለው ዕለቱን በሩካቤ ሥጋ አልተገናኝም ፈቃድ እግዚአብሔር ቢሆን አዳምን ሔዋንን ብዝተ ወተባዝኒ ወምልዕዋ ለምድር ብሎ ያበሰረ አምላክ ለእኛስ ይልክልን የለምን ብለው ዕለቱን አልጋ ምንጣፍ ላይተው እስከ 7 (ሰባት) ቀን ድረስ አየባቸው ስነቡ።

ነሐሴ በባተ በሰባተኛው ቀን ከሰው የበለጠች ከመላዕክት የክብረች ዓለሙ ሁሉ ተሰብስቦ ቢመዝን አንድ የራሷን ጠገር የማያህል ደግ ፍጥረት ትወልዳላችሁና ሃሬ በሩካቤ ሥጋ ተገናኙ ብሏችኋል ጌታ ብሎ መላኩ ለሐና ነገራት በፈቃድ እግዚአብሔር በብሥራተ መልእክ እመቤታችን እግዚአትነ ማርያም እሁድ ተፀኅሶች እመቤታችን እግዚአትነ ማርያም የተፀነሰች ዕለት እይሁድ ቀንተው ተነሱባቸው ቅናቱስ እንዴት ነው ቢሉ ሳምናስ የሚባል አንድ የጦሊቅ ልጅ ከሳይቅ አጉቱ ቤት ሂዶ ሞተ እነርሱም እንቀብራለን ብለው ባልጋ ይዘው ሲሔዱ ከመንገድ አሳረፉት የሐናም የአጉቷ ልጅ ነበረና ለማልቀስ ብትደርስ ዘመዶቿ ሁሉ ተሰብስበው ሲላቀሱ እርሷም አብራ እየዘረች ስታሰቅስ ጥላዋ ቢያርፍበት መገንዝ ፍቱልኝ ሳይል ብድግ ብሎ ተነሥቶ ስብሐት ለኪ (እሙ ለዕሐየ ጽድቅ) ማርያም ሆይ ለአብ መሽራው ለወልድ ወላጁቱ ለመንፈስ ቅዱስ

ጽርሐ ቤቱ ተፈሥሖ ደስ ይበልሽ ብሎ ሰገደለት አይሁድም ከዚያው ነብዩና ምኒው ሳምናስ ምን አየህ ምን ትላለህ አሉት ከዚ ከሐና ማህፀን የምትወጣይቱ ሕፃን ሰማይ ምድርን እመቅ አየር የፈጠረ እምላክን ትወልዳለች እያሉ መላእክት ሁሉ ሲያመሰግኗል ሰማጋቸው እኔንም ያነሳችኝ የፈወሰችኝ ያዳኝችኝ እርሷ ናት አላቸደ በል ተወው ሰማንህ ብለው ቅናት ጀመሩ። መላኩም ወደ ሊባኖ እንዲሄዱ በራክይ ነገራቸው መጋ.4÷8 በዚያም እመቤታች እግዝአትነ ማርያም በተፀነሰች በ9 ወር የግንባት መባቻ ዕለት ተወለደች ቤቱንም ብርሃን መላው በፍኛው ቀን ስማንም ማርያም ብለው አወጡላት ስለምን ማርያም ብለው አወጡላት ቢሉ እነሆ በዚህ ዓለም የሚመገቡት ለአፍ የሚጥም ለልብ የሚመጥን ማህከው በገንትም በሕይወት በተዘጋጁ ጸድቃን ቅዱሳን ያም የሚባድ ምግብ አላቸው ከዚህም ሁሉ የበለጥሽ የክብርሽ ነሽ ሲሉ ስለዚህ ማርያም ብለው አወጡላት ይኸውም የእመቤታችን ስም ተነበ ሳይተረጎም ይቀር ዘንድ እይገባም ማህከው ማህከው ማህከው ማህከው ነው ር፡ ማህከት ርግብዩ ይህላ ማህከት ነው ያ፡ ማህከት ያንቀዳዱ ሀቢኪ ኩሉ ፍጥረት ማህከት ነው። ም ማህከት ምስክራል ወምስጋድ ወምላትሥራዩ ኃጢአት ማህከት ነው። ዳግመኛ ማርያም ማህከት ተፈሥሖ ቤተ ይሁዳ ወተሐሠዩ ቤተ እስራኤል ማህከት ነው። እንደም ማርያም ማህከት ክብርት እምፍጥረታት ንጽሕት እምኃጢአት መልክ ከደም ግባት የተሰጣት ማህከት ነው። እንደም ማርያም ማህከት መርሕ ለመንሥተ ሰማያት ማህከት ነው። ይህስ እንዴት ነው ቢሉ እነሆ ዛሬ በዚህ ዓለም ለዕውር መሪ፣ ለእንክብ በትር እንዲለጡት ሁሉ እርሷም በጣዕመ ቅፍሯ የሰውን ሁሉ ኃጢአት ክፋት ፍቃ ከልጅዋ አስታርቃ ከገሃመ እሳት አውጥታ መንግሥተ ሰማያት የምታገባ ስለሆነች ስለዚህ መርህ ለመንግሥተ ሰማያት እሳት የእመቤታችን ረድኤትና በረከት በኛ ላይ ይደር ። አሜን።

ሁለተኛው በዚህ ቀን ከፖቱ ሲታገ መላእክት እንደ የሆነው

ራገሕል ይከብራል

መስከረም 1 ቀን በዓለ ሣመቱ ነው። ሄ.ፍ.6÷4 ኤልያስን ይመገብ 1ኛ.19÷4 ድርሳነ ኤልያስ 18 42 ይመልከቱ።

ጥር 2 ታኅሣሥ 1 ቀን የነቢዩ ኤልያስ ልደት፡በነቢዩ ኤልያስ የተፈጸመ ስብደናቂ ተፃምራቶች እንደሚከተለው ነው።

1. ዝናም እንዳቆመ 1ኛ.17÷1-2
  2. ዝናም እንዳዘነመ 1ኛ.18÷41-46
  3. እሞሮች ምግብ እንዳመጡላት 1ኛ.17÷6-7
  4. ለድጋዋ እንዳበረከተ 1ኛ.17÷16 -24
  5. የሞተውን ልጅ እንዳሥነሣ 1ኛ.17÷20-23
  6. የበል ካህናትን እንዳዋረዳቸው 1ኛ.18÷20-29
  7. መስዋዕቱን እንዳላረገ 1ኛ.18÷30-40
  8. የ40 ቀን ጉዞ 1ኛ.19÷5-7
  9. ጠላቶቹን በሰላት እንዳቃጠለ 2ኛ.1÷9-13
  10. በደረቅ ዮርዳኖስን እንደተሻገረ 2ኛ.2÷6-9
  11. ሳይሞት በሕይወቱ በሰላት ለረገላ ወደ ሰማይ እንዳረገ 2ኛ.2÷11
  12. ከአረገ በኋላ ለእያራም በግመቱ ደብዳቤ ላከ 2ኛ.21÷12
  13. በደብረ ታቦር ከክርስቶስ ጋር እንደተነጋገረ ማቴ.17÷2
  14. እንደገና በዕለተ ምጽአት መጥቶ ወንጌል ያስተምራል ሚል.4÷5
  15. በሰማእትነት ይሞታል ከ3ቀን በኋላ ይነሣል ራእ.11÷3-11
- ልደቱ ታኅሣሥ 1 እርገቱ ጥር 6 ስንከ ይመልከቱ የነቢዩ ረድኤትና በረከቱ ከሁላችን ጋር ይደር።አሜን።
- ምዕራፍ 2 ቀጥር 3
- ሐምሌ 2 ቀን የሐዋርያው የቅዱስ ታዲሞስ እረፍት

ቅዱስ ታዲሞስ በሐዋርያት ዝርዝር በማቴዎስ እና በማርቆስ ወንጌል ታዲሞስ (ልብደኖስ) ተብሎ ሊጠራ በሉቃስ ወንጌል የያዕቆብ ይሁዳ ማቴ.10÷1-4 ማር.3÷13 በሐዋርያት ሥራ ደግሞ የያዕቆብ ልጅ ይሁዳ ይለዋል የሐዋ.1÷13 የጌታችን ወንድሞች ከተባሉት መካከል አንዱ ነው። በ4ቱ የሐዋርያት ዝርዝር የአሥረኛ ቦታ ይዞ ይገኛል። በቤተ ክርስቲያን እውነት መሠረት የታዲሞስ አገረ ስብከቱ ሰርያ ነው። ከኢየሩሳሌም 150 ኤሜ እርቀት ላይ ይሆናል። ጴጥሮስ ሐሐዋርያት እንደ አባት የሚታይ በመሆኑ ታዲሞስን ወደ አገረ ስብከቱ ለማድረስ አብሮት ተገዞ ነበር። በከተማዋ አጠገብ ሲደርሱ አንድ ሽማግሌ አገኝ እና ቅዱስ ጴጥሮስ ጣጋ ብሎ እባክዎ የምንባለው ነገር ይስጡን በማለት ጠየቃቸው እኛ ም ሽማግሌ ደግ ስለነበሩ ከቤቱ እስከ እመጣችሁ ድረስ በሮቼን ጠብቄኝ ብለው ወደ መንደር ገቡ ሁለቱ ሐዋርያት የገበሬውን ደግነት ተመልከተው ታዲሞስ ጠምዶ ሲያር ቅዱስ ጴጥሮስ መዝራት ጀመረ «ታዲሞስ ቀነተ ከመ ይህርስ ገራህተ ወጹጥሮስ ዘራፃ ሠላሣ አትልምተ በቂል ስቢሃ ወፈረየ ስዊተ ሰብስ ሀገር አንኮሩ እስመ ርዕዩ ዘንተ» እንዳለ ደራሲ «የተዘራው እህል በአንድ ቀን በቅሱ አሽቶ ገበሬው ምግብ ይዞ ሊመለስ ጠበቀው ይህንን ታላቅ ተግዋር የተመለከተው ገበሬ ባየው ነገር ሁሉ እየተደነቀ ሁለቱንም ሐዋርያት እናንተ ከሰማይ የወረዳችሁ አማልክት ናችሁን ብሎ ጠየቃቸው እነርሱም የመጡበትን ምክንያት እና አገር አስረዱት ወንጌልንም ለበኩላት ገበሬው በአድናቆት እሸቱን ታቅፎ ለሚስተኛ ሊያሣይ ወደ ቤቱ ሮጠ ለከተማውም ለዎች ነገረ ሰዎችም ገርሟቸው ከበቡት ርሱም ያየውንና የሰማውን ተረካላቸው ከዚህም በኋላ ቅዱስ ጴጥሮስ ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሰ የከተማዋ መኪንንትም ነገሩ በሰሙ ጊዜ ይህ ከ12 አስማተኞች ወገን ሳይሆን አይቀርምና ወገኑ ከተማችን እንዳይገባ ምን እናድረግ ተባባሱ። ከመካከላቸው አንዱ እነዚህ 12ቱ አስማተኞች ዝሙትን ይፈጽማሉና ዘማዊት ሴ

በከተማችን በር እናቁም ብሎ ስለመከራቸው በከተማቸው በር መግቢያ ላይ የታወቀች ዘማዊት አድረገው አቆምዋት ሐዋርያው ታዲሞስ ገጠር ገጠሩን ሲያስተምር ውሱ ወደ ማታ ወደ ከተማዋ ሲመጣ ያቺን ዘማዊት ሉት በከተማው በር ቆማ አያት የምታደርገው ሁሉ የሚያፀይፍ ነበር። ያን ጊዜ ወደ እግዚአብሔር ጸለየ በዚህ ሰዓት ወደ አየር ወጥታ በነፋስ አውታር ተንጠለለች የሐንሩ ሰዎችም በሚያዩት ነገር እስከገረሙ ድረስ ትሙኽ ነበር። ርእሱም ወደ ከተማዋ ገብቶ ወንጌልን መስበክ ጀመረ ያቺንም ሉት ከተንጠለለችበት አውርዶ አሳምኖ በማጥመቅ በቤቷ የክርስቲያኖችን ጉባዔ መስርቷል በከተማዋ ውስጥም እያስተማረ ለአያሌ ቀናት ሰነበተ አንድ ቀን ባለፀጋ መንግሥተ ሰማያት ከሚገባ ግመል በመርፈ ቀዳዳ ብታልፍ ይቀላል አያሌ ሲያስተምር አንድ ባለፀጋ ሰማና በአጠገቡ ወደ ሚያልፋት የግመል ነጋድያን እያመለከተ እስከ የተናገርከውን አድርገህ አላየኝ በማለት ጠየቀው ሐዋርያው ታዲሞስም አንድ ብረት አንግረ ክርስቲያን ወዳጅ ነበረውና መርፈ ሰርቶ እንዲያመጣለት ላከበት ያም ወዳጅ የጠቀመው መስሎት ቀዳዳውን እስፍቶ ሰጠው ታዲሞስ ግን ቀዳዳውን እንደሌላው መርፈ እንደሆነ አስደርጉ ስመ አግዚአብሔርን ጠርቶ ላመነ ሁሉ ይቻላል አለውና ግመላን በመርፈ ቀዳዳ አሸልኮ አሳየው በዚህም የተነሣ በዙሪያው የነበሩት ሁሉ በትምህርቱ እመኑ ሐዋርያው ቅዱስ ታዲሞስ ከሥርያ ከወጣ በኋላ በፕርሺያ አወራጃዎች ሲያስተምር ቆይቶ ሐምሌ 2 ቀን በሰማዕትነት አርፏል። አስቀድመን በሐዋርያው ቶማስ ታሪክ እንዳየነው እዴላ (ኩር) በቶማስ ደቀመዝሙር በታዲሞስ (ከሰባ ሁለቱ አርድኢት ወገን መሆኑ ነው) ስብከትና በገጥሥ አብጋር ኡኑማ ጥረት ያመነች ከተማ በመሆኗ ሐዋርያው ታዲሞስ በዚህች አገር ሰብኮ ቢሆን ኖሮ መልካም አቀባበል በጠበቀው ነበር። ስለዚህም ሐዋርያው ታዲሞስ የሰበከው በእዴላ ነው ለማለት ያስቸግራል። ምንክልባት ከተማዋ ታዋቂ የንጉሥ መናገሻ በመሆኗ

አካባቢው ግዛቷ በሙሉ በስሟ ተጠርቶ ሊሆን ይችላል።

ለምሳሌ አንዳንድ ጊዜ የአስራኤልን ምድር እየሩሳሌም እንደምንገለው ማለት ነው። ሐዋርያው ታዲያስ በፐርሲያ በሰፊው ማስተማሩንና በሰማዕትነት ያረፈውም በዚያ መሆኑን የቤተክርስቲያን ሊቃውንት ተስማምተውባታል ስንኳሐም.2 ገድላ ሐዋርያት ገጽ251 -254 ትንሣኤ 104 178 ገጽ 6 ይመ. አጽሙ የፈለሰበት ሐም.29 ቀን ነው። የሐዋርያው ረድኤትና ቢረከት በሁላችን ላይ ይደር አማን።

ምዕራፍ 3 ቍ.4

ታህሣሥ 3 ቀን በአታ ሰማርያም

መሠረተ ቃል « እበውስ ቤተክ ምስክ መባዕዩ ውእሁብ ብጽዓትዮ ዘነበብኩ በአፋዩ ዘእቢ በከናፍርዮ አመ ምንጸቢዮ መባዩን ይገዢ ወደ ቤትህ እገባለሁ። በእፌ የተናገርኩትን ስእሰቴንም እሠጣለሁ በመከራዬ ጊዜ በከንፈርቼ እሠጣለሁ ያልሁትን።» መዝ 65 ÷13፤14 የካቢዩ የሳሙኤል እናት ነቢይት ሐና በእግዚአብሔር ፊት የተላለችው ስዕለት ይህ ነበር። በእዚህም ሳሙኤልን በወለደች ጊዜ የጡት መጥባቱን ወራት ሲጨርስ ወደ ቤተ መቅደስ አስገባችው። በዚያው አድጓል። ጌላም የእግዚአብሔር ካህን ሆኖአል መጽ. ሳሙ. ቀዳ. 1÷1-28። በዚህ አንጻር ቅድስት ድንግል እመቤታችንን የወለዱ ቅዱስ ኢያቂምና ቅድስት ሐና ልጅ በማባታቸው ምክንያት በሐዘን ሳሉ እግዚአብሔር አምላካችን ልጅ ቢሠጠን ለአርሱ አገልጋይ እናደርገዋለን ብለው ተብለው ነበርና እመቤታችን በተወለደችላቸው ጊዜ ጡት የመጥባትዋ ወራት ሲፈፀም ወስደው ለቤተ እግዚአብሔር ሰጡት ይህም የሆነው ታህሣሥ 3 ቀን ነው። በዚህ መሠረት (በአታ) ወደ ቤተ እግዚአብሔር መግባትዋ በቤተክርስቲያን በዓል ሆኖ ሲከበር ይኖራል። እመቤታችን ከዚህ ጊዜ ጀምሮ በእግዚአብሔር ቤተ መቅደስ ለደናግሰ አስራኤል በተወሠነው ህግና ሥርዓት እየተጠበቀች አድጋለች።

እመቤታችን መዋዕለ ጥብ እስከታደርስ ድረስ በባት እናቷ ቤት 3 ዓመት ተቀመሰች።

ከዚያም በጌላ በ3 ዓመት ግዕዝ ሕጻናትን ፈጽመች እባ እመ አያለች ትጫወት ደመር እነርሱም ከአንግዲህ ወዲህማ ከስእሳት መሳሳት ይሆንብን የለምን ወስደን እንከጥ ብለው ይዘዋት ወደ ቤተ መቅደስ ሲሄዱ ዘካርያስም ሕዝቡን ሠብስቦ ጉባዔ አድርጎ ሲያስተምር ቆያቸው። ከዚያም ደርሰው እነሆ ተቀበሉን አሏቸው። እነርሱም እንቀበላለን ብለው ቢያዩዋት ከፀሀይ 7 እጅ አብርታ ከመብረቅ 7 እጅ አስፈርታ የምታብራ ዕንፋሪ ባሕርይ መሳላ ታዩቻቸው። እነርሱም እኛ ይህችን የመለለች ፍጡር ምን እናደርጋታለን ምን እናበላታለን ምን እናጠጣታለን ምን እናነጥፍላታለን ምን እናደርግላታለን ብለው ሲጨነቁ እመቤታችን እግዚዕትነ ማርያም መንፈሳዊ ረሃብ ተነስቶባት ምርገር ብላ አለቀሰች ያን ጊዜ መላኩ ሀብስትና ወይን ይዞ ረቦ ታዩ ሕዝቡም ዘካርያስን አባታችን ይህ የወረደው ክብር ላንተ እንደሆነ ተነስተህ ታጥቀህ እጅ ነስተህ ሰግደህ ተቀበል አሉት።

ዘካርያስም እሺ ብሎ እጅ ነስቶ ሠግዶ እቀበላለሁ ብሎ ሲያይ ወደ ሰማይ አፈቀው መጠቀ ከሕዝቡም እያንዳንዱ እየተነሱ እንቀበላለን ብለው ቢያዩ ወደ ሰማይ ራቃቸው መጠቃቸው።

ከዚያም በጌላ ዘካርያስ ሐናን ጦርቶ ለናንተ ለአንግዶች የወረደ ክብር እንደሆነ ሕዝቡን ይዘሽ ወደዚያ ፈቅ ብለሽ ተቀመጧ አላት። ርሷም ሕዝቷን ይዛ ወደዚያ ፈቅ ብላ ተቀመጠች። መልእክም ከራሳቸው ላይ ረቦ አልወርድም አለ። ሁለተኛም ዘካርያስ ሐናን ጦርቶ አምላክ እስራኤል የሚያደርገውን ነገር የሚያውቅ የለም ሕዝቷን ከዚያው ትተሽ አንቺ ወደ እኔ ነይ አላት። እንደዚህም ማለቱ በልጅሽ ክብር አደለሽ ሲላት ነው። ርሷም እሺ ብላ ሕዝቷን ከዚያ ትታ ወደ እነሱ ሄደች ያን ጊዜ መልእክ ፋትኤል ወርዶ 1 ክንፋን ጋርዶ 1 ክንፋን እጉናጽፎ ሀብስቲን

አብልቷት ወይኑን አጠጥቷት አመቤቱ ሆይ መንገድ ባስመታሁሽ ማረኝ ብሎ የብርሃን መሰብ የብርሃን ጽዋ ይዞ ወደ ሰማይ አረገ። ሕዝቡም የምግባማ ነገር ከተያዘ ከሰው ጋር ምን ያጋፋታል ቤታዋ ከቤተ መቅደስ ይሁን እንጂ ብለው ዙፋኑን ዘርግተው ምንጣፏን አንጥፈው ተቀበሏት ይኸውም የተደረገው የታኅሣሥ በአታ አላት ነው።

አመ ሠሉሉ ለታኅሣሥ በአታ ለማርያም እቅዱን መቅድመ ተአምር እመቤታችን እግዝእትን ማርያም ኅብስት ሠማያዊ እየተመገባች ስቲ ሕይወት እየጠጣች ከመላእክት ጋር እየተጫወተች 12 ዓመት በቤተ መቅደስ ተቀመጠች። ከመዝ-ኸበርኪ 1ተ ወጀት ዓመት እንዝ ትትናዘዚ እምገብ መላእክት ስቲኪኒ ስቲ ሕይወት ውስቲ ወመብልኪኒ ኅብስት ሰማያዊ (እንዳለ ቅዱስ ያፌድ)

እመቤታችን እግዝእትን ማርያም በቤተ መቅደስ ላለች ትባላው የነበረ ሀብስት ሰማያዊ ትጠጣው የነበረ ስቲ ሕይወት ከሰማይ የተገኘ ነው ቢሉ በነበረ እጅ ያልተዘራ በቤተ ሰብ እጅ ያልተሠራ በእግዚአብሔር እጅ የተፈጠረ ያማረ የተመረጠ ነው እንጂ።

ኦ ድንግል አኮ ሀብስተ ምድራዌ ዘተሰባይኪ አላ ሀብስተ ሰማያዊ እምሰማየ ሰማያት ዘበሰሰ ኦ ድንግል አኮ ስቲ ምድራዌ ዘስተይኪ አላ ስቲ ሰማያዊ እምሰማየ ሰማያት ዘተቀድሃ (እንዳለ አባ ሕርያቆስ)

እመቤታችን እግዝእትን ማርያም በቤተ መቅደስ ላለች አይሁድ ተሠብሥበው መከሩ። ምክሩስ እንዴት ነው ቢሉ ቀደም ሳሚናስ ሙቶ የተነሣ ፅላት የነገረንን ነገር እረላችሁት ሰማይ ምድርን አመቅ አየርን የፈጠረ እምላክን ትወሰዳላች ብሎ ነግሮን አልነበረምን? የኢያቄምና የሐና ልጅ እኛን እስከመቼ ድረስ ባሮች አድርጋ ትገዛናላች። ያ እምላክ የሚባለውን ሳትወልድ ይኸን ጊዜ ገድላችሁ እውሃ ጣሏት ብለው ሰዎችን ሰደዷቸው። እነርሱም

እንገለገሉን ብለው ቢሄዱ ቤተ መቅደሱ 4 ማዕዘን አላት ሆኖ መላእክትም ሰይፍ ሰይፋቸውን መዘው ረበው ታዩላቸው። እነርሱም እርሷን አላት ፈጃት ብለው ተመልሠው ወደየቤታቸው ሄዱ። በነጋውም አይሁድ በቤተ መቅደስ ሲደርሱ እመቤታችን እግዝእትን ማርያምን ደህናዋን እኩላት። ተመልሠው ሄደው እነዚያን የላኳቸውን ሰዎች ጠርተው ምነው ገድላችሁ ከውኃ ጣሏት ብለናችሁ አልነበረምን? ምነው ትታችኋት መጣችሁ? አሁንም ሂዳችሁ ግደሉና ከውሃ ጣሏት ብለው ሰደዷቸው። እነርሱም እንገለገሉን ብለው ቢሄዱ መንገዳቸው ዱር ገደል ባህር ሆኖ ቆያቸው። ተመልሠው ሄደው ቢነግሯቸው ይህን ሁሉ የምትጫወትብን በአስማቷ አይደለምን የእሷን አሰማት የሚያጠፋ አሰማተኝ እንጂ ብለው እየራሳቸው ተበታተኑ መጥቁል የሚባል አሰማተኝ በምትሐት መጫኛ የሚያቆም አገኘች። ከዚያም ደርሠው በሐናና በኢያቄም በኛ መካከል ትፈርድብን ብለን መጥተናል እነርሱ ጌቶች እኛን ባሮች አድርገው ቢቀሩ ስረይ ይሰርያሉ አሉት።

ፍታህ ማዕዘኑን ወማዕዘሰ ኢያቄም ወሐና (እንዳለ በነገረ ማርያም) ከነላቸው የበለጠች ልጃቸው አሰማተኝ መቅደላችንን አላት መንገዳችንን ዱር ገደል ባህር እያደረገች አስቸግራናለችና እሷን ታጠፋልን ብለን መጥተናል አሉት።) ርሱም ይህማ ምን ይቸግረኛል እግዚአብሔርን ቅሎ እረ አዘዋለሁ ና ብለው ይመጣል፤ ሂድ ብለው ይሄዳል ዋጋይንማ ከሠጣችሁኝ እኪ እርሷን አጠፋላችኋለሁ አላቸው።

ለእግዚአብሔር እነ አመልክ ከመገባር አመ እብሎ ሐር የሐውር (እንዳለ በነገረ ማርያም) እነርሱም ርሷንም ካጠፋሁልን ዋጋጉንስ እንካ ተቀበለን ብለው 30 ምዝምዝ ወርቅ 30 ብር 40 በግ 70 ፍየል 60 ጊደር 300 አልባላት አድርገው ሠጡት። መልክ ቤቶ ወርቀ ወብሩረ ወአልባላት ቀጠንት ዘአልባ ጉልቀ ወመብፈርት (እንዳለ በነገረ ማርያም)

ልጅስ ትወልዳለችን ቤት ትሠራለችን ብለው ከእስራኤል ወገን

እኔ እጠብቃታለሁ እኔ አኖራታለሁ የምትል ሰው ጠላ ተናገር አለ።

ይህች በቤተ መቅደስ ተደላደላ ተቀማጭ ያደገች ምን ታደርግልን ምን ትፈጥርልን ብለው ሲጨነቁ ጌላ የእኛ ልጅ እንዲያውን ትቀራለችን ብለው ሚስት ለማግባት የደረሱትን ሚስቶቻቸውን የፈቱትን ሚስቶቻቸው የሞቱባቸው 1985 በትርጉ ስብስቦ ዘካርያስ ከቤተ መቅደስ አግብቶ ሲጸልይበት አደረ፤ በነጋው አውጥተው ቢያዩት የየሴፍ በትር እብባ አፍርታ ዕቀባ ኦ የሴፍ ለማርያም ፍህርትከ የሚል ደብዳቤ ተጽፎበት ጫፉም ላይ የስንዴ ዘለላ የወይን ዘለላ አፍርታ ተገኝቶ። የሴፍ ታድለህል ላንተ ደርሳሃለች ከቤትህ ወስደህ ጠብቃት አለት።

የሴፍም የሚጠብቃት የሚያኖራት አገኛችሁላት አላቸው የሴፍስ ስለምን እንዲህ አላቸው ቢሉ የሴፍ እራሱ ተመልሶ ዓይኑ አመጭምጮ ደርገው ጉብቦ ነበርና ስለዚህ እንዲህ አላቸው አንድም የሴፍና እመቤታችን ቤተ ዘመድ ነበሩና ስለዚህ ለየሴፍ አስጠብቋት ታሪክ ዳግመኛ ሙሴ ሕግ ስርቶ ነበርና ስለዚህ ለየሴፍ አስጠብቋት ታሪክ ለሰለጸአድ 5 ሴቶች ልጆች ነበሩት። እነርሱም ግብጽ ወርደው ርስት ሲካፈሉ አቤት ጌታችን ሆይ እግዚአብሔር ያሳይህ ፍትህ ይገለጻልህ ቀድሞ አባታችን ርስት የሚካፈልልን ወንድ ልጅ አልወለደልንም ዛሬም እኛም ርስት የሚካፈል ወንድ ልጅ አጥተን ርስታችንን ተነቅለን ልንቀር ሆነ ብለው ለኢያሱ ቢነግሩት ርስም ቆዩ ሱባዔ ገብቼ ከእግዚአብሔር ዘንድ ነገር አግኝቼ እነግራችኋለሁ ብሎ ሱባዔ ቢገባ በ3: በ3 ትውልድ እያጋጠላቸው ባሉቻቸው ተካፍለዋቸው ይነሩ የሚል አግኝቷል (ኢያ. 17:3 ፣ ዘኁ. 27:1-11፣ 1ኛ ዜና. 7:15) ስለዚህ ለየሴፍ አስጠብቋት ዳግመኛም በጽርዕ በሜዶን በፋርስ በባቢሎን ወንዱ በጦር አልቆ ሌቱ በዝቶ ይኖር ነበር እነዚህም ሴቶች ዘመደ በሆኑ ጊዜ በዲንጋይ ወግረው በሽመል ቀጥተው በጦር ወግተው ይገድሏቸው ነበርና እነርሱም አቤቱ ከጥል ከስድብ ከሞት

አድኑህ ገንዘባችንን ለብስን ገንዘባችንን በልተን እንኖራለን ሲሉ 7 ሴቶች ልጆች አንድ ጉብዝ አግብተው ይኖሩ ነበር።

ወሰብሎ አንስት አጋዛ ጅደ ወሬዛ ልብስ ዚላን ገሰብስ ወእከስ ዚላን ገበልፅ አላ ይሰመይ ስምክ ጠሰሰላን ዘአድገንክነ እምፅሰት በመጽሐፈ ነቢያት ደጉች ናቸው ቀድሞም መንፈሳዊ ነገር እንጂ ሥጋዊ ነገር አልተናገረም ለብሎ አንስት የተባሉት ምእመናን ናቸው ጅደ ወሬዛ የተባለው ጌታችን እግዚእን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ልብስ ዚላን ገሰብስ ማለታቸው በጥምቀት ብርሃን ለብስን ብርሃን ተገናኝፈን እንኖራለን ሲሉ ነው።አላ ይሰመይ ስምክ ጠሰሰላን ማለታቸው ክርስቶስ ተብሎ ክርስቶሳውያን አሰኝህን ሲሉ ነው። ዘአድሐንክነ እምፅሰትነ ማለታቸው አግብርተ ዲያብሉስ ከመባል አዳንክን ሲሉት ነው (ኢሳ.4፥1) መንፈሳዊ ነገር የሚያሰኘው ይህ ነው ዳግመኛም አበው ሕግ ሠርተው ነበርና ስለዚህ ለየሴፍ አስጠብቋት አንድም የሴፍና እመቤታችን ቤተ ዘመድ ነበሩና መከራ ከዘመድ ጋር እንጂ ከዐድ ጋር አይቻልም ሲሉ ስለዚህ ለየሴፍ አስጠብቋት ከዚህም በኋላ እመቤታችን እግዚአብሔርን ማርያም ግብፅ ወርዶ 3 ዓመት ከመንፈቅ ተሰዳ ሳለ የሴፍም አብሮ ተሰዶ መከራዋን ይቀበላል ልቦናዋን ያረጋጋል ሲሉ ስለዚህ ለየሴፍ አስጠብቋት ይኸውም ከአብርሃም እስከ እመቤታችን 44 ይሆናል ከአዳም አብርሃም 20ውኛና 44ቱን ቢገኙሙት 64 ይሆናል ቅዱስ ኤፍሬምም የውዳሴ ማርያምን ቁጥር በ64 መድረሱ ስለዚህ ነው ከአሁኑ እስከ አርባ መጀመሪያው ድረስ ቢቆጥሩት 49 ይሆናል ይኸውም ጌታችን ሲሰቀል የእመቤታችን ዕድሜ 49 ነበረ ማለት ነው ከአርባ ውዳሴ ማርያም ሁለተኛው አንስቶ እስከ ቀዳሚት መጨረሻ ቢቆጥሩ 15 ይሆናል በፍሐንስ ቤት 15 ዓመት ኖራለችና 49 እና 15= 64 ይሆናል (ዮሐ 19:26-27) የእመቤታችን ዕድሜ ይህ ነው። ረድኤቷና በረከቷ በኛ ላይ ይደር። አሜን።

ራዕ.15÷8 ይህ መላክ ስይጣናትን ከሰዎች ልጆች እስወጥቶ የሚሰድና ንስሐ ገብተው የዘላለም ሕይወት እንዲወርሱ የሚያድጋና የሚረዳ መላክ ነው ሄኖክ 10÷8 ና 15 መላኩ ፋኑኤል ጸዋራ መና ነው ነብዩ ኤልያስ ከኤልዛቤል ተጣልቶ ነፍሱን ሊያድን እንድ ቀን ያህል መንገድ በምድረ በዳ ሄደ መጥቶም ከክትክታ ዛፍ በታች ተቀምጦ ላለ የተጋገረ እንጉቻና በማሠሮ ውኃ አምጥቶ የመገበውና ያጠጣው ከተኛ በጊላ ከእንቅልፉ ቀስቅሶ የምትሔድበት መንገድ ሩቅ ነውና ተነሣና ብላ ብሎ የመገበው ቅዱስ ፋኑኤል ነው 1ነገ. 19÷3-8 እንዲሁም እመቤታችንን ኅብስት ሰማያዊ ወይን ሰማያዊ እያመጣ ይመግባት የነበረውና እንዲሁም በቅዱሳን አባቶች ገዳማዉያን ለነ እሱን ገብረ መንፈስ ቅዱስ ለሌሎችም ባሕታዉያን መና ያወርድላቸው የነበረው ቅዱስ ፋኑኤል ነው።

ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን እኛንም በፋኑኤል አማላጅነት ይማረን በረከቱም ከእኛ ጋር ለዘላለሙ ይኑር አመን።

ለላም ለሣመትክ እም እግዚአብሔር በደዴ፡ ማዐርገ ጸሎት ትኩን ወስደጣነ ውዴት ሰዳዴ፡ ፋኑኤል ንሥኢ ዘማኅሌትዮ በ-ዓዴ፡ ከመ ይንሥኢ ረባሐ መካልይ መፍዴ፡ እስ ይለቅሐ ወርቆመ በርዴ፡፡

ምእራፍ 4 ቍጥር 6

ጥር 4 ቀን ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ ነው

ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ ብዙ ስሞች ያሉት ሐዋርያ ነው።

1. ጌታ ይወደው የነበረ (ፍቄረ እግዚእ) በሕይወቱና በኑሮው ጌታን ለመምሰል ይጥር ስለነበር ጌታ ይወደው ነበር። በሁተክርስቲያን ትውፊት እንደሚነገረው እንድ ቀን ጌታችን መታጠቂያውን ፈትቶ ባስቀመጠበት ወቅት እንሥቶ በመታጠቁ ፍትወት ሥጋዊ ወደማዊ ጠፍቶለት ኑሮው እንደመለከት ሆኖለታል።

2. ወልደ ዘበዴምስ የታላቁ ያዕቆብ ታኘሽ ወንድም ስለሆነና አባቱ ዘበዴምስ ስለሚባል ዮሐንስ ወልደ ዘበዴምስ ተብሎ ይጠራል።

3. ወልደ ነጉድጓድ ለጌታችን ባለው ኃይል ቅንግትና ከወንድሙ ጋር ሆነው ባላዩት የኃይል ሥራ ጌታችን ወልደ ነጉድጓድ (በኤኔርጊስ) ብሏቸዋል ማር 3÷17 ሉቃ 9÷49-54 በተጨማሪም የትምህርቱ ጥልቀት ኃይልና የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን አምላካነት በመግለጡ ወልደ ነጉድጓድ ተብሎአል።

4. ነባቤ መስኮት (ታኦጉሎስ) ነገረ መስኮትን በበለጠ አምልቶ እስፍቶ አልቆ አጥልቆ በማስተማሩ ነባቤ መስኮት ተሰኝቷል።

5. አቡቱለምሊስ ቃሉ የግሪክ ሲሆን (ባለ ራኔይ) ማለት ነው። ኃላፊያትንና መጻኤቆትን በራዕዩ ስለገነጠ ዮሐንስ አቡቱለምሊስ ተብሏል።

6. ቶዶረ ገጽ (ፊቱ በሐዘን የተፋጠረ) በዕለተ ዓርብ በእግረ መስቀሉ ተገኝቶ የጌታችን መከራ መስቀል በማየቱ ከዚያች ዕለት ጀምሮ ፊቱ በሐዘን ተቆጥሮ ይኖር ስለነበር ይህ ስም ተሰጥቶታል።

የቅዱስ ዮሐንስ ነገሩ በገሊላ አውራጃ ነው ከወንድሙ ከቅዱስ ያዕቆብና ከአባቱ ከዘበዴምስ ጋር ዓሣ እያጠመደ ይኖር ነበር የቤተክስቲያን ትውፊት እናቱ ማርያም እንደምትባል እና ከ36ቱ ቅዱሳት እንስት እንዲ እንደነበረች ይገልጣል ማቴ. 27÷55

ቅዱስ ዮሐንስ ጌታን በመከራው ሰዓት ሳይሸሽ እስከ እግረ መስቀል የተከተለ ሐዋርያ ነው። እንዲያውም በዚች በዕለተ ዓርብ ያየው የጌታ መከራ ትዝ እያለው ተረፈ ዕድሜውን የፈጸመው በዕንባ ነው። የተጠራው ገና በወጣትነት ዕድሜው ሲሆን በዚህ ምድር ሳይ የኖረው ቀለም ዓመታት ያህል ነው።

ቅዱስ ዮሐንስና እመቤታችን

ሐዋርያው ቅዱስ ዮሐንስ ጌታን እስከ እግረ መስቀሉ በመከተሉ ለክርስቲያኖች የእመቤታችንን እናትነት ከጌታ ተቀብሎአል። ዮሐ 19፥25-27። እመቤታችን ከዮሐንስ ጋር 16 ዓመት ተቀምጧ በ49 ዓ.ም ዐርፋላች። ከዚያም በጌላ በሦስተኛው ቀን እንደ ልጁ ተነሥታ ዐርጋለች ቅዱስ ዮሐንስ ርቆ ያልሄደው ርሷን የመጠበቅ አደራ ስለነበረበት ነው።

ቅዱስ ዮሐንስና የጌታ ሥዕል

ሰጌታ ሥዕል ምንጭ ከሆኑት አንዱ ዮሐንስ ወንጌላዊ ነው። ጌታ በተሰቀለበት ዘመን የሮማ ንጉሥ የነበረው ጢሊርየስ ቄሣር ከ1437 ዓ.ም ልጁ በቨተኛ ስለነበር የጌታን የማዳን ሥራ እየሰማ እነ ጴሊሞስ የጳፋሰትንም ደብዳቤ እየተመሰከተ ከዚያ ደግ ሰው መቃብር ልጁን ወስዶ ማን ባዳላልኝ እያለ ይመኝ ነበር። በመጨረሻም ልጁን ወስደው በጌታ መቃብር ላይ ሲያኖሩት ከሕመሙ ስለተፈወሰለት ሰጌታ ያለውን ፍቅር ለመግለጥ የጌታን ስዕል የሚስልለት ሰው ሲያፈላልግ ዮሐንስ ወልደ ነጉድንድን ተገናኝ ልክ በዕለተ ዓርብ እንዳየው አድርጎ ሥሎ ሰጠው።

ዮሐንስ ወንጌላዊ እመቤታችን ካረፈች በጌላ ወደ ታናሺ እስያ ሄዶ እስተምሯል ዋና መንበሩን በኤፌሶን አድርጎ በተሳይ ጢያ ዘመን ከአውሮፓ ወደ መካከለኛው ምስራቅ በሚወስደው መንገድ ዳር በተቆረቆሩት ከተሞች እየተዘዋወረ አብያተ ክርስቲያናትን በማስተካከል ጳጳሳትን በመሸም የወንጌልን ብርሃን አብርቶላቸዋል።

በመጨረሻም በጭካኔው በሚታወቀው በንጉሥ ድምጽናና በዘመኑ ከ81-96 ዓ.ም ወንጌል በማስተማሩ የተነሣ በጣዖት እምላኪዎች ተከሮ ለፍርድ ከቀረበ በጌላ በፍል ውሃ ተስቃይቶ በፍጥሞ ደሴት ግዞት ተፈረደበት ራዕዩን ያየውና የጳፊውም ጢያ ቦታ ነው ቅዱስ ዮሐንስ ድምጽናናና (በ96 ዓ.ም) ሲገደል ከግዞት ተመልሶ ሦስቱን መልእክታቱንና ወንጌሉን እንደጸፈ ይነገራል።

ቅዱስ ዮሐንስ ከሐዋርያት ሁሉ ይልቅ ረዥም ዕድሜ (ወደ 99 ዓመት) በምድር ላይ የቆየ ሐዋርያ ነው። ከሐዋርያት ቀድሞ ያረፈው ታላቅ ወንድሙ ቅዱስ ያዕቆብ ሲሆን ከሐዋርያት መጨረሻ ከዚህ ምድር የተለየው የቅዱስ ያዕቆብ ወንድም ቅዱስ ዮሐንስ ወንጌላዊ ነው። አስቀድሞ ጌታ በግለሰብ ቃል ኪዳን መሠረት (ዮሐ 21 ፥22) ዮሐንስ ሞትን አልቀመሰም ። ነገር ግን እንደነ ኤልያስና ሄናክ ሞትን እንዳያይ እግዚአብሔር ወደ ብሔረ ሕያዋን ወስዶታል። መስከረም 4 ልደቱ 29 ኤፌሶን ገብቶ ያስተማረበት 30 ከወንድሙ ያዕቆብ ጋር የተመረጠበት ጥር 4 ያረገበት ነው የሐዋርያው ረድኤትና በረከት በኛ ላይ ይደር። አሜን።

ምዕራፍ 5 ቀጥር 7

መጋቢት 5 ቀን የእቡን ገብረ መንጌስ ቅዱስ ዕረፍት

እቡን ገብረ መንጌስ ቅዱስ አገራቸው ግብጽ ልዩ ቦታቸው ንዚላ ይባላል። አባታቸው ስምአን እናታቸው አቅሊስያ ናቸው አባትና እናታቸው የተገኙት ከደጋጉቹ ምእመናን ነው ልጆቻቸው እንደ አያቶቻቸው በእግዚአብሔር ፊት ደጋጉች ነበሩ። የእቡን ገብረ መንጌስ ቅዱስ እናት አቅሊስያ መካን ሆኖ ልጅ ስለአጣች አያላቀሰች ሠላሳ ዓመት። ኖረች ንጽሕናን የሚወድ ልጅ ስጦኝ እያለች በሥዕላ ሥላሴ ተማፀነች እግዚአብሔርም ክብሩ ከፍ ያለ ልጅ ትወልዳለሽ አላት። ከዚህ በጌላ አቅሊስያ በመጋቢት 29 ቀን ፀነሰች በታኅሣሥ 29 ቀን ደም ግባቱ ያማረ ልጅ ወለደች ኢ.ሳ.65፥22፤49፥6 መልእክ ቅዱስ ገብርኤልም በሰው እምሳል መጥቶ የዚህ ልዩሽ ስሙ ገብረመንጌስ ቅዱስ ይሁን አላት ከዚያ ጊዜ ጀምሮ መልእክ እንዳወጣላቸው ገብረ መንጌስ ቅዱስ ተብለው ተጠሩ። በዚያም ቀን ሕዋት ገብረ መንጌስ ቅዱስ ተነሥተው ከእናታቸው ጭን ወርደው ለእግዚአብሔር ሦስት ጊዜ ሰንዱ ምስጋናም አቀረቡ ከአምስት ዓመት በጌላ እግዚአብሔር መልእክ ቅዱስ ገብርኤልን ሕፃንን ከእናቱ ክንድ ተቀበል ብዙ ገዳማውያን ወደ አሱባት ገዳም ውሰድና አብረህ አስቀምጠው

እስምኔቱንም (የገዳሙ አለቃ) ሕፃኑን ከበር አንስተህ ከእናንተ ዘንድ አኑረው ስለ ልብሱ ስለ ምግቡ አታስቡ ሕፃኑ የመገፈስ ቅዱስ ማደረጃ ነውና ምግቡም መገፈሳዊ ነው ብለህ ንገረው ብሎ አዘዘው መልእክትም ሕፃኑን ወደ እግዚአብሔር እቅርቦ ከእግዚአብሔር ቡራኬ እንዲያገኙ አደረጋቸው።

ከዚያም መልእክት ከእግዚአብሔር እንደ ታዘዘው አባ ዘመደ ብርሃን ወደ ሚባል መምህር ዘንድ ወስዶ አስቀመጣቸውና ከዘመደ ብርሃን መዝሙረ ዳዊትንና ሌሎችን የቤተክርስቲያን መጽሕፍት እየተማሩ እደጉ ትምህርታቸውንም ከጨረሱ በኋላ አባ አብረዋል ከሚባሉ ጳጳስ ዲቆና ተሾሙ ከዚያም አመነኩሱዋቸውና የቅስና ስልጣን ከህጎች ተቀበሉ በም በጸሎት ብብዙ እገልግሉት ተወስነው በገዳም ብቻቸውን ኖሩ እንደ ሐዋርያትየተአምራትና የፈውስ ሀብት ተሰጣቸው ስለዚህም አጋንንትን ሲያወጡ ድውያንን ሲፈውሱ ለምዳዎችን ሲያገዱ መኖራቸው ተጽፎዋል በእግዚአብሔር ትዕዛዝ በበረሃ ሲኖሩ አንበሳችና ነብሮች አብረዋቸው ሲኖሩ ነበር እሱን ንብረ መገፈስ ቅዱስ ዕድሜያቸው 300 ዓመት ሲሆን ከእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ከተቀበሉ በኋላ ወደ ኢትዮጵያ ሂድ በዚያ ከደይን የምታወጣቸው ነፍሳት አሉ አላቸው ከዚያም በኋላ ወደ ኢትዮጵያ መጡ በመልእክት በቅዱስ ንብርኤል እየተመሩ አክሱም ደረሱ ያን ጊዜ ንጉሥ ላሊበላ ጋር በላስታ ሮሃ ተገናኝተው ላለ ንጉሡ አብያተ ክርስቲያናትን እየባረኩና የሀገሩን ሕዝብ እያስተማሩ ይቀመጡ ቢላቸው እግዚአብሔር ያዘዘልኝ ቦታ የደብረታብር አምላል በሆነው በዝቋላ ነው ብለው ተነሱ ንጉሡም ከርሳቸው ጋር አብሮ ሄደ ከደረሱም በኋላ በጣታቸው እየአመለከቱ በቅድስት ድንጋል ማርያም ስም አዳዴ በተባለው ቦታ ከቋጥኝ ድንጋይ ቤተክርስቲያን ስርተህ ተመለስ በኋላ ዘመን በስምህ ቆፍቱ በሚባል ቦታ ላይ ቤተ መቅደስ ይሰራል ብለው ነገሩት ንጉሡም ቦታቸው ዳሩ እሳት መካከሉ ነገት እንዲሆን ወስኛለሁ ብሎ ተመለስ በ97 ዓመቱ ሲያርፍም ጸሎተ ፍትሐት አድርገው የቀበሩት እርሳቸው እንደሆኑ

ታሪክ ያስረዳል አባታችንም በዚህ ቦታ ወደ ባሕርም ተወርውረው ተዘቅዝቀው ቆመው እርባ ቀን በጸሎት ቆዩ ስምህን የጠራውን መታሰቢያህን ያደረገውን እምርልሃለሁ የሚል ቃል ወደ አባታችን ወደ እሱን ንብረ መገፈስ ቅዱስ መጣ ርሱም በመላ ኢትዮጵያን ካልማርከልኝ ከዚህ ባሕር አልወጣም ብለው ለመልእክት ነገሩት መልእክትም ከርሳቸው ዘንድ ከሐዲ በኋላ እሱን ዝ/መገፈስ ቅዱስ በዚያ ባሕር ውስጥ 1 ዓመት ኖሩ ከዚህ በኋላ ጌታችን ወደርሳቸው መጥቶ ከባሕር ዳር ቆመና ተነሥ ውጣ መላ ኢትዮጵያን ምረልሃለሁ አላቸውና ወደ ምድረ ከብድ ላካቸው በዚያም ለባት ዓመት ቆመውና ወደ ሰማይ እንጋጠው ሲጸልዩ ሲደግጉ በቁራ ተመስሎ የንብርኤል ከእግዚአብሔር ተልከው መጥተው ዓይናቸው ላይ እፍ አሉባቸውና ዓይናቸው እንደ ቀድሞው እየ መላእክትም ወደ ዝቋላ ሐዲህ ጠላቶችህ አጋንንትን ተብቀል አሉዋቸውና ወደ ሰማይ ዐረጉ እርሳቸውም ወደ ዝቋላ ሲመለሱ እግዚአብሔር ለአብርሃም በመምራ አጸድ በአንድነቱ ሐዳሱትነቱ እንደተገለጸለት ለርሳቸው ተገለጠላቸው (ዘፍ.18÷1-5) ንብራዕይም እስከ ሦስተኛው ሰማይ አወጣቸው ንጉንም አስጉበኛቸው በዝቋላም ለባቱ ሊቃነ መላእክት እየረዱአቸው ጠላቶቻቸው ሰይጣናትን በመብረቅ አጠፏቸው እንደገናም ወደ ምድረ ከብድ ተመልሰው በአራዊት ምክከል ሆነው ሲጸልዩ መገፈስ ቅዱስ የጠራቸው ሦስት ቅዱሳን ወደርሳቸው መጡ እነዚህም የኖልድባው አባ ላሙኤል የአዘሰው አባ ሐንበስ ከሰላይ ግብጽ የመጣው አባ ብንያም ናቸው በአንበሳቸው ቋሚነው ወደ ምድረ ከብድ መጡ ለጊዜው እሱን ዝ/መገፈስ ቅዱስ ሕሳተሠወሩባቸው ለባት ቀን በሉባኤ ጸላዩ ከዚያም ተገናኝተው ሰላምታ ቆላዋወጡ ከእነዚህም እንግዲቹ ጋር ከተሳሳበቱ በኋላ መገፈስ ለነሳቶአቸው ክርስቶስን የካዱ ሰዎች ወደ አሉባት ወደ ምዕራብ ሀገር ቆዱ ከዚያም ጣዖት አምላኪው ንጉሥ በተአምራት አጋንንት ያደረባቸውን መታት ስለ ለበሩበትና አጋንንቱም ስለጠፉ እንደ ሠለስቱ ደቂቅ በነደደ ሐሳት ውስጥ እንዲጣሉ አደረጋቸው እሳቱም ውሃ ሆነላቸው እንደገና

ታሪክ ያስረዳል አባታችንም በዚህ ቦታ ወደ ባሕርም ተወርውረው ተዘቅዝቀው ቆመው አርባ ቀን በጸሎት ቆዩ ስምህን የጠራውን መታሰቢያህን ያደረገውን እምርልሃህሁ የሚል ቃል ወደ አባታችን ወደ አቡነ ገብረ መንፈስ ቅዱስ መጣ ርሱም በመላ ኢትዮጵያን ካልማርክልኝ ከዚህ ባሕር አልወጣም ብለው ለመልእክት ነገሩት መልእክትም ከርሳቸው ዘንድ ከሐዲ በኋላ አቡነ ገ/መንፈስ ቅዱስ በዚያ ባሕር ውስጥ 1 ዓመት ኖሩ ከዚህ በኋላ ጌታችን ወደርሳቸው መጥቶ ከባሕር ዳር ቆመና ተነሥ ውጣ መላ ኢትዮጵያን ምራልሃህሁ አሳቸውና ወደ ምድረ ከብድ ላካቸው በዚያም ሰባት ዓመት ቆመውና ወደ ሰማይ አንጋጠው ሲጸልዩ ስይጣን በቁራ ተመስሎ መጥቶ ዓይናቸውን አወጣውና አሳወራቸው ቅዱስ ሚካኤልና ቅዱስ ገብርኤል ከእግዚአብሔር ተልከው መጥተው ዓይናቸው ላይ እፍ አሉባቸውና ዓይናቸው እንደ ቀድሞው አየ መላእክቱም ወደ ዝቅላ ሐዲህ ጠላቶችህ አጋንንትን ተበቀል አሉባቸውና ወደ ሰማይ ዐረጉ እርሳቸውም ወደ ዝቅላ ሲመለሱ እግዚአብሔር ለአብርሃም በመምራ እጸድ በአንድነቱ በሦስትነቱ እንደተገለጠለት ለርሳቸው ተገለጠላቸው (ዘፍ.18፡1-5) በራዕይም እስከ ሦስተኛው ሰማይ አወጣቸው ገነትንም አስገቡባቸው በዝቅላም ሰባቱ ሊቃነ መላእክት እየረዱላቸው ጠላቶቻቸው ሰይጣናትን በመብረቅ አጠፏቸው እንደገናም ወደ ምድረ ከብድ ተመልሰው በአራዊት መካከል ሆነው ሲጸልዩ መንፈስ ቅዱስ የጠራቸው ሦስት ቅዱሳን ወደርሳቸው መጡ እነዚህም የዋልድባው አባ ሳሙኤል የአዘውው አባ አንበስ ከላዕላይ ግብጽ የመጣው አባ ብንያም ናቸው በአንበሳቸው ተጭነው ወደ ምድረ ከብድ መጡ ለጊዜው አቡነ ገ/መንፈስ ቅዱስ ስለተሠወሩባቸው ሰባት ቀን በቡባሌ ጸላዩ ከዚያም ተገናኝተው ሰላምታ ተሰዋወጡ ከእነዚህም አንግዶች ጋር ከተሰነባበቱ በኋላ መንፈስ አነሳስቶአቸው ክርስቶስን የካዱ ሰዎች ወደ እሱት ወደ ምዕራብ ሀገር ሐዲዱ ከዚያም ጣዖት አምላኪው ንጉሥ በተአምራት አጋንንት ያደረባቸውን ጣዖታት ስለ ሰበሩበትና አጋንንቱም ስለጠፉ እንደ ሠለስቱ ደቂቅ በነደደ አሳት ውስጥ እንዲጣሉ አደረጋቸው እሳቱም ውሃ ሆነላቸው እንደገና

አበምኑቱንም (የገዳሙ አለቃ) ሕፃኑን ከበር አንስተህ ከእናንተ ዘንድ እኑረው ስለ ልብሱ ስለ ምግቡ እታስቡ ሕፃኑ የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ ነውና ምግቡም መንፈሳዊ ነው ብለህ ንገረው ብሎ አዘዘው መልእክትም ሕፃኑን ወደ እግዚአብሔር አቅርቦ ከእግዚአብሔር ቡራኬ እንዲያገኙ አደረጋቸው፡፡

ከዚያም መልእክት ከእግዚአብሔር እንደ ታዘዘው አባ ዘመደ ብርሃን ወደ ሚባል መምህር ዘንድ ወስዶ አስቀመጣቸውና ከዘመደ ብርሃን መዝሙረ ጻዊትንና ሌሎችን የቤተክርስቲያን መጻሕፍት እየተማሩ አደጉ ትምህርታቸውንም ከጨረሱ በኋላ አባ አብረሃም ከሚባሉ ጳጳስ ዲቄና ተሾሙ ከዚያም አመክሱባቸውና የቅስና ስልጣን ከሆነት ተቀበሉ በየም በጸሎት በብዙ አገልግሎት ተወስነው በገዳም ብቻቸውን ኖሩ እንደ ሐዋርያትየተአምራትና የፈውስ ህብት ተሰጣቸው ስለዚህም አጋንንትን ሲያወጡ ድውያንን ሲፈውሱ ለምጻሞችን ሲያገጹ መኖራቸው ተጽፎዋል በእግዚአብሔር ትዕዛዝ በበረሀ ሲኖሩ አንበሳችና ነብሮች አብረዋቸው ሲኖሩ ነበር አቡነ ገብረ መንፈስ ቅዱስ ዕድሜያቸው 300 ዓመት ሲሆን ከእግዚአብሔር ቃል ኪዳን ከተቀበሉ በኋላ ወደ ኢትዮጵያ ሂድ በዚያ ከደይን የምታወጣቸው ነፍሳት አሉ አላቸው ከዚያም በኋላ ወደ ኢትዮጵያ መጡ በመልእክት በቅዱስ ገብርኤል እየተመሩ አክሱም ደረሱ ያን ጊዜ ንጉሥ ላሊበላ ጋር በላስታ ሮሃ ተገናኝተው ሳለ ንጉሡ አብያተ ክርስቲያናትን እየባረኩና የሀገሩን ሕዝብ እያስተማሩ ይቀመጡ ቢላቸው እግዚአብሔር ያዘዘልኝ ቦታ የደብረታቦር አምላል በሆነው በዝቅላ ነው ብለው ተነሱ ንጉሡም ከርሳቸው ጋር አብሮ ሄደ ከደረሱም በኋላ በጣታቸው እየአመለከቱ በቅድስት ድንግል ማርያም ስም አዳዴ በተባለው ቦታ ከቋጥኝ ድንጋይ ቤተክርስቲያን ስርተህ ተመለስ በኋላ ዘመን በስምህ ቆፍቱ በሚባል ቦታ ላይ ቤተ መቅደስ ይሰራል ብለው ነገሩት ንጉሡም ቦታቸው ዳሩ እሳት መካከሉ ገነት እንዲሆን ወስኛለሁ ብሎ ተመለሰ በ97 ዓመቱ ሲያርፍም ጸሎተ ፍትሐት አድርገው የቀበሩት እርሳቸው እንደሆኑ

ከሐዲው ንጉሥ አባታችንን እንገታቸውን በስይፍ ሊቀርጣቸው ሊቃጣ መብረቅ ከሰማይ ወርዶ ንጉሡን ከሠራዊቱ አጠፋቸው። እቡነ ገብረ መንፈስ ቅዱስም ከዚያ ሔደው እግራቸውን በገመድ አስረው በገደል ላይ ቁልቁል ተስቀሉ ሰይጣን መጥቶ ያቺን ገመድ ቆረጣት አባታችንም ወደ ታች ወደቁ ቅዱስ ሚካኤል ያዛቸውና በራሳቸው ቆመው ለሰእክዚያ ከሐዲዎች ነፍሳት መጸለይ ቀጠሉ በጥርሳቸው ድንጋይ ሃክሰው እስከ ሠላሳ ዓመት ኖሩ። ብዙ ገድልን ተጋደሉ በገድላቸው እንደተጻፈ የዝቅላ ገዳም መቅናት የጀመረ በ1414-1430 በእጹ እንደርያስ ነው ዕረፍታቸውም በዚህ ጊዜ ነበርና መጋቢት 5 እና 27 ምስላህን ጥቅምት 5 እና 27 እንዲከበር ንጉሡ ወስኗል። ከዚህም አያይዞ አምስት አባያት ክርስቲያናትን 1ኛ በኢየሱስ ክርስቶስ 2ኛ በእቡነ ገ/መንፈስ ቅዱስ 3ኛ በአመቤታችን 4ኛ በቅዱስ ሚካኤል 5ኛ በቅዱስ ገብርኤል ስም መከርታል። ይህ ንጉሥ ሲሞት በዚሁ በአመቤታችን በክርስቲያን ተቀብሯል ጥቅምት 5 የሚከበረውም በዚህ ምክንያት ነው።

እቡነ ገ/መንፈስ ቅዱስ የዕረፍታቸው ጊዜ ሲደርስ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተገልጾ የሰመንኸኝን ሁሉ አደርግልሃለሁ ከእናትህ ማህፀን ጀምሮ የመረጥሁህ እኔ ነኝ ቃል ኪዳንንም ከአንተ ጋር አቀምዳለሁ እስከ እሁን ድካምን ቸግርንና ፈተናን ታግለህ በእኔ ስም ገድልህን ፈጽመሃልና አላቸሪ ጸድቁም እስከ እሁን የሰመኑትን ሁሉ እንደፈጸመላቸው ጠቅሰው ምሥጋና በማቅረብ ከዚህ ዓለም ሥጋ በሞት ከተሰየሁ በኋላ ስሜ ተደብቆ እንዳይቀር አደርግልኝ በዓለም ሁሉ ሥራዬ ገድሎ ይታወቅ እንተ ሥራዬ ከአልገለጥህልኝ ማን መታሰቢያዬን ያደርግልኛል የሰጠኸኝ ቃል ኪዳን ሁሉ የታወቀ ይሁንልኝ በስሜ ለድሆች ለጠም አዳሪዎች ለሙት ልጆች ጠዋ ለሌላቸው ሹማግሌዎች ምጽዋት በመባጠት ለጠም አዳሪዎች በማጠላለጥ በማጠጣት መታሰቢያዬን ያጸፋትን ሁሉ ማርልኝ ሥርየተ ኃጢአት ስጥልኝ አሉት። ጌታም በራሱ በመማል ስምህን የጠራውን ያስጠራው መታሰቢያህን ያደረገውን በጸሎትህ በአማላጅነትህ የተማመነው

እምርልሃለሁ ገድልህን የጸፈውን ሳይጠራጠር በፍፁም ልብ አምኖ ሲነበብ የሰማውን እኔ ስሙን በመጽሐፈ ሕይወት እጽፍልሁለሁ መታሰቢያህ በሚደረግበት ቀን ለቤተ ክርስቲያን ስንዴና ወይን ለመሥዋዕት ቅብላ ዘይት ጧፍ ሹማ ለመብራት ዕጣን ለማዕጠንት መባዕ አድርጉ የሰጠውን ኃጢአት ይደመስሱልኛል ሺህ ዓመት እስከሚፈጸም ድረስ በምስሐ ደብረ ጽዮን እስቀምጠዋለሁ (ራዕ. 20÷1-7) ሲል ቃል ኪዳንን ከአፀናላቸው። በኋላ ተሰወረ አባታችንም ይህን ቃል ኪዳን በገዳመ ዝቅላ ከተቀበሉ በኋላ ወደ ምድረ ከብድ ሔዱ ምድረ ከብድ ላሉ መነካሳት ሁሉ ጊዜ ሞታቸው እንደተረበ ነገሯቸው መጋቢት 3 ቀን ዓርብ ታመመ በዚህም ጊዜ ፍሬ ቅዱስና ዘርዓ ብሩክ ያዕቆብና ብንያም ዮሴፍና ሌሎችም ብዙ ባሕታውያን ወደርሳቸው ቀረቡ በማግሥቱ ድካም እየተሰማቸው ወዛቸው ላባቸው እየበዛ ዋሉ። ሲመሽ መናገር እየተሳናቸው ሔደ ገብረ እንደርያስ የተባለው ለሞታቸው ምስክር እንዲሆን ለጊዜው አልነበረምና ሄደው ከአለበት ጠርተው አመጡት እቡነ ገብረ መንፈስ ቅዱስ ቀዳሚት ማታ ለአሁኑ አጥቢያ መጋቢት 5 ቀን ከሌሊቱ 6 ሰዓት ነፍሳቸው ከሥጋቸው ተለየች በዚህም ጊዜ እንደ ነጉድንድ ያለ ድምጽ ከሰማይ ተሰማ ጌታችንም ወደ አባታችን ወረደ ዳግመኛም ለአቀባበል እንደ በረዶ ነጭ የሆነ ሹማ ከሰማይ ወደ ምድር እንደ ወንጭፍ ድንጋይ ተወረወረ እንደ ፀሐይም በራ ምድር ተንተጠቀጠች ባሕታውያን ሁሉ ስለፈሩ ሥጋቸውን ለመገነዝ ችላ አሉ። ነገሩ የገባቸው ግን ይህ ሁሉ የሆነ ስለ እቡነ ገ/መንፈስ ቅዱስ ክብር መሆኑን ተገንግጠው አደነቁ ከዚህ በኋላ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወዳጄ ሰላም ለአንተ ይሁን አላቸው በሕይወት ሳሉ የሰጣቸውንም ቃል ኪዳን አፀናላቸው ይህውም እስከ 15 ትውልድ እምርልህለሁ ነፍሰህ ከሥጋህ ከተለዩችበት ከመጋቢት 5 ቀን ጀምሮ መታሰቢያህን ያድርጉ እሁንም ወደ ሰማይ ከፀሐይ ሰባት እጅ ወደ ሚያብራ ወደ ብርሃን ቤት ውጣ እነሆ እሥራ ሁላት እከሊላት ሰጥቼአለሁ አላቸው። ከዚህ በኋላ ቅዱስ ሚካኤል ሦስት እከሊል ቅዱስ ገብርኤል ሦስት እከሊል ሱራፌልም ሦስት እከሊል ስጥልኝ አሉት። ጌታም በራሱ በመማል ስምህን የጠራውን ያስጠራው ኪሩቤልም ሦስት እከሊል ስጡላቸው ዳግመኛም እነሆ መብራት ሰጥቼአለሁ

አንድ መቶ ሺህ በቀኝህ መቶ ሺህ በግራህ መቶ ሺህ በፊትህ መቶ ሺህ

በጊዜህ ይብራ አላቸው እያንዳንዱ ብርሃን ከፀሐይ ፅጥፍ የሚያበራ ነው። ከዚህ ሌላ የብርሃን ድብብ ስጥቼሃለሁ መቶ ሺህ በቀኝህ መቶ ሺህ በግራህ መቶ ሺህ በፊትህ መቶ ሺህ በጊዜህ ይሁንልህ አላቸው የእያንዳንዱም የድብብ ብርሃን ከፀሐይ ብርሃን ፅጥፍ የሚያበራ ነው። እምስት መቶ ስልሳ ሁለት ዓመትም ያለ ልብስ ራቁትህን ስለኖርህ የብርሃን ልብስ እነሆ ስጥቼአለሁ አላቸው እሱን ዝ መንፈስ ቅዱስም ጌታችን አቤቱ የኢትዮጵያን ሕዝብ አንድ ሳታስቀር በመሰማራቸው እሱት ጌታችንም ለአባታችን እነሆ የኢትዮጵያን ሕዝብ በመሰራት እንዲሆኑ ስጥቼሃለሁ አንድ ወደደህ ለአንተ ይሁኑህ መታሰቢያህን ያድርጉ በጸሎትህ በአማላጅነትህ ይታመኑ ደስ ብሎዎቸው ለዘሰዓለም ይኑሩ አላቸው። በዓድቅ ሰው ጸሎት ሀገር ትፀናለች እንጂ አትጠፋም ሐዋርያው ያዕቆብ አንድ ተናገረ የዓድቅ ጸሎቱ ግዳጅ ትፈጽማለች (ያዕ.5፥16)

ያን ጊዜ የእሱን ዝመንፈስ ቅዱስ ነፍሳቸው ከሥጋቸው ተለየች ጌታችንም ተቀብሎ ሳማት ደስታንም መላት። ለምስክርነት የቆመና ያዩ ቅዱሳን ገዳማውያን በዚች ሌሊት ድንቅ ነገር አዩ ሰማያት ሲከፈቱ መላዕክት ከሠራዊታቸው ጋር የቅዱሱ ሥጋ ወደ እሱበት እየተጨናነቁና እየተጋፉ ሲወርዱ አዩ ዳግመኛም አባታችንን እሱን ዝመንፈስ ቅዱስን ይቀብሱ ዘንድ የሚል ቃል ሰሙ። ከዚህም ሌላ የእሱን ዝመንፈስ ቅዱስን በድን አንስታችሁ ወደ እያሩሳሌም ውስጥ መቃብሩም ከመሠዊያው በስተቀኝ በኩል ይሁን የሚል ቃል ሰሙ ሌሎች የመላእክት አለቆችም የእሱን ዝመንፈስ ቅዱስ በድን በእሱበት በስተቀኝ ቆሙ በንጽሕት ነፍሳቸው ፊት ዕልልታና ምሥጋና እያደረጉ አንድ ውሃ ፏፏቱ መቋረጥ በሌለበት ልዩ ልዩ ምሥጋና አመስገኑ ሥርዓቱ ሁሉ ከተፈጸመ በጊዜ በድኖቸውን መላዕክት ሊቀብሩት እግዚአብሔር ወደእዘዘበት ቦታ ወስዶት። እግዚአብሔር ያዘዘው ሁሉ በተፈጸመ ጊዜ እነዚያ መላእክት በምሥጋና በከብር በዕልልታ ነፍሳቸውን ወደ ብርሃን እዳራሽ እስገቡዋት በመላእክት ማህበርም ውስጥ በሰማይ ፍፁም ደስታ ሆነ።

የእሱን ዝመንፈስ ቅዱስ በዓል በየዓመቱ 3 ጊዜ የሚከበረውና መታሰቢያ የሚደረግላቸው ይህን ታሪክ በተከተለ ሁኔታ ነው የነበሩበት ዘመን ከ853-1415 ዓ.ም ድረስ ነው።

3 ጊዜ የተባለው ታህሣሥ 29 ቀን ልደታቸው መጋቢት 5 ቀን ዕረፍታቸው ጥቅምት 5 ቀን ቃል ኪዳን የተቀበሉበት ወይም የመጋቢት 5 ቀን ለውጥ ነው። የዓድቁ ረድኤትና በፊት በሁላችን ላይ ይደር። አሜን።

ሁለተኛም ሐምሌ 5 ቀን በ67 ዓ.ም የጴጥሮስና የጳውሎስ ዕረፍት ነው። ጴጥሮስን ከሐዋርያት ጳውሎስን ከአርድኢት ይመልከቱ።

ምዕራፍ 6 ቀጥሮ 8

ሠዳር 6 ቀን ቁስቋም

መሠረተ ቃል፡- ወይወርድ እግዚአን ውስተ ምድረ ግብጽ ተፃኢና ደብ ደመና ቀላል ጌታ በፈጣን ደመና ሆኖ ወደ ግብጽ ይወርዳል ሲሣ.19፥1 ወፍኖቶሢ ዘአምዓለም ርእሱ እንዲቀረጽ ይደነግግ ከጥንት የታሰበ መንገድን አየሁ የኢትዮጵያ አወራጃዎች ይደነግግሉ እንባቆም 3፥ፈ7 ያፍኒ ረከበት ላቲ ቤተ መንግሥትን ገብ ታነብር እንሲሣ ወፍም ለራሷ ቤት እገኘች ዋናሽም ግልገላን የምታሳርፍበት መዝሙር 83፥3 ከዚህ በላይ ቀደም ሲል የገለጽናቸው ጥቅሶች ስለ ኢትዮጵያና ስለ ግብጽ ታላቅ ተስፋ የያዙ ናቸው ኢሳይያስ ጌታ ወደ ግብጽ መውረዱን ሲናገር ዕንባቆም ደግሞ በዚያው መንገድ ኢትዮጵያ መግባቱን ያስረዳል። ይህ የጌታ ስደት ከግብጽ የአምልኮት ጣዖት ላህምን ያጠፋ ሲሆን ለኢትዮጵያ ደግሞ ከሕገ ኦሪት ወደ ሕገ ወንጌል ተሻገረች ሰማለት እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም አምላክ ልጇን በእቅፏ ይዛ አክሱምን ሌሎችንም የኢትዮጵያ አወራጃዎች ደብረ ዳሞ ዋልድባ ጣናን ምሳሌን ማርያምን ምሁር ኢየሱስንና ሌሎችንም ቦታዎች እንደገቡትና ሁሉ ከሚቻለው ልጅዋ አገሪቱን ኢትዮጵያን በርዕስትነት ሕዝቧንም በአስራትነት በቃል ኪዳን እንደተቀበለች ይገልጻል። ከእዚህም እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም የሕዝቧን ነፍስ የሚሻት ሙቷልና ወደ አገራችሁ ተመለሱ የሚለውን ብሥራት ስምታ በስደት

ከነበረችበት ወደ አገሯ ለመመለስ ፈቷን ያቀናችበት በገዳመ ቁስቋም ገብታ ያረፈችበት በዓል ነው ማቴ. 2÷19 ተመየጢ ተመየጢ ሱላማጢስ ተመየጢ ወንጌይ ብዚ ሱላመ ሱላማዊት ተመሰሽ ተመሰሽ በእንቺ ሱላምን እንደ (መጋ. 7÷1) እየተባለ በየዓመቱ ገዳር 6 ቀን ስትከበር ትኖራለች።

ዳግመኛም በጊሳ ዘመን በዚህ በደብረ ቁስቋም ቅዱሳን ሐዋርያቶችን ለበሰባቸው ታቦቱንና ቤተክርስቲያኑንም አክብሮ የቁርባን መስዋዕትንም ሠርቶ ቅዱስ ቁርባንን / ሥጋውንና ደሙን ለወገኖቹ ሰጣቸው ለዚህም የእስክንድርያ አገር ሊቀ ጳጳሳት ቅዱሳን አባቶቻችን ቁርቡስና ቲዎፍሉስ ምስክሮች ሆኑ።

ለእግዚአብሔር ምሥጋና ይሁን። አምላክን የወለደች የእመቤታችን የቅድስት ድንግል ማርያም በረከቷ ከእኛ ጋር ይኑር። ለዘላለሙ አሜን።

ቀ-ጥር 9

ጥር 6 ኢየሱስ ነው

ኢየሱስ (ጽር የሱስ ዐረ የሱዕ: ዕብ) ስመ ተፀውሶ አማኑኤልን የመሰለ መድኅን፤ መድኃኒት፤ ቤዛ መቤዝው (ማቴ. 1÷21 የሐ. 4 ÷22) ኢና፤ይ: እንደ ወገን ናቸው የሱስ ማለት ይበቃ ነበር ኢ፤ እንዲያው በከንቱ ተጨምሯል ምስጢር የለውም ኢያሱ ኢየሱያስ እንደ ማለት ነው ባለ አዲሶች ግን ኢን፡- እኮ መድኃኒት ሲሉ አይሁድ ጨምረውታል ብለው ያወራሉ ውሹት ነው ስምነቱም ብቻ የቃል የሥጋ ስም አይደለም ቃልና ሠጋ ተዋህደው እንደ የሆነብት የእንደ እካል የስግደት ቃል ስም ስለሆነ ሁለት ባስርይና ሁለት ግብር አምላክ ወሰብ እነትን ያሳያል እንደ አማኑኤል ነው ሰበሰ አምላክ ውእቱ ባስቲቱ እምኢሞተ ሰበ ሰቀልም ወሰባሂ ሰብዕ ውእቱ ባስቲቱ እም ኢያድኃን (ሃይ፤ሃባ)። ቤዛ ሆኖ መሰቀል፤ መሞት፤ ምግብ ሆኖ መሰላት፤ መጠጣት የሰውነት ማዳን የአምላክነቱ (የሐ. 6÷66 የሐዋ. 4÷12) ከሥጋዊ በፊት የርሱ ምላሳ ሊሆን የሱስ የተባሉ ብዙ ናቸው (1ዜና 24÷11 ነሀ.12÷8) ኢያሱና ሆሴም የዚህ ጭምር ናቸው።

ወንድ ልጅ ተወልዶ በ8ተኛው ቀን ሲገረዝ ስም ይወጣለት ነበር (ሱቃ 1:59-63፤ 2÷21) ግዝረት የሥጋ ሽለፈት መቆረጥ ለአብርሃም የሰጠው ቃል ኪዳን ምልክት ነው ይህም ለወንድ ልጅ ብቻ ነበር (ዘፍ.17÷7-14) ስሙሴ ዘመን ለእስራኤል ሕዝብ ምልክትና መለያ ሆነ (ዘፀ. 12÷43-45 1ካሙ.17÷36) ፈረሰውያን በተለይ በሙሴ እንደተሰጠ እንደ ሕዝባዊና ሕጋዊ ምልክት አድርገው ፈጥረውት ነበር(የሐዋ. 15÷1-5 ገላ 5÷2-6) ክርስቶስ እንዳስታወሳቸው በመጀመሪያ የሰጠው ለአብርሃም ነበር መንፈሳዊ ምልክት ነው (የሐ. 7÷22) ግዝረት የሚከተሉትን ሦስት ነገሮች ያመለክታል። 1. እግዚአብሔር የተገረዘውን ሰው ለራሱ መርጧልና አምላኩ ነው(ዘፍ.17÷8) 2. የተገረዙት የእግዚአብሔር ሕዝብ ናቸውና ካፋትንም ከሕይወታቸው ማስወገድ አለባቸው (ዘዳ 10÷16 ኤር 4÷4) 3. እግዚአብሔር በአምነት መሠረት ስለ ተቀበላቸው የጽድቃቸው መሠረት ነው። (ሮሜ.4÷11) ስርዓት እርሱ አያድንም ስለዚህ ለዎች የእግዚአብሔርን ጽድቅ ማድረግ አለባቸው ሮሜ 2÷25-29 ዋናው ነገር የልብ መለወጥ ነውና ምእመናን በመንፈስ የተገረዙ ናቸው።(ፈልጹ. 3÷30) በኢ.ክ ዘመን ጥምቀት በግዝረት ፈንታ ገብቷል (ቆላ. 2÷11-12) ግዝረትም አሁን አይጠቅምም (ገላ. 5÷6፤6÷15) ኢየሱስ ግን በምላጭ በፍጡራን እጅ አልተገረዘም ገራዢ ምላጭ ይዞ ሲቀርብ በመለኮቱ ኃይል /ሥልጣን/ በጁ ላይ ምላጩ ውሃ ሆኗል ምክንያቱም የመለኮቱ ደም ያለበት ግርብ የማይፈስ ስለሆነ በመንፈስ ቅዱስ ግብር ተገርዞ ተግኝቷል ሱቃ 2÷21-35 ዘላ. 12÷1-ፍፋ. ክብር ምሥጋና ለርሱ ይሁን አሜን።

ምዕራፍ 7 ቀ.10

ጥር 7 ቀን የሥሱስ ቅዱስ በዓል

በዚህ ዕለት «ኑ እንወረድ ቋንቋቸውን እንደባልተው» እሱ ይህንን ቃል የተናገሩ ሥላሴ ናቸው የተናገሩባቸው ከጥፋት ውኃ የተረፉት በእየጊዜው

ሰተራቡት ለከለደውያን ነው። መሪያቸውም ናምሩድ ይባል ነበር ዘፍ.10÷8 እነርሱም ሥፍራቸውን እየሰሩ ጉዞ ጀመሩ የአደረጉትም ጉዞ ከምዕራብ ወደ ምስራቅ ተገዝው ነው ወደ ሰናዖር ሜዳ ደረሱ ዘፍ.10÷10፤ ዳ.1÷2 በዚያም ተቀምጠው ርስ በርሳቸው ጡብ እንስራ በእሳትም እንተኩሰው ተባብሱ ጡቡም እንደ ድንጋይ ሆነላቸው ቀጥሎም ከተማና ራሱ ወደሰማይ የሚደርስ ግንብ እንስራ በምድር ላይ ሳንበተንም ስማችንን እናስጠራው አሉና ታላቅ ግንብ መሥራት ጀመሩ ዘፍ. 11÷1-6 በዚህ ሁኔታ የግንቡ ሥራ ከቀን ወደ ቀን እያደገ ሂደ ከምድር ሆኖ ለሚመለከተው የግንቡ ርዝመት ሰማይ ጠቀስ መስሉ ይታይ ነበር አንዱ ግን የአቀዱት ጉልበታቸውን በመፈተን ኃይላቸውን በማሳየት ስማቸውን በማስጠራት በትዕቢትና በትምህህት ሰማይ ጠቀስ የሆነ ሕንፃ እንሠራለን ብለው ስለተነሱና ጦር እየወረወሩ እግዚአብሔርን ወጋን ሲሉ ስይጠን ደም ቀብቶ ይልከላቸው ነበር። ሥላሴም ሥራቸው የውድቀትና የጥፋት መሆኑን ተመልክተው መፃት ለማውረድ ወሰኑ በጉ ሥራ የሚሠራ የለም የኃይልነት ወልድ እግዚአብሔርንም የሚፈልገን እንዳልተገኘ ያይ ዘንድ እግዚአብሔር በሰማይ ሆኖ የሰው ልጆችን ተመለከተ ብሏል መዝ.13÷2 በሥራቸው እንደረከሱና እንደጉሰቆሱ አንድም ሕንፃ ከመካላቸው በጉ ሥራ የሚሠራ እንደሌለ ሥላሴ ከሰማይ ሆነው ተመለከቱ በዚህ ጊዜ « ኑ እንወረድ አንዱ የአንዱን ነገር እንዳይለማው ቁንቁቸውን እንደባልቀው» ተባብሱ ሥላሴም ወርደው ቁንቁቸውን ደባለቁት አንዱ የአንዱን ቁንቁ የማይለማ ሆነ ድንጋይ አምጣ ሲለው ውሃ እንጨት አምጣ ሲለው ጭቃ ያመጣ ነበር በመጨረሻም ሥላሴ ቁንቁቸውን ደባልቀው ከለያዩ በኋላ እነርሱንም በታተሟቸው በትዕቢትና በትምህህት የሠሩትንም ያንን ሰማይ ጠቀስ የሆነ ታላቅ ሕንፃ በአውሎ ነፋስ በታተነት/ አፈረሱት/ እነሱም ሥራቸውን ትተው በየአገሩ ተበታተኑ ዘፍ.11÷7-10 ሥላሴ ይህን ሕንፃ እንዲፈርስ የአደረጉበት ምክንያት ለመልካም ሥራ አገልግሎት እንዲውል መልካም ሥራ እንዲሠራበት በአለማድረጋቸው ነው። ስለዚህ ትእቢተኞችን

በልባቸው ሐሳብ በተናቸው ሉቃ 1÷51-53። እንዳለው ሐሳባቸው ግን ታላቅ ግንብ ሠርተና ገንብተን ጽርሐ አርያም እንደርሳለን ከሥላሴ ጋር እንፈታተናለን የሚል የድንቁርና አሰተያየት ነበራቸው እግዚአብሔር አምላካህን አትፈታተነው ዘዱ 6÷16 የሚለውን ቃል በመተላለፋቸው ለጥፋት ተዳርገዋል። ሥላሴ ሢራ.3÷22፤15÷17፤44÷10 ጥቢ.6÷6

ቀጥር 11

ሐምሌ 7 ቀን ሥላሴ ወደ አብርሃም ቤት የገቡበት

የእግዚአብሔር ባለሚል እንግዳ መቀበልን የሚወድ በሥራው ሁሉ እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ ደገኛና ባድቅ የሚሆን ከኖህ ልጅ ከሌም ወገን የተወሰደ ስሙን አብርሃም የሚሉት አንድ ሰው ነበር የሚሰቱም ስም ሢራ ይባላል እነዚህም ቅዱሳን በሥላሴ ሕግ ተጠብቀው ስደተኛውንና እንግዳውን እየተቀበሉ ያስተናግዱ ነበር።

እንግዳ ሳይኩ ወይም ሣይኖር የስናፍጭ ቅንብት ስንኳ ምግብ ምንም አይቀምሉም ነበር።

የበጉ ነገር ጠላት የሆነው ሰይጣንም ይህንን በተመለከተ ጊዜ ከጭፍፍቹ አንዱን እንዲህ ሲል ላከው። እንግዶች ሁሉ ወደ አብርሃም ቤት እንዳይሄዱ ሂደህ በምድያም ጉዳና ተቀምጦ እውነቱን በሐሰት ለውጦህ ተናገር።

እነሆ ደምህ በመሬት ላይ እስኪወርድ ድረስ ራስክን በድንጋይ ፈጥፍጠው አለው።

ሰይጣኑም ይህን ትዕዛዝ ከተቀበለ በኋላ ወደምድያም ወረደና ይሙ በምድር ላይ እስኪፈስ ድረስ እራሱን በድንጋይ ገምሶ ከጉዳና ዳር ተቀመጠ።

በጉዳናው የሚያልፉ መንገዶች ስሞችም ወደሱ በደረሱ ጊዜ እናንተ መንገዶች ከወዴት መጥታችኋል ወዴትስ ትሄዳላችሁ ሲል ጠየቃቸው መንገዶችም እኛስ ወደ ደገኛው ወደ አብርሃም ቤት እንሄዳለን አሉት።

በውኑ የአብርሃም ደግነቱ በከፋት እንደተሰመና ከፋ ሰው እንደሆነ አልሰማችሁምን? እነሆ እንግዳ ከመቀበሉ የተነሳ ደሜ በመፈት ላይ እንደውሃ እስኪፈስ ድረስ የፈነከተኝን እራሴን መጥታችሁ ተመልከቱ ይልቁን በይዘት የደረሰ እንዳይደርስባችሁ አትሂዱ አላቸው እንግዶቼም ያቸርና መልካም ሰው የነበረው አብርሃም ምን ነኩት ከፋ ሰው ሊሆን ቻለ በማለት ርስ በርሳቸው ተወያዩ።

ይህንን ከተባበሉ በኋላ ተመልሰው ወደ እየሀገራቸው ሄዱ በዚችም ዕለት አብርሃም ከቤቱ ወጥቶ በጉዳና እንግዳ ፈልጎ አጣ ከዚያ ወደ ቤቱ ተመልሶ ገባና ምንም ምን ሳይቀምስ ተኛ። በማግስቱም አምስት ሰዎች ወደ አብርሃም ቤት ሲሄዱ ያ ተንኮላኛ አገኛቸውና እንደቀድሞው እናንተ ሰዎች ወደ ትሑዳላችሁ ሲል ጠየቃችው ወደ አብርሃም ቤት እንሄዳለን አሉት። ስደጣኑም መልሰ ወንድሞቼ ሆይ አብርሃም እራሴን ፈንክቶኝ ከማህል እራሴ የሚወርደው ደሜን ኑ ተመልከቱ አላቸው። እነሆ አሁንም እናንተ እንደ እንዳትሆኑ በሰላም ወደ ሐገራችሁ ተመለሱ አላቸው በዚህን ጊዜ እንዚያ እንግዶች እርስ በርሳቸው አብርሃም ከሚገድለን ወደ አገራችን ብንመለስ ይሻላል ተባለ። ዳግመኛም እንደልማዱ አብርሃም ወደ ጉዳና ወጥቶ ፀሐይ እስከተጠልቅ ድረስ ሲጠብቅ ውሱ ምንም እንግዳ ሳያገኝ ቀረ። ከዚያም ወደቤት ተመልሶ ምንም ምን ሳይቀምስ ተኛቶ አደረ። በሦስተኛው ቀን ሦስቱ ሥላሴ የአብርሃምን ቆራጥነት የሰይጣንን ተንኮል ተመልክተው ወደ አብርሃም ቤት ሄዱ። በዚህ ጊዜ የሰይጣን ምክሩ ሁሉ ተሻረ ይዘውም ወደ መጨረሻይቱ የሲኦል ረግረግ ጣሉት። ስድስት ሰዓትም በሆነ ጊዜ አብርሃም በድንኳኑ ደጃፍ ተቀምጦ ሳለ እይኑን እቅንቶ ተመለከተ ሦስት ሰዎችም በፊቱ ቆመው አዩ። ባያቸውም ጊዜ ሊቀበላቸው እየሮጠ ሄደና በምድር ላይ ሰንደላቸው።

እቤቱ ከፊታችሁ ሞገስ አግኝቼ ከሆነስ ባረያችሁን አትሰፋኝ ብዬ እሰምናለሁ ከዚች ዛፍ ሥር ከድካማችሁ እረፋ ጥቂትም ውሃ ይምጣላችሁ እግራችሁን ታጠቡ ቁራሽ እንጂራ ላምጣላችሁና ልባችሁን ደግፋ ከዚያም በኋላ ትሄዳላችሁ በክብር እንግድነት ወደ ባረያችሁ መጥታችኋልና

አላቸው። ሥላሴ ቅዱስም እንዳልህ ወይም እንዳለህ እንዲሁ አድርግ አሉት። አብርሃምም ሚስቱ ሣራ ወደ አላችበት ፈጥኖ ገባና ሦስት መስፈሪያ የሰንደ ዱቂት ወሰደሽ በውሃ ሰውሰሽ ድፎ ሀብስት ወይም አምባሽ ጋግረ አላት። ዳግመኛም አብርሃም የከብት መንጋ ወደለበት እየሮጠ ሔደና እጅግ በጣም የሰባ ታናሽ ወይፈን አምጥቶ ለሰላቴናው ሰጠው ወይፈኑንም እርዶ ሥጋውን በየብልቱ ፈጥኖ ያዘጋጅ ዘንድ እዘዘው ከዚያም እርጉና ወተት ማርና ያዘጋጀውንም የከርማ ሥጋ አመጣላቸው በፊታቸውም አቀረበ እነሱም የቀረበላቸውን በሱ ጠጡ እሱም ከፊታቸው ቆሞ ያስተናግዳቸው ነበር። እግዚአብሔርም አብርሃምን እንደዚራው ሁሉ የዛሬ ዓመት ወደአንተ ተመልሼ አመጣለሁ ሚስትህ ሣራም ልጅ ታገኛለች እሱም ይሥላሁ ብህህ ትጠራዋለህ ስርሱ ከርሱም በኋላ ለዙፋ የዘለም ቃል ኪዳን ከርሱ ጋር አደርጋለህና እባርካለሁ የብዙ ህዝብ ወገንንና የእህዛብ ነገስታት ሁሉ ከእርሱ ይወጣሉና አብርሃምም በግምባሩ ወድቆ ሰንደና የመቶ አመት ሽማግሌ ሰው በውኑ ልጅ ይወልዳልን ዘጠና አመትስ የሆኖት ባልቱት ሣራ ልጅ ለመውሰድ እንደምን ይሆንላታል? አሳ። እግዚአብሔርም አብርሃምን በውኑ ለእግዚአብሔር የሚላነው ነገር አለን? ይልቁን እንደዚራው ሁሉ የዛሬ ዓመት ወደ አንተ እመላለሁ ሣራ ሚስትህም ወንድ ልጅ ትወልድልሃለች ብዬ እነግርሃለሁ አለው ዘፍ 18÷1-

16

ዳግመኛም እግዚአብሔር ቃል ኪዳኑን በእኔና በአንተ መካከል ከአንተም በኋላ ለብዙ ህዝብ ወገንና አባት ለነገሥታትም ለነቢያትም ሁሉ መገኛ ትሆናለህ ዘርህም እንደ ባህር አሸዋ እንደ ሰማይ ከከብ ይበዛል ዘፍ 22÷17 ከዚህም በኋላ እግዚአብሔር አስቀድሞ እንደተናገረው ሣራን በቸርነቱ አሰባትና ፀሐፊ ወንድ ልጅም ወለደች አብርሃምም የልጁን ስም ይስሐቅ ብሎ ጠራው ሕፃኑ ይስሐቅም አድጎ ጡት ከመጥፋት በቂረጠ ጊዜ በዚያን ቀን ሚስቱ ሣራና አብርሃም ታላቅ ግብዣ አደረጉ ዘፍ.21÷1-9 የተናገረውን የማየስቀር ክብር የበሀርዶ የሆነ እግዚአብሔርን ፈጽመው አመለካኩት 2ኛም

ክላብርሃም ቤት ከወጡ በኋላ በሲዳሞና በጥራ ላይ እሳትና ዲን ያወረዱበት ቀን ነው። ዘፍ.19፡1 መዝ.10፡5 ይመልከቱ የሥላሴ ረድኤታቸውና በረከታቸው በኛ ላይ ይደር። አሜ።፡፡

ምእራፍ 8 ቀጥር 12

ሐምሌ 8 ቀን የጳድቁ እቡነ ኪሮስ ዕረፍት ነው

«የጳድቅ መታሰቢያ ለበረከት ነው» ምዕ.10፡7፡18፡10፡28፡12 ጻድቃን የዚህን ዓለም ምቹትና ሀብት ንቀው በዱር በገደል ዳዋ ለብሰው ድንጋይ ተንተርሰው ድምጸ አራዊትን ግርማ ሌሊትን ሳይፈሩ የቀኑን ሐሩር የሌሊቱን ቁር ታግሠው ረሀቡን ጥሙን ችለውና ሌት ከቀን በጸሎት በስግደት ተጠምደው ወንጌልንም ዞረው እስተምረው ተልዕኮአቸውን በመፈጸም ከዚህ ዓለም ድካም ያርፋሉ የጳድቃን ሞታቸው ዕረፍታቸው ነውና ጎሳም ከፈጣሪያቸው ፊት አብረው እንደ ፀሐይ አብርተው እንደ ጨረቃ ደምቀው ይኖራሉ የተማፀናቸውንም ሁሉ በተለጣቸው ቃል ኪዳን አማልደው የዘለለም ዕረፍት ያለጣሉ «የጳድቅ ሞት በእግዚአብሔር ፊት የከበረ ነው» (መዝ. 115፡6) ከነዚህም ቅዱሳን ጻድቃን አንዱ አባ ኪሮስ ናቸው። የመጀመሪያው ስማቸው ዲሳሳር ይባላል። በአባታቸው ሮማዊ በእናታቸው ሶርያዊ ሲሆኑ የነገሥታት ዘር እንደሆኑ የዘር ሐረግ ታሪካቸው ያረጋግጣል። አባታቸው ዮና እናታቸው አንሠራ ይባላል። አባትና እናታቸው መንግሥታቸውን ሀብታቸውን የሚወርስ ልጅ ባለመውለዳቸው እየአዘኑና እየጸለዩ ሲኖሩ በአንድ ጊዜ መንታ ልጆች ተወልደውላቸዋል የመጀመሪያ (ታላቁ) ቴዎዶስዮስ ሁለኛው (ታናሹን) ዲሳሳር ብለው ጠርተዋቸዋል ጊዜ ሞታቸው ሲደርስ ሀብታቸውን ሁለቱ ልጆቹ እኩል እንዲካፈሉ ተናዝዘውላቸው ሞተዋል ቴዎዶስዮስ በአባቱ ምትክ ነግሦ ሲኖር አባ ኪሮስ ሕገ መንግሥትን እየተማሩ አድገዋል። አባ ኪሮስ የወላጆቻቸውን ሀብት እንዲያካፍላቸው ቴዎዶስዮስን በጥሞና ቢጠይቁት ፈቃደኛ አለመሆኑን አይተው ለዚህ ዓለም አላፊ ጠፊ ሀብት መጨቃጨቅን ጠልተው የማያልፈውን ሀብት ፍላጋ አገራቸውን ለቅቀው

በምናኔ ወደ ግብጽ አገር ሄደዋል በዚያም አንድ ተራራ ላይ እንዳሉ መንፈስ ቅዱስ ወርዶ ኪሮስ በማለት ጠርቶ አባ በብኑዳ ወደ ሚባል መንኲሴ እንዲሄዱ አመልክቶአቸዋል ወደ ተባለው ቦታ ሄደው እንደደረሱ አባ በብኑዳ ከሚኖሩበት ዋሻ ወጥተው በክብር ተቀብለዋቸዋል አባ በብኑዳም አባ ኪሮስን አመንኲሶ የባሉያትና የሐዲሳትን ትርጓሜ አስተምሮ ቅስናና ቁምስናን አስጥቶ የእርሱን አርአያ እንዲከተሉ አድርጎ ዘወትር በሠርዝ በመልእክ እጅ የሚላክለትን ሰማያዊ ህብስትና ጽዋዕ አብረው እየተመገቡ በጸሎትና በስግደት እግዚአብሔርን እያገለገሉ ለብዙ ዘመናት ኖረዋል ከዕለታት አንድ ቀን አንድ መንኲሴ የገዳም ልብስ ለብሶ በእንግድነት ወደ እሱ መጣ አባ በብኑዳም ተቀብሎ ከየት እንደመጣ ጠይቆ አሳድሮታል ይህም እንግዳ መንኲሴ በዋሻው ውስጥ ምግብ ማብስያ ዕቃና ጥራጥራም ባለማየቱ እንዴት እንደሚመገቡ ቢጠይቀው እግዚአብሔር እንዲሰጠን ብሎት ሦስቱም በአንድነት የሠርዝ ጸሎት አድርገው እንደፈጸሙ መልእኩ እንደተለመደው ሕብስተ መና ጽዋእ ሕይወት አምጥቶላቸው ሲመገቡ ያ እንግዳ መንኲሴ አባ በብኑዳን በምትህት እንዳስገኙት በመቁጠር ከምግቡ ቆርሶ በመጠምጠሚያው በመደበኛ ወደ መጣበት ገዳም ሄደ የገዳሙንም መንኲሳት በደወል ሰብስቦ የአባ ክብኑዳን መሠርድነት ገልጾ ደብቆ ያመጣውን ሀብስት ሲያሳያቸው መልእኩ ወርዶ በከገፋ አጣፍቶ መናውን ቀምቶ አርጓል። መንኲሳቱም ይህን አይተው በመደንገጥ የማይገባ ሥራ በመሥራቱ እዘኑ ገዢያም በኋላ የተቀደሰውን ሰማያዊ ህብስት ለማይገባው ውሻ በመስጠታቸው እግዚአብሔር ተቆጥቶ ከዚያ ቀን ጀምሮ አቋርጦባቸዋል ስለዚህ አባ ኪሮስ ምግባቸውን ወደ ጫካና ገደላገደል እየሄዱ ፍራፍሬና ሥራ ሥር እየለቀሙ በማምጣት እየተመገቡ የሚኖሩ ሆነዋል አንድ ቀን እንደተለመደው አባ ኪሮስ ምግብ ፍላጋ ሄደው ሲመለሱ «የጳድቃን ሥጋቸው ለዱር አራዊት ነው» በማለት ነቢዩ ዳዊት እንደተናገረው መዝ. 78፡3 አባ በብኑዳን አንበሳ በልቶት የተረፈውን ሥጋ ተብታትኖ አገኙት አባ ኪሮስ ይህን ሲያዩ ምርር ብለው በማዘን የአባ በብኑዳን ሥጋ ለቅመው በዋሻው ውስጥ አስቀምጠው ወደ ፈጣሪያቸው

ኢየሱስ ከእንተ እውነተኛ ፍርድ እስካሁን ድረስ እንዳልነሣ በስያው ስም እምናለሁ በማለት በግምባራቸው ተደፍተው በመራት ላይ ተኝ በዚያም ምስኅ ወጣባቸው ጉንዳን ወረራቸው ዝናብና ፀሐይ እየተፈራረቁባቸው 40 ዘመን ሙሉ ሣር እስከሚበቅልባቸው ድረስ ቆይተዋል ከዚህ በኋላ ጌታ ተገልጦ መከራህን እይቻለሁ ጸሎትህንም ለምቻለሁ አባትህ እባ በብጉዳ የታዘዘውን ረስቶ የተቀደሰውን ለውሻ በመስጠቱ ይህ ሁሉ መከራ ደረሰባችሁ ለሁንም ወዳጄ ሆይ ተነሥ በቃህ በማለት አሥነስቷቸዋል እባ ከርስ ከተነሡ በኋላ የታገኝኝና የጸድቃኝን ነፍስ ከሥጋቸው ተለይታ የት እንደምትገባ ተገልጸላቸው ንገትን እየዞሩ እይተዋል ወደ ዋሻው ተመልሰው በጸም በጸሎትና በሰግደት እግዚአብሔርን እያመሰገኑ ሲኖሩ እንድ ቀን ሰይጣን ሰው መስሎ መጥቶ አላድሩኝ አላቸው ርሳቸውም ከየት እንደመጣ ቢጠይቁት የመጣሁበት ምን ያደርግልሁል አላድረኝ አልሁህ እንጂ ሲል በትዕቢት እነጋገር ስለመሰለላቸው ሰይጣን መሆኑን እውቀው ከዋሻው ውስጥ ራቅ ባለ እንድ ከፍል ውስጥ እስቀምጠው ቢጸልዩበት ዋሻው ተደርግሶ እንዳይወጣ ተደፍቶበት እየጮኸ « ከርስ ሆይ ሳልቀድምህ ቀደምክን እስከ መቼ ነው በዚህ ተዘግቶብኝ የምኖረው ቢል እስከ ምጻት ድረስ ብለውት እስከ ለሁን በዚያው እየጮኸ ይኖራል እባ ከርስ በዋሻ ተወስነው መኖር ብቻ ሳይሆን በግብጽ አገር እየተዘዋወሩ ወንጌልን እስተምረዋል ብዙ አህዛብንም እሳምነው አጥምቀዋል። እንደገናም ወደ ዋሻቸው በመመለስ እንደቀድሞ ሀብት ሰማያዊ እየወረደላቸው በጸሎት ተወስነው ኖረዋል። ከዚህም ሌላ እባ ከርስ በዚኝ ጽሑፍ ያልተካተተ ብዙ ተእምራትንና ተጋድሎን ፈጽመዋል። እግዚአብሔርም ብርታታቸውንና ቅድስናቸውን እይቶ ወዳጄ ከርስ ሆይ በስምህ የተራብ ያበላ የተጠማ ያጠጣ የታረዘ ያበበ ለቤተክርስቲያን መባዕ የሰጠ ሁሉ መንግሥተ ሰማያት ይገባልሃል በማለት ቃል ኪዳን ሰጥቶአቸዋል የጸድቅ መታሰቢያ ለዘላለም ይኖራል ከከፋ ነገርም እይፈራም በእግዚአብሔር ስመታመን ልቡ የፀና ነው መዝ.111፡7 ጊዜ ዕረፍታቸው ሲደርስ እባ ባውማ የተባለ መነኩሱ ታገዝላቸው

ታሪካቸውን እየጠየቀ እግዚአብሔር ያመለከተውንም እየጨመረ ገድላቸውን ጽፎአል ከዚህም በኋላ ሥጋ ወደሙ ተቀብለው በ270 ዓመታቸው ሐምሌ 8 ቀን እርፈዋል። እባ ባውማም ከገነዟቸው በኋላ የታዘዙ መላእክት መጥተው የነበሩበትን ዋሻ ዘግተው አስከፈናቸውን ወስደው በደብር ቅዱስ አስቀምጠውታል። ይህም የዕረፍታቸው ቀን ቤተክርስቲያናቸው በታኅሳስ ቦታ ሁሉ በታላቅ ድምቀት ሲከበር ይኖራል። የጸድቀ ረድኤትና በረከት በኛ ላይ ይደር። አሜን። ሁለተኛም ኅዳር 8 ቀን ከሩቤል ይከበራሉ ታሪካቸውም ዘፍ.3፡24 ሕዝ.1፡ 5-28፤ 10፡ 10፡21 ራእ.4፡ 6-9 2ኛሙ.22፤ 11 ይመልከቱ።

ምዕራፍ 9 ቀጥር 13

ህዳር 9 ቀን የማስ ዘመርዓስ

በዚህ ቀን የክርስቶስ ታጋይ ምሥክሩና ሐዋርያው የሆነ የመርዓስ ኤጲስ ቆጶስ ቶማስ አረፈ። ይህንም አባት ትሩፋቱንና ገድሎን ሰው ተናግሮ ሲፈጽመው እይቸልም። ርስም በጸምና በጸሎት በሰግደት በቀንና በሌሊትም በመትጋት ለድሆችና ለምስኪኖች በመራራት ተጠምዶ የሚኖር ነበር። ከዚህም በኋላ መርዓስ በሚባል ሀገር ኤጲስቆጶስ ይሆን ዘንድ የክብር ባለቤት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መረጠው መንጋውንም እንደ ሐዋርያት ተጠንቅቆ ጠበቀ ከሐዲው ዲዮቅልጥያኖስ በነገሡ ጊዜ ክርስቲያኖችን ያስቃያቸው ዘንድ ከመኳንንቶቹ እንዲ ወደዚያ ሀገር ሂደ እርሱም ቅዱስ ቶማስን ወደ እርሱ ያቀርቡት ዘንድ ጭፍሮቹን ላኩ። እነርሱም እየደበደቡ በምድር ላይ እየገቡት ወለዱት ደሙም እንደ ውኃ ፈሰሰ ከዚያም በኋላ መኩንኑ ቅዱስ ቶማስን ለአማልክት ስገድ አላው ቅዱሱም እንዲህ ብሎ መሰለሰት ከሕያው ከእግዚአብሔር ልጅ ከጌታይ ኢየሱስ ክርስቶስ በስተቀር ለርኩስ ጣዖታት አልሰግድም ለረከሱ ጣዖታት የሚሰግድ ሁሉ የተረገመ ነውና መኩንኑም ተቆጥቶ እጅግ የበዛና ዕፁብ ድንቅ የሆነ ሥቃይ እስቃየው የነዳጅ ድፍድፍ አፍልተው በአፋና በአፍንጫው ጨመሩበት እንዲህም እያደረጉበት ለብዙ ዘመናት ኖረ። የእሊህ ከሃድያን ልባቸው እንደ

ድንጋይ የጸና ስለሆነ ቅዱስ ቶማስ ቶሎ እንዲሞት አልፈለገም። ሌሎች ብዙ ሰዎችን ያስፈራረላቸው ዘንድ የክብር ባለቤት ክርስቶስንም ይከዱት ዘንድ የስቃይን ዘመን አስረዘሙ እንጂ ርሱ በክብር ባለቤት በጌታችን እያሱስ ክርስቶስ ኃይል የጸና ነውና ማስቃዩቱን ከሐድያን በተሣናቸው ጊዜ ስለ ስህተታቸው ይዘልፋቸው ስለነበር ስለዚህ በጨለማ ቦታ ጣሉት። በዚያም ሃያ ሁለት ዓመት ኖረ ከሐድያንም በእየዓመቱ ወደርሱ ገብተው ከሐዋላቱ እንዲን ይቆርጣሉ። በዚያም ቦታ አፍንጫውን ከንፈሮቹን ጀርዎቹን እጆቹን እግሮቹን ቆረጠ። መንጋዎቹ ያረፉ መስሏቸው በእየዓመቱ መታሰቢያውን ሲያደርጉ ኖሩ ነገር ግን እንዲት ክርስቲያናዊት ሉት ሲጥሉት ስለሰዩቸው ቦታውን ታውቅ ነበር። ርሷም በሌሊት ወደ እርሱ በመሄድ ትመግባለች ጸድቅ ቆስጠንጢኖስ እስከ ንገሠበትና የቀናች የክርስቶስን ሃይማኖት ክብር እስከገለጡ ድረስ እንዲህ ሲሰቃይ ኖረ እጅ እግር ባለመኖሩ ደቀመዛሙርቱ በቅርጫት አድርገው የሚጭኑበት ነጭና ጥቁር አህዮች ነበሩት አሀዘባ ተመቅኝተው ሌሊት የሁለቱንም እንገት ቆረጡ በነጋም ጊዜ ደቀመዛሙርቱ ሊጭኑት አህዮቹን ለማምጣት በሄዱ ጊዜ እንገታቸው ተቆርጦ ቢያገኙአቸው ለቶማስ ነገሩት ቶማስም የተቆረጠውን አያይዙት ብሎ ቢጸልይ የነጩ ከጥቁሩ የጥቁሩ ከነጩ ተያይዞ ተነስተዋል። ቶማስም በጉድጓድ በተጣለበት ወቅት ንጉሡ ክርስቶስን በመታመን የታሠሩ እስረኞችን ሁሉ በሀገሮች ሁሉ በመሄኔ ቤት ያሉትን ሁሉ ይፈቷቸው ዘንድ እዘዘ ይህች ሉት ሄዳ ስለ ቅዱስ ቶማስ ከእርሱ የሆነውን ሁሉ 22 ዓመት ተጥሎ እንደነበር ለካህናቱ ነገረቻቸው በውስጡም ወደ የሚኖርበት ቦታ መራቻቸው እነርሱም አንስተው ተሽከሙት እየዘመሩና እያመሰገኑ ከቤተክርስቲያን አደረሱት በቤተመቅደሱም ፊት ለፊት በወንዝሩ ላይ እስቀመጡት ምዕመናን ከእርሱ እየመጡ ይሰረኩና የተቆረጡ ሕዋላቶቹን ይሰሙ ነበር ንጉሥ ቆስጠንጢኖስም የከበሩ የሃሳባት መቶ አሥራ ስምንት እዳስ ቆጶሳት የእንድነት ጉባዔን በኒቂያ አገር በሰበሰበ ጊዜ ይህ የክብረ ቶማስ ከሐሳቸው እንዴ ነው ንጉሡም ወደ እነርሱ ገብቶ ለላምታ ሰጣቸውና ከእርሳቸው

በራኬ ተቀበለ የዚህ የቅዱስ ቶማስን ተጋድሎውን በነገሩት ጊዜ ወደ ርሱ ቀርቦ ስንደለት ሕዋላቱም ከተቆረጡበት ላይ ተሳልሞ አዝናና እጅግም አድንቆ ሕዋላቱን ዳሰሰው ፊቱንና እጆቹን አሻሽው ከሐዲ አርሶሰንም ተከራከሮ ከረታ በጊላ አወገዘው ለይተውም ከወገኖቹ ጋር ከቤተክርስቲያን አሳደዱት ከዚያም በጊላ መንፈስ ቅዱስ እንደሰሰተማራቸውና እንደመራቸው የሃይማኖትን ትምህርት በእንደበታቸው ተናገሩ ሕግና ሥርዓትን ሥጋዊና መንፈሳዊ ፍርድንም ሠሩ ታሪካቸውን መስከረም 21 ይመልከቱ ከዚያ በጊላ ቅዱስ ቶማስ ወደ መንግሥት ሲመቱ ሄደ ካህናቱንና መንጋውን ሁሉ ለብስቦ አነበሰላቸው እነርሱም እንዲያስወጡት እንዲጠብቁት በመጠበቅም እንዲድኑ እዘዛቸው ጥቂት ዘመን ከኖረ በጊላ በሰላም በፍቅር አረፈ የሹመቱ ዘመን አርባ ዘመን / ዓመት / ነው ዕረፍቱ ነሐሴ 24 ስንክ ይመልከቱ የዚህ ተጋዳይ ሰባት ጸሎቱና በረከቱ ከሁላችን ጋር ይኑር ለዘላለሙ አሜን ።

ምዕራፍ 10 ቀጥር 14

መጋቢት 10 ቀን መስቀል

በዚህ ዕለት የክብር ባለቤት ጌታችን አምላካችን መድኃኒታችን እያሱስ ክርስቶስ የተሰተለበት የክብረ መስቀል የተገለጠበትና የተገኘበት ነው። የዚህ የክብረ ዕፅ መስቀል መገለጡና መገኘቱ ሁለት ጊዜ ሆኗል መጀመሪያ የጸድቁ የቆስጠንጢኖስ እናት በሆነችው ንግሥት ዕላኒ እጅ ነው። ርሷ ስለግዚአብሔር ተስላ ነበርና ልጇ ቆስጠንጢኖስ ወደ ክርስትና ሃይማኖት በተመለሰ ጊዜ ወደ አያሩሳሌም ሄደች ከእርሷም ጋር ብዙ ሠራዊት ነበር ደርሳም ስለክብረ መስቀል መረመረች በታውንም የሚያስረዳት አላገኘችም የአይሁድ ወገን የሆነ ስሙ ከረከብ የሚባል እንደ ሽማግሌ መስቀሉ ያለበትን የጉልጉታ ኮረብታ አመለከታት ከዚያም አይሁድ ኮረብታውን ይቆፍሩ ዘንድ እዘዘቻቸው ቤቱን የሚጠርግ መቃብር ላይ እንዲጥል አገዘው ነበርና ንግሥት ዕላኒ እስከ ደረሰችበት ጊዜ ከሁለት መቶ ዓመት በላይ ጥራጊያቸውን

ሊጥሉበት ኖሩ ከረብታማ ሆኖ አይሁድ በቆረሩ ጊዜ በ326 ዓ.ም ሦስት መስቀሎች ተገለጡ ክርስቶስ የተሰቀለበት የቱ እንደሆነ አላመቁም የሞተ ሰው አግኝተው አመጡ አንዱንም መስቀል አምጥተው በሞተው ሰው ላይ አኖሩት አልተነሣም በሁለተኛውም አልተነሣም ከዚያ በኋላ ሦስተኛውን መስቀል አምጥተው በሙቱ ላይ አስቀመጡት ያን ጊዜ የሞተው ሰው ተነሣ ልኒኒም የክርስቶስ መስቀል እንደሆነ እውቃ ሰገደችለት የክርስቲያን ወገኖች ሁሉ ሰገዱለት። ለልጅዋ የላከችው ይህ መስቀል ነው የሚል በሌላ መጽሐፍ ይገኛል። የቀረው ግን ግንዱ በውስጡ ተተክሎበት የነበረው ስእርቡ እኩሊታውን ከቅንዎቱ ጋር ወደ ልጇ የላከችው ነው። ከዚያም በኋላ ሥርዓታቸውና የሕንጻቸው ነገር በመስከረም ወር በ17 ተጽፎ የሚገኝ ሲሆን አብያተ ክርስቲያናትንና የክብሩ ቦታዎችን አነፃፅ እልኒን ሥ.ገ.ገ. 9 ይመልሳል ሁለተኛ ም በሮሙ ንጉሥ በአርቃል ዘመን የሆነው ሲሆን የፋርስ ሰዎች በግብጽ ሀገር ላሉ ወደ ሀገራቸው ሊመለሱ ወደዱ ከሹማምንቶችም አንዱ የጦር መኮንን ተነሣሱ ወደ ኢየሩሳሌም አልፎ ደረሰ ወደ ከቢ መስቀል ቤተክርስቲያንም ገባ፤ በመስቀሉ ላይ ታላቅ ብርሃን ሲበራ አይቶ ሲያሣው አጁን ዘረጋ እነት ወጥታ እጁን አቃጠለችው ከክርስቲያን በቀር ማንም ሊነካው አንደማይችል የመስቀልን ክብር ነገሩት ከዚያም መስቀሉን ሁለት ዲያቆሶች አስከሞ ማርኮ ወደ ሀገሩ ተመለሰ ከዚያም ንጉሥ አርቃል ሰምቶ እጅግ እዘነ ስለርሱም ምእመናን መስቀሉንም ሁለት ዲያቆሶችን አስከሞ ማርኮ ወደ ሀገሩ ተመለሰ የዚህም መስቀል ሁለተኛ የተገለጠበት / የተገኘበት/ መጋቢት አሥር ነው። ንጉሡም መስቀሉን ወደ ቁስጥጥንያ ወሰደው የመስቀሉም ክብር በዓመት አምስት ጊዜ ነው። ይህም ሦስቱ በዓለም ሁለቱ በኢትዮጵያ ናቸው። በዓለፉ የሚከበሩት መስከረም 16 ቀን የደመራ በዓል (ቅዱሴ ቤቱ ለመስቀል) ፣ ቀፋሮ የተጀመረበት መጋቢት 10 የተገኘበት ሲሆን በኢትዮጵያ ደግሞ መስከረም 10 አጼ መስቀል (ተቀጻል ጽጌ) ወደ አትዮጵያ የገባበት 21 ግሰ ደብረ ክርቢ የገባበት ናቸው። የመስቀሉ በረከት ከልኛ ጋር ይሁን። አሜን።

የቅድስት ድንግል ማርያም አባትና እናት አያቱምና ሐና

መዝ. 86፥1

ሐና ማለት ሐይማኖቷ የቀና ምግባሯ የአማረች የተከበረች መልክ መልካም ደምግባት ያላት ማለት ነው የቅድስት ሐና አባት ማጣት እናቷ ሄርሚል ይባላሉ። ልጅ ሳይወልዱ መነን ሆነው ይኖሩ ነበር። ነገር ግን ልጅ እንዳሰጣቸው አዘውትረው ፈጣሪያቸውን ይለምኑ ነበር ከሐሰታት አንድ ቀን ስምዳን የሚባል ደግ ሰው ወደ ሄርሚል ሄዶ ወደ3 በማህፀንን ገብታ ለምልማ አፍርታ ፍራዋን ዓለሙ ሁሉ ሲመገበው አይቼአሁና ደስ ይበልሽ ብሎ ነገራት ርሷም የእግዚአብሔር ፈቃድ ይሁን ብላ የምሥራች ተቀበለችው ከዚያም በኋላ ማጣትና ሄርሚል እንደ ሱባዔ ወደ እግዚአብሔር ተማማሉና በሱባዔአቸው መጨረሻ ላይ ሁለቱም አንድ ዓይነት ሕልም አዩ አንድ የደረቀ ወይራ ዛፍ ከዜታቸው አጥር ወድቆ የሚኖር ለምልሞ በ3 ክፍል አፍርቶ ለሁለቱ ሲሰጣቸው አዩ በዚህም ሲደነቁ ሕልዋናስ የሚባል ሽማግሌ ከጉረቢታቸው ይኖር ነበር ያ ሽማግሌ ስለእነርሱ ሕልም አይቶ ሊነግራቸው መጣና አልጋችሁ ለምልሞ አበባ ሲያብብ አበባውም ሲያፈራ ዛሬ ሌሊት በሕልም አይቼ ልነግራችሁ መጣሁ አላቸው እነርሱም አባታችን እንደቃልህ ይደረግልን ብለው በደባታ አነጋግረው በሰላም ሽኝተው ሰደዱት ከዚያም መልእክት ቅዱስ ራጉኤል ተገልጾ እግዚአብሔር ጸሎታችሁን ምጽዋታችሁን ተቀብሎ እንደምጥታችሁ የተባረከች ደግ ልጅ ከአናንተ እንድትወለድ ፈቃዱ ሆኖአል ብሎ ነገራቸው ወደ ሰማይም ሲያርግ ታያቸው ሄርሚልና ማጣት ይህንን አስደሳች ዜና ከመልእክት በመሰማታቸው ከፍ ያለ ምሥጋና ለፈጣሪያቸው አቀረቡ ወዲያውም ብዙ ሳይቆዩ በ5420 ዓመተ ዓለም ታህሣሥ 18 በዘመነ ማቴዎስ በሐተ ስሉስ ሄርሚል ፀነሰች መጽሐፈም በዘመዶቿና በአካባቢው ተሠማ ማኑሄ የሚባል ጋኔን የሚጥለው ሰው ነበር አንድ ቀን ሄርሚል ከቆመችበት አጠገብ ሄዶ ቆም ሳለ ጥላዋ ቢያርፍበት ዋይ ብሎ ሮሽና ወደቀ ጩኸቱን ሰምተው ሰዎች ቢጠይቁት በዚህች

የቅድስት ድንግል ማርያም አባትና እናት ኢያቂምና ሐና

መዝ. 86÷1

ሐና ማለት ሐይማኖቷ የቀና ምግባሯ የአማረች የተከበረች መልክ መልካም ደምግባት ያላት ማለት ነው የቅድስት ሐና አባት ማጣት እናቷ ሄርሜላ ይባላሉ። ልጅ ሳይወልዱ መካን ሆነው ይኖሩ ነበር። ነገር ግን ልጅ እንዲሰጣቸው አዘውትረው ፈጣሪያቸውን ይለምኑ ነበር ከዕለታት አንድ ቀን ስምዕን የሚባል ደግ ሰው ወደ ሄርሜላ ሄዶ ወይን በማህፀንሽ ገብታ ለምልማ አፍርታ ፍሬዋን ዓለሙ ሁሉ ሲመገበው አይቼአለሁና ደስ ይበልሽ ብሎ ነገራት ርሷም የእግዚአብሔር ፈቃድ ይሁን ብላ የምሥራች ተቀበለችው ከዚያም በኋላ ማጣትና ሄርሜላ አንድ ሱባዔ ወደ እግዚአብሔር ተማማሉና በሱባዔአቸው መጨረሻ ላይ ሁለቱም አንድ ዓይነት ሕልም አዩ አንድ የደረቀ ወይራ ዛፍ ከቤታቸው አጥር ወድቆ የሚኖር ለምልም በ3 ክፍል አፍርቶ ለሁለቱ ሲሰጣቸው አዩ በዚህም ሲደነቁ ስልዋኖስ የሚባል ሽማግሌ ከጉረቤታቸው ይኖር ነበር ያ ሽማግሌ ስለአነርሱ ሕልም አይቶ ሲነገራቸው መጣና አልጋችሁ ለምልም አበባ ሲያብብ አበባውም ሲያፈራ ዛሬ ሌሊት በሕልም አይቼ ልነግራችሁ መጣሁ አላቸው እነርሱም አባታችን እንደቃልህ ይደረግልን ብለው በደስታ አነጋግረው በሰላም ሸኝተው ሰደዱት ከዚያም መልአኩ ቅዱስ ራጉኤል ተገልጾ እግዚአብሔር ጸሎታችሁን ምጽዋታችሁን ተቀብሎ እንደምኞታችሁ የተባረከች ደግ ልጅ ከእናንተ እንድትወለድ ፈቃዱ ሆኖአል ብሎ ነገራቸው ወደ ሰማይም ሲያርግ ታያቸው ሄርሜላና ማጣት ይህንን አስደሳች ዜና ከመልአኩ በመስማታቸው ከፍ ያለ ምሥጋና ለፈጣሪያቸው አቀረቡ ወዲያውም ብዙ ሳይቆዩ በ5420 ዓመተ ዓለም ታህሣሥ 18 በዘመነ ማቴዎስ በዕለተ ስሉስ ሄርሜላ ፀነለች መጽነሷም በዘመዶቿና በእካባቢው ተሠማ ማኑሄ የሚባል ጋኔን የሚጥለው ሰው ነበር አንድ ቀን ሄርሜላ ከቆመችበት አጠገብ ሄዶ ቆም ሳለ ጥላዋ ቢያርፍበት ዋይ ብሎ ጮሽና ወደቀ ጨዝቱን ለምተው ሰዎች ቢጠይቁት በዚህች

ሲጥሉበት ኖሩ ከረብታማ ሆኖ አይሁድ በቆፈሩ ጊዜ በ326 ዓ.ም ሦስት መስቀሎች ተገለጡ ክርስቶስ የተሰቀለበት የቱ እንደሆነ አላወቁም የሞተ ሰው አግኝተው አመጡ አንዱንም መስቀል አምጥተው በሞተው ሰው ላይ አኖሩት አልተነሣም በሁለተኛውም አልተነሣም ከዚያ በኋላ ሦስተኛውን መስቀል አምጥተው በሙቱ ላይ አስቀመጡት ያን ጊዜ የሞተው ሰው ተነሣ ዕሴኒም የክርስቶስ መስቀል እንደሆነ አውቃ ሰገደችለት የክርስቲያን ወገኖች ሁሉ ሰገዱለት። ለልጅዋ የላከችው ይህ መስቀል ነው የሚል በሌላ መጽሐፍ ይገኛል። የቀረው ግን ግንዱ በውስጡ ተተክሎበት የነበረው ከእርሱ እኩሌታው ከቅንዋቱ ጋር ወደ ልጇ የላከችው ነው። ከዚያም በኋላ ሥርዓታቸው የሕንፃቸው ነገር በመስከረም ወር በ17 ተጽፎ የሚገኝ ሲሆን አብያ ክርስቲያናትንና የከበሩ ቦታዎችን አነፀች እሴኒን ሥንገን፡፡ 9 ይመልላል ሁለተኛውም በሮሙ ጉጉሥ በሕርቃል ዘመን የሆነው ሲሆን የፋርስ ሰዎች በግብጽ ሆነ ሳሉ ወደ ሀገራቸው ሲመለሱ ወደዱ ከሹማምጉቶችም አንዱ የጦር መኮንን ተነጥሎ ወደ ኢየሩሳሌም አልፎ ደረሰ ወደ ክብረ መስቀል ቤተክርስቲያንም በመስቀሉ ላይ ታላቅ ብርሃን ሲበራ አይቶ ሊያነሣው እጁን ዘረጋ እላት ወጥ እጁን አቃጠለችው ከክርስቲያን በቀር ማንም ሊነካው እንደማይችል የመስቀሉ ክብር ነገሩት ከዚያም መስቀሉን ሁለት ዲያቆናት አሸክሞ ማርኮ ወደ ሆ ተመለሰ ከዚያም ጉጉሥ ሕርቃል ሰምቶ እጅግ አዘነ ስለርሱም ምእመ እንዲጸሙ አገዝ ወደ ፋርስ ዘምቶ ወጋቸውና ብዙዎችን ገድሎ የክብረ መስቀሉንም ሁለት ዲያቆናትን አሸክሞ ማርኮ ወደ ሀገሩ ተመለሰ የዚህ መስቀል ሁለተኛ የተገለጠበት / የተገኘበት/ መጋቢት አሥር ነው። ጉጉሡ መስቀሉን ወደ ቁስጥጥንያ ወሰደው የመስቀሉም ክብር በዓመት አምረ ጊዜ ነው። ይህም ሦስቱ በዓለም ሁለቱ በኢትዮጵያ ናቸው። በዓሉ የሚከበሩት መስከረም 16 ቀን የደመራ በዓል (ቅዳሴ ቤቱ ለመስቀል) ቀፋሮ የተጀመረበት መጋቢት 10 የተገኘበት ሲሆን በኢትዮጵያ ደግ መስከረም 10 አጼ መስቀል (ተቀጸል ጽጌ) ወደ አትዮጵያ የገባበት 21 ደብረ ክርቤ የገባበት ናቸው። የመስቀሉ በረከት ከእኛ ጋር ይሁን። አሜን።

በሄርሜላ ማህፀን ያለች ሕፃን እንደ እሳት አቃጠለችና ወደቅሁ አሁንም በእርሷ አምላክ አምናለሁ ብሎ ሁለተኛ ከዚህ ሰው አልደርስም ብሎ ምሉ ሰው ሁሉ እያየው በጅንጀሮ መልክ ተመስሎ ከሰውዬው ተለይቶ እንደ አሞራ ሲበር ታየ ይህንንም የአዩ ሰዎች እጅግ በጣም ገረማቸው ከዚህች ሴት ከቶ እንደምን ያለ ፍጥረት ይወለድ ይሆን (ትወልድ ይሆን) እያሉ እያደነቁ የመውለጃዋን ጊዜ በናፍቆት ይጠብቁ ጀመረ ዳግመኛም ልያ የምትባል ሴት በእየሩሳሌም የምትኖር በሆጂ የተጸነሰው ጽንሰ ጋኔን እንዳወጣ ሰምታ እኔም ከዚህ በሽታዬ ብታድነኝ ብላ ወደ ሄርሜላ ሄደችና ሆጂን ዳስሳ በህመም የሚያስቃያትን የሆጂን አጥንት እሽት እሽት ብታደርገው 4 ዓመት ሙሉ አጥንት ሆኖ የኖረው ጽንሰ ወደ ሕያውነት ተለውጦ ተወለደ ይህም ሕፃን ታሪኩ ብዙ በሚል ሲጠራ እንደኖረ በገደለ ሐና ተጽፎአል በሄርሜላ ማህፀን የተፀነሰው ጽንሰ ሴት ይሁን ወንድ እስኪወለድ ድረስ ያወቀ አልነበረም ከ9 ወር በኋላ በ5421 ዓመተ ዓለም በ9 ወር መስከረም 7 ቀን በዘመነ ማርቆስ በዕለተ ሐሙስ ሔርሜላ ሴት ልጅ ወለደች በዚህም ዕለት ወላጆቿ ከፍ ያለ በዓል አድርገዋል ዘመድ አዝማድ ጉረቤቶቻቸውን ወዳጆቻቸውን ሲቀበሉ ውለዋል ልዩ ልዩ ደዌ የያዛቸው ሄርሜላ የወለደችበትን መሬት እየዳሰሱ እየተቀቡ ከበሽታቸው ተፈውለዋል በተወለደችበት በ8ኛው ቀን ሥርዓተ ግዝረት ሲፈፀም ስሟን ሐና ብለው ጠርተዋታል ሐናም ቀስ በቀስ አድጋ 7 ዓመት ሲሆናት ወላጆቿ ሕርማኖስ ከተባለው መምህር የኦሪትን ትምህርት እንዲያስተምራት አስገቧት በሰባት ዓመቷ ሥርዓተ ኦሪትንና ሥርዓተ ረበናትን በጠቅላላው ቅዱሳት መጻሕፍትን ከእናት አባቷ ሕግ ጋር አጠናቃ ተማረች ቅድስት ሐና 15 ዓመት ሲሆናት ከቤተ ይሁዳ የቅስራን ልጅ ኢያቂምን አገባች ኢያቂምም እንደ ርሷ የተማረ ነበርና ሁለቱም እግዚአብሔር የሚወደውን በኦሪት የተጻፈውን ሕግ ሁሉ በሚገባ የሚጠብቁ ፈጣሪያቸውን የሚፈሩ ለድሃ የሚራሩ ያምና ጸሎትን የሚያዘውትሩ ደጋግ ሰዎች ነበሩ ሀብታቸው ግን በመጠኑ ነበር እንጂ ብዙ ሀብት አልነበራቸውም በእንደዚህ ያለ ቅድስና ፈጣሪያቸውን እያገለገሉ ሲኖሩ ስማቸውን የሚያስጠራ ልጅ (የዓይን

ማረፊያ) አልነበራቸውም በዚህም የተነሳ እግዚአብሔርን ልጅ ይሰጣቸው ዘንድ ተስፋ በአለመቁረጥ በመዓልትም በሌሊትም እያለቀሱ ይለምኑት ጀመረ እግዚአብሔር ግን የወዳጆቹን የሃይማኖት ጽንፃት ለመፈተን ልጅ እንዳይወልዱ ጸሎታቸውን የማይቀበል መስሎ ለብዙ ጊዜ የሐናን ማህፀን ዘጋ ከዕለታት አንድ ቀን ሐና ከጉረቤቷ አንዲት በዝሙት አዳሪ ሴት ነበረችና እህቴ ሆይ ቤተ እግዚአብሔር ደርሼ ልመጣ ነበር ግን ይህ ልብስ ያደፈ ነው ንፁህ ልብስ ባገኝ ያንን ልብስ ለብሼ ሄጄ እግዚአብሔርን ለምኔ እመጣ ነበር አለቻት ያችም ሴት ጉረቤት በእንዲህ ያለ ችግር ለመረዳዳት አሁንም ከእኔ ብዙ ልብስ ስላለ የፈለግሽውን ለብሰሽ መሄድ ትችላለሽ አለቻት ሐናም ነገሩ መልካም ነበር ነገር ግን ይህ ልብሽ በአስበ ደነስ የተሰበሰበ ስለሆነ ይህን ለብሶ ወደ ቤተ እግዚአብሔር መሄድ አይገባም እግዚአብሔር ንጽሐ ባህርይ ነው ንጽሐ ነገር ነው የሚወደው አለቻት ይህችም ሴት በጣም ተናደደችና ሐና እኔ ለአንቺ ልጅ በማጣትሽ አዝንልሽ ነበር ለካ በዚህ ክፋትሽ ነው እንደ እንጨት አድርቆ ያስቀረሽ ብላ ሰድባ ሰደደቻት ሐናም እያዘነች ያኑ የነበራትን ልብስ ለብሳ ሄዳ መሪር የሆነ ለቅሶ አልቅላ ተማህጽኖዋንም አድርሳ ወደ ቤቷ ስትመለስ ርግብ ወልዳ ከልጆቿ ጋር ስትጫወት እይታ ጌታዬ ሆይ ለዚህች ግዕዛን እንስሳ ልጅ ስትሰጥ እኔን ድንጋይ የአደረግህበት ምክንያት ለምን ነው እባክህ ፈጣሪዬ ለማንም መዘባበቻ አታድርገኝ ብላ ምርር ብላ እያለቀሰች ከቤቷ ገባች የገጠማትን ሁሉ ለቧሏ ለኢያቂም ነገረችው በዚያችም ሌሊት ሁለቱ እንደተተከሉ ምስሶ ቆመው ልጅ ይሰጣቸው ዘንድ ወደ እግዚአብሔር ሲጻልዩ አደሩ ጠዋት ሐና ኢያቂምን እስኪ ፈጣሪያችን ቢቀበለን መባለ ይዘን ስዕለት ተስለን እንመጣ ዘንድ ወደ ቤተ እግዚአብሔር እንሂድ አለችው ርሱም እሺ ብሎ መባቸውን ይዘው ወደ ቤተ እግዚአብሔር ሄዱ ከዚያም ሲደርሱ መባቸውን ለዕቃ ቤት ጠባቂና ስዕለት ተቀባይ ለሮቤል አቀረቡ ሮቤልም እግዚአብሔር ብዙ ተባዙ ውለዱ ተዋለዱ ተብለው ከተመረቁት መካኖች ተለይተው የተረገሙ ስለሆኑ እናንተም መካኖች ናችሁና መባላችሁን አልቀበልም መልሳችሁ ውሰዱ አላቸው እነርሱም እያዘኑና እያለቀሱ ጌታችን ፈጣሪያችን ሆይ ለቅሶአችንን

ተመልከተህ ወንድ ልጅ የሰጠኸን እንደሆነ አርሶ ቆፍሮ እኛን ይርዳን እንልም ለቤተ እግዚአብሔር አገልጋይ እንዲሆን እናደርጋለን ቤት ልጅም ብትለጠን እንጨት ለቅማ ውሃ ቀድታ እንጀራ ጋግራ ወፍጮ ፈጭተ ታብላን ትርዳን እንልም ነገር ግን መጋረጃ በመፍተል መሰበረቅ በመስፋት ቤተ እግዚአብሔር እንድታገለግል እናደርጋለን ብቻ ለዓይናችን ማረፊያ ለልባችን ተስፋ የሚሆን አንድ ልጅ ስጠን ብለው ተሳሉ።

ሐናና ኢያቂም ይህን የሕሊና ጸሎትና ብፅኦት በቤተ እግዚአብሔር አድርገው ሲፈጽሙ ወደ ሊቀ ካህናት ዘካርያስ ሄደው መምህራችን አባታችን ሆይ እኛ መካኖች መሆናችንን አንተ ታውቃለህ ወደፊት ፈጣሪያችን ወንድም ሆነ ቤት ልጅ ቢሰጠን ተስለናል ይህን ስዕለታችንን እንዲፈጸምልን የመሰነባበቻ ቡራኬ አድርግልን ብለው ከእግሩ በታች ወደቁ ዘካርያስም እግዚአብሔር ጸሎታችሁን ይስማችሁ ስዕለታችሁንም ይፈጽምላችሁ ለቅሶና ሀዘናችሁንም ይመልከትላችሁ ብሎ በመጸለይ አሰናበታቸው ኢያቂምና ሐናም ወደ ቤታቸው ተመልሰው በም በጸሎት እግዚአብሔርን እያመሰገኑ ጥቂት ጊዜ እንደቆዩ በ5483 ዓመተ ዓለም በዘመነ ማርቆስ በዕለተ አሁድ ነሐሴ 7 ቀን ሐና ከባሏ ከኢያቂም ፀነሰች ከ6 ወር በኋላ መጽነሷ ታወቀ ዘመዶቿ ወደ ርሷ እየመጡ ከአረጆች በኋላ በመጽነሷ ሆኗን እየዳሰሱ ይረዱ ነበርና ሐና ከዘመዶቿ ወገን በርሴባ የምትባል አንድ አይና አክስት ነበረችት ሆኗን ዳስሳ አይኗን ብትነካው ደህና ሆኖላታል ይህን ዜና የሰሙ ዕውራን አንካሳን እንዲሁም በልዩ ልዩ ደዌ ተይዘው የሚሰቃዩ ሁሉ ማህፀኗን እየዳሰሱ የሚፈውሱ ሆነዋል 2ተኛም ሳሚናስ የሚባል የጦሊቅ ልጅ ከኤዶቅ አጉቱ ቤት ሄዶ ሞተ ዘመዶቹም ሳሚናስ የሚባል የጦሊቅ ልጅ ከኤዶቅ አጉቱ ቤት ሄዶ ሞተ ዘመዶቹም ለመቅበር በአልጋ ላይ አድርገው ይዘውት ወደ ቤተ እግዚአብሔር ሲጓዙ የሐና የአጉቷ ልጅ ነበርና በጣም ትወደው ስለነበር አስከሬኑ ያለበትን አልጋ እየዞረች ስታለቅስ ጥላዋ ቢያርፍበት ተነሥቶ ስብሐት ለኪ እሙ ለፀሐየ ጽድቅ ማርያም ሆይ ለአብ መርዓቱ ለወልድ ወላጁቱ ለመንፈስ ቅዱስ ጽርሐ ቤቱ ደስ ይበልሽ ብሎ ሰገደላት ቤተ አይሁድም ከዚያው ከለቅሶው ነበሩና ምነው ምን አይተህ ነው ለዚህች ሐና የሰገድከው አሉት ሳምናስም

እኔ የሰገድኩ ከዚህች ከሐና ማህፀን የምትወለደው ሕፃን ሰማይና ምድርን ባህርና የብሱን እመቀ እመቃትን አየረ አየራትን ወዘተ የፈጠረ እምላክን ትወልዳለች እያሉ መላእክት በሰማይ ሲያመሰግኗት ሰምቼ ነው እኔንም ያስነሳችኝ እርሷ ናት ብሎ መስክሮ ተመልሶ አርፎአል ይህም ድንግል ማርያም ከተወለደች በኋላ ብዙ ታምራት እንደምታደርግ የሚያመለክት ነው። ጸላእያነ ሠናያት አይሁድ ይህን ሰምተው በማህፀን ሳለ እንዲህ የሚፈውስና ሙት የሚያሥነሣ በተወለደ ጊዜ ምን ታምር ይሠራ ይሆን ብለው በጣም ፈሩ ተንቀጠቀጡ ከፍርሃታቸውም የተነሣ ተሰበሰቡና በድንጋይ ወግረን በእሳት እናቃጥላቸው አቃጥለን እንግደላቸው ብለው ተማክረው ሳለ በመንፈቀ ሌሊት ቅዱስ ገብርኤል ወደ ሐናና ኢያቂም መጥቶ ተነሱና ተከተሉኝ ብሎ እየመራ ወደ አድባረ ሊባኖስ ወሰዳቸው በዚህም ተራራ በ5484 ዓመተ ዓለም ከዘጠኝ ወር በዘመነ ሉቃስ በዕለተ ሰሉስ ግንቦት 1 ቀን ቅድስት ሐና እንደ ፀሐይ የምታበራ እንደ አንበሳ የምታስፈራ መልኳ በጣም የምታምር ልጅ ወለደች መጋ.6፥ 9 በዚህ ገዜ ከአድባረ ሊባኖስ ጀምሮ በኢየሩሳሌም ዙሪያ ብርሃን ታየ እስከ 7 ቀን ሙሉ ከዘመዶቻቸው ከወዳጆቻቸው ጋር በደስታ ሰነበቱ ሐና ከወለደችበት ቦታ ዙሪያ ለታምራት ከአራት ቦታ ላይ ውሃ ፈለቀ ሕፃኗ በተወለደች በ8 ቀኗ ስሟን ማርያም ብለው ሰየሟት ስለምን ማርያም አሏት ቢሉ በዚህ ዓለም ሰዎች ከሚመገቡት ምግብ ሁሉ ለአፍ የሚጥም ለልብ ደስ የሚያሰኝ ልብን የሚመስጥ ማር ነው በገነት የሚገኙ ጸድቃን ከሚመገቡት ምግብ ፈጻድቃን ቅዱሳን በጣም ጂስ የሚያሰኛቸው በገነት ውስጥ በጣፋጭነት ብልጫ ያለው ያም የሚባል ምግብ ነው ስለዚህ ከሁሉ የበለጥሽ ነሽ ሲሉ ማርያም አሏት ሐናና ኢያቂምም ለቤተ እግዚአብሔርም የሚገባ መብዓ አዘጋጅተው ወስደው ቢያቀርቡ በፊት እንቀበላችሁም ሲሉ የነበሩ ሁሉ በክብርና በደስታ ተቀበሉአቸው ከዚያ በኋላ በተወለደች በሦስት ዓመቷ ድንግል ማርያምን ወስደው በዚያን ጊዜ የቤተ እግዚአብሔር ኃላፊ ለነበረው ለሊቀ ካህናቱ ለዘካርያስ አስረክበውታል በሥዕለት የተወለደች ናትና ልጇ ድንግል

ማርያም 7 ዓመት ሲኾናት ህዳር 11 ቀን ሐና አረፈች ኢያቄም ሚያዝያ ሰባት አርፏል ስንክ ይመ. ጸሎታቸውና በረከታቸው በኛ ላይ ይደር አሜን።

የቅዱስ ሚካኤል መቅደም

ሚካኤል ማለት በዕብራይስጥ ቋንቋ ሚ፣መኑ ፣ካ ከመ፣ ኤል አምላክ፤ መኑ ከመ አምላክ እንደ እግዚአብሔር ያለ ማን ነው? ማለት ነው ኪ.ወ.ክ 78 589

ቅዱስ ሚካኤል ዲያብሎስ በትዕቢት ፈጣሪነትን ሽቶ በዓለመ መላእክት ሁከት ባነሳ ጊዜ የቅዱሳን መላእክት ፍታውራሪ ሆኖ ዲያብሎስን የተዋጋ ጽኑዕ ኃያል መልአክ ነው። «በሰማይም ሰልፍ ሆነ ሚካኤልና መላእክቱ ዘንዶውን ተዋጉት ዘንዶውም ከመላእክቱ ጋር ተዋጋ አልቻላቸውም ከዚያም ወዲያ ከሰማይ ሥፍራ አልተገኘላቸውም» ራዕ 12፡7-8 ቅዱስ ሚካኤል ሊቀ መላእክት ነው ይሁዳ በመልእክቱ የመላእክት አለቃ ቅዱስ ሚካኤል በማለት ሊቀ መላዕክትነቱን ገልጾል(ይሁዱ9) ይህችውም ቅሩብ መንበር ተደርጎ የተፈጠረው ዲያብሎስ የተዋት ክብሩ ናት ቅዱስ ሚካኤል ይቅር የሚል ከመዓትም የራቀ ነው ሄናክ 10፡12/ ለሰው ባደረገው በጉነት ለሕዝቡ ሁሉ ታዛዥ ነው።

(ሄናክ 6፡5) ቅዱስ ሚካኤል ስለ እግዚአብሔር ሕዝብ የሚከራከር መልአክ ነው ዲያብሎስ የሙሴን መቃብር ለአሥራኤል አሣይቶ አምልኮተ ባዕድ እንዲፈጽመው በማስተማር በተነሣ ጊዜ የተከራከረውና እስራኤላውያንን የጠበቃቸው ርሱ ነው(ይሁዳ9) እስራኤልን ከጠላቶቻቸው መንጋጋ በማውጣት ይራዳቸው የነበር ቅዱስ ሚካኤል ነው ዳን. 12፡1) ከዋነኞቹ አለቆች አንዱ በማለት ነቢዩ ዳንኤል የገለጠው በባቢሎን ምርኮ የተራዳው ቅዱስ ሚካኤል ነው ዳን. 10፡13-21 እስራኤላውያንን የመራ ዘዳ. 14፡19 የኢያሪኮን ግንብ ያፈርሱ ዘንድ የተራዳ ኢያሱ 5፡14 እሥራኤል እግዚአብሔርን በበደሉና በተማረኩ ጊዜ ስለነርሱ የማለደና ምሕረት ያሰጠ ዘካ. 1፡12 ኢያሱን የጠበቀ ስለርሱም የተከራከረ (ዘካ 3. ፡1) ለእስራኤል

ሕግ ሰጥቶ በሲና አብሮአቸው የነበረ (የሐዋ. 7፡38) ሊቀ መላእክት ቅዱስ ሚካኤል ነው። የሶምሶንን መወለድ ለማኑሄ ያበሰረ መሳ.13፡ 15 እስራኤልን ሊያጠፋ የመጣውን 185000 የአሦራውያንን ሰራዊት የገደለ 2ነገ.19፡ 35-37 ሎጥን ከሰዶም ያወጣ ዘፍ.19፡ 1 በአምልኮተ እግዚአብሔር በመቆየቱ ምክንያት ወደ አንበሶች ጉድጓድ ለተጣለው ለነቢዩ ዳንኤል ስንቅ አስይዞ ነቢዩ እንባቆምን እስከ ባቢሎን ያደርሰው ተረ.ዳን.13፡ 35-38 ሊቀመላእክት ቅዱስ ሚካኤል ነው።

በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ዕለተ ትንሣኤ የመቃብሩን ድንጋይ ገልብጦ ለመግደላዊት ማርያም የታየው (ማቴ 28፡2) ሊቀ ሐዋርያት ቅዱስ ጴጥሮስን ከሄሮድስ እስር ቤት ያወጣው የሐዋ. 12፡7-11) በልቡ እግዚአብሔርን ይፈልግ ለነበረው ለጸሎተኛው ለመቶ አለቃ ቆርኔሌዎስ በዘጠኝ ሰዓት የተገለጠለት (የሐዋ 10፡3) ቅዱስ ሚካኤል ነው / ከቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ የተወሰደ ትምህርት/

ስለዚህ አባቶቻችን የቤተ ክርስቲያን መምህራን የመላእክት አለቃ የክብረ የሚካኤልን በዓል መታሠቢያ በየወሩ በአሥራ ሁለት ቀን እንድናደርግ እዘውናል።

ምእራፍ 12 ቍጥር 16

ህዳር 12 ቀን የቅዱስ ሚካኤል በዓል ነው

አንድ አምላክ በሚሆን በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም በዚህ ዕለት የሰማይ ሠራዊትና የመላእክት አለቃ የሚሆን የክብረ መልአክ የቅዱስ ሚካኤል በዓለ ሢመት መታሰቢያ ነው በዚች ቀን ለሰው ወገን የሚያዝን መልአክ ሁል ጊዜ ከእግዚአብሔር ዙፋን ፊት ቁም ለሰው ሁሉ የሚማልድ መልአክ ነው የነዌ ልጅ እያሱ በንጉሥ አምላል ክቡር ገናና ሆኖ ያየው ይህ ሚካኤል ነው። በአየውም ጊዜ ከግርማው የተነሳ ደነገጠ በግምባሩም ከምድር ላይ ወድቆ ሰገደለት ጌታዬ ሆይ ከኛ ወገን ነህን? ወይስ ከጠላቶቻችን አለው ከሰማይ ሠራዊት ወገን ከአለቆች አንዱ እኔ ነኝ አለው ኢያ. 5፡14 በዚችም ቀን አማሌቅን በእጅህ እጥለዋለሁ በኢያሪኮም ላይ

አንግሥሃለሁ አለው ሰማዕታትንና ቅዱሳንን ገድላቸውን እስኪፈጽሙ ድረስ የሚያጸናቸውና የሚያስታግላቸው ይህ መልአክ ነው።

በዚህ መልአክ ስም በየወሩ በእስራ ሁለት ቀን የበዓል የምጽዋት መታሰቢያ እንዲደረግ ተወስኗል ስለ ምድር ፍሬ ስለ ዝናም መውረድ ስለ ወንዞች ውሃ ስለምሕረት ነፋሳት ከእግዚአብሔር በቀና በፍፁም ደስታ ያስፈጽማቸው ዘንድ እሱ እግዚአብሔርን ሁል ጊዜ ይለምነዋልና። 2ኛም ቅዱስ ሚካኤል እስራኤልን ያወጣበት ሚያዝያ 12 ቢሆንም። ሲቃውንቱ ታሪኩ በዚህ ቀን እንዲነገር አድርገውታል እስራኤል በግብጽ 430 ዘመን ኑረዋል ዘፀ. 12÷40 በስደት ወደምድረ ግብጽ የወረዱትም 70 ነበሩ ዘፍ. 46÷1-27 እስራኤልን አለቅም ያለው ፈርዖን ዘጸ. 7÷3፣10÷1 ፣14÷4 ሮሜ 9÷17 መልአኩ ሚካኤል ፈርዖንና ሠራዊቱን ወደ ባህር እንዳሰጠመና እስራኤልን እንዳሻገረ ዘፀ. 14÷19 -ፍፃሜ እስራኤልን በመንገድ ይጠብቃቸው ነበር ዘፀ. 23÷20 መልአኩ ያማልድ ነበር ዘፀ. 33÷1-5 ዘካ. 1÷12 መዝ.33÷7

ቍጥር 17 ሰኔ 12 ቀን የባሕራን ታሪክ

በአንዲት አገር እግዚአብሔርን የሚፈሩ ባልና ሚስት ነበሩ በየወሩ የመላእክት አለቃ የከበረ መልአክ የሚካኤልን መታሰቢያ ያደርጉ ነበር ይልቁንም በህዳር 12ና በሰኔ 12 በዓሉን ያከብሩ ነበር። በጉረቤታቸው ምሕረት የሌለው አንድ ክፋ ባለፀጋ እነዚህን እግዚአብሔርን የሚፈሩ ሰዎች ይጠላቸው ነበር የከበረ የሚካኤልን በዓል በአደረጉ ጊዜ ይዘብትባቸው ነበር። እግዚአብሔርን የሚፈሩ የሴትዮይቱ ባለቤት ከዚህ ከኃላፊው ድካም ያርፍ ዘንድ የሚሞትበት በደረሰ ገዜ ሚስቱንም ቸር እንድትሆን የከበረ የመላእክት አለቃ የሚካኤልንም በዓል መታሰቢያ እንድታደርግ አዘዛት ይልቁንም በህዳር በአሥራ ሁለት ቀን በሰኔ በአሥራ ሁለት ቀን ታደርግ ዘንድ አዘዛት ያ ሰው በአረፈበት ወራትም ሚስቱ ፀንሳ ነበር ከዚህም በኋላ ያ ሰው አረፈ ወደ መንግሥተ ሰማያትም ገባ ሚስቱ ለመውለድ ደርሳ ምጥ ያዛት መከራውም ፀናባት እንዲህም አለች የእግዚአብሔር መልአክ ቅዱስ

ሚካኤል ሆይ እዘንልኝ ስለኔም እግዚአብሔርን ለምነው አሁን ከአለሁበት ከዚህ ጭንቅ ያድነኝ ዘንድ በእግዚአብሔር ዘንድ ታላቅ ባለሟልነት አለህና ይህን በተናገረች ጊዜ ያለችበት ቤት ብርሃን ሆነ ያን ጊዜ ከጭንቀቷ ዳነች መልኩ ያማረ ወንድ ልጅም ወለደች የእግዚአብሔር መልአክ ሚካኤልም ከሰማይ ወርዶ የወለደችውን ሕፃን ባረከው እግዚአብሔር ይህ ብላቴና ምህረት የሌለው የዚህን ባለፀጋ ገንዘብ ሀብቱን ሁሉ እርሻውንም ይወርሳል ብሏል አለ። በዚህ ጊዜ ያ ባለፀጋ በዚች ሴት ቤት መስኮት በኩል ሆኖ ይመለከት ነበር ይህን በሰማ ጊዜ ኃዘን ደረሰበት ብላቴናውንም ይገድለው ዘንድ ምክንያት ይፈልግ ነበር ብላቴናውን ግን በመላእክት አለቃ በከበረ መልአክ በሚካኤል ልመና እግዚአብሔር ይጠብቀው ነበር። ዕድሜው አሥር ዓመት በሆነ ጊዜ የእናቱ ገንዘብ አለቀ ያ ርህራሔ የሌለው ባለፀጋ በዚያች ሴት ላይ ምክንያት ፈጥሮ ልጅሽን ስጭኝ ይላከኝ እኔ አበላዋለሁ እኔ አለብሰዋለሁ ለአንቺም ሐያ ወቂት ወርቅ እስጥሻለሁ አላት ከባለፀጋው ይህን ነገር በሰማች ጊዜ ስለችግሯ ደስ አላት እሱም ሐያ ወቂት ወርቅ ሰጣት እሷም ልጇን ሰጠችው ያንንም ሕፃን በወሰደው ጊዜ ፈጽሞ ደስ አለው ባለፀጋውም የምፈልገው ተፈጻሚልኝ አለ። ከዚህ በኋላ በብላቴናው ቁመት ልክ የእንጨት ሳጥን ሠርቶ ከውስጡ አግብቶ በላዩ ዘጋበት ሳጥኑንም ወስዶ ከባሕር ጣለው እንደዚሁ የሳጥኑን መክፈቻም ከባሕር ጣለው ። በእግዚአብሔርም ፈቃድ ያ ሳጥን በውሀው ላይ ይንሳፈፍ ነበር። ኒቆ ወደተባለውች ወደ አንዲት አገር ወደብ እስኪደርስ ድረስ በዚያች አገርም በግ የሚያረባ በባሕሩ አጠገብም በጉችን አሰማርቶ የሚጠብቅ አንድ ሰው ነበር ያን ሳጥንም ባየው ጊዜ አውጥቶ ወደ ቤቱ ወሰደው ሣጥኑን እንዴት እክፍተዋለሁ እያለ ያስብ ነበር ይህን ሲያስብ እግዚአብሔር በልቡናው ወደ በሕር ይሔድ ዘንድ ሃሳብ አሳደረበት ፈጥኖም ሔደ አንድ ሰውም ዓሣ ሲያጠምድ አገኘ በግ ጠባቂውም አለ ወጥመዱን (መረብህን) በኔ ስም ከባህር ጣለው ለተያዘውም ዓሣ ዋጋውን እስጥሃለሁ አለው። እንደነገረውም መረቡን ጣለ ታላቅ ዓሣም ተያዘለት ለዚያ ሰውም ዋጋውን ሰጠና ዓሣውን ይዞ ወደቤቱ ሔደ በእሳቱ ጠብሶ ከቤተሰቡ ጋር ይበላው

ዘንድ ጠባው የዓሣውንም ሆኖ በቀደደ ጊዜ በውስጡ መክፈቻ አገኘ። በልቡናውም ምናልባት ይህ መክፈቻ የዚህ ሣጥን ይሆን? ብሎ መክፈቻውን በሣጥኑ ቀዳዳ በአገባው ጊዜ ፈጥኖ ተከፈተ የበግ ጠባቂውም ፈጽሞ አደነቀ በሣጥኑ ውስጥም ያ ባለፀጋ ሊገድለው የወደደውን ብላቴና አገኘው ባየውም ጊዜ ተደሰተ። ከባሕር ስላገኘው ስሙን ባሕራን አለው በሱም ዘንድ እንደ ልጅ ሆነ ያ ባለፀጋ ከሚኖርበት አገርም የበግ ጠባቂው እስከሚኖርበት አገር የአሥር ቀን ጉዳና ይሆናል። ከብዙ ቀን በኋላ ርሕራኄ የሌለው ያ ባለፀጋ ንግድ ሊሔድ ወደደ መንገዳም ያ የበግ ጠባቂ ከአለበት ቦታ ፀሐይ ሲገባ ደረሰ በግ ጠባቂውንም በአንተ ዘንድ የማድርበት ቦታ አለን ዋጋህንም እስጥሃለሁ አለው የበግ ጠባቂውም ወደቤቱ አገባው ልጁንም ባሕራን ብሎ ሲጠራ ባለፀጋው ያን ስም በሰማ ጊዜ ጠባቂውን ልጅህ ነውን ብሎ ጠየቀው ጠባቂውም አዎን ልጄ ነው ይህንን ጉልማሳ ሕፃን ሳለ በሣጥን ውስጥ ከባሕር ላይ አግኝቼ እንደ ልጄ አድርጌዋለሁ ስለዚህም ስሙን ባሕራን አልኩት አለው። ባለፀጋውም ይህን ነገር በሰማ ጊዜ በልቡናው እጅግ አዘነ ያ ልጄ እሱ ሊገድለው ወደባሕር የጣለው ብላቴና እንደሆነ አወቀ በነጋውም ያ ባለፀጋ ሰይጣናዊ ምክንያት ፈጥሮ የበግ ጠባቂውን ይህን ብላቴና ከዚህ አገር ወደ ቤቱ ልላከው ስጠኝ እነሆ ለአንተም ዋጋህን ሐያ ወቂት ወርቅ እስጥሃለሁ በቤቱ አንድ ነገር ዘንግቼአለሁና አለው የበግ ጠባቂውም ስለ ገንዘቡ ደስ አለው ብላቴናውንም ጠርቶ ልጄ ባሕራን ና ይህ የከበረ ሰው ወደቤቱ ስለሥራ ሊልክህ ነው በደህና ትመሰላለህ አለው አባቴ ሆይ እሺ ያዘዝከኝን አደርጋለሁ አለው ያን ጊዜም ያ ባለፀጋ ደብዳቤ ጽፎ ወደ ሹሙ እንዲህ ብሎ ላከ ይህች ደብዳቤ በተነበበች ጊዜ ያመጣትን ስሙ ባሕራን የተባለውን ሰው ገድለህ ከጉድጓድ ጣለው ይህንንም ማንም ማን አይወቅ በዚች ደብዳቤ ውስጥም በመካከላቸው ያለውን ምልክት ጽፎ ደብዳቤውን አትሞ ለባሕራን ሰጠው ለመንገዱም ስንቅ ሰጠው ባህራንም ወደ ተላክበት ሔደ በጉዳና ሲሔድም በሱና በዚያች አገር መካከል የአንድ ቀን መንገድ እንደቀረው እነሆ የመላእክት አለቃ ክቡር መልአክ ሚካኤል በንጉሥ መልእክተኛ አምሳል በፈረሰ ላይ ሆኖ ወደሱ መጥቶ እንዴት አደርክ የት

ትሔዳለህ ምን ይዘህል አለው ባሕራንም ከአንድ ባለፀጋ ሰው መልእክት ይገኘለሁ ወደ ቤቱ ልኮኛል አለው የከበረ መልአክ ሚካኤልም ደብዳቤውን አሳየኝ አለው ባሕራንም ፈርቶ ደብዳቤውን ሰጠው መልእኩ ግን ደብዳቤውን እፍ ብሎ በውስጡ የተጻፈውን አጠፋው መዝ.90፥ 11 እኔ ባለፀጋው እገሌ ነኝ ይህን ደብዳቤ የያዘውን ሰው ወደናንተ ልኬዋለሁ እገሊት የምትባል ልጅን አጋቡት በቤት በእዳሪ ያለውን ገንዘቤን ሁሉ እኔ ሰጥቼዋለሁ በንግድ እኔ እቆያለሁና አትጠብቁኝ በገንዘቤ ሁሉ ላይ ሥልጣን ሰጥቼዋለሁና በቤቱ የወደደውን ያድርግ በኔና በእናንተ መካከል ምልክቱ ይህ ነው ብሎ አትሞ ሚካኤል ለባሕራን ሰጠው ከባለፀጋው ቤት ሔደህ ደብዳቤ ስጥ በጉዳናም እኔ እንዳገኘሁህ አትናገር እንዳይገልህ ይህን ደብዳቤ ለውጪዋለሁ አለው። ጌታዬ ሆይ እኔ ያዘዝከኝን አደርጋለሁ ብሎ ባሕራንም መንገዱን ሔደ ወደዚያች አገርም ደረሰ የዚያን የባለፀጋ ቤትም ጠየቀ ወደዚያም አደረሱት ደብዳቤውንም ለሹሙ ሰጠው። በአነበባትም ጊዜ በውስጧ ያለውን አስተዋለ ምልክቱም እውነት እንደሆነ አወቀ። ያን ጊዜም ለባሕራን ከባለፀጋው ልጄ ጋር ታላቅ ሠርግ ደስታ እያደረጉ ዓርባ ቀን ተቀመጡ ሠርጉ ከተፈፀመ በኋላ ያ ባለፀጋ ወደ አገሩ ተመለሰ የጨዋታና የደስታ ድምጽ በሰማ ጊዜ ይህ የምስማው ምንድን ነው? ብሎ ጠየቀ ባሕራን በሚባል በአንድ ጉልማሳ እጅ ደብዳቤህ ስለደረሰ ልጅህንም እንዲያገባት ስለእዘዝክ ለሱ ሰጥተውታል እነሆ በመዓልትም በሌሊትም ተድላ ደስታ ሲያደርጉ ዓርብእ ቀን ነው ብለው ሰዎች ነገሩት። ገንዘብህን ቤትህን ወንዶችንና ሴቶች አገልጋዮችህን ንብረትህንም ሁሉ በደብዳቤህ እንደ እዘዝክ ሰጡት አሉት ያም ባለፀጋ ይህን ቃል በሰማ ጊዜ በታላቅ ቃል ጮሆ ከፈረሱ ላይ ወደቀና ወዲያውኑ ሞተ አጋንንትም ነፍሱን ተቀብለው ወደሲኦል አወረዱት ሚስቱም የባሏን ሞት በሰማች ጊዜ ከደርብ ላይ ወድቃ በድንጋጤ ሞተች። ያም ባሕራን የተባለ ብላቴና በየወሩ በአሥራ ሁለት ቀን የመላእክት አለቃ የቅዱስ ሚካኤልን በዓል መታሰቢያ እያደረገ ደስ ብሎት ኖረ ባሕራንም በመንገድ የታየው በደብዳቤውም ውስጥ የተጻፈውን አጥፍቶ ለውጦ የሕይወትን መልእክት የጻፈለት የመላእክት አለቃ ክቡር መልአክ

ሚካኤል እንደሆነ ተረዳ ከዚህም በኋላ በመላእክት አለቃ በክብረ መልአክ
 ሚካኤል ስም ያማረ ቤተክርስቲያን ሠራ በውስጧም ሥዕሉን አሳለ። በሱም
 ብዙ ድንቅ ድንቅ ተአምራት ታዩ የታመሙትም ዳኑ ባሕራንም በዚች ቤተ
 ክርስቲያን ላይ ቅስና ተሾሞ እስከ ዕለተ ሞቱ ለመላእክት አለቃ ለክብረ
 መልአክ ሚካኤል እያገለገለ ኖረ እሱም አባትና እናቱም ልጆቹም የዘለዓለም
 ሕይወትንና መንግሥተ ሰማያትን በመላእክት አለቃ በክብረ መልአክ
 በሚካኤል አማላጅነት ወረሱ በመላእክት አለቃ በቅዱስ ሚካኤል ምልጃና
 ልመና የምህረት አምላክ የሕይወት ተስፋ የሚሰጥ ለነዚህ ብቻ አይደለም
 መታሰቢያውን ለሚያደርጉ ሁሉ ነው እንጂ የመልአኩ ረድኤትና በረከት
 በሁላችን ላይ ይኑር። አሜን።

ምእራፍ 13 ቊጥር 18

ታኅሣሥ 13 ቀን ቅዱስ ሩፋኤል ቅዳሴ ቤቱ

ሩፋኤል /ዕብ./ /ሩፋ/ ፈውስ /ኤል/ አምላክ ዘሥዩም ዲቦ
 ፈውስ / በፈውስ ላይ የተሾመ/ማለት ነው ኩፋ 10፡7 መጽሐፈ
 ሄናክም በሰው ቁስል የተሾመው ከክቡሩ ከመላእክት አንዱ ሩፋኤል ነው
 ይላል (ሄናክ 6፡3) እንዲሁም ሰዳዴ አጋንንት መሆኑንም ያስረዳል ሄናክ
 10፡8 / ጉርጉርያስ ዘዐቢይ በዓለ መድኃኒት ዘእግዚአብሔር ብሉታል
 ፈታሔ ማህፀንም ይባላል እናቶች ሲወልዱ መከራ እንዳይበዛባቸው የሚራራ
 ነው። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የቅዱስ ፊፋ ኤል አማላጅነት ተራዳኪነት
 በሰፊው ተዘርዝሮ የምናገኘው በመጽሐፈ ጦቢት ነው ከጌታችን ልደት
 በፊት በ3ኛው መ/ክ/ዘ በተጻፈው በዚህ ጽሑፍ ላይ ጦቢት የተባለው በፋር
 የተማረክ ጽኑ እሥራኤላዊ ዕለተ ሞቱ በደረሰ ጊዜ በሜዶን አገር ገባኤል
 በተባለው ሰው እጅ ያስቀመጠውን ገንዘብ ለማምጣት ወደደ ይህንንም ለልጅ
 ለጦቢያ ነገረውና ሊልከው አስበ ከዚያም አገሩን አላውቀውም ስላለሩ
 አብርህ የሚሄድ ሰው ፈልግ እኔም የድካሙን ዋጋ እከፍለዋለሁ አለው
 መልአኩ ሩፋኤልም ሰው ተመስሎ ለጦቢያ ተገለጠለትና አብርት ወ
 ሜዶን ለመጓዝ ፈቃደኝነቱን ነገረው ጦቢትም አገሩንና ወገኑን ቢጠይቀው

የታላቅ ወንድምህ የአናንያ ዘመድ አዛርያ ነኝ አለው አዛርያ ማለት
 እግዚአብሔር ተራዳኪ ማለት ነው። ጦቢትም ከአዛርያ ጋር ዋጋ
 ተነጋግረው ስንቅ እስያዛቸውና ጦቢያንና አዛርያን ላካቸው። አዛርያ
 በመንገድ ጦቢያን ይረዳው ነበር። ጦቢያ ከጤግሮስ ወንዝ ሲታጠብ ዓሣ
 ሊውጠው መጣ። ሳይፈራም ይዞ ሆዱን ቀዶ ጉበትና ሃምቱን ወስዶ ከዕጣን
 ጋር አጨሰና በዓስማንድዮስ ሰይጣን ሰባት ወንድ የገደለች የራጉኤል ልጅ
 ሣራን አድኖ አግብቷል። ገንዘቡን ይዘው ሲመለሱም ለአባቱ ከዓሣ ሆድ
 የወጣ መድኃኒት / ጦቢት ታውሮ ስለነበር/ ለጦቢያ ሰጠው ጦቢትም በዚያ
 መድኃኒት ታሽቶ ዓይኑ በራለት። ጦቢያ ለአዛርያ ዋጋውን ካመጣው ገንዘብ
 ግማሹን እንዲወስድ ነገረው አዛርያም ጦቢያና ጦቢትን ጠርቶ ሰማያዊ
 ምሥጢር ገልጦ አስተማራቸው መከራቸው መልአኩ ሩፋኤል መሆኑንም
 ገለጠላቸውና ወደ ሰማይ ዐረገ / መጽሐፈ ጦቢት 8፡1፣ 12፡15 ጳጉሜ 3
 በዓለ ሲመቱ ነው ስንክ ይመልከቱ።

ቊጥር 19 ነሐሴ 13 ቀን ደብረ ታቦር

ደብረ ታቦር ማለት ደብር ተራራ ሲሆን ታቦር የቦታው ስም ነው
 ከኢያቦር ወገን የነበረ ቦር የሚባል ሰው ነበርና በሱ ስም ታቦር አሉት
 ታቦር ማለት ትልቅ ማለት ሲሆን ታን ጨምረው ታቦር ብለውታል በዚህ
 ተራራ ላይ ነቢያቱ ዲቦራ ከባርቅ ጋር በመሆን የከነዓናውያን ንጉሥና የጦር
 መሪ ሲሳራንና ኢያቡስን በጦርነት ድል አድርገውበታል ዲቦራ ማለት ንብ
 ማለት ሲሆን ነቢይቲቱም ከጦርነት ድል በኋላ መስዋዕት ሰውታበታለች
 መሳፍንት 4፡5-24።

ታቦር ከገሊላ ባሕር በስተምዕራብ ደቡባዊ በኩል የሚገኝ ተራራ
 ሲሆን ከ572 ሜትር በላይ ከፍታ ያለውና የዛፋ ሽታ ከተመረጠ ሽቶ ይልቅ
 መልካም መዓዛ ያለው ነው። ሳሙኤልም ትንቢት ተናግሮበታል ሳኦልም
 ከ3 ሰዎች ጋር በተራራው ላይ ተገኝቶበታል 1ኛ ሳሙ. 10፡3 1ኛ ዜና. 6፡
 77 በዚህ በደብረ ታቦር ተራራ ላይ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ 3ቱን
 ባለሟሎች ጴጥሮስንና የዘብዴዎስን ልጆች ዮሐንስንና ያዕቆብን ይዞ ወጥቶ

ብርሃነ መለኮቱን ገለጠ አንድነቱና ሦስትነቱ ተመስከረ በጥምቀቱ ጊዜ የተነገረው የምወደውና የወለድኩት ልጄ ይህ ነውና እርሱን ስሙት የሚል ቃልም ተሰማ በእርሞንኤምና በታቦር ተራራ ላይ ያለው በረዶ እየሟሟ ወደ ዮርዳኖስ ባሕር ይገባል በስሙም ደስ ይላቸዋል መዝ. 88÷12 ዘዳ. 4 በዚህ ተራራ ላይ ድንቅ ነገር ከመሥራቱም ሌላ ታቦር በዛቡሉን ዕጣ ውስጥ ያለ ለሚራራ ልጆች የተሰጠ ቦታ ሲሆን በተራራው ማማርና ውበት ጭምር እንደነበረ ነው ጴጥሮስም በዚህ ቦታ አንድ ዳስ ለአንተ አንድ ዳስ ለኤልያስ አንድ ለሙሴ ሠርተን እንኩር በማለት ተናገረ ማቴ.17÷1 ማር. 9÷2 ሉቃ. 9÷28። ታቦር ማለት በዕብራውያን ሲሆን ጌታ ብርሃነ መለኮቱን ለሐዋርያት በገለጠላቸው ጊዜ ብርሃኑ ከታቦር ተራራ አልፎ እስከ አርሞንኤም ተራራ ድረስ ገብቶአል ተራራው የወንጌል ምሳሌ ነው ወንጌል ሲማሯት ትከብዳለች ከተረዷትና ከተማሯት በኋላ ጽድቅና ኩነኔ አበጥራ ታሳያለች ተራራውም ሁሉንም እንደሚያሳይ ወንጌልም መንግሥተ ሰማያትንና ገሐነመ አሳትን አበጥራ ታሳያለች የተራራውም ስር የኦሪት ምሳሌ ሲሆን ኦሪት ሕግን ጠብቃ አበውን አሥነሥታ ትጸኢት አናግራ ስትገዛ እስከ ክርስቶስ ደርሳለችና ወደ ተራራው 3ቱን ሐዋርያት ይዞ ሲወጣ ስምንቱንና ይሁዳን ከእግረ ደብር ትቶአቸው ወጥቶአል ብርሃነ መለኮት ሲገለጽ ለ8ቱም አብሮ ተገልጿላቸዋል ይሁዳ ግን ሳይገለጽለትና ሳይታደል ቀርቶአል ብርሃነ መለኮቱን በሌላ ቦታ ተራራ ያሳደረገው አስቀድሞ በነቢዩ ዳዊት ያናገረውን ትጸኢት ለመፈጸም ነው። በደብረ ታቦር ተራራ ላይ ሙሴና ኤልያስ ይነጋገሩት የበረው ትጸኢት ጴጥሮስ የሰማው ሙሴ ባሕሩን ብከፍል የእስራኤልን ጠላት ባጠፋ በደመና ብጋርዳቸው መና ባወርድላቸው ከክፋታቸው መመለስና እነሱን ማዳን አልቻልኩም ሲል ኤልያስም እኔ ሰማይን ብለንም አሳትንም ባዘንበ መትንም ባሥነሣ አስራኤላውያንን ከክፋታቸው መመለስና ወደ ሕይወት ማስገባት አልቻልኩም በማለት ከጌታ ጋር ሲነጋገሩ ጴጥሮስ ስምቶ ነበር በዚህ ቦታ ዳስ ሠርተን እንኩር ያለው ከዚህም ሌላ ሙቶ የነበረው ሙሴና በአሳት ሠረገላ ያረገው ኤልያስ

ሲጸልፎ ታይተዋል። በዚህ ምክንያት ደብረ ታቦር በቤተክርስቲያን ትመሰላለች በዚች ደብረ ታቦር ላይ ብርሃን ተተክሎ ርእሰ አበው አብርሃምና ኖህ ቀስተ ደመና ተተክሎ አይተዋል በዚህም ኖህ አይቶ መካነ ብርሃን ብሎ ጠርቶታል።

1ኛ በነሐሴ 13 ቀን ብርሃነ መለኮቱ የተገለጠበት ዕለት በዓለ ደብረ ታቦር ይከበራል በዚህም ምክንያት መብራት ይበራል ጆራፍ ይጮሐል ቡሄ ዳቦ ይጋገራል እነዚህም ሁሉ ምሳሌ አላቸው መብራት የሚበራው 12፡ ለ13 ዋዜማ ሌሊት በዋዜማው ማታ በ3 ሰዓት ሲሆን ይህም የብርሃነ መለኮቱ ምሳሌ ነው። አንዳንዶቹ በ13 ለ14 ዋዜማ በዓሉ ከአለፈ በኋላ ያበራሉ ይህም ስህተት ነው መብራት ያለበት በዋዜማ ነው 2ኛ የቡሄው ታሪክ ደግሞ በአበው አነጋገርና ምሳሌ ቡሄ ማለት በእብራይስጡ ቋንቋ ቦሃ አበራ ማለት ሲሆን በአማርኛ ቡሄ የቦካ ማለት ነው ሊቃውንት በተለያዩ መልኩ ይተርጉሙታል ይመስሉታል ይህ ዓይነቱ ሥርዓት መከበር የጀመረው በሀገራችን በዘርዓ ያዕቆብ ዘመን ነው 3ኛ በበዓለ ደብረ ታቦር ጊዜ ዳቦ እየተጋገረ ለልጆቹ ይሰጣል ይህም ምሳሌ አለው ብርሃነ መለኮቱ ከደብረ ታቦር ተራራ እስከ አርሞንኤም ተራራ ድረስ ሲያበራ ልጆች እረኞች ቀን መስሉአቸው እዚያው ስላመሹ ወላጆቻቸው ዳቦ ይዘው ሄደው ዳቦውን አድለው ነበር አንዳንዶቹ ሊቃውንት ደግሞ ሲመስሉት ጌታ ከደብረ ታቦር ከወረደና ሐዋርያትን ይዞ ወደ ከተማ ሲገባ ምግብ የቀረበለት እርሾ ያልበዛበት ዳቦ ስለነበረና ጌታም እያነሳ ለሐዋርያት ስለሰጣቸው ጌታን እንደ አባትና እናት ሐዋርያትን እንደ ልጆች ይመስሉታል። 4ኛ የአብነት / የቆሎ/ ተማሪዎች እየለመኑና ለምነው ካገኙት ውስጥ በዓመቱ የደብረ ታቦርን በዓል በመደገስ ሰውን በመጋበዝ እንግዳ በመቀበል ያከብሩታል ይህም ምሳሌ አለው ለደቀ መዛሙርቶቹ ምስጢሩን የገለጠ ጌታ ለእኛም ምስጢሩንና ትምህርታችንን እንዲገልጥልን በማለት ሲሆን ጌታም ሦስቱን ባለሟሉቹን ይዞ ከተራራው ሲወርድ ከተራራው ሥር ያሉት ደቀ መዛሙርት ግብዣ በመጋበዝ እየተደሰቱ ሰላክበሩ የዚህ ምሳሌ ነው። 5ኛም የአብነት ተማሪዎች / የዜማ/ በመለመን ይደግሳሉ በአዲስ አበባ

ከተማም በአንዳንድ አድባራት እየተለመነ አስቀዳሽ ይጋበዛል ድሆችም ይጋበዛሉ ምሳሌው ይህ ነው 5ኛ ስለጅራፍ ጉዳይም አበው እንደሚመስሉት ጌታ በደመናው ውስጥ ሆኖ ድምፁን ስለአሰማ ልጆቹም ከብርሃኑ የተነሳ ቀን መስሉአቸው ስለነበር ድምፁን ስለሰሙ የዚያ ምሳሌ ሲሆን ከተራራው ላይ ያሉት ድምፅ ሲሰሙ ከተራራው ሥራ ያሉትም ተገልጾባቸው ድምፁን ሰምተዋል በዚህ ምክንያት የእግዚአብሔር ድምፅ ቃሉ ነጉድጓድ ስለሆነ ጅራፍ የዚህ ምሳሌ ነው እግዚአብሔር በሰማያት አንጉድጉደ ይላልና መዝ. 17÷13 ዮሐ÷12÷19 በዚህ ደብረ ታቦር ተራራ ላይ ከነቢያት መርጦ ሙሴንና ኤልያስን ያመጣበት ምክንያት ሙሴ ፊትህን አሳየኝ ብሉት ነበርና ጌታም በኋላ ሥጋ ለብሼ መስዋዕት ሁኜ በደብረ ታቦር እገለጥልሃለሁ ብሉ ነገረው ዘፀ. 33÷18-25 ዘጉ. 12÷8 2ኛም ኤልያስን በኋላ ዘመን በደብረ ታቦር ምስክር ትሆነኛለህ ሚል. 4÷5 ባለው ቃል መሠረትና የፊልጶስ ግዛት በነበረችው በቂሳርያ እኔን ሰው ማን ይለኛል ብሉ ሐዋርያትን ሲጠይቃቸው ግማሾቹ ሙሴ ነህ የሚሉ አሉ ግማሾቹም ኤልያስ ነህ የሚሉ አሉ ብለው ስለአሉት ሙሴም ኤልያስም ያለመሆኑንና ይልቁንም አምላካቸው መሆኑን ለመግለጽ ነው ማቴ 16÷13 በደብረ ታቦር ተራራ ላይ ብርሃነ መለኮቱን የገለጠው ነሐሴ 13 ቀን ነበር ከፃኙ ዐበይት በዓላትም አንዱ ነው ጌታ ብርሃነ መለኮቱን በገለጠ ጊዜ ግርማ መለኮቱ ስለአስፈራቸው ኤልያስም በመጣበት ሰረገላ ሲበር ሙሴም ደንግጦ ከመሬት ወደቀ (ተነጠፈ) በዚህም ጊዜ ቀድሞ ፊትህን አሳየኝ ይለው የነበረው ስለአቃጠለው የአንተን ፊት አይቼ እንደዚህ ከመሆን ለብዙ ሺህ ዘመናት ተኝቼባት የነበርኩት መቃብራ ትሻለኛለች ብሉ ተናግሮ ወደ መቃብሩ ተመልሷል ዘዱ. 34÷4 የአብ ረድኤትና በረከት በኛ ላይ ይደር። አሜን።

ምዕራፍ 14 ቍጥር 20

ጥቅምት 14 ቀን አቡነ አረጋዊ

በለድስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን መጀመሪያ ላይ በአክሱም ነግሠ በነበረው አፃ ገብረ መስቀል ዘመነ መንግሥት በነበረው ሊቅ በቅዱስ ያፌድ

አማካይነት ታሪክና በምሥራቅ ትግራይ ሀገረ ስብከት ጉሉ መካዳ ወረዳ ልዩ ስሙ መዝብር በሚባል ቦታ ስለሚገኘው የጥንታዊ ገዳም ደብረ ዳሞ አመሠራረት ይዘረዝራል። ወራቱን በምዕራፍ በመከፋፈል መሠረታዊ ታሪኩን እንዲህ እያለ ጀምሯል። እንጦንስ መቃርስን ወለደ መቃርስ ጳኩሚስን ወለደ ጳኩሚስ አባ አረጋዊን ወለደ በማለት የአስኬማና የቆብን ትውልድ ሐረግ ለአቡነ አረጋዊ ይገልፀዋል በሥጋ ትውልዱም ወላጅ አባቱ ከሮም ነገሥታት ዘር ሆኖ እናቱ አድና ወንድሞቹም ቴዎድሮስና ገብረ አምላክ እንደሆኑ ያስረዳል።

አቡነ አረጋዊ ገና በወጣትነቱ ከቤተመንግሥት ወጥቶ ከሮም ወደ ግሪክ ዳውናስ ወደ ተባለ የጽርዕ ገዳም በሄደ ጊዜ አቡነ ጳኩሚስ የተባለው የገዳሙ አበምኔት ተቀበለው በዚሁ ገዳም ውስጥም ቅዱሳት መጻሕፍትን ተማረ። በአቡነ ጳኩሚስ እጅም መነኮሰ ከ4 ዓመት ቆይታ በኋላ አቡነ ጽህማ ኸለንጾኪያ አቡነ ጉባ ከኪልቂያ አቡነ አፍጼ ከሮምያ አቡነ ጳንጦሎዎን ከሮምያ አቡነ አሌፍ ከቂሳርያ ተሰብስበው አቡነ ጳኩሚስና አቡነ አረጋዊ ወደ አሉበት ዳውናስ ገዳም መጥተው ሁሉም በአቡነ ጳኩሚስ እጅ ከመነኮሱ በኋላ በአንድነት ተቀመጡ አቡነ አረጋዊ ሌሎችም ሰባት መነኮሳት ጓደኞቹ በገዳሙ ዳዋናስ ሲቀመጡ በቅዱሳት መጻሕፍት ተጽፎ እንደ አነበቡት ሁሉ እንዲህ የሚል ህልም አዩ ወካዕበ ሰምዑ ወረከቡ እመጻሕፍት ቅዱሳት ዘክመ ወሀባ ኪዳነ እግዚእን ኢየሱስ ክርስቶስ ለእግዝእትነት ማርያም ከመ ይኩንዋ አሥራተ ምድረ አዜብ እለ ይገብሩ ተዝካራ ወሕዝባኒ የዋሃን እሙንቱ ነገሥታቲሃ ርቱዓነ ሃይማኖት ወእቱስ አቡነ አረጋዊ ምስለ ቅቺ አብያዲሁ ቦሉ ወሀደሩ በአሁኑ ሌሊት ሀበ ምድረ አክሱም በማለት ገድለ አረጋዊ ይገልጻል።

አቡነ አረጋዊ በመንፈስ እግዚአብሔር ተመስጦ ያያትን ቅድስት ኢትዮጵያን አልአሜዳ በነገሠ በስምንተኛው ዓመት መሆኑን ይገልጻል ስምንቱ ቅዱሳን በአክሱም ለብዙ ጊዜያት ከተቀመጡ በኋላ አቡነ ገረማ /ይስሐቅ/ ዘደብረ መደራ ወደ ኢትዮጵያ እንዲመጡ መልእክት ልከባቸው ቅዱስ ገብርኤል በክንፉ ተሸክሞ እንዳመጣቸው በገድለ አረጋዊም ሆነ

በገድለ አባ ገሪማ ተገልጿል ተሰዓቱ ቅዱሳን አልአሜዳ ከሞተ በኋላ ታዜና የተባለው የእፃ ካሌብ አባት እስከነገሠበት ጊዜ ድረስ አጠቃላይ ለ12 ዓመታት በአቡነ አረጋዊ ቃለ ማህበርነት በአክሱም ከተማ ቤተቀጢን ከተባለ ቦታ በአሁኑ ወቅት ከዳዕሮ ኤላ በስተሰሜን ምዕራብ በሚገኝ ስፍራ በሀብረት ተቀምጠዋል። ተሰዓቱ ቅዱሳን በቤተቀጢን በአንድ ቦታ በሀብረት መቀመጡ አግባብ እንዳልሆነ ከተመካከሩ በኋላ የየራሳቸውን ገዳም መሥርተው መቀመጥና በሀገሪቱ እየተዘዋወሩ ወንጌሉ መንግሥትን በመስበክ ማስተማርና አብያተክርስቲያናትን ማገጸ እንደሚገባቸው ተሰማሙ እግዚአብሔር ወደየመራቸው ቦታም ተሰማሩ እስከ ዛሬ ድረስ የኢትዮጵያ ጥንታውያን ቅዱሳት ገዳማት የሚባሉትን ታላላቅ ገዳማት መሠረቱ እነሱም አባ ሊቃኖስ በደብረ ቄናጽል አባ ጳጉሜዎን በደብረ ጸማዕት አባ ገሪማ በደብረ መደራ አባ ጽሕማ በፀድያ አባ አፍፄ በየሐ አባ አሌፍ በብሕዛ አባ አረጋዊ በደብረ ዳሞ አባ ይምዓታ በገረዓልታ አባ ጉባ በጠቀራ ናቸው። የተሰዓቱ ቅዱሳን ገዳማት ስርጭትና አመሠራረት ከላይ እንደተገለጸው መሆኑን ከተረዳን ወደዋናው ርዕሳችን የአቡነ አጋዊ ገዳም ደብረ ዳሞ አመሠራረት ታሪክ እንመለሳለን አቡነ አረጋዊ የረማትን መንደር ደብረ መድኃኒትን ለቆ ወደ ደብረ ዳሞ አቅጣጫ ተመለከተ ገና በሩቅ አምባዋን እንዳያት ሦስት ጊዜ ሰገደና ወደዚያው ጉዞውን ቀጠለ በመንገድ ላይ አንድ የወይራ ዛፍ አግኝቶ በሥርዋ ዕረፍት አደረገ በዚያች የወይራ ዛፍ ሥር በዕረፍት ላይ እንዳለ ጋኔን የያዘው በሽተኛ ቀርቦለት በጸሎት ፈወሰው ይህች ፈውስ ያደረገባት ቦታ አውላላ ማሕበር ተብላ ትጠራለች እስከ ዛሬ ድረስ ወደ ደብረ ዳሞ የሚሄዱ መናንያንና ሌሎች ምእመናን በዚች ቅድስት ቦታ ዕረፍት አድርገው አቡነ ዘበሰማያት ደግመው ድካማቸውን ካሳለፉ በኋላ ወደ ደብረ ዳሞ ገዳም ጉዙአቸውን ይቀጥላሉ።

አቡነ አረጋዊ አውላዓ ማህበር በተባለች ቅድስት ቦታ በሽተኛውን ከፈወሰ በኋላ ወደ ደብረ ዳሞ ሲገሰግስ ከአንድ ትልቅ ወንዝ ደረሰ። በወንዝ አጠገብ አንድ በሽተኛ ሰው አጋጥሞት በፀሎት ከፈወሰ በኋላ ርሱም በወንዙ ውሃ ሰውነቱን ታጥቦ ከዛሬ ጀምሮ ይህ ወንዝ ለህመማን ፈውስ ይሁን

በማለት ወንዙን ባረከው ወንዙን ተሻግሮ አቀበቱን ሲይዝ ምስጉግ ከተባለች ነጭ አለት ደረሰ። የለበሰውን አጽፍ በዓለቱ ላይ ዘርግቶ ቢቀመጥበት ለተለምዶ ይሆን ዘንድ አጽፋ ከዐለቱ ላይ ተጣብቆ ድንጋይ ሆኖ ስለቀረ እስከ ዛሬ ድረስ ይታያል። አቡነ አረጋዊ ምስጉግ ከተባለው ዐለት ላይ አጽፋን ትቶ ለመጨረሻ ጊዜ ማረፊያ እንድትሆነው ወደሚመኘው ቦታ ወደ ደብረ ዳሞ አምባ ግርጌ ተጠጋ ወደ አምባው ለመውጣት ከምሥራቅ እስከ ምዕራብ እየተዘዋወረ ቢመለከት ዙሪያው ገደል ሆነበት ወደዚያ ገዳም ለመውጣት የማይቻል መሆኑን ተገንዝቦ ተስፋ በመቁረጥ ከዳሞ ተራራ በስተ ሰሜን ምሥራቅ ገጽ ወደ አለችው ስቁራ በተባለችው አምባ አደረ። በአምባውም ላይ አራቱን አንድ እንጀራ አቅርቦ ቢበላ አላጠግብ አለው ይህችን በረከተ እግዚአብሔር የተለያት አምባ ስለሆነች ክፍሉ አይደለችም ብሎ ወደ ሌላይቱ ምንግርጋር ወደተባለች አምባ ሄደ አቡነ አረጋዊ በዚች አምባም ቀን ሲጸልይ ውሎ ማታ አንድ እንጀራ ባርኮ ቢበላ አላጠግብ አለው ይህችም አምባ በረከተ የተለያት ናት አለና የዘለቂታ ክፍሉ እንዳልሆነች ተረድቶ ሙሐዝ ወደ ተባለች አምባ ሄዶ ተቀመጠ እየጸለየና እየሰገደ ሳለ ቅድስት አድና የተባለች እናቱ ልትጠይቀው ስለመጣች አምባ በዓተለም ብለው ሰየሙዋት።

አቡነ አረጋዊ በእነዚህ አምባዎች ለዘለዓለም መታሰቢያ የሚወጣ ገዳም ለመመሥረት እንዳልተፈቀደለት ተረዳ እንደገና ወደ ዚያች ለመውጫያ ያጣባት አምባ ወደ ደብረ ዳሞ ተመልሶ ሄደ እግረ ሀብል ተብሎ ተሰጥታዊቱ ቦታ ላይም ሦስት ቀንና ሌሊት እየጸለየና እየሰገደ ምህላ ለአያደረሰ ተቀመጠ። እግዚአብሔር ልመናውን ሰምቶለት መልአኩ ሚካኤል ተገልጿ የእግዚአብሔር ቅዱስ ሆይ በዚህ ቦታ ምን ያስጨንቅሃል አለው ለአቡነ አረጋዊም እንደመለከት ከንፍ አልተሰጠኝ እንደ ሐዋርያት በደመና ለላርግ አለ መልአኩም መልሶ ወደዚች ተራራ ታርግ ዘንድ ሥልጣን ተሰጥቶሃልና ለጥቂት ጊዜ አረፍ በል ከጥቂት ጊዜያት በኋላም በሀብል ምትክ ወደ ተራራው የሚያወጣህ ዘንዶ እግዚአብሔር ይልክልሃል ብሎት ተሰወረ።

አቡነ አረጋዊ መልአኩ የሰጠውን ተስፋ በጸሎትና በምሕላ እየተጠባበቀ እስከ ሁለት ሳምንት ድረስ በእግረ ሀብል ሰነበተ በሁለት ሰዓት መፈጸሚያ ቀን ላይ ያ የታዘዘው ዘንድ በገደሉ መሐል ጭራውን ወደታች አንሻርግጉ መጣ ወዲያውኑ መልአኩ ሚካኤል ተገልጾ ይህ ነውና የታዘዘለህ ያለምንም ፍርሃት ወደ እርሱ ተጠጋ አለው። አቡነ አረጋዊም ዘንድውን ባየ ጊዜ ጭራህን ላክልኝ ብሎ ጭራውን ያዘ ዘንድውም አቡነ አረጋዊን ወደአንባው ወንጭፎ ሜዳው ላይ ጣለው መዝ. 90፡13። አቡነ አረጋዊም በብዙ ጸሎት ሱባዔና ምህላ የወጣበትን አምባ ባየ ጊዜ እጅግ ደስ አለው። ሃሌ ሉያ ለአብ ሃሌ ሉያ ለወልድ ሃሌ ሉያ ለመንፈስ ቅዱስ ብሎ ፈጣሪውን አመሰግነ ገዳሙም ደብረ ሃሌ ሉያ ተብሎ ተጠራ። አቡነ አረጋዊ በሌሎች አምባዎች አንድ ሙሉ እንጅራ አላጠገብ ብሎት የደብረ ዳሞ ግን ግማሽ እንጅራ ጨርሶ ለመብላት አቃተው በዚህ የተነሣ ቦታው በረድኤት የተመላ አምባና የዘለዓለም ቤት በመሆኑ ተረድቶ ሃሌ ሉያ ብሎ አመሰግነ። አቡነ አረጋዊ በአምባው ላይ ከወጣ በኋላ በስተምስራቅ አቅጣጫ የምትገኝ አንዲት ዋሻ ፈልጉ አገኘ። ዋሻው በአሁኑ ሰዓት የአቡነ አረጋዊ ዋሻ ተብላ ትጠራለች በዚህች ወሻ ውስጥ ከቤተቀጢን ሲመጣ ይዟቸው ያመጣውን ንዋያተቅዱሳት የወርቅ ጸሕል የብር ጽዋዕ የሐር አልባሳት የወርቅ መሶብ ሁሉ ከታቦተ ማርያም ጋር አስቀመጣቸው። ውሎ አድርም ከአምባው ከነበረው ዛፍ ቅጠል እየቆረጠ ትንሽ አዲስ ቤተክርስቲያን በመሥራት ታቦተ ማርያምን አስገባበት። ከዚያም በደብረ ዳሞ አምባ ትንሽ የዳስ ቤተ ክርስቲያን ሠርቶ በዚያው እግዚአብሔርን እያመሰገነ ይኖር ጀመር በዘመኑ የአክሱም ንጉሥ አፄ ካሌብ ነበር። በዚያም ዘመን በየመን ይኖሩ የነበሩትን ክርስቲያኖች በፊንሐስ የሚመሩ ይሁዳውያንና ሌሎች አረማውያን ተባብረው እየጨፈጨፏቸው መሆኑን የቁስጥንጥንያ ሊቀ ጳጳስ አቡነ ጢሞቴዎስ ወደ አፄ ካሌብ ንጉሥ አክሱም መልዕክት ላከበት በየመን ያሉ ክርስቲያን ወገኖቹንም ከጦር ኃይል እንዲታደንቸው አሳለበው። አፄ ካሌብም የሊቀጳጳሱን መልእክት ተቀብሎ ጦር ሠራዊቱን አደራጅቶ ወደ የመን ለመዝመት ተዘጋጀ። ወደ አቡነ አረጋዊም ዘንድ አባቴ ሆይ

አሀዛብንና አይሁድን ልወጋ ወደ የመን መዝመቱ ነውና በጸሎትህ እትርሳኝ ብሎ መልእክተኛ ላከበት አቡነ አረጋዊም በበኩሉ እግዚአብሔር ግርማ መገለጥንና ኃይለ መዊዕን ሰጥቶ ጠላቶችህን በእጅህ ይጣልልህ በሰላም ግብሎ መርቆና ባርኮ ላከው። አፄ ካሌብ በየመን የነበሩትን አይሁዳውያንና አሀዛብ አሸንፎ ክርስቲያኖችን ነፃ በማውጣት ወደ ሀገሩ ኢትዮጵያ ተመለሰ ከዚያም በኋላ ወደ አቡነ ጳንጤሎንን ገዳም ገብቶ በመመንከስ መንግሥቱን ለልጁ ለአፄ ገብረ መስቀል አወረሰ። አፄ ገብረ መስቀልም በነገሠ ጊዜ አቡነ አረጋዊ ወዳለበት ደብረ ዳሞ ገዳም ሄዶ ቡራኬና ምርቃት ከተቀበለ በኋላ አባቴ ሆይ አዲስ ቤተክርስቲያን የምሠራበት ቦታ የት እንደሆነ አመለክተኝ በማለት ጠየቀው አባታችን አቡነ አረጋዊም እስከ ዘመናችን ድረስ የዘለቀው ቤተክርስቲያን የታነጸበትን ቦታ አመለክተውና እጅግ በጣም ውብ በሆነ የዘመነ አክሱም ግብረ ሕንጻ አዲሲቱ ቤተክርስቲያን ታነጸች አፄ ገ/መስቀል የደብረ ዳሞ አቡነ አረጋዊ ቤተክርስቲያንን አሳንጾ ከጨረሰ በኋላ በአልባሳትና በንዋያተ ቅድሳት እደራጀ ወደ አክሱም ቤተመንግሥቱ ሲመለስም የሕንፃውን መሣሪያ ቁሳቁሶች ለማንጓዝ ተብሎ የተገነባውን የአምባው መወጣጫ ደረጃ ላፍርሰው ወይንስ እንደ አለ ይሁን? ብሎ ጠየቀው አባታችንም መወጣጫ ደረጃውን አፍርሰው «ዳህምም» በእርሱ ምትክ ግን ለትውልደትውልድ መታሰቢያ የሚሆን መወጣጫ ሀብል አድርግልኝ በማለት ለንጉሡ መለሰለት ንጉሡም ጻድቁ በጠየቀው መሠረት የሠራውን ደረጃ አፍርሶ ሰዎች እየተገጠለጠሉ የሚወጡበት ሀብል አበጅቶ ወደ አክሱም ተመለሰ በዚህ ምክንያት ደብረ ዳሞ ተባለ። በእንዲህ ያለ ሁኔታ የታነፀው የደብረ ዳሞ አቡነ አረጋዊ ቤተክርስቲያን ዙሪያው ገደል የሆነውን አምባ ጋሻ መከታ አድርጎ ለአንድ ሺ አራት መቶ ዘመናት ቅርፁና ይዘቱ ሳይለወጥ የመቃጠልና የመፍረስ አደጋ ሳያጋጥመው በዘመናችን ሳይቀር በግብረ ሕንፃ ሥራውና በውስጣዊ ሥነ-ጥበባዊ ይዘቱ ተመሳሳይና ተወዳዳሪ ሳይገኝለት ከመላ ዓለም የተውጣጡ ሀገር ጉብኚዎች በአንክሮና በአድናቆት ሲጉበኙት ይኖራሉ። ታላቁ ሊቅ ቅዱስ ያሬድ ይህችን አዲስ ቤተክርስቲያን ለመሳለምና በመንፈሳዊ ዝማሬ ፈጣሪውን ለማመስገን

ሲል ከአክሱም ተነሥቶ ወደ ደብረ ዳሞ ገሰገሰ በደብረ ዳሞ ተራራ ግርጌ ካለው ወንዝ ሲደርስ ማትያስና ዮሴፍ የተባሉትን የአቡነ አረጋዊ ቀደመዛሙርት በወንዙ ዳር ተቀምጠው ዓሣ ሲያጠምዱ አገኛቸው ገና በቤተ ቀጢን አክሱም እያሉ ያውቃቸው ነበር። « ዳህንኑ ዝዝኩ አረጋዊ አቡክሙ. ብሎ ቢጠይቃቸው « ደሕና ነው» ብለው መለሱለት በዚህ ታሪክ የተነሳ የወንዙ መሻገሪያ እስከ ዛሬ ድረስ ዳህንኑ እየተባለ ይጠራል ቅዱስ ያፌድ ወደ ደብረ ዳሞ ወጥቶ ከአቡነ አረጋዊ ጋር ከተገናኙ በኋላ አዲስቷን ቤተክርስቲያን አይቶና አድንቆ በጥሑም ዜማው እንዲህ ሲል አወደሳት» ይሔውፅዋ መላእክት እለ በሰማያት እስመ ማህደረ መለኮት ይዕቲ አድክዋ አድክዋ ወርኢኩ ሥነ ህንፃሃ ለቅድስት ቤተክርስቲያን» አቡነ አረጋዊ በደብረ ዳሞ አምባ መጀመሪያ በዳስ በኋላም አፃ ገብረ መስቀል ቤተክርስቲያን አሳንጸለት ሲቀመጥ ከአራቱ መዓዝናተ ኢትዮጵያ የታመሙ በሽተኞች ለመፈወስ የመነኑ መነኮሳት ቆብና አስኬማ ለመቀበል ወጣት ኢትዮጵያውያን ትምህርትና ዕውቀት ለመቅሰም በየጊዜው ይጉርፉ ነበር መነኮሳቱም ቁጥራቸው 6000 ደረሱ። መጋቢ በመሾምና ለእያንዳንዱ መነኮሱ የሥራ ድርሻ በመስጠት ምግብ የሚያበስሉ እንጨት የሚሰብሩ ውሃ የሚቀዱ ጥራጥሬ የሚፈጩ አትክልት የሚተክሉ አዝርዕት የሚዘሩ ብሉያትንና ሐዲሳትን የሚያስተምሩ ቅዱሳት መጻሕፍት የሚጽፉና የሚጠርዙ ማህደረ መጻሕፍት የሚሰሩና የሚደጉሉ አስኬማና ቅናተ ዮሐንስ የሚሠሩ መነኮሳት በየሙያቸውና በየችሎታቸው መድቦና ደልድሎ በሕግና በሥርዓት የሚመራ ገዳም አደረገው አቡነ አረጋዊ የደብረ ዳሞን ገዳም መሥርቶ በነገሥታቱ ረዳትነት የሚያስፈልገውን እየረዱት በቅድስት ድንግል ማርያም ስም አዲስ ቤተክርስቲያን አሳንዖና ማህበረ መነኮሳቱን በሚገባ አደራጅቶ ከፈፀመ በኋላ ዘጠና ዘጠኝ ዓመት ሲሞላው እለተ ህልፈቱ መድረሱን እውቀ ደቀ መዛሙርቱን ሁሉ ሰብስቦ እኔ ወደ አምላኬና ወደ አምላካችሁ መሄዴ ነውና በእኔ ምትክ ማትያስ አባት ይሁናችሁ ካላቸው በኋላ ከረፋዱ በሦስት ሰዓት ወደ አንድ ዋሻ ሄዶ ለዘለዓለሙ ተሰወረ አቡነ አረጋዊ ከሮም ጀምሮ እስከ ደብረ ዳሞ ድረስ ለፈጸመው

ገድል እና መንፈሳዊ አገልግሎት ከፈጣሪው ዘንድ ምን ጊዜም የማይፋቅ ዘለዓለማዊ ቃል ኪዳን ተሰጥቶታል። በየወሩ በ14ኛው ቀን በስሙ የዘከረ በደብረ ዳሞ የተቀበረ በእግሩ ደብረ ዳሞን የረገጠ ገድሉን ያነበበ የተረጉመ በደብሩ ቆሞ የጸለየ በስሙ ያበላና ያጠጣ ከመሬቷ ጠበል የተቀባ በስሙ የጸለየ ጠበሉን ተሸክሞ የዞረ በስሙ ቤተክርስቲያን ያነፀ ጠበሉን የጠጣ በጠበሉ የታጠበ መጽሐፈ ገድሉን ቤቱ ያስቀመጠ በስሙ መባዓ ያቀረበ አልባሳት የሰጠ በተለይም ቤተ መቅደሱን የደብሩን አጥር ያጠረ ከማንኛውም ተላላፊ ክፋ በሽታ ሁሉ ይፈወሳል በአማላጅነትህ የሚያምነውን ሁሉ እስከ አሥራ አምስት ትውልድ ድረስ እምርልሃለሁ ብሎም ፈጣሪው ቃል ኪዳን ገብቶለታል።

በዚህ መሠረት የኢትዮጵያ ሕዝብ አቡነ አረጋዊን እንደሌሎች ቅዱሳን ሁሉ ያከብራል በየዓመቱ ወደ ደብረ ዳሞ እየሄደ በመሳለም የቃል ኪዳንን በረከት ተካፋይ ይሆናል የአባታችን ረድኤታቸውና በረከታቸው አይለዩን። አሜን።

ምዕራፍ 15 ቍጥር 21 ጥር 15 ቀን የቅዱስ ቂርቆስና

የእናቱ ቅድስት ኢየሱጣ ገድልና ዜና ዕረፍት

በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አሐዱ አምላክ አሜን
የቅዱስ ቂርቆስና የእናቱ ኢየሱጣ ገድል ታሪካዊ ዜና እረፍት ማቴ.10÷32 ዕብ.12÷1 አባቱ ቆዝሞስ ይባላል። በዲዮቅልጥያኖስ ዘመን ክርስቲያኖች ላይ በተነሣው ሁከት ምክንያት ክርስቲያኖች ሁሉ ከአገራቸው ሲለደዱ ቅዱስ ቂርቆስን እናቱ ቅድስት ኢየሱጣ ይዛው ተሰዳ ነበር ሐሳውያን ከአለችበት ሀገር መጥተው ይዘው ለጣዖት እንዳይሰግዱ ሕዝቡን ትሰብካለች ሲሉ ለአገረ ገዢው እለእስክንድሮስ አቀረቧት አገረ ገዢውም ብዙ ጥያቄና ክርክር አድርጎ ለጣዖት እንድትሰግድ ቢያዛት አምላክ እግዚአብሔር ብቻ ነውና ለረከሰው ጣዖት አልሰግድም ስትል አጥብቃ ከተከራከረች በኋላ ለጣዖት ካልሰገደሽ ብዙ መከራ እንዲያገኝሽ አደርጋለሁ ብሎ ስለአስጠነቀቃት የ3 ዓመት ልጅ ይጠየቅና ርሱ በተናገረው አመልካለሁ

ስትል ምክንያት ሰጠች ሀገረ ገዢውም ሕፃኑን ልጅ ፈልገው እንዲያመጡት አዘዘ የቅዱስ ቂርቆስ መልኩ በጣም የአማረ በመሆኑ አንተ ደስ የምታሰኝ ሕፃን እንደምንዋልክ በማለት አሞግሶ ሃይማኖቱንና ስሙን ቢጠይቀው ለአንተ ደስታ ሳይኖርህ እኔን ታመሰግናለህን? ብሎ ገሰፀውና ሃይማኖቱ ክርስቲያን ስሙ ቂርቆስ መሆኑን ሲገልጽለት ሀገረ ገዢውም ይህን እንድትናገር ማን ይሆን የመከረህ ይልቅስ ሹመትና ብዙ ወርቅ እስጥሃለሁና ለጣዖት ሰገድ እያለ በማታለል ቢጠይቀው ቅዱስ ቂርቆስ የሚናገረው ከእግዚአብሔር በተሰጠው መንፈስ መሆኑን ገልጾ ሃይማኖቱን ለሹመት ለገንዘብ ብሎ የማይክድ መሆኑን ጭምር በማስረዳት መለሰለት ከዚያም በኋላ ገዢው ጭፍሮችን በአምበት አለንጋ እየተፈራረቃችሁ ግረፋት ብሎ ሲያስገርፈው ቅዱስ ቂርቆስ ግን ወደ ፊጣሪው ይጸልይ ነበር የገረፋት አካሉ ምንም ሳይቆስል ሳይጉዳ በማየቱ ገዢው በጣም እያደነቀ እንደገና ለጥያቄ አቀረበው እናቱ ቅድስት ኢየሱሳ ግን ከግርፋቱ ብዛት ቃሉን የሚለውጥ ስለመሰላት አቤቱ ጌታዬ ሆይ ልጄን አድንልኝ እያለች ወደ ጌታ ስትጸልይ አይዘኝ ይህ ልጅሽ ከቅዱሳን ሁሉ የሚበልጥ ነው ይልቅስ አንቺን ከዚህ ከሚመጣው ሥቃይ ስትፈሪ የሚያጽናናሽ ነውና አታስቢ የሚል ቃል ስለሰማች ደስ አላት ከዚያም ልጄ ማንን ትፈራለህ አምላክስ ማን ነው? ብላ ብትጠይቀው እናቱ በጥምቀት የማያልቀውን ልበስ ሃይማኖት ከአለበስኝ ከኢየሱስ ክርስቶስ አልለይምና አይዘኝ አትፍሪ አላት መኮንኑም ሐይማኖታችሁ እያልክ የምታወራው ወደ ገሐነመ እሳት የሚወስደውን ነው የእኛ ሃይማኖት ግን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው ሲል ለመኮንኑ በድፍረት ቃል ስለመለሰለት መኮንኑ በርበሬ ጨው ሰናፍጭ ጨምሮ በጥብጦ በአፍንጫቸው ቢጨምርባቸው ቅዱስ ቂርቆስ ይህ ትዕዛዝ ከማርና ቅቤ ከስኳር ይልቅ ጣፊጠኝ አሁን በምታደርግብን መከራ ሃይማኖታችንን ጌታችንን የምንክድ ይመስልሃልን? እኛ ግን አንፈራም ሲል መለሰለት ገዢውም ተቀጥቶ አሥራ አራት /14/ ብረቶች አግሎ እንዲቃጠሉ በአፋቸው በአፍንጫቸው በጆሮአቸው ቢያገባቸው ቅዱስ ቂርቆስ ወደ ጌታ በመጸለይ ግለቱ ሳይቀዘቅዝ ወደ ፊት የሚያደርገውን እስኪመክር በወህኔ

317 ክብረ በዓል
 ቤት አሥሮ አቆይቶአቸዋል ቅዱስ ቂርቆስ ጸሎቱን በማዘውተር ሳለ ቀናተኛ ዲያብሎስ መላክ ብርሃን መስሎ ጸሎትህ ተሰምቷል አለው ቅዱስ ቂርቆስም አንተ የክፉ መካሪ ሽፍታ ከቅዱሳን ክፍል የለህምና ከእኛ ተለይ ቢለው አንተ በዚህ ብታሸንፈኝ ክብር የምታገኝበትን መከራ እንዳያዝ የንጉሡን ልብ እዘጋለሁ እናትህም ከመከራው እንድትሸሽ እንድትፈራ አደርጋለሁ ብሎት እንደጢስ በኖ ጠፋ ከዚያም በኋላ ቅዱስ ቂርቆስን ወደ ገዢው ስለአቀረቡት ለጣዖት መስገድህ ይቅርና አምናለሁ ብለህ በቃልህ ተናገር ቢለው እኔስ ይህን ጣዖት እንዲያፈርሱት እንጂ እንዲያጥኑት አላዝም ብሎ ሲናገር ወዲያው አንድ ሺህ አንድ መቶ የጣዖት ቤትና ጣዖታት ተሰባብረው ወደቁ ስለዚህም ቅዱስ ቂርቆስ እየሳቀ የእኔ አምላክ ጽኑእ ኃያል በመሆኑ ጣዖታቶችን ቀጠቀጣቸው እያለ ስለቀለደበት ገዢው ተናደደ ከዚያም ገዢው ቅዱስ ቂርቆስ የሚሰቃይበትን ለማዘዝ በፊት ሠራተኛ አስጠርቶ ነበር ነገር ግን ይህን ሥራ ብሎ ለመናገር በአለመቻሉ ቅዱስ ቂርቆስ ቀድሞ ዲያብሎስ እንደነገረኝ ምንም እንዳይናገር የገዢውን ልብ ስለደፈነበት ማዘዝ አልቻለምና እኔ ልንገርህ ብሎ ከበፊት ሠራተኛው ጋር ከተስማማ በኋላ ቀጥሎ ያለውን ነግሮታል 2 ክንድ የሆነ 4 ምላጭ የራስ መደብደቢያ መደሻ ቀጥሎ መተብተቢያና መቀረጫ ብልትን የሚቀድ ጉጠትና ሹካ መጠረቂያ የጆሮ መብሻና መደቅደቂያ የምላስ መቀረጫ 3 ቀዳዳ ያለው የናስ ወንበር 3 የብረት ችንካር በቁመቱ ልክ ሠርተህ በወንበር 3 ቀዳዳ ያለው 3 ብረት በ3 በኩል እንዲገባ አድርገው በችንካሩ ላይ ሥላሴ ከሚያምኑብህ አትለይ ብለህ ድፋበት 2 ረጃጅም መቀረጫ 9 የአካል መሰንጠቂያ መጋዝ የሰውነት መቀቀያ 4 ብረት ምጣድ ትልልቅ የብረት ጋን በጋን ውስጥ የሚተረትር በሆድ ውስጥ ያለውን እየቦረቦረ የሚያጣምም አጅ ያለው ብረት የሚመስል እነዚህን ሥራ ብሎ እስከ 24 ቁጥር የመሣሪያ አይነቶች እንዲሠራ ነገረው ብረት ሠራተኛውም በቅዱስ ቂርቆስ አነጋገር የተነሣ ደንግጦና ተደንቆ ጥበበኛ አስመጥቶ ሥራው ተጀመረ ሥራው እስከሚፈጸም ድረስም ቅዱስ ቂርቆስ በወህኔ ቤት ነበር በዚህን ጊዜም 434 ሰዎችን አስተምሮ አሳምኗል ከዚህም በኋላ የብረቱ ሥራ በ40 ቀን ስለተፈጸመ ገዢው ቅዱስ ቂርቆስንና

ቅድስት ኢየሱስን አደባባይ አስቀርቦ በእኔ ዘንድ ቀልድ የለም ይኸው ተሠርቶ ስለተፈጸመ ብሎ ገዢው ቢያስፈራራው አንተ በደላኝ ኃጥእ እኔ ነግሬው በአሠራሁት መሣሪያ ተአስፈራራኛለሁን ብሎ በኃይል ቃል ስለመለሰለት የአሠራው በኢየሱስ ደም የሚያሸንፍ መሆኑን አውቆ ነው በማለት ገዢው ተናዶ የቅዱስ ቂርቆስንና የቅድስት ኢየሱስን የአራሳቸውን ጠጉር በማስላጨት ቆዳቸውን አስገፍፎ የአሳት ፍህም ቢያፈሰባቸው አሳቱ ከቤቱ ክፍል ሆኖ አብርቶ ስለታየ ወህኒ ቤቱ በእግዚአብሔር ትዕዛዝ ተከፍቶላቸው 334 ሰዎች ከወህኒ ቤት ወጥተው ለዚህ አክሊል ስንጸልይ 50 /ሃምሳ/ ቀኖች ነበሩና በዚህ ሕፃን አምላክ አምነናል ስለአሉ ገዢው ተቆጥቶ በሰይፋ አስፈጅቶአቸዋል። ከዚያም በኋላ ትልቅ ረጅም ወንበር ከብረት አሰርቶ ከትክሻው እስከ ሰኮናው የሚተክል በትክሻው አልፎ በሰኮናው የሚተክል በትክሻው አልፎ በራሱ የሚወጣውን ስድስት ችንካሮች በአለበት ወንበር ላይ አስቀምጦ አስጨንቆ ይዞ እስኪ አምላክህ ያድጋህ እያለ በዘበተበት ጊዜ ቅዱስ ቂርቆስ ወደ እግዚአብሔር በመጸለይ የታዘዘ መላክ መጥቶ ችንካሩን ከቅዱስ ቂርቆስ ላይ ሲነቅለው ከሀገረ ገዢው አንገት ላይ ተተክሎ ቢያስጨንቀው ቅዱስ ቂርቆስን አድነኝ ብሎ ቢለምነው ቅዱስ ቂርቆስም አንተስ አታምንም ነገር ግን ሌሎች አይተው ያምናሉ ብሎ እጁን ወደ ገዢው ትክሻ ላይ ስለዘረጋ ችንካሩ ተነቅሎ ወድቆለት ጣዖቱን አመሰገነ ከዚያም ቅዱስ ቂርቆስ ለአሁኑ ብታታልለኝ ደግሞ ለመሰመን ትመጣለህ ሲል ተናገረው ከዚያም በኋላ ገዢው አንገትን የሚሰብር ድቡልቡል ብረት አሠርቶ በወንጭፍ አድርጎ በአንድ ጊዜ ሊገድለው ሲወረውረው ተመልሶ ራሱን አፋን አፍንጫውን ግንባሩን ስለመታው ቅዱስ ቂርቆስም የሚያስቃዩኝ አራሳቸው ወደቁ ሰይፋቸውም ከልባቸው ተሰካ ጸብ ክርክራቸውም ተቀጠቀጠ ብሎ እግዚአብሔርን አመሰገነ ከዚያም በኋላ የቅዱስ ቂርቆስንና የቅድስት ኢየሱስን ሥጋቸው በመጋዝ ከሦስት ተሰንጥቆ ከቅባት ጋር በብረት ምጣድ መኩንኑ አዞ ተቆልቷል ሥጋቸውም እንደ አመድ ሆኗል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ለእነ ቅዱስ ቂርቆስ ስለዚህ መከራቸው የሚያገኙትን የመንግሥተ ሰማያት ክብር ከአሳያቸው በኋላ

ከሞት አሥነሥቶ ኃይል አሳድሮ ሄደው ንጉሡን እንዲያስፈራሩት ስለላካቸው ቅዱስ ቂርቆስን እናቱ አዝላው ሲሄዱ ዲያብሎስ አሥራ አንድ ሺህ ዘጠኝ መቶ የሚሆኑ አጋንንት አሰልፎ እንደ ሰው በመንገድ ቢቆያቸው ሕፃኑ ሰማዕት ቂርቆስ ከእናቱ ጀርባ ወርዶ ሲያማትብባቸው በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ተበታትነዋል ከገዢውም ዘንድ ቀርበው እኛን ታውቀናለህ ብለው ቢጠይቁት እኔ አላውቃችሁም ከፊቴ ወግዱ አላቸው ቅዱስ ቂርቆስም አንተ የለይጣን የግብር ልጅ ሌላ እንዲያምን ነው እንጂ አንተ የገደልከን መድኃኒታችን ያሥነሣል መሆናችንን አጥተኸው አይደለም ብሎ ሲናገር አደባባይ የነበሩ አሥራ አንድ ሺህ / 11000/ ሰዎች በእውነት አምላክ ነው ብለው በአንድ ድምጽ ጮኸው አምነዋል ንጉሡ ግን ይህ ሁሉ የምትሐት ነው አትታወኩ እውነት ከሞት ከተነሣ ይህ ጫማዬ እንደቀድሞ ሕያው ይሁን ብሎ በተናገረ ጊዜ ቅዱስ ቂርቆስ ወደ ፈጣሪው ቢጸልይ የመኩንኑ ጫማ ከአግሩ ወልቆ በሬ፣ የጫማ ማሠሪያ ክሩ ከበሬው ሻኛ ላይ ፍየል ሆኗል ቀጥሎም ሣር አም ጡላቸው ይብሉ ብሎ በሬውም ፍየሉም ሣሩን በመብላታቸው መኩንኑ በእግዚአብሔር አላምንም በማለት አሳርዶ በእግዚአብሔር አምነናል ሳለሁት አሥራ አንድ ሺህ አራት መቶ ሰዎች አብልቶ ጠግበው 4 ቅርጫት ስለተረፈ ሌሎች አይተው እንዳያምኑ ከባህር ውስጥ አስጨምሮታል ከዚህ በኋላ የዚህን ሕፃን ንግግር መስማት አልቻልሁም በማለት ምላሱን ቢያስቆርጠው አንተና አባትህ ሰይጣን መቁረጥ የማትችሉትን ከመንፈስ ቅዱስ የእሳት ምላስ ተሰጠኝ እያለ ሲናገር ሰምተው አውሳብዬስና ዲሜጥሮስ የተባሉ መኩንኖች በእግዚአብሔር አምነዋል ከዚህም ቀጥሎ መኩንኑ ለጣዖት ማጠን ይቅርና መስዋዕቱን በልተህ ከመከራ ዳን ቢለው ቅዱስ ቂርቆስም ርኩስ ነገር በአፌ አልገባም ስለ አለው በግድ ከፍቶ ጨምሮ ከእንግዲህ በእግዚአብሔር ዘንድ ነገር ተስፋህ ጠፋ ቢለው አንተ የዲያብሎስ ዳኛ በፈቃዴ በአደረግሁት ነውን? ይልቅስ አንተ ገሐነመ እሳት ስታገኝ ለእኔ የክብር አክሊል አስገኝቶልኛል ብሎ በድፍረት ተናገረው ከዚያም በኋላ የብረት ጋኑ ፈልቶ ድምፁ እንደመብረቅ ሲጮህ የእሳቱ ወላፊን አርባ ክንድ ወጥቶ ሲውሰበለብ ቅዱስ

ቂርቆስና ቅድስት እየሱጣ ወደ ውስጥ ሊጣሉ ተይዘው ሲሄዱ ቅድስት እየሱጣ ከመከራው ጽናት የተነሣ ፈርታ ለጊዜው ስለተሰቀቀች ቅዱስ ቂርቆስ ያለፉትን ቅዱሳን ከደረሰባቸው መከራ እግዚአብሔር እንዳዳናቸው እየጠቀሰ ቢያጽናናት መፍራትን በአለመተዋ ለይተህ እንዴት ታስቀርብኛለህ ብሎ ጌታዬ ልቦናዋን አጽናልኝ እያለ በመረረ ሐዘን ወደ እግዚአብሔር ጸለየ / ለመነ/ በጸለየም ጊዜ በእየሱጣ ፊት እንቅፋት ሊሆን የተደቀነው ዲያብሎስ ስለተወሳደላት ልጄ ለመንግሥተ ሰማያት አባት ሆንኸኝ ብላ ተያይዘው ከእሳቱ ገብተው ምንም ሳይነካቸው በውስጡ ይዋኙ ጀመር መዝ.65÷12 ኢሳ.43÷1 እስከ ዚህች ቀን ያሳታቸውን የክፋቱን መጠን እየጠቀሰ በእግዚአብሔር ኃይል ድል ለማድረግ በቃሁ እያለ ስለጸለየ ዲያብሎስ በሰው ተመስሎ ወይኔ በነንኩ ጠፋሁ ይህ የሦስት ዓመት ልጄ ሕፃን ድል ስለአደረገኝ መሳቂያ ሁኔታ ቀረሁ በሰይፋ ይገድለው ዘንድ ንጉሡን እመክረዋለሁ እንጂ በእየ ጊዜው ሲያሸንፈኝ አይኖርም እያለ ሲጮህ መኩንኑ ሰምቶ ይህን የሚያደርግ በሥራዬ ነው ስለ አለ ቅዱስ ቂርቆስ ከዚያው በፊላው ቅባት በእጁ እየዘገነ በእግዚአብሔር ስም በአመኑት 11900 ሰዎች ጥምቀት ይሁናችሁ ብሎ ሲረጫቸው በሌሎች በአላመኑት ላይ ጠብታው ቢያርፍባቸው 40 / አርባ/ የሚሆኑ ሰዎችን አቃጥሏቸዋል መኩንኑ ገን በጥንቅላ ይህንን ያደርጋል ብሎ ስለ ቅዱስ ቂርቆስ በተናገረ ጊዜ ቅዱስ ቂርቆስ በ3ቱ ጣቶቹ ከፍላቱ አጥቅሶ በመኩንኑ አንገት ላይ ጠብ ቢያደርግበት አጥንቱ እስኪታይ ስለተለወጠ እባክህ ፈውሰኝ እያለ ወደ ቅዱስ ቂርቆስ ቢጮህ ሌሎች አንተን አይተው እንዲያምኑ ነው እንጂ አንተስ አታምንም ሲል ጸልዮ ፈውሶታል። ከዚያም በኋላ ሁለት ሰዎች ማነቃነቅ የማይችሉትን ድንጋይ በብረት ሰንሰለት ተብትቦ ተፈንቅሎ ወድቆ እንዲገጫቸው ቢያደርግ መልአክ እግዚአብሔር መጥቶ ስለአዳናቸው እንግዲህ በሰይፋ ከአልገደልኳቸው አሳርፍም ብሎ ቂርጥ ሐሳብ አደረገ ከዚህ በኋላ ጌታችን አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቅዱስ ቂርቆስን በልቦ የአሰበውን አውቆ የፈቀደውን ለምነኝ እሰጥሃለሁ አለው ቅዱስ ቂርቆስጸ ሥጋዬን በምድር አትቅበራት ቤተክርስቲያንን በስሜ የሠራውን ዕለ

መታሰቢያዬን በማድረግ ድሆችን አብልቶ አጠጥቶ ደስ ያሰኘውን ጸሎት እየጸለየ በስሜ የተማጸነውን በቤተክርስቲያኔ መጥቶ ስለ ኃጢያቱና ስለ ደዌው የለመነውን የተቸገሩትን የሚረዳውን ለቤተክርስቲያኔ መባ የሰጠውን ዋጋውን በሰማይ ሰጥተህ ደስ አሰኘው በቤተክርስቲያኔ መጥቶ የተማጸነውን ሰው በፍጹም ርህራሄ ማርልኝ ቤተ መቅደሴ በታነጸበት ስሜ በተጠራበት ሀገር ሁሉ የሰውና የእንስሳት መቅሰፍት የእህልና የውሃ ችግር አይገኝበት የእግዚአብሔር ምሥጋና ጉልቶ ይታይበት ይነገርበት እንጂ አይጉደልበት ክፋዎች አጋንንትም አይድረሱበት ብሎ ስለለመነው ጌታችን አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስም የለመንከውን ሁሉ የሚፈጽሙልህ ከዚህም ጋር በቤተ ክርስቲያንህ የሚቀርበውን መስዋዕትና ጸሎት እየጸፋ የሚያቀርቡ 500 ጠባቂ መላእክት አዝልሃለሁ ከዮሐንስ መጥምቅ በቀር እንደ አንተ ያለ አላገኘሁምና ከሰባቱ ከመላእክት አለቆች ጋር በቀኝ ትኖራለህ ሥጋህንም በሌልያስ ሠረገላ አሳርግልሃለሁ ብሎ የጠበቀ ቃል ኪዳን ሰጥቶ አረገ ስለ ቅዱስ ቂርቆስ ክብር ኃጥአንን ከሲኦል ያወጡ ዘንድ መላእክቱን አዞላቸዋል። ጊዜው ከሌሊቱ ስድስት ሰዓት ነበረና ታላቅ ብርሃን መልቶ ታይቷል ጥር 15 ቀን ሐሙስ ጠዋት ቅዱስ ቂርቆስ፡ለአርብ አጥቢያ በ3 ሰዓት ጥር 16 ቀን ከሌሊቱ ስድስት ሰዓት ከእናቱ ኢየሱጣ ጋር በሰይፍ ተከልለው ከዚህ ዓለም መከራ ስለአረፉ ከምት ወደ ሕይወት ተሸጋግረዋል በቅዱስ ቂርቆስ ስብከት ያመኑ 11441 ሰዎች ከቅዱስ ቂርቆስ ጋር በሰይፍ ተገድለው ሰማያዊ ክብር ተቀብለዋል። ቅዱስ ቂርቆስም ስለ መንፈሳዊ አርበኝነት ተጋዳይነቱ ከጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ 3 የብርሃን አክሊል ተሸልሟል ከዚያ ቀን ጀምሮ ቅዱስ ቂርቆስ በመንበረ ጸባዖት በቀኝ በኩል እነሆ ለእኛ ክርስቲያኖች ምህረትና ይቅርታን እንድናገኝ ሲለምንልን ይኖራል ይህን ለቅዱስ ቂርቆስ ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ የተሰጠውን ጽኑ እ ቃል ኪዳን እንደሌሎች መናፍቃን ሳንጠራጠር ተሰፋ በማድረግ ወደ ፈጣሪያችን የምናቀርበው ልመና ሁሉ የሚፈጽምልን መሆኑን ማመን አለብን ሐምሌ 19ኛም ክብረ በዓላቸው ነው።

የቅዱስ ቂርቆስና የቅድስት ኢየሱጥ ጸሎታቸውና በረከታቸው በኛ ላይ ይኑር። አሜን።

ምእራፍ 16 ቍጥር 22 የካቲት 16 ቀን

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለእመቤታችን ቃል ኪዳን የገባለት ዕለት ነው

ኪዳን ምሕረት መሠረተ ቃል (ኪዳን ተካየድኩ ምስለ ጎሩያንዩ) ከመረጥኩአቸው ጋር ቃል ኪዳን አደረገሁ (መዝ. 88÷3) ዝዩ አሐድር አስመ ሐረይክዋ መርጫታለሁና ከዚያ አድራሰሁ (መዝ 131÷14) እመቤታችን ወላዲተ አምላክ ቅድስት ድንግል ማርያም ጌታ ተሰቅሎ ሞቶ ተነሥቶ ካረገ በኋላ በዚህ ዓለም እስካለች ድረስ በየቀኑ ጸሎት የምታደርግ ከጌታ መቃብር ጉልጉታ ላይ ነበር ስለዚህም የካቲት 16 ቀን ስምዋን ለሚጠሩ መታሰቢያዋን ለሚያደርጉ በእርስዋ አማላጅነት ለሚማፀኑ በልጅዋ ቸርነት ለሚታመኑ ክርስቲያኖች ሁሉ ወደ ልጅዋ ባደረገችው ምልጃ በስምዋ ጸሎት የሚያቀርቡ ምጽዋት የሚሰጡ ለቤተክርስቲያን መባ የሚያቀርቡ በጉውን ነገር ሁሉ የሚያደርጉ በምድር በረከቱን በሰማይ የዘለዓለም መንግሥቱንና ሕይወቱን እንደሚወርሱ የምሕረት ቃል ኪዳን ሰጥቶአታል ይህም ተስፋ በነሐሴ 16 ቀን ተደግሟል። የምህረት ቃል ኪዳን የተገኘበትን ተስፋ መሠረት በማድረግ ኪዳን ምሕረት እያሉ ይጠሩአታል (ኢሳ 59÷20-21) ይወጽእ መድኅን እምጽዮን ወያኔትት ኃጢአተ እም እስራኤል ወዛቲ ይእቲ ኪዳኖሙ እንተ እምነቤዩ ይቤ እግዚአብሔር መድኅን ከጽዮን ይወጣል ከእስራኤልም ኃጢአትን ያርቃል ከእኔ ዘንድ የምትሆነው ኪዳናቸው ይህቺ ናት አለ እግዚአብሔር ይላልና መድሀንን የወለደች እመቤታችን የሕዝቡን ኃጢአት ለማራቅ በአማላጅነትዋም ድህነት እንዲያገኙ ለማድረግ በገባለት ቃል ኪዳን መሠረት ኪዳን ምሕረት ተብላ መጠራትዋ ቦታውን ያገኘ አጠራር ነው ለማለት ይቻላል።

ቍጥር 23 ነሐሴ 16 ቀን ጾመ ፍልሰታ

በኢትዮጵያ ከፍ ብሎ የሚታየው በብዛት ልጆች ተሳትፎ የሚያደርጉበት የፍልሰታ ጾምና በዓል ነው። ፍልሰታ የሚለው ቃል የእመቤታችን ሥጋ ከጌቱ ሴማኒ ወደ ገነት መፍለሷን ጌላም በገነት በዕፀ ሕይወት ሥር ከነበረበት መነሣቱን ለማመልከት የሚነገር ቃል ነው ታሪኩ እንደሚገልጸው እመቤታችን ከአረፈች በኋላ ሐዋርያት በሐዘን ላይ እንዳሉ ለጊዜው በኢየሩሳሌም ያልተገኘውና በሀገረ ስብከቱ የነበረው ቅዱስ ቶማስ ከሀገረ ስብከቱ ወደ ኢየሩሳሌም ሲመጣ መላእክት ሥጋዋን ወደ ገነት ሲያፈልሱ አይቶና ደርሶ ነገሩንም ከመላእክት ተረድቶ ለወንድሞቹ ለሐዋርያት ነግሮአቸው ነበር። ሐዋርያትም ከእመቤታችን በመለየታቸው እያዘኑ ምስጢሩን ለማወቅ ይጓጉ ስለነበር ጌታ ተገልጿቸው እናቱን አሳያችኋለሁ የሚል ተስፋ ሰጥቶአቸው ነበር። በዚህ ተስፋ ላይ ሳሉ ቅዱስ ዮሐንስ ወንጌላዊ ከነሐሴ 1 ጀምረን በጾም እመቤታችንን እንዲያሳየን ፈጣሪያችንን እንጠይቀው አላቸው እነሱም ሐሳቡን ተቀብለው ከነሐሴ አንድ ቀን ጀምሮ ሁለት ሱባዔ ከጾሙ በኋላ ነሐሴ 16 ቀን ጌታ መላውን ሐዋርያትን ወደ ገነት እውጥቶ በገነት በእፀ ሕይወት ሥር በነበረው መቃብር እመቤታችንን ነፍሷን ከሥጋዋ አዋህዶ እንሥቶ ትንሣኤዋንና ዕርገቷን አሳይቶ ለዓለም ይህንኑ እንዲያስተምሩ አዘዛቸው ይላል።

መሠረቱ በመዝሙር 131 ÷8 ላይ ያለው ነው ይኸውም አቤቱ ወደ ዕረፍትህ ተነስ እንተ የመቅደስህም ታቦት የሚለው ነውና ወዳጄ ሆይ ተነሽ ውበቱ ሆይ ነዬ መጋ.2÷10-12 እንግዳ ነገር ሊሆን አይችልም ከቀደሙ ሰዎች ታሪክ ከእስራኤል መስፍን ከ 7ቱ አንዱ ለሆነው የዮፍታሔ ልጅ መታሰቢያ ልጆች ወይም ደናግል በእየዓመቱ በዓል ሲያከብሩ እንደነበር ተነግሯል መሳ. 11 ÷40 እንዲህ ከሆነ ዘንድ የኢትዮጵያ ቆነጃጅትና ሕፃናት ኢትዮጵያውን ጉልማሶች የእናታችን የእመቤታችን የቅድስት ድንግል ማርያምን መታሰቢያ በየዓመቱ ሲያከብሩ የበለጠ ነገር ፈጽመዋል ማለት ነው የጾመ ፍልሰታን መታሰቢያ በመፈጸም ልጆችም ወላጆችም ይተባበራሉ

ጸሎት በፍትሕ መንፈሳዊ አንቀጽ 15 ከተዘረዘሩት ከ7ቱ አጽዋም አንዱ ነው። ጸሎት ከፍቅር ጋር የሚፈጸም ስለሆነ ልጆቹም ወላጆቹም የሚጸሙት በጉጉት ነው። ወላጆች ከባድ ምክንያት ከአላጋጠማቸው በስተቀር ከአልጋ ወርደው ከመሬት ላይ ተኝተው ወይም ከቤታቸው ወጥተው በቤተ አግዚአብሔር ዙሪያ ማራፊያ አሰናድተው ከነሐሴ አንድ እስከ አሥራ አምስት ድረስ ጥሬ በመብላት ውሃ በመጠጣት ሌሊት በሰዓታት ቀን በጸሎት ውዳሴ ማርያም ቅዱሴ ማርያም በመስማት ቅዱሴ በማስቀደስ በምጽዋት ከፍተኛ በሆነ ሥርዓት ይጸሙታል። ልጆችም ረሃብ ሳይሰማቸው ውሃ ጥም ሳያሸንፋቸው ከ7 ዓመት ዕድሜ ጀምሮ ያሉ ወንዶችም ሴቶችም ሕፃናት እየጸሙ ይቆርባሉ። በመጨረሻም ነሐሴ 16 ቀን በሥነ-ሥርዓት ያከብሩታል።

አሸንዳ የሚባል ሣር ዓይነት ቅጠል አለ ሁኔታው ቀጭን ቢሆንም ቁመቱ ረዘም ያለ ሆኖ ቅርጹ ሬባ ዓይነት ነው። ሲነቅሉት ሥሩ ነጭ ነው። ዛጉል ይመስላል። በልዩ አሠራር ሠርተው በቀሚሳቸው ላይ ይታጠቁታል። እንደዘርፍም ሆኖ ወደታች ይወርዳል። በሚጫወቱበትና በሚዘፍኑበት ጊዜ ዙሪያውን ሲነሣ ክንፍ ይመስላል። በዚህ ዓይነት ሥርዓት በዓሉን ሲያከብሩ ይኖራሉ። በተለይ በገጠር ላሉ ሴቶች ሕፃናት ቆነጃጅት ልዩ በዓላቸው ነው። አሸንዳ ከሚባለው ሣር ዓይነት ቅጠል በልዩ ዓይነት አሠራር ሠርተው የሚታጠቁትና ሲጫወቱ ሲዘፍኑ ዙሪያው የመነሳቱ ሁኔታ መላእክት አመቤታችንን ክንፍ ለክንፍ ገጥመው እያመሰገኑ ማሳረጋቸውን ያሳስባል። ሊሳ. 6:3 በዓሉንም የአሸንዳዩ በዓል ይሉታል።

ስለዚህ ነው የኢትዮጵያ ቆነጃጅትና ጉልማሶች በእመቤታችን በእየ ዓመቱ ከ1-16 የሚያደርጉት ጸምና ጸሎት የበለጠ ያደርገዋል የተባለው የእመቤታችን ረድኤትና በረከት አይለየን። አሜን።

ምዕራፍ 17 ቍጥር 24

ጥር 1 ቀን የቅዱስ እስጢፋኖስ ዕረፍት

እስጢፋኖስ ማለት በግሪክ ቋንቋ « አክሊል » ማለት ሲሆን ከአባቱ ከስምዖንና ከእናቱ ከሐና ነገደ ብንያም ከሆኑት የተወለደው ሐኖስ የተባለ ሥፍራ ነው።

በማኅበረ ምዕመናን መካከል በአረማውያንና በአይሁድ ሴቶች ጠብ የተነሳ መነቃቀፍ ተጀመረ። በዚህም ምክንያት ምእመናንን በሚገባ የሚያስተዳድሩ ዲያቆናት ለቤተክርስቲያኗ አስፈለጉት። ቅዱስ እስጢፋኖስም ለኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን አገልጋይነት ከተሾሙት ሰባቱ ዲያቆናት አንዱ ነበር። የሐዋ.6:1-6

ቅዱስ እስጢፋኖስ የሌሎች ስድስት ዲያቆናት አለቃ (ሊቀ ዲያቆናት) በመሆን ምእመናንን ከማገልገል ባሻገር ድውያንን በመፈወስ ትምህርተ ወንጌልን በማስፋፋት የበረታ ከመሆኑ በተጨማሪ ዲዳ ደንቆሮ ባገኘ ጊዜም ካለበት ሄዶ ይፈውስ ነበር።

እንዲያውም አንድ ጊዜ ናኦስ የሚባል ጠንቋይ ወደ አንድ በሬ ሄዶ በጆሮው ሽክ ቢለው ከሁለት ክፍል አለ። ቅዱስ እስጢፋኖስም በተሰጠው የመንፈስ ቅዱስ ፀጋ የሞተውን አሥነሥቶ የተከፈለውን ገጥሞ « ናኦስን ጠርተኸው ና » ብሎ አዘዘው በሬውም የበለፀገም አህያ እንደተናገረች ዘጉ. 22:30 በሰው ልሳን እየተናገረ ጠንቋዩን ናኦስን ቅዱስ እስጢፋኖስ ይፈልግሃል እያለ መጣራት ጀመረ።

አስቀድሞ በዚህ መሠረት ተታሉ የነበረው ሕዝብ ቅዱስ እስጢፋኖስ ባደረገው ተአምር እየተገረመ አምኖ ተጠመቀ። ይህም አይሁድን በቅንፃት በቅዱስ እስጢፋኖስ ላይ እንዲነሣሡ አደረጋቸው።

በዘመነ ሐዋርያት በኢየሩሳሌም ብቻ 480 ምክራባት ነበሩ እነዚህ ምክራባት በተለያዩ ሀገሮች የሚኖሩ አይሁድ ሰራሳቸው በኢየሩሳሌም ማረፊያ ይሆናቸው ዘንድ ያሰሩአቸው ሲሆኑ ልጆቻቸውን በመላክ የሚያስተምሩባቸው ትምህርት ቤቶችም አብረው ነበሩአቸው። ከነዚህ መካከል አምስቱ ምክራባት ተባብረው በእስጢፋኖስ ላይ ተነሡበት። እነርሱም፡፡

1. በሮም የነበሩና በጊላም ከባርነት ነፃ የወጡ አይሁድ ያሠሩት
2. የቀሪና አይሁድ
3. የእስክንድርያ አይሁድ
4. የኬልቅያ አይሁድ

5. የታናሻ እስያ አይሁድ ናቸው።

እነዚህ አይሁድ ወደ ቅዱስ እስጢፋኖስ መጥተው ምን እንደሚጠይቁት ይከራከሩት ነበር(የሐዋ. 6፥8) ከማለት በቀር መጽሐፍ ቅዱስ የሚነግረን ነገር የለም ቅዱስ ዮሐንስ አፈወርቅ ግን በድርሳኑ እንዲህ ይላል።

አንተ ጉበዝ እስኪ ንገረን ይህን የዋህ ሕዝብ የማይሆን ነገር እያስተማርክ የማረክ ተአምር እያደረክ ለምን ታስተዋለህ አምላክ ነው ብለህ የምታስብ ከሆነ እስኪ ንገረን ? ከማርያም የተወለደ! የእንጨት ጠራቢ ዮሴፍ ልጅ ዓለምን መፍጠር የሚችል ይመስልህልን የተወለደው በቤተልሔም እየተማረ ያደገው በናዝሬት መሆኑ ጠፋህ እንዴ? በተወለደ ጊዜ ከድህነቱ ብዛት የተነሣ የሚጠጋበት እንኳን አጥቶ በጨርቅ ተጠቅልሎ ከበረት የተወረወረ ፣ ንጉሥ ሄርድስን ፈርቶ የሸሸ ኃጢአቱን ሊያጣራ በዮርዳኖስ የተጠመቀ የሚራብ የሚጠማ የሚደክም የሚተኛ ሲያዝ ማምለጥ ለተከሰሰበትም ፍርድ መከላከል ያልቻለ ሊሰቅሉት ሊወርድ ያቃተው ነገር ግን የተረገመውን ሞት በመስቀል የሞተ ርሱን በመቃብር እንዳልቀበርነው በሰማያት የሚኖር ብለን እንመንልህን? እስቲ አስበው እግዚአብሔር እንዲ የሚሰቃይ ይመስልህል? ነበር ያሉት።

ቅዱስ እስጢፋኖስም ለጠየቁት ሁሉ የሚገባቸውን መልስ እየሰጠ ስለ አሳፈራቸው በክርክር ሊያሳምኑት አለመቻላቸውን ሲያውቁ በቁጣ ተነሣሥተው ያለ አንዳች ፍርድ ከከተማዋ በስተሰሜን ወደ ቂዳር ከሚወስደው መንገድ አጠገብ በድንጋይ ወግረው ገደሉት።

ያረፈው በተወለደበት ዕለት ጥር 1 ቀን በ35 ዓምፍሲሆን አይሁድ ከተበተኑ በኋላ የኢየሩሳሌም ክርስቲያኖች ሥጋውን ሌሊት በድብቅ በሠረገላ ወስደው ከኢየሩሳሌም ሀያ ምዕራፍ ርቀት ላይ በምትገኝ (ቃፓርጋማል የግመል ከተማ ማለት ነው) በተባለች ቦታ ቀበሩት የሐዋ.7፥56-60፥22፥20 ጥቅምት 17 ቀን ቅዳሴ ቤቱ መስከረም 15 ፍልሰተ ዓጽሙ ነው የሰማዕቱ ረድኤትና በረከት በኛ ላይ ይደር። አሜን።

ምዕራፍ 18 ቀጥር 25

መስከረም 18 ቀን የአባ ኤምስጣቴዎስ ዕረፍት

ሲራ.1፥13 ጥበብ 4፥16

የእኒህም ቅዱስ ያባታቸው ስም ክርስቶስ ሞዓ የእናታቸው ስም ስነ ሕይወት ይባል ነበር ሁለቱም ባልና ሚስቶች እግዚአብሔርን የሚፈሩ በሕጉና በትዕዛዙ ፀንተው የሚኖሩ ደጋግ ሰዎች ነበሩ ከዚህ በኋላ ይህን ሕፃን በፈቃደ አምላክ በብስራተ መልአክ ወለዱት ስሙንም ማዕቀብ እግዚአ (አልፋ) ብለው ሰየሙት ባደገም ጊዜ እንደ ጥንታዊው ልማድ ዳዊት አስደገሙት ከዚህ በኋላ የቤተክርስቲያንን መጻሕፍት ሁሉ ብሉይና ሐዲስ ሌሎችን አዋልድ መጻሕፍት ሁሉ አስተማሩት ከዚህ በኋላ የእናቱ ወንድም አባ ዘካርያስ ወደ ነበረበት የገርአልታ ገዳም ወሰዱት አባ ዘካርያስ የእግዚአብሔር ፀጋ ያደረበት ልጅ እንደሆነ ተረድቶ የምንኩስናውን ሥነ-ሥርዓት አስተምሮ አመነኮሰው እሱም በጸምና በጸሎት በስግደት ተወስኖ ጽሙድ እንደ በሬ ቅኑት እንደ ገበሬ ሆኖ በልዩ ልዩ ትሩፋት ሲጋደልና በአጋንንት ሲፈተን ኖረ ከገድሉም ጽናት የተነሳ የገዳሙ መነኮሳት ሽማግሌዎች ሁሉ እስኪያደንቁ ድረስ ይመሰገን ነበር። እሱም ከጥቂት ቀን በኋላ ዲቄና ተሹሞ እንደሊቀ ዲያቆናት እስጢፋኖስ በቅን ሲያገለግል ቆየ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ከሚካኤልና ከገብርኤል ጋር ተገልጦ መጥቶ ባረከው። ቀጥሎም ወዳጀ ኤምስጣቴዎስ ሆይ እኔ ከእናትህ ማህፀን ጀምሮ መረጥሁህ ከኢትዮጵያ እስከ አርማንያ ድረስ ለብዙዎች ሕዝብ መምህር ሐዋርያ አደረኩህ እንግዲህ ያለፍርሃትና ያለ ድንጋጤ ወንጌልን ትሰብካለህ አንተን የሰማኤን ሰማ አንተን እምቢ ያለ እኔን እምቢ እለ ብሎ ከተናገረ በኋላ ወደ ሰማይ አረገ። ከዚህም በኋላ አባ ኤውስጣቴዎስ ወደ ጳጳሱ ሄዶ ቅስና ተሾመ ቀጥሎም ወንጌልን ማስተማር ጀመረ ሕዝቡም እየተሰበሰቡ ስብከቱን እየሰሙና እየመነኩሉ ደቀ መዛሙርት ሆኑ። ከእነዚያም የሚበልጠው የመጀመሪያው ትልቁ የመንፈስ ቅዱስ ልጅ አባ አብሳዲ እያስተማረ ብዙዎችን ከክህደታቸውና ከክፋታቸው ክርስቶስን ወደ ማመን

መለሳቸው ኤዎስጣቴዎስ በግብጽ ቆይታው በዓላትም እንዲያከብሩ እንዳደረገ ገድሎ ያስረዳል እሱም ከሐዋርያት ሕግና ስርዓት ሳይወጣ ቀኝ ግራ ሳይል ፀንቶ ኖረ ሁለት ጊዜ ኢየሩሳሌም ሄዶ ተሳልሞ ተመልሷል ከዚህም በኋላ እግዚአብሔር ልዩ ልዩ የተአምራት ሥራ አድርጉለታል። ይህውም ዕውር በማብራት ለምጽ በማንፃት፣ ጉባጣ በማቅናት፣ ሕመምተኞችን በመፈወስ፣ አጋንንትን በማውጣት ይህን በመሰለ ነው ከዚህም በኋላ ኢየሩሳሌም ለመሄድ ስላሰበ መነኩሳቱን ሁሉ ሰብስቦ አደራ የመነኩሳቱን ሕግና ሥርዓት ጠብቁ ቀላል አታድርጉት ብሎ መክሮ በመጨረሻ እንዲህ አለ ይኸውም መንፈሳዊው የመጀመሪያ ልጅ አብሳዲ አበምኔት ይሁናችሁ ብሎ ወደ አባቶች ሄዶ ነገረ ኃይማኖትን ለመረዳት በ1327 ዓ.ም ወደ ግብጽ ወረደ። ከዚያም ከአባ ብንያም / ከ1327-1339/ ተገናኝቶና ተባርኮ ስለሃይማኖትም ጉዳይ ተነጋግሮ ከግብጽ ተነሥቶ ወደ ኢየሩሳሌም ወረደ። ከዚያም ቅዱሳት ቦታዎችን ተሳልሞ በዮርዳኖስ ተጠምቆ ተመልሶ ወደ አርማንያ ጉዞውን ቀጠለ ከገሊላ ባሕርም ደርሶ የመርከብ ቀዛሬዎቹን እባካችሁ አሻግሩኝ ቢላቸው ገንዘብ አምጣ ብለው እምቢ አሉት በዚህም ጊዜ የለበሰውን የዳባ ዓጽፍ አውልቆ ከባሕሩ ላይ ጥሎ ወወገረ ዓጽፎ ውስተ ባሕር ይላል በሥላሴ ስም ትምህርተ መስቀል ባርኮ ዘሎ ከዓጽፋ ላይ ተቀመጠበት ተማሪዎቹም አብረው ተቀመጡ አራት መላእክት እንደቀዛሬ ሆነው ጌታም እንደመርከብ አለቃ አላፊ ሆኖ አይዟችሁ አትፍሩ እያለ ከማዕበሉና ከማገዱ ያበረታታቸውና ያጽናናቸው ነበር ነገር ግን እሱ ልጆቹ ሆይ ከቂም በቀል ከክፋትና ከተንኮል ተጠበቁ በልባችሁ ቂም በቀል አትያዙ እያለ መከራቸው ነገር ግን ከእናንተ መካከል አንዱ ከባሕር ሠጥሞ ይጠፋል አላቸው ወዲያው ነገሩን ከአፋ ተናግሮ ሳይጨርስ ከተማሪዎች መካከል አንዱ በቅኔ ቤት ስሙን የማነ ብርሃን ይሉታል ከዓጽፋ ውስጥ ሾልኮ ከባሕር ገብቶ ሰጥሞ ቀረ ይህውም ተማሪ ልዩ የቂም የበቀል የክፋትና የተንኮል መዝገብ ነበረና ይለዋል ነገር ግን ጸልየው አውጥተውታል አባ ኤዎስጣቴዎስም በፈቃደ እግዚአብሔር ባሕሩን በተሻገረ ጊዜ ቆጽሮስና አርማንያ የተባሉ ተራራዎች ሰግደውለታል። ከዚያም

ከአርመኑ ሊቀ ጳጳሳት ተገናኝቶ ታላቅ ደስታ ተደሰተ አባ ኤዎስጣቴዎስም ለአሥራ ዓራት ዓመታታ የአርማንያን ሰዎች የሐዋርያትን ቀኖና የሲኖዶስን ስርዓት እያስተማራቸው ተቀመጠ ከዚህ በኋላ ከዚህ ዓለም በሞት የሚለይበት ዕለት በደረሰ ጊዜ ጌታችን ተገልጾ ስሙን ለሚጠራ ዝክሩን ለሚዘክር ገድሉን ለሚጽፍ ቃል ኪዳን ሰጠው። ከዚህ ዓለም በሞት ተለይቶ ባረፈ ጊዜ ጳጳሳትና ካህናት አጥበው ገንዘው በታላቅ ክብር በሰማዕቱ በቅዱስ መርምህናም ቤተክርስቲያን ቀበሩት ዛሬም በዚያ አገር ስሙ የሚዘክርበት ቤተ መቅደስ አለ የጻድቁ ረድኤትና በረከት በኛ ላይ ይደር። አሜን።

ምዕራፍ 19 ቁጥር 26

ታህሣሥ 19 ቀን ቅዱስ ገብርኤል

በሱባኤ ያስቆጠረው በነቢያት ያናገረው ሲደርስ ሲፈጸም የማያደርገውን የማይናገር የተናገረውን የማያስቀር አምላክ ገብርኤልን ከእመቤታችን ዘንድ አገዝ ልኮ ሰደደው። ወበሳድስ ወርጎ ተፈነወ ገብርኤል መልአክ እምነብ እግዚአብሔር ገብ አሐቲ ሃገር ዘገሊላ እንተ ስማ ናዝሬት ገብ ድንግል እንተ ተፍገረት ለብእሴ ዘስሙ ዮሴፍ ዘእምቤተ ዳዊት ወስማ ለይእቲ ድንግል ማርያም።

ቅዱስ ሉቃስ ወበሳድስ ወርጎ ያለው ከመቼ ጥምሮ ነው ቢሉ ኤልሳቤጥ ዮሐንስን በጸነሰችበት በስድስተኛው ወር ነው። አንድም ዓለም በተፈጠረ በስድስተኛው ሺህ ነው።

ስለምን በስድስተኛው ሺህ መጣ ቢሉ በስድስተኛው ቀን የተፈጠረ አዳም አምላክነትን ሽቶ በለስን በልቶ ከገነት ወድቆ ነበርና ርሱን ወደ ገነት ለመመለስ ስለዚህ በስድስተኛው ሺህ መጣ ገብርኤልም ከእመቤታችን ዘንድ መጥቶ ተፈሥሒ ኦ ምልአተ ጸጋ እግዚአብሔር ከሥጋሽ ሥጋ ከነፍስሽ ነፍስ ነሥቶ ባንቺ አድራሲሁ ብሏልና ደስ ይበልሽ አላት። ወርእያ ደንገጸት እምቃሉ አንዳለ። እርሱም ገብርኤልን አይታ ከቃሉ የተነሣ ደንገጠች አንድም ሰሚዓ ማለት ነው።

ርእየን ሰምዓ የሚል ምን ምስክር አለህ?

ሄኖክ ምን ብሏል፡፡ አ ወልድዮ አድንን እዝነክ ለርእዮ ሀልመ

አቡክ ወውእቱኒ ርእዮ ሀልመ አቡሁ ገብአ ብሏል፡፡ ስለምን ደነገጠች ቢሉ ስምታው የማታውቀውን ቃል ብትሰማ ደነገጠች ወይቤላ መልአክ ኢትፍርሂ ማርያም እስመ ረከብኪ ሞገስ በሀብ እግዚአብሔር ወናሁ ትጸንሲ ወትወልዲ ወልደ ወትሰምይዮ ስሞ ኢየሱስ እንዳለ፡፡ ገብርኤል አይዘሽ እመቤቴ ሆይ እኔም እንደ ዲያብሉስ የማስት መልአክ አይደለሁም አንቺም እንደ ሔዋን የምትሳሳች ሴት አይደለሽም ነገር ግን ከእግዚአብሔር ዘንድ ባለሟልነትን አግኝተሻልና እነሆ ትጸንሻለሽ ልጅም ትወልዷልሽ ስሙንም ኢየሱስ ትይዋለሽ አላት፡፡ ርስዋም ስትመልስለት ትቤሉ ማርያም ለመልአክ እፎኑ ይከውነኒ ዝንቱ እንዘ ኢየሱምር ብእሴ እንዳለ፡፡

ምድር እንበለ ዘር ሴት እንበለ ወንድ ትጸንስ ትወልድ ዘንድ ይህ በምን ይቻላል አላችው፡፡ እንዲህም ማለቷ እንደ ዘካርያስ ተጠራጥራ እንደ ኒቆዲሞስ ተከራክራ አይደለም ነገሩን እረዳው ብላ ነው እንጂ፡፡ ገብርኤል ሲመልሰላት እስመ አልቦ ነገር ዘይሰለኖ ለእግዚአብሔር እንዳለ ለእግዚአብሔር የሚላነው ነገር አለ ትያለሽ ሁሉም እንጂ ይቻለዋል፡፡ ርሱዋም ስትመልስለት «አወን ለእግዚአብሔርሽ የሚላነውም ነገር የለም ሁሉም ይቻለዋል፡፡» ትቤሉ ማርያም ለመልአክ ነዩ ዓመቱ ለእግዚአብሔር ይኩነኒ በከመ ትቤላኒ እንዳለ፡፡ «እነሆ ለእግዚአብሔር ባርያው አለሁ አንተ እንዳልሽው ይሁንልኝ» አላችው፡፡ ወበላድስ ወርጎ ካለው ጀምሮ እስከ ዚህ ድረስ ገብርኤልና እመቤታችን እየተመላለሱ የተነጋገሩበት ነገር ነው፡፡ ሉቃ.1፡26-39፡፡

ገብርኤልስ የት ሳለች አበሰራት ከዮሴፍ ቤት ምን ስታደርግ አገኛት ቢሉ ለእመቤታችን ትሕትና ልማዷ ነበርና ውኃ ስትቀዳ፡፡ እንዲሁም መጽሐፍ ከዮሴፍ ቤት ይላል አንዱ መጽሐፍ ውኃ ስትቀዳ ይላል አንዱ መጽሐፍ ከቤተ መቅደስ ይላል አይደለምን ቢሉ አይደለም ይላሉ እንዴት ነዋ?

እንዲሁ ውኃ ስትቀዳ ደርሶ ሳይታይ «ተፈሥሒ ኦ ምልአት ጸጋ እግዚአብሔር ምስሌኪ» አላት፡፡ ቀንታ ወዲህ ብታይ ወዲያ ብታይ አጣች፡፡ ምን መጣብኝ ብላ ደንግጣ ተነሥታ ወደ ቤት ሄደች ከቤትም እንደ

ቀድሞው ሁሉ ደርሶ ሳይታይ «ተፈሥሒ ኦ ምልአት ጸጋ እግዚአብሔር ምስሌኪ አላት፡፡» ወዲህ ብታይ ወዲያ ብታይ አጣችው፡፡ ወትሮ እንደልማድዋ ወደ ቤተ መቅደስ እየሔደች ሐሩን ወርቁን እያስማማች እየፈተለች ለቤተ መቅደስ መጋረጃ ለካህናት ልብስ ትሰጥ ነበረችና እንደ ወትሮዋ ሁሉ ተነሥታ ወደ ቤተ መቅደስ ሔደች እነሆ ዛሬ ሰው ለልማዱ ወደ ቤተ ክርስቲያን ሔዶ ስሞ አስተብርኮ መጽሐፍ ቢያገኝ አንሥቶ ገልጸ እንዲመለከት ሁሉ እርስዋም መጽሐፈ ኢሳይያስን ከቤተ መቅደስ አወጣችና አንሥታ ገልጸ ስትመለከት «ናሁ ድንግል ትጸንስ ወትወልድ ወልደ» ከሚለው አንቀጽ ደረሰች፡፡ ኢሳ.7፡14 ወዲያው «ከዚህች ዘመን ደርሼ እንጨት ሰብሬ አሙቄያት ውኃ ቀድቼ አጠጥቼአት ጫማዋን ይገፍ ተከትያት የእግርዋን ትቢያ አጥቤ ጠጥቼ» እያለች ትመኝ ጀመረች፡፡ አንድም ቀድሞ ስትመለከተው ነበረችና በልቡናዋ ታወጣው ታወርደው ጀመረች አንድም መጽሐፈ ኢሳይያስን በአትሮንስ ሳይ ዘርግታ እየተመለከተች ሐሩን ወርቁን እያስማማች ስትፈትል ወእንዘ ትፈትል ወርቀ ወሜላተ አስተርእያ ገብርኤል ግብተ እንዳለ ደርሶ ከፊቷ ቁሞ «ተፈሥሒ ኦ ምልአት ጸጋ እግዚአብሔር ምስሌኪ» አላት፡፡

በምን አርእያ ታያት ቢሉ፡፡ በአምሳለ ወሬዛ እንድም በአምሳለ ወሬዛ የታየኋት እንደሆነ ትደነግጣለች ብሉ በአምሳለ አረጋዊ እራሱ ሽብቶ ፊቱ በርቶ ሽንብቶ ተመርኩዞ ታያት አንድም የብርሃን መስቀል ይዞ ታያት ይላሉ፡፡

ስለምን ሦስት ጊዜ ተፈሥሒ ኦ ምልአት ጸጋ እግዚአብሔር ምስሌኪ አላት ቢሉ ለአጽንኦት ነገር፡፡ አንድም ለአጠይቀተ ሥሉስ ቅዱስ ነው ይላሉ፡፡

ስለምን ሥጋዊን ለብሥራት አደረገው ቢሉ እመቤታችን እንዲያው ደርሳ ፀንላ ብትገኝ ምን መጣብኝ ብላ ትደነግጥ ነበርና ስለዚህ ሥጋዊውን በብሥራት አደረገው፡፡ አንድም መናፍቃን ሥጋዊውን ምትሐት ነው ብለው እንዲነሱ ባወቀ ገንዘቡ ስለዚህ ሥጋዊውን በብሥራት አደረገው፡፡ አንድም

ይኩነኒ በከመ ትቤሊኒ ብላ ያለችውን እምነት ምክንያት አድርጉ ሥጋ ለመልበስ ስለዚህ ሥጋዊውን በብሥራት አደረገው።

ብዙ ሊቃነ መላእክት ነበሩ ስለምን ገብርኤልን ለብሥራት መረጠው ቢሉ። ቀድሞ ሚካኤልን መጋቤ ብሉይ አድርጉት ነበር ጌላም ገብርኤልን መጋቤ ሐዲስ ለማድረግ ስለዚህ ገብርኤልን ለብሥራት መረጠው። ዳግመኛ ም መላእክትን መቶ አለቃ መቶ ነገድ አድርጉ ፈጥሮቸው ነበር ከዚያው ከመቶው አለቃ ዲያብሎስን ለዘጠና ዘጠኙ አለቃ አድርጉ ፈጥሮት ነበር። ስሙንም ሳጥናኤል ይሉት ነበር። ሳጥናኤል ማለት ቅሩቡ እግዚአብሔር አጋዜ መንጦላዕት ማለት ነው። ጌላ ግን ቢስት ዲያብሎስ አለው። ዲያብሎስም ማለት ጥንብ፣ ግም፣ ሻጋታም ማለት ነው። ሰይጣንም አለው ሰይጣን ማለት መስህት መስተቃርን ማለት ነው። ጌልሆርም አለው። ጌልሆርም ማለት ርሐቅ እምእምላኩ ማለት ነው። ጋኔንም አለው ጋኔን ማለት ዕቡይ ማለት ነው።

መላእክትስ ሲፈጥሩቸው እንዴት ፈጠራቸው ቢሉ። በድፍን ጨለማ ፈጥሮ ተሰወራቸው ወተሐውኩ ማኅበረ መላእክት እንዘ ይብሉ መት ፈጠረን ለሊኑ በርእሰነ ተፈጠርን እንዳለ እረግማን ፈጠረን ይሆን? እኛን በእኛ ተፈጣጠርን ወይ ፈጣሪያችንን አግኝተነው ሰጊድ ሰግደንለት ምሥጋና አቅርበንለት ብለው ተመኙ ያን ጊዜ ዲያብሎስ ቢያዳምጥ ድምጽ አጣ። ሁሉ ከርሱ በታች ሆኑ እነ ፈጣሪሆሙ ለፍጡራን እንዳለ የፍጡራን ፈጣሪያቸው እኔ ነኝ አለ። ያን ጊዜ ወጸርሐ ገብርኤል በዓቢይ ቃል ወይቤ ንቁም በበህላዌነ እስከ ንረከቦ ለእምላክነ ብሎ ስለ አጸናቸው ስለዚህ ገብርኤልን ለብሥራት መረጠው። ዳግመኛም አዳምና ሔዋን ገነት በወጡ ጊዜ ረድቶአቸው ነበርና። ስለዚህ ገብርኤልን ለብሥራት መረጠው ዳግመኛም አይዞአችሁ እምራችሁአለሁ ብሎዎችኋል ብሎ የምሥራች ቃል ነግሮአቸው ነበርና ስለዚህ ገብርኤልን ለብሥራት መረጠው ዳግመኛም በስፃ ይተባበረዋል። ገብርኤል ማለት እምላክ ወሰብእ እግዚእ ወገብር ማለት ነው ስለዚህ እምነኤልም ማለት እምላክ ወሰብእ እግዚእ ወገብር ማለት ነው ስለዚህ ገብርኤልን ለብሥራት መረጠው ዳግመኛም ወለራብዕሰ ይመስል ገጹ ከ

ገጽ ወልደ እግዚአብሔር እንዳለ ናቡከደነጾር ዳን. 3 ÷ 24 በመልክም ይመስለዋልና ስለዚህ ገብርኤልን ለብሥራት መረጠው ዳግመኛም ጥንት አብሳሪ ነው። ዘካርያስንና ኤልሳቤጥን ሊያቂምንና ሐናን አብስሮ ነበርና ስለዚህ ገብርኤልን ለብሥራት መረጠው ስንክ መስ. 26 ነሐ 7 እንድም ርሱ ባለቤቱ ገብርኤልን መልአኩን መስሎ አብስሮ አደረ ለልዩ አብሰርክዋ ለድንግል በእምላክ ገብርኤል መልአክ እንዳለ ዳግመኛም «ቃል በቃሉ ተናገራ ወውእቱ ቃል ሥጋ ኮነ» እንዳለ መጽሐፈ ጉዳንም በእምሳለ ገብርኤል ሊቀ መላእክት አስተርአይክዋ ለማርያም ወልባ ተወክፈ ዘተናገርክዋ እምነት ወሰሐቀት ወቃል ውስቲታ በእኩ ወሥጋ ኮንኩ ወለልየ ላእክ ኮንኩ ለርእሰየ እንዳለ ከዚህም በኋላ አብ ለማጽናት ወልድ ሥጋ ለመልበስ መንፈስ ቅዱስ። ለማንጸት ሦስቱ አካላት በማገጸነ እግዝእትነ ማርያም አደሩ።

አብ ከምን ያጸናታል ቀድሞ ጽንዕተ ሥጋ ወነፍስ አልነበረችምን ቢሉ ምንም ጽንዕተ ሥጋ ወነፍስ ብትሆን ሰማይና ምድር የማይችሉትን እምላክ አትችልም ነበርና እንድትችል አደረጋት። መንፈስ ቅዱስስ ከምን ያነጸታል ቢሉ ወኢረኩስት እምዘፈጠራ ብሎ የለም ዳግመኛስ ወፈጠራ እምጽቡር ንጹሕ ብሎ የለም ዳግመኛስ ዓቀባ መንፈስ ቅዱስ ለማርያም እምከርሠ እማ ብሎ የለም ዳግመኛስ መንፈስ ቅዱስስ ከምን ያነጸታል ቀድሞ ንጽሕተ ሥጋ ወነፍስ አልነበረችምን ቢሉ ምንም ንጽሕተ ሥጋ ወነፍስ ብትሆን የእምላክ እናት ለመሆን አትበቃም ነበረና እንድትበቃ አደረጋት። ዳግመኛም እንበለ ሩካቤ እንበለ ዘርእ በድንግልና እንድትወልድ አደረጋት። ውእቱስ ንጹሕ እምሠለሥቱ ግብራት ዘውእቶሙ ዘርእ ሩካቤ ወሰሰሎተ ድንግልና እለ ሰሩአን በወልደ እንለ እመ ሕያው ወእሙራት በሙ እንዳለ።

መንፈስ ቅዱስስ እንዳነጸት ምን ምስክር አለህ(ጎርጎርዮስ ዘኑሲስ) ጎርጎርዮስ ዘኑሲስ ምን ብሏል። መንፈስ ቅዱስ ዘቀደሳ ወእንጽሐ ሥጋሃ ለማርያም ወረሰያ ድሉተ ሰተወክፎ ቃለ አብ ብሎዋል። መንፈስ ቅዱስ ምንና ምን አደረገ እነጻ ፈጠረ ፈጠረም ማለት ከሥጋዋ ሥጋ ከነፍስዋ ነፍስ

ከፈለ ማለት ነው። ያን የከፈለውን ሥጋ የት አደረገው ቢሉ ከአካለ ወልድ አዋሐደው አብን ለማጽናት ስለምን ፈለገው እርሱ አጽንቶ ባደረ ቢሉ ወልድ ሥጋ ለብሶ አዳነን ተቤቸንን አብ ምን አደረገልን ብለው ምእመናን ከልቡናቸው ፍቅር ይከፍሉ ነበርና ስለዚህ አብ አጽና መንፈስ ቅዱስ ምን አደረገልን ብለው ምዕመናን ከልቡናቸው ፍቅር ይከፍሉ ነበርና ስለዚህ መንፈስ ቅዱስ አነጻ ወልድ ሥጋ ለብሶ ተዋህዶ ሦስቱም ፈጠሩ ሦስቱም ከፈሉ ሦስቱም አዋህዱ። አብ መንፈስ ቅዱስ ግን ከሥጋ ጋር አልተዋህዱም ወልድ በተለየ አካሉ ከሥጋ ጋራ ተዋህደ። ታሪኩ መጋቢት 29 ቀን የሚነገር ሲሆን ሊቃውንት በአብዛሪው ገብርኤል እንዲነገር ወስነውታል።

ቍጥር 27 ታህሣሥ 2 ቀን ሠለስቱ ደቂቅ

የዳንኤል እናት እህት ልጆች ሠለስቱ ደቂቅ እና ኢኮንያን የኤልያቂም ልጆች ናቸው ሁለቱ ነገዶች ሲማረኩ አብረው ተማርከው ሄደዋል። የአሥራኤልም መማረክ ሦስት ጊዜ ነው ኤር.52፡28-31 ስለምን ፃድቃንን ከጋጥኦን ጋር ያስማርካቸዋል ቢሉ ስለ 3 ነገር 1/ ተማርከው በሄዱበት አገር ወደ ጋጢኦት ወደ ጣዖት እንዳይሄዱ ይመክሯቸዋል፤ ያስተምሯቸዋልና 2/መስፍን ሆነው ይገዟቸዋልና እንደ ኤርምያስ እንደ መርዶክዮስ እንደ ጦቢት 3/ መከራ ከበዛ ዘንድ ፀጋ ክብር ይበዛልና። የይሁዳ ንጉሥ ኢዮአቂም በነገሠ በ3ኛው ዘመን ናቡከደነጾር ወደ ኢየሩሳሌም መጣ ባለሟሉ አስፋኒዝን ተማርከው ከመጡ ከነገሥታቱ ልጆች መልክ መልካም የሆኑትን፤ ጥበብ የሚስማማቸውን፤ እውቀት ያላቸውን ቢቆሙ የማይታክቱትን ምረጥልኝ አለው።

ወይምሐሮሙ መጽሐፍ ወነገረ ፋርስ መጽሐፍ ፍልስፍና ጥንቆላ የመጽሐፍ ወግታሪክ ቋንቋ ያስተምራቸው። እኔ ከምበላው ከምጠጣው እየሰጡ ወይም ሐረፆሙ 3ተ ዓመተ ሕሙግ መብልዕ የሐምግ ልቦ እንዲል ያልሆነ ምግብ ልቡናን ያደነቁራልና፤ እኔ ከምበላው እኔ ከምጠጣው እየሰጡ 3 ዓመት ይንከባከቧቸው አለው። ያን ጊዜ ብዙ ልጆች ተመረጡ። 3ቱ ደቂቅም አብረው ተመርጠዋል። ወወለጠ እስማኒሆሙ ሊቀ

ሕጽዋኒሁ ለንጉሥ፤ የንጉሥ አዛዥ ቢትወደዱ የሚሆን አስፋኒዝ ስማቸውን ሰጠው ስማቸውንም በአንጻር በአንጻሩ ያወጣል። ዳንኤል ማለት ዳኛ እግዚአብሔር ፍትሐ እግዚአብሔር ማለት ነው ብልጣሶር አለው አምጋ ዳጎን ማለት ነው። አናንያ ማለት ደመና ማለት ነበር ሲድራቅ አለው ሰቃዩ አትክልት (አትክልት አጠጪ) ማለት ነው። አዛርያ ማለት ረድኤት ማለት ነበር። ሚሳቅ አለው ጸሐቂ፤ተጋሒ (ትጉ፤ ታታሪ፤ ፍንው ለግብረ መላእክት ማለት ነው ሚሳኤል ማለት ስምአኒ እግዚአብሔር ማለት ነበር አብደናጎ አለው ገብረ ዳጎን ማለት ነው ዳንኤል በልቡ ጥሬ እንብላ ብሎ ጨከነ። አስፋኒዝ አሜሳድን ተወራጅ ሹሞላቸዋል። ዳንኤልም ማለደው እንዲህም አለው። ጥሬ ባቂላ ስጠን ስለምን? ቢሉ በተደላ በደስታ ከተማሩት ትምህርት በመከራ የተማሩት ትምህርት ይጠቅማል ብሎ እንዲሁም መከራ ከበዛ ዘንድ ፀጋ፤ክብር ይበዛልና ከንጉሥ ግብር ከሚበሉ ሰዎች ተለይታችሁ ከስታችሁ ንጉሥ ያየ እንደሆነ ከታች ባቴን፤ ከላይ አንገቴን ይቀጣኛል ብዬ ለራሴ እፈራለሁ አላቸው እኛን ባሮችን ፈትነን አሉት የእነርሱን ድርጎ ራሱ እየተቀበለ ለእነዚያ ጥሬ እየሰጠ አስር ቀን ተቀመጠ ከአሥር ቀን በኋላ የንጉሡን ግብር ከሚበሉ ይልቅ ሰውነታቸው አምሮ፤ መልካቸው ጠርቶ ታየ ከዚህ በኋላ የእነርሱን ድርጉ ርሱ እየተቀበለ ለእነዚያ ጥሬ እየሰጠ ተቀመጠ ዳን. 1፡1-17 ከሦስት ዓመት በኋላ ንጉሥ አስመጥቶ ቢጠይቃቸው ወዘሐሰስ ንጉሥ ምክረ ወጥበበ ረከበ በገቢሆሙ ትስዕርተ እደ እምኩሉ ሰባ ሰገል ወእምኩሉ ሰብእ እስራኤል አለሀለው ውስተ መንግሥቱ በሚገዛው አገር ሁሉ ሥር ከሚሆኑ ቅጠል ከሚበጥሱ ይልቅ ንጉሥ የፈለገውን ሁሉ ምክሩን፤ ጥበቡን ከእነዚያ ዘንድ አሥር አጥፍ በልጦ አገኘው አስመጥቶ ቢጠይቃቸው በአራተኛው ዘመን ንጉሥ ሕልም አይቶ ሕልሙም ትርጓሜውም ተዘነጋው። ስለምን ቢሉ የዳንኤልን ክብር የሚገልጽ መንፈስ ቅዱስ አዘንግቶታል። ከሚበላው አብልቶ፤ ከሚጠጣው አጠጥቶ የሚያኖራቸው ጠቢባን መፈክራን ሕልም ነበሩት፤ አስመጥቶ ሕልም አይቼ ሕልሙም ትርጓሜውም ተዘንግቶኛልና ንገሩን አላቸው። ሕልሙን ንገረን ትርጓሜውን እኛ እንነግርሃለን አሉት አንተስ ከፈርኦን ታንሳለህን? እኛስ

ከዮሴፍ እንበልጣለን? ፈርኦን ሕልሙን ነገረው ዮሴፍ ተረጉመለት ዘፍ.41÷25 አሉት እኔስ ነገሩ ተዘንግቶኛል አላቸው። ባይሆንም ቀን ስጠን አሉት ጌላ ልቦለድ ነገር ትነግሩኛላችሁ አሁን ጊዜው ሳያልፍ ትዝ ትዝ ብሎኝ ሳለ ንገሩኝ አላቸው ይህም እንደምን ይሆንልናልና? አሉት እንግዲያው ከምበላው አብልቼ ከምጠጣው አጠጥቼ የማኖራችሁ ለዚህ ብዬ ነው እንጂ በቅሱ አይደላችሁ አላሰግራችሁ ፈረስ አይደላችሁ አልጋልባችሁ፤ ጦር አይደላችሁ፤ አልወረውራችሁ፤ ጋሻ አይደላችሁ አልመክትባችሁ ለዚህ ብዬ አይደለምን አክብራ የማኖራችሁ? ንሳ በሰይፍ በላቸው ብሎ አዘዘ።

ወወጽኦ አርዬክ ሰያፊ ይላል ወደ መካነ ምቅታሉ (አርዮክ) ይዟቸው ሲሄድ ዳንኤልም አልነበረምና ከጉዳና ተገናኙ። ዳንኤልም በይነ ምንት ወጽኦ ዝንቱ ትዕዛዝ እጹብ እምአበ ንጉሥ(ከንጉሥ ዘንድ እንዲህ ያለ ጭንቅ ትዕዛዝ ስለምን ታዘዘ?) ሲል ጠየቀው ንጉሥ ሕልም አይቶ ሕልሙም ትርጓሜው ተዘንግቶት ነው አለው። ይህንስ ሕልሙንም ትርጓሜውንም እኔ እነግረዋለሁ ይዘኸኝ ግባ አለው። ይዞት ገባ ለእነዚያ የነሳውን ቀን ለእርሱ 3 ቀናት ሰጠው ወዲያው ወደ ሠለስቱ ደቂቅ ይልካል ዳር ሲፈታ መካከል ዳር ይሆናል እንዲሉ ይህ ነገር በእኛም የማይቀር ነውና ቀናና እንግባ ብሎ ላክ ለዳንኤል ዕለቱን ተገልጽለታል። ጥሬ እንብላ በማለት ጨካኛ ነበረና ስለተገለፀለት ግን ዕለቱን አልወጣም ሱባኤ የገባ ሰው ዕለቱን ቢገለጽለት ሱባኤውን ጨርሶ መውጣት እንዲገባ ለማጠየቅ ለሠለስቱ ደቂቅ በሦስተኛው ቀን ተገልጾላቸዋል። ከዚህ በጋላ ሕልሙንም ትርጓሜውንም አግኝቶታለሁና ይዘኸኝ ግባ አለው። ይዞት ገባ አንተኑ ብልጣሶር ዘትክል አይድያተ ሕልምየ ወፍካሬሁ ሕልሜን ከነትርጓሜው የምትነግረኝ አንተ ነህን? አለው ሕልምን እንጂ የሚተረጉም እግዚአብሔር የገለጸለት ነው ብሎ ዳንኤል ሃይማኖቱን ይሰብካል። ናቡከደሾር እግዚአብሔርን አያውቅም ነበርና በል ንገረኝ አለው ከዕለታት በአንድ ቀን በሰንነት ስትመለስህ የሴት ወይዘሮ የወንድ መኮንን ሲወጡ ሲገቡ ሲታጠቁ ሲፈቱ አይተህ እኔ ይህን ዓለም እንደ ገል ቀጥቅጬ እንደ ሰም አቅልጬ ገዛሁት ከእኔ በጋላ የሚነሣው ንጉሥ ከእኔ የሚበልጥ ይሆን ወይስ ከእኔ የሚያንስ ብለህ ተመኘህ መንፈስ

ቅዱስ የተመኙትን መግለጽ ልማዱ ነውና በራዕይ ይገልጽልሃል። ርእሱ ዘወርቅ፤ አንገቱ ደረቱ የብር፤ ወገቡ የብረት ጭንፍ ጭን የብረት አንድ እግሩ የሸክላ አንድ እግሩ የብረት ምስል ከፊትህ ቆሞ አንተ ርሱን ርሱ አንተን ሲመለከት ሳለ ከረጅም ተራራ የሰው እጅ ሳይፈነቅለው ታላቅ ድንጋይ ወርዶ ቀጥቅጦት በዓለሙ ሲሞላ ተመልሶ ተራራ ሲያህል ያንኑ ነፋስ ጠራርጉ ሲያጠፋው አላየህምን? አለው እሙን ሕልሙ /እልሙ እውነት ነው እስኪ ትርጓሜውን ንገረኝ አለው ርእሱ ዘወርቅ የተባልከው አንተ ነህ ወርቅ መክብብ ንዋያት ነው አንተም? ንጉሠ ነገሥት ነህና አንገቱ ደረቱ የብር የተባለ ዳርዮስ ነው የብር ማዕረጉ ከወርቅ ቀጥሎ ነውና ካንተም ቀጥሎ የሚነግሥ ርሱ ነውና ጭንፍ ጭን የብረት የተባለ እስክንድር ነው። ብረት ሀያል (ጽኑዕ) ነው እርሱም ጋያል ንጉሥ ነውና የብረት ድምጽ ከሩቅ ይሰማል የእርሱም ዜና መንግሥቱ ከሩቅ ተሰምቶአልና አንድ እግሩ የብረት አንድ እግሩ የሸክላ የተባሉ እስክንድር ያነገሣቸው ነገሥታት ናቸው። በብረት የተመሰሉት በጥሊሞስ እንጥያክስ ናቸው። በሸክላ የተመሰሉት ስልዊስ ደማጥርያናስ ናቸው። ይህስ አይደለም ብሎ በመንግሥት ያወርዱታል። ርእሱ ዘወርቅ የተባለ መንግሥተ ባቢሎን ነው አንገቱ የብር የተባለ መንግሥተ ሜዶን ነው። ወገቡ የብረት የተባለ መንግሥተ ፋርስ ነው ጭንፍ ጭን የብረት የተባለ መንግሥተ ጽርዕ ነው አንድ እግሩ የሸክላ አንድ እግሩ የብረት ምስል የተባለ እለሕውሳን በዘርእ የሚላቸው ረጅም አጭር ጥቁር ቀይ ሆነው በሮም የነገሡ ነገሥታት ናቸው። ከረጅም ተራራ የሰው ልጅ ሳይፈነቅለው ታላቅ ድንጋይ ወርዶ ይህን ሁሉ አድቅቆ በዓለሙ ሲመላ ማየትህ በጋላ ዘመን ጌታ ከሰማየ ሰማያት ወርዶ ከድንግል ማርያም ተወልዶ እነዚህን ሁሉ አጥፍቶ በዚህ ዓለም መንገሡን ይገልጻል፤ ዕሩ የመንበር ይሆናል እሙን ሕልሙ ወትርጉሜሁ፤ ሕልሙም ትርጓሜውም የቀና ነው ብሎ ለእግዚአብሔር ሰገደ ዳን. 2÷1-46 ዳንኤልንም ቢትወደዱ አድርጉ ሾመው ወግዶ በዘመኑ እንዲሉ ዳንኤል ከንጉሡ ተካሰሶ አቤቱታ አቅርቦ ሠለስቱ ደቂቅን ግራአዝማችነት፤ ከንቲባነት አሹሟቸዋል። ሰለምን ቢሉ እነርሱ በገጠር

እርሱ በከተማ የሚኖሩ ሆነዋል። ትምህርት እንዲሰፋፋ ከዚህ በኋላ ናቡከደነጾር በነገሠ በ18ኛው ዘመን በሠለስቱ ደቂቅ ቀናን ያሉ ሰዎች ርእሱ ዘወርቅ የተባልክ እንተ ነህና 60 ክንድ ቁመቱ 6 ክንድ ደረቱ ጣዖት አቁም ሁሉ ለእርሡ ይሰገዱ አሉት እንደነገሩት 60 ክንድ ቁመቱ 6 ክንድ ደረቱ ጣዖት በሀቅለ ዱራ አቆመ። በዚህ ጊዜ ለአሠራሪው ለወርቅ ምስል ያልሠገዱ አምላክህን ያላመለኩ፤ በባቢሎን የሾምካቸው ሦስት ሰዎች አሉ ብለው ለንጉሡ ለናቡከደነጾር ነገሩት ንጉሡም ይህን በሰማ ጊዜ ተቆጥቶ ሲድራቅ፤ ሚሳቅ፤ አብደናጎን ያመጡአቸው ዘንድ አዘዘ። አመጡአቸው ሲድራቅ፤ ሚሳቅ፤ አብደናጎን በእውነት ፈጣሪዬን አታመልኩምን ለሠራሁት ለወርቅ ምስልስ አትሠግዱምን አላቸው አምላክህን እናመልካለን ብለን ልንመልስልህ አንወድም አሉት። እኛ የምናመልከው ፈጣሪያችን በሰማይ አለ ከእንተ እኛ እኛን ማዳን ይቻለዋል ንጉሥ ግዱን ቁርጡን ታውቅ አምላክህን እናመልክም ላሠራህው የወርቅ ምስልም አንሠግድም አሉት። ያን ጊዜ ንጉሡ ሰይፍ መዘዘባቸው፤ ጦር ነጠቀባቸው። እሳቱን እጥፍ ድርብ አድርገው ያነዱት ዘንድ አዘዘ ሃያላት ጽኑአት እጃቸውንና እግራቸውን ይዘው ከእቶነ እሳት ይጥሏቸው ዘንድ አዘዘ። እጃቸውን እግራቸውን እስረው ከነልብላቸው ፤ ከነጫማቸውና ቀንጽል ቀሚላቸው፤ ከነመጉናፀፊያቸው፤ ከነኩፊታቸው በተራ አየገፋ ከእሳት ጉድጓድ ጣሏቸው አላልቦ ይገድላቸዋል ብሎ እሳቱም በረደላቸው የንጉሥ ሎሌዎች ግን ነገር መሥራታቸውን አልተውም በምትሐት እንጂ አበረዱት ብለው ነገሩት ደም ደም ያለውን እንጨት፤ ቅንጭቡን፤ ቁልቋሉን፤ ድኙን፤ አይድርማሩን ጨመሩበት ወተለአለ ነበልባል አርባ ወተሰዓተ አመተ ነበልባሉ አርባ ዘጠኝ ክንድ ከፍ ከፍ አለ በምን ታውቋል ቢሉ ከጉድጓዱ ታላቅ ዛፍ ነበር ቢሰፍሩት 49 ክንድ ሆኗል ወወረደ መልአክ እግዚአብሔር ወዘበጦ ለነበልባለ እሳት ወረሰዮ ከመነፋስ ቆሪር ይላል መላኩ ቅ. ገብርኤል ወርዶ ነበልባሉን ቢመታው እንደጠል አቀዘቀዘው ዳን. 3፡1-ፍ፡9. በዚህ ጊዜ እንደ አንድ ልብ መካሪ እንደ አንድ ቃል ተናጋሪ ሆነው አመስግነዋል። ናቡከደነጾር ሲያመስግኑ ሰምቶ አደነቀ። ሦስት ሰዎች አሥረን ከእቶነ እሳት ጥለን አልነበረምን? እነሆ

እራት ሰዎች የተፈቱ ሆነው በእቶነ እሳቱ ሲመላለሱ አየሁ ወገጽ ለራብዓይ ይመስል ከመ ወልደ እግዚአብሔር ለአራተኛው የእግዚአብሔርን የባህርይ ልጁን ይመስላል አለ። እምን ያለ ባላጋራ ከስሩ የተነቀለ ወይራ እንዲሉ መንፈስ ቅዱስ ፊቱን ፀፍቶ እፋን ከፍቶ እናግሮታል ገብርኤል ማለት አምላክ ወሰብእ ማለት ነውና ናቡከደነጾር ከጉድጓዱ እፍ ቀረብ በሉ እንትሙ እግብርተ እግዚአብሔር ሲድራቅ ወሚሳቅ ወአብደናጎ 30. 90. ባላቸው ጊዜ እንደ ሳቢላ የወፍ ዘር ነጭ ሆነው በክንፈ ፀጋ ብር ብር ብለው ወጥተዋል። ከዚህ በኋላ አዋጁን በአዋጅ መልሶታል። እመቦ ዘነበበ ወፀረፈ ላዕለ አምላክ ሲድራቅ ወሚሳቅ ወአብደናጎ ይትበረበር ቤቱ፤ ወይትኩነን ነፍሱ ብሎ አወጀ እነርሱም ከዚህ በታች ያሉትን 6 መስመሮች ተናግረዋል ይትባረክ እግዚአብሔር አምላክ አበዊነ ወይትባረክ ከመ ስብሐቲህ ቅዱስ ቡሩክ እንተ በጽርሐ ቅድሳተ ስብሐቲክ፤ ቡሩክ እንተ ዘትሬኢ ቀላያተ ነቢረከላዕለ ኪሩቤል፤ ቡሩክ እንተ በዲበ መንበረ መንግሥትክ ቡሩክ እንተ በመልዕልተ ሰማያት ብለው አመስግነዋል። እነዚህን 6ቱን መናገራቸው እኛ እቶነ እሳት በወደቅን በ600 ዘመን ጌታሥጋ ለብሰ ቅድስት ድንግል ከምትሆን ከእመቤታችን ይወለዳል ሊሉ ነው ብለው ሲቃውንት ተረጉመውታል። ይባርክዎ ኩሉ ግብረ እግዚአብሔር ለእግዚአብሔር የሚለውንም በ33 መስመር ደርሰውታል ይሄም ከተወለደ በኋላ 33 ዓመት በምድር ላይ እንዲኖር ያመለክታል በዘመናቸው የነበረ ዳንኤል ከ490 ዘመን አለላ? ቢሉ ዳን. 9፡25 ዳንኤል ከሚጠት እስከ ጽንሰ ያለውን ቆጥሮ እነርሱ ከጼዋ እስከ ዕርገት ያለውን ቆጥረው ይኸውም በነገሥታቱ ዘመን ይታወቃል ናቡከደነጾር ንጉሠ ነገሥት የሆነበት ዘመን 25፤ የዮርማርዶት 22፤ የብልጣሶር 23 ይህን ቢደምሩት 70 ይሆናል። ጌታ በዚህ ዓለም የኖረው 33 ዓመት ከ3 ወር ይህን ከ70 ቢደምሩት 103 ይሆናል። ከሴዴቅያስ 7 ዓመት አምጥተው ቢደምሩበት 110 ይሆናል። ከ 490 ጋር ቢደምሩት 600 ይሆናል 600 ዘመን ያለበት ምክንያት ይህ ነው ስለዚህ ነው ሊቁም ኢየሱስ ክርስቶስ ሞገሰ ዳንኤል ነቢየ ሱሳ ድንረ ተፈፀመ ሱባኤ ሰንበታት ስላ፤ በምጽዓትክ ተጎትመ አበላ ያለው የሰለስቱ ድቁቅ ረድኤትና በረከት አይለየን። አሜን።

ሰኔ 20 ቀን ሕንፃተ ቤተክርስቲያን

ጌታ ባረገ በ8 ዓመት ቅዱስ ጳውሎስ አመነ ጳውሎስና በርናባስ ፊልጵስቦስ ገብተው አስተማሩ ሕዝቡም አመኑ ተጠመቁ ከአመናችሁ ከተጠመቃችሁ ከእንግዲህ ወዲህ ወደ ቤተ ጣዖት አትሂዱ አሏቸው የለመድነውንማ ከነሣችሁን መካነ ጸሎት ለዩልን አሏቸው እነሱም ነገሩ ደግ እንደሆነ አውቀው ምንስ ቢሆን ሴት ብታወቅ በወንድ ያልቅ እንዲሉ ርእሰ ሐዋርያት ቅዱስ ጴጥሮስ እያለ እኛ ሥራ መሥራት አይገባንም ብለው ላኩበት ጴጥሮስም ከዮሐንስ ጋር በኢየሩሳሌም ተገኝ ሁሉን ዙረው መርምረው አስተምረው መዲናይቱን ኢየሩሳሌም አድርገው ነበር። ብዙ ሥራ ሠርተውባታልና በዚህ ያሉ ምእመናን ለመጽናትዋ ይላሉ ርሳቸውም አልቦ ዘትገብሩ ምንተኒ ዘእንበለ በትእዛዙ ወምክሩ ለእግዚእነ ኢየሱስ ይላል ብለው ላኩባቸው። ሱባኤ ያዙ ሱባኤው ሲፈጸም ጌታ ሐዋርያትን የሞቱትን አሥነሥቶ ያሉትን ጠርቶ በሕይወተ ሥጋ በፊልጵስቦስ ሰበሰባቸው ዮሐንስ ቅዱስ ጴጥሮስን አበዓለም ነህና የሰበሰበንን ምክንያቱን ጠይቀህ ንገረን አለው ቅዱስ ጴጥሮስም ቀድሞ በምሴተ ሐሙስ የጠየቅከው አንተ ነህና አንተ ጠይቀው አለው ዮሐ.13፥24 ዮሐንስም ጌታዬ ስለምን ሰብስበንኛል አለው ጌታም በእናቱ ስም ከጽንፍ እስከ ጽንፍ የአብያተ ክርስቲያንን ሕንፃ ሥራ ላላያችሁ ሥርዓተ ቤተክርስቲያንን ላስተምራችሁ ሰብስቤያችኋለሁ አለው። ይኸን ብሏቸው ወደ ምሥራቅ አገር ይሂቸው ወጣ ከዚያ በምሥራቅ አገር ሦስት ድንጋዮች ነበሩ ተራርቀው የነበሩትን አቀራረባቸው ጥቃቅን የነበሩትን ታላላቅ አደረጋቸው ቁመቱን ወርዱን ለክቶ ሰጣቸው ራእ.1፥1፤19 ቁመቱ 24 ወርዱ 12 ክንድ ነው 24ቱ በነገሥታት ያሉ የ24ቱ ነቢያት አንድም የ24ቱ ካህናተ ሰማይ አምላል ነው 12ቱ ወርዱ የ 12 ሐዋርያት አምላል ነው። ከዚህ በኋላ ሥራ ጀመሩ ሲሰሩትም ስም እሳት ሲያሳዩት እንዲለመልም በጃቸው ላይ እየተሳበ ሰርተው ፈጽመውታል። ይህ የሆነው ጌታችን ባረገ በ19ኛው እመቤታችን ባረገች በ

ዓመት በሰኔ 20 ቀን ነው በ21 ኛው ቀን ጎብስት ሰማያዊ ጽዋዕ ሰማያዊ መጣ እመቤታችንን ታቦት ሐዋርያትን ልዑካን አድርጉ ጌታ ዓቢይ ካህን ሆኖ ቀድሶ አቁርቧቸዋል። እምደእዜስ አንትሙኒ ከመዝግበሩ ብሎ አሂቸው አረገ።

ሕንፃ ቤተ ክርስቲያን የተጀመረ ከዚያ ወዲህ ነው 3ቱ ድንጊያዎች የሥላሴ አምላል ናቸው። ከታች አቀማመጣቸው 3 ከላይ ሕንፃቸው 1 ነው ይህም ያንድነታቸው የሦስትነታቸው አምላል ነው። በሠላስ አዕባን ገፀ ሥላሴሁ ለአምሮ ሐኒጸ ቤትኪ ድንግል ድጎረ ፈፀመ ሣርሮ እንዳለ ደራሲ ሲሰሩትም 3 ክፍል አድርገው ሠርተውታል መጀመሪያው የታቦተ አዳም ሁለኛው የታቦተ ሙሴ ሦስተኛው የታቦተ ኢየሱስ አምላል ነው። ዳግመኛ ም ሥርዓተ ሰማይ ተሠርዓ በዲቦ ምድር እንዲል የሦስቱ ዓለመ መላእክት ምላሴ ነው። የመጀመሪያው የጽርሐ አርያም ሁለተኛው የኢየሱስ ሦስተኛው የጠፈር አምላል ነው። በጽርሐ አርያም መንበረ ብርሃን ታቦተ ብርሃን መንጠላዕተ ብርሃን 4 ፀወርተ መንበር 24 አጠንተ መንበር ይኖራሉ ጽርሐ አርያም የመቅደስ መንበረ ብርሃን የመንበር መጠላዕተ ብርሃን የመንጠላዕተ 4ቱ ፀወርተ መንበር የ4ቱ ሊቃነ ጳጳሳት 24ቱ አጠንተ መንበር የጳጳሳት የኤጲስ ቆጶሳት አምላል ናቸው። ኢየሱስ የመካከለኛው በኢየሱስ የሚኖሩ መላእክት የቀሳውስት የዲያቆናት አምላል ናቸው ጠፈር የዙሪያው በጠፈር የሚኖሩ መላእክት የንፍቀ ዲያቆናት የአናጉንስጢሳውያን የመዘምራን አምላል ናቸው። አንድም መጀመያው ለኤረር 2ተኛው ለራማ 3ተኛው ለኢየሱስ አምላል ነው በኤረር መላእክት መኳንንት ሊቃናት ይኖራሉ በራማ ሥልጣናት መናብርት አርባብ ይኖራሉ በኢየሱስ ኃይላት ኪሩቤል ሱራፌል ይኖራሉ እኒህ 9ኛ ነገድ የ9ኛ መዓረጋተ ቤተክርስቲያን አምላል ናቸው መላእክት የመዘምራን መኳንንት የአናጉንስጢሳውያን ሊቃናት የንፍቀ ዲያቆናት ሥልጣናት የዲያቆናት መናብርት የቀሳውስት አርባብ የቆሞላት ኃይላት የኤጲስ ቆጶሳት ሱራፌል የጳጳሳት ኪሩቤል የሊቃነ ጳጳሳት አምላል ናቸው በታች የሚኖሩ ደቂቀ አዳም ወደ ላይ መውጣት እንዳይቻላቸው መዘምራን የአናጉንስጢሳውያንና አናጉንስጢሳውያን የንፍቀ ዲያቆናትን

ንፍቀ ዲያቆናት የዲያቆናትን ዲያቆናት የቀሳውስትን ቀሳውስት የቆሞላትን ቆሞላት የኤጲስ ቆጶላትን ኤጲስ ቆጶላት የጳጳሳትን ጳጳሳት የሊቃነ ጳጳሳትን ሥራ መሥራት አይቻላቸውም በላይ የሚኖሩ መላእክት ግን ወደ ታች መውረድ እንዲቻላቸው ሊቃነ ጳጳሳት የጳጳሳትን ጳጳሳት የኤጲስ ቆጶላትን ኤጲስ ቆጶላት የቆሞላትን ቆሞላት የቀሳውስትን ቀሳውስት የዲያቆናትን ዲያቆናት የአናጉንስጢስን አናገንስጢስ የመዘመራንን ሥራ መስራት ይቻላቸዋል።

መስከረም 21 ቀን በዓለ ማርያም መቅደም

ማርያም (ዕብ) ማርያም የነቢያት የሙሴና የአሮን አህት (ዘፀ 15 ፡ 20) ቃሉ 2 ነው ማር፤ ሚር አንድ ወገን መራራ መራራም የም ዕለት ዘመን መዋዕል በተገናኝ ምርርተ የም ወይም መራራ መዋዕል ዘመረር መዋዕሊሃ ዘመኗ ዘመነ ልደቷ ማሩር የተባለው ማሉል ፈርክን በእስራኤል ላይ ከፋ ምክር መክሮ ወንድ ወንዱ ለሞት ሴት ሴቱ ለትሎት ብሎ መራራ ዐዋጅ ያስነገረበት እስራኤልም ዕርር ምርር ብለው ያዘነበት ያለቀሱበት የሐዘን የመከራ ወራት ስለሆነ አባት እናቷ ዘበመዋዕሊሃ አምረሩ ግብጽ ሕይወቶች እስራኤል ሲሉ እንደዚህ ያለ ስም ለጥተዋታል ዘፀ. 1 ፡ 8-16 ። ብሊት ማርያም የብሉይ ኪዳን ጥንት እንደ ሆነች ሀዳስ ማርያምም የሐዲስ ኪዳን ጥንት ናትና አስቀድሞ በማርያም ዘመን የሆነውን ግፍና መከራ ድንቅ ሥራ ሁሉኋላ በድንግል ማርያም ለሚሆነው አምሳል መርገፍ ሆና ተጥፋለች (ዕብ. 10፡1) ማርያምች እንዲነጻፀሩ ፈርክንና ሄሮድስ ሙሴና ክርስቶስ ንሴብሐና ታዐብዮ ይነፃፀራሉ(ዘፀ. 15፡1-21) (ሉቃ. 1፡46-55) ብሊት ማርያም በልደተ ሥጋ አህተ ሙሴ እንደ ተባለች ሀዳስ ማርያምም ለስግው ቃል ልጁ በልደተ ነፍስ አህት ትባላለች ማስተባበር ልማዷ እንጂ ድንግልናን ከወሊድ እንዳስተባበረች አህትነትንም ከናትነት አስተባብራለች በሰንበት ላይ ደብረ ዘይት እንዲሉ

ማርያም ማለት እግዝእተ ብዙኃን ማለት ነው አብርሃም ማለት ጎበ ብዙሐን ማለት እንደሆነ (ዘፍ. 17፡1-5) በአኗኗርም ትመስለዋለች አብርሃም ወደ ከነዓን ዘፍ. 12፡1 እመቤታችን ወደ ቤተመቅደስ መዝ. 44፡10 ዘበዕብራይስጢ ማርያም ይላል ብሎ ማርያም ማለት ቅሉ እግዝእተ ብዙኃን ማለት ነው።

ማርያም ማለት መርሕ ለመንግሥተ ሰማያት ማለት ነው። ምእመናንን እየመራች ገነት መንግሥተ ሰማያት ታገባለችና አንድም ፍጽምት ማለት ነው ኖህ ፍፁም ነበር (ዘፍ. 6፡9) መልክ ከደምግባት አስተባብራ ይዛ ተገኝታለችና ፍፃሜው ግን ንጽሐ ሥጋ ንጽሐ ነፍስ ንጽሐ ልቡና አንድም ማርያም ማለት ፀጋ ወሀብት ማለት ነው ለጊዜው ለእናት ለአባቷ ፀጋ ሀብት ሁና ተሰጥታለች ፍፃሜውን ለሁላችን ተሰጥታለችና (ሉቃ. 1፡28) አንድም ልዕልት ማለት ነው እርያም ማለት ልዑል ማለት እንደሆነ እመቤታችንም መትሕተ ፈጣሪ መልዕልተ ፍጡራን ይላታልና አንድም ተለክኪተ እግዚአብሔር ወሰብእ ማኅበረ መሃይምናን ወሕዝብ ማለት ነው። ማርያም ማለት በምድር ማር በሰማይ ያም የሚለው ቃል ተገናኝቶ የተገኘ ስም ነው በምድር በሚኖሩ ሰዎች ዘንድ በጣፋጭነቱ የሚታወቅና በጣዕሙ ወደር የሌለው ምግብ ማር ነው እንዲሁም በገነት ቅዱሳን የሚመገቡት በብሔረ ሕያዋንና በብሔረ ብፁዓን ለሚኖሩ ቅዱሳን ብቻ የሆነ እጅግ የሚጣፍጥ ያም የሚባል ምግብ አለ የእመቤታችን ርኅራኄ እና ፍቅሯ በምድር ባሉና በሰማይ በሚኖሩ ሁሉ ዘንድ እጅግ ጣፋጭ በመሆኑ ማርያም ተብላለች ጣዕሚና ፍቅሯ የማይጠገብ ነውና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ (በዮሐ.3፡12) ስለምድራዊ ነገር ስነግራችሁ ካላመናችሁ ስለሰማያዊ ነገር ስነግራችሁ እንዴት ታምናላችሁ እንዳለ ዛሬም በምድር ባለው በስዕሏ ክብር እጠባላ ፈውስ ያላመኑ ሰዎች ከዚህ ከፍ ያለ ነገር መቀበል ይቸገሩ ሆናል። እነርሱ ቢቸገሩም እውነቱ ግን ይኸው ነው ከዚህ ከተገለጠው ተጨማሪ የእመቤታችን የቅድስት ድንግል ማርያም የስሜ አራት ፊደላት

ቀጥሎ በተመለከተው አይነት በምስጢር ተተርጉመዋል ይህም አባቶች ለእመቤታችን ላላቸው ፍቅር ሲገልጡ ነው በዚህ መሠረት ማ : ማህደረ መለኮት የመለኮት ማደሪያ መሆኗን ያጠይቃል (መዝ. 45 ÷ 4) ልዑል ማደሪያውን ቀደሰ መዝ. 131 ÷ 13) አለሙ ሁሉ መጻፍ ያዘዘውን በዚህ አለ በዚያ የለም የማይባለውን የሚችለው የሌለውን ረቂቁን ባህርያት መለኮት በማህፀኗ የተሸከመች ስለሆነች የመለኮት ማደሪያ ትባላለች ር: ርግብዬ ይበላ ሰሎሞን ርግብዬ ይላታል መደምደሚያም አንዲት ናት ለወላጆቿ የተመረጠች ናት:: ልጆች ባዩአት ጊዜም አመሠገኑአት ነገሥታትና አባቶቿም ምሥጋና ሰጡአት ይህች ማን ናት እንደ ማለዳ ብርሃን የምትገብኝ እንደ ጨረቃ የተዋበች እንደ ፀሐይ የጠራች::

(መገ. 6÷9) ብሏታል እመቤታችን ርግብ ስለ ሰው ወደ እግዚአብሔር በአማላጅነት የምትላክ የሠላም መልዕክተኛ የምሥራች ነጋሪ ናትና ርግብ እንላት አለን የጥፋት የምሥራቹን ለኖህ ያበሠረችው ርግብ ናት (ዘፍ. 8÷8-12) በአዳምና በልጆቹ ላይ ታዘ የነበረው ጥፋትና የሲኦል መከራ ማክተም የሆነች ድንግል ማርያም ናት ርግብ የየዋህነት ምሳሌ ናት ማቴ. 10÷16) ምክንያቱም ጌታ ከእሷ ጋር ነውና (ሉቃስ. 1÷28) ያ: ማለት ያንቀላዱ ሃቤኪ ኩሉ ፍጥረት ፍጥረት ሁሉ ለምኝልን እያሉ ወደ አንቺ ያንጋጥጣሉ ማለት ነው ሰውን ከእግዚአብሔር የምታስታርቅ በሰውና በፈጣሪ መካከል የምትገኝ የፍጥረት ሁሉ አማላጅ በመሆኗ ፍጥረት ሁሉ አማልጂን እያሉ ያንጋጥጣሉ ከፈጣሪ ምሕረትና ይቅርታን የምታስገኝ ናትና ስለዚህ ሰው ከወደ በላይ ማንጋጠጥ የተለመደ ነው ድንግል ማርያም ከሁሉ በላይ ናትና ወደ ርሷ እናንጋጥጣለን የሐዋ. 3÷3-10:ም: ማለት ምስክራ ወምስጋድ ወምስትስራየ ኃጢአት መስገጃ መለመኛ የኃጢአት ማስተሰሪያ ማለት ነው የሚሠገደው የሚለመነው በተቀደሰ ሥፍራ እግዚአብሔር ፀጋውንና ክብሩን ባሳደረበት ቦታ ነው:: ይህን የመሰለው ስግደትና ልመና ጸሎት ኃጢአትን ያስተሰርያል (2ኛ ዜና. 7÷11-17) በዚህ ዓይነት እግዚአብሔር ያደረባት በቅዱስ መንፈሱ የጉበኛት በምንለምንበት ቅዱስ

ሥፍራ ሁሉ የምትመሰል ቅድስት ድንግል ማርያም መስገጃ መለመኛና የኃጢአት ማስተሰሪያ ትባላለች:: በአማላጅነቷ ኃጢአታችንን እንድታስተሰርይልን ቅድስት ሆይ ለምኝልን እንላታለን በአጠቃላይ ማርያም ማለት በእግዚአብሔርና በሰው መካከል በፍፁም ፍቅሯና የዋህነት ለለዎች ድህነት በምልጃ የምትላክ የምታገናኝ ድልድይ መሠላል ማለት ነው:: እስራኤል ኤርምያስን እንደለመኑትና ወደ እግዚአብሔር እንደላኩት እመቤታችንም ወደ እግዚአብሔር እንልካታለን(ኤር. 42÷2) ጽዮን (ዕብ) ስመ ሀገር የኢያውሴዎን አምባ ዳዊት የያዛት አገር ዳዊት ፍችው ፀወን ምልክት ማለት ነው መዝ. 2÷6 ፣ 2ሳሙ. 5÷6 የድንግል ማርያም ስም መዝ. 86÷5፣ 131÷13:: ሶልያና (ጽር ሴሊኒ) ጨረቃ: ድንግል ማርያም ጊዜ ዕረፍታ ለሶልያና እንዳለ ድን በቅጽል ስሟም ድንግል ትባላለች ኢሳ. 7÷14፣ ሉቃ. 1÷27 ::

ምዕራፍ 21 ቍጥር 29

መስከረም 21 ቀን ብዙኃን ማርያም ታሪክ

መስከረም 21 ቀን የብዙኃን ማርያም እየተባለ ይጠራል:: ይህ ዕለት የሚታወሰው በሁለት ምክንያቶች ነው እንደኛው ሊቃውንት በሃይማኖት ምክንያት ከሩቅም ከቅርብም የተሰበሰቡበት ሲሆን ሁለተኛው ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰቀለበት መስቀል በአምባሰል ተራራ ግሽን ደብረ ክርቤ ቤተ መቅደስ ተሠርቶ የተቀመጠ በቼ ነው:: ሁሉንም ቀጥለን እንመለከታቸዋለን ፳25 ዓ.ም አርዮስ የሚባል አንድ የእስክንድርያ ቄስ ወልድ ፍጡር በመለኮቱ እግዚአብሔር አብ በመጀመሪያ ወልድን ፈጥሮ በወልድ አለምን ፈጠረበት ብሎ ተነሣ በዚያን ወቅት ታላቁ ቆስጠንጢኖስ አብያተ ጣዖታት ይትአጸዋ አብያተ ክርስቲያናት ይትርጋዋ ብሎ አዋጅ የነገረበት ነበር ይህ የአርዮስ ከሀደት በሊቃውንቱ መካከል መለያየትን ፈጠረ አርዮስም ይህንን ከሀደት ትምህርቱን እንዲተው ሲመክሩት አልተውም አሻፈረኝ አለ:: ታላቁና ጸድቁ ንጉሥ ቆስጠንጢኖስ ጉባኤ ኒቅያ እንዲደረግ ሊቃውንቱም ሁሉ እንዲሰበሰቡ በየሀገሩ መልዕክቱን አስተላለፈ ከሚያዝያ

21 ቀን ጀምሮ እስከ መስከረም 21 ድረስ 2348 ሊቃውንት ተሰበሰቡ ለዚህ ታላቅ ጉባኤ ኒቅያ የተመረጠችው ጳጳሱን ከማህበሩ ጉጉሡን ከሠራዊቱ ጋር አንድ አድርጋ አጠቃላ ለመያዝ የምትችል ሠፊና ምቹ ቦታ ለሁሉም አማካይ የሆነች ሥፍራ ስለሆነች ነው። ከተሰበሰቡት ሊቃውንት መካከል እንደ ሐዋርያት መታገን ያላሥነሡ ፣ ለምጽ ያላነጹ ፣ አንካሣ ያላረቱ፣ የዕውራጉን ዐይን ያላበሩ፣ ድውያንን ያልፈወሡ፣ ሌላም ልዩ ልዩ ተፃምር ያላደረጉ አይገኙም ነበር። እንዲሁም ስለሃይማኖት በመጋደል አይናቸው የወጣ እጃቸው የተቆረጠ ነበር።

ከላይ እንደተገለፀው ከሚያዝያ 21 እስከ መስከረም 21 ቀን ሊቃውንቱ ቢሰበሰቡም ክርክሩ ወድያው አልተጀመረም እስከ ኅዳር 9 ቀን በጸሎት በሱባኤ ቆይተዋል ጉባኤውን በሊቀመንበርነት የሚመራው ታላቁ ቄስጠንጢኖስ ስለ ነበር ስማችሁን አገራችሁን ሃይማኖታችሁን እየፋችሁ ስጡኝ አላቸው ሁሉም እየፋ ሰጡት ከ2348ቱ ሊቃውንት መካከል ሦስት መቶ አሥራ ስምንቱ ሊቃውንት እንደ አንድ ልብ መካሪ እንደ አንድ ቃል ተናጋሪ በመሆን ፣ ዘዕሩይ ምስለ አብ በመለኮቱ » ወልድ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ጋር በመለኮት በሥልጣን በፈቃድ በህልውና አንድ ነው ብለው ጽፈው ሰጡት ቄስጠንጢኖስም ሃይማኖት እንደ ሦስት መቶ አሥራ ስምንቱ ሊቃውንት ይሁን ብሎ አዋጅ አስነግሯል። ምሳሌዎቻቸውም ዘፍ.14፥14 ያለው ነው። እነርሱም « ነአምን በአሀዱ አምላክ» በአንድ አምላክ እናምናለን በማለት የሃይማኖት ጸሎትና ሌሎችንም የሃይማኖት መፃሕፍትን ደርሰው አዘጋጅተው ከመወሰናቸውም ሌላ አርዮስንም አውግዘው ተሰያይተዋል። ምንም የሃይማኖት ጉባኤ የተደረገው ህዳር 9 ቀን መሆኑ ቢታወቅም ሊቃውንቱ የተሰበሰቡትና የተገኙት መስከረም 21 ቀን በመሆኑ ዕለቱ ብዙጉን ማርያም እየተባለ ይጠራል። በሌላ በኩል ደግሞ መስከረም 21 ቀን የጌታችን የመድኃኒታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ግማደ መስቀል በግሽን የከበረበት ዕለት በመሆኑ ሁሉም ወደዚህ ቦታ በእግረ ሥጋና በእግረ ንግሥት ይገሰግሳል። ታሪኩም በአጭሩ እንደ ሚክተለው ስለሆነ በጽሞና እንመለከተዋለን። አፄ ዳዊት መንፈሳዊነት ያላቸው ደግ ጉጉሥ ነበሩ።

በዘመናቸው በኢትዮጵያ አገር ቸነፈር ሆኖ ሀዘቡ ስለተሰቃየባቸው በጣም አዘኑ በጸሎትም ወደ እግዚአብሔር ቢያመለክቱ ከእግዚአብሔር የታዘዘ ደግ ባህታዊ መጥቶ የጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስን ግማደ መስቀል አስመጥተህ በአገርህ በኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን አሠርተህ ብታስቀምጥ ረሀቡ ቸነፈሩ ሁሉ ይታገስልሃል አላቸው። አፄ ዳዊትም የጌታችን መስቀል ላኩልኝ ብለው ከብዙ ገፀ በረከት ጋር መልእክተኞችን ላኩ መልእክተኞቹ ወደ ኢየሩሳሌም ሂደው ከዓፄ ዳዊት የተላኩትን መልእክት ከገፀ በረከት ጋር አቅርበው ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የተሰቀለበትን የቀኝ እጁ የተዘረጋበትን መስቀል ይዘው ወደ ኢትዮጵያ ተመልሰው መምጣታቸውን አፄ ዳዊት ስለሰሙ ከተት ሠራዊት ምታ ነጋሪት ብለው ለመቀበል ጉዞ ጀመሩ ስናር (ሱዳን) ደርሰው ከመልዕክተኞቹ ጋር ተገናኝተው መስቀሉን እክብረው አጅበው ወደ መካከል ኢትዮጵያ ለማስገባት መስከረም 10 ቀን ሲነሡ አፄ ዳዊት ከበቅሎአቸው ወድቀው በድንገት ሕይወተ ሥጋቸው ጥቅምት 9 ቀን አለፈ። በዚህ ጊዜ ሠራዊቱ ተደናግጦ መስቀሉን በዚያ ትቶ የጉጉሥ አፄ ዳዊት አስከሬኑን ይዞ ተመለሰ የጌታችንም መስቀል በስናር ቆይቷል። አፄ ዘርዓ ያዕቆብ ከነገሠ በኋላ የጌታችን መስቀል ወደ መሃል ኢትዮጵያ አስገብተው ቤተ ክርስቲያን አሠርተው ለማስቀመጥ አስበው ቦታ አላገኙም። በኤሬር ተራራ ብዙ ጊዜ ካስቀመጡት በኋላ ወደ ደብረ ብርሃን ወስደው አኖሩት ከዚያም ወደ መናገሻ ማርያም አምባ ቀጥሎም ወደ እንጦጦ ጋራ አምጥተው እንዳስቀመጡት « አንብር መስቀልየ በዲበ መስቀል» መስቀሉን በመስቀለኛ ተራራ ላይ አስቀምጥ የሚል ቃል በራዕይ ሰሙ ከዚያም ወደ ወሎ ሀገር ስብከትም እንዲሄዱ ነገራቸው ወሎ ሀገረ ስብከትም እንደደረሱ ወደ አምባሰል እየጠቀሰ መስቀሉን በመስቀለኛ ተራራ ላይ አስቀምጥ ስላላቸው ወደዚያው ሲያመሩ የግሸንን ተራራ ተመለከቱ ተራራው ሲመለከቱት በመስቀል አምሳል የተቀረፀ ይመስላል አፄ ዘርዓ ያዕቆብ ከዚያ ተራራ ላይ ቤተ ክርስቲያን አሠርተው የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን ግማደ መስቀል በ1446 ዓ.ም አስቀመጡ። ከዚህ በኋላ መካከሏ ገነት ዳሯ እሳት ይሁን የበረረ ወፍ የሠገረ ቆቅ አይታደንባት ድንገት ነፍስ

የገደለ ቋንቋ የቆረጠ ወንጀለኛ አይያዝባት ብለው አውጀው የታቦተ ማርያምን ጽላት አብሮ እንዲኖር አድርገዋል ስለዚህ መስከረም 21 ቀን ወደዚሁ ቦታ መጥቶ የጸለየና የተማጸነ ሁሉ እስከ ሰባት ትውልድ ድረስ የምህረት ቃል ኪዳን እንደሚያደርግለት ጤፋት በተባለችው መጽሐፍ ተጽፎአል።

ቍጥር 30 ሀዳር 21 ቀን ታቦተ ጽዮን

በግዕዝ ግሥ ተጸውነ ማለት ተጠጋ ማለት ነው ጸወን ማለት መጠጊያ ጽዮን ማለት ጥግ ነው ለጊዜው ጽዮን የዳዊት ከተማ ፍፃሜው ግን የእመቤታችን ማርያም ምሳሌ ናት ስለዚህ ጽዮን ማለት ሁለተኛው ትርጓሜ ታቦተ አምላክ ታቦተ ሥርዓት ወሕግ ምስማክ ሥጋ ወነፍስ ማህደረ አምላክ ማህደረ መለኮት ማለት ነው የድንግል ማርያም ምሳሌ የሆነችው ይህች ታቦተ ጽዮን በድንኳን 600 መቶ ዘመን ኖራለችና ከዚያ በኋላ ንጉሥ ሰሎሞን የዳዊት ልጅ ቤተ መቅደሱን በ4500 ዘመን ስለሠራ በቤተ መቅደስ ተቀምጣለች 1ኛ ነገ.8÷2 ከዚያም በኋላ ጌታ በአወቀ በረቂቅ ምስጢሩ የናቡከደነጾር ምርኮ (9ዋዌ) ሳይደርስ ሰሎሞን የሠራው ቤተ መቅደስ ሳይፈርስ ታቦተ ጽዮን አስቀድሞ በቀዳማዊ ምኒልክ ዘመን በ4518 ዓ.ዓ ወደ ኢትዮጵያ መጥታለች ይህም ከክርስቶስ ልደት በፊት በ982 ዓመት አስቀድሞ ነው።

እስራኤል ስለበደሉትና ስለአሳዘኑት ናቡከደነጾር ለቅጣትና ለጥፋት ከፋርስ ዛሬ ኤሪን ከተባለው ወደ ኢየሩሳሌም ሳያመጣው ታቦተ ጽዮን አስቀድሞ ወደ ኢትዮጵያ እንድትመጣ በማድረጉ በአክሱም ከተማ የእግዚአብሔር አምልኮና ምሥጋና ሲነገርባት ሲቀደስባት ትኖራለች። ቀድሞ ታቦቲቱ በቅድስት ሐገር በኢየሩሳሌም ልዩ ልዩ ታምራት እያደረገችና እሥራኤልን እየተራዳች እንደኖረች 1ኛ ሳሙ. 5÷7) ተመልከት 2ሳሙ. 6÷1-23 ደግሞም መቅድመ ተአምር አመ ጽወ፩ ለዝወርህ ጽዮን ተቅዋመ ማጎቶት ዘርእየ ዘካርያስ ይላል (ዘካ. 4÷1) በዚህ ወር በ21 ቀን ታቦተ ጽዮን ተማርካ በብሔረ ኢሉፍሊ ሄዳ ሳለች በላይ የተቀመጠ የዳጉንን ጣዖት

ኃይል አውርዳ ጥላ ቀጥቅጣ ለእስራኤል ተድላ ደስታውን ያስማችበት ለሰብእ ኢሉፍሊ የእባጭ ቁስል ለአዝመራቸውም አይጥና ፍልፈል በመላክ 1ኛ ሳሙ. 5÷6 ኃይሏንና ታምራቷን የአሳየችበት ቀን ነው። በኋላም ዳዊት ነግሦ ልብስ መንግሥቱን ለብሶ ዘውዱን ደፍቶ እመቤታችን ታቦተ ጽዮንን ከቤተ አቢዳራ ስትመለስ በዕልልታ በይባቤ በዝማሬ በቃለ ቀርን የተቀበለበት ቀን ነው 2 ሳሙ. 6÷14 ደግሞም ዕዝራ ዘርእያ እንዲል ዕዝራ በአምሳለ ብዕሊት የአያት ዕዝ. ሱቱ. 9÷24-26 ዘካርያስ ወልደ በራክዩ ሄዶ አይቶ የብርሃን ፋና በብርሃን መቅረዝ ተቅዋመ ወርቅን የመሰለበት ነው ዘካ. 4÷1 ፍልስጥኤም ማለት በዕብራይስጥ፤ ኢሉፍሊ ማለት በፅርዕ፤ ነውና ያን ጊዜ እስራኤል ስለበደሉትና ስለተቀየመ እስራኤልን በፍልስጥኤም እጅ ጣላቸው የኤሊ ልጆች አፍኒንና ፊንሐስ በደላቸውና ከፋታቸው ስለበዛ በመጀመሪያ ጦርነት 1ሳሙ. 4÷2 4000 ጀግኖች ከእስራኤል ወደቁ ሁለተኛ ደግሞ ገጥመው ጦርነት አደረጉና እስራኤል ድል ሆነው ተመተው ወደቁ ያን ጊዜ ከእስራኤል ያለቁ ብዛት 30000 1 ሳሙ. 4÷10 ጦረኞች ወደቁ ጌታም የመጣላቱ ምልክት ታቦቲቱ ተማረከች ሁለቱም የሊቀ ካህናት የኤሊ ልጆች አፍኒንና ፊንሐስ በጦርነት ሞቱ በጠቅላላ ከእስራኤል ላይ የሞቱት 34 ሺህ ናቸው እስተዋይ ልቦና ላለው ሰው እግዚአብሔር ሲቆጣ የማያዳላ እውነተኛ አምላክ ስለሆነ ታቦታቱን ታቦት ቁሱን ቁስ መቅደሱን መቅደስ ቤተክርስቲያኑን ቤተክርስቲያን ጳጳሱን ጳጳስ መነኩሴውን መነኩሴ አይለውምና ኢያጋፍሮ ለባዕል እንበይነ ብዕሉ ወኢይምህሮ ለነዳይ እንበይነ ንዴቱ ለእመ ኢኮነ መሥመሪ ሱቱ እንዳለ አትናቴዎስ በቅዳሴው በእስራኤል በደልና በካህናት በአፍኒንና በፊናሐስ የእግዚአብሔር ማደሪያ ታቦቲቱ ተማርካ በጠላት እጅ ገባች ታቦቲቱ በፍልስጤማውያን ዘንድ 7(ሰባት) ወር ያህል ተቀመጠች 1ሳሙ. 6÷1 ከዚያም በኋላ ከአሚናዳብ ቤት ሄዳ 20 ዓመት ከሰባት ወር በኋላ ዳዊት ደግሞ ከእስራኤል የተመረጠ 3000 ያህል ሠራዊት ለብሰቦ ከአሚናዳብ ቤት የእግዚአብሔርን ታቦት በአዲስ ሠረገላ አስቀምጦ ወደ ኢየሩሳሌም ደብረ ጽዮን በዕብራይስጥ ቋንቋ በቅኔ

በዝማሬ፣ በበገና፣ በመሰንቆ፣ በከበር፣ በነጋሪት፣ በፀናጽል ድምጽ በእግዚአብሔር ፊት እያስጨበጩና እየዘፈኑ ሲሄዱ ሰረገላው የተጫነባቸው ጊደሮች መንፈሳዊ እንቅስቃሴ እያደረጉ ሲፋኑት እዛ የሚባል የአሚናዳብ ልጅ እጁን ዘርግቶ የእግዚአብሔርን ታቦት ስለያዘ ስለጥፋቱ ወዲያውኑ ተቀሰፈ። 2ኛው. 6÷6 የሳኦል ልጅ ሜልኮልም ታቦቱን በመናቅ ዳዊትን ስለሰደበች መካን ሁና ቀርታለች 23። ጽዮን የድንግል ማርያም ምሳሌ ናት ኤልያስ በብሉይ በሐዲስ ዮሐንስ እንደተባለ ሚል. 4÷5 ማቴ. 17÷10 በብሉይ ጽዮን በሐዲስ ድንግል ማርያም ተባላለች። መዝ. 9÷11 ሉቃ. 2÷6

ቁጥር 31 ጥር 21 ቀን አስተርእዮ ማርያም

በዓሉ አስተርእዮ መባሉ ግን ሁለት ጠባይ ያሳያል አንድ ወራቱን ማለት ጥር ጌታችን በጥምቀቱ ምሥጢረ ሥላሴን ከዚያም ጋር አምላክነቱን ለዓለም የገለጸበት በመሆኑ ሲሆን ሁለተኛ ደግሞ የአምላክ እናት እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም አምላክን በወለደችበት ስብሐተ መላእክትን በሰማችበትና በአየችበት የልደት ወራት አካባቢ ከዚህ ዓለም በሞት ተለይታ ወደሰማይ ስትወጣ በሰማይም በምድርም ለሰውም ለመላእክትም ከልጅዋ ከኢየሱስ ክርስቶስ ከባሕርይ አባቱ ከእግዚአብሔር አብ ከባሕርይ ሕይወቱ ከእግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስ የተሰጣት ፀጋና ክብር መገለጡን ያሳያል አስተርእዮ ማለትም መታየት መገለጥ ማለት ነው።

የኢትዮጵያ ሊቃውንት በዚህ ቃል ሐሳባቸውን ያስተባብራሉ ቅዱስ ያሬድ አምላክ ከድንግል በሥጋ መወለዱን በዚህ እካለ መጠን ለዓለም መገለጡን አስተርእዮ ብሎ ሲናገር ሌላው ደግሞ / ደራሲ ሊቅ/ የትንቢት አበባ እግዚአብሔር የእኛ ሥጋ የሆነውን ያንቺን ሥጋ ለብሶ በምድር እንደተገለጠ ለእኛም እንደታወቀ ድንግል ሆይ የመገኛችን መመኪያ ዛሬ ለእናታችን ለማርያም በሰማይ በፍጹም ደስታ መገለጥ ሆነ እያልን እናመሰግንላለን ብሏል።

እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ጥር 21 እሑድ ቀን በ49 ዓ.ም በ64 ዓመቷ አርፋ ከዚህ ዓለም ወደዘለዓለማዊ ሕይወት በምትሸጋገርበት ዕለት / በዕረፍቷ ቀን ቅዱሳን ሐዋርያት የቅድስት ድንግል እመቤታችንን አስከሬን ወደ ጌቱ ሴማኒ መቃብር በሚወስዱበት ጊዜ አይሁድ ለምቀኝነት አያርፉምና ከዚህ ቀደም ልጇን ኢየሱስን ሞተ፣ ተነሣ አረገ፣ ደግሞ በክፉዎችና በበጉዎች ለመፍረድ ይመጣል እያሉ ያውኩን ነበር አሁንም ይህችን እናቱን ዝም ብንል ሞተች ተነሣች እያሉ ሊያውኩን አይደል አሁንም ኑ በእሳት እናቃጥላት ብለው ከእነሱ መካከል አንዱ ታውፋንያ ወይም ሶፎንያስ የሚባለውን ልከው አስከሬንዋን ለማቃጠል የተጠቀሰው ሰው አስከሬንዋን ለመጣል ተረማምዶ በድፍረት ያልጋውን ሽንኩር ሲጨብጥ ሊቀ መላእክት ቅዱስ ገብርኤል ከሁለት ትክሻው በሰይፋ ቀጣው ሁለቱ እጆቹም ከአልጋው ሽንኩር ላይ ተንጠልጥለው ቀሩ ይህም ቅጣቱ ስለአስደነገጠውና በይበልጥም ምክር ስለሆነው ወዲያውኑ ልጇ ኢየሱስ ክርስቶስ የባህሪይ አምላክ እሷም ወላዲተ አምላክ መሆኗን አምና በልጅዋ ቸርነት በእርሷ አማላጅነት ተማጽኖ ምህረትና ይቅርታን ስለሰመነ በቅዱሳን ሐዋርያት ጸሎት በእመቤታችን አማላጅነት እጆቹ እንደነበሩ ተመልሰውለታል። ሥጋዋንም ቅዱሳን ሐዋርያት ለጊዜው ጌቱሰማኒ በተባለው ቦታ አሳርፈውታል በሦስተኛው ቀን ግን መላእክት ከዚያ አፍልሰው በገነት ከዕፀ ሕይወት ሥር አኑረውታል ከመቃብር እስከተነሣችበት ዕለት ቀን ድረስ ለሁለት መቶ አምስት ቀናት በዚያው ቆይቷል ክርስቶስ ለሚመጣበት ለ2500 ዓ.ም ምሳሌ ነው። 200 መቶ የ2ሺህ 5ቱ የ500 መቶ በዚህ ጊዜ የሰው ሁሉ ትንሣኤ ይሆናልና። በዕለተ ዕረፍትዋ ብዙ ፍጹም በረከት ተሰጥቷል የፈውስ ፀጋ ከደረሳቸው አንዱ ታውፋንያ ነው በዚህ ዕለት የተደረገውን ሁሉ የታሪክ መጻሕፍት በሰፊው ዝርዝረው ያስረዳሉ። በዚህ የተጠቀሰው ግን በአጭሩ ነው።

ስለዚህ በዕረፍትዋ ምክንያት በጥር 21 ቀን የተጀመረው የበዓል መታሰቢያ በእየወሩ ሲገባ በ21 ቀን እንዲታሰብ የኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተርክስቲያን ሥርዓት ስለሆነ ወሩ በገባ በ21 ቀን የዕረፍቷ

መታሰቢያ በ29 ቀንም አምላክን የመወለዱ መታሰቢያ ይከበራል። ይህ በቀድሞ በመባቻ በዓል ፈንታ የገባ ነው ያ ጥላ ምሳሌ ስለነበር አማኖዊ ተተክቶበታል።

ቍጥር 32 ግንቦት 21 ቀን ደብረ ምጥማቅ

ጌታችን በዳዊት አገር በቤተልሔም በተወለደ ጊዜ መልአክ ለዮሴፍ በህልም ብላቴናውን ከእናቱ ጋር ይዞ ወደ ግብጽ ሂድ አለው። /ማቴ.2፡13/ ርጉም ሔሮድስ ይገለው ዘንድ ይሻዋልና ያን ጊዜም ዮሴፍ ሕፃኑን ከእናቱ ጋር ይዞ ወደ ግብጽ አገር ደረሱ በምድረ በዳም አደሩ በውስጧም አምስት ቀን ተቀመጡ ከዚህም በኋላ ጌታችን በከበረ አንደበቱ ክብርት እናቱ ማርያምን በዚህ ቦታ ላይ ባንችና በኔ ስም ቤተክርስቲያን ይሰራል እኮ አላት ለመነኩሳትም ገዳም ይሆናል ከሱም ተአምራት ይገለጻሉ ለሀዘቡም ሁሉ በእየቋንቋቸው ብዙ ምሥጢር ይደረጋል ክርስቲያኖችም እስላሞችም ሁሉ ተገልጾ ያዩታል ይኸውም በግንቦት 21 ቀን ጀምሮ እስከ 25 ቀን ድረስ በስምሽ በሚሠራ በዚህ ገዳም አንቺ ትገለጫለሽ የመላእክት አለቆች ንፁሐን የሚሆኑ ሚካኤልንና ገብርኤልን አንዱ በቀኝሽ አንዱ በግራሽ ይሆኑ ዘንድ አዛቸዋለሁ ከእነሹ ሰው ለመሆኔ ክብር ምሥጋና ይገባኛል በእኔ ስም አምነው የሞቱ በሥጋቸው የኔን መከራ የተቀበሉ የምወደውን ፍለጋየንም የተከተሉትን ሰማዕታትን ሁሉ እንዲያገለግሉሽ አደርጋቸዋለሁ እነርሱም ወደዚህ ወደ ከበረ ቦታ መጥተው በውስጡ ያድራሉ ለክብርሽም ይሰግዳሉ ይደረግልኛል ብሎ አምኖ አንቺን በኔ ስም የለመነ ሰው ቢኖር ከሰማዕታትና ከቅዱሳን ወገን ቢሆን የፈለገው ይደረግለታል በቀናች ሃይማኖት ከሞቱ ከምእመናን ወገን ሌሎች ወደ አንቺ ይመጣሉ አንቺን አስነሽልን ብለው የለመኑትን ሰው ያያሉ የሚያዩ ሁሉ በማየታቸው ደስ ይላቸዋል ለእናቱ ተስፋውን እንደነገራት አስቀድመን በተናገርነው ቦታ የከበረች ቤተክርስቲያን በተሠራች ጊዜ ይህ ምልክት እስከ ዓለም ፍፃሜ የተገለፀ ይሆናል በኋላ ዘንድ መነኩሳት ተሰበሰቡ ታላቅ ገዳም ሆነች ደብረ ምጥማቅም ተባለች በዚህ በዓል ከ21 ጀምሮ 25 ቀን ድረስ በአመት በአመት ከኢትዮጵያና ከግብጽ

ሰዎች ከእርማንያና ከሶርያ ከእስክንድርያና ከአፍሪካ ከሮምና ከጽር ከምሥራቅ ከምዕራብ ወደዚህ ገዳም ተሰብስበው በእመቤታችን ምክንያት ድንቅ ታምራትን ያያሉ መዝ. 44፡12 መጋ. 6፡10 ሚል. 4፡2-4 ራዕ. 12፡1፤ 21፡24)

ቍጥር 33 ሰኔ 21 ቀን ቅዳሴ ቤታ ለእግዝእትነ

ማርያም መዝ.45፡4

በዚህች ዕለት የእዳምና የዘሩ ድኅንነት የተደረገበት አምላክን የወለደች የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም የታላቅ በዓል መታሰቢያና በዓለም ሁሉ የቤተክርስቲያን መታነጽ መታሰቢያ ነው ከሁሉ አስቀድሞ ይህች ቤተክርስቲያን በሐዋርያት ዘመን ብቻዋን ታነፀች ይኸውም ጳውሎስና በርናባስ በአህዛብ አገር በፊልጵስዩስ በእስተማሩ ጊዜ ክብር ይግባውና በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ሀዘቡ አመኑ ከሰዎች ቤቶች በቀር ቅዱስ ቁርባንን የሚቀበሉበት ቤተ ክርስቲያን አልነበራቸውም ነበር። ስለዚህም ወደ ጴጥሮስና ወደ ሐዋርያት ሁሉ ለቤተክርስቲያን መታነጽ ጉዳይ እየለመኑ ላኩ ሐዋርያትም እንደዚህ ብለው መለሱላቸው ክብር ይግባውና ያለጌታችን ፈቃድ እኛ ምንም አንሠራም ነገር ግን የምንሠራውን እስኪያስረዳን ድረስ ወደ እግዚአብሔር እየጸለዩና እየማለዱ አንድ ሱባዔ ይጸሙ ዘንድ ወደ ክርስቲያን ሃይማኖት የተመለሱ አህዛብን እናዛቸዋለን አሉ። እንዲሁም ለእዘዙአቸው በሰ-ሁሉ ፍጻሜ ክብር ይግባውና ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተገለጸላቸው ሐዋርያትንም ሁሉ ከእየአገሮች እስከ ፊልጵስዩስ በደመና ሰበሰባቸው ከእርሳቸውም ጋር ጳውሎስና በርናባስ ነበሩ ጌታችንም ባረካቸው እንዲህም ብሎ ነገራቸው ይህች ዕለት በእናቱ በማርያም ስም በሰራቱ ማእዘን ዓለም አብያተ ክርስቲያናት እንዲታነጹ የፈቀድኩባት ናት። ይህንንም ብሎ ከከተማዋ በስተምስራቅ በኩል አወጣቸው የቤተ ክርስቲያኒቱንም ቦታና መሠረቷን ወሰነላቸው ከእርሳቸውም ጋር የእግዚአብሔር ኃይል ነበር የቤተክርስቲያኗ ሕንፃም እስከ ተፈጸመ ድረስ ደንጌያዎች በሐዋርያት እጆች ውስጥ ይለመደሙ ነበር ጌታችንም ንዋየ

ቅድሳቷንና አልባሳቷን መሠዊያዋን አዘጋጀ ከዚህ በኋላ ጌታችን እጁን በጴጥሮስ ራስ ላይ ጭኖ በአራቱ ማእዘን ዓለም ውስጥ አርሳይሮስ ብሎ ሾመው ይህም ሊቀጻጻሳት ማለት ነው ለሐዋርያት አለቃ ጴጥሮስ ከጽንፍ እስከ ጽንፍ የጻጸሳት አለቃ ይሆን ዘንድ ይገባዋል ይገባዋል ይገባዋል እያሉ ለማያውያን መላእክትና ምድራውያን ሰዎች ሦስት ጊዜ አስምተው ተናግረዋል። ከዚያም በኋላ ጌታችን የቁርባን ሥርዓት ቅዱሴ ሥርዓት ያከናውኑ ዘንድ ለሕዝቡ ሥጋ ወደሙን ያቀብሏቸው ዘንድ አዘዛቸው እንዲህ የሚል አለ ራሱ ጌታችን መድኃኒታችን ቀድሶ ሥጋውና ደሙን ለሐዋርያት አቀብሏቸዋል እንዲህም አላቸው በዚህች ቀን የእጃቸውን ሥራ እንዳይሠሩ ሕዝቡን ሁሉ አዘዛቸው ይህም በሰኔ ወር 21 ቀን ነው ከዚህ በኋላ መድኃኒታችን ከአርሳቸው ዘንድ በታላቅ ክብር ወደ ሰማያት በክብር በምሥጋና አረገ የእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ረድኤትና በረከት አይለየን ።አሜን።

ቀጥር 34 ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ

አያሌ ሴቶች በዚህ ስም ይጠራሉ

1. ማርያም ድንግል የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ እናት ወላጆችዋ በመጽሐፍ ቅዱስ በስማቸው አልተጠቀሱም ሆኖም ከዳዊት ዘር ተወለደች ለዮሴፍም ታጩች (ማቴ. 1፡1-18 ዮሐ.13፡22 ሮሜ.1፡3) በናዝሬት ሳለች መልአኩ ገብርኤል ወደ እርሷ ተላከ ወንድን ሳታውቅ በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ቅዱሱን የእግዚአብሔር ልጅ በድንግልና እንደምትወልድ አበሠራት ቃሉን አምና ወደ ዘመድዋ ወደ ኤልሳቤጥ ሄደች (ሉቃ.1፡26-40) ማርያም ወደ ዘካርያስ ቤት በገባች ጊዜ ኤልሳቤጥ ማርያም ጌታን እንደምትወልድ በመንፈስ ቅዱስ ተርድታ « ከሴቶች መካከል የተባረክሽ ነሽ» አለች ደግሞም ማርያም የእግዚአብሔርን ቃል በማመኗ ብጽዕት እንደሆነች ኤልሳቤጥ ገለጸች (ሉቃ.1፡40-45) ማርያምም መልሳ ብሎ ደ ኪዳንን እየጠቀሰች እግዚአብሔርን አመሰግነች (ሉቃ.1፡40-55) ሦስት

ወር ያህል በኤልሳቤጥ ዘንድ ተቀመጠች (ዮሐንስ እስኪወለድ ድረስ ይሆናል) ወደ ቤትዋ ተመለሰች (ሉቃ.1፡56) ዮሴፍ ግን እንደ ፀነሰች አይቶ ሊተዋት አለበ ነገር ግን የጌታ መልአክ ርስዋን ለመውሰድ እንዳይፈራ በሕልም ነገረው። ዮሴፍም ታዝዞ እጮኛውን ማርያምን ወሰደ የበኩር ልጅዋንም እስክትወልድ ድረስ አላወቃትም (ማቴ.1፡18-25) በመንግሥት ትዕዛዝ ምክንያት ዮሴፍና ማርያም ወደ ቤቴልሔም ሄዱ በዚያም ኢየሱስን ወለደች (ሉቃ. 2፡1-20) እንደ ሙሴ ሕግ ወደ ቤተ መቅደስ በሄዱ ጊዜ ስምዎን አገኛቸው በአንቺ ደግሞ በነፍስሽ ሰይፍ ያልፋል ብሎ የሚደርስባትን ኃዘን ተነበየ (ሉቃ.2፡22-35) ሰብአሰገል (ጠቢባን) ከሄዱ በኋላ ከዮሴፍና ከልጅዋ ጋር ወደ ግብጽ ሸሸች ከዚያም ወደ ናዝሬት ተመለሰች (ማቴ. 2፡1-23) ኢየሱስን አሳደገች የአሥራ ሁለት ዓመት ልጅ ሲሆንም ለፋሲካ በዓል ወደ ኢየሩሳሌም ሄደች በዚያም ኢየሱስ የተናገረውን ምንም ባታስተውለውም በልብዋ ትጠብቀው ነበር። ማርያም ከቤተሰብ ጋር በናዝሬት የታወቀች ነበረች (ማቴ.13፡55 ማር.6፡3 ሉቃ. 2፡41-51) በቃና ሠርግ ያደረጉ ሰዎች የወይን ጠጅ አልቆባቸው ሲቸገሩ ማርያም ለኢየሱስ አመለከተችና የመጀመሪያ ተአምር አደረገ ከዚያም በኋላ ከኢየሱስ ጋር ወደ ቅፍርናሆም ወረደች (ዮሐ.2፡1-12) ኢየሱስ ሲያስተምር ትጉብኘው ነበር (ማቴ.12፡46 ማር.3፡31-35 ሉቃ.8፡19-21) እስከ ቀራንዮ ተከተለችው ኢየሱስ በመስቀል ላይ ሳለ ወደ ቤቱ እንዲወስዳት « እነኚት እናትህ» ብሎ ለዮሐንስ ነገረው ዮሐንስም ወደ ቤቱ ወሰዳት (ዮሐ. 19፡25-27) ከትንሣኤ በኋላ ከሐዋርያት ጋር ነበረች (ዮሐ. 1፡12-14) ብፅዕናዋ (ሉቃ. 1፡28-42) እምነትዋ (ሉቃ.1፡34 -38) መታዘዝዋና ትህትናዋ (ሉቃ. 1፡38) ምሥጋናዋና የብሉይ ኪዳን እውቀትዋ (ሉቃ.1፡47-55) ተጠቅሷል።

2. ማርያም የሙሴ አህት ሙሴ በወንዝ ዳር በተጣለ ጊዜ አህት ማረያም በእርሱ ላይ የሚሆነውን ለማወቅ ትመለከተው ነበር። በጥበብም የፈርአንን ልጅ አነጋገረችትና እንድታጠባው የገዛ እናቱን ለሞግዚትነት ጠራች (ዘፀ.2፡4-8) እስራኤላውያን የኤርትራን ባሕር ከተሻገሩ በኋላ ነቢይት ማርያም ሴቶችን በመዝሙርና በምሥጋና መራች (ዘፀ. 15፡20-21) በኋላ ግን ማርያም የሙሴን የበላይነት ካለመውደጃ የተነሳ ኢትዮጵያዊት ሚስቱን ምክንያት አድርጋ አማችው እግዚአብሔር ግን በለምጽ ቀጣት (ዘኁ.12፡1-15 ዘዳ.24፡9) ገና በጉዞ ሳሉ ሞተች በቃዴስም ተቀበረች (ዘኁ.20፡1) ዕረፍቷ ታኅሣሥ 16 ቀን ነው።
3. ማርያም የዮቴር ልጅ የዕዝራ የልጅ ልጅ (1ዜና. 4፡17)
4. ማርያም የማርታና የአልዓዛር አህት (ዮሐ. 11፡1) ከኢየሩሳሌም አጠገብ ባለው ቢታንያ በተባለው መንደር ትኖር ነበር ኢየሱስ ወደየቤታቸው እየሄደ ይጠይቃቸው ነበር ቀርባ ቃሉን ስለ ሰማች ኢየሱስ አመሰግናት(ሉቃ. 10፡39-42) ወንድምዋ ከሙታን በተነሣ ጊዜ ከኢየሱስ ጋር በሰፊው ተነጋገረች (ዮሐ. 11) ማርያም ኢየሱስ እንደሚሞት ስለተረዳችና በጣም ትወደው ስለነበር በናርዶስ ሽቱ እግሩን ቀባችው (ዮሐ.12፡1-8) ዕረፍቷ የካ.6 ቀን ነው።
5. ማርያም መግደላዊት ከገሊላ ከተማ ከመጊደል መጥታ ይሆናል (ማቴ. 15፡19) ሰባት አጋንንት ከወጣላት በኋላ ኢየሱስን ታገለግል ነበር (ሉቃ. 8፡2 ማር. 15፡40) ይህች ሴት የክርስቶስ የስቅለቱና የመቀበሩ ምስክር ነበረች። (ማቴ.27፡55-56፤61 ማር. 15፡40-47 ዮሐ. 19፡25 ማቴ. 28፡1-10 ማር. 16፡1-8 ሉቃ. 24፡10) ከትንሣኤው በኋላ በአትክልት ቦታ ለርስዋ ለብቻዋ ክርስቶስ ታያት (ዮሐ.20፡1-18) ዕረፍቷ ነሐ.6 ቀን ነው።

6. ማርያም የታናሹ ያዕቆብና የዮሳም እናት ይህችም ደግሞ ለክርስቶስ ስቅለትና መቀበር ምስክር ነበረች (ማር.15፡40-47፤16፡1 ሉቃ. 24፡10)
7. ማርያም የቀለዋጃ ሚስት ጌታ በተሰቀለ ጊዜ ከመስቀሉ አጠገብ ቆማ ነበር (ዮሐ. 19፡25) ይህችና ከላይ በቁ.6 የተጠቀሰችው አንድ ይሆኑ ይሆናል።
8. ማርያም የማርቆስ እናት (ዮሐዋ. 12፡12

ምዕራፍ 22 ቁ.ጥር 35

ታህሣሥ 22 ቀን ደቅስዮስ

ደቅስዮስ ጥልጥል በምትባል አገር ቤተ ክርስቲያን ኤጼስ ቆጶስ ተሹሞ ሲኖር እመቤታችንን ከመውደዱ የተነሣ እመቤታችን በአፀደ ሥጋ ሳለች ከሞተችም በኋላ በየጊዜው ያደረገችውን ተአምር በማስታወስ እየጻፈ ያስቀምጥ ነበር። ከአለታት በአንድ ቀን እመቤታችን ተገልጸ የጻፈውን መጽሐፍ በእጇ በመያዝ ወዳጇ ደቅስዮስ ሆይ ይህን መጽሐፍ ወድጄልአለሁ ቀጥልበት ብላው ተሰውራለች ደቅስዮስም ይህን ራዕይ ባየ ጊዜ እጅግ በጣም ተደስተና በሥራው ላይ የበለጠ ፍቅር አደረበት ክብሯን ያበዛ ዘንድ ያስብ ጀመር ቅዱስ ገብርኤል ድንግል ማርያምን ያበሰረበትን ታህሣሥ 22 ቀን በአሏን አከበረ በዚህ ላይ ወቅቱ ኤጼስ ቆጶስነት የተሾመበት ዘመን ነበር ደግነትን ምህረትን ቸርነትን የምትወድ አምላክን የወለደች በድንጋሌ ሥጋ በድንጋሌ ነፍስ የፀናች ክብርት እመቤታችን በእጇ የሐር ልብስና ወንበር ይዛ ተገለጠችለት ገብርኤል መልአክ እኔን በአበሰረበት ቀን በዓሌን እክብረሃልና እኔም ዋጋህን ልከፍልህ እወዳለሁ አንተ በዚህ ዓለም በሰው ሁሉ ፊት እንዳከበርከኝ እኔም እክብርህ ዘንድ እወዳለሁ ይችን ልብስ ትላብስ ዘንድ በዚችም ወንበር ትቀመጥ ዘንድ እመጣሁልህ ከሰው ወገን ይችን ልብስ ይላብሳት ዘንድ በዚችም ወንበር ይቀመጥ ዘንድ የሚቻለው የለም በማለት ተናግራ ተሰውራለች ደቅስዮስ ከዚህ ዓለም በሞት በተለየ ጊዜ ድንግል ማርያም የሰጠችው ልብስና ወንበር በቤተ ክርስቲያን በክብር ቦታ

ተቀመጠ ሌላው ሌሊት ቆጶስ በተሾመ ጊዜ ያችን ልብስ ሌለብሳትና በወንበሩም ላይ ሊቀመጥ ወደደ ካህናቱ ግን ይቅርብህ ሲሉ ከለከሱት ርሱ ግን ርሱም ሰው እኔም ሰው ነኝ አምጡልኝ ብሎ ልብሱን ለበሰ በወንበሩም ላይ ተቀመጠ ወዲያው ከወንበሩ ተገልብጦ ክፉ አሟሟት ሞተ በዚያ የነበሩ ሁሉ አደነቁ እግዚአብሔርንም አመሰግኑት ድንግል ማርያምንም አከበሯት ከቀድሞው በበለጠም ሲያገለግሏት ኖሩ ይላል ተአምረ ማርያም የጻድቁ ረድኤትና በረከት በሁላችን ላይ ይደር። አሜን። በዚሁ በ22 ቀን የቅዱስ ሉቃስ መታሰቢያ ነው። ታሪኩን ከ72ቱ አርድኢት ይመልከቱ።

ቍጥር 36 ጥር 22 ቀን ቅዱስ ሱርያል / ዑራኤል/

ሱርያል የሚለው ስም በአንዳንድ ድርሳናት እንጅ እምብዛም አይታወቅም ትርጉሙ ዐለቱ እግዚአብሔር ማለት ነው የዑራኤል ሁለተኛ ስሙ ነው ዑራኤል ማለት እግዚአብሔር ብርሃን ነው ማለት ነው። በቤተክርስቲያናችን በስፋት የሚታወቀው ዑራኤል ሁለተኛ የሚለው ስም ነው / ድርሳን ዑራኤል 19፥91 ገጽ 14

በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለ ቅዱስ ዑራኤል በስፋት የምናገኘው በመጽሐፈ ዕዝራ ስቱኤል ነው ዕዝራን ይራዳው የነበረው መጻሕፍትንም እንደገና እንዲጽፋቸው ፅዋዐ ልቡና አጠጥቶ ምሥጢር የገለጠለት ቅዱስ ዑራኤል ነው / ዕዝራ ስቱ 2፥1 ፤ 9፥28 ብሔረ ሕያዋን ያሳረገውም ርሱ ነው። ዕዝራ.ቱ.13፥9-49 መጽሐፈ ሄኖክ በመብረቅና ነጉድጉድ ላይ የተሾመ ሄኖክ 6፥2 / ይለዋል። ምሥጢረ ሰማይን ለሄኖክ ያሳየው ዕውቀትም የገለጠለት ርሱ መሆኑን ጽፏል / ሄኖክ 28፥13-14/26፥34

እመቤታችን በስደቷ ኢትዮጵያን በዘረች ጊዜ ቅዱስ ዑራኤል ያገለግላት እንደነበር በድርሳን ዑራኤል ላይ ተጽፏል በመጽሐፈ ስንክሳርም ምስጢር የተገለጠለት የሚያረጋጋ ለኃጢአተኞችም አማላጅ ነው። ይላል / ስንክ. ጥር 27/

በቅዱሳን ገድልም ውስጥ የቅዱስ ዑራኤልን ተራዳኢነት እናነባለን በስንክሳር / የካቲቲ 9/ ጳውሎስ የተባለ የእስሙናይን ሰው በአረማዊ ንጉሥ ለሰማዕትነት በተወሰደ ጊዜ ያበረታው እንደ ነበር ተጽፏል ሐምሌ 21 ቀን ቅዱሴ ቤቱ ነው።

ምዕራፍ 23 ቍጥር 37

ሚያዝያ 23 ቀን የቅዱስ ጊዮርጊስ አረፍት

በዚህ በሰማዕትነት ከባድ ሥራ ፈተና ያለፉ አበው ሰማዕታት ብዙ ናቸው ከብዙዎቹም አንዱን የቅዱስ ጊዮርጊስ የሰማዕትነትን ሥራ በመጠኑ እንደሚከተለው እንመልከት የቅዱስ ጊዮርጊስ አባቱ /ዞርንቶስ / አንስጣስዮስ ይባላል። እናቱ ትዮብስታ እንደምትባል ዜና ገድሎ ይናገራል ወላጆቹ በክርስትናቸው የታወቁ በሐብታቸው የተደነቁ ደጉች ነበሩ የአባቱ ጥንተ ነገዱ ሮም ነው ወደ እስያ ለሥራ ጉዳይ መጥቶ ንብረት አፍርቶ ልዳ በምትባል ሀገር ሴት አግብቶ ሲኖር ቅዱስ ጊዮርጊስን ወልዷል። ቅዱስ ጊዮርጊስ ለሥር አመት ሲሆነው አባቱ አርፏል ከእናቱ ጋር ሲኖር ቅዱሳት መጻሕፍትን ከት/ቤት ገብቶ በሚገባ ተምሮአል።

ከዚያም በኋላ እድሜው እየጨመረ ሲሄድ ከውሃ ዋና እስከ ፈረስ ግልቢያ እንዲሁም የውትድርና ሙያ በዘመኑ የነበረውን የማኅበራዊ ኑሮ ዋስትና ተምሯል። በተማረበትም የሥራ አገልግሎት መሪ ለመሆን በግብረ ገብነቱ ተወዳጅነት በጀግንነቱም በኅብረተሰቡ ዘንድ ተደናቂነትን አትርፏል። በዚህም መልካም ሥራው አረጋውያን የበለጠ እንዲያገለግላቸው መክረውና ዘክረው ከዱድያኖስ ዘንድ ሙሉ ሥልጣን ተቀብሎ እንዲመጣ ጣይቀውታል። ቅዱስ ጊዮርጊስም የአረጋውያንን ጥያቄ ተቀብሎ በአለሟሉችን አስከትሎ እጅ መንሻ አሸክሞ የአባቱን ሙሉ ሥልጣን ለመቀበል የፋርስ መሪ ወደ ነበረው ወደ ዱድያኖስ ተጉዟል። ቢደረስ አረማዊው ንጉሥ ከለባ መሳፍንት ጋር በመሆን ለአጽሎስ ሲሰግድ ስመ እግዚአብሔር የሚጠሩትን ፈጣሪያቸውን ክርስቶስን የሚያመልኩትን ሲያሳርድ በእሳት ሲያነድ አግኝቶታል። በዚህ ሰይጣናዊ ድርጊት ተደንቆ

የተማረ ነበረና መድኃኒታችን ክርስቶስን «ሰው ዓለሙን ሁሉ ቢያተርፍ» ነፍሱን ግን ቢያጉል ምን ጥቅም አለው» ያለውን በማስተዋል ማቴ. 16:26 አባቴ ምድራዊ ሐብቱ በጊዜያዊ ሹመቱ ምን ተጠቀመ ይህን ሁሉ ትቶት ሞተ እኔስ ቢሆን እንደዚሁ አይደለም ብሎ አርቆ በመመልከት ይዘት የመጣውን እጅ መንሻ ባለሟሎችን የሚመለከተውን በባለሟሎች ፤ ድሆችን የሚመለከተውን ለድሆች አስረክቦ ሳይሞት ሞተ ብለው ለእናቱ መርዶ እንዲነግሩለት ለባለሟሎች መመሪያ በመስጠት ገላ.6:14 እንደወርቅ በእሳት በመፈተን እኔ ክርስቲያን ነኝ በማለት ለአላውያን በአደባባይ አምልኮቱን አለምቶ ተናገረ በዚህም ዓይነት የተጋድሎ ሥራ ጀመረ መዝ. 118:41-48 ይህ ቀን ሚያዝያ 23 ቀን ነው ከ318ቱ ሊቃውንት አንዱ ቴዎዶሎስ በገድሎ እንደመዘገበልን ዱድያኖስ የአጽሎስን ውርደት በጊዮርጊስ አንደበት በመስማቱ ባለማወቅ መስሎት ጊዮርጊስን በሕዝብ ፊት ክርስቶስ ፈጣሪውን ክዶ ለአጽሎስ እንዲሰግድ ይህን ቢፈጽም ሙሉ ሥልጣን ከብዙ ሐብት ጋር እንደሚሸልመው ጥያቄ አቅርቦለታል። ጊዮርጊስም አጽሎስ አምላክ ሳይሆን የሰይጣን ቤት ሰው ሰራሽ የድንጋይ ጥርብ ነው። እኔ የማመልከው ያጽሎስ የሠሪዎቹ ሠሪ የዓለም ፈጣሪ ነው በማለት በሁለተኛ ደረጃ የአጽሎስን ወራዳነት በሚገባው ቋንቋ ነግሮታል። ዲያብሎስም የማደሪያው የአጽሎስ ሕልውና በጊዮርጊስ አማካይነት አደጋ ላይ መድረሱን / መውደቁን/ በመመልከት የግብር ልጁ ዱድያኖስን ለዓይን የሚያስፈሩ ልብ የሚያሸብሩ ከብረታ ብረት የተሠሩ አንጀት የሚጉለጉሉ ጥርስ የሚነቅሉ በአጠቃላይ ሰውነትን የሚቆራርጡ ዓይን የሚያፈርጡ መሣሪያዎች እንዲዘጋጁ አድርጓል። በመጀመሪያ ጊዜ ልብሱን ገፈው ከግንድ በማሠር በአደባባይ ሰውነቱ እስኪደቅ ሥጋው እስኪያልቅ ተገርፏል። እንደገናም የብረት ቀኖት እንደጫማ በማሠር በእግሩ አጥልቀው የውስጥ እግሩ ሥጋውን ዘልቆ አጥንቱ እንዲሰበር ተደርጓል። ይህ ሰይጣናዊ ድርጊት ጊዮርጊስን ሊበግረው አልቻለም። ሐዋርያው ለሮም በጻፈው ክታቡ ሮሜ.8:35-39 ያለውን በመገንዘብ ምክንያቱም ብቻውን አልነበረምና ፈጣሪው ክርስቶስ ጋር ስለነበረ

ከዕለት ወደ ዕለት በጊዮርጊስ ታምራዊ ሥራ ግዙፉ ዱድያኖስ ከመንግሥቱ ረቂቅ ዲያብሎስ ከጣዖቱ ሁለቱም ከችግር ላይ ወድቀዋል። ሰይፉም ሆነ እሳት ማንኛውም ዓይነት ሊያስቀረው አልቻለም። በእሳት አቃጥለው አመዱን ከተራራ ላይ ለነፋስ ሰጡት። ፈጠሪው አሥነሣው በእርባ ኃያላን በሚንቀሳቀሰው የብረት ወፍጮ ፈጩት ተመልሶ ተነሣ በብረት ቀፎ ውስጥ አድርገው አሸጉት ብረቱን ሠንጥቆት ወጣ ይህን ድንቅ ሥራ ያዩት አንድ አንድ በአለሥልጣናትና ተራው ሕዝብ ዱድያኖስን እየካዱ አጽሎስን እያዋረዱ ጊዮርጊስን ተከትለው እውነተኛ አምላክ የቅዱስ ጊዮርጊስ አምላክ ነው አሉ። ዳን.3:1-30 ያለውን ይመልከቱ።

ሰው ከተገኘ ታሪክ ይደገማል። ሐዋርያው በእምነት እነሱ መንግሥታትን ድል ነሱ በሉ ከተናገረው በሥራ ከተረጉሙት አበው አንዱ ይህ ሰማዕት ነው። ዕብ.11:33 ጊዮርጊስን በምንም የስቃይ መሣሪያ ዓይነት መቋቋም ያልቻለው ዱድያኖስ ብዙ ገንዘብ ወጪ በማድረግ ባለመድኃኒት በማስፈለግ በሥራዩ የሚታወቀው የጠንቋዮች ሊቅ የሆነውን አትናቴዎስን በጥበቡ የሚፈራ ታምራት የሚሠራ አምጥቷል። አትናቴዎስም ጊዮርጊስ ከእስር ቤት እስከሚመጣ ችሎታውን ለማስመስከር አንድ በሬ እንዲያመጡ ለሰዎች በመንገር በአደባባይ ያለምንም ስራ በጀርው ሽክ በማለት ከሁለት ተርትሮታል። የተከፈለውንም በሚዛን ቢመዝገቡት እኩል ሁኖአል ይህን ያየ ዱድያኖስ ጊዮርጊስን ለመግደል አንተ ትችላለህ ብሎ አስተያየቱን ሰጥቷል። ጠንቋዮች ከሰይጣን እያበሩ ወይም እየተመሩ ብዙ ነገር እንደሚሠሩ ቅዱስ መጽሐፍ ይመሰክራል ዘፀ.7:8-23 1 ሳሙ. 28:8-25 የሐዋ.19:11-20:8-9-12 ይመልከቱ። ቅዱስ ጊዮርጊስ ከአሥር ቤት በወታደር እየታጀበ መጣ አቅናቴዎስም መድኃኒቱን ሞከረ አልሠራም እንደገናም ሞከረ አልሆነም ማር. 16:16-18 የሐ.28:3 ያለውን ልብ ይላል አትናቴዎስ መድኃኒቱ እንዳልሠራ ባየ ጊዜ ጊዮርጊስ የሚያመልከውን አምላክ ነው የማመልከው ብሎ በአደባባይ ተናገሮ ስለ ጊዮርጊስ ማንነት መሰከረ በዚህ ምክንያት በሰማዕትነት በሰይፍ ተመተረ። እውነተኛ እምነት ይህን ይሠራል ማቴ.

17÷20 177.18÷20-41 ይመልከቱ የአትናቱዎስን ወደ ጊዮርጊስ እምነት

ገብቶ በሰይፋ መመታቱን የተመለከቱ ዱድያናስና እንደራሴዎች መርዛማ መድኃኒት ሰይፍና እሳት በአጠቃላይ የስቃይ ዓይነት የማይበግረው ቢሞት ይነሣል ምን ማድረግ ይሻላል ብለው የማያምኑት እናምናለን ብለው የተቀመጡባቸውን ወንበሮች እንዲያለመልም ጠየቁት ጊዮርጊስም እንደማያምኑ ነግሮአቸው ነገር ግን የፈጣሪዬን ኃይል ተመልከቱ ብሎ ወደ ፈጣሪው በማመልከት ሥር ሰደው ቅጠል እንዲያወጡ አድርጎታል። ደረቅ ነገር ማለምለም አመድ ሆኖ ከመነሣት አይበልጥም እነሡ በምድራዊ ጥቅም ልቦናቸው ተዳፍኖ አላስተዋሉም እንጂ ዘኁ.17÷1-11

1. ቅዱስ ጊዮርጊስ በዓላውያን ነገሥታት ብዙ መከራና ስቃይ በማየት ከኤርምያስና ከጳውሎስ ኤር. 38÷1-14 1ቆሮ. 11÷12-33
2. መት በማሥነሣት ምግብ በማበርከት ከኤልያስና ከኤልሳዕ 1 ነገ.17÷9-12 2 ነገ. 4÷1-44
3. ጣዖትን በማዋረድና ይመለከ የነበረውን ዘንዶ በመግደል ቢረታዊትን በማስጣል ከሠለስቱ ደቂቅና ከዳንኤል ዳን. 3÷1 ተረ.ዳን.13÷43
4. እሳት ከሰማይ በማውረድና መምለክያን ጣዖትን በማጋየትና በማንደድ ከኤልያስ 2 ነገ.1÷9-15
5. በሽተኞችን በመፈወስ ከጴጥሮስና ከጳውሎስ የሐዋ. 5÷12-17 ፤ 19÷11-13 ይመስላል ዜና ገድሉን ይመልከቱ
6. ቅዱስ ሚካኤል ምግብ አምጥቶለት ተመግቧል እንደ ኤልያስ 1 ነገ. 19÷5-8
7. ቅዱስ ጊዮርጊስ በበትሩ በመንካት የአንዲት ድሃ በሬ ሞቶባት ከሞት አሥነስቷል። ከአንዲት ድሃ ቤት በረሃብ ቢሞት ብለው ከምሰሶ ቢያስሩት ምሰሶው አለምልሞ ፍሬ እንዲያፈራ አድርጉታል የእግዚአብሔር ሰው ሆኖ መገኘት እንጂ ይህ ሁሉ ተእምር በእግዚአብሔር እምነት መሆኑን በሙሴና እያሱ እንዲሁም በዘመነ ሐዋርያት የተፈጸመውን ልብ ይሏል ይህ ሰማዕት በሃያ ዓመቱ

ጀምሮ በሰባት ዓመቱ ሚያዝያ 23 ቀን 303 ዓ.ም ተሰይፎ አርፏል በዚህ ጊዜ ከአንገቱ ደም ውኃና ወተት ፈሏል።

መክብብ በጉብዝናህ ወራት ፈጣሪህን አስብ ያለውን በትክክል ዋጋእንዲኖረው ያደረገ ሰማዕት ነው። መክ.12÷1 ቅዱስ ጊዮርጊስ የሰማዕትነቱን ሥራ ሲጀምር ፈጣሪውን አንድ ነገር ለምኖት ነበር ይህውም እኒህን ዓላውያን ድል ሳልነሳ አትግደለኝ ብሎ ነው በዚህም ምክንያት በሰይፍ ወደ ሚቆረጥበት ቦታ ሲሄድ ወደ ፈጣሪው በማመልከት እሳት ከሰማይ ወርዶ ሰባውን ነገሥታት ከነመሪያቸው ዱድያናስ እንዲያጋያቸው አድርጓል። ኤልያስ መቶ ሁለቱን ዓማጽያን እንዲጋየ 2 ነገ. 1÷9-13 ለሰባት አመት ጮማ እየቆረጡ ጠጅ እየመጠጡ ሲንደላቀቁ የእሳት እራት እየሆኑ አለቁ ትምህርቱን በአለመስማትና ጊዮርጊስ ለመጽደቅ ይህን ያህል እንደፈጀበት እግዚአብሔር ለቀጣዩ ትውልድ የሰማዕትነት ሥራ ምን እንደሚመስል ሊያስተምርበት ፈልጎ እንጂ ሉቃ. 23÷39-42 ይህ ፋርሳዊ መሪ የነበረበት ዘመን በሁለኛው መቶ ክፍለ ዘመን እንደነበር ዜና ሰማዕታት ይናገራል። የሮማውያን ቄሣር ጋላስን የአንጸዚያውን መሪ ጋላሪስን ድባቅ መትቶ በፋርስ የነገሠ ጣዖታዊ መሪ ነው።

የቅዱስ ጊዮርጊስ በዓል በቤተክርስቲያን

1. የደረቀውን አምድ ያለመለመበት ቤተክርስቲያን ታምር የሠራችበት ገዳር 7.
2. ሰውነቱ ተፈጭቶ በደብረ ይድራስ የተበተነበት ጥር 18
3. ያረፈበት ሚያዝያ 23 በበዓልነት ቤተክርስቲያን ታስታውሳለች።
4. ፍልሰተ አጽሙ ነሐሴ 16 ቀን የሰማዕቱ ረድኤትና በረከት በሁላችን ላይ ይደር። አሜን።

ገዳር 24 ቀን ሱራፌል (24ቱ) ካህናተ ሰማይ ናቸው። ታሪካቸውን ኢሳ.6÷2-5 ራእ.11÷16-19፤ 19÷4 በድጋሜም ስንክሣር ይመልከቱ።

ምዕራፍ 24 ቍጥር 38

ታህሣሥ 24 የአቡነ ተክለ ሃይማኖት ልደትና ደብረ ሊባኖስ ገዳም

ሢራ.2÷1-10 ማቴ.19÷29 ዕብ.11÷37

ደብረ ሊባኖስ / ገዳም / በ13ኛው ምእት በሸዋ ክፍለ ሀገር በሰላሌ ወረዳ ከጀማ ጅረት በላይ በአቡነ ተክለሃይማኖት የተመሠረተ ገዳም ነው። የጥንት ስሙ ደብረ አስቦ ነበር ደብረ ሊባኖስ እየተባለ መጠራት የጀመረው ከ15ኛው ምእት በተለይም ከዓፄ ዘርዓ ያዕቆብ /1426-1460/ ጀምሮ ነው። ስለዚህ የዓፄ ዘርዓ ያዕቆብ ታሪክ ዘመን ወለደብሮ ሙኒ ሰመያ ደብረ ሊባኖስ ቀዳሚሁሰ ነበረት እንዘ ይብልዋ ደብረ አስቦ። /ገዳማቸውን ደብረ ሊባኖስ አሏት በፊት ደብረ አስቦ ትባል ነበረች ይላል ለምን ስሙን መለወጥ እንዳስፈለገ የዘመን ታሪኩ አያብራራም ግን እንደሚመስለው ንጉሡ የአዳልን ገዢ ለመውጋት ሲነሣ ደብረ ሊባኖሶችና ሌሎች ገዳማትም በጸሎት እንዲማልዱት ጠይቆ ነበር ጠላቱን አሸንፎ ወደ ዙፋኑ ከተመለሰ በኋላ በዚህ ስም እንዲጠራ ያደረገ ሳይሆን አልቀረም።

በአባ ሊባኖስ ገድል ግን አስቀድሞ ገዳሙን ጀምሮት ስለነበር መላኩ ተገልጾ ይህንን ቦታ ከአንተ በኋላ ለሚመጣው ተውሰት ዘጋሜል የሚለውም ስም በአንተ ስም ደብረ ሊባኖስ ይባልልህ ብሎት ተሰወረ ይላል።

1. የገዳሙ መሥራች

አቡነ ተክለ ሃይማኖት የተወለዱት ጽላልሽ ቡልጋ በታህሣሥ 24 ቀን በ1200 ዓ.ም ነው። አባታቸው ፀጋ ዘአብ እናታቸው እግዚእገረያ ይባላሉ። የክርስትና ስማቸው ፍሥሐ ጽዮን ይባላሉ የመጀመሪያውን ደረጃ ትምህርታቸውን ካጠናቀቁ በኋላ በ15 ዓመታቸው ወደ ጳጳሱ አቡነ ጌርሎስ ተወስደው ዲቄና ተቀበሉ 22 ዓመት እስኪሞላቸው በእናት በአባታቸው ቤት ኖሩ 16 ዓመት በኢትዮጵያ እየተዘዋወሩ አስተምረዋል። ከዚያም ዛሬ ቦረና ሳይንት ወደሚባለው ምድረ አምሐራ ሄደው አቡነ በጸሎተ ሚካኤል ገዳም ገብተው እያገለገሉ 10 ዓመታት ተቀምጠዋል ። ቀጥሎም ወደ ደብረ

ሐይቅ ቅዱስ እስጢፋኖስ ገዳም ገብተው አቡነ ኢየሱስ ሞዓ ዘንድ 10 ዓመታት ኖሩ ምንኩስናን የተቀበሉት በዚህን ጊዜ ነበር። በዚያው ጉዞአቸውን ወደ ሰሜን ኢትዮጵያ በማምራት ደብረ ዳሞ ከአባ ዮሐኒ ዘንድ ሄደው 12 ዓመታት አበውን እየረዱ ተቀምጠዋል። እስኪማንም በዚያን ጊዜ ተቀብለዋል። ከዚያ ተመልሰው በ1267 ዓ.ም ደብረ አስቦን ኋላ ደብረ ሊባኖስ የተባለውን መሠረቱ በዚህን ጊዜ ዓፄ ይኩኖ አምላክ መጥቶ መንግሥት እንዲመለስ ከአቡነ ተክለ ጋይማኖት ጋርም ቃል ኪዳን መሠረተ ዘመኑም የኪዳን ዘመን ተባለ። አቡነ ተክለሃይማኖት በደብረ አስቦ ዋሻ 29 ዓመታት የምንኩስናን ሕግ ጠብቀው ገዳሙን እያስፋፉ ከኖሩ በኋላ በ99 ከ8 ወር ከ1 ቀን በ1299 ዓ.ም ዐርፈው እዚያው አስቦ ተቀበሩ እረፍቱ ነሐሴ 24 ፍልስተ አጽሙ ግንቦት 12 ስባረ እግሩ ጥር 4 ይከበራል አቡነ ተክለሃይማኖት በኢትዮጵያ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ ቤተክርስቲያንና በግብጽ ቅዱስ ናቸው ታቦት ተቀርጾላቸዋል ገድል ተጽፎላቸዋል ከኢትዮጵያውያን ቅዱሳን መሀከል የመጀመሪያው ኢትዮጵያዊ በግብጽ ቤተክርስቲያን ቅዱስ የተባሉት እስካሁን አቡነ ተክለሃይማኖት ብቻ ናቸው።

2. አስተዳደር

አቡነ ተክለሃይማኖት የወንጌል መልዕክታቸውን ፈጽመው በአስቦ ገዳም ከተሰበሰቡ በኋላ ብዙ ደቀመዛሙርት መምጣት ጀመሩ እነዚህም አብዛኛዎቹ ለአቡነ ተክለሃይማኖት የሥጋ ዘመዶች የነበሩ ናቸው እነዚህም ትልልቅ የተባሉት፡-

1. ዜና ማርቆስ	8. ክርስቶስ ቤዛነ
2. ቶማስ	9. መስቀል ሞአ
3. ስምዖን	10. ተስፋ ሥሉስ
4. ተስፋ ሕፃን	11. ፊልጶስ
5. ኤልሳዕ	12. አኖርዮስ
6. ይትባረክ	13. ኤዎስጣቴዎስ ናቸው
7. ኤልያስ	

አቡነ ተክለሃይማኖት ለየት ብለው በአንድ ዋሻ ሲቀመጡ ሌሎች ሌቶች ጭምር በአንድ ዋሻ ውስጥ ይቀመጡ ነበር የሥራ ክፍልፍል አድርገው ግማሹ በግብርና ግማሹ በጸሎት ተጠምደው ከዋሉ በኋላ ማታና ሌሊት የማህበር ጸሎት ነበራቸው። የሚመገቡትም አብረው በአንድ ማዕድ ነበር ደብረ ሊባኖስን ከሌሎቹ የኢትዮጵያ ገዳማት ለየት የሚያደርገው ቢኖር ስብከተ ወንጌሉን ማጠናከሩ ነበር። ዓሥራ ሁለት ሰዎች በቀዋሚነት በዚህ ሥራ ላይ ተሠማርተው ነበር። ይህ ድልድል የተፈጸመው በሦስተኛው እጨጌ በአቡነ ፊልጶስ መምህርነት ዘመን ነበር በዚያን ዘመን የነበረው ጳጳስ አቡነ ያዕቆብ የወንጌል ስብከት ፍላጎት የነበረው በመሆኑ የገዳሙን ዕቅድ በሙሉ ልቡ ደግፎታል። እነዚህ 12 ሰባክያን « ንቡረ እድ » በመባል ይታወቃሉ በአጠራር ይለይ እንጂ በሥልጣን ግን-የኢጲስ ቆጶስነት ሥልጣን (ማዕረግ) ነበራቸው። ኢትዮጵያውያን ጽጽብና አይሾሙ የሚል አገል የግብጾች ፈሊጥ ስለነበር ያንን በስም ለማክበር ሲባል የተፈጠረ አጠራር ነው። በአፈፃፀም ላይ አንዳንድ ችግር እንዳይፈጠር አርቆ በማሰብ የስብከት ሀገራቸው ስፋት ተወስኗል እያንዳንዱ ሰባኪ ከዚያ ክልል እንዳይወጣ በግዝት ቆሟል ንቡራን እዶቹም የሚከተሉት ናቸው።

1. ፊልጶስ ዋና አስተባባሪ ደብረ ሊባኖስ
2. ዜና ማርቆስ ከእንጋሮ ወንዝ እስከ ዓባይ ፈሰስ
3. ታዴዎስ ከዕጉር ወንዝ እስከ ፈጠጋር
4. ማትያስ ከጉሮ እስከ ደዋሮ
5. ሳሙኤል ከአይመለል እስከ ንብ ገደል
6. ገብረ ክርስቶስ ከዳባት እስከ ጉል ወንዝ
7. መርቆሬዎስ ደራ
8. አድጋኒ ደጋ ደሞት እስከ ጉመል
9. ኢዮአስ ጉራጌ
10. ቀውስጦስ መሐግል
11. ዮሴፍ ከቆጫ እስከ ሜጫ እናርያን ጭምር
12. አኖሬዎስ ሰማሌ

እነዚህ ሰባክያን ከእናት ገዳማቸው ጋር የነበራቸው ግንኙነት እንዳይቋረጥ በዓመት አንድ ወር እያንዳንዳቸው ደብረ ሊባኖስ ተቀምጠው የአቡነ ተክለሃይማኖትን ዓጽም ያጥኑ ነበር በዚህ እኳኋን ድልደላቸው እንደሚከተለው ነበር። በግንቦት ወር የአቡነ ተክለሃይማኖትን ፍልሰተ ዓጽም ለማክበር ሁሉም ይሰባሰቡ ነበር።

1. ሰኔ አኖሬዎስ	7. መስከረም ማትያስ
2. ታህሣሥ ሳሙኤል	8. መጋቢት ቀውስጦስ
3. ሐምሌ ዜና ማርቆስ	9. ጥቅምት መርቆሬዎስ
4. ጥር ኢዮአስ	10. ሚያዝያ ገብረ ክርስቶስ
5. ነሐሴ ዮሴፍ	11. ህዳር አድጋኒ
6. የካቲት ታዴዎስ	12. ግንቦት ፊልጶስ

የዓሥራ ሁለቱ ንቡራን ዕድ በኢትዮጵያ አርቶዶክስ ተዋሕዶ ቤተክርስቲያን ቅዱሳን ስለሆኑ ገድል ተፅፎላቸዋል። በገድላቸው ውስጥ የፈጸሙትም ሐዋርያዊ ተልዕኮ ተዘርዝሯል።

ገዳሙ በየጊዜው ለመነካካቱ መርጃ እርዳታ አግኝቷል ዓፄ ይኩኖ እምላክ ከመንግሥት ሢሶ መንግሥት እንደሰጠ ይታመናል ግን ይህ በተግባር የተተረጎመ አይመስልም። ዓፄ ይስሐቅ /1399-1414/ የመጀመሪያውን ቤተክርስቲያን ከማሠራቱም በላይ ገድሉን በማጽፍ ብዙ ንዋየ ቅድሳትና መተዳደሪያ ጉልት እንደሰጠ ይነገራል ዓፄ ዘርዓ ያዕቆብ /1426 -1460/ ለደብረ ሊባኖስ የተለየ አክብሮትና ፍቅር ነበረው ከፍ ብሎ እንደተጠቀሰው ገዳሙ ደብረ ሊባኖስ ተብሎ የተጠራው በእርሱ ዘመን ነበር ሁለት ፀባቂዎች በእርሱ ዘመን መሾም ተጀምሮአል አንዱ በገዳሙ ሆኖ የተለመደውን የበዓላት ድግስን ማዘጋጀት ሲሆን ሌላው ከንጉሡ አደባባይ ሆኖ እያስታወሰ የገዳሙን ጉዳይ የሚያስፈጽም ነበር በዚህ እኳኋን 150 ርስትና ጉልት ገዳሙ አግኝቷል በተጨማሪም ደብረ ብርሃን ኢየሱስን ደብረ ነጉድጓድን በእጨጌ ስር እንዲሆን አድርጓል። ከዚህም የተወሰነ ጉልት ገዳሙ አግኝቷል። ዓፄ በዕጪ ማርያም ከ1460 እስከ 1470 አትሮጌስ ማርያምንና ደብረ ማርያምን ሠርቶ በደብረ ሊባኖስ

ሥር እንዲሆኑ አድርጓል። ዓፄ እስክንድርም 1470 እስከ 1486 ደብረ ሥር እንዲሆኑ አድርጓል። ዓፄ እስክንድርም 1470 እስከ 1486 ደብረ ሥር እንዲሆኑ አድርጓል። ዓፄ እስክንድርም 1470 እስከ 1486 ደብረ ሥር እንዲሆኑ አድርጓል።

ምስጢርንና ገነተ ጊዮርጊስን አሠርቶ ለደብረ ሊባኖስ ሰጠ። በክብርም ገዳሙን ከፍ አደረገው። ቀጥሎም የንጉሥ ደብዳቤ ሲላክላቸው መነኩሳቱ ቁጭ ብለው እንዲሰሙ አደረገ የራሱን ትልቅ ድንኳን በመስጠት አስፈላጊ በሆነበት ጊዜ እንዲጠቀሙበት አደረገ አጨፈው በክብር በንጉሡ ቀኝ ተቀምጦ ፍርድ እንዲፈርድ ክብር ሰጠው እናቱ ንግሥት ሮምናም ምዕራፈ ማርያም የተባለች ቤተክርስቲያን አሠርታ ለደብረ ሊባኖስ ሰጠች። ዓፄ ናኦድ ከ /1486 - 1500/ መካነ ሥላሴን በአምሐራ አገር አሠርቶ ተጠሪነቱን ለደብረ ሊባኖስ እንዲሆን አደረገ በእርሱ ዘመን ነው ቤተክርስቲያኑ ከሌላም ዝቅ ብሎ ዛሬ ካለበት ሥፍራ ላይ ወርዶ የተሠራው በቅዳሴ ቤቱም ፣ ጊዜ ከጳጳሱ አቡነ ማርቆስ ጋር ሆኖ ደብረ ሊባኖስ ወርዶ እንደ አንድ ደብተራ ሆኖ እያሸበሸበ ቅኔ እየተቀኘ አክብሯል ለአቡነ ተክለሃይማኖት ዓጽም ማሳረፊያ የወርቅ ሳጥን ሰጠ ለእጩሬውም በግራና በቀኝ ሁለት ድባብ እንዲያዝለት ትዕዛዝ ሰጠ ዓፄ ልብነ ድንግልም / ከ1500 እስከ 1533/ ተጨማሪ ቤተክርስቲያን ሠራ ከጳጳሱ ከአቡነ ማርቆስ ጋርም ደብረ ሊባኖስ ወርዶ ቅዳሴ ቤቱን አከበረ። አንጾኪያ የምትባል ቤተክርስቲያን አሳንጾ ሌሎች ነገሥታት እንዳደረጉት ርሱም በደብረ ሊባኖስ ስር እንድትተዳደር አደረገ ዓፄ ገላውዴዎስም / ከ1543 እስከ 1551/ በግራኝ የፈረሰውን ቤተክርስቲያን አሠራ ተድባብ ማረያም የምትባለውንም ቤተክርስቲያን አሳንዖ ለደብረ ሊባኖስ ሰጠ መተዳደሪያ እንዲሆን 1.000 መሬት ለደብረ ሊባኖስና ለተድባብ ማርያም ሰጠ። ዓፄ ሠርፀ ድንግልም / ከ1555 እስከ 1588/ ድብ አንበሳና የወርቅ ወንጌል ሰጥቷል ከደብረ ሊባኖስ ገዳም ለማስፈፀም ወደ ንጉሡ አደባባይ የሚመጣ መነኩሴ ሳይከለክል ከቤተ መንግሥት የተላከበትን ጉዳይ እንዲያመለክት ቀዋሚ ትዕዛዝ ሠራ ይኸውም ትዕዛዝ እስከ 20ኛው ምዕት ድረስ ሲሰራበት ቆይቷል።

3. ቤተክርስቲያን

አቡነ ተክለሃይማኖት ይቀደሱባት የነበረችው ታቦተ ማርያም ዓፅማቸው ካረፈበት ዋሻ እየተቀደሰባት 57 ዓመታት ኖረች በእጩሬ ሕዝቅያስ አራተኛው እጩሬ ዘመን የአቡነ ተክለሃይማኖት ዐጽም ፈልሶ ከዋሻው በታች ካለው ሜዳ ላይ መቃኞ ተሠርቶ ታቦቷም ዓጽሙም ከዚያ 1357 ዓ.ም ዐረፈ እስከ ዓፄ ይስሐቅ / 1399 - 1414/ ዘመነ መንግሥት ደንበኛ ቤተክርስቲያን አልነበረም ርሱ ትልቅ ቤተክርስቲያን ማሠራት ጀምሮ ሳለ ፈቃዱ ስላልሆነ ፈረሰ። ከዚያ መነኩሳቱ ሌላ ቤተክርስቲያን መሥራት ጀምረው ሥራው 7 ዓመታታ ያህል ፈጀ ቅዳሴ ቤቱ ሰኔ 21 ቀን ሲከበር ዓፄ ይስሐቅ የወርቅ አልባሳትን ላከ። ይህ ቤተክርስቲያን በግራኝ ዘመን ሐምሌ 24 ቀን 1524 ዓ.ም ተቃጥሏል። ሽሐብ የሚባለው ታሪክ ጸሐፊ የግራኝን ታሪክ የጻፈ ዝርዝር ሁኔታውን ይገልጻል ግራኝ በራራ ከሚባለው ከተማ ነበር ደብረ ሊባኖስ የሚባል ትልቅ ቤተክርስቲያን ግራርያ ውስጥ እንዳለ በውስጡም የወርቅና የብር አልባሳትና ንዋየ ቅድሳት እንደሚገኙ ወሬ ይደርሰዋል። የዚህን ጊዜ አቡበከር ቀጢን የሚባለውን አዝማቹን ወደ ደብረ ሊባኖስ 300 ፈረሰኛ ሰጥቶ እንዲዘምት ያዘዋል። ርሱም እንደታዘዘው 6 ቀን ተጉዞ ደብረ ሊባኖስ አፋፍ ይደርሳል መነኩሳቱ ይህን ሲሰሙ መልዕክታችን ከአቡበከር ጋር ለማደራደር ይልካሉ። ቤተክርስቲያኑን እንዳያቃጥል ይህን ቢያደርግ ወርቅና ብር የፈለገውን ያህል እንደሚሰጡት ይነግሩታል ይህ አይሆንም ብሎ ቤተክርስቲያኑን ቢያቃጥል አነርሱም አብረው ለመቃጠል እንደሚመርጡ ነገሩት። አቡበከር ቀጢንም ከጦር አለቆች ጋር ምክር ያዘ። ከእነርሱ ግማሾቹ ወርቅና ብር ካገኙ ቤተክርስቲያኑን ለመተው ፈለጉ ግማሾቹ ግን ከወርቁና ከብሩ ምርጫቸው የቤተክርስቲያኑን መቃጠል እንደሚመርጡ ተናገሩ። አቡበከር ቀጢን የመጀመሪያዎቹን ደገፈና ይህንኑ ለመልዕክታችን አስታወቀ እነርሱም በውሳኔው ደስ ብሏቸው ሁለት ካባዎች እያንዳንዳቸው ላይ 150 ወቄት ዘርቅ ያለበት ወዲያው ሰጡትና ይህንኑ ለገዳሙ መነኩሳት ለማብሰር ወጣ ሌላ አራይ አቡበከር የሚባል የበለው ነገድ ውሳኔውን እንደሰማ ሲሮጥ

ሄዶ ቤተ ክርስቲያኑን በእሳት አያያዘው የዚህን ጊዜ ሸህብ አዲን እንደሚለው ከጥቂቶች በስተቀር መነኮሳቱ እንደ እሳት እራት ተማገዱ በኦራይ ላይ አቡበከር ቀጢንም መሐመድ ግራኝ እርምጃ አልወሰዱም።

ከስደት በኋላ በዓፄ ገላውዴዎስ ዘመነ መንግሥት እቴጌ ሰብሰ ወንጌል ቤተክርስቲያኑን አሠራች ከጥቂት ጊዜ በኋላ ጋሎች ቤተክርስቲያኑን አቃጠሉት መነኮሳቱም ታቦቱንና የአቡነ ተክለሃይማኖትም ስባረ አጽም ይዘው ወደ ቆላው ሸሹ አመቺ በሆነ ጊዜ እየመጡ ቦታውን አጥነው ይመለሱ ነበር። ዓፄ ኢየሱስ አድያም ሰገድ / 1674 - 1698 ዓ.ም/ ለአቡነ ተክለሃይማኖት ልዩ ፍቅር ነበረውና ቦታውን ለመሳለም ጽኑ ፍላጎት ነበረው በመጀመሪያው መከራው አልተሳካለትም እስከ መርሐቤቴ ዘልቆ ተመለሰ በሁለተኛው ግን በ1691 ዓ.ም ተሳክቶለት ከቦታው ደርሶአል። ወሐዘነ ንጉሥ ዓቢዩ ሐዘነ እንበይነ ተነሥቶታ በእደ ግራኝ ወከዊኖታ ሐቅለ በእደ ጋላ። / ንጉሡ በግራኝ በመፍረሱና ከዚያም በጋሎቹ ምድረበዳ በመሆኑ ትልቅ ሐዘን ተሰማው ይላል የዘመን ታሪኩ።

የሸዋ መሳፍንት ኃይላቸው እስኪበረታ ድረስ ለደብረ ሊባኖስ ቀን አልወጣም ነጋሢ / በ1763 እስከ 1792 / ተጋንቻ መጥቶ አያበርን አቀና። ይህ ሁኔታ ለደብረ ሊባኖስ መቅናት በር ከፋች ነበር። ይህም ሲባል ተስፋው እየተጠናከረ ሂደ እንጂ የመቅናቱ ነገር ገና ነው። ይህ ዕድል የተጠበቀው ለመርዕድ አዝማች ወሰን ሰገድ / ከ1800 እስከ 1804/ ነበር። በዘመነ ማቴዎስ በወርጋ ጥር በ1804 ዓ.ም የደብረ ሊባኖስ ሥራ ያትጋፊኝ ላይ ተጀመረ። በወርጎ ግንቦት ተፈጽሞ ቅዳሴ ቤቱ ተከበረ። በ1870 ዓ.ም ዓፄ ዮሐንስ በአክሱም ጽዮን አሠራር አንድ ቤተክርስቲያን ማሠራት ጀምረው በ1876 ዓ.ም አለቀና ቅዳሴ ቤቱ ተከበረ። በ1895 ዓ.ም ዓፄ ምኒልክ ሌላ ቤተክርስቲያን ለማሠራት ራስ አባተን አዘዙት እርሳቸውም ያርጊ ከሚባል ግሪክ ጋር ኮንትራት ፈረሙ። ሥራው በ1900 ዓ.ም ተጠናቆ ቅዳሴ ቤቱ ተከበረ። አሁን ያለው ቤተክርስቲያን የታነፀው በቀዳማዊ ኃይለ ሥላሴ ሲሆን መሠረት የተጣለው በ1952 ዓ.ም የሕንፃው ሥራ የተጠናቀቀው በ1955 ዓ.ም ነው። የጻድቁ ረድኤትና በረከት በሁላችን ላይ ይደር። አሜን።

ምዕራፍ 25 ቁጥር 39

ገዳር 25 ቀን መርቆሬዎስ ሰማዕት

ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሰው ፊት ለሚመስክርልኝ ሁሉ እኔ ደግሞ በሰማያት ባለው በአባቴ ፊት እመስክርለታለሁ። ማቴ. 10÷32 ብሎ በተናገረው አምላካዊ ቃል መሠረት በከሐድያን ነገሥታትና በኢአማንያን ሕዝብ ፊት ቁመው ስለ ክርስቶስ አምላክነት እየመሰከሩ ስለ ክርስቶስ ፍቅር ሕይወታቸውን መስዋዕት አድርገው ያቀረቡ ሰማዕታት ብዙ ናቸው ከነዚህም ውስጥ በተጋድሎውና በአማላጅነቱ የታወቀው ቅዱስ መርቆሬዎስ ነው። ቅዱስ መርቆሬዎስ የመጀመሪያው ስሙ ፒሉፓዴር ይባል ነበር ቃሉ ላቲን ሲሆን ትርጉሙ ታማኝ ሀቀኛ ማለት ነው መርቆሬዎስ ማለት ደግሞ የኢየሱስ ክርስቶስ አገልጋይ ማለት ስለሆነ ቋሚ መጠሪያ ስሙ ሆኖአል የአባቴ ስም ሉርዮ የእናቱ ስም ክርስቲና ሲሆን በክርስትና ስም አጠራሩ ደግሞ የአባቴ ስም ኖጎ የእናቱ ታቦት የራሱ መርቆሬዎስ መሆኑን በመጽሐፈ ስንክሳርና በገድሉ ተጽፎ ይገኛል ዜግነታቸው ደግሞ ሮማውያን መሆናቸውን ይገልጻል።

ቅዱስ መርቆሬዎስ የተወለደው በ221 ዓ.ም ሲሆን በዚሁ ዘመን የቅዱስ መርቆሬዎስ አባት ትልቅ ባለሥልጣን ሆኖ በመርዶክውያን አገር ተሹሞ ያስተዳድር ነበር የመርቆሬዎስ አባት ከሞተ በኋላ በአባቴ እግር ተተክቶ ቅዱስ መርቆሬዎስ በዚያ አገር ተሹሞ እግዚአብሔርን በመፍራት በታማኝነት ያስተዳድር እንደነበር ገድሉ ይናገራል። በዚያ ዘመን ዳኬዎስ የተባለ የሮም ንጉሥ መርቆሬዎስን በጣም ይወደው ነበር ምክንያቱም ዳኬዎስ ንጉሥ በጠላቶቹ ላይ በዘመተ ቁጥር ቅዱስ መርቆሬዎስ በእግዚአብሔር ረዳትነት በሚያሳየው ድል አድራጊነት ያደንቀው ስለነበር ነው። የሮም ንጉሥ ዳኬዎስ ወደ ቤተ መንግሥቱ በተመለሰ ጊዜም ድል ላስገኘለት እግዚአብሔር አምላክን ዘንግቶ ለማይሰማና ለማይናገረው ጣዖት ምሥጋና መስዋዕት አቀረበ።

ቅዱስ መርቆሎዎስ ይህንን በማየቱ ሰው ድል ለሰጠው ለእግዚአብሔር ማመስገንና መስገድ መስዋዕት ማቅረብ ሲገባው እንዴት ለሰው ሠራሽ ጣዖት ይሰግዳል መስዋዕትነት ያቀርባል በማለት በጣም አዘነ በዚሁ ሀዘን ስለተሰማው ንጉሥ ዳኬዎስ ወደ አቀረበው ግብዣ ሳይሄድ ቀረ የንጉሡ ሠራዊት አለቆችም ለንጉሥ ዳኬዎስ እንዲህ አሉት እኛ ትዕዛዝህን አክብረን ላቆምከው ጣዖት ስንሰግድና በተዘጋጀው ግብዣ ስንገኝ መርቆሎዎስ ግን ትዕዛዝህን በመናቅ ለጣዖት መስገድ አያስፈልግም በማለት ሳይመጣ ቀርቶአል በማለት ለንጉሡ ነገሩት ንጉሥ ዳኬዎስም ቅዱስ መርቆሎዎስን አስጠርቶ ስለምን ለቆመው ጣዖት እንዳልሰገደና ወደ ግብዣው እንዳልመጣ ጠየቀው ቅዱስ መርቆሎዎስም የሚያመጣበትን ስቃይና ግርፋት ሳይፈራ በድፍረት እኔ ለማይሰሙና ለማይናገሩ ጣዖታትህ ልሰግድና መስዋዕት ላቀርብ ይቅርና አንተ ድል ለሰጠህ ለእግዚአብሔር ምሥጋና ክብር ማቅረብ ሲገባህ ድል ላልሰጠህ ጣዖት በመስገድህና መስዋዕት በማቅረብህ በጣም አዝናለሁ እኔስ ጌታዬ ኢየሱስ ክርስቶስን አመልካለሁ ለእርሱም ምሥጋናና ክብር አቀርባለሁ ብሎ መለሰለት ታጥቆት የነበረውን መሳሪያና የተሰጠውን ሽልማትም ወረወረለት ንጉሥ ዳኬዎስም በመርቆሎዎስ ሁኔታ ተደናግጦ በጣም ተናደደ በግርፋትና በእስራት እንዲያስቃዩት አዘዘ ደሙ እንደ ውኃ እስኪፈስ ድረስም ገረፋት በዚህ ሁሉ ስቃይ ሳይ ሳለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መላኩ ቅዱስ ሚካኤልን ልኮ ያጽናናው ነበር።

ስማዕቱ ቅዱስ መርቆሎዎስ በንጉሡ በዳኬዎሥ ትዕዛዝ በብረት አልጋ ሳይ ተኝቶ ብዙ የእሳት ነበልባል እንዲያነዱበት ተደረገ ቅዱስ መርቆሎዎስ ቀደም ሲል ብዙ ግርፋት ተገርፎ ስለነበር ከሠውነቱ የፈሠሠው ደም የእሳቱን ነበልባል አጥፍቶታል ቅዱስ መርቆሎዎስ በእግዚአብሔር ኃይል በተአምራት ከእሳቱ ድኗል በእምነት የእሳትን ኃይል አጠፋ ዳገ.3 ኢሳ. 43÷2-5 ዕብ.11÷33-35 በግዙት ቤት ሳለ ቅዱስ መርቆሎዎስ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ተገልጾ ወዳጄ መርቆሎዎስ ስለሰሜ ብለህ ብዙ ሥቃያትን ስለተቀበልክ ስለ አምላክ መርቆሎዎስ ብሎ ለተራብ

ሳበላ ለተጠማ ላጠጣ ለታረዘ ላለበሠ በስምህ ቤተክርስቲያን ላሠራ ዕጣን ስንዴ አልባሳት ለሠጠ ሁሉ እምርልሀለሁ ገነት መንግሥተ ስማያት እንዲገባ አደርጋለሁ ብሎ ቃል ኪዳን ሠጥቶታል በዚህም ቅዱስ መርቆሎዎስ ፈጣሪውን አመስግኗል።

ቅዱስ መርቆሎዎስ ብዙ መከራና ስቃይ ከተቀበለ በኋላ በንጉሡ በዳኬዎስ ትዕዛዝ ገዳር 25 ቀን አንገቱን በሠይፍ ተክልሎ ሰማዕትነት ተቀበለ ራእ. 2÷10፣11÷10 ስለተጋድሎውም ሦስት አክሊል ከሰማያት ወረዱለት መላእክትም ከሰማያት ወርደው የጻድቅ ሞት በእግዚአብሔር ፊት የከበረ ነው መዘ.115÷5 እያሉ ልብን በሚመስጥ ምሥጋና እየዘመሩ የቅዱስ መርቆሎዎስን ነፍስ ወደ ኢየሩሳሌም ሰማያዊት አገቧት። ሐምሌ 25ትም ቅዱሴ ቤቱ ነው።

ቂሳርያ በምትባል አገር ባስልዮስና ጉርጉርዮስ የተባሉ ቀዱሳን አበው ሌሎችም ምእመናን የሚጸልዩባት በወህኒ ቤት አጠገብ የምትገኝ የቅዱስ መርቆሎዎስ ቤተክርስቲያን ነበረች ባስልዮስና ጉርጉርዮስ ወደ ቤተክርስቲያን ገብተው በቅዱስ መርቆሎዎስ ስእል ፊት ቆመው ሲጸልዩ በቅዱስ መርቆሎዎስ ሥዕል እጅ የነበረው ጦር በደም ተነክሮ ሲንጠባጠብ እዩ መርቆሎዎስ ሆይ ያንን ከሃዲ አልያኖስን ገደልከው ሲሉ የቅዱስ መርቆሎዎስን ሥዕል ጠየቁት ሥዕሉም ራሱን ዘንበል አድርጎ አዎን አላቸው ስለዚህ ጸለዩ ባስልዮስ ወጎርጎርዮስ ኃበ ሥዕሉ ለቅዱስ መርቆሎዎስ ደነነ ሥዕል ከመካሆ ዘይብል ወተፈሥሁ ባስልዮስ ወጎርጎርዮስ ተብሎ

«በቤተክርስቲያን የሚዘመረው ስለዚህ ነው ትርጉሙም ባስልዮስና ጎርጎርዮስ በቅዱስ መርቆሎዎስ ስዕል ፊት ቆመው በጸለዩ ጊዜ ሥዕሉ እሺ እንደሚል ሠው ራሡን ዘንበል አደረገ ማለት ነው። ገላ.3÷1 እንደ ቅዱስ መርቆሎዎስ ታማኝ ሠማዕት ለሆነ ዮሐንስ በራእዩ 3÷12 እንዲሲል ጽፎለታል ድል የነሳውን በአምላኬ መቅደስ አምድ እንዲሁም አደርገዋለሁ ወደፊትም ከዚያ ከቶ አይወጣም የአምላኬን ስምና የአምላኬን ከተማ ስም ማለት ከሰማይ ከአምላኬ ዘንድ የምትወርደውን

የአዲሲቱን ኢየሩሳሌም ስም በእርሱ ላይ አጽፋለሁ ብሏል በዚህ ቅዱስ ቃል መሠረት ቅዱስ መርቆሪዎስ ወደ አዲሲቱ ከተማ ወደ ኢየሩሳሌም ሰማያዊት ገብቶአል አዲስ ስም በስሙ ላይ ተጽፎለታል ስሙም በአዲስ መዝገብ ተመዝግቦአል ሉቃ. 10÷20 ብዙዎችን ምእመናን ቅዱስ ወንጌልን አስተምሮ በሰማያዊ መዝገብ እንዲመዘገቡና መንግሥተ ሰማያትን እንዲወርሡ አድርጓል።

የገጸ ከለባት ግኝት የመርቆሪዎስ አባትና አያት አውሬ ለማደን ሲሄዱ ገጸ ከለባት አግኝተውት አያቱን በሉት አባቱን ሊበሉ ፈልገው ሳለ መልአኩ ከርሱ የሚወጣ መልካም ፍሬ ስለአለ አትንኩት አላቸው መልአኩም ዙሪያቸውን በእሳት ከበባቸው ቢቸግራቸው ወደ ቅዱስ መርቆሪዎስ አባት መጥተው ሰገዱለት እንደ በጉችም የዋሆች ሆኑ አብረውትም ወደ መንደር ገቡ ክርስቲያኖችም ሆኑ ንጉሡም የውሽ መልክ ያላቸውን ዜና በሰማ ጊዜ ወደርሱ አስቀረባቸው እግዚአብሔርም የቀድሞ ፍጥረታቸውን መልሰላቸው ንጉሡ ያቀረባቸውን ሁሉንም አራዊት አጠፏቸው ንጉሡም ሃይማኖታቸውን ይለውጡ ዘንድ ሽነገላቸው ባልሰሙትም ጊዜ ሊያስቃያቸው ጀመረ በዚህ ጊዜ አንዱ አምልጦ ወደ ጌታው ሄደ ሁለተኛው ግን በሰማዕትነት ሞተ በዚህ አይነት አባቱ ኖላንና መርቆሪዎስን ሲያገለግሉ ኑረዋል። መርቆሪዎስም ከሞተ በኋላ ፈረሱ ለ15 ዓመታት ያህል ወንጌልን ለሕዝቡ እንዳስተማረ ገድሶ ይናገራል። ለእግዚአብሔር የሚላነው ነገር ስለሌለ መናገር ይችላል የበልአምን አህያ እንዳናገረ ዘጉ. 22÷30 የሰማዕቱ ረድኤትና በረከት ከሁላችን ጋር ይሁን። አሜን።

ምዕራፍ 26 ቁጥር 40

ግንቦት 26 ቀን ቅዱስ ቶማስ (ዲዲሞስ) ማቴ.10÷3 ዮሐ.

11÷16

ሐዋርያው ቅዱስ ቶማስ ትንሣኤ ሙታን የለም ብለው ያምኑ ከነበሩት ሰዱቃውያን ወገን እንደነበር ይነገራል። ማቴ.22÷23-33 ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት መነሣቱን አሥሩ ሐዋርያት ሲነግሩት « የችንካሩን ምልክት በእጆቼ ካላየሁ ጣቴንም በችንካሩ ምልክት ካላገባሁ እጅንም በጉኑ ካላገባሁ አላምንም» ያለው በዚህ የተነሣ ነበር። ዮሐ.20÷25 በኋላ ግን ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ቶማስ በእምነቱ እንዲጠነክር አስቀድሞ አሥሩ ባሉበት እንደተገለጠው ሁሉ ዳግመኛ ቶማስ ባለበት በዝግ ቤት ውስጥ ተገልጦ ቶማስ ያለው ሁሉ እንዲፈጽምለት አደረገ። ቶማስም « ጌታዬ አምላኬ» ብሎ አምኖ መስክሮአል ሐዋርያው ቅዱስ ቶማስ ከሐዋርያት ሁሉ ርቆ ወደ ምሥራቅ የተጓዘ ሐዋርያ ነው።

የምሥራቅ የክርስቲያኖች ከተማ

በዮሐንስ ወንጌል 12÷20-22 ግሪኮች በሐዋርያው እንደርያስ አቅራቢነት ከጌታችን ጋር እንደተነጋገሩ ተገልጦአል መጽሐፍ ቅዱስ ስለነዚህ ግሪኮች ማንነት ባይገልጥልንም በቤተክርስቲያን ትውፊት ግን እነዚህ ግሪኮች በሮማ ግዛትና በፐርሺያ መካከል ይኖሩ ከነበር አብጋር ዑካማ ከተባለ የዑር (ኤዴሳ) ንጉሥ የተላኩ ነበሩ አብጋር ጃንሆይ እንደማለት ነው ለዑር ነገሥታት ሥመ መንግሥታቸው ነው። አብጋሮች በዑር (ኤዴሳ) የነገሡት ከጌታችን ልደት በፊት 132 ዓ.ዓ. እስከ 216 ዓ.ም ድረስ ነው አብጋር ዑካማ በማይድን በሽታ ተይዞ ሲለቃይ ከግሪክ ነጋዴያን የጌታችንን ዝና በመስማቱ የሚከተለውን ደብዳቤ ለጌታ ላክለት። የተላከውም ከአብ ጋር ዑካማ ለእውነተኛው መድህን ለኢየሱስ ክርስቶስ

በኢየሩሳሌም ለተገለጥከው ሰላም ላንተ ይሁን ሥር ሳትምስ ቅጠል ሳትበጥስ ስለምታደርገው የማዳን ሥራና ስለ አንተ ዝና ለምቻለሁ እንደነገሩኝ ከሆነ ዕውሩን ታበራለህ ሽባውን ትተረትራለህ ይህን ስትሰማ ወደ እኔ መጥተህ ከዚያ ከሚያስቃየኝ የደዌ ዳኛ የአልጋ ቁራኛ ትገላግለኝ ዘንድ አለምንኻለሁ። ይህንንም ደብዳቤ ልኬብኻለሁ አይሁድ ባንተ ላይ እንደተነሣሁብህ ሰምቼህለሁ ሊገድሉህም ይፈልጋሉ አሉ ምንም እንኳን ከተማዬ ጠባብ ስትሆን ውብናት ለእኔና ለአንተም ትበቃለችና ወደ እኔ ና ሲል ላክ ጌታችንም ከመልዕክተኞቹ ደብዳቤውን ተቀብሎ ካነበበ በኋላ እንዲህ ብሎ መለሰለት « አብጋር ሆይ አሁን ልጉበኝህ አልችልም ነገር ግን ከትንሣኤዬ በኋላ ከደቀ መዛሙርቴ አንዱን አልክልሃለሁ። በዚህ ቃል ኪዳን መሠረት ከዕርገት በኋላ ጌታችን ቶማስን ወደ ዑር ላከው ቶማስም ከሰባ ሁለቱ አርድዕት ወገን የሚሆነውን ደቀ መዝሙሩን ታዴዎስን (አዳይ) ላክለት። ቅዱስ ታዴዎስም ኤዴሳ ገብቶ አብጋርን ፈውሶ ሀገሩን ቀደሰለት ከአብ ጋር ጀምሮም ብዙ ሰዎች በክርስትና አምነው ተጠመቁ ብዙ አብያተ ክርስቲያናትም ተተክሉ እርስዎም ምሥራቅ እስያ የመጀመሪያዋ የክርስቲያን ከተማ መሆንዋ በታሪክ ይነገራል።

ሐዋርያው ቶማስ ታዴዎስን ወደ ኤዴሳ ከላከ በኋላ በቅድሚያ ወደ ፐርሺያ ከዚያም ወደ ሕንድ ተጓዞ ቅዱስ ቶማስ ሕንድ የደረሰው በ46 ዓ.ም አካባቢ ነው።

የሰማዩ ቤተ መንግሥት

በሕንድ የማላበር ግዛት በታክሻሊላ ከተማ የነበረው ንጉሥ ጉንዶ ፓረስ በኢየሩሳሌም ስለነበረው የሰሎሞን ቤተ መንግሥት ዝና እየሰማ ርሱም በግዛቱ ይህን ዓይነት ቤተ መንግሥት ለማሠራት ይፈልግ ነበርና ነጋዴዎች በየአገሩ ሲጓዙ የታወቀ ግንቦኛ እንዲያመጡለት አዟቸው ነበር። ይህን መልዕክት ከሰሙት ነጋዴዎች መካከል አንዱ ወደ ፐርሺያ ወረደ ቅዱስ ቶማስ ወደ ሕንድ ተጉዞ ወንጌልን ለመስበክ መንገድ ሲፈልግ ከዚያ ነጋዴው ጋር ተገናኝ ነጋዴውም የቶማስን ከኢየሩሳሌም መምጣት ሲሰማ የግንቦኝነት ሙያ ይችል እንደሆነ ጠየቀው ቶማስም በኢየሩሳሌም

በነበረበት ጊዜ ሕንፃ በማነጽ ኑሮውን ይገፋ እንደነበር ለነጋዴው መለሰለት። ነጋዴውም በዚህ አጋጣሚ እጅግ ተደስቶ ቶማስን ወደ ሕንድ ማላበር ወስደው ንጉሡም የቶማስን ሙያ ሲሰማ ነፍስ አልቀረለትም ንጉሡ ለሠራተኛ መቅጠሪያ ለድንጋይና ዕብነ በረድ፣ ለብርና ወርቅ፣ ለብረትና እንጨት መግዣ እያለ ለቅዱስ ቶማስ ያለ የሌለውን ገንዘብ ይልክለት ጀመር። ቅዱስ ቶማስ ገንዘቡን ሲያገኝ የተጓዘው ወደ ገበያ ወይም ሠራተኛ ፍለጋ ሳይሆን ወደ ድኸች መንደር ነው በዚያም ለተራቡት ምግብ ለታረዙት ልብስ በየቦታው ለወደቁት መጠለያ እየገዛ ማደል ጀመረ በሽተኞችን እየፈወሰ እና የተቸገሩትን እያጽናና ወንጌል መንግሥተ ሰማያትን መስበክ ያዘ። ንጉሥ ጉንዶፓረስ ገንዘቡን በላክ ቁጥር የሚገነባው ቤተ መንግሥቱ ሳይሆን የድኸችና የደካሞች ቤት ሆነ ለቤት መሥሪያ የመደበው ገንዘብና ጊዜ እንደተጠናቀቀ ቤተ መንግሥቱን ሲጉበኝ ወጣ ጫካው አልተነካም ሰማይ ጠቀስ ፎቅ ቀርቶ የወደቀ ድንጋይ የለም ንጉሡ በዚያ በኩል የሚያልፍ አንድን መንገደኛ ጠራና ቶማስ የታለ ሲል አፈጠጠበት ቶማስ የተራቡትን እያበላ የተጠሙትን እያጠጣ የታረዙትን እያለበሰ ሕሙማኑን እየፈወሰ በድኸች መንደር ይገኛል ሲል መንገደኛው መለሰለት። ርሱ ባልከፋ ታዲያ የሠራልኝ ቤተ መንግሥት የታለ? ንጉሡ መንገደኛው ላይ እንዳፈጠጠ ጠየቀው በድንጋይ የተሠራ ቤተ መንግሥት ላያዩ ይችላሉ ጌታዬ ነገር ግን በሕዝብዎ ገጽታ ላይ ደስታና ፈገግታ ማንበብ ይችላሉ አለው መንገደኛው በዚህ ጊዜ ንጉሡ ያ ሁሉ ገንዘብ እንደባከነበት መጠርጠር ጀመረ ወዲያው ወታደሮችን አዘዘና ቶማስን ፍለጋ አካባቢውን አጥለቀለቁት ቅዱስ ቶማስ ተይዞ እንዲመጣ ተይዞ በመጣ ጊዜም «ቤተ መንግሥቱን ለምን አልሠራህልኝም?» አለው ንጉሡ «ሠርቻለሁ ጌታዬ» ብሎ ቶማስ መለሰ «የታለ»? «ጫካው እንኳን መቸ ተነሣ?» «እርግጥ በምድር ላይ የድንጋይ ቤተ መንግሥት ላያዩ ይችላሉ እኔ ግን በሰማይ ላይ ቤተ መንግሥት ሠርቼልዎታለሁ» አለው ቶማስ ለንጉሡ ያን ጊዜ ንጉሡ ተቆጣ። ቶማስን እጅ እግሩን እየቆራረጡ እንዲያሠቃዩት አዝዞ ወሀኒ አወረደው በዚያች ሌሊት የንጉሡ ወንድም

የሆነው ልዑል ጋድ በድንገተኛ በሽታ መጣደፍ ጀመረ ሊነጋጋ ሲልም ነፍሱ ወጣች። የጋድ ነፍስ በመላእክት ታጀባ ወደ ሰማያት ወጣች ካጀቧት ቅዱሳን መላእክት አንዱ ብዙ አብያተ መንግሥታትን እያሳያት ትኖራለች ዘንድ ደስ ያለሽን ምረጪ አላት የጋድ ነፍስም በአብያተ መንግሥታቱ መካከል የሚታየውን የሚያምር ቤተ መንግሥት መረጠች ይህ ቤተ መንግሥት ያንቺ አይደለም ቶማስ ለንጉሥ ጉንዶፓረስ የሠራለት ሰማያዊ ቤተ መንግሥት ነው አላት በዚህች ሰዓት የልዑል ጋድ ነፍስ ከሥጋው ጋር ተዋሐደች ጋድ ሊቀብሩት በተሰበሰቡት ሰዎች መካከል ከእንቅልፉ እንደሚነቃ ሰው ተንቀሳቀሰ ከዚያም አፈፍ ብሎ ተነሣ ልዑል ጋድ በዚያች ቅጽበት የተመለከተውን ሁሉ ለንጉሥ ጉንዶፓረስና ልተሰበሰቡት ሁሉ ነገራቸው። ንጉሡ ይህንን ሲሰማ በቶማስ ላይ በሠራው ግፍ ሁሉ አዘነ ተፀፀተም ያ- ያሰበው ቤተ መንግሥት መሠራቱን ሲሰማ ቶማስን ከወሀኒ አወጣው ርሱና ቤተሰቡም በክርስቶስ አምነው ተጠመቁ ጉንዶፓረስም ሌላም ቤተ መንግሥት ሥራልኝ እያለ ያለውን ሁሉ ገንዘብ ለቶማስ ይሰጠው ጀመር የአገር ባለፀጉችም አሠረ ፍፍቱን ተከተሉ። ቅዱስ ቶማስ ከማላበር ጀምሮ እስከ ቻይና በመዘለቅ ወንጌልን ሰብኳል በመጨረሻም በ669.ም በሚላፓር ከተማ የሚገኙ እምላክያነ ጣዖት ቆዳውን ገፈው ስልቻ በመሥራት በሰውነቱ ጨው ነሥንሰው እያስቃዩ ለሞት አብቅተውታል። በ4ተኛው መ/ክ/ዘመን ዐፅሙ ወደ ኤዴሳ መጥቶ በክብር ዐርፎአል። የሰማዕቱ ረድኤትና በረከት በኛ ላይ ይደር። አሜን።

ምእራፍ 27 ቍጥር 41

መጋቢት 27 ቀን መድኃኔዓለም

ይህን ስም እናቱ ድንግል ማርያም አውጥታለታለች ሉቃ.1፥48 ስምን መልእክ ያወጣዋል እንዲሉ በተወለደ ጊዜ መልእክ አውጥቶለታል ሉቃ.2፥11 ኋላም በመዋዕለ ስብከቱ የሰማርያ ሰዎች በዚህ ስም ጠርተውታል ዮሐ.4፥42 መላው ዓለም የተቀበለው ግን በዕለተ ስቅለት በተደረገው ድኅነት ነው።

ለኃጢአት መታን ለጽድቅ እንድንኖር ርሱ እራሱ በሥጋው ሐጢያታችንን በእንጨት ላይ ተሸከመ 1ጴጥ.2፥24 ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የአዳምን በደል ክሶ አዳምን ለማዳን ፈቃዱ በሆነ ጊዜ ካሣውን እንጨት ላይ በመስቀል ሰላምን አደረገ ብንል ቸግሩ አዳም ላይ የደረሰው በእፀበለስ ምክንያት ነው በእፅ የገባውን በዕፅ ለመመለስ ነው። እሾህ በእሾህ ይነቀሣል ከብት በከብት ይመለሣል እንዲሉ አዳም በበደለ ጊዜም ወድቆበት የነበረው እርግማን እንዲህ የሚል ነበር አዳም የሚስትህን ቃል ሰምተሐልና ምድር ከአንተ የተነሣ የተረገመች ትሁን ዘፍ.3፥17 ብሎ ነበርና ይህንን እርግማን ከአዳም ላይ ለማንሳት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መርገመ አራትን እንደተቀበለ ዘዳ.21፥22 ይህንንም ቅዱስ ጳውሎስ ለገላትያ ሠዎች በዓፈው በምዕ.3፥13 በእንጨት የሚሠቀል ሁሉ የተረገመ ነው ተብሎ ተጽፎአልና ክርስቶስ ስለኛ እርግማን ሆኖ ከሕግ እርግማን ዋጀን ተብሏል። ስለሞቱም ጳላጦስ አይሁድን እናንተ ወስዳችሁ እንደ ሕጋችሁ ፍረዱበት ብሏቸው ነበር አይሁድም ለእኛስ ማንንም ልንገድል አልተፈቀደልንም ብለው መልሠዋል ኢየሱስ በምን አይነት ሞት ሊሞት እንዳለው ሲያመለክት የተነገረው ቃል ይፈጸም ዘንድ ነው ዮሐ.18፥31-32 ጌታ የሚሞት በመስቀል ተሰቅሎ እንጂ እንደ አይሁድ ሥርዓት አይደለምና ማንንም ልንገድል አልተፈቀደልንም ብለዋል። ሔዋን በደልን ስትፈጽም በጆሮዋ ምዕዳን አርዊን ሰምታ በአይኗ አይታ በእግሯ ሔዳ በእጇ ቆርጣ በአፏ በልታ ነው ጌታ በዚህ ሁሉ ክሶናል በጆሮዋ ምዕዳን አርዊን እንደሠማች ዝንጓጌ አይሁድን ሰምቷል። በአይኗ እንዳየች ግርማ አይሁድን አይቷል በእግሯ ሄዳ በእጇ እንደቆረጠች እጇን እግሩን ቸንክረውታል በአፏ እንደበላች መራራ ሐሞትን ቀምሷል በዚህ ሁሉ ክሶ አድኖናል ቅዱስ ጳውሎስ ሮሜ 8፥2-4 « በክርስቶስ ኢየሱስ ያለውን ሕይወት ከኃጢአትና ከሞት ሕግ አርነት አውጥቶናልና» ብሏል።

ሊቀ ካህናት እና የሕዝብ ሽማግሌዎች ክርስቶስን ለመስቀል የነሳሳቸው ምክንያት ምን ነበር?

1. እጁ የለለችውን ሰው ስላዳነ ፈሪሳውያን እንዲያጠፋት ተማክሩበት ማቴ.12÷9-14
2. በሰንበትም ቀን በምኩራብ ሲያስተምር ከ18 ዓመት ጀምሮ የታመመውን ስለፈወሰ ነው ሉቃ.13÷10 -17
3. 38 ዓመት የታመመውን መፃፉን ዓዳነው በሰንበት ነው ብለው አይሁድ ያሳድዱት ነበር። ሊገሉትም ይፈልጉት ነበር ዮሐ.5÷16
4. አልዓዛርን ባሥነሣው ጊዜ ሊቀ ካህናት የነበረው ቀያፋ የሚሉት ከነርሱ አንዱ «እናንተ ምንም አታውቁም ሕዝቡ ሁሉ ከሚጠፉ አንድ ሰው ይሞት ዘንድ እንዲሻለን አታስቡም» አላቸው ዮሐ.11÷49 ስለዚህም የካህናት አለቆች ይይዙት ዘንድ ያለበትን ሥፍራ የሚያውቅ ሰው ቢኖር እንዲያመለክታቸው አዘው ነበር። ዮሐ.11÷57
5. «ሆላእና እየተባለለት እየሩሳሌም በገባ ጊዜ ሕዝቡ ስለሰሙ ሊቀበሉት ወጡ ስለዚህ ፈሪሳውያን ተበላጭተው እርስ በእርሳቸው አንድስ እንኳን ልታደርጉ እንዳይቻላችሁ ታያላችሁ ዮሐ.11÷28 እነሆ ማስተማር ከጀመረ ጀምሮ ስለ ተወዛገቡ የመጨረሻውን እርምጃ ለመውሰድ ሊቀ ካህናቱ ግቢ ተሰበሰቡ ኢየሱስንም በተገኙ ሊያስይዙት ሊያስገድሉትም ተማክሩ ነገር ግን በሕዝቡ ዘንድ ሁከት እንዳይነሣ በበዓል አይሁን አሉ» ማቴ.26÷4-5

በሆማሙና በሞቱ ሰሞን ያደረጋቸው ተፃምራት

1. በለምሳሙ በስምያን ቤት ሳለ አንዲት ቤት ዋጋው የበዛ ሽቱ ቀባቸው ማቴ.26÷6-13 ማር.14÷3-9 ሉቃ.7÷36-50 ዮሐ.12÷1-8
2. ሀጽበተ እግር ዮሐ.13÷1-26
3. ምስጢረ ቁርባን ዘፀ.12÷1-5 ለሙሴ የነገረው ነው ቁጥር 43 ሕግዚአብሔርም ሙሴን እና አርገን «ይህ የፋሲካ ሕግ ነው አላቸው » ይህ የፋሲካ ሕግ ሥርዓቱ መሠረቱ የእስራኤል ከግብጽ መውጣት ሆኖ እስከ አለተ አርብ ድረስ ሲሰራበት ኖሯል። ጌታም

ይህንን ሳይለውጥ በዓሉን ለማክበር ለደቀመዛሙርቱ የሰጠውን ትዕዛዝ እንመልከት ማቴ.26÷17 ርሱም «ወደ ከተማ ከእገሌ ዘንድ ሄዳችሁ መምህር ጊዜዬ ቀርቧልና ከደቀመዛሙርቱ ጋር ከእንተ ዘንድ ፋሲካን አደርጋለሁ ይላል በሉት አለ» ደቀመዛሙርቱ ኢየሱስ እንዳዘዛቸው ፋሲካን አሰናዱ ማር.14÷12-16 ደግሞም በሉቃስ 22÷7 የተላኩት ደቀመዛሙርት ጴጥሮስና ዮሐንስ መሆናቸው ተገልጿል እርሱም ከመከራዬ በፊት ከእናንተ ጋር ይህንን ፋሲካ ልበላ እጅግ እመኝ ነበር እላችኋለሁ የእግዚአብሔር መንግሥት እስኪፈጸም ድረስ ከዚህ አልበላም አላቸው ጽዋውንም ተቀብሎ አመስግኖም እንካችሁ ተካፈሉት እላችኋለሁና የእግዚአብሔር መንግሥት እስኪመጣ ድረስ ከአሁን ጀምሮ ከወይኑ አልጠጣም አለ ይህንን ብሎ የቀደመውን ሥርዓት ፋሲካ ወደፊት ከዚህ አልበላም ከወይኑ ፍሬም አልጠጣም ብሎ የኦሪቱን ሥርዓት ዘጋ ሉቃ.22÷20 ወደ ሐዲሱ ሥርዓት ሲገባም እንዲህ አለ በሉ.19 እንጀራውንም አንስቶ አመሰገነ ቆርሶም ሰጣቸው ይህ ስለእናንተ የሚሰጠው ሥጋዬ ነው ይህን ለመታሰቢያዬ አድርጉት አለ። ከኦሪቱ በኋላ ጽዋውን አንስቶ እንዲህ አለ ይህ ጽዋ ስለ እናንተ የሚፈለው ደሜ ለደሜ የሚሆን አዲስ ኪዳን ነው በሉቃ.22÷39 ወጥቶም እንደ ልማዱ ወደ ደብረዘይት ሄደ ደቀ መዛሙርቱም ደግሞ ተከተሉት ወደ ሥፍራውም ደረሱ ወደ ፊተና እንዳትገቡ ተግታችሁ ጸልዩ አላቸው ከእነርሱም የድንጋይ ውርወራ የሚያህል ራቀ ተገበርክኮም ጸለየ ሁለተኛ ሄዶ ጸለየ ሦስተኛ ያንኑ ቃል ደግሞ ጸለየ ወደ ደቀመዛሙርቱ መጥቶ እነሆ ሰዓቲቱ ቀርባለች የሰውን ልጅም በኃጢያተኞች እጅ አሳልፎ ይሰጡታል ተነሡ እንሄድ እነሆ አሳልፎ የሚሰጠኝ ቀርቧል አላቸው ገናም ሲነጋገር እነሆ ሰዎች መጡ ከ12ቱ አንዱም ይሁዳ ይቀድማቸው ነበር ሲሰመው ወደ ኢየሱስ ቀረበ ኢየሱስ ግን ይሁዳ ሆይ በመሳም የሰውን ልጅ አሳልፈህ ትሰጠዋለህ? አለ። ቦታውም

እንደ ማቴዎስ 2ቴ ሴማኒ ማቴ.26÷36-51 እንደ ሉቃስ ደብረ ዘይት ሉቃ. 22÷39-51 እንደ ዮሐንስ ቄድሮን ወንዝ ማጾ ዮሐ. 18÷1-12

ጌታችን አልፎ ለአይሁድ በተሰጠ ጊዜ በአንዳንድ ሰዎች ላይ ፈተናዎች ሲታዩ አንዳንዶቹም እንደፀኑ እናያለን

1. ይሁዳ ጌታችንን አሳልፎ በመስጠቱ እንደተጉዳ እንመልከት ማቴ.27÷3-10 ተረ.ኤር.7÷2
2. 38 ዓመት ታሞ የዳነ መፃጉዕ በጥፊ ጌታን እንደመታ ዮሐ.18÷22
3. ሐና እንደታሰረ ወደ ሊቀ ካህናቱ ቀያፋ ሰደደው ዮሐ.18÷28
4. ኢየሱስንም ከቀያፋ ወደ ገዢው ወደ ጴጥሮ ወሰዱት ሉቃ.23÷1 በቁጥር 4 ጴጥሮም ለካህናት አለቆችና ለሕዝቡ በዚህ ሰው አንድስ በደል እንኳን አላገኘሁበትም አለ እነሱ ግን ከገሊላ ጀምሮ እስከ ይሁዳ ሕዝቡን ያውካል አሉ። ጴጥሮም ገሊላ ሲሉ የገሊላ ሰው ነውን ብሎ ጠየቀ ከሄሮድስ ግዛት እንደሆነ ባወቀ ጊዜ ወደ ሂሮድስ ሰደደው
5. ሄሮድስም ኢየሱስን ባየው ጊዜ ደስ አለው ከሠራዊቱ ጋርም ዘበተበት የጌጥ ልብስ አልብሶም ወደ ጴጥሮ መልሶ ሰደደው ሄሮድስና ጴጥሮ በዚያን ቀን እርስ በእርሳቸው ወዳጆች ሆኑ ቀድሞ በመካከላቸው ጥል ነበርና። ሉቃ.23÷11 እዚህ ላይ እንደምናየው የጌታን ፍርድ 1. ቀያፋ 2. ጴጥሮ 3. ሄሮድስ ሆነው በተራ እንዳዩ ነው። ከዚህም የተነሳ ነው ጴጥሮ ጽሕፈት ጽፎ በመስቀሉ ላይ ባኖረ ጊዜ በዮሐ.19÷19-20 ላይ ከአይሁድ ብዙዎች ይህንን ጽሕፈት እነበቡት በእብራይስጥ እና በሮማይስጥ በግሪክም ቋንቋ ተጽፎ ነበር ብሎ በሦስት ቋንቋ መፃፉን ተናግሯል። እብራይስጥ የሄሮድስ ሮማይስጥ የጴጥሮ ጽር የቀያፋ ስለሆነ ነው። «ጴጥሮ የአይሁድ ንጉሥ አንተ ነህን» ቢለው ኢየሱስ መልሶ «ከዚህ ዓለም አይደለችም መንግሥቱ ከዚህ ዓለም ብትሆን ኖሮ ወደ አይሁድ እንዳልሰጥ

ሉሌዎቹ ይዋጉልኝ ነበር።» ዮሐ.18÷33 -40 ዳግመኛም ጴጥሮ «ለአይሁድ አንዲት በደል አላገኘሁበትም ነገር ግን በፋሲካ አንድ እስረኛ ልፈታላችሁ ልማድ አላችሁ ኢየሱስን ልፈታላችሁ ትወዳላችሁን» አላቸው ሁሉም በአንድነት «ኢየሱስን አይደለም በርባንን ፍታልን እንጂ እያሉ ጮኹ» ስለ ሁከትና ሰውን ስለመግደል በወህኒ ታስሮ የነበረውን በርባንን ፈታላቸው። ኢየሱስን ግን ለፈቃዳቸው አሳልፎ ሰጠው ዮሐ.18÷38-40 ሉቃ.23÷18-25

6. ሌሎችንም ሁለት ክፉ አድራጊዎች ደግሞ ከእርሱ ጋር ይገደሉ ዘንድ ወሰዱ ኢሳ.53÷12 ሉቃ.23÷32 በቁጥር 39 ከተሰቀሉት አንዱ አንተ ክርስቶስ አይደለህምን ራስህንም እኛንም አድን ብሎ ሰደበው ሁለተኛውም አንተ እንደዚህ ባለ ፍርድ ሳለህ እግዚአብሔርን አትፈራምን ብሎ ገሰጸው። ጌታችን ሲሰቀል የተጠቀሙት

1. ጴጥሮስ ንስህ በመግባት ሉቃ.22÷55-62
2. ስሞዎን ቀሬናዊው መስቀል በመሸከም ማር.15÷21
3. ፈያታዊ ዘየማን (ጥጦስ) አቤቱ ስትመጣ በመንግሥትህ አስበኝ በማለት ሉቃ.23÷39-43
4. ዮሐንስ እስከመስቀል በመከተሉ ዮሐ.19÷26፣28÷29 በመስቀል እያለ የተናገረው ቃል ሉቃ.23÷34፣43፣46ማቴ.27÷46 ዮሐ.19÷26-27፣28፣30

ጌታ በተሰቀለ ዕለት የተፈጸሙ ተዓምራቶች ማቴ.27÷45

1. ከ6-9 ሰዓት ምድር ጨለመች
2. የቤተ መቅደስ መጋረጃ ለሁለት ተቀደደ
3. ምድር ተናወጠች
4. አለቶች ተሰነጣጠቁ
5. መቃብሮች ተከፈቱ

ስለታምራቱ ፡- በሰማይ ሦስት በምድር አራት እንደሆነ ይነገራል አሁን ከወንጌል አግኝተን የመዘገብናቸው ግን አምስት ናቸው ሁለቱ በፀሐይ

መጨለም ተሸፍኖ እንደሆነ እንጂ ጨረቃ ደም እንደሆነ ከዋክብት እንደረገፉ በየቦታው ይነገራል ኢ.ሳ.12÷10 ኢ.ዩ.2÷30 ከጭፍሮቹም አንዱ እንደሞተ አይቶ ቀኝ ጉኑን ወጋው ያን ጊዜ ጥሩ ውኃ ፈሰሰ ዩሐ.19÷33 ዘካ.12÷10 ራዕ.1÷7 ከዚህ በኋላ ዮሴፍና ኒቆሊሞስ ሥጋውን ገንዘው በአዲስ መቃብር ቀበሩት ማቴ. 27÷57-61 ዮሐ.19÷38-42

ምዕራፍ 28 ቁጥር 42

ታኅሣሥ 28 ቀን አማኑኤል

ጌና (ጸር) የልደት ዋዜማ ገህድ ወይም ልደት እንተ በኩሉ ክብርት ጌና ዘይእቱ ልደት በሥጋ ተረፈ ቁር 25 በንክ ታኅሣሥ 28 በዓሉ በምስራቃውያን ታኅሣሥ 29 በምዕራባውያን ታኅሣሥ 15 በአርመን ቤተ ክርስቲያን ጥር 12 ቀን ይከበራል በዓሉ በቄስጠንጢኖስ ጊዜ በ325 ዓ.ም እንደተከበረ በዓለም ታሪክ እናነባለን።

አማኑኤል (ፅር) ሂማኑኤል (ዕብ.) አማኑኤል የሥግው ቃል ስም በኩነት በተዋህዶ የተሰጠው አማኑ ምስሌነ ኤል አምላክ በተገናኘ አምላክ ምስሌነ ወይም ምስሌነ አምላክ አምላክ ከኛ ጋር (ማቴ.1÷23 ኢ.ሳ.7÷14፣8÷8) ሊቃውንት ግን አምላክ ወሰብዕ ብለው የምሥጢር አፈታት ይፈቱታል አማኑኤል ዘበትርጓሜሁ አምላክ ወሰብዕ እስመ ውዕቱ አምላክ በመለኮቱ ወሰብዕ በትስብእቱ ዘነስአ ወዝ ስም ዘውእቱ አማኑኤል ዐቢይ ጥቀ ወኢይደሉ ፈሊጦቱ ወውእቱ ዘበአማን ምስጢር ለጽንዓ ሃይማኖት (ሃይ. አበ. ቴዎዶ. ዘአ. ሳዊ. ዘአን)

ለጌታችን ሁለት ልደት አሉት ቀዳማዊ ልደቱ ወልድየ እንተ ወእነ ዮም ወለድኩክ መዝ.2÷7 ከዚያ ወረድ ብሎ ቁ.6 ላይ አንሰ ተሰየምኩ ንጉሠ በላዕሌሆሙ በጽዮን በደብረ መቅደሱ ሲል ደገራዊ ልደቱ ነው በኢ.ሳ.45÷10 ላይ አባትን ምን ወልደሃል ሴትንም ምን አምጠሻል ለሚሉ ወዮላቸው ይላል ማለት አብ ወልድን የወለደበት ሰዓትና ጊዜ ለሚመራመሩ ሰዎች የተነገረ ነው። ሴትንም ምን አምጠሻል ለሚሉ ወዮላቸው ማለት ድንግል

ማርያም እንደሌሎች ሴቶች ምጥና ጋር አግኝቷታል እያሉ ለሚጠራጠሩ ሰዎች የተነገረ ነው።

ስለቀዳማዊ ልደቱ ራሱ ሲመሰክር እኔ አብርሃም ሳይወለድ ነበርሁ ብሎ ቀዳማዊነቱን መስክሮአል። ዮሐ. 8÷42፣58 ደገራዊነቱም ዮሐ.5÷28 ሐዋርያውም ደጋራዊ ልደቱን ሲመሰክር ወልደ ዳዊት ወልደ አብርሃም ብሏል ማቴ.1÷1 ዕብ.2÷16 ቀዳማዊ ልደቱን እግዚአብሔር ፈነወ ወልዶ ብሎ ደጋራዊ ልደቱን ወተወልደ እምብእሲት በማለት ያስረዳል ገላ.4÷4

ቁጥር 43 ነሐሴ 28 አብርሃም ይስሐቅ ወያዕቆብ

አብርሃም የመጀመሪያ ስሙ አብራም ነበር ዘፍ.11÷27 አብራም ማለት ታላቅ አባት ማለት ነው በኋላ ግን እግዚአብሔር ለብዙ አገዛዝ አባት ትሆናለህ በማለት አብርሃም ብሎ ስሙን ለወጠ (ዘፍ.17÷1-5) አባቱ ታራ አናቱ ኤድና ይባላሉ ኩፋ.10÷30 ኢ.ያ.24÷1-4 እግዚአብሔር ብዙ ጊዜ አነጋገረው

1. ለእስራኤል ሕዝብ አባቶች የመጀመሪያው ይሆን ዘንድ ከትውልድ አገሩ ከከለዳውያን ዑር እንዲወጣ በጠራው ጊዜ አነጋገረው (ዘፍ.12÷1-6)
2. ከሚስቱ ሣራና ከአጎቱ ልጅ ከሉጥ ጋር ሆኖ ከዑር ተነሥቶ ወደ ካራን ሄደ ከካራን ወጥቶ ወደ ከነዓን ምድር ሲገባ ያችን ምድር ለዘሩ እንደሚሰጥ በግልጽ አነጋገረው (ዘፍጥ.12÷5-7).
3. ለጥቂት ጊዜ በሴኬም በቤቴልና በአዜብ ወይም በደቡብ አገር ቆይቶ በረኃብ ምክንያት ወደ ግብጽ ተጉዞ ከዚያ ም ተመልሶ በኩብርን ከቆዩ በኋላ ከሉጥ በተለየ ጊዜ አነጋገረው ዘፍጥ.13
4. ወራሽ ልጅ እንደሌለው አይቶ ባዘነ ጊዜ በራዕይ አነጋገረው (ዘፍ.15÷1-21)

ስሙን አብርሃም ብሎ በለወጠ ጊዜ ተገልጦ አነጋገረው (ዘፍጥ.17) በመምራ የአድባር ዛፍ ሥር ተገልጦ አነጋገረው በኋላ ወደ ቤቱ ገብቶ ሚስቱ ሣራ ልጅ እንደምትወልድለት ተስፋውን ነገረው። በኋላም ስለ ሰዶምና ገሞራ ብዙ ጊዜ ከእግዚአብሔር ጋር ተወያየ (ዘፍጥ.18)

7. ልጁ ይስሐቅን እንዲሠዋ በፈተነው ጊዜ አነጋግሮታል(ዘፍ.22÷1-

18)

አብርሃም እግዚአብሔር የሰጠውን ተስፋ ሳይጠብቅ አጋር ከተባለች ግብጻዊት ገረዱ እስማኤልን ወለደ (ዘፍ.16)። እግዚአብሔር ቃል ኪዳንንና ምልክት የሆነውን ግዝረት ከሰጠው በኋላ ግን የተስፋ ልጁ ይስሐቅ ከሚስቱ ከሣራ ተወለደለት (ዘፍ.፲፡17÷21፡21÷1-9) ሚስቱ ሣራ ከሞተች በኋላ ኬጡራ የተባለችውን ሴት አግብቶ 6 ልጆችን ወለደ (ዘፍ.፲፡25÷1-2) አብርሃም በከነዓን አገር በድንኳን ውስጥ ይኖር ነበር ባረፈበትም ሁሉ መሠዊያን ይሠራ ነበር። ዘሩ አገሩን እንደሚወርስ ተተነበየለት ተስፋው በምድራዊ ርስት ብቻ ሳይሆን በሰማያዊ አገርም እንደሚፈጸም ተረዳ (ዕብ.11÷8-16) በ175 ዓመቱ ቅድመ ልደተ ክርስቶስ በ2036 ዓ.ዓ ሞተና በኬብሮን ተቀበረ (ዘፍ.25÷9-10)አብርሃም የተጠራበት ምክንያት ከወገኑ ከክርስቶስ በሥጋ እንዲወለድ ነው የምድር ነገዶች በአንተ ይባረካሉ። የሚለው ተስፋ የተፈጸመ በክርስቶስ ነው። ስለዚህ በኢ.ኪ መጻሕፍት ብዙ ጊዜ ስሙ ተጠቅሶአል። ለምሳሌ፡- 1. ለእግዚአብሔር ስለመታዘዙ (ዮሐ.8÷39-40 ዕብ.11÷17-19 ያዕ.2÷21-24)

2. እምነቱ ጽድቅ ሆኖ ስለመቈጠሩ የምእመናን ሁሉ አባት ስለመባሉና በእርሱ ምሳሌ በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ በእምነት ስለ መጽደቃቸው (ገላ.3÷6-7)

3. የዓለም ወገኖች ሁሉ በእምነት የአብርሃም እውነተኞች ልጆች የተስፋው ወራሾች ተብለው ስለመጠራታቸው (ሮሜ.4÷11፡ 12፡9÷7-8 ገላ.3÷7-9) የአብርሃም እቅፍ (ሉቃ.16÷22-23) በእይሁድ አስተሳሰብ በአብርሃም እቅፍ መቀመጥ ማለት በእግዚአብሔር መንግሥት ከአብርሃም ጋር በደስ መቀመጥ (መኖር) ማለት ነው። (ማቴ.8÷11)

በዚች ቀን ይስሐቅ አረፈ

ይስሐቅ የስሙ ትርጉም « ይስቃል» ማለት ነው። የአብርሃም የሣራ ልጅ የያዕቆብ አባት ሣራ በስተርጅናዋ ወለደች (ዘፍ.17÷15-21፡18፡

15፡21÷1-7) ከመወለዱ 25 ዓመት ቀደም ብሎ ለአብርሃም የተሰጠው የዘር ተስፋ በይስሐቅ ሊፈጸም ጀመረ (ዘፍ.12÷1-3 ማቴ.1÷2 ገላ.3÷16) ይስሐቅ ተገረዘ(ዘፍ.21÷4) በይስሐቅ ዘር ይጠራልሃል ስለ ተባለ እስማኤል ተሰደደ (ዘፍ.21÷8-14) አብርሃም ይስሐቅን ለመሥዋዕትነት አቀረበ (ዘፍ.22) ይስሐቅ ርብቃን አገባ (ዘፍ.24) መካን ነበረችና ከጸለየም በኋላ ዔሳውንና ያዕቆብን ወለደችለት (ዘፍ.25÷19-26) በዘመኑ ረሃብ በሆነ ጊዜ ወደ ፍልስጥኤም ተሰደደ እግዚአብሔርም ወደ ግብጽ አትውረድ አለው (ዘፍ.26÷1-2) እግዚአብሔር የአብርሃምን ተስፋ አፀናለት (ዘፍ.26÷3-5) ባረከውም (ዘፍ.26÷12-14) ልጆቹን ባረካቸው (ዘፍ.26÷30፡ 28÷5) 180 ዓመት ሲሆነው ቅድመ ልደተ ክርስቶስ በ1931 ዓ.ዓ ሞተ ዘፍ.35÷28 ጳውሎስ እንደ መንፈስ የተወለዱትን የእግዚአብሔር ልጆች የተስፋ ቃል ልጅ በሆነው በይስሐቅ መሰላቸው (ሮሜ.9÷6-9 ገላ.4÷21-31) የእምነት ሰው መሆኑ በዕብ.11÷9 ተጽፎአል።

በዚች ቀን ያዕቆብ አረፈ

ያዕቆብ የስሙ ትርጉም ተረከዝን ይይዛል ማለት ነው ርብቃ ለይስሐቅ ከወለደችለት መንታዎች ታናሹ የአሥራ ሁለቱ የእስራኤል ሕዝብ ነገዶች አባት። ከልደቱ በፊት መመረጡ ተገለጠ የወንድሙን ተረከዝ ይዞ ተወለደ(ዘፍ.25÷19-26) ብኩርናውን ገዛ(ዘፍ.25÷27-34) አባቱን በማታለል በረከትን አገኘ (ዘፍ.27) ከዔሳው ለማምለጥ ሚስትን ለማግኘት ወደ እናቱ ወንድም ወደ ላባ ሄደ (ዘፍ.27÷42-46 28÷1-9) የመሰላልን ሕልም አየ የአብርሃምም ተስፋ ተሰጠው (ዘፍ.28÷10-22) ሃያ ዓመት ለላባ አገልግሎ ልያንና ራሔልን አገባ ብዙ ልጆችንም ወለደ ብዙ ሀብትም አገኘ ዘፍ.29÷30 እግዚአብሔር ወደ ከነዓን እንደሚመለስ ባዘዘው ጊዜ ከላባ ቊጣ ዳነ (ዘፍ. 31 ከኢሳውም ቊጣ ዘፍ.32÷33 በጽኒኤል እግዚአብሔር ጠበቀው ዘፍ.32÷22-32 በቤቴልም ዘፍ.35÷9-15) ተገለጠለት ስሙንም እስራኤል ብሎ ሰየመው ብዙ ዓመት በከነዓን ከኖረ በኋላ (ዘፍ.33÷18-45) በረሃብ ጊዜ ወደ ግብጽ ሄደ (ዘፍ.46÷47) ትንቢት እየተናገረ የዮሴፍንም

ልጆች የራሱንም አሥራ ሁለት ልጆች ከባረከ በኋላ 147 ዓመት ሲሆነው ቅድመ ልደተ ክርስቶስ በ1871 ዓ.ዓ ሞተ (ዘፍ. 47÷27-31÷48÷13-17÷49÷1-28) በአብርሃም መቃብር ተቀበረ (ዘፍ.49÷30-33) ከእርሱ የተገኘ ሕዝብ እስራኤል አንዳንዴም ያዕቆብ ይባላል (ዘጉል.23÷10 ኢሳ.41÷8÷14÷21) ስለ መመረጡ (ሮሜ.9÷10-16) ስለ እምነቱም (ዕብ.11÷9-21)። ተጠቅሶአል። እነዚህ ሦስቱ አባቶች አርዕስተ እበው ይባላሉ በብሉይና በሐዲስ የራሱን ስም ዘርፍ በማድረግ በወዳጆቹ አጽፏል ዘፀ.3÷15 ማቴ.22÷31 የእበው ረድኤታቸውና በረከታቸው በኛ ላይ ይደር። አሜን።

ምዕራፍ 29 ቊጥር 44 ታኅሣሥ 29 ቀን በዓለ ልደት

አንድ አምላክ በሆነ በአብ በወልድ በመንፈስ ቅዱስ ስም ታኅሣሥ 29 በዚች ቀን የክብረና የተመሰገነ ታላቅ የልደት በዓል ነው። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከእመቤታችን ከክብረች ድንግል ማርያም የተወለደበት ዕለት ከበዓላት ሁሉ ተለይታ ከፍ ከፍ ያለች ናት። የቤተክርስቲያን መምህራን አባቶቻችን የክብረ የልደት በዓል በ2 ቀኖች ያከብሩ ዘንድ በምክራቸው ተሰማሙ ከወደጋላ በ28 ሌሊቱ የልደት በዓል ነው። በ29 መዓልቱ ጳጉሜን 6 በሆነ ጊዜ በዚያች ዓመት የልደት በዓል በ28 ይከበራል። ጳጉሜን 5 ከሆነ ግን በ29 ይሆናል። ስለዚህ የበዓላት ሁሉ ራስ የሆነ የክብረ የልደት በዓል በሁለቱ ቀኖች እንዲከበር አዘዙ (ወሰኑ) የበዓላት ራስ ስለሆነ የክብረ የልደት በዓል የክብረ ወንጌል እንዲህ አለ « በንጉሡ በሄሮድስ ዘመን በይሁዳ ዕፃ በቤተልሔም ጌታ ኢየሱስ በተወለደ ጊዜ እነሆ የፍልስፍና ሰዎች ከምሥራቅ መጥተው ወደ ኢየሩሳሌም ደረሱ ኮከቡን በምሥራቅ አይተን ልንሰግድለት መጥተናልና። የተወለደው የእይሁድ ንጉሥ ወዴት ነው እያሉ መጡ። እሊህ ፈላስፎች ከበለፃም ወገን ናቸው። በመጻፋቸው በከዋክብት የሚፈላሰፉ ሲሆኑ በበለፃም መጽሐፍ የእይሁድ ንጉሥ ሊወለድ እንዳለው ተጽፏል አሉ። በለፃም ከያዕቆብ ኮከብ ይወጣል ከእስራኤል ንጉሥ ብሎ ነበርና /ዘጉ.24÷17/ ይቅር ባይ መሐሪ አምላክ

ዓላማቸውን በሚያምኑበትም ሃሳባቸው እነርሱ ከዋክብትን በመጠባበቅ የሚፈላሰፉ ናቸውና። ይሕንንም ኮከብ ገለጠላቸው ባዩትም ጊዜ ደስ አላቸው መልኩ በብዙ ዓይነት ልውጥ ነውና። ሕፃን የታቀፈች ድንግል ብላቴናን ይመስላል። ርሱ በቀን ይጓዛል በሌሊት ይሰወራል ከሰው ሲገናኙ ይሰወርና ሲቆሙ በሌላ አንጻር ይገለጽላቸዋል እነርሱም ወደ ኢየሩሳሌም ሲደርሱ ያ ኮከብ ተሰወራቸው እጅግ አዘኑ የሚያደርጉትንም አላወቁም ከዚያ በኋላ ከኢየሩሳሌም ገብተው ስለ ተወለደው ንጉሥ ጠየቁ የእሊህም ሰዎች ቊጥራቸው ሠላላ ሺህ ነው ነገሥታቱ ሦስት ናቸው ለእያንዳንዱ ንጉሥ አሥር አሥር ሠራዊት አለው። ንጉሡ ሄሮድስም በሰማ ጊዜ ደነገጠ። ኢየሩሳሌምም በመላዋ ከእርሱ ጋር ደነገጠች የካህናት አለቆችና የሕዝቡን ጸሐፊዎች ሰብስቦ ክርስቶስ በየት ይወለዳል ብሎ ጠየቃቸው በይሁዳ ዕፃ በቤተልሔም አንቺ ከይሁዳ ነገሥታት አታንሽም ወገኖቼን እስራኤልን የሚጠብቅ ንጉሥ ከአንቺ ይወለዳልና ተብሏል አሁን። ሚል.5÷2 ከዚያ በኋላ ሄሮድስ ሰባ ሰገልን በጭልታ ጠርቶ ኮከቡ የታየበትን ዘመን ከእነርሱ ተረዳ ። ሄዳችሁ የዚያን ሕፃን ነገር መርምራችሁ ንገሩን እኔም መጥቼ እሰግድለት ዘንድ በኔ በኩል ተመልሳችሁ አስረዱኝ ብሎ ወደ ቤተልሔም ሰደዳቸው። የነገራቸውን ስምተው ከንጉሡ ሄዱ። እነሆ ከምሥራቅ ያዩት ኮከብ ወደ ቤተልሄም እስከሚደርሱ ይመራቸው ነበር። ሕፃኑ ካለበት ዋሻ ሄዶ ቆመ። ኮከቡን ባዩት ጊዜም እጅግ ደስ አላቸው ወደቤትም በገቡ ጊዜ ሕፃኑን ከእናቱ ከድንግል ማርያም ጋር አገኙት ወድቀውም ሰገዱለት ሳጥናቸውንም ከፍተው ወርቅ፣ ክርቤ፣ እጣን እጅ መንሻ አቀረቡለት። /ማቴ.2÷1-12/ በእግዚአብሔርም ፈቃድ ዮሴፍ እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም ሕፃኑ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስም በዚያች ዕለት ወደ ቤተልሔም መጡ። ስለዚህ ሰባ ሰገል አገኙአቸው። የክብር ባለቤት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ያለ ናዝሬት በሌላ ቦታ አላደገምና ከተወለደም ሁለት ዓመት ሆኖት ነበር። አምላክ ነውና ስለ መንግሥቱ ወርቅ ገበሩለት። ክህነትም ገንዘቡ ነውና እጣን ገበሩለት። ማህየዊ ለሆነው ሞቱ ምልክትም ክርቤን ገበሩለት። ወደ

ሄሮድስም እንዳይመለሱ በህልም ነገራቸው በሌላ መንገድም ወደ ሀገራቸው ተመልሰው ገቡ። አምላክ በሥጋ ስለመገለጡ አዋጅ ነጋሪዎች ሰባዚዎች ሆኑ ይህቺም እለት ነቢዩ ኢሳይያስ ትንቢት የተናገረባት ናት። እንዲህ ብሎ « ድንግል ትጸንሳለች ወንድ ልጅም ትወልዳለች ስሙንም አማኑኤል ትለዋለች ትርጓሜውም እግዚአብሔር ከኛ ጋር ማለት ነው» /ኢሳ.7፡14 ማቴ.1፡23/ ስለዚህም የከበረች ድንግል ነቢዩ ሕዝቅኤል እንዲህ ብሎ ትንቢት ተናገረ « እግዚአብሔር እንዲህ አለኝ ይህቺ በር ተዘግታ ትኖራለች እትከፈትም የሚገባባትም የለም የእስራኤል ፈጣሪ እግዚአብሔር እንደተዘጋች ይገባባታልና ተዘግታ ትነር አለ» /ሕዝ.44፡1-4/ ነቢዩ ዳንኤልም አለ « ሌሊት በራዕይ አየሁ የሰው ልጅ የሚመስል በሰማይ ደመና መጣ ዘመኑን ወደሚያስረጁ ደረሰ ከፊቱም አቀረቡት የዘላለም አገዛዝ ጌትነት መንግሥትም ተሰጠው ሕዝብና አሕዛብ ሁሉ መንደር መንደራው የሚኖሩት ነገዱ ነገሥታት ሁሉ ይዘሉታል አገዛዙም የዘላለም ነው። መንግሥቱም የማይጠፋ የማያልፍ ነው። /ዳን.7፡13/ ዳግመኛም ኢሳይያስ «እግዚአብሔር እንደ እኔ የሥጋ መጋረጃ በመጋረድ ተገለጠልኝ» አለ። አሁንም «አዲስ ሰማይ አዲስ ምድር እሠራ ዘንድ አለኝ »አለ። ሁለተኛም «ሕእሴይ ስር በትር ትወጣለች ከእርሷም ጽጌ አበባ ይወጣል» አለ። /ኢሳ.11፡1/ «ዳግመኛም ሕፃን ተወለደልን ወንድ ልጅም ተሰጠን ይኸውም ሥልጣኑ በሜገቃው የሆነ ክርስቶስ ነው ስሙም ድንቅ መካር የዘላለም አባት የሠላም አለቃ ይባላል አለ» /ኢሳ.9፡6/

ኤርምያስም አለ « እግዚአብሔር እንዲህ አለ በዚያ ወራት ለዳዊት ብርሃንን አወጣለሁ በምድርም የቀና ፍርድን ያደርጋል እግዚአብሔር ያመነ-በትንም ያድናቸዋል» ኤልሳም እንዲህ አለ እግዚአብሔር ከሰማይ ይወርዳል በእስራኤል ልጆች አደባባይም በመመለሰ ለሕዝቡ እውነትን ያስተምራቸዋል። ከአብርሃም ልጅነት ልዩ ከሆኑ በቀር አህዛብ ሁሉ ይታዘዙታል»

ነቢዩም ናሆም እንዲህ አለ « እግዚአብሔር በእኔ አርአያ ይመጣል ልብሱም እንደልብሴ ነው። »

ነቢዩ ኢዩኤልም እንዲህ ተናገረ « የእግዚአብሔር ዙፋን የሆነች ብላቴና ድንግል አየሁ ርሷም እንደ እሳት ያልባት ነበር ስለሷም ይህች ማናት ብዩ ኪሩብን ጠየቅሁት ከአዳም ልጆች የተመረጠች የእግዚአብሔር ዙፋን ይህች ድንግል ናት። በርሷም የተጉሳቆሉ አሕዛብ ይድናሉ ለአመነባትም ረድኤትና መጠጊያ ናት።»

ዳዊትም በመዝሙር እንዲህ አለ « እግዚአብሔር አንተ ልጄ ነህ ዛሬ በተዋሕዶ ወለድኩህ አለኝ ለምነኝ አሕዛብን ርስት አድርጌ እሰጥሃለሁ ግዛትህም በመላው ዓለም ነው » / መዝ.2፡7/ ዳግመኛም አብ አለ ቀዳማዊ ወልድ በኃይል ቀን ከአንተ ጋር ሳለሁ ከአጥቢያ ኮከብ በፊት ከሆድ ወለድኩህ እንደመልክጼዴቅ ሥርዓት አንተ የዓለሙ አገልጋይ ካህን ነህ ብሎ ማለ ከማለም አይጸጸትም» /መዝ.109፡3/ ቢዛ ይስሃቅ በግዕ ከጉቱም ዕፅ ሳቤቅ እንደተገኘ /ዘፍ.22፡13/ ለእስራኤልም ከበረሃ ውስጥ ከጉቱም አለት ውኃ እንደአፈለቀ / ዘፀ.17፡6/ የደረቀች የእሮን በትርም እንደለመለመችና እንደ አፈራች / ዘጉ.17፡8/ በሰምሶን እጅ ውስጥ ከአህያ መንጋጋ አጥንት ውኃ እንዳፈለቀ / መሳ.15፡15-20/ እንዲሁም የጌታችን ልደት በጉቱም ድንግልና ሆነ በዕፅ ጳጦስ ውስጥ እሳት እንደ ነደደች ዕፅጳጦስም እንዳልተቃጠለች እንዲሁ የመለኩቱ እሳት ድንግልን አላቃጠላትም / ዘፀ.3፡2/ ለርሱም ከቸር አባቱ ከማጎየዊ ከመንፈስ ቅዱስ ሕይወቱ ጋር ጌትነት ክብር ምሥጋና ሰግደት ከርሱ ጋር በትክክልነት ይገባል። ለዘላለሙ አሜን።

ዘጠኙ ዐበይት በዓላትና ገዕዝ በዓላት

1. ጽንሰት ኢሳ.7፡14 ሉቃ.1፡31 5500 ዘመን በዘመነ ዮሐንስ በወርኃ መጋቢት 29 እሁድ 3:00 ሰዓት ታኅሣሥ 19 ቀን ይመ.
2. ልደት 5501 ዓ.ም በዘመነ ማቴዎስ በወርኃ ታኅሣሥ 29 ማክሰኞ 10 ሰዓት ከሌሊቱ ተወለደ። ታኅሣሥ 29 ቀን ይመ.

3. ጥምቀት በተወለደ በ30 ዓመቱ በዘመነ ሉቃስ በወርኃ ጥር ማክሰኞ ክሌሊቱ 10 ሰዓት ተጠመቀ።
4. ደብረ ታቦር በተወለደ በ32 ዓመት ከሰባት ወር ከ15 ቀን በዘመነ ማቴዎስ በወርኃ ነሐሴ 13 እሁድ ቀን። ነሐ.13 ይመ.
5. ሆላዕና በተወለደ በ33 ዓመት ከ2 ወር ከ22 ቀን እሁድ በዘመነ ማርቆስ በወርኃ መጋቢት ማቴ.21÷1 ማር.11÷1
6. ስቅለት በዚህ በዘመነ ማርቆስ በወርኃ መጋቢት 27 አርብ ቀን 9 ሰዓት መጋ.27 ቀን ይመ.
7. ትንሣኤ በዘመነ ማርቆስ በወርኃ መጋቢት 29 እሁድ ቀን ክሌሊቱ 10 ሰዓት ማቴ.28÷1 ማር.16÷1 ሉቃ.24÷1 ዮሐ.20÷1
8. ዕርገት በዘመነ ማርቆስ በወርኃ ግንቦት 8 ሐሙስ ቀን በ33 ዓመት ከ4 ወር ከ10 ቀን ነው። ማር.16÷19 ሉቃ.24÷50
9. ጳጳሩ በዘመነ ማርቆስ በወርኃ ግንቦት 18 በተነሣ በ50 ቀን እሁድ አለት 3 ሰዓት የሐዋ. 2÷1-15

30-ሳን በዓላት

1. ስብከት ታኅሣሥ ከ7-13
2. ብርሃን ከታኅሣሥ 14-20
3. ኖላዊ » 21-27
4. ጌና 28 ይመ.
5. ግዝረት ጥር 6 ቀን ይመ.
6. ልደተ ስምዖን የካቲት 8 ሉቃ.2÷21-35
7. ቃና ዘገለላ ጥር 12 የካቲት 13 ጥንቱ፡ በሊቃውንት ድንጋጌ ጥር 12 ዮሐ.2÷1-11 ፡4÷46
8. መስቀል መስከረም 17 እና መጋቢት 10 በአንድ ላይ መጋ.10 ቀን ይመ.
9. ደብረ ዘይት ማቴ.24÷1 ናቸው።

ምዕራፍ 30 ቁጥር 45 ሚያዝያ 30 የወንጌላዊ ማርቆስ

ዕረፍት

በትውልዱ ዕብራዊ ሲሆን ቤተሰቦቹ ግን ይኖሩ የነበሩት በሰሜን አፍሪካ ሲሪላንካ (ቀሬና) በተባሉት በዛሬዋ ሊቢያ ምዕራባዊ ጠረፍ በተቆረቆረችው ደማቅ ከተማ ነበር ነገር ግን የሰሜን አፍሪካ ዘላን ጉሳዎች የሆኑት በርበሮች በየጊዜው በከተማዋ ጥቃት እየሠነዘሩ ሀብት ንብረታቸውን እየዘረፉ ስላስቸገሩዋቸው እናቱ ማርያምና አባቱ አርስጦቡሉስ ወደ ትውልድ ሀገራቸው ኢየሩሳሌም በመመለስ ቤት ሠርተው ተቀመጡ። ቅዱስ ማርቆስ ገና በልጅነቱ ኢየሩሳሌም ለመሄድ በመታደሱ በዚያን ዘመን ይሰጥ የነበረውን ትምህርት የማግኘት ዕድል ገጥሞታል። የላቲን የግሪክና የዕብራይስጥ ቋንቋዎችን አሳምሮ ያውቅ ነበር ጌታችን መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በይሁዳ አውራጃዎች እየተዘዋወረ ሲያስተምር ማርቆስ ገና ሕፃን ነበረ በምሴተ ሐሙስ ለሐዋርያት ወደ ከተማ ሂዱ በማድጋ ውኃ የተሸከመ ጉበዝም ያገኛችኋልና ተከተሉት በማለት ፋሲካን ሊያዘጋጁለት የመረጠውን ቤት እንደሚያሳያቸው የጠቆማቸው ወጣት ቅዱስ ማርቆስን መሆኑን የቤተክርስቲያን ሊቃውንት ይተረጉማሉ። (ማር.14÷13) በስቅለቱም ጊዜ ልብሱን ትቶ የሸሸ (ማር.14÷51-53) ይህም በዚያ ጊዜ ገና ልጅ እንደነበር ያመለክታል። የማርቆስ እናት ማርያም ባውፍልያ ትባላለች ቤቷን ለክርስቲያኖች መሰብሰቢያነት የሰጠች ደግ ሴት ነበረች። /የሐዋ.12÷12/ጌታም መጀመሪያውን የሐዲስ ኪዳን ቁርባን ለሐዋርያት ያቆረባቸው በርስዋ ቤት የላይኛው ፎቅ ላይ ነበር በዓለ ሃምሳም መንፈስ ቅዱስ ለሐዋርያት የወረደላቸው በርስዋ ቤት ተሰባስበው ሲጸልዩ ነው በርናባስ ለቅዱስ ማርቆስ ለጉቱ ነው የቅዱስ ማርቆስ አባት አርሶጦቡሉስና በርናባስ በእናት የሚገናኙ ወንድማማቾች ናቸው። ቆላ.4÷10 የእነርሱን እህት ደግሞ ቅዱስ ጴጥሮስ ለላገባት ቅዱስ ማርቆስ እክስቱን ለመጠየቅ ሲሄድ ከቅዱስ ጴጥሮስ ጋር ተዋወቁ 1ጴጥ.5÷13 ሐዋርያት ዓለምን ዕጣ በዕጣ ተከፋፍለው ሲወጡ

ቅዱስ ማርቆስ በበርናባስ አቅራቢነት ከቅዱስ ጳውሎስ ጋር በመጀመሪያው ጉዞው በ46 ዓ.ም ለስብከተ ወንጌል ወጥቶ ነበር 2ጢሞ.4÷11 ነገር ግን በጽንፍልያ ከተማ እናቴ ናፈቀችን ስላለ (የሐዋ.13÷13) በርናባስ ይዞት ወደ ኢየሩሳሌም ተመለሰ። ከዚያ በኋላ የኖረው ከሐዋርያው ቅዱስ ጴጥሮስ ጋር ነው። ከቅዱስ ጴጥሮስ ጋር በታናሿ እስያ አድርገው እስከ ሮም ድረስ ሰብከዋል መጨረሻ በ60 ዓ.ም ወደ ሰሜን አፍሪካ መጣ በዓባይ ደልታ በኩል አድርጉ በዘመኑ ታዋቂ የንግድ የባሕልና የፖለቲካ ማዕከል ወደ ነበረችው እስክንድርያ ደረሰ እስክንድርያ የጣዖት አምላኪዎች ከተማ ስለነበረች ቅዱስ ማርቆስ ወንጌልን እንዴት እንደሚሰበክላቸው እያሰበ በከተማዋ ውስጥ ይዘዋወር ጀመር በመጨረሻ በመዘዋወሩ ብዛት የተነሣ ያደረገው የእግሩ ጫማ ተበጠለ ወዲያው በአጠገቡ ወደ ነበረ አንድኛስ ወደሚባል ጫማ ሰፊ አመራ አንድኛስ የቅዱስ ማርቆስን ጫማ ሲሰፋ መስፈያው እጁን ወጋው በዚህ ጊዜ ኤስታሕስ ብሎ በዮናናውያን ቋንቋ ጮኸ ትርጉሙም « አንድ አምላክ» ማለት ነው። ያን ጊዜ ቅዱስ ማርቆስ ጦጋ ብሎ ለመሆኑ አሁን የጠራኸውን አምላክ ታውቀዋለህን? በማለት ጠየቀው አንድኛስም ሲሉ እስማሊሁ እንጂ አላውቀውም ሲል መለሰለት ቅዱስ ማርቆስንም ይዞ ወደ ቤቱ በመውሰድ ቤተሰቡን ያስተምር ዘንድ ጋበዘው። የመጀመሪያዋ ቤተክርስቲያንም በግብጽ ውስጥ በአንድኛስ ቤት ተመሠረተች። ቅዱስ ማርቆስ በእስክንድርያ ከአስተማሪ በኋላ ወደ ትውልድ ሀገሩ ሲሪናይካ (ቀሬና) በመሄድ ወንጌልን በመስበክ ብዙ አብያተ ክርስቲያናትን እንጸላል። በ68 ዓ.ም የትንሣኤን በዓል ለማክበር ቅዱስ ማርቆስን የእስክንድርያ ክርስቲያኖች ስለጠሩት በቅድስት ባውክልያ ቤተክርስቲያን ውስጥ በቅዱሴ ላይ እያለ ግብፃውያን መምለክያን ጣዖት ተነሱበት ያ ዓመት የግብጽ ክርስቲያኖች የትንሣኤ ዕለት ከታወቀው የግብጻውያን ጣዖት ሠራጊዎም በዓል ጋር ገጠመ በዚህ የተነሣ የጣዖቱን በዓል ለማክበር የተሰበሰቡት መምለክያን ጣዖት ቤተክርስቲያኑን ሰብረው በመግባት ቅዱስ ማርቆስን ያዙት ከሠረገላ ጋር በማሠር ቀኑን ሙሉ መንገድ ለመንገድ ሲጉትቱት ከዋሉ በኋላ ሚያዝያ 30 ቀን በዚያው ዕለት

ዐረፈ። ሥጋውንም ለማቃጠል እንጨት ሰብሰበው እሳት ሊያያይዙ ሲሉ ጋይለኛ ዝናብ ዶፋን አወረደው በዚህም ጊዜ አረማውያኑ ዝናቡን ሸሽተው ወደየቤታቸው ተበተኑ የእስክንድርያ ምእመናንም ሥጋውን ደብቀው በመውሰድ በቅድስት ባውክልያ ቤተክርስቲያን ዐሳረፉት በ820 ዓ.ም እ.ኤ.አ የቪነስ ነጋዴያን ዐጽሙን ሰርቀው በመውሰድ በከተማቸው በሳንማርኮ ቤተክርስቲያን አስቀመጡት።

ከወንጌላዊያንም መካከል የመጀመሪያውን ወንጌል የጻፈው ቅዱስ ማርቆስ ነው ከጥንት ዘመን ጀምሮ የቤተክርስቲያን አበው ቅዱስ ማርቆስ የጻፈው የቅዱስ ጴጥሮስን ወንጌል መሆኑን ተናግረዋል በ140 ዓ.ም የነበረው ከሐዋርያን አበው አንዱ ፖፒያስ እንደገለጠው ቅዱስ ማርቆስ የቅዱስ ጴጥሮስን ቃል በመቀበል ወንጌሉን ጽፏል። የቅዱስ ማርቆስ ወንጌል ከወንጌሉ ሁሉ አጭሩ ወንጌል ነው። 16 ምዕራፎችንና 661 ቁጥሮችን ይዟል ከትረካ ይልቅ ድርጊቶችን አከታተሉ ያስቀምጣቸዋል። የሐዋርያው ረድኤትና በረከት በኛ ላይ ይደር። አሜን።

ቁጥር 46 ሰኔ 30 ቀን የመጥምቀ መለኮት ዮሐንስ ልደት

ሉቃ.1÷62

መጥምቀ መለኮት ዮሐንስ ከአዲስ ኪዳን አበው አንዱ ነው። ዮሐንስ ከመወለዱ በፊት የሥራው ዓይነት የትምህርቱ ስልት የኑሮው ሂደት ምን እንደሚመስል ፈጣሪው በንጹሐን ነብያት ትንቢት እናግሯል ኢሳ.40፤1 ሚልክ.3÷1-3 በኋላም በመላኩ ቅዱስ ገበርኤልና በአባቱ ትንቢት ስለ ሥራው እናግሮለታል ሉቃ.1÷10-20 ቁ. 76 -80 ስለዚህ ዮሐንስ ብቸኛ በአለ አምስት ማእረግ ያለው ሰው ነው ማእረጎችም ብሕትውና፤ የማይበላ የማይጠጣ ማቴ.11÷18 ፤3÷4 ሐዋርያነት ሉቃ.3÷15-17፤ ነቢይነት ማቴ.11÷11 ፈጣሪውን ያጠመቀ ካህን ማቴ.3÷13-17 ሰማዕትነት ማቴ.14÷8-13 ማር.6÷14 ዮሐንስ በምሳሌ ኤልያስ ተብሎአል ሚል.4÷5 ፍጻሜው ማቴ.17÷10 እንደ ኤልያስ ንጉሥንና ንግሥትን የገሠጸ 1ኛ ነገ.

22÷38 2ኛ ነገ. 9÷30 ማቴ.14÷4 ከመላኩ ገብርኤል ጋር ይመሰላል መላኩ ለጽንሰቱ ለልደቱ ከእግዚአብሔር ተላክ ሉቃ.1÷26 ዮሐንስም ለጥምቀቱ ለትምህርቱ ከእግዚአብሔር ተላክ ዮሐ.1÷6 ሐዋርያት ግን ከክርስቶስ ጋር መሰሉት ማቴ.16÷13 ዮሐንስም ቃል ከመጣለት በኋላ በዮረዳኖስ ወንዝ አቅራቢያ ሰበክ ሉቃ.3÷2 ሄሮድስ የወንድሙን ሚስት ስለአገባ ዮሐንስ ወቀሰው ሉቃ.3÷18 ጭፍሮችንም ደመወዛችሁ ይብቃችሁ እንዳለ ቁ.14 ኢየሱስ ዮሐንስ የብሉይ ኪዳን የመጨረሻ ነቢይ መሆኑን መሰከረለት ሉቃ.7÷18-35፤16÷16 መስከረም 1 ቃል ኪዳን የተቀበለበት 2 የተቆረጠበት ጥር 11 ጌታችን ያጠመቀበት ነው። እድሜው በሕይወተ ሥጋ 32 ራሱ 15 ያስተማረችበት በአጠቃላይ 47 ዓመት ሲሆነው ሚያዝያ 15 ቀን አርፏል። የካቲት 30 የተቀበረበት ሰኔ 3 ፍልሰተ አጽሙ ስንክ. ይመ. የመጥምቀ መለኩት ዮሐንስ ረድኤትና በረከት በኛ ላይ ይደር። አሜን።

ምእራፍ 31

የ12ቱ ሐዋርያት ታሪክ

ኢየሱስ የመረጣቸው አሥራ ሁለቱ ሐዋርያት ጴጥሮስ፣ (ስምያን) (ኬፋ) ወንድሙ እንደርያስ፣ የዘብዴዎስ ልጆች ያዕቆብና ዮሐንስ፣ ፊልጶስ፣በርተሎሜዎስ (ቶማስ) (ዲዲሞስ) ቀራጩ ማቴዎስ፣ (ሌዊ) የአልፍዮስ ልጅ ያዕቆብ፣ ታዴዎስ የተባለው ልብድዮስ፣ቀናተኛ (ቀነናዊ) ስሞን (ናትናኤል) የአስቆሮቱ ይሁዳ ናቸው። ማቴ.10÷1-4 ማር.3÷13-19 ሉቃ. 6÷12-16 ዮሐዋ.1÷12-14 ማትያስ በአስቆሮቱ ይሁዳ ፈንታ ተተክቶአል። ዮሐዋ.1÷15-26 አሥራ ሁለቱ ነገዶች በእስራኤል እንደነበሩ፣ ክርስቶስ አሥራ ሁለቱ ሐዋርያትን በመንግሥቱ ሸመ ማቴ.19÷2 ምሳሌዎቻቸው ናቸውና ዮሐንስም በራእዩ ከምዕራፍ 21÷12-15 ምሳሌው በኢየሩሳሌም ሰማያዊት እንደተጻፈ ተመልክቶአል የአሥራ ሁለቱ የያዕቆብ ልጆችም ምሳሌ በመጽሐፍ ቅዱስ ዘፍ.35÷23-27፤49÷1-29 ይመልከቱ።

ያዕቆብ ከከነአን ወደ ሶርያ ወርዶ ከአራቱ ሴቶች እንደወለደ ኢየሱስም ከሰማይ ወደ ዓለም ወርዶ አራት ክፍል ሆኖ በተመደበችው በትምህርተ ወንጌል ወልዶአቸዋልና በብሉይ ኪዳን በአሥራ ሁለቱ እንደተመሰገነ በሐዲስ ኪዳን በአሥራ ሁለቱ ይመሰገናል። ድምር 24 በሃያ አራቱ ካህናተ ሰማይ በሰማይ እንደተመሰገነ በምድርም በሃያ አራቱ ይመሰገናል። ራዕ. 11÷16 ፤19÷4

2ኛ ምሳሌ ሙሴ የላካቸው 12ቱ የከነዓን ሰላዮች

እነዚህ ሰላዮች ምድረ ከነዓንን ሰልለው ሲመሉ ስለ አገሯም ለምነት ለመረጃ የወይን ፍሬ ተሸክመው ተመልሰዋል። ይህም ምሳሌ አለው የወይን ሐረግ የወላዲተ አምላክ የወይኑ ፍሬ የክርስቶስ ወይኑን ተሸክመው ያመጡት ከፊት ያሉት የነቢያት ከኋላ ያሉት የሐዋርያት ከፊት ያለ ቢሸክም እንጂ ወደ ኋላ መመልከት እንዳይችል ነቢያትም ስለ አምላካቸው ክርስቶስ ሰው እንደሚሆን ትንቢት ተናግረው ሰው ሲሆን በዓይናቸው ሳያዩት ሞት ቀድሞአቸው ከዘመነ ሥጋዊ ሳይደርሱ አርፈዋል። ማቴ.13÷16 ከኋላ ያለ ወደፊት ማንኛውንም ነገር መመልከት እንዲችል ሐዋርያትም ፈጣሪያቸውን ሰው ሆኖ በዚህ ዓለም ሲመላለስ አይተው ከቃሉ ተምረው አምላክ ሰው ሆነ እያሉ አስተምረዋል። ጽፈውማል። ዘጉ.13÷1-33 ማቴ.13÷16 ነቢያትን በክረምት በዘር ሐዋርያትን በበጋ በመክር መስሏቸዋል። በክረምት በዘር ያለውን ሥቃይ በበጋ በመክር ያለውን ሲሳይ ልብ ይሏል። ዮሐ.4÷34-39 በ12ቱ አዕናቀም ይመሰላሉ። ራዕ.21÷19-22 ትርጓሜውን ይመልከቱ በ12 ሰዓተ መዓልት ብራናተ ዓለጁ ይባላሉ። ማቴ.5÷14 ሐዋርያትም የተመረጡበት መሠረቱ 12 ሆነው እንደሚመረጡ ትንቢት ተነግሮ ነበር። ተረ.ኤር.11÷52 ጌታችንና መድኃኒታችን ጥር 11 ማክሰኞ ተጠምቆ ወዲያውኑ ወደ ምድረ በዳ ሄዶ ከዚያም 40 ቀንና 40 ሌሊት ጸሞ ዲያብሎስን ድል ነሥቶ የካቲት 20 ቅዳሜ ቀን ወደ ቤተ ራባ ተመልሶ የዓለምን ኃጢአት የሚያስወግድ የእግዚአብሔር በግ ስለመሆኑ የዮሐንስን ምስክርነት እሑድ 21 ቀን ተቀበለ። ዮሐ.1÷29 የመጀመሪያዎቹንም ደቀ

መዛሙርት አስከተለ። እነርሱም የሐንስና እንድርያስ ነበሩ። ዮሐ.1÷35-40 በ22 ሰኞ እንድርያስ፣ ጴጥሮስን፣ ፊልጶስ፣ ናትናኤልን ወደ ኢየሱስ አመጡ ዮሐ.1÷41-52 የኢየሱስም የመጀመሪያ ደቀመዛሙርቶች አሊህ ናቸው ከተመረጡት አንዱ የሐንስ ስለነበረ ትክክለኛውን ጽፏል። ሌሎች ግን ሥራቸው ዓሣ ማጥመድ እንደነበረ ይገልጻል። ማቴ.4÷18 ማር.1÷16-20

የ12ቱ ሐዋርያት ታሪክ በክሬል

1ኛ ሊቀ ሐዋርያት ጴጥሮስ

ጴጥሮስ ከአሥራ ሁለቱ ሐዋርያት አንዱ በመጀመሪያ ስምዖን ተባለ በጊኅ ግን ኢየሱስ ኬፋ ብሎ ሰየመው። በአራማይክ ኬፋ በግሪክም ጴጥሮስ ማለት ዐለት ማለት ነው በዐረብ ኢሊህየር ይባላል። ማር.3÷16 ዮሐ. 1÷43 የትውልድ ቦታው ቤተ ሰይዳ ነበር ብዙ ትምህርት አልተማረም ማር.14÷70 ዮሐ.1÷45 ከወንድሙ ከእንድርያስ ጋር አሣ እየአጠመደ በቅፍርናሆም ኖረ እንድርያስም በመጀመሪያ ከኢየሱስ ጋር አስተዋወቀው ዮሐ.1÷41-43 በጊኅም ኢየሱስ ሰዎችን እንዲያጠምድ (እንዲያሳምን) ጠራው ማር.1÷16 ሉቃ.5÷1-11 ደቀመ መዝሙር ሳለ ለሐዋርያነት ተጠራ ማር.3÷13-16 ጴጥሮስ ከኢየሱስ ጋር እንደተገናኘ ኢየሱስ የኢያሊሮስን ልጅ ሲያስነሣ ማር.5÷35-43 በተራራ ክብሩን ሲገልጥ ማር.9÷2-8 በጌቱ ሲማኒ ሲጸልይ ማር.14÷32 ጴጥሮስ የተጠየቀውን ለመመለስ ፈጣን ነበር ማቴ.16÷13-19 ዮሐ.6÷66 ጠይቆም ይረዳ ነበር ማቴ.19÷28 ኢየሱስን ለመያዝ የመጡትን ሰዎች በሰይፍ ለመከላከል ሞከረ ዮሐ.18÷10 በጊኅም ሦስት ጊዜ ኢየሱስን ካደ ተጸጽቶም በማልቀሱ ኢየሱስ ይቅር አለው ማር.14÷66-72 ሉቃ.5÷8 በትንሣኤ ዕለት ጴጥሮስ ወደ ጌታ መቃብር ሮጠ ዮሐ.20÷3-7 በጊኅ ኢየሱስ ታየው ሉቃ.24÷34 ኢየሱስ በገሊላ ባሕር ዳር « ትወደኛለህን» አያለ ሦስት ጊዜ ጠየቀው «በጉቼን አስማራ» ካለውም በጊኅ እንዴት እንደሚሞት ነገረው ዮሐ.21÷1-23 ራሱ ጴጥሮስም ዕለተ ሞቱ እንደቀረበ አወቆ ጽፏል 2ጴጥ.1÷12-15 ከዕርገት በጊኅ የክርስቶስ ተከታዮች መሪ ነበር ዮሐዋ.1÷15

22 በበዓለ ሃምሳ ለበክ የሐዋ.2÷14-42 ከዮሐንስ ጋር ድውይ ፈወሰ ዮሐ.3÷1 የሐዋ.9÷32 በቃሉ ሐናንያና ሰጺራ ሞቱ የሐዋ.5÷1-11 ወደ ሰማርያ ሄደ ለበክ የሐዋ.8÷14-25 ራዕይ አይቶ ወደ ቆርኔሊዎስ ቤት ሄደ የሐዋ.10 በሄሮድስ ታሰረ በምእመናን ጸሎት በእግዚአብሔር መልአክ ተፈታ የሐዋ. 12÷1-17 ከሌሎች ሐዋርያት ይልቅ ልዩ ሥልጣን እንደተሰጠው ማቴ.16÷18 በአባቱ የሮቤል በእናቱ የስምዖን ነገድ ነው። በ67 ዓ.ም በቄሳር ኔሮን ቀልቀል ተሰቅሎ ሐምሌ 5 ቀን አርፏል። ጴጥሮስ ሁለት መልአክታትን ጽፎልናል 1ኛው መልአክት 5 ምዕራፍ ያለው ሲሆን በ63 ዓ.ም 2ኛው መልአክት 3 ምዕራፍ ያለው በ64 ዓ.ም የተጸፉ ናቸው።

2ኛ ዮሐንስ

ዮሐንስ ማለት እግዚአብሔር ጸጋ ነው ማለት ነው የያዕቆብ ወንድም የዘብዴዎስ ልጅ ማቴ.4÷21 ማር.16÷1 ዮሐንስና ወንድሙ ጋይለኞች ስለነበሩ ኢየሱስ በአኔርጌስ ብሎ ሰየማቸው ማር.3÷17 ከጴጥሮስ ጋር የፋሲካ እራት አዘጋጀ ሉቃ.22÷8

- ጴጥሮስና ዮሐንስ በጸሎት ጊዜ በዘጠኝ ሰዓት ወደ መቅደስ ይወጡ ነበር ዮሐዋ.3÷1 ድውይ ሲፈውሱ የሐዋ.4÷13 ወደ ሰማርያም ወርደው እንዳስተማሩ 8÷14 ከጴጥሮስና ከያዕቆብ ጋር በቤተ ክርስቲያን ይሠራ ነበር ገላ.2÷9 እስከ ሕይወቱ መጨረሻ በፍጥሞ ደሴት ኖረ ራዕይ 1÷9 ቅዱስ ዮሐንስ ለማስተማር ጉዞ ያደረገባቸው ሃገሮች የሚከተሉት ናቸው 1. ሠማርያ 2. ፍልስጥኤም 3. ትንሿ እስያ / ቱርክ/ 4. ኤፌሶንና አወራጃዎቹን አስተምሮአል። የዮሐንስ ወንጌል 4ኛ ሲሆን በምዕራፎቹና በቁጥሮቹ ብዛት የሦስተኛነትን ደረጃ ይዞአል 21 ምዕራፎች ሲኖሩት 866 ቁጥሮችንም ይዟል። በተጨማሪም 3 መልዕክታት፣ 16-ዕይ፣ 1 ቅዳሴ በመንፈስ ቅዱስ እየተመራ ለቤተክርስቲያን አበርክቶአል ነገዱም

በአባቱ ይሁዳ በእናቱ ሌዊ ነው። ነቢይም ነው ራዕይ 1:3 ፣ 22:6-

10 የቀረውን ታሪክ ጥር 4 ይመልከቱ።

3ኛ እንድርያስ

እንድርያስ ከ12ቱ ሐዋርያት አንዱ ማቴ.10:2 መጥምቁ የሐንስ ወደ ኢየሱስ አመለከተውና ከኢየሱስ ጋር ዋለ ጴጥሮስም ወደ ኢየሱስ አመጣው የሐ.1:35-43 ብላቴናውንና ግሪኮችን ወደ ኢየሱስ አቀረበ የሐ.6:8፣12:21 ስለ ኢየሩሳሌም መፍረስ ከጠየቁት ደቀ መዛሙርት አንዱ ነበር ማር.13:3 ከዕርገት በኋላ መንፈስ ቅዱስን ተቀበለ የሐዋ.1:13። እንድርያስ የቀስጥንጥንያ የመጀመሪያ ሊቀ ጳጳስ ነበር በዚህ ዓለምም በቢታንያ ፣ በገላትያና በሩማንያ አስተምሯል በመጨረሻ ግሪክ ውስጥ ሲያስተምር በአካያይ አውራጃ ጳጥርሳ በተባለች ቦታ በ60 ዓ.ም ታህሣሥ 4 ቀን በሰማዕትነት አርፏል። የሀገሩም ሠዎች በጌታ አይነት መስቀል ሊሰቅሉት ሲሉ « ጌታዬ በተሰቀለበት አይነት መስቀል እትስቀሉኝ» ብሎ በእንግሊዝኛ ፊደል ኤክስን (X) የመሰለ ቅርጽ ባለው መስቀል ተሰቅሎ ሞተ። ስንክ ታህሣሥ 4 በተጨማሪ ሐምሌ 30፣ ነሐሴ 30 ይመ. ነገዱ ከነገደ ስምዖን ነው።

4ኛ ያዕቆብ

ያዕቆብ የስሙ ትርጉም ተረከዝን ይይዛል ማለት ነው የዘብዴዎስ ልጅ የየሐንስ ታላቅ ወንድም ማቴ.4:21፣10:2 ኃይለኛና ቀጡ ከመሆኑ የተነሳ የእኔርጌስ ተብሎ ተሰይሞአል። ማር.3:17 ይህም ጠባዩ እሳት ከሰማይ ወርዶ ሰዎችን እንዲያጠፋቸው በጠየቀው ጊዜ ተገልጦአል። ሉቃ.9:52-56 በሐዋርያት መካከል ከፍተኛ ማዕረግን ፈልጉ ነበር ማር.10:35 ጌታ የኢያሲሮስን ልጅ ለያስነሳ በተራራ ላይ ክብሩን ሲገልጥ በጌቴሴማኒም ሲጸልይ ያዕቆብ ከጴጥሮስና ከየሐንስ ጋር አብሮ ነበር ማር.5:35-43፣9:2-8 በመጨረሻ ሄሮድስ በሰይፍ አስገድለው የሐዋ.12:2 ያዕቆብና የሐንስ ለሐዋርያት መጀመሪያና መጨረሻ ናቸው። ያዕቆብ የሁሉ መጀመሪያ ሰማዕት ሲሆን የሐንስ ደግሞ ሳይሞት ያረገ የሁሉ የመጨረሻ

ነው። ያዕቆብ ሚያዝያ 17 አርፏል። ያዕቆብ የኢየሩሳሌም ኤጲስ ቆጶስ ሲሆን ነገዱም ከነገደ ሌዊ ነው።

5ኛ ፊልጶስ

ፊልጶስ ከ12ቱ ሐዋርያት አንዱ ማቴ.10:3 ሀገሩ ከቤተ ሳይዳ ነበር ኢየሱስ አገኘው በኋላ ናትናኤልን ወደ ኢየሱስ አመጣው። የሐ.1:42-47 የኢየሱስን ኃይል ባለማስተዋሉ በተጠየቀ ጊዜ በቂ መልስ አልሰጠም የሐ.6:5 ከእንድርያስ ጋር ግሪኮችን ወደ ኢየሱስ አቀረበ። የሐ.12:20-22 አብን እንዲያሳያቸው ኢየሱስን ጠየቀ ። የሐ.14:8-11 በኋላ ከሌሎቹ ሐዋርያት ጋር የትንሣኤው ምሥክር ሆነ የሐዋ.1:13፣2:14። በመጨረሻ ጎዳር 18 በመስቀል ተሰቅሎ አርፏል። ነገዱ ከነገደ ዛብሎን ነው።

6ኛ በርተሎሜዎስ

በርተሎሜዎስ ከ12ቱ ሐዋርያት አንዱ ማቴ.10:3 በርተሎሜዎስ ማለት የተሉሜዎስ ልጅ ማለት ነው። በርተሎሜዎስ ከእርገት በኋላ መንፈስ ቅዱስን ተቀበለ የሐዋ.1:13 በገድለ ሐዋርያት እንደ ምናየው እጣ የደረሰው አልዋህ የተባለ አገር ነው። ቅዱስ ጴጥሮስ በርተሎሜዎስን ለማድረስ ወደ አልዋህ አብረው ተጓዙ ጴጥሮስ በርተሎሜዎስን ባሪያ አድርጉ በ30 እስታቴር ሽጦት ተመልሷል። በርተሎሜዎስም የወይን ጠባቂ ሆኖ ተሾመ ለ40 ቀናት ያህል ወይን እየጠበቀ እየተከለ በሥራ ተጠምዶ ኖረ እንደ ቀን ባለ ፀጋው የወይን ቦታ ሊያይ ሲመጣ እባብ ነድፎት ሞተ በርተሎሜዎስም ጸልዮ ያንን ባለፀጋ ከሞት አሥነሣው። በዚህም ተአምር የተነሳ ሕዝቡ እምነው ተጠመቁ። በመጨረሻም በንጉሥ አግሬጳ ተከሶ ቀርቧል የሞት ፍርድም ተፈርዶበት መስከረም 1 ቀን በአሸዋ የተሞላ ከረጢት ውስጥ ከተውት ከነሕይወቱ በባሕር ውስጥ ወረወሩት። በዚያም አረፈ በበነጋውም ምእመናኑ ከባሕር አውጥተው ቀበሩት። ስንክ መስከረም 1 እና ጎዳር 19 ይመልከቱ ነገዱ ከነገደ ንፍታሉም ነው።

ቶማስ ከ12ቱ ሐዋርያት አንዱ ማቴ.10÷3 ቶማስ ጌሳይ ሄኖ 26÷4 በአራማይክ ዲዲሞስ በግሪክ መንታ ማለት ነው የሐ.20÷24 ክርስቶስን ሲከተል ተስፋ መቁረጥን የሚያስከትል ድፍረት የሐ.11÷8-16 አለማስተዋል የሐ.14÷5 ከትንሣኤ በኋላ ግን የክርስቶስን ጉን በመዳሰስ ከተረዱ በኋላ ጌታዬ አምላኬ ብሎ ወደ ሙሉ እምነት ደርሶአል። የሐ.20÷26 በቤተክርስቲያን ታሪክ በፋርስና በሕንድ ወንጌልን እንዳስተማረ ይነገራል ታሪኩን ግንቦት 26 ይመልከቱ ነገዱ ከነገደ አሴር ነው።

8ኛ ማቴዎስ

ማቴዎስ ከ12ቱ ሐዋርያት አንዱ ማቴ.10÷3 ማቴዎስ የአልፍዮስ ዲቱ) ልጅ ሲሆን ሌዊ ይባላል በቀራጭነት ሥራ ላይ ሳለ ኢየሱስ ጠራው ኢየሱስንም ተከትሎ በቤቱ ግብዣ አደረገለት ማቴ.9÷9 ማር.2÷1 ሉቃ.5÷27 ሐዋርያው ማቴዎስ ያስተማረበት ሀገር በፍልስጥኤም፣ በፋርስ በባቢሎን፣ በኢትዮጵያ እና በአረቢያ እንደሰበከ ይነገራል። ማቴዎስ ከሌሎች ወንጌላዊያን ተለይቶ የሰባ ሠገልን ታሪክ ጽፏል እነዚህን በማስተማሩ ነው የተርሴስና፣ የደሰያት፣ የአረብና የሳባ ነገሥታት እጅ መንሻ ያቀርባል መዝ.71÷10 ማቴ.2÷1-12። ተርሴስ ደስያት/ፋርስና ባቢሎን/ /አረብና ሳባ የመንና ኢትዮጵያ/ ናቸው። የማቴዎስ ወንጌል የምዕራፍ ብዛት 2 የቁጥሮቹ ደግሞ 1068 ቁጥሮችን አካቷል። ወንጌሉ የተፃፈው ለአይሁዎች በመሆኑ ከ150 በላይ የብሉይ ኪዳን ጥቅሶች አቅርቧል የተጻፈበት ቋንቋ በሦስት ዓይነት ሀሳብ ቀርቧል በአብራይስጥ፣ በአረማይክ፣ በግሪክ ነው ጥቅምት 12 ቀን አንገቱን ተሠይፎ አርፏል። ነገዱ ከነገደ ይሳኮር ነው።

9ኛ ያዕቆብ

የአልፍዮስ ልጅ ያዕቆብ ከሐዋርያት አንዱ አንድ አንድ ጊዜ ታና ያዕቆብ ይባላል ማቴ.10÷3 ማር.15÷40 ጸሎት ወዳድ በመሆኑ ለጥላታ መቆም ስለሚያበዛ እግሩ ያብጥበት ነበር። በዚህም የተነሳ እንደሥራ አንዱ ሐዋርያት ተዘዋውሮ ለማስተማር ባለመቻሉ የኢየሩሳሌም

ኤጼስ ቆጶስ በመሆን ተሾመ በ50 ዓ.ም በኢየሩሳሌም የተደረገውን ሲኖዶስ በሊቀመንበርነት የመራውም ርሱ ነው የሐዋ. 15÷13። በኢየሩሳሌምም መንበር ለ28 ዓመታት ያህል አገልግሏል። አይሁዶችም በትምህርቱ አምጸው ለሊቀ ካህናቱ ለሀናንያ ነገረው አሠሩት ሊቀካህናቱ አይሁድን በቤተ መቅደስ ዙሪያ ከሰበሰበ በኋላ ቅዱስ ያዕቆብን ወደ መቅደስ ጣራ አውጥቶ በዚህ ሕዝብ ፊት ክርስቶስን ክደህ አስተምር ብሎ እዘዘው ቅዱስ ያዕቆብ ጌታን በመካድ ፈንታ ስለ ጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ ምስክርነቱን ቀጠለ በዚህ የተናደዱ የአይሁድ አለቆች ያዕቆብን ከቤተ መቅደስ ጫፍ ወረወሩት ከዚያም ከሥር የተሰበሰቡት አይሁድ በድንጋይ ሰባብረው ገደሉት የሴፍ ወልደ ኮርዮን እንደ ጻፈው የካቲት 13 በ62 ዓ.ም ነው ነገዱ ከነገደ ጋድ ነው።

10ኛ ታዴዎስ

ታዴዎስ ከሐዋርያት አንዱ ማቴ.10÷3 በሉቃስ 6÷16 እና በሐዋ.1÷13 የያዕቆብ ልጅ ይሁዳ ተብሎ ተጠርቶአል። ልብድሮስም ይባላል። ሐምሌ 2 ይመ. ነገዱ ከነገደ ዮሴፍ ነው።

11ኛ ናትናኤል

ናትናኤል የእግዚአብሔር ስጦታ ማለት ነው። አገሩ ቃና ዘገሊላ ነበር የሐ.21÷2 ፊልጶስ ወደ ኢየሱስ ጠራው የሐ.1÷44 ቀናተኛ ስምዖንም ይባላል። ነገደ ብጓያም ነው የትውልዱ ቦታ ጌታ በተወለደበት አካባቢ ነው ምክንያቱም ሔሮድስ የቤተልሔምን ሕፃናት ባሰፈጀበት ጊዜ እናቱ ከበለሰ ሥር ደብቃ አትርፋዋለች ጌታም ፊልጶስ ሳይጠራህ ከበለሰ ሥር ሳለህ አውቅሃለሁ ብሎታል። ናትናኤል ያስተማረበት ሀገር ሶርያ፣ ባቢሎን፣ ግብጽ፣ እስያ አስተምሯል ብዙ ዘመኑን ያሳለፈው በዚህ በሰሜን አፍሪካ ነው በትምህርቱ አረማውያን ስለቀኑበት ሁከት አሥነሥተው የመንፈስ ኃይማኖት ተቀበሉ ይለናል ብለው ለግብጽ ንጉሥ እንድርያኖስ ከሰሱት ንጉሡም በሠራዊት አስይዞ በማስመጣት ሐምሌ 10 ቀን በሰይፍ አስገድሎታል። ነገዱ ከነገደ ብንያም ነው።

12ኛ የይሁዳ ምትክ ማትያስ

የሐዋ. 1፡15-26 ከሰባ ሁለቱ አርድዕት አንዱ ነው። ሐዋርያው ቅ.ጴጥሮስ «ከኛ ዘንድ እስካረገበት ቀን ድረስ ጌታ ኢየሱስ ከእኛ መካከል በገባበትና በወጣበት ዘመን ሁሉ ከእኛ ጋር አብረው ከነበሩት ሰዎች ከእነዚህ አንዱ ከእኛ ጋር የትንሣኤ ምስክር ይሆን ዘንድ ይገባል አለ። የሐዋ. 1፡21-22 ማትያስ እንዲሰብክ ዕጣ የደረሰው በላዕተ ሰብዕ የሚባሉ ወደ ሚኖሩበት አገር ነው። ማትያስን ያዙትና አይነን አውጥተው እንደ እንስሳ ሳር ያበሉት ጀመር ማትያስ በእስር ቤት ለ40 ቀን ተቀመጦ ሳሩን ሳይበላ በም አሳለፈው። እንደርያስ ከእግዚአብሔር ተልኮ በተዘጋ በር ገባ ከእስር ቤትም ከ120 ሰዎች ጋር ማትያስን ይዞ ወጣ ተአምሩን ያዩ ሰዎችም አምነው ተጠመቁ ማትያስም ወደ ደማስቆ ገብቶ ስብከቱን ጀመረ ሰዎችም በብረት አልጋ በማስተኛት ከሥሩ ለ7 ቀን ያህል እሳት ለቀቁበት ሲመለሱ ጉዳት ሳይደርስበት በማግኘታቸው አምነው ተጠምቀዋል በመጨረሻ በሀገረ ይሁዳ ሲያስተምር ፊልሞን በተባለ ቦታ እድሜ ጠግቦ አርፏል በዓለ እረፍቱ መጋቢት 8 ቀን ይከበራል።

ሐዋርያት ከዕርገት በኋላ በአንድነት የሠሯቸው ሥራዎች

1ኛ የሴፍ የተባለ በርናባስን እና ማትያስን አጣ አጣጥሎ መምረጥ የሐዋ.1፡12-26

2ኛ በአይሁድና በአህዛብ መካከል በተነሣው ጭቅጭቅ ሰባቱን ዲያቆናት መርጦ መሾም ስማቸውም እስጢፋኖስ፣ ፊልጶስ፣ ጽሮኮሮስ ፣ ኒቃሮን፣ ጢሞና፣ ጸርሜና፣ ኒቆላዎስ ናቸው። የሐዋ. 6፡1-6

3ኛ የመጀመሪያውን ሲኖዶስ በ51 ዓ.ም ለሕዝብ አስተላልፈዋል። ከተወሰኑትም ጥቂቶቹ

1ኛ ከጣዖትና ለጣዖት ከተሰዋ መስዋእት

2ኛ ደምን ከመብላት

3ኛ ታንቆ ከሞተ

4ኛ ከዝሙት መከልከል ናቸው። የሐዋ.15፡6-30

የሐዋርያት ሥልጣን ከመላእክት ጋር

ቅዱስ ዮሐንስ በክብር ደረጃ ከመላእክት እንደ ተስተካከለ ለማስረዳት በክብር የሠገደለት መልእክ በክብር እንዲተካከለው ሲገልጽለት መልእክ እንዳታደርገው ተጠንቀቅ ከአንተ ጋር የኢየሱስ ክርስቶስ ምሥክር ካላቸው ከወንድሞችህ ጋር አብራ ባሪያ ነኝ ለእግዚአብሔር ስገድ አለኝ ብሎታል ራዕይ 19፡9-10 ፣22፡8-9 «የብቃትም መመዘኛ ጣሪያው መልእክ በክብር እኔና አንተ አንድ ነን ከእንግዲህ ወዲህ ለፈጣሪ ስገድ እስኪል ድረስ ሆኖ መገኘት ነው። ፈጣሪያቸው ክርስቶስ ለወዳጆቹ ለሐዋርያት የሠጣቸውን የሥልጣን ደረጃ የሚያስተባብር መሆኑን የሚያመለክተውን እንመልከት

1ኛ ቅዱስ ሚካኤል በአጋንንት ላይ ሥልጣን እንዳለው ራዕ. 12፡7-10 ሐዋርያትም በአጋንንት ላይ ሥልጣን እንዳላቸው ማቴ.10፡1-3

2ኛ ቅዱስ ሚካኤል ሠይጣንን እንዳዋረደው ራዕ.12፡7-10 ዳን.10፡10-22 ይሁ.8፡10 ቅዱስ ጳውሎስም አዋርዶታል የሐዋ.16፡16 -19

3ኛ መላእክት ያዘዙትን የማይቀበላቸውን ሁሉ እንደቀጡ ሉቃ.1፡19-22 ሐዋርያትም ያልተቀበላቸውን ለመቅጣት ሙሉ ስልጣን እንዳላቸው የሐዋ.13፡10-12

4ኛ መላእክት እንደቀሰፉ ማቴ.18፡10 የሐዋ. 12፡22-24 ሐዋርያትም ይቀስሩሉ የሐዋ.5፡1-11

5ኛ የእግዚአብሔር ስም በመላእክት ነው። ዘፀ.23፡20 ስሙም በሐዋርያት ላይ ነው የሐዋ.9፡15 ሐዋርያት የመፍታትና የማሠር የማጽደቅና የመኩንን በማናቸውም ሰባዊ ፍጡር ይ የመፍረድ ሙሉ ሥልጣን ከፈጣሪያቸው ተሠጥቷቸዋል ማቴ.16፡19-20፣18፡18 ፣19፡28

የሰብዓ ሁለቱ አርድኢት ታሪክ

ጌታ ሌሎችን ሰብዓ ሾመ ሁለት ሁለትም አድርጉ ላካቸው ሉቃ. 10፥1-16 ሰብዓውም ተመልሰው ጌታ ሆይ አጋንንትስ እንኳ በስምህ ተገዝተውልናል አሉት ርሱም አጋንንት ስለተገዙላችሁ ደስ አይበላችሁ ስማችሁ ግን በሰማይ ስለተጻፈ ደስ ይበላችሁ ብሎ የሚመጣውን ተስፋ አብስሮአቸዋል። ሉቃ. 10፥17-20 በገድለ ሐዋርያት 72 ተብለው ሲቆጠሩ በወንጌሉ 70 ተብለዋል ልማደ መጽሐፍ ነው። የተረፈውን ትቶ ሲቆጥር እግዚአብሔር ለአብርሐም ዘርህን ባረያዎች አድርገው ለአራት መቶ አመት ያስጨንቋቸዋል ብሎታል ዘፍ.15፥14 የጉደለውን ሞልቶ ሲቆጥርም ለሙሴ እንደነገረው የእስራኤልን ልጆች በግብጽ ምድር የተቀመጡበት ዘመን 430 ዓመት ነው። ዘጸ.12፥40 እንዲሁም ሰሎሞን እንደሰው ሁሉ ዘጠኝ ወር ከአምስት ቀን የተፀነሰ ሲሆን የጉደለውን ሞልቶ በመቀጠር አስር ወር ተፀነሰው ይላል ጥበ.7፥2 ምሳሌዎቻቸውም ሙሴ የመረጣቸው ሰባ ሊቃናት ናቸው ዘጉ.11፥16 ኤልያድ ሞዳድ ዘጉ.11፥26 ሰባውና እነዚያ ከቆዳው የቀሩ በሠፈር የነበሩ ሁለቱ ነቢያት የአንድ ቀን ነቢያት መሆናቸውን ታሪካቸው ይናገራል። ትንቢታቸውም ምግብን በተመለከተ ጊዜያዊ የአንድ ቀን ነው እንደ ዛሬ ተናግረው በማግስቱ ተፈጽሟል እንዲሁም በሌላ ሰባ ቀጥር ምሳሌ ወደ ግብጽ የወረዱ ሰባ ሰዎች ዘፍ. 46፥27 የሰው ዕድሜ ሰባ መዝ.89፥10 ይቅርታ የሚደረግባቸው ጊዜያት ሰባት ጊዜ ሰባ ማቴ.18፥22። ስለዚህ ሰባሁለት ቋንቋ ተገለጠላቸው።

የሰብዓ ሁለቱ አርድኢት ሥም

1ኛ ማርቆስ ሊቀ አርድኢት መጀመሪያ ስሙ ዮሐንስ ነበር ዮሐዋ. 12፥12 ሚያዝያ 30 ይመልከቱ።

2ኛ ሉቃስ፡- ሉቃስ በመጽሐፍ ቅዱስ ስሙ ተጠቅሶ የሚታየው በቀላ. 4፥14 ፊልሞ. 24 2ኛ ጢሞ.4፥11 ላይ ብቻ ነው በነዚህ ጥቅሶች ላይ ሉቃስ ባለመድኃኒት የጳውሎስም ታማኝ እረዳት እንደነበር እንመለከታለን

ዮሐዋ.28፥30-31 ጳውሎስ ታስሮ ሳለ ያንጊዜ የሐዋርያት ሥራን ወንጌልን ጽፏል። የተጻፈለትም ለቴዎፍሎስ ነው ሉቃ.1፥1 የሐዋ.1፥1 ወንጌሉ የተጻፈው በ60 ዓ.ም ነው። ምዕራፉ 24 ቀጥሩም 1149 ነው። ወንጌሉን ከጽንሰት እስከ ዕርገት የሐዋርያትን ክብርገት ጀምሮ እስከ ዘመነ ሐዋርያት ያለውን ጽፎአል ጥቅምት 22 ቀን በሰይፍ ተሰይፎ አርፎአል።

3ኛ. እስጢፋኖስ ዮሐዋ. 6 እና 7 ፡22፥20 ጥቅምት 17 ይመልከቱ።

4ኛ ጳውሎስ በዕብራይስጥ ስሙ ሳኦል በሮማዊው ስሙ ጳውሎስ ዮሐዋ. 13፥9 በጠርሴስ ተወለደ ዮሐዋ. 21፥39 ድንኳን መስፋትን ተማረ ዮሐዋ. 18፥3 ሕግንም ከግማልያል ተማረ ዮሐዋ. 22፥3፡26፥4-5 እስጢፋኖስ ሲሞት ዮሐዋ.7፥59-60 ፡8፥1-3፥9፥1-8 በኋላ አምኖ በሐናንያ ተጠመቀ ዮሐዋ. 9፥10-17፡22፡12-16 ዘጠኙን መልእክት ወደ ሐገር አምስቱን ወደ ሰው አሥራ አራት መልእክት ጽፎ በ67 ዓ.ም ሐምሌ 5 በኔሮን አንገቱን ተሠይፎ አርፏል።

5ኛ ጢሞቴዎስ ዮሐዋ. 16፥1 2ጢሞ.1፥5፡3፥14 ስንክ ጥር 23 ይመ.

6ኛ ሊሳስ ዮሐዋ.15፥22፡15፥40 ስንክ ጥቅምት 15 ይመ.

7ኛ በርናባስ ዮሐዋ.4፥36፡4፥26 ስንክ ታኅሣሥ 21 ይመ.

8ኛ ቴቶ ዮሐዋ.15፥1 2ቆሮ.7፥5 ቴቶ.1፥5

9ኛ ፊልሞና ፊል.2፥ቀላ.4፥8 ስንክ ሀዳር 27

10ኛ ቀሌምንጦስ ፊልጵ.4፥3 ስንክ ኅዳር 29

11ኛ አልዓዛር ኢየሱስ ከሙታን ያስነሣው የማርያምና የማርታ ወንድም ዮሐ.11፥1-49፡12፥1-19 መጋቢት 17 አርፎ መጋቢት 20 ክርስቶስ ከአሥነሣው በኋላ በኤጲስ ቆጶስነት 40 ዘመን ኑሮ ግንቦት 27 ቀን አርፏል።

12ኛ ስምዖን ዘለምጽ በቢታንያ ይኖር የነበር በቤቱም ማርያም ክርስቶስን ሽቱ የቀባችበት ማቴ.26፥6 ዮሐ.12፥3 ሉቃ.7፥49

13ኛ ዘኬመስ ሉቃ. 19፥1-10

14ኛ ቆሮኔሌዎስ ዮሐዋ. 10፥3 -35 ስንክ ኅዳር 23

15ኛ አጋቦስ ዮሐዋ.11፥28 ስንክ ዩኒ.4

- 16ኛ ጢባርዮስ (ጢርጥዮስ) ሮሜ.6÷22 ስንክ. መስ.21
 17ኛ አግናጤዎስ ጌታችን ደቀ መዛሙርቱ በመንግሥተ ሰማያት ከሁሉ ማን ይበልጣል ብለው በጠየቁት ጊዜ እንደዚህ ሕጻን ካልሆናችሁ መንግሥተ ሰማያት አትገቡም ብሎ በፊታቸው ያቆመው ሕፃን አግናጤዎስ ነበር ማቴ.18÷1-7 ስንክ ታኅ.24
 18ኛ አብሮኮሮስ ስንክ ጥር 20
 19ኛ ማልኮስ ዮሐ.18÷10
 20ኛ አንሲፎሮስ ስንክ መጋ.25
 21ኛ ኤርስጦስ ሮሜ 16÷23
 22ኛ ጋይዮስ ሮሜ.16 ÷23
 23ኛ ኢያሶን ሮሜ.16:1 ስንክ ግን.3
 24ኛ ድዮናስዮስ ዮሐዋ.17:34
 25ኛ አናሲሞስ ቁላ.4÷8 ፊልሞ.1÷1 ስንክ ዮካቴት 21
 26ኛ ፊልጶስ ዮሐዋ. 6÷5፣8÷26፣21÷8 ስንክ ጥቅ.14
 27ኛ ጢሞና ዮሐዋ. 6÷5 ስንክ ጥቅ.26
 28ኛ ጳርሚና ዮሐዋ.6÷5
 29ኛ ኒቆላዎስ ዮሐዋ 6÷5
 30ኛ ዮሴፍ ማቴ.27:57 ሉቃ.23÷50
 31ኛ ኒቆዲሞስ ዮሐ.3:1፣7:45-52፣19÷39 ስንክ ነሐሴ 1 ይመልከቱ
 32ኛ ያዕቆብ ማቴ.13:55 1ቆሮ.15÷7 ስንክ ሐም.18
 33ኛ ይሁዳ ይሁ.1:1 ማቴ.13:15 ስንክ ሰኔ 25
 34ኛ ስልሞናስ 2 ቆሮ.1:19፣ 1ጴጥ.5÷12
 35ኛ አፍሮዲጡ ፊልጶ 2:25፣4÷18
 36ኛ ገማልያል ዮሐዋ.5:34፣22÷3
 37ኛ እንድራኒቆስ ስንክ ግን.22 ቅዱ. ጉር.
 38ኛ ሐናንያ ዮሐዋ.9:10-19 ስንክ ሰኔ 27 ጥቅ.4
 39ኛ ጽርስቅላ

- 40ኛ አቂላ ዮሐዋ.18÷2፣ ሮሜ.16÷3 1ቆሮ.16÷19
 41ኛ ቴዎፍሎስ ሉቃ.1÷1 ዮሐዋ.1÷1
 42ኛ ዩልያን ሮሜ .16÷7
 43ኛ ጳልያጦስ » 16÷9
 44ኛ ኤርባኖን » 16÷9
 45ኛ ስንጣክን » 16÷10
 46ኛ ኤጤሌን » 16÷10
 47ኛ ሄሮድዮና » 16÷11
 48ኛ ጢሮፊሞስ » 16÷12
 49ኛ እስከረጦስ »
 50ኛ ሉቅዮስ »
 51ኛ ሱሲ ጴጥሮስ » 16÷21
 52ኛ ጽሮኮሮስ ዮሐዋ. 6÷5
 53ኛ ኒቃሮናን » 6÷5
 54ኛ አርስጥሮኮስ ፊልሞ 1÷24፣4÷1
 55ኛ ኤጳፍራ » 1÷24 ቁላ.4÷12
 56ኛ አስተራትዮስ
 57ኛ ኢዮስጦስ ቁላ. 4÷11
 58ኛ ኢኪላስ -
 59ኛ ቀለዮጳ ዮሐ. 19÷25
 60ኛ ቴቂቆስ 2ጢሞ 4÷12
 61ኛ ፕሮፊሞስ » 4÷20
 62ኛ ኤሌመን ሮሜ .16÷10
 63ኛ ክርስቶፎሮስ
 64ኛ አርንያኖስ
 65ኛ ዩልያል ሮሜ.16÷15
 66ኛ አርክቦንዮስ

- 67ኛ ኬፋ
- 68ኛ አድማጥስ
- 69ኛ ሮፎስ
- 70ኛ አለአስክንድሮስ
- 71ኛ መርአንዮስ
- 72ኛ ኤጲንጤስ
- አንድ አንድ የሰም መለዋወጥ ቢኖር አንድ ሲሞት አንዱ ይተካ ስለነበር በሣጥናኤል አዳም በይሁዳ ማትያስ እንደተተኩ ማለት ነው። መጽ 73ዝተ 7ጸ.12 ይመልከቱ።

ምእራፍ 33

36ቱ ቅዱሳት አንስት

ብዙዎች ሴቶች በ73ዝባቸው እግዚአብሔርን ያገለግሉ ነበር ሉቃ.8÷3 ኢየሱስ ሴቶችን በቃልና በድርጊት ይረዳ ነበር ማቴ.5÷27፣9÷18 ሉቃ.10÷38-42 የቅዱሳት አንስትን ስም ከመጻፋችን በፊት ከሴቶች ተለይተሽ እንቺ የተባረከሽ ነሽ የተባለችውን ድንግል ማርያምን እንመለከታለን።

የእመቤታችን ክልደቷ አስከ እረፍቷ

1ኛ እመቤታችን ነሐሴ 7 ቀን 5 ሺህ 484 ዓ.ዓ በዘመነ ዮሐንስ ረቡ ዕለት ተፀነሰች

2ኛ ግንቦት 1 በ5ሺህ 485 ዓ.ዓ በዘመነ ማቴዎስ ቅዳሜ ቀን ተወለደች

3ኛ በተወለደች በ12 ዓመት ከ7 ወር ከ9 ቀን ታኅሣሥ 3 በ5ሺህ 488 ዓ.ዓ ማክሠኞ ቀን በዘመነ ዮሐንስ ወደ ቤተመቅደስ ገባች

4ኛ በተወለደች በ14 ዓመቷ 11 ወር ከ5 ቀን መጋቢት 29 በ5ሺህ 500 ዓ.ዓ በዘመነ ዮሐንስ እሁድ ዕለት ጌታን ፀነሰች

5ኛ እመቤታችን በተወለደች በ15 ዓመቷ 8 ወር ከ4 ቀን ታኅሣሥ 29 በ5 ሺህ 501 ዓ.ዓ በዘመነ ማቴዎስ ማክሰኞ ቀን ጌታን ወለደች

6ኛ እመቤታችን በተወለደች በ63 ዓመቷ ከ8 ወር ከ26 ቀን ጥር 21 በ5549 ዓ.ዓ ወይም 49 ዓ.ም እሁድ ዕለት ዐረፈች።

ወደ ጌላ ተመልሰን ከክርስቶስ እርገት በጌላ ያለውን ታሪክ በንመለከት እመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም የሐዋርያት ፡ የአርድኢት የአንስት መሪና አስተዳዳሪ እንደነበረች መጽሐፍ ያስረዳናል የሐዋ. 1÷13-15 የአስራ ሁለቱን ሐዋርያት ስም ከዘረዘረ በጌላ ከሴቶችና ከኢየሱስ እናት ከማርያም ከወንድሞቿም ጋር በአንድ ልብ ሆነው ለጸሎት ይተጉ ነበር ይላል። ሴቶች ያለው 36ቱ ቅዱሳት ሲሆኑ ወንድሞች ያለውም ሰብዓ ሁለቱ አርድኢትን ነው። ለነዚህም ለመቶ ሃያ ቤተሰብ ጸሎታቸውን የምታሣርገው ርሷ ነበረች ስለዚህም ርሷ ባለችበት በሃምሳኛው ቀን መንፈስ ቅዱስን ተቀብለዋል።

1ኛ ሰሎሜ፡-

ታሪክ፡ ማጣት ለተባለው ሰው ሦስት ሴቶች ልጆች ነበሩት አንደኛይቱ ማርያም ትባላለች ይህችውም ሰሎሜን የወለደችው ነች ሁለተኛይቱ ሱፍያ ትባላለች። ይህችውም ኤልሳቤጥን የወለደችው ናት ሦስተኛይቱም ሐና ትባላለች ይህችውም ድንግል ማርያምን የወለደችው ናት። ሰሎሜ በቤተልሔም ጌታችን ሲወለድ አዋላጅ የነበረችውና እንዲሁም በ39መት በመንፈቅ የሰደት ጉዞ ጌታን በማዘል ድንግል ማርያምን የረዳችት ናት ይህችውም እስከ ሕይወቷ ፍፃሜ ሐዋርያትን አገልግላለች ትንሣኤንም ሰሴቶች ጋር አይታ ሰብካለች። በ50 ቀን መንፈስ ቅዱስን ተቀብላ ጸያቆናዊት ሆና ተሾማለች ዕረፍቷም ግንቦት 25 ቀን ሥንክሣር ይመልከቱ።

2ኛ ኤልሳቤጥ

ሉቃ.1÷5-25 ኤልሳቤጥ የካህኑ የዘካርያስ ሚስት ካረጀች በጌላ መጥምቁ ሐንስን የወለደች ርሷም የቅድስት ድንግል ማርያም ዘመድ ነበረች ጸንሳ ላች ማርያም በጉባኝታት ጊዜ በመንፈስ ቅዱስ ተሞልታ አስደናቂ ቃል ናገረች ሉቃ.1÷39-46 ኤልሳቤጥም ከአሮን ወገን ነጄች ከአሮን ሚስት ልሳቤጥ ጋርም ትመሰላለች ዘፀ.6÷23 ሉቃ.1÷5 የአሮን ሚስት ኤልሳቤጥ ላች ኦሪት ተሰርታለች የዘካርያስ ሚስት ኤልሳቤጥ ሣለች ወንጌል ሠራች በኤልሳቤጥ የተሠራች ሕግ በኤልሳቤጥ አለፈች ካህኑ ዘካርያስን

36ቱ ቅዱሳት አንስት 412
በካህኑ አርን ያነፃፉ:- ሁለተኛም ከአረጆች በኋላ ልጅ መውለዱ ከሣፊ
ትመሠላለች ዘፍ.21÷1-9፤ ሉቃ.1÷57-64 ዮሐንስን ከይስሐቅ ዘፍ.22÷7
ዮሐ.1÷29 ዘካርያስን ከያዕቆብ ያዕቆብ ልጆቹን ሠብስቦ ትንቢት እንደተናገረ
ዘፍ.49÷1-28 ዘካርያስም በልጁ ላይ ትንቢት ተናግሯል ሉቃ.1÷76
የኤልሳቤጥ እረፍት የካቲት 16 ስንክ ይመ. ::

3ኛ ማርታ

የአላዛር እህት ቢታንያ በተባለው መንደር የምትኖር በብዙ ሥራ ስለባከነች
ኢየሱስ መከራት ሉቃ.10÷38-41 ስለትንሣኤ ሙታን ያላትን እምነት
ገለጠች ዮሐ.11÷20-27 ዕረፍቷ ጥር 18 ቀን ነው::

4ኛ ማርያም እንተ እፍረት

ዕረፍቷ የካቲት 6 ጌታችንን ሽቱ የቀባችበት መጋቢት 21 ቀን ነው::

5ኛ ማርያም መግደላዊት

ዕረፍቷ ነሐሴ 6 ቀን ነው::

6ኛ ማርያም የታናሹ ያዕቆብና የዮሳ እናት

ዕረፍቷ በጥር 18 ቀን ነው::

7ኛ ማርያም የማርቆስ እናት

እረፍቷ በጥር 30 ቀን ነው::

8ኛ ማርያም የቀለቆጽ ማሰት

እነዚህን አምስቱን ሰኔ 21 ማርያም በመጽሐፍ ቅዱስ ከሚለው ይመ.

9ኛ ሐና ነቢይት የ84 ዓመት ባልቲት ርስዋም እንደ ስምዖን በብሉይ ኪዳን
ስለተረዳች መሲሕን ትጠብቅ ነበር:: ከዚህም የተነሣ ኢየሱስ ሐፃን ሆኖ ወደ
ቤተ መቅደስ በገባ ጊዜ አወቀችው ለሌሎችም መሰከረች ሉቃ.2÷36-38
ዕረፍቷ የካቲት 8 ቀን ነው::

10ኛ ዮሐና የኩዛ ማሰት ሉቃ.8÷2

11ኛ ሶስና ሉቃስ 8÷2

12ኛ ልድድ በመጀመሪያ ያመነች ሴት ነበረች ዮሐዋ.16÷13-15

13ኛ ፈቪን ሮሜ 16÷1

413

36ቱ ቅዱሳት አንስት

14ኛ ጣቢታ፤ ዮሐዋ.9÷36-40

15ኛ ማርያ ፤ ሮሜ 16÷6

16ኛ ጠርሲዳ፤ ሮሜ 16÷12

17ኛ ሮዴ፤ ዮሐዋ.12÷13

18ኛ ብርፍሴጊያ (ሳምራዊት) ዮሐ.4÷7-43 የአባቷ ስም ሰላፍ የእናቷ ስም
ሞሐያ የባሉቿ ስም 1. ሰንቴ 2. ዮካን 3.ሌዊ 4. ሃሉት 5.ራፍስያ በግእዝ
በተጻፈው ተአምረ ኢየሱስ ገጽ 67 ይመ.

19ኛ የይዋኤል ልጅ መበለቲቱ ሰሚም በርሰዓ ይባላል የተነሣውም ዮናስ
ይባላል ተአምረ ኢየሱስ ገጽ 150 ሉቃ.7÷11-17

20ኛ ከነናዊት ሴት ማቴ.15÷21-28

21ኛ ሶፍያ ዕረፍቷ ነሐ.3 ስንክ ይመ.

22ኛ ጸስ

23ኛ ከላጸስ

24ኛ ከጋጸስ ዕረፍታቸው ጥር 30 ወይም ነሐሴ 1 ቀን ስንክ ይመ.

25ኛ ዮስቴና ስንክ መስ.21 ይመ.

26ኛ ዕንባ መሪና ነሐ. 15 ስንክ ይመ.

27ኛ አርሴማ መስ.29 ዕረፍቷ ታኅ.6 ፍልሰተ አጽሟ ስንክ ይመ.

28ኛ አርኒ

29ኛ ኢየሱጣ ነሐሴ.6 ቀን

30ኛ እሴኒ ጥር 29 ቀን

31ኛ ኢዮጶራቅስያ መጋ 26 ቀን

32ኛ ታኦድራ ጥር 4 ቀን

33ኛ ቴክላ ስንክ ሐም.25 ቀን ይመ.

34ኛ ኢላርያ ጥር 21 ስንክ ይመ.

35ኛ ማርያም ግብፃዊት ሚያ.6 ስንክ ይመ.

36ኛ አትናስያ ነሐ. 2 ስንክ ይመ.

የጌታችን 120 ቤተሰቦች የተባሉ እኚህ ናቸው

የሐዋ. 1÷15 መጽ ግንዛቤ 78 122

ምልሌአቸውም ገንግሥት ላባ ለሰሎሞን የሠጠችው 120 መክሊት ሲሆን ክርስቶስ የሰሎሞን ይህ ዓለም የሰባ መቶ ሃያ ቤተሰብ 120 መክሊት ገንግሥት ላባ ለሰሎሞን እንደሰጠች ክርስቶስ ከዚህ ዓለም መርጧቸዋልና 1 ነገ.10÷10 ዮሐ.15÷19

ለመዋዕለ ስብከቱ ይከተሉ የነበሩ 120 ቤተሰቦች

ሁላቸውም እንደ ነብዩ ቃል መንፈስ ቅዱስን ተቀብለው ለማስተማር በቅተዋል። ኢዩ.2÷28 ዮሐዋ.2÷16

- ቅዱሳት አንዳንድ በመዋዕለ ስብከቱ ሉቃ.8÷2 -
- እንዲሁም መስቀሉን ተሸክሞ ሲንዝ ሉቃስ 23÷27
- በስቅለት ክርስቶስ የተገኙ ሴቶች ማቴ.27÷55 ማር.15÷40-41 ዮሐ.19÷25
- በትንሣኤ ወደ መቃብር የሄዱ ሴቶች ማቴ.28÷1-10 ማር.16÷1 ሉቃስ.24÷1 ዮሐ. 20÷1
- በዘመነ ሐዋርያት ሴቶች ለብዙ ሥራ ታዛዥ እንደሆኑ 1ጴጥ.3÷1-6 ቆላ.3÷18 1ቆሮ.11÷9 1ጢሞ.2÷11-15 ኤፌ.5÷22 1ጢሞ.5÷1-2
- በሙሴ ሕግ የሴት መብት የተጠበቀ ነው ዘዳ.15÷12-23፣7÷17-24፣1÷5-17)
- ሴቶች ልጆቻቸውንም ያስተምሩ ነበር 2ጢሞ.1÷5

ምእራፍ 34

ታኅሣሥ 9 ቀን ተሣቱ (9) ቅዱሳን ወደ ኢትዮጵያ የገቡበት

፱ቱ ቅዱሳን በ480 ዓ.ም ተሰደው ወደ ኢትዮጵያ መጡ በኢትዮጵያ ነግሦ የነበረው ንጉሥ አልዓሜዳ ነው። የስደታቸው ምክንያት በጉባዔ ኬልቂዶን የተከሰተውን አዲስ ትምህርት

በመቃወማቸውና በቢዛንታይንም ነገሥታት ሥቃይ ስለጸናባቸው ነው። ቢዛንታይን የአንድ መንደር ስም ነው። ወደ ኢትዮጵያ ሲገቡ ንጉሡ አቀባበል በማድረግ በአክሱም ቤተ ቀጢን በሚባል የእንግዶች መቀበያና ትምህርት ቤት አርፈዋል። ብዙም የኢትዮጵያን ባሕል ተምረዋል። በኢትዮጵያ ውስጥም 5ነገሮችን አስፋፍተዋል።

1. ቤተክርስቲያንን አቋቁመዋል
2. መጻሕፍትን ተርጉመዋል
3. ወንጌልን አስፋፍተዋል
4. ገዳማትን ተክለዋል
5. ሥርዓተ ምንኩስናን ሰርተዋል።

ዘጠኙ ቅዱሳን የመጡበት የተቀመጡበት ቦታ የስማቸው ትርጉምና የበዓላቸው ቀን

1. አባ አረጋዊ ትውልዳቸው ሮም ሲሆን አባታቸው ይስሐቅ እናታቸው አድና ትባላለች 3 ስምም አላቸው በወላጆቻቸው ገብረ አምላክ አባ ዘሚካኤል የምንኩስና በመባል ይጠራሉ። ከመንፈሳዊ ሥራቸው የተነሣ 8ቱ ጓደኞቻቸው አረጋዊ ብለው ሰይመዋቸዋል። የተቀመጡበት ቦታ ደብረ ዳሞ ይባላል። የበዓላቸው ቀን ጥቅምት 14 ቀን ነው።
2. አባ ጳንጢሊዎን አስተዳደጋቸው እንደ ነቢዩ ሳሙኤል በቤተ መቅደስ ነበር የመጡበት አገር ሮም ሲሆን የተቀመጡበት ቦታ አክሱም ሰሜን ምስራቅ መካነ ጳማኦት ነው። የስማቸው ትርጉም ልብስ ማለት ሲሆን የበዓላቸው ቀን ጥቅምት 6 ነው።
3. አቡነ ይመዐታ ብዙ የቆዩት በትግራይ ውስጥ ገርኦልታ በሚባለው ልዩ ስሙ ጉሕ ተብሎ በሚጠራው ነው። ይምዐታ ከአክሱም ተነሥተው ቅዳሴ ማርያምን እያዙሙ አብ ጉሕ ወልድ ጉሕ ወመንፈስ ቅዱስ ጉሕ ብለው ሲጨርሱ የጉሕ መንደር ደረሱ በዚህ የተነሳ ይኩን ስምዚ መካነ ጉሕ ብለው ሰየሟት የመጡት ቆስያ

ከሚባል ቦታ ሲሆን የተቀመጡበት ቦታ ገርአልታ ይባላል።

የሰማቸው ትርጉም ማታ የመጣ ማለት ነው። በዓላቸው ጥቅምት 28 ቀን ነው።

4. አባ ገሪማ የቀድሞ ሰማቸው ይስሐቅ ሲባል ኢትዮጵያ ከመጡ በኋላ ይህንን ስም አግኝተዋል እግዚአብሔር በእሳቸው አማካኝነት ልዩ ልዩ ተዓምራት ስለገለፀ ይህ ስም ተሰጥቶአቸዋል። የሰማቸው ትርጉም አስደናቂ የሚያስገርም ማለት ሲሆን የመጡበት ክርም ነው። የተቀመጡበት ቦታ መደራ አደዋ ስሜን ምስራቅ ነው። የበዓላቸው ቀን ሰኔ 17 ነው ስንክይመ።

5. አባ ጽሕማ ከዘጠኙ ቅዱሳን ሽማግሌ ስለነበሩ ጸሎትና ቡራኬ የሚሰጡ አባት ነበሩ የመጡት ከአንጾኪያ ሲሆን የተቀመጡበት ቦታ ጸደያ ይባላል። የሰማቸው ትርጉም ጢማም ማለት ነው። እረፍታቸው ጥር 16 ቀን ነው።

6. አባ አፍዒ የመጡበት የትውልድ አገራቸው እስያ ሲሆን አባታቸው አቡድራስ እናታቸው አቅሌስያ ይባላሉ። በ15 ዓመታቸው ዲቁና ተቀብለዋል። የሰማቸው ትርጉም አፈ ንጉሥ ማለት ነው። የተቀመጡበት ቦታ የሀ ይባላል። የበዓላቸው ቀን ግን.29 ነው።

7. አባ ሊቃኖስ የመጡት ከቁስጥንጥንያ ሲሆን የተቀመጡበት ቦታ ደብረ ቆናጽል ይባላል። ከአክሱም በስተ ሰሜን የሚገኝ ኮረብታ ቦታ ላይ ነው። የሰማቸው ትርጉም ሊቅ ማለት ሲሆን በዓላቸው ኅዳር 28 ቀን ነው።

8. አባ አሌፍ የሰማቸው ትርጉም በእብራይስጥ / መጀመሪያ/ የተገኘ ማለት ነው መጀመሪያ ወደ ኢትዮጵያ ከገቡት ቅዱሳን የመጀመሪያ ናቸው ይባላል የመጡት ከቂሣርያ ሲሆን የተቀመጡበት ቦታ ደብረ ሃሌ ሉያ አህሳዕ ለአክሱም ሰሜን ምሥራቅ ነው በዓላቸው መጋቢት 11 ቀን ነው።

9. አባ ጊባ የመጡበት አገር ኬልቂዶን ሲሆን የተቀመጡበት ቦታ ከአደዋ ከተማ ወጣ ብሎ ወደ አባ ገሪማ ገዳም በሚወስደው መንገድ

ላይ ነው። የሰማቸው ትርጉም ተራራ ትልቅ ግርማው የሚያስፈራ ማለት ሲሆን በዓላቸው ግንቦት 29 ቀን ይከበራል።

የአበው ቅዱሳን ረድኤትና በረከት በሁላችን ላይ ይደር አሜን።

ምዕራፍ 35

የዘጠኙ ነገደ መላእክት ስም ዝርዝር

መልአክ: መላእክት የቃሉ ትርጉም መልአክተኛ ማለት ነው። የተፈጥሮ ሁኔታቸው መላእክት በፍጥረታቸው ረቂቃን መናፍስት ናቸው። ሥጋና አጥንት የላቸውም አያገቡም አይጋቡም። /ሉቃ.24÷39 ማቴ.22÷30 / ብዛታቸው የማይቆጠር ዕውቀታቸው ከፍ ያለ ኃይላቸውም ትልቅ ነው። /ራዕ.5÷11 ማቴ.24÷36 መዝ.102÷20/ የእግዚአብሔር ልጆች መናፍስት ቅዱሳን ጠባቂዎች ተብለው ይጠራሉ። / ኢዮ.1÷6 ዕብ.1÷6-14 ዘካ.1÷11 ዳን.4÷13/

1. ቅዱስ ሚካኤል / ዳን.10÷13-ፍ.ም 12÷1 ራዕ.12÷7 ይሁ.9 ሄኖ.10÷5፣ 5፣12 20÷1-3 ተረፈ ኤር. 11÷38/

2. ቅዱስ ገብርኤል /ዳን.8÷16 ፣9÷21 ሉቃ.1÷19 ሄኖ.6÷10 /

3. ቅዱስ ፋፋኤል / ሄኖ.10÷6 ፣6÷2፣27 ጦቢ.8÷2 ፣12÷15/

4. ቅዱስ ኦራኤል /ዕዝ.ሱቲ.2÷1-3 ፣ሄኖ.6÷2፣26÷34

5. ቅዱስ ፋኑኤል /ሄኖ.10÷8፣15

6. ቅዱስ ሠረቃኤል / ሱርያል/ ሄኖ.6÷6/

7. ቅዱስ አፍኒን ጸሎተ ንግሥ ሄኖ 20÷38

8. ቅዱስ ራጉኤል /ሄኖ.6÷4/

9. ቅዱስ ሳቀኤል ጸሎተ ንግሥ /ስንክሐም.30/

ዳቸውም

ሱራፌል /ኢሳ.6÷2 /

ኪሩቤል /ራዕ.4÷6-11/

መናብርት /ዙፋኖች/ የሚባሉ /ዳን.7÷10/

4. ሥልጣናት (ኃይላት) የሚባሉ / ሮሜ.8÷38-39/
5. አጋዕዝት (ጌቶች) የሚባሉ / ቂላ.1÷15/
6. መኳንንት የሚባሉ
7. ቀደምት »
8. ሊቃናት »
9. መላእክት » ሰባቱ ሊቃነ መላእክት አገልግሎታቸውና ዋና ሥራቸው እግዚአብሔርን ማመስገን ነው። /ኢሳ.6÷2-4 ራዕ.4÷8፤5÷12/ ሰው በኃጢአት ስለወደቀ ምእመናንን ያገለግላሉ። / ዕብ.1÷14 / ንብሐ በሚገቡ ሰዎች ደስ ይላቸዋል። /ሉቃ.15÷10/ እግዚአብሔርን የሚፈሩትን ይጠብቃሉ። /መዝ.33÷7፤90÷11/

የመላእክት አገልግሎት

እነሆ መላእክት ያገለግሉት ነበር። /ማቴ.4÷11/ ይኸውም አንደኛ ትምህርት ነው። ዲያብሎስን ድል ብትነሱ መንፈሳዊም ሥራ ብትፈጽሙ መላእክት ይገለጹላቸዋል ሲል ነው። አገልግሎታቸውም ውጋን በመቅዳት እንጨትን በመስበር ሳይሆን ከእግዚአብሔር ወደ ሰው ረድኤት በረከትን / ዮሐ.1÷52 የሐዋ.10÷3 / ከሰው ወደ እግዚአብሔር ጸሎትና መሥዋዕትን /ዘካ.1÷11-16 ራዕ.8÷3/ በማቅረብ ነው። አገልግሎታቸውም በ5 ወገን ይጠቃሳል።

1. ለጽንሰቱ ክብር መልእክት እንደወረደ /ሉቃ.1÷26-39 ማቴ.1÷20/
2. ለልደቱ ክብር » » /ሉቃ.2÷10-15 ዘፍ.28÷12/
3. ለትንሣኤው » » /ማቴ.28÷2 ማር.16÷5 ሉቃ.24÷4 ዮሐ.20÷12/
4. ለዕርገቱ ክብር /ዮሐዋ.1÷10/
5. ለዳግም ምጽአቱ ትንቢት ተናግረዋል። /ዮሐዋ.1÷10/ እብረው እንደሚመጡ /ማቴ.16÷27፤24÷31፤25÷31 1ተሰ.4÷14 ይሁ.14/ ነገዳቸውም በ3 ይከፈላል።

1. 7ቱ ነገደ መላእክት /ራዕ.15÷8 ጦቢ.12÷15/
2. 12ቱ ነገደ መላእክት /ራእ.21÷12/

3. 99ኙ ነገደ መላእክት /ማቴ.18÷10-12 «ሀዲጎ ተስኦ ወተስኦተ ነገደ» እንዳለ ቅዱስ ያፌ መላእክት የሰማቸው ትርጉምም
- መ፡ መልእክተኛ ላ፡ ላላውያን እ፡ ዕቅብን ሥጋ ወነፍስ ክ፡ ክቡራን ስም ት፡ ትጉሀን እለ ኢይነውሙ ማለት ነው።

ምእራፍ 36

ቅዱስ መጽሐፍ

ቅዱስ መጽሐፍ ማለት የተቀደሰ የተለየ የቅዱሳት መጻሕፍት መዝገብ ማለት ነው። አበው ነቢያትና ሐዋርያትም በእየዘመናቱ የመዘገቡአቸው ቅዱሳት መጻሕፍት ስለ ፈጣሪያችን በፍጡራን እውቀት የማይመረመር ችሎታው እንዲህ የሚል አስፍረውልናል። ቅዱስ መጽሐፍ ለመላእክትና ለሰዎች መመሪያ ነው። እግዚአብሔር ለአብርሃም «በውኑ ለእግዚአብሔር የሚሳነው ነገር አለን» /ዘፍ.18÷14/ የሚለውን ቃል መልእክት ገብሮኤል ለእመቤታችን « ለእግዚአብሔር የሚሳነው ነገር አለን» ብሏታል። /ሉቃ.1÷37/ ነቢዩ ኤርምያስም ለእስራኤል «እነሆ የሥጋ ለባሽ ሁሉ አምላክ እግዚአብሔር ነኝ በውኑ እኔን የሚያቅተኝ ነገር አለን» /ኤር.32÷27/ እነዚህን ቃላት የተናገረና ያናገረ እግዚአብሔር አምላክ በመላእክትና በሰዎች ይታመናል። የቅዱስ መጽሐፍ ክፍሎች ብሉይ ኪዳንና አዲስ ኪዳን ናቸው። ብሉይ ኪዳን ከ1400 -400 ከክርስቶስ ልደት በፊት በልዩ ልዩ ቦታዎች 40 በሚያህሉ ልዩ ልዩ ጸሐፊዎች እንደተጻፈ ይነገራል። አዲስ ኪዳን ከ45-96 ዓ.ም በ8 ሰዎች ተጻፈ። ቅዱስ መጽሐፍ በሙሉ ወይም በከፊል ከ1500 ቋንቋዎች በላይ ተተርጉሟል። ደራሲው ራሱ እግዚአብሔር ስለሆነ የእግዚአብሔር መጽሐፍ ይባላል /ኢሳ.34÷16/ የብሉይ ኪዳን መነሻ የሆነ ሙሴ ለሕዝቡ ያነበላቸው ነበር /ዘፀ.24÷7/ የብሉይ ኪዳን ዓላማ ስለ እግዚአብሔር መመስከር ነው። ዮሐ.5÷39-46/ አዲስ ኪዳን በብሉይ ተተንብዖ ነበር። /ኤር.31÷31-34 / ትንቢቱም ተፈጸመ /ሉቃ.22÷19 ዕብ.8÷13 2ቆሮ.3÷4-18/ የአዲስ ኪዳን ዓላማውም ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ አምነው ምእመናን እንዲጸድቁ

ነው። /የሐ.20÷31/ ብሉይ ኪዳን ከዘፍጥረት እስከ ሚልክያስ በ5ቱ መጻሕፍት መሴ አምሳል በ5 ይከፈላል። /ዘዱ.4÷2/

1. ሕግና ሥርዓት ከዘፀአት እስከ ዘዓምም ያሉት የሕግ መጻሕፍት ናቸው።
2. ዘፍጥረት ከኢያሱ እስከ ኢዮብ ጦቢትና ዮዲት የታሪክ መጻሕፍት ናቸው።
3. ጸሎት፡ ይኸውም መዝሙረ ዳዊት ነው።
4. ምክር፡ የ4ቱ የሰሎሞን መጻሕፍት ሢራክ እንበለ መጋልይ
5. ትንቢት፡ የአለትና የወደፊት ቃል ይህም ከኢሳይያስ እስከ ሚልክያስ ያሉት እንበለ ሰቂቃው።

አዲስ ኪዳንም በ4ቱ ወንጌላውያን አምሳል በ4 ይከፈላል።

1. ሕግ አራቱ ወንጌላት
2. ታሪክ የሐዋርያት ሥራ
3. ሰብከት ከመልእክተ ሮም እስከ ይሁዳ
4. ራዕይ፡ ትንቢት ናቸው። ሰሎሞንም ብሉይና ሐዲስን በአንድነት ሲናገር «አሮጌው ከሐዲሱ ጋር በደጃችን አለ።» ብሏል /መጋ.7÷14/ ቊጥራቸውንም ዘርዘሮ ሲያስረዳ ስላ እማንቱ ንግሥታት ወደ ዕቁባት አዋልድ እለ አልቦን ትልቁ ወአሐቲ እምነሆን ርግብየ ፍጽምትየ ሲል ስሳውን አንድ ብሎ ሰማንያውን አመጣው። ዋ ወጀዱ ማለቱ ነው። ከእነዚህም ተለይቶ አንዲቱ ፍጽምት ርግቤ ናት። ያላት ወንጌልን ነው። ስፍር ቊጥር የሌላቸው አዋልድ ያላቸው። ድርሳናትን ተአምሮችንና መጻሕፍት ታሪክን ነው። /መጋ.6÷8 ሉቃ.10÷35/ መጻሕፍትን ባለማወቅ እያጣመሙ የሚተረጉሙትን ክርስቶስ ገስጿቸዋል። /ማቴ.22÷29 / ጴጥሮስም እንደጌታችን ቃሉን በማጽናት አስረድቷል። /2ጴጥ.3÷16/

በተአምር ብዙ ነገር ይሠራልና ጌታ ኢየሱስም በዚህ መጽሐፍ ያልተጻፈ ሌላ ብዙ ተአምር በደቀመዛሙርቱ ፊት አደረገ /የሐ.20÷30/ ዳግመኛም በስሜ ያመኑትን ይህቺ ተዓምራት ትከተላቸዋለች። /ማር.16÷17 ኢሳ.7÷14/ ባለው መሠረት እግዚአብሔር ለቅዱሳን በሚያስተምርበት ትምህርት በእምነታቸው መሠረት በሚፈጽሙት ምግባርና ትሩፋት እውነተኛ ለመሆናቸው የሚያደርግላቸው ተዓምር ወይም የሚገልጽላቸው ምልክት ነው። /የሐዋ.2÷43/ እግዚአብሔርም በጳውሎስ እጅ የሚያስገርም ተዓምር ያደርግ ነበር። / የሐዋ.19÷11፤ 14÷10 ዕብ.2÷4/ እግዚአብሔር ሲመርጥ ይህ በትር ነው ይህ ጨርቅ ነው አይልም። እግዚአብሔርም መሴን «ይህቺንም ተዓምራትን የምታደርግባትን በትር ይዘህት ሂድ» አለው። /ዘፀ.4÷17 2ነገ.2÷8/

የቅዱሳንን ገድል መተበል እንዲገባ

ቅዱሳን በገድላቸው ሳመነ ከጌታቸው የሚያማልዱ ክብር ፀጋ የሚያሰጡ ስለሆነ ነው። «ደግሞም በጨዋታ የሚታገል ማንም ቢሆን እንደሚገባ አድርጉ ባይታገል የድሉን አክሊል አያገኝም»/ 2ጢሞ.2÷5/ እንዲሁም «መልካሙን ገድል ተጋድያለሁ ሩጫዬንም ጨርሻለሁ ሃይማኖቴንም ጠብቄአለሁ ወደፊት የጽድቅ አክሊል ተዘጋጅቶልኛል» ይላል። /2ጢሞ.4÷7 ሮሜ.8÷35-37/ ጌታችን በዮሐንስ ወንጌል «ከምኩራባቸው ያወጡአችኋል» «ከዚህ በላይ ደግሞ የሚገድላችሁ ሁሉ እግዚአብሔርን እንደሚያገለግል የሚመስልበት ጊዜ ይመጣል ይህንንም የሚያደርጉባችሁ አብዝና እኔን ስላላውቁ ነው።» / የሐ.16÷2 ጥብብ 10÷12/

ድርሳና ትርጉምን መተበል እንደሚገባ

ይህውም ጌታ በወዳጆቹ አድሮ ያናገረው ምእመናን የሚቀበሉት ቃል ነው። «በምትሰበሰቡበት ጊዜ ለእያንዳንዱ መዝሙር አለው ፣ ትምህርት አለው፣ መገለጥ አለው፣ በልሳን መናገር አለው፣ መተርጉም አለው » ብሏል። / 1ቆሮ.14÷26 ድር.ሚኪድር.ገብ.ይህን የመሰለ አዲስ ድርሰት ሁሉ

ራእ.10÷8-11/ መላእክት ለዳንኤል የተሰወረውን ሲተረጉሙለት ዳንኤል ለሰዎች ተርጉሞላቸዋል። /ዳን.9÷21-24/ 10÷12/ 12÷4/ ዳንኤል ለናቡከደነጾርና ለብልጣሶር ተርጉሟል። /ዳን.2÷2-48/ 4÷4-31/ 5÷1-30/ ዳንኤል ለመላእክት ሲሰግድ ሰው ለዳንኤል ሰግዷል / ዳን.8÷16/ 2÷46/ ዳንኤልዊ ትውፊትን ቤተክርስቲያን ትቀበላለች። መጻሕፍትን ተርጉሞ ማስተማር እንዲገባ ራሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ከሙሴና ከነጢያት ጀምሮ ስለ ርሱ በመጻሕፍት ሁሉ የተጻፈውን ተረጉመላቸው። /ሉቃ.24÷27/ ያልገባውን ቃል ማስተርጉም እንዲገባ ደቀመዛሙርቱም ቀርበው ምሳሌውን ተርጉምልን አሉት /ማቴ.13÷36 / ያልተተረጎመ ቃል በተዘጋ ቤት ይመሰላል። ቂላ.4÷3

ትውፊት

ትውፊት ማለት ተወፊየ ተቀበለ ካለው ግስ የወጣ ሲሆን ቅብብል ማለት ነው። በመጻሕፍት ያልተጻፈ በቃልና በቅብብል ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ አለና። ሁሉ በእያንዳንዱ ቢጻፍ ለተጻፉት መጻሕፍት ዓለም ራሱ ባልበቃቸውም ይመስለኛል። ሲል ተናግሯል። /ዮሐ.21÷25/ የሐንሰም በ2ተኛው መልእክቱ ሲጽፍ « እንድጽፍላችሁ የምፈልገው ብዙ ነገር ላለኝ በወረቀትና በቀለም ልጽፈው አልወድም ወደ እናንተ ልመጣ አፍ ለአፍም ልናገራችሁ ተስፋ አደርጋለሁ» ብሏል /2ዮሐ.1÷12 3ዮሐ.1÷13/ «የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት መጽሐፍ ሁሉ ለትምህርትና ለተግዛጽ ልብንም ለማጽናት በጽድቅም ላለው ምክር ይጠቅማል»/2ጢሞ.3÷16 ሮሜ.15÷4/

ለቤተክርስቲያን እስራኤል ዘነፍስ፡ እግዚአብሔር ያበቀለው በወንጌሉ ራስ። ድርሰታቸው ቀንድ ሰማይ የሚጠቅስ፡ ጭራውም ትርጓሜ ምድር የሚያብስ።

ፊት በብሉይ ኪዳን ጌላም በሐዲስ፡ አፍ እያስከፈተ መጽሐፍ የሚያጉርስ። እግዚአብሔር መምህር ሆኖ የአዳምን ዘር ሁሉ፡ በመንፈሱ ሲቃኝ ሲያስተምር በቃሉ።

ፊደልና ጥፈት በሰማይ እንዳሉ፡ ብሉይና ሐዲስ ይመሰክራሉ።

አንድ ስለሆነ የዓለሙ መምህር፡ የሰማይ ሥርዓት ተሰርቷል በምድር።

ምዕራፍ 37

የቀድሞ የዘወትር ጸሎት

1. በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አህዱ አምላክ ስቡሕ ወውዱስ ዘሣረረ ኩሉ ዓለመ በሐቲ ቃል ቅዱስ ቅዱስ ቅዱስ እግዚአብሔር ጸባዎት አምላክ አማልክት ዘሁሉ ወይሄሉ ወትረ በሰማይ ወበ ምድር ሃሌ ሉያ ለአብ ሃሌ ሉያ ለወልድ ሃሌ ሉያ ለመንፈስ ቅዱስ ንስግድ ለአብ ንስግድ ለወልድ ንስግድ ለመንፈስ ቅዱስ እንዘ ሠለስቱ አህዱ ወእንዘ አህዱ ሠለስቱ ይሄለሱ በአካላት ወይትወአሐዱ በመሰከት ኦ ሥሉስ ቅዱስ መሐረነ ኦ ሥሉስ ቅዱስ መሐከነ ኦ ሥሉስ ቅዱስ ተሣሃለነ ወሥረይ ለነ ኃጢአተነ ወረስየነ ድልዋነ ንክስት አፋነ ወንጸውእ ስመክ ወንበል በእኩቴት ተብሎ ጸሎት ሲጀመር ነበር። እስከ ዛሬ በጉባኤ ቤት ይጠቀሙበታል።
2. የሦስቱ የአብ የወልድ የመንፈስ ቅዱስን ስም ለሐዋርያት ያስተማራቸው ራሱ ጌታችን ነው። /ማቴ.28÷19/ በስመ አብ ወወልድ ወመንፈስ ቅዱስ አህዱ አምላክ በቅድስት ሥላሴ የሚለውን በእኔ ዘርዓ ያዕቆብ በ14ኛው መቶ ክ/ዘመን ምእመናን ሲጠመቁ ወይም ካህናት ሲያጠምቁ ፊታቸውን ወደ ምዕራብ መልሰው እክህደክ ሰይጣን እያሉ እንዲጸልዩ አባ ዘጊዮርጊስ አስተምሯቸዋል።
3. ነእኩተክ ማን እንደደረሰው አይታወቅም ከቅዱሴ ሐዋርያት እንደተወሰደ ይነገራል።
4. እቡነ ዘበሰማያትን የተናገረው ጌታ ነው። /ማቴ.6÷9 ሉቃ.11÷1/ በሰላመ ገብርኤልን አባ ዘጊዮርጊስ ናቸው። ከሉቃስ የተወሰደ /ሉቃ.1÷26-38/ ጸሎተ ሃይማኖትን አርዮስን ለማውገዝ በኒቅያ የተሰበሰቡ 318ቱ ሊቃውንት ናቸው። ይህም ለመንግሥቱ ፍጻሜ የለውም እስከሚለው ድረስ ነው። የሠለስቱ ምእት ግሩም ቅዱሴ

ተመልከት በኋላ ግን ወነአምን በመንፈስ ቅዱስ የሚለውን እስከ ፍፃሜ የደረሱ መቅደጃቸውን ለማውገዝ የተሰበሰቡ 150 የቀስጥጥንያ ሊቃውንት ናቸው። የካቲት 1 ስንክ ይመ.

5. ቅዱስ ቅዱስ ቅዱስን ሦስት ጊዜ /ኢሳ.6÷2 ራዕ.5÷8/ በብሐት ለአብንም በ1460 የነበረ አባ ጊዮርጊስ ዘጋሰሜ ነው። ከምግብ በፊት ምስጋና ይቀርብ ነበር። / 1ኛመ.9÷23 ማቴ.15÷36 ሉቃ.14÷30/ ከበሉም በኋላ እግዚአብሔርን ይባርኩ ነበር። /ዘዳ.8÷10/

6. ሰላም ለኪን የደረሱ አፃ በዕደ ማርያም ናቸው። አፃ በዕደ ማርያም ከተማቸው ወሱ አምባሰል ከሚባል አውራጃ ግሩ ማርያም ከምትባል ከተማቸው በበዓለ ማርያም ከቀዳሾቹ አንዱ ቢጉድል ጻድቅ ንጹህ ንጉሥ ነበሩና ሊቀድሱ ቢገቡ ከመቅደሱ ውኃ ነበረውና ከውኃው ውስጥ እባብ ወጣ በዚህ ምክንያት ሰላም ለኪ እንዘ ንሰግድ ንበለኪ ማርያም እምነ ናስተበቱዓኪ እምአርዌ ነዓዊ ተማህፀነ ብኪ በእንተ ሃና እምኪ ወኢያቄም አቡኪ ማህበረነ ዮም ድንግል ባርኪ ብለው ውኃውን ቢባርኩት እባቡ ጠፍቷል።

7. ጸሎተ እግዝእትነ ማርያምን እመቤታችን ተናግረዋለች /ሉቃ.1÷46-55/

8. ውዳሴ ማርያምን ቅዱስ ኤፍሬም በዕድሜዋ ልክ 64 አድርጎ ደርሶታል። ስንክ ሐም.15

9. አነቀጸ ብርሃንን ቅዱስ ያሬድ ስንክ ግን.11

10. ይዌድስዋን ቅዱስ ኤፍሬም ደርሶታል።

የመልክን ድርሰት ንጉሥ ሰሎሞን እንደጀመረ ይነገራል ይኸውም በመኃልይው የጌታችንና የእመቤታችን መልክ ውበት ስለገለጸ ነው። /ጥበ.16÷21/ ለአያንዳንዱም መልክ ሰላምታ ማቅረብ እንዲገባ ጳውሎስ ለወዳጆቹ ቅዱሳንም ጽፎላቸዋል። /ሮሜ.16÷1-16/

1. የመልክአ ማርያም ደራሲ አፃ ናዖድ ነው።

2. የመልክአ ኢየሱስ ደራሲ አባ አምደ ሐዋርያት የሚባል መነኩሴ ነው ዘሚካኤልም ይባላል/ ሕዝ.1÷28/ ዘጉ.12÷8

3. የመልክአ ሥላሴ ደራሲ አባ ሰብሃት ለአብ የጣናው መምህር በ17ኛ ው መቶ ክ/ዘመን አጋማሽ ላይ በአፃ ኢየሱ ቀዳማዊ ነው። መርስኤ ኃዘን ወ/ቂርቆስ የታሪክ ዘመን ትዝታዩ ምንይልክ ዘመነ መንግሥት አዲስ አበባ 1936 ዓ.ም ከተፃፈው

4. የመልክአ መስቀል ደራሲ አቡቶ ዘሩፋኤል ነው።

5. የመልክአ ሥዕል ደራሲ አፃ ገላውዴዎስ ነው።

6. የመልክአ ተርባን ደራሲ መምህር ወልደ ጊዮርጊስ በአንከበር ሚካኤል ነው።

7. የቅኔ አገባብ ደራሲው አፃ በዕደ ማርያም እንደሆነ ይነገራል።

8. የመልክአ ሰማእታት ደራሲው መሰንቆ ድንግል የሚባል የመርጦ ለማርያም ካህን እንደሆነ ይነገራል።

9. የመልክአ ተክለሃይማኖት ደራሲ ከአፃ ገላውዴዎስ ጋር ምድረ አዳል ላይ በ1551 ዓ.ም ሰማዕትነትን የተቀበለው የደብረ ሊባኖስ እጩጌ አባ ዮሐንስ ከማ ነው። ወድቆ አይሰበር ዮሐንስም ይባላል።

10. የመልክአ ኖብ ደራሲ አባ ወልደ ክርስቶስ የሚባል ነው።

11. የመልክአ ኤዎስጣቴዎስ ደራሲ አባ ዝክሩ የሚባል መነኩሴ እንደሆነ ይነገራል።

12. የመልክአ ኤጆም ደራሲ አፃ ልብነ ድንግል እንደሆነ ይነገራል

13. የመልክአ እገጦጥሶስ ደራሲ አባ አካለ ክርስቶስ የሚባል መነኩሴ እንደሆነ ይነገራል።

14. የመልክአ ኪዳነ ምህረት ደራሲ አባ ዘመለኮት የሚባል መነኩሴ እንደሆነ ይነገራል።

15. የመልክአ ዮሐንስ መጥምቅ ደራሲው አባ ዘሩፋኤል እንደሆነ ይነገራል። የመልክአ ዮሐንስ ወልደ ነጉድጓድ ደራሲ አባ አምደ ሐዋርያት የሚባል መነኩሴ ነው።

16. ድርሳነ ሚካኤልንና መልኩን ሊቀ ጳጳሳት ዳማትዮስ ነው።

- 17. የመልክአ ገብርኤል ደራሲ አባ ዘመለክት ነው።
- 18. የመልክአ ጊዮርጊስ ደራሲ እንደ ዘርዓዖዕቆብ ነው።
- 19. የመልክአ ውዳሴና ሰቆቃው ድንግል ደራሲ አባ ጊዮርጊስ።
- 20. የማገሌተ ጽጌ ደራሲ ጽጌ ድንግል ነው።
- 21. የመልክአ ጉባኤ የሁሉንም መልክ በአንድ ላይ ሰበሰቡ የያዘ ነው። አስተጋባኢው አይታወቅም።

ምእራፍ 38

ዐሥሩ መዓርጋት /ማቴ.13÷8/

- ሀ. ባለ 30 ፍሬ የንጽሐ ሥጋ (ወጣንያን)
- ለ. ባለ 60 ፍሬ የንጽሐ ነፍስ (ማዕከላውያን)
- ሐ. ባለ 100 ፍሬ የንጽሐ ልቡና (ፈጸምያን) ምሳሌዎች ናቸው።
- ሀ. የንጽሐ ሥጋ ማዕረጋት
  - 1. ጽማዌ (ከኃጢአት ይርቃሉ የዓለምን ነገር ይረሳሉ ቅዱሳን መላእክትን ለማየት ይበቃሉ)
  - 2. ልባዌ (በመንፈስ ቅዱስ መግባት ይኖራሉ /ዘዳ.9÷9/ ቅዱሳን መላእክትን እስከመለየት ይችላሉ። /ትን.ዳን.9÷21/
  - 3. ጣዕመ ዝማሬ (አመስግነው አይጠግቡም ድምጻቸው ሳይቀር ኃይል ይኖረዋል /የሐዋ.16÷25/)
- ለ. የንጽሐ ነፍስ ማዕረጋት
  - 4. አንብዕ (አንብዐ ንስሐ) የዕንባ ሐብት ነው። ሞተ ወል እግዚአብሔርን ምረረ ገሃነምን እያለቡ ያነባሉ። /ሮሜ.12÷11 የሐዋ.20÷31 ሉቃ.6÷21/
  - 5. ኩነኔ ሥጋቸው ለነፍሳቸው ፈጽሞ ይገዛል። /1ቆሮ.9÷27 ገላ.5÷2 ሮሜ.6÷6/
  - 6. ፍቅር ሁሉን የሚወድ ሃብት ነው። /ማቴ.5÷45-48 ሉቃ.6÷3 ሮሜ.12÷9 1ኛ ቆሮ.13÷3/ በዚህ ማዕረግ እንስላት ሁኔታ ይገዙላቸዋል። /መዝ.90÷13 ሉቃ.10÷17 1ነገ.17÷4/

- 7. ሐሠት በደመና በባህር ይጓዛሉ ብዙ ማዕረጋትንም በዚህ ማዕረግ ይፈጽማሉ /2ጴጥ.1÷4 2ኛ ነገ.2÷4 1ኛ ነገ.17÷18/ ሁሉንም የማወቅ ፀጋ ይኖራቸዋል /1ቆሮ.13÷12 የሐዋ.5÷3-9/
- ሐ. የንጽሐ ልቡና ማዕረጋት
  - 8. ንፃሬ መላእክት ከመላእክት ጋር ያመለግናሉ ያዝዟቸዋልም /1ቆሮ.6÷2
  - 9. ተሰጥሞ ዓሣ በባህር ሰጥሞ እንደሚኖር ዘወትር በመንፈስ ቅዱስ ተሰጥመው ይኖራሉ ሕሊናቸው ፍፁም ደስተኛ ብሩህ ይሆናል። /2ቆሮ.6÷10 ፊልጵ.4÷12/
  - 10. ከዊነ እሳት (ነጽሮተ ሥሉስ ቅዱስ) በብርሃን ይከበባሉ እግዚአብሔርን በንጉሥና በተለያዩ አምሳያ ያዩታል /ማቴ.5÷8 ዘፍ.18÷1 ኢሳ.6÷1-8 ራዕ.4÷1 የሐዋ.7÷53/ ረቂቃን፣ ምሉዐን፣ እሳታውያን እስከመሆን ይደርሳሉ። /ዮሐ.1÷40 / ቅዱሳን ሐዋርያት እስከ 10 ሰዓት ከርሱ ጋር ዋሉ የተባሉላቸው እስከ ዐሥረኛው ማዕረግ መብቃታቸውን ምሥጢሩ ይጠቁማል።

ከመጽሐፈ ስንክሳር አርኬ

ለዘፀሐፎ በክርታስ ወለዘአጽሐፎ እንዘ ይደርስ ለዘአንበቦ ወለዘተርጉሞ በልሳን ሐዲስ ወለዘ ለምዓ ቃሉ በእዝነ መንፈስ በጸሎተ እሙ ማርያም አራቂተ ኩሉ እምባይስ ህቡረ ይምህረነ ኢየሱስ ክርስቶስ። ለዓለመ ዓለም አሜን።

ምእራፍ 39

- ዓመተ ዓለም ስምንት ሺህ ነው /ዕዝ.ሉቲ.2÷36፣ 6÷5 ዘዳ.4÷32 መዝ.76÷5
- ዓመተ አዳም ወናነ
  - ዓመተ አዳም ማለት አዳምና ኖሳ ዘመናትን ይቆጥሩበት የነበረ የጊዜ አቆጣጠር ሥርዓት ነው። ሲቀ ነቢያት ሙሴ ይህንን የጊዜ አቆጣጠር ሥርዓት ተከትሎ የአበውን ትውልድና ዕድሜ ሲጽፍ አዳም የኖረበት ዘመን 930 ዓመት ሆነ ሞተም ብሎ /ዘፍ.5÷3 / ይጀምርና አዳም በተፈጠረ በ1256

ዓመት በኖገ ዕድሜ በ6መቶኛው ዓመት በ2ኛው ወር ከወሩም በ17ኛው ቀን መርከቢቱ በአራራት ተራሮች ላይ ዐረፈች ይላል ዘፍ.7÷24 :: መሴ በ2ኛው ወር ማየ አይህ ዘነመ፤ በ7ኛው ወር መርከቢቱ በተራራ ላይ ዐረፈች ብሎ አሁኑን መነሻ በማድረግ ነው። ምክንያቱም 2ወር 7 ወር ብሎ ለመጻፍ መሠረቱ አንድ ብሎ መጀመር ነው። ስለዚህ አሁኑ መጋቢት 29 ቀን ጥንተ ዕለት ጥንተ ፍጥረት ጥንተ ዘመን መሆንዎ በዚህ ይታወቃል 2ኛ ወር የተባለው ግን ግንቦት ሲሆን 7ወር የተባለው ጥቅምት ነው። ይህም ከግንቦት 17 ቀን እስከ ጥቅምት 17 ቀን ያለው የዕለታት ቍጥር 150 ይሆናል። 150 ቀን ሲደመር ወርህ ሲሰፈር 5 ወር ይሆናል እንዲህ የሚሆነው በዓመተ አዳም ወኖን አቆጣጠር ሥርዓት እንጂ በሌሎች የጊዜ አቆጣጠር ሥርዓት እንዲህ ትክክል አይመጣም የኢትዮጵያ የዘመን አቆጣጠር ሥርዓት በዓመተ አዳም ወኖን አቆጣጠር ሥርዓት የተመሠረተ ስለሆነ የየወሩ ምድብ ቀን 30 ሆኖ ይገኛል።

የኢትዮጵያውያን እና የምዕራባውያን የዘመን አቆጣጠር ልዩነት አዳም በገነት የኖረው ለ7 ዓመታት ከ1 ወር ከ17 ቀን ብቻ ነበር። ኩፋ.4÷16 አዳም በድሎ ከገነት በተባረረ ጊዜ እግዚአብሔር ከ5 ቀን ተኩል በኋላ ከልጅ ልጁ ተወልዶ እንደሚያድነው ቃል ገብቶለት አጽናንቶታል። ኢትዮጵያውያን የዘመን ቀመራቸው የሚጀምረው አዳም ከተሰደደበት ጀምሮ ሲሆን ምዕራባውያን ግን አዳም ከተፈጠረበት አንስቶ ስለሚቆጥሩ በመካከሉ የ7 ዓመት ልዩነት ሊኖረን ችሏል።

የዘመን መለወጫ ወርና ዕለት መስከረም

የኖገ ልጅ ካም ከወንድሞቹ ጋር ዕጣ በተጣጣለ ጊዜ አፍሪካ ደረሰው ካም ወደዚህ ምድር የገባው ልምላሜና አበባ ደምቆ አሽብርቆ በሚታይበት ሌሊትና መዓልት በሰዓት በሚተካከሉበት (ዕሪና መዓልት ዕሪና ሌሊት በሚሆንበት) በመስከረም ወር ነበር። እግዚአብሔር ለእስራኤል ከግብጽ የወጣችሁበት ወር የዓመት መጀመሪያ ይሁናችሁ እንዳላቸው። /ዘዐ.12÷1/ ሁሉ የካም ልጆችም ይህንን ወደ ኢትዮጵያ የገቡበትን ወር የዓመት

መጀመሪያ ይሁንን ብለው ርእሰ አውደ ዓመት አድርገው ሰይመውታል። /ኢ.ሳ.30÷29 ይህ የመስከረም ወር በኢትዮጵያ ብቻ ሳይሆን በተለይ ከዘመነ ሥጋዊ በፊት በዓለም ሁሉ የዓመት መጀመሪያ እንደነበረ ይነገራል። መስከረም የመጸው መባቻ ከመሆኑም በተጨማሪ ከላይ እንደተጠቀሰው

ምዕራፍ 40

መርሐ ጉልቄ ዘመን ዘኢትዮጵያ

ዓ.ም	ወንጌላዊ	የዘመን መለወጫ ቀን	አበ ቅቱ	መጥ ቅዕ	ጸመ ነገዌ	ወዚይ ጸም	ደብረ ዘይት
፲፱፻፲፮ ፲፱፻፲፭ ፲፱፻፲፮ ፳፻፲	ግ.ቲ. ግ.ር. ሉ.ቃ. ዮ.ሐ.	ቅዳሜ እሁድ ሰኞ ረቡዕ	፩ ፩ ፲፮ ፳፻	፲ ፳፱ ፲፮ ፳፻	የካ.፲፱ የካ.፳ ጥ.ር.፳፩ የካ.፲	የካ. ፳፭ የካ. ፳፻ የካ. ፭ የካ. ፳፱	መ.ጋ. ፳፭ መ.ጋ. ፲፮ መ.ጋ. ፩ መ.ጋ. ፳፩
፳፻፩ ፳፻፮ ፳፻፲፭ ፳፻፲፱	ግ.ቲ. ግ.ር. ሉ.ቃ. ዮ.ሐ.	ሐሙስ ዓርብ ቅዳሜ ሰኞ	፱ ፲፭ ፳፻ ፩	፳፻ ፲፭ ፱ ፳፻	የካ. ፩ ጥ.ር. ፲፮ የካ. ፮ ጥ.ር. ፳፭	የካ. ፲፮ የካ. ፩ የካ. ፳፩ የካ. ፲፱	መ.ጋ. ፲፫ የካ. ፳፭ መ.ጋ. ፲፮ መ.ጋ. ፩
፳፻፲፭ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮	ግ.ቲ. ግ.ር. ሉ.ቃ. ዮ.ሐ.	ማክሰ ረቡዕ ሐሙስ ቅዳሜ	፲፭ ፲፭ ፳፻ ፳፻	፲፱ ፱ ፳፻ ፳፻	የካ. ፲፭ ጥ.ር. ፳፩ ጥ.ር. ፳፩ የካ. ፲፱	መ.ጋ. ፩ የካ. ፲፱ የካ. ፱ የካ. ፳፭	መ.ጋ. ፳፱ መ.ጋ. ፲፱ መ.ጋ. ፩ መ.ጋ. ፳፭
፳፻፲፱ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮	ግ.ቲ. ግ.ር. ሉ.ቃ. ዮ.ሐ.	እሁድ ሰኞ ማክሰ ሐሙስ	፫ ፲፱ ፳፻ ፩	፳፻ ፲፱ ፳፻ ፳፻	ጥ.ር. ፳፱ ጥ.ር. ፳፩ የካ. ፲፱ የካ. ፩	የካ. ፲፫ የካ. ፭ የካ. ፳፩ የካ. ፲፮	መ.ጋ. ፲ መ.ጋ. ፩ መ.ጋ. ፳፱ መ.ጋ. ፲፫
፳፻፲፮ ፳፻፲፱ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮	ግ.ቲ. ግ.ር. ሉ.ቃ. ዮ.ሐ.	ዓርብ ቅዳሜ እሁድ ማክሰ	፲፮ ፳፻ ፳፻ ፳፻	፲፫ ፩ ፳፻ ፲፮	የካ. ፲፭ የካ. ፮ ጥ.ር. ፳፱ የካ. ፲፭	የካ. ፳፱ የካ. ፳፩ የካ. ፲፫ የካ. ፳፱	መ.ጋ. ፳፻ መ.ጋ. ፲፮ መ.ጋ. ፲፮ መ.ጋ. ፳፱
፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮	ግ.ቲ. ግ.ር. ሉ.ቃ. ዮ.ሐ.	ረቡዕ ሐሙስ ዓርብ እሁድ	፩ ፲፱ ፳፻ ፳፻	፳፱ ፲፮ ፳፻ ፳፻	የካ. ፫ ጥ.ር. ፳፭ የካ. ፲፭ ጥ.ር. ፳፱	የካ. ፲፮ የካ. ፱ የካ. ፳፱ የካ. ፲፫	መ.ጋ. ፲፱ መ.ጋ. ፲፮ መ.ጋ. ፳፻ መ.ጋ. ፲፮
፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮	ግ.ቲ. ግ.ር. ሉ.ቃ. ዮ.ሐ.	ሰኞ ማክሰ ረቡዕ ዓርብ	፲፭ ፳፻ ፳፻ ፳፻	፲፭ ፱ ፳፻ ፲፱	ጥ.ር. ፳፩ የካ. ፲፱ ጥ.ር. ፲፮ የካ. ፲፭	የካ. ፭ የካ. ፳፭ የካ. ፲፮ የካ. ፳፱	መ.ጋ. ፩ መ.ጋ. ፳፻ መ.ጋ. ፮ መ.ጋ. ፳፻
፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮	ግ.ቲ. ግ.ር. ሉ.ቃ. ዮ.ሐ.	ቅዳሜ እሁድ ሰኞ ረቡዕ	፲፭ ፳፻ ፳፻ ፳፻	፱ ፳፻ ፳፻ ፳፻	የካ. ፮ ጥ.ር. ፳፱ የካ. ፲፱ የካ. ፫	የካ. ፳፱ የካ. ፮ የካ. ፳፻ የካ. ፲፮	መ.ጋ. ፲፮ መ.ጋ. ፫ መ.ጋ. ፳፻ መ.ጋ. ፲፱
፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮	ግ.ቲ. ግ.ር. ሉ.ቃ. ዮ.ሐ.	ሐሙስ ዓርብ ቅዳሜ ሰኞ	፲፱ ፳፻ ፳፻ ፳፻	፲፮ ፳፻ ፳፻ ፳፻	ጥ.ር. ፲፮ የካ. ፳፻ ጥ.ር. ፱ የካ. ፲፱	የካ. ፩ የካ. ፳፻ የካ. ፲፱ የካ. ፫	የካ. ፳፱ መ.ጋ. ፲፱ መ.ጋ. ፲፮ መ.ጋ. ፱
፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮	ግ.ቲ. ግ.ር. ሉ.ቃ. ዮ.ሐ.	ማክሰ ረቡዕ ሐሙስ ቅዳሜ	፳፻ ፳፻ ፳፻ ፳፻	፩ ፳፻ ፳፻ ፳፻	የካ. ፩ ጥ.ር. ፳፻ የካ. ፲፮ የካ. ፮	የካ. ፲፮ የካ. ፲፮ የካ. ፱ የካ. ፳፩	መ.ጋ. ፲፭ መ.ጋ. ፮ መ.ጋ. ፳፻ መ.ጋ. ፳፻
፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮ ፳፻፲፮	ግ.ቲ. ግ.ር. ሉ.ቃ. ዮ.ሐ.	እሁድ ሰኞ ማክሰ ሐሙስ	፲፱ ፳፻ ፳፻ ፳፻	፳፻ ፳፻ ፳፻ ፳፻	ጥ.ር. ፳፻ የካ. ፲፱ የካ. ፱ ጥ.ር. ፲፮	የካ. ፮ የካ. ፳፻ የካ. ፲፮ የካ. ፩	መ.ጋ. ፫ መ.ጋ. ፳፻ መ.ጋ. ፲፭ የካ. ፳፱

ታሪክና ግሥ ባለብዙ ፍሬ የታመነ የመጸሐፍት ወሬ እሴብሐ ለእግዚአብሔር ዘረድኦኒ ወእዜምር ለሰመ እግዚአብሔር ልዑል «የረዳኝን እግዚአብሔርን አመሰግናለሁ ለልዑል እግዚአብሔር ስምም እዘምራለሁ።» መዝ.12÷12 «የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ጸጋ ከእናንተ ጋር ይሁን አሜን።» 1ተሰ.5÷27-28 እነሳስቶ ላስጀመረን አስጀምሮ ላስፈጸመን ለልዑል እግዚአብሔር ክብር ምስጋና ይድረስዉ።